

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

# ΛΕΞΙΚΟΝ
# ΤΗΣ
# ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

# ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

1-2

№ 304.

60

/CN

Τε 1000.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΟΥ
ΟΠ
1942

A. A. 2/11
T. Ηλ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΟΥ
ΘΠ
1942

Σ. BIBL. H. G. PINTZA
Βιβλιοθήκη Γρηγορίου Πίντζα
ΒΙΒΛ. Η. Γ. ΡΙΝΤΖΑ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ
Αρ. 295
907

# ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

## ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

# ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΤΟΜΟΣ Α'.

ΕΚΔΟΤΗΣ

Ανεστης Κωνσταντινιδης

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1888

BIBLIOTH. H. G. PINTZA
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΤΟΥ
ΟΠ
1942
Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ
ΓΑΛΑΤΑ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΤΟΥ
ΟΠ
1942

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΙΟΥ
ΘΠ
1942

*Τοῖς ἀναγνώσταις*

Βιβλίον περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος πραγματευόμενον οὐδεμιᾶς ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ χρήζει πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν δικαιολογίας. Οὐδεὶς ὁ παρ' ἡμῖν ἀρνούμενος ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἔγκειται ἡ εὐγένεια ἐφ' ᾗ δικαίως ὑπὲρ πάντα λαὸν ἐγκαυχώμεθα, καὶ ἐν ἐκείνῃ εὑρίσκομεν τὴν εἰς ἴδιον ἡμῶν κτῆμα ἀνήκουσαν πηγὴν ἐξ ἧς πάντα τὰ ἔθνη ἠρύσθησαν τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεων ἃς μετὰ ταῦτα καλλιεργοῦντα ἐπολλαπλασίασαν. Ἂν παρὰ πᾶσιν ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαιότητος θεωρῆται ὡς συμφέρον διανοητικόν, διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡμᾶς ἐστὶ προσέτι καὶ καθῆκον πατριωτικόν.

Καὶ ἐγράφησαν μὲν εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν προσέτι, πάμπολλα καὶ ἀξιόλογα τοὺς παντοίους κλάδους τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἀφορῶντα· ἀλλ' ἐπειδὴ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν των δὲν εἰσὶ τοῖς πᾶσι προσιτά, ἐκρίθη χρήσιμον νὰ συνταχθῇ πρόχειρόν τι βοήθημα, εἰς ὅ, ἄνευ εἰδικῶν καὶ μακρῶν σπουδῶν ἑκάστοτε νὰ δύναταί τις νὰ εὑρίσκῃ εὐχερῶς τὸ ζητούμενον, τὸ ἀλφαβητικῶς συνταχθὲν τοῦτο λεξικόν, περιέχον ἐντὸς τῶν διαγεγραμμένων αὐτῷ ὁρίων ἐκτάσεως, πᾶν τὸ ἐνδιαφέρον ἐκ τῆς κλασικῆς ἡμῶν ἀρχαιότητος, καὶ ἀφορῶν τὴν γεωγραφίαν καὶ πολιτικὴν ἱστορίαν, τὴν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης, τὸν πολιτικὸν καὶ τὸν οἰκιακὸν βίον, ἐκτεινόμενον δὲ καὶ μέχρι τῶν ὁρίων τῶν ἄλλων ἀρχαίων ἐθνῶν καθ' ὅσον ἔχουσι σχέσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιδιώξας ἐν τῷ παρόντι ἔργῳ, ἐπροσπάθησα, καθ' ὅσον ἠδυνήθην, ν' ἀρυσθῶ ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις τῶν τοιούτου εἴδους εὐρωπαϊκῶν, ἀλλὰ συνεχέστατα ἠναγκαζόμην ἢ ἐπροτίμων νὰ προσφεύγω εἰς αὐτὰς τὰς πηγάς, ὅτε μάλιστα, ὅπερ συνεχέστατον, τῆς ἐμῆς ἀποκλειστικῆς τάσεως εὕρισκον τὴν ἐκείνων οὐ

μικρὸν διεστῶσαν, ὡς ὅτε τὴν ἀρχαιότητα ἔβλεπον καὶ ἀνέπτυσσον ὑπὸ τὴν ἡμᾶς ἧττον ἐνδιαφέρουσαν ῥωμαϊκὴν ἔποψιν.

Ἀναγκαῖον δ' ἐθεωρήθη νὰ πλουτισθῇ τὸ κείμενον καὶ διὰ παμπληθῶν, εἰς χιλιάδα σχεδὸν συμποσουμένων, εἰκόνων. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο γίνεται οὐχὶ πρὸς μάταιον κόσμον καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλὰ πρὸς ἐξοικείωσιν μετὰ τῆς ἀρχαιότητος καὶ κατάληψιν τῶν διὰ λέξεων μόνων μὴ ἐπιδεχομένων ἀκριβῆ περιγραφὴν καὶ πλήρη κατανόησιν, διὰ τοῦτο δὲν διανέμονται αὐταὶ συμμέτρως ἐντὸς τοῦ συγγράμματος, ἀλλ' ἐνίοτε μέν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἱστορικὰ ἄρθρα, εἰσὶ σπάνιαι, ἢ καὶ ὅλως ἐλλείπουσιν, ἄλλοτε δέ, ὡς εἰς τ' ἀφορῶντα τέχνην, βιομηχανίαν, καὶ ὅ,τι δήποτε ἐπιδεχόμενον εἰκονικὴν παράστασιν, εἰσὶ πυκνῶς συνεσωρευμέναι. Πάντοτε δὲ καὶ πανταχοῦ φροντὶς κατεβλήθη ἵνα μὴ ὦσι κατὰ φαντασίαν ἐσχεδιασμέναι, ἀλλὰ λαμβάνωνται κυρίως ἐξ ὑφισταμένων μνημείων, καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς διδακτικαὶ ἀποβαίνωσιν.

Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν δὲ τοῦ κειμένου, ἂν ἔχῃ ἀτελείας, δικαιολόγησιν δὲν ἔχω νὰ προτείνω, ἀλλὰ μόνον τὴν ἐπιείκειαν τῶν χρωμένων αὐτῷ νὰ ἐπικαλεσθῶ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Μαρτίου 1888.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

# ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

## Α

**Ἄβαι ἢ Ἀβαί,** πόλις τῆς Φωκίδος ἀρχαιοτάτη, εἰς τὰ βορειανατολικὰ αὐτῆς κειμένη, μεταξὺ Ὀποῦντος καὶ Ὀρχομενοῦ. Εἶχε δὲ περίφημον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ξέρξου, καὶ εἶτα πάλιν ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐπὶ τοῦ Φωκικοῦ πολέμου (Σοφ. Οἰδ. στ. 899.—Ἡρδ. Η, 27, 33.—Διόδ. ΙΣΤ', 58. Στρβ. Θ, 423), εἶτα δ' ἀνήγειρε πάλιν αὐτὸν ὁ Ἀδριανὸς μικρότερον.

**Ἄβαντες,** λαὸς ἐκ Θράκης ὁρμώμενος ἢ ἀνήκων εἰς τὸν Ἰωνικὸν δεσμὸν (Ἡρδ. Α, 146)· διὰ τῆς Φωκίδος δ' εἰσῆλθον εἰς Εὔβοιαν, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς τῆς νήσου οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι (Στρβ. 1). Ἐκεῖθεν δὲ μετὰ 40 νηῶν, καὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἐλεφήνορος, ἔπλευσαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 536), συμπαραλαβόντες καὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ Θησέως (Πλούτ. Θησ. ΙΣΤ)· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν πλανηθέντες μετὰ 8 πλοίων, ἐρρίφθησαν εἰς τὰ Κεραύνια ὄρη. Περιγράφονται δ' ὡς ἄγριοί τινες καὶ μακρὰν τρέφοντες κόμην («ὄπισθεν κομόωντες»).

**Ἀβαντιάδης,** Ἴδ. Περσεύς.

**Ἄβαξ ἢ ἀβάκιον,** πλὰξ ληθίνη ἢ καὶ ἄλλης ὕλης, ξύλου, μετάλλου, ἡ καλύπτουσα τὰς τραπέζας. Οὕτω καὶ ἡ ἐφ' ἧς ἐκύβευον ἢ ἐπέσσευον (Ἴδ. Πεσσοί)· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ χρησιμεύουσα εἰς χάραξιν γραμμῶν ἢ ἀριθμῶν πρὸς γεωμετρικὰ σχήματα ἢ ἀριθμητικοὺς ὑπολογισμοὺς διὰ ψήφων (Πολύβ. Ε, 26). Ἀβακίσκοι δὲ ἢ ἀβάκια ἐλέγοντο καὶ τὰ τετραγωνίδια ἃ περιελαμβάνοντο εἰς τὰ κοσμήματα τῶν τοίχων ἢ εἰς τὰ ψηφιδωτὰ ἐδάφη.

**Ἄβαρις,** ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃν ἡ παράδοσις ὡς θαυματουργὸν ἐθεώρει. Κατὰ τὴν ἕκτην ἢ ἑβδόμην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ἐκ τῶν Ὑπερβορείων προερχόμενος, ἔλαβε, κατὰ τὸν Ἰάμβλιχον (Β. Πυθ. ΙΘ, 28), χρυσοῦν βέλος παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφ' οὗ ὀχούμενος *(αἰθροβάτης)*, διῆλθε τὴν Ἑλλάδα χρησμοδοτῶν, ζῶν ἄτροφος (Ἡρόδ. Δ, 36), πολλὰς διδάξας συνταγὰς ἱλαστηρίους καὶ ἁγνισμοῦ, καὶ διὰ μόνων λέξεων νόσους ἀποσοβῶν, ὡς ἔσωσε τὴν Σπάρτην ἀπὸ κατατρύχοντος αὐτὴν λοιμοῦ, ὅτε καὶ ναὸν τῇ *Σωτείρᾳ κόρῃ* ἐκεῖ ᾠκοδόμησε (Παυσ. Γ, 13, 2).

**Ἄβας,** 1) Ἴδ. *Δαναός.*—2) Ὀπαδὸς τοῦ Αἰνείου (Βιργ. Αἰ. Ι. 121).

**Ἀβδαλώνυμος,** ἀπόγονος τῶν βασιλέων τῆς Σιδόνος, ζῶν ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ ὡς ὑδροφόρος καὶ κηπουρός. Κυριεύσας ὁ Ἀλέξανδρος τὴν Σιδόνα, καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ μετριοφροσύνης αὐτοῦ μαθών, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον, δοὺς αὐτῷ καὶ τὴν περίχωρον πᾶσαν, καὶ τὸ πλεῖστον τῶν περσικῶν λαφύρων, (Curt. IV. 1, 19.—26.—Just. XI, 10, 8). Ὁ δὲ Διόδωρος (12, 46) καλεῖ αὐτὸν *Βαλλώνυμον*.

**Ἄβδηρα** (τὰ), 1) Πόλις τῆς Θράκης, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς Νέστου, ἀνατολικῶς, περὶ ἧς ἐπιστεύετο ὅτι ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους εἰς μνήμην τοῦ ὑπὸ τῶν ἵππων τοῦ Διομήδους σπαραχθέντος ἑταίρου αὐτοῦ Ἀβδήρου (Στρβ. Ζ, 331, Ἀπόσπ. 47. — Ἀπολλόδ. Β, 5, 8, 4). Ἀλλ' ἱστορικῶς (Ἡρδ. Α, 168), μαρτυρεῖται ὡς οἰκιστὴς αὐτῆς ὁ Κλαζομένιος Τιμήσιος, ὅτε ἐν Ὀλ. 31, α

(656 π. Χ.) ἐξεβλήθη τῆς πατρίδος του ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Κατεστράφη ὅμως ἡ νέα πόλις ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν· τὸ δὲ 543, Ἕλληνες ἐκ Τέου τῆς Λυδίας, φεύγοντες τὸν στρατηγὸν τοῦ Κύρου Ἅρπαγον, ἀνήγειραν πάλιν αὐτήν, δι' ὃ καὶ ὡς Τήιοι μνημονεύονται τινες τῶν ἐν αὐτῇ γεννηθέντων ἐπισήμων ἀνδρῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Μιλήτου ὑπὸ τῶν Περσῶν, ὑπέκυψε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν δύναμίν των, καὶ ἐδέχθη τὸν Ξέρξην ἐκστρατεύοντα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, δι' ὃ καὶ πλούσια δῶρα ἔλαβε παρὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως μετὰ τὴν ἧτταν καὶ ἐπιστροφήν του (Ἡρόδ. Ζ, 109. 126. — Η, 120). Οἱ Ἕλληνες ὅμως τὴν ἀπηλευθέρωσαν, καὶ ἐτάχθη μεταξὺ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων (Διόδ. 1, 172). Τὸ 396 δ' ἔτος προσεβλήθη καὶ δεινῶς ἔπαθεν ὑπὸ τῶν Τριβαλλῶν, καὶ μετὰ 33 ἔτη προσετέθη εἰς τῶν Μακεδόνων τὴν συμμαχίαν. Ἐπὶ Ῥωμαίων, 188 π. Χ. (T. Liv. XXXVIII, 41) διετήρει μὲν ἔτι ἡ πόλις τὴν ἐλευθερίαν της, ἀλλὰ κατὰ τὸ 170 βαρέως τὴν ἔβλαψεν ὁ στρατηγὸς Ὀρτένσιος (Liv. XLIII, 4). Ἐν τῷ Μεσαίωνι ἐκαλεῖτο ἡ θέσις *Πολλοὶ στύλοι*, καὶ ἤδη μένει ἔρημος. Ἐξ Ἀβδήρων κατήγοντο ὁ φιλόσοφος Ἑκαταῖος καὶ ὁ Πρωταγόρας, ὡς καὶ ὁ φιλόσοφος Δημόκριτος, ὁ *γελασῖνος* ἐπιλεγόμενος, διότι ἐλέγετο ὅτι πάντοτε ἐγέλα. Προσάπτει δ' ὁ Κικέρων (ad Att. IV, 16, 6—VII, 7, 4.—p.d.I, 43) πολλὴν ἀβουλίαν αὐτοῖς εἰς τῶν δημοσίων τὴν διαχείρισιν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐδυσφημοῦντο ἐπὶ βλακίᾳ, ὥστε ὁ μὲν Ἰουβενάλιος (X, 48) λέγει τὴν πόλιν αὐτῶν patriam vervecum, ὁ δὲ Γαληνὸς ἀποδίδωσι τὴν ἄνοιαν αὐτῶν εἰς αἰτίας κλιματικάς. — 2) Πόλις ὑπὸ τῶν Φοινίκων ἐν Ἱσπανίᾳ κτισθεῖσα, μεταξὺ Μαλάγας καὶ Καρθαγένης.



**Ἀβέλλα,** πόλις ἐν Καμπανίᾳ, ἀποικισθεῖσα ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς (Just. XX, 1, 13, — Στρβ. Ε, 249). Ὁ Βιργίλιος τὴν λέγει *μηλοφόρον*, καὶ ὁ Πλίνιος (XV, 24, 16, 52) ἐπαινεῖ αὐτῆς τὰ ῥόδια καὶ τὰ λεπτοκάρυα. Ἐκεῖ κατὰ τὰ τέλη τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος εὑρέθη ἐπιγραφὴ σπουδαιοτάτη διὰ τὴν γνῶσιν τῆς Ὀσκικῆς γλώσσης (cippus Abellanus).

**Ἄβιοι,** νομάδες, κατὰ Πτολεμαῖον ἐν Σκυθίᾳ ὑπὲρ τὸν Ἰμάον οἰκοῦντες, ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου δὲ (Ἰλ. Ν, 6) μετὰ τῶν Ἱππομολγῶν καὶ Γαλακτοφάγων μνημονευόμενοι ὡς οἱ δικαιότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἔπεμψαν αὐτῷ πρέσβεις (Στρβ. Ζ, 296. — Ἀρρ. Δ, 1.— Curt. VII, 6, 11.—Amm. Marc. XXIII, 6).

**Ἀβισάρης,** ἡγεμὼν Ἰνδὸς τῶν νοτιοδυτικῶν τῆς Κασεμίρης, ἀντιταχθεὶς κατ' ἀρχὰς κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶτα δὲ διὰ πρεσβείας προτείνας ὑποταγήν. Οὐχ ἧττον συνέπραξε μετὰ τοῦ Πώρου· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἧτταν αὐτοῦ ὑπέκυψε, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ηὔξησε τὴν ἐπικράτειάν του, ἣν οὗτος ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τὸν υἱόν του (Στρβ. ΙΕ, 698.—Διοδ. ΙΖ, 87.—Ἀρρ. Ε, 8, 3, Κ, 5. Curt. VIII, 43, 13. XLVII, 1. IX, 1, 7, X, 3, 20).

**Ἀβουλίτης,** σατράπης τῆς Σουσιανῆς, πέμψας τὸν υἱόν του πρὸς τὸν εἰσβάλλοντα Ἀλέξανδρον, ὑπετάγη αὐθορμήτως, καὶ ἐπεκυρώθη εἰς τὴν θέσιν του. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, μαθὼν ὅτι καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ ἄλλοι τοποτηρηταί, εἶχον, διὰ καταχρήσεων, παραμελήσει τὴν συντήρησιν τοῦ στρατοῦ, ἐθανάτωσε καὶ αὐτὸν μετ' ἐκείνων (Ἀρρ. Γ, 16, 4.—Ζ, 4, 1.—Διόδ. ΙΖ, 65.—Curt. V, 8, 8. X, 17).

**Ἀβραδάτας,** ἡγεμὼν τῆς Σουσιανῆς ἐν Περσίᾳ, συνεμάχει μετὰ τῶν Ἀσσυρίων κατὰ τοῦ Κύρου, ἀλλὰ προσῆλθεν αὐτῷ προτροπῇ τῆς γυναικός του Πανθέας, ἣν ὁ Κῦρος αἰχμαλωτεύσας, ἐπροστάτευσε



κατὰ πάσης ὕβρεως (Ξενοφ. Κυρ. Π. Ε, 1, 3). Ἐφονεύθη δὲ μαχόμενος ὑπὸ τὸν Κῦρον κατὰ τῶν Λυδῶν, καὶ ἡ Πανθέα ἐκ λύπης ηὐτοχειρίασεν· ὁ δὲ Κῦρος τοῖς ἀπέδωκε μεγάλας ἐπικηδείους τιμὰς, καὶ τοῖς ἀνήγειρε μνημεῖον μετὰ στήλης συριαστὶ ἐπιγεγραμμένης (Αὐτ. ΣΤ, 1, 46. Ζ, 3, 5).

**Ἀβράξας, ἢ Ἀβρανάξ.** Ἡ λέξις αὕτη εὑρίσκεται ἐπιγεγραμμένη ἐπὶ πολυτίμων λίθων, οἵτινες φαίνεται ὅτι ἐφέροντο ὡς φυλακτήρια κατὰ τὴν τετάρτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, καὶ ἔχουσιν ἐπικεχαραγμένον μυστηριῶδές τι σχῆμα, συνήθως σῶμα ἀνδρὸς μετὰ κεφαλῆς ἀλέκτορος καὶ ὄφεων ἀντὶ ποδῶν.

**Ἀβροκόμας,** σατράπης τῆς Φοινίκης, ἐξ ἀνανδρείας ἢ συμφέροντος εἰς τὸν νεώτερον Κῦρον τὰ στενὰ τῆς Κιλικίας καὶ τὴν διάβασιν τοῦ Εὐφράτου παραδοὺς (Ξενοφ. Ἀνάβ. Α, 4, 5. ΙΗ, 7, 12).

**Ἄβυδος,** πόλις τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπέναντι τῆς Σηστοῦ, γνωστὴ ἤδη καὶ τῷ Ὁμήρῳ (Ἰ. Β, 836). Ἀπωκίσθη δ' ἔπειτα ὑπὸ Μιλησίων (Θου. Η, 61. —Στρβ. ΙΓ, 590). Κατ' αὐτὴν ἐγεφύρωσαν οἱ Πέρσαι τὸν πορθμὸν (Ἡρόδ. Ζ, 33). Ἀνδρείως ἀντιστᾶσα κατὰ Φιλίππου Γ', τοῦ Μακεδόνος, ἐκυριεύθη, καὶ κατεστράφη τὸ 201 π. Χ. (Πολ. ΙΣΤ, 15.—Liv. XXXI, 17). Ἐνταῦθα κατῴκει, καὶ ἐντεῦθεν διενήχετο τὸν Ἑλλήσποντον ὁ Λέανδρος (Ἰδ.).




**Ἀβύλη (ἢ Ἀβίλη) στήλη,** ὄρος ἐν Μαυριτανίᾳ τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελοῦν μετὰ τῆς Κάλπης, ὄρους Ἱσπανικοῦ, τρία μίλια ἀπέχοντος, τὰς *Στήλας τοῦ Ἡρακλέους* (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ).

**Ἀγαθαρχίδης,** ἐκ Κνίδου, Ἕλλην γραμματικὸς, ἀκμάσας περὶ τὸ 117 π. Χ. Ἔγραψε πολλὰ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν σώζονται μόνον ἀποσπάσματα *περίπλου Ἐρυθρᾶς θαλάσσης* ἐν πέντε βιβλίοις.

**Ἀγάθαρχος** Εὐδήμου, Σάμιος ζωγράφος αὐτοδίδακτος (Σουΐδ. Ἀποκρ. φ. Ὀλυμπιόδωρος), κυρίως ἐν Ἀθήναις ἐργαζόμενος, ἐνέκυψεν εἰς τὴν σκηνογραφίαν, περὶ ἧς καὶ συνέγραψε (Vitr. VII, Praef. 10), καὶ ἐζωγράφησε σκηνὴν διὰ τὸν Αἰσχύλον, πιθανῶς διὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ τραγῳδίαν, τὴν Ὀρεστιάδα (Ὀλ. 80, 6), διότι, κατὰ Ἀριστοτέλην (Ποι. Δ, 16), πρῶτος σκηνογραφίας εἰσήγαγεν εἰς τὸν θέατρον ὁ Σοφοκλῆς, ὥστε ὁ Ἀγάθαρχος καὶ δι' αὐτὸν εἰργάσθη, καὶ προσέτι λέγει ὁ Πλούταρχος (Περ. ΙΓ) ὅτι ἐπὶ Περικλέους, ἀκούσας ὁ Ζεῦξις τινὸς ἐπαινοῦντος αὐτὸν ὅτι ταχέως ἐζωγράφει, ἀπήντησεν· «Ἐγὼ δ' ἐν μακρῷ χρόνῳ.»

**Ἀγαθήμερος,** Ἕλλην γεωγράφος, πιθανῶς τῆς 4 ἑκατονταετηρίδος μ. Χ. εἰς ἣν ἀνήκουσι τὰ 5 πρῶτα κεφάλαια τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ τῆς *γεωγραφίας ὑποτύπωσις*.

**Ἀγαθίας** Μεμνονίου, ἐκ Μυρίνης, νομολόγος ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὴν 6 ἑκατονταετηρίδα μ. Χ. Ἔγραψε, κατ' ἐξακολούθησιν τοῦ Προκοπίου, πέντε σωζόμενα βιβλία τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὰ ἔτη 553—560, εἰς ὕφος βαρὺ καὶ ἐπιτετηδευμένον, ἀλλὰ μετ' ἐπιμελείας ὡς πρὸς τὰ ἐκτιθέμενα. Προσέτι δ' ἐποίησεν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν Ἐπιγράμματα, περιλαμβανόμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνθολογίαν.

**Ἀγαθοδαίμων,** ὁ ἀγαθὸς θεὸς, εἰς ὃν κατὰ τὸ τέλος τῆς ἑστιάσεως προέπινον ποτήριον ἀκράτου οἴνου. Ἐπὶ Ῥωμαίων (Hor. Ep. II, 2, 187. — Tibull. IV, 8), συνεγεννᾶτο καὶ μεθ' ἑκάστου ἀνθρώπου, προσατεύων αὐτόν.



**Ἀγαθοεργοὶ** ἐλέγοντο οἱ ἐκ τῶν

300 ἱππέων, τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουρὰν τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης πέντε κατ' ἔτος λαμβανόμενοι, εἴτε οἱ πρεσβύτεροι (Ἡροδ. Α, 67), ἢ κατ' ἐκλογὴν (Τιμ. Λεξ. Πλατ. φ. Bekker Anecd. I, 209), καὶ ὑπηρετοῦντες εἰς ἀποστολὰς εἰς τὴν ξένην.

**Ἀγαθοκλῆς.** 1) Βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Καρκῖνος, ἐκ Ῥηγίου, κατέφυγεν εἰς τὴν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς Καρχηδονίους διατελοῦσαν πόλιν Θέρμας, ὅπου ἦσκει τὴν κεραμευτικήν. Ὅτε δ' ἐγεννήθη ἐνταῦθα ὁ Ἀγαθοκλῆς τὸ 361 π. Χ., ἐπειδὴ χρησμὸς διεδόθη καθ' ὃν τὸ παιδίον ἔμελλέ ποτε μεγάλως νὰ βλάψῃ τὴν Καρχηδόνα, κατέφυγεν ὁ Καρκῖνος μετ' αὐτοῦ εἰς Συρακούσας καὶ ἐπολιτογραφήθη αὐτόθι. Ὡς κεραμεὺς ἀνατραφεὶς καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς, εἰσῆλθε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν στρατιὰν, καὶ εἰς χιλίαρχον προβιβασθεὶς ἐπὶ τοῦ πολέμου κατὰ Μαμερτίνων καὶ Καμπανῶν καὶ τῆς πόλεως Αἴτνης, διεδέχθη τὸν στρατηγὸν Δάμαν (ἢ Δαμάσκωνα Just. XXII, 1, 12) καὶ ἐνυμφεύθη τὴν πλουσίαν του χήραν. Ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείδου καὶ Σωσιστράτου, οἵτινες προῆρχον τῆς ἀριστοκρατίας, ἐκ Συρακουσῶν ἐκβληθεὶς, συμπαρέλαβε πάντας τοὺς δυσηρεστημένους, ὑπηρέτησεν ὑπὸ τοὺς Ταραντίνους, ἐβίασε τοὺς δύο ἀντιπάλους αὐτοῦ νὰ λύσωσι τοῦ Ῥηγίου τὴν πολιορκίαν, καὶ ἐξεδίωξεν αὐτοὺς ἐκ τῶν Συρακουσῶν. Ἀλλ' ἐξεβλήθη καὶ αὐτὸς αὖθις ὑπὸ τῶν ὑποπτευόντων αὐτὸν ὡς ἀποβλέποντα εἰς τὴν τυραννίδα, καὶ ἀνεκλήθησαν οἱ ἀντιφρονοῦντες. Συλλέξας ὅμως παρ' ἑαυτὸν νέους τολμητίας καὶ δὴ καὶ λῃστὰς (Just. XXII, 1, 14), ἐπανῆλθε, καὶ συνετῶς προσενεχθεὶς, ἐξελέγη ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τότε, ἀπορρίψας τὸ προσωπεῖον, καὶ βοηθείᾳ τῶν ὀπαδῶν του, ἐδείχθη σκληρότατος, ἐθανάτωσε περὶ τοὺς τετρακισχιλίους πολίτας, καὶ πλείστους ἄλλους ἐξέβαλε, παραδοὺς τὰ κτήματά των εἰς λεηλασίαν (Just. XXII, 2). Οἱ ἐκβληθέντες ἐξήγειραν κατ' αὐτοῦ πολλὰς πόλεις, ἰδίως τὸν Ἀκράγαντα· ἀλλὰ, βοηθείᾳ τῶν Ταραντίνων, κατέβαλεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἠνάγκασεν εἰς εἰρήνην, τὸ 314. Μετὰ δύο δ' ἔτη, ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς σικελικῆς Μεσσήνης, περιεπλάκη εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος παρὰ τὸν ποταμὸν Ἱμέραν ὑπ' αὐτῶν νικηθεὶς, ἐπολιορκήθη εἰς Συρακούσας. Τότε δὲ, ναοὺς καὶ ἰδιώτας συλήσας ἐπὶ προμηθείᾳ χρημάτων, τὴν φρούρησιν τῆς πόλεως εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἄνταν δρον ἀναθεὶς, καὶ ἑξήκοντα τριήρεις ὁπλίσας, διέσχισε μετ' αὐτῶν τὸν ἐχθρικὸν στόλον, καὶ ἔπλευσε, τὸ 310, εἰς Ἀφρικὴν, ἵνα μεταφέρῃ εἰς Καρχηδόνα τὸν πόλεμον (Just. XXII, 4. — Διοδ. XVII, 23). Ἀφιχθεὶς δ' ἔκαυσε τὰ πλοῖά του, καὶ μετὰ 11,000 ἀνδρῶν ἐνίκησε τριπλασίους ἐχθροὺς, ὑπὸ τὸν Ἄννον καὶ Βωμίλκαν. Ὁ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδόνιος στρατηγὸς Ἀμίλκας ἔπεμψε μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος του, ἀλλ' ἐφονεύθη μετ' ὀλίγον (306) ὑπὸ τῶν Συρακουσίων. Ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς, κατευνάσας στάσιν διεγερθεῖσαν ἐν τῷ στρατῷ του, ἐνίκησεν ἐπανειλημμένως τοὺς Καρχηδονίους (Διοδ. Κ, 29)· συμμαχήσας δὲ μετὰ τοῦ Ὀφέλλα, βασιλέως τῆς Κυρήνης, ἐφόνευσεν αὐτὸν προδοτικῶς, καὶ ἠνάγκασε τὸν στρατὸν αὐτοῦ νὰ ἑνωθῇ μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του (Διοδ. Κ, 40. — Just. XXII, 7). Οὐχ ἧττον δὲ δολίως καὶ ἀπανθρώπως προσηνέχθη καὶ πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀποστάσας πόλεις. Ἐν τούτοις δὲ (306) ἐνύμφευσε τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Πύρρου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου, καὶ ἀνέλαβε καὶ αὐτὸς τὸν βασιλικὸν τίτλον. Ἀλλ' οἱ Ἀκραγαντῖνοι, ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν Συρακουσῶν, ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Σικελίαν, ἀφεὶς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ εἰς τὸν υἱόν του Ἀγάθαρχον. Ἀλλ' ὁ Συρακούσιος Δεινοκράτης εἶχεν ὁπλίσει ἐν τούτοις ἐπίφοβον στρατὸν κατ' αὐτοῦ, καὶ συγχρόνως ὁ υἱός του ἠττᾶτο ἐν Ἀφρικῇ, καὶ ἀπεσύρθη εἰς



Τύνιδα. Ἐβιάσθη λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ αὖθις εἰς Καρχηδόνα, ἀλλ' ἐνικήθη κατὰ κράτος, καὶ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ κρυφίως, ἐγκαταλείπων τὸν υἱόν του καὶ τὸν στρατόν. Τοῦτο ὅμως μαθόντες οἱ στρατιῶται, τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐδέσμευσαν. Ἀπολυθεὶς δὲ πάλιν, ἐδραπέτευσεν εἰς Σικελίαν, καὶ τότε οἱ στρατιῶται πλήρεις ὀργῆς, ἐθανάτωσαν τοὺς υἱούς του, καὶ ἠτιμόλησαν οἱ πλεῖστοι εἰς τοὺς Καρχηδονίους. Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἐξεδικήθη δι' ἀπαισίων ὠμοτήτων κατὰ τῶν ἐν Συρακούσαις οἰκογενειῶν αὐτῶν (Διοδ. Κ, 54). Οὕτως ἠὔξησεν ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Δεινομένους, μεθ' οὗ ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ ὁ Ἀγαθοκλῆς. Συγχρόνως δὲ διηλλάγη μετὰ τῶν Καρχηδονίων, παραδοὺς αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων τὰς σικελικὰς πόλεις (Just. XXII, 8). Εἶτα δὲ τοὺς ἐξορίστους ἐν μάχῃ νικήσας, κατεδίκασε πολλὰς χιλιάδας εἰς θάνατον, καὶ συνεβιβάσθη μετὰ τοῦ Δεινομένους (Διοδ. Κ, 89). Νικήσας δὲ καὶ ἄλλας πόλεις, ἤρχισεν ἔκτοτε ἠπιώτερον κυβερνῶν (Πολ. Θ, 23. — Just. XIII, 1, 2). Καὶ ἐβυσσοδόμευε μὲν πάντοτε νέας ἐπιχειρήσεις κατὰ Καρχηδόνος· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐδηλητηρίασεν αὐτὸν ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Ἀγάθαρχος δι' ὀδοντογλυφίδος, καὶ τὸ φάρμακον κατέτρωγε τὰς σάρκας αὐτοῦ καὶ τὸν ἐβασάνιζεν εἰς βαθμὸν ὥστε ἀνῆψε πῦρ καὶ ἐκάη ζῶν, τὸ 289, εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν (Διοδ. ΚΑ, 12. — Just. XXIII, 2), βασιλεύσας ἔτη 28. Πρὸ τοῦ θανάτου του δ' ἔτι διημφισβήτουν ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἔγγονός του τὴν κληρονομίαν του, καὶ τούτου ὑπερισχύσαντος, ἔπεμψεν εἰς Αἴγυπτον τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία του μικρὸν πρὶν ἢ ἀποθάνῃ. — 2) υἱὸς Λυσιμάχου, τοῦ στρατηγοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, καὶ μετὰ ταῦτα βασιλέως τῆς Θρᾴκης. Ἐν πολέμῳ κατὰ τῶν παραδουναβίων Γετῶν, ᾐχμαλωτεύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Δρυμιχαΐτου, ὡς καὶ ὁ Λυσίμαχος, ἐλθὼν νὰ τὸν σώσῃ (292 π. Χ.), ἀλλ' ἀμφότεροι ἀπηλευθερώθησαν (Πλουτ. Δημητρ. ΛΘ). Ἐν Καρίᾳ δὲ καὶ Λυδίᾳ πολεμῶν ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐν ἔτει 287 Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν (Πλούτ. αὐτ. ΜΣΤ), ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ὑποχωρήσῃ. Μετά τινα δ' ἔτη ἡ μητρυιὰ αὐτοῦ Ἀρσινόη, θυγάτηρ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, καὶ συγχρόνως γυναικαδέλφη τοῦ Ἀγαθοκλέους, ἔχοντος εἰς γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Λυσάνδραν, ἐκ φθόνου ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν ὡς θέλοντα νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του, καὶ ὁ Λυσίμαχος, πιστεύσας τὴν ἄδικον κατηγορίαν, ἠθέλησε νὰ τὸν δηλητηριάσῃ· ἀποτυχὼν δὲ, τὸν ἐθανάτωσε διὰ Πτολεμαίου τοῦ Κεραυνοῦ, υἱοῦ τοῦ Λάγου, τὸ 284 π. Χ. Ἡ δὲ συζυγος καὶ τὰ τέκνα του κατέφυγον παρὰ τῷ Σελεύκῳ, βασιλεῖ τῆς Συρίας (Just. XVII, 1, 4—9).

**Ἀγάθυρσοι,** σαρματικὸς λαὸς, τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ ἀναφέρων εἰς ἥρωά τινα Ἀγάθυρσον, υἱὸν τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἐχίδνης (Ἡρόδ. Δ, 10), καὶ ἀδελφὸν τοῦ Γελωνοῦ, ἐξ οὗ κατήγοντο οἱ Γελωνοί. Καθ' Ἡρόδοτον ἦσαν γεωπόνοι, πλούσιοι, εἰρηνικοὶ, ἀλλ' οὐχὶ φιλάργυροι, καὶ κοινὰς τὰς γυναῖκας ἔχοντες. Κατὰ Βιργίλιον (Æn. IV, 146) ἦσαν γραπτοὶ (picti), ἐξ οὗ τινὲς ἐξέλαβον ὅτι, ὡς οἱ ἄγριοι, ἐχρωμάτιζον τὸ σῶμά των. Ἀλλ' ἄλλοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶχον τὰ ἐνδύματά των μόνον πολύχροα (Avienus, Perieg. 447.—Ἰδ. Pl. VI, 12, 26.—Mela, II, 1).

**Ἀγάθων** Τισαμενοῦ Ἀθηναῖος, γεννηθεὶς τὸ 448 π. Χ., τραγικὸς ποιητὴς, φίλος τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Πλάτωνος. Τὸ πρῶτον ἐνίκησεν εἰς δραματικὸν ἀγῶνα τὸ 416, ὅτε καὶ διὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἑστίασιν ἔγραψεν ὁ Πλάτων τὸν διάλογον ὃν ἐπέγραψε «Συμπόσιον,» ἀποδιδοὺς αὐτῷ λόγους χαρακτηρίζοντας τὴν μόρφωσιν καὶ τάσιν τοῦ πνεύματός του. Ἦν εὔπορος, ἀνέτως ζῶν καὶ φίλος τῆς εὐζωίας, καὶ συγχρόνως μετὰ τοῦ Εὐριπίδου ἐπεσκέφθη τὴν πολυτελῆ αὐλὴν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀρχελάου. Διδάσκαλος αὐτοῦ ἦν ὁ Πρόδικος,

καὶ τὸν Γοργίαν εἶχεν ὡς πρότυπον. Ὁ Ἀριστοτέλης μνημονεύει πολλάκις αὐτοῦ ἐν τῇ ποιητικῇ του (ΙΗ), λέγων ἐν ἄλλοις τὰ χορικὰ αὐτοῦ «ἐμβόλιμα,» ἤτοι μὴ ἀναγκαίως συνδεόμενα μετὰ τοῦ μύθου τοῦ δράματος. Ἑπτὰ Τραγῳδίαι αὐτοῦ μνημονεύονται, ὧν ἡ μία ἐκαλεῖτο «Ἄνθος.» (Ἰδ. Πλούτ. Συμπ. III, 1.— Πλάτ. Συμπ. Σ, 198. — Ἀριστ. Ποιητ. Θ, 18. — Ἀριστφ. Θεσμ. 59, 106. — Αἰλιαν. Π. Ἱ. 14, 13).

**Ἄγαλμα,** ἰδ. Πλαστική.

**Ἀγαμέμνων,** υἱὸς Ἀτρέως (Ἀτρείδης καθ' Ὅμηρον), βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν. Μήτηρ δ' αὐτοῦ μνημονεύεται ἡ Ἀερόπη, νυμφευθεῖσα εἰς πρῶτον γάμον τὸν Πλεισθένην, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ τὸν Ἀτρέα, ὅστις, ὑποπτεύσας αὐτῆς ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ Θυέστου, τὴν κατεπόντισεν. Ἄλλοι δὲ (Ἀπολδ. Γ, 2, 1),



ΤΕΙΧΟΓΡ. ΠΟΜΠΗΙΑΣ

συγχέοντες τὴν παράδοσιν, λέγουσι, τὸν Ἀγαμέμνονα υἱὸν τοῦ Πλεισθένους, υἱοῦ, ἢ πατρὸς τοῦ Ἀτρέως. Ὅτε δ' ὁ Θυέστης καὶ ὁμοῦ ὁ υἱός του Αἴγισθος, φονεύσαντες τὸν Ἀτρέα (ἴδ.), κατέλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν Μυκηνῶν, ἔφυγεν ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μενελάου εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἐνυμφεύθησαν τὰς θυγατέρας τοῦ ἐκεῖ βασιλέως Τυνδάρεω, τὴν Κλυταιμνήστραν ὁ Ἀγαμέμνων, τὴν Ἑλένην δ' ὁ Μενέλαος, ὅστις καὶ διεδέχθη τὸν πενθερόν του εἰς τὸν θρόνον, ἐν ᾧ ὁ Ἀγαμέμνων, ἀποδιώξας τοὺς καταλαβόντας τὴν ἀρχήν του, ἐπανῆλθεν εἰς Μυκήνας, καὶ ἦν εὐρεῖα ἡ ἐξουσία αὐτοῦ, διότι ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου λέγεται «πολλῆσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσων.» Ὅτε δ' οἱ Ἕλληνες βασιλεῖς συνηθροίσθησαν ἵνα ἐκδικήσωσι τὴν εἰς τὸν Μενέλαον γενομένην ὕβριν ὑπὸ τοῦ Πάριδος, βασιλόπαιδος τῆς Τρωάδος, ὅστις ἥρπασε τὴν Ἑλένην, πάντες ὁμοθύμως ἐξελέξαντο τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀρχηγὸν αὐτῶν· ὁ δ' ἔφερεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος, εἰς ὃν συνῆλθον πάντες οἱ Ἑλληνικοὶ στόλοι, ἑκατὸν πλοῖα, καὶ ἐκεῖ ἐτέλεσε τὴν θυσίαν τῆς θυγατρός του *Ἰφιγενείας* (ἴδ.), ἧς τὴν παράδοσιν διηώνισεν ὁ Σικυώνιος ζωγράφος Τίμανθος τῆς 95 Ὀλυμπιάδος, παραστήσας τὸν Ἀγαμέμνονα, κατὰ τὸν Εὐριπίδην, συγκαλύπτοντα τὸν πρόσωπόν του ἐκ λύπης. Τοῦ ἐξόχου ἀριστουργήματος ὑπάρχει τὸ προκείμενον ἀντίγραφον ἐν Πομπηίᾳ. Ἀνδρεῖος καὶ μεγαλοπρεπής, ἀλλὰ πολλάκις καὶ εὐρέθιστος, ἐκίνησεν, ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς Τρωάδος (ἴδ. Τρωϊκὸς πόλεμος), τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ Χρύσου, ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ νεαροῦ Ἀχιλλέως, πρὸς μεγάλην βλάβην τῆς ἐκστρατείας. Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως, ἐπέστρεψεν εἰς Μυκήνας, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ δοριάλωτον τὴν κόρην τοῦ



Πριάμου, τὴν μάντιδα Κασσάνδραν. Ἀλλ' ἐκεῖ ὁ Αἴγισθος, συνομώσας μετὰ τῆς Κλυταιμνήστρας, τὸν ἐδολοφόνησεν ἐν συμποσίῳ, ἡ δὲ Κλυταιμνήστρα ἐφόνευσε τὴν Κασσάνδραν (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 256, Δ, 512, Λ, 405), ἤ, κατ' ἄλλους (Αἰσχλ. Ἀγ. 1389), τὸν Ἀγαμέμνονα ἐφόνευσεν αὐτὴ ἡ Κλυταιμνήστρα ἐν τῷ βαλανείῳ, ῥίψασα ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του χιτῶνα συνερραμμένον, στερήσαντα αὐτὸν τῆς χρήσεως τῶν χειρῶν. Τέκνα δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας ἦσαν (Ὁμ. Ἰλ. Ι, 142) ἡ *Ἰφιάνασσα*, ἡ *Χρυσόθεμις*, ἡ *Λαοδίκη* (Ἠλέκτρα παρὰ τοῖς δραματοποιοῖς), καὶ ὁ Ὀρέστης, ἐκδικήσας κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἐπὶ τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας. Εἰς ταύτας προστίθεται ὑπὸ ποιητῶν καὶ ἡ Ἰφιγένεια (πιθανῶς ἡ αὐτὴ τῇ Ἰφιανάσσῃ). Ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Ἀμύκλαις ἵσταντο ἀνδριάντες αὐτοῦ, καὶ ὑπῆρχον οἱ δοξάζοντες ὅτι ἦν βασιλεὺς τῆς Λακεδαίμονος ἐν Ἀμύκλαις οἰκῶν.

**Ἀγαμήδης,** υἱὸς Ἐργίνου, βασιλεὺς τοῦ Βοιωτίου Ὀρχομενοῦ, ᾠκοδόμησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Τροφωνίου τὸν ἐν Δελφοῖς ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ προσέτι Θησαυρὸν δι' Ὑριέα, τὸν βασιλέα τῆς ἐν Βοιωτίας Ὑρίας. Ἀλλ' εἰς αὐτὸν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐνήρμοσαν ἕνα λίθον περιαιρετὸν, ὃν ἀφαιροῦντες διὰ νυκτὸς, ἔκλεπτον τὰ κειμήλια. Τοῦτο ἐννοήσας ὁ βασιλεὺς, ἐνήρμοσεν ἐν τῷ Θησαυρῷ παγίδα, εἰς ἣν ἐνέπεσεν ὁ Ἀγαμήδης. Ὁ δὲ Τροφώνιος, ἵνα μὴ φωραθῇ, τὸν ἀπεκεφάλισε, καὶ ἔλαβε τὴν κεφαλήν. Ἀλλ' εἰς Λεβαδίαν, ὅπου τὴν ἔκρυψεν, ἀνοιγεῖσα ἡ γῆ τὸν κατέπιε (Παυσ. Θ, 37, 7), καὶ ἐκεῖ ὑπῆρξεν ἔκτοτε ὁ χρησμὸς τοῦ Τροφωνίου, εἰς οὗ τὸ ἄντρον ὁ εἰσερχόμενος οὐδέποτε πλέον ἐγέλα· οἱ δ' εἰς αὐτὸν προσερχόμενοι, ὤφειλον διὰ νυκτὸς νὰ θύσωσι κριὸν, καὶ νὰ ἐπικαλῶνται καὶ τὸν Ἀγαμήδην. — Ἄλλη δὲ παράδοσις μετατίθησι τὸ συμβὰν εἰς Ἠλιδα, ὅπου Ἀγαμήδης ὁ Στυμφάλου, καὶ οἱ δύο αὐτοῦ υἱοὶ, Τροφώνιος καὶ Κερκύων, ἔκλεψαν οὕτω τὸν θησαυρὸν τοῦ Αὐγείου, καὶ μετὰ τὸν ὡς ἄνω εἰρῆται θάνατον τοῦ Ἀγαμήδους, ἔφυγεν ὁ μὲν Τροφώνιος εἰς Ὀρχομενὸν, ὁ δὲ Κερκύων εἰς Ἀθήνας. — Ὅμοιον δὲ τούτου διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος (Β, 121) ὡς συμβὰν εἰς Αἴγυπτον, εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλέως Ῥαμψινίτου, καὶ πιθανῶς ὁ μῦθος μετέβη ἐκεῖ ἀπὸ τῆς ἐπιμιξίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου. — Οἱ δὲ πανταχοῦ συμβολικὰς ἑρμηνείας ἐπιζητοῦντες, βλέπουσιν ἐν τῷ Τροφωνίῳ προσωποποίησιν τῆς δυνάμεως τῆς ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς τοὺς *τρέφοντας* αὐτῆς θησαυροὺς παραγούσης, καὶ ὅτε αὐτὸς μετεπλάσθη εἰς ἥρωα καὶ κλέπτην, τότε λέγουσιν ὅτι τῷ ἐδόθη βοηθὸς ὁ Ἀγαμήδης, ἤτοι ὁ *ἄγαν* ἔμφρων!

**Ἀγανίππη,** 1) Πηγὴ παρὰ Θεσπιαῖς τῆς Βοιωτίας (Virg. Æn. X, 12), ἀναβλύσασα ἐκ κτύπου τοῦ ποδὸς τοῦ Πηγάσου, καὶ χορηγοῦσα τοῖς πίνουσι τὸ δῶρον τῆς ποιήσεως (Παυσ. Θ, 29, 5), ἴδ. *Ἱπποκρήνη*. — —2) Ἡ νύμφη τῆς ἄνω πηγῆς, θυγάτηρ τοῦ Τερμησσοῦ. — 3) Γυνὴ τοῦ Ἀκρισίου, μήτηρ τῆς Δανάης, καλουμένη δὲ καὶ Εὐριδίκη.

**Ἀγασίας.** Δύο γλύπται τοῦ ὀνόματος τούτου, ἐξ Ἐφέσου. Τοῦ ἑνὸς τὸ σωζόμενον ἄγαλμα ἐπεσκευάσθη ὑπὸ Ἀριστάνδρου, τοῦ δ' ἄλλου εἶναι ὁ ἐν Παρισίοις «Βοργεσιανὸς μονομάχος» ἀμφότερα καλῆς ἐποχῆς.

**Ἀγαυὴ,** θυγάτηρ τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἑρμιόνης, γυνὴ τοῦ Ἐχίονος, καὶ μήτηρ τοῦ Πενθέως.

**Ἀγγεῖα,** ὑπῆρχον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκ παντοίας ὕλης καὶ παντοίων σχημάτων, οἷον ἐκ γῆς ὀπτῆς, πολλάκις κεχρωματισμένα δι' ἐρυθρᾶς βαφῆς ἐπὶ μέλανος ἐμβαδοῦ, ἢ τ' ἀνάπαλιν· ἄλλα δ' ἐκ μετάλλου, εἴτε χαλκοῦ ἢ ἀργύρου ἢ καὶ χρυσοῦ, ἢ ἁπλᾶ, ἢ μετὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πλουσίων τορευμάτων· προσέτι λίθινα, καὶ ἐξ ἀλαβάστρου ἢ ἐξ ἠλέκτρου, ὑάλινα, καὶ ἄλλα,

μικραὶ φιάλαι, γλυπταῖς ψήφοις κεκοσμημέναι. Καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἐχρησίμευον πρὸς διατήρησιν ἢ μεταγγισμὸν τῶν ῥευστῶν, στρογγύλα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ὀγκώδη, ἢ, ὡς οἱ *ἀμφορεῖς* καὶ αἱ *ὑδρίαι*, λεπτότερα, δύω λα-











βίδας ἔχοντα, καὶ τὸν λαιμὸν ἐπιμήκη, πολλὰ δ' αὐτῶν προωρισμένα ἵνα ἐμπήγνυνται εἰς τὴν γῆν, εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα. Οἱ *ἀλάβαστροι* ἦσαν ἐπιμήκεις, κυλινδρικοί, ἄνευ λαβίδων, προσδιωρισμένοι δι' ἔλαιον ἢ ἀρώματα, οἷα περιεῖχον καὶ τὰ εἰς τοὺς τάφους ἐντιθέμενα μικρὰ ἀγγεῖα. Εὐρὺ δὲ μᾶλλον εἶχον τὸ στόμιον, μετὰ λαβίδων καὶ αὐτοί, οἱ *κρατῆρες*, πρὸς κρᾶσιν τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος. Οἱ δὲ *κύαθοι* ἦσαν ποτήρια (ἴδ.). Μικρὰ ἄνευ λαβίδων. Τὰ μαγειρικὰ δὲ σκεύη, οἱ *λέβητες*, ἦσαν εὐρέα, μᾶλλον ἐπίπεδον ἔχοντα τὸν πυθμένα. Ἐξ αὐτῶν ἡ *κακάβη*, ἀγγεῖον τρίπουν, ὁ *αὐθέψης* (σαμαβάριον), ὁ *μαζονόμος*, εἶδος τρυβλίου. Ἡ ἐπισυνημμένη εἰκὼν παριστᾷ τινα ἐκ τῶν σχημάτων αὐτῶν, ἰδίως *ἀμφορεῖς*, καὶ γραπτὰ ἀγγεῖα, περὶ ὧν ἴδ. *Κεραμογραφία*.

**Ἀγγελίων** καὶ **Τεκταῖος,** γλύπται τῆς Κρητικῆς σχολῆς, περὶ 550 π. Χ. (Παυσ. Β, 32).

**Ἀγελάδας,** Ἀργεῖος γλύπτης, διδάσκαλος τοῦ Φειδίου καὶ ἄλλων τῶν πρώτων καλλιτεχνῶν, 495 π. Χ. (Παυσ. ΣΤ, 14.—Σχολ. Ἀριστφ. Βάτρ. 504.—Σουίδ. φ. Γελάδας).

**Ἀγέλη.** Ἐν Κρήτῃ πάντες οἱ νεανίαι, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, ἀπετέλουν ἑταιρίας αἵτινες ἐκαλοῦντο *ἀγέλαι*, καὶ τὰ μέλη ἑκάστης ἀγέλης ἐλέγοντο *ἀγελαστοὶ* ἢ *ἀγέλαοι*· ὁ προϊστάμενος δὲ τῆς ἀγέλης, ὅστις καὶ *ἀγελάτης* ὠνομάζετο, ἦν ὁ πατὴρ τῶν ἐπ' εὐγενείᾳ μᾶλλον διαπρεπόντων ἐκ τῶν νεανιῶν, καὶ αὐτὸς κατήρτιζε τὴν ἀγέλην, φέρων αὐτὴν εἰς τὴν θήραν καὶ εἰς τὰ γυμνάσια, ἅτινα ἐκεῖ *δρόμοι* ἐκαλοῦντο, διὸ καὶ *ἀπόδρομοι* ἢ καὶ *ἀπάγελοι* ἐλέγοντο οἱ παῖδες οἱ μὴ ἔχοντες εἰσέτι τὴν ἡλικίαν ἵνα εἰς ἀγέλην καταταχθῶσι. Διῃτῶντο δὲ οἱ ἀγελαστοὶ διὰ πάσης τῆς ἡμέρας ὁμοῦ, καὶ μόνον νὰ διανυκτερεύσωσιν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον ἐλάμβανον ἐνίοτε τὴν ἄδειαν. Ὅτε δ' ἐξήρχοντο τῆς ἀγέλης, καὶ κατετάττοντο εἰς τὰ συσσίτια, τὰ λεγόμενα *ἀνδρεῖα*, ἐνυμφεύοντο πάντες συγχρόνως. Εἶχε δ' ὁ ἀγελάτης καὶ ποινικὴν ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίαν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν πάντως τῶν ἀρχῶν (Στρβ. Ι, 480). — Καὶ εἰς τὴν Σπάρτην δ' ὑφίσταντο τοιαῦται ἑταιρίαι, ἀλλ' ἦσαν παίδων ἐπταετῶν, καὶ ὠνομάζοντο *βοῦαι*.

**Ἄγημα,** τάγμα ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν Μακεδονικὸν στρατὸν (Πολύβ. Ε, 25, 65. ΛΑ, 8.).

**Ἀγήνωρ.** 1) Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λιβύης, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Βήλου, βασιλέως τῆς Φοινίκης, καὶ πατὴρ τοῦ Κάδμου, τῆς Εὐρώπης καὶ ἄλλων υἱῶν, οὓς μάτην ἐξέπεμψε πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἁρπαγείσης ἀδελφῆς των. Οὐδεὶς αὐτῶν ἐπέστρεψεν (Ἀπολλόδ. Γ, 1, 1). Ἦν δὲ πρόγονος τῆς Διδοῦς, δι' ὃ ὁ Βιργίλιος (Æn. I, 338) τὴν Καρχηδόνα *Ἀγηνορίαν* ἀποκαλεῖ.—2) Ἀνδρεῖος Τρώς, υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος καὶ τῆς Θεανοῦς, ἱερείας τῆς Ἀθηνᾶς (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 59.—Ζ, 298), εἰσβάλλει εἰς τὸ ἑλλην. στρατόπεδον, μάχεται κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ σώζεται ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑποδυθέντος τὴν μορφὴν αὐτοῦ (αὐτόθι Μ, 83.—Φ, 545). Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους (Παυσ. Ι, 97, 1) ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου.



**Ἀγήσανδρος,** ἴδ. Λαοκόων.

**Ἀγησίλαος.** 1) Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐπὶ Λυκούργου, τὸ 886 π. Χ.—2) Ἀδελφὸς τοῦ Ἄγιδος, τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης, γεννηθεὶς τὸ 442 π. Χ., ἀπέκλεισε τοῦ θρόνου τὸν ἀνεψιόν του Λεωτυχίδαν, ἐπὶ λόγῳ νοθείας, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸς τὸ 399, πολὺ ἀγαπηθεὶς διὰ τὴν πραότητα τοῦ ἤθους του, εἰ καὶ οὐχὶ ἐπιφανὴς τὴν μορφήν, μικρόσωμος, καὶ χωλαίνων μάλιστα, τόσῳ ἀκαταλληλότερος ἐκρίνετο κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, καθ' ὅσον καὶ χρησμὸς εἶχε προειπεῖ ὅτι δυστυχήματα θὰ ἐπήρχοντο εἰς τὴν Σπάρτην ὀψέποτε χωλὸς αὐτῆς ἐβασίλευε. Πρὸ παντὸς νομίσας ἀναγκαῖον νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἐπὶ τῶν ἑλληνίδων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξουσίαν τοῦ Μεγάλου τῶν Περσῶν βασιλέως, ἐξεστράτευσε (τὸ 396) εἰς Ἔφεσον κατὰ τοῦ σατράπου Τισσαφέρνους, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν στρατηγὸν Λύσανδρον. Καὶ ἐδέχθη μὲν ἡν ὁ σατράπης, ὅστις ἦν ἀνέτοιμος πρὸς πόλεμον, τῷ ἐπρότεινε τρίμηνον ἀνακωχήν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Τισσαφέρνης παρασπονδήσας ἔλυσεν αὐτήν, ὁ Ἀγησίλαος τὸν προσέβαλε, καὶ εἰ καὶ ἔχων ἐλάσσονας δυνάμεις, τὸν ἐνίκησεν ἐπανειλημμένως, καὶ τὸ τελευταῖον κατὰ τὸν Πακτωλὸν (395 π. Χ.). Ἐλθὼν δ' ἕτερος σατράπης, ὁ Τιθραύστης, συνωμολόγησε νέαν ἀνακωχήν, καὶ ἐπ' αὐτῆς, καταρραδιουργῶν τὴν Ἑλλάδα, ἐξήγειρε κατὰ τῆς Σπάρτης τὰς Ἀθήνας, τὴν Κόρινθον, τὸ Ἄργος καὶ τὰς Θήβας, καὶ ἐν Ἀλιάρτῳ μάχης συγκροτηθείσης, ἔπεσεν ὁ Λύσανδρος· ὁ δ' Ἀγησίλαος μετεκλήθη, ἐν ᾧ ὁ Ἀθηναῖος Κόνων προσέβαλε καὶ ἐνίκα τὸν σπαρτιατικὸν στόλον ἐν Κνίδῳ. Ἐνίκησε δ' ὁ Ἀγησίλαος τοὺς συμμάχους (τῇ 8 Αὐγ. 392) ἐν Κορωνείᾳ τῆς Βοιωτίας· τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Κορινθίαν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐτελοῦντο τὰ Ἴσθμια, καὶ ἀπεκόμισε πλουσίαν λείαν, ἀλλ' ὑπέστη ἔπειτα ἥτταν, προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Ἰφικράτους. Ἐν ἔτει 391 εἰσβαλὼν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν πολεμοῦσαν κατὰ τῶν συμμάχων τῆς Σπάρτης Ἀχαιῶν, ἐλεηλάτησεν αὐτήν, μόνον δὲ κατὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἔτος ἐπέφερε τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν διαμαχομένων. Ἐν τῇ Ἀσίᾳ δ' ἐν τούτοις τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἔμενον ἀπροστάτευτα, καὶ ὁ Ἀνταλκίδας ὑπέγραψε συνθήκην ἀναγνωρίζουσαν τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν εἰς τοὺς Πέρσας, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ κωλύσῃ τοῦτο ὁ Ἀγησίλαος· ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι συνωμολόγησεν εἰρήνην ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς διαλύσεως τῆς ἀντισπαρτιατικῆς συμμαχίας. Ἀφ' οὗ δ' ὁ Σπαρτιάτης Φοιβίδας παρασπόνδως, ἐν πλήρει εἰρήνῃ, ἐκυρίευσε τὴν Καδμείαν, ἀκρόπολιν τῶν Θηβῶν (382), οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐξαναστάντες ἠλευθερώθησαν (378), ἐξεστράτευσε τὸ ἐπιὸν ἔτος κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀνεχαιτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Χαβρίου, βοηθοῦντος τοῖς Βοιωτοῖς, καὶ ὁ ἐν Λεύκτροις θρίαμβος τοῦ Ἐπαμεινώνδου κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (370) ἠλάττωσε τῆς Σπάρτης τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιρροήν. Ὁ δ' Ἀγησίλαος τὸ μετὰ τοῦτο ἔτος (369) ἐπολέμησε τοὺς Ἀρκάδας· ὅτε δ' ἀπεσύρθη, ἠνώθησαν οὗτοι μετὰ τῶν Θηβαίων καὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Λακωνίαν· ὁ Ἀγησίλαος ὅμως δι' ἐπιδεξίου στρατηγίας ἔσωσε τότε τὴν Σπάρτην· καὶ

αὖθις, ὅτε (362) ἐκ δευτέρου ἐκινήθη κατὰ τῆς Σπάρτης ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἐπολέμησε κατ' αὐτοῦ ἐν Μαντινείᾳ, ἀλλ' ἠττήθη, καὶ εἰρήνη συνωμολογήθη, εἰς ἣν, ἄκοντος αὐτοῦ, ἀλλ' ἀδυνατούσης τῆς Σπάρτης ἄλλως νὰ πράξῃ, συμπεριελήφθη καὶ ἡ Μεσσηνία. Τότε δὲ, δυσανασχετῶν, μετέβη (361) μετὰ στρατοῦ, καί τοι ὑπέργηρως, εἰς Αἴγυπτον, ἵνα ὑποστηρίξῃ αὐτὴν κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου. Καὶ ὁ μὲν Αἰγύπτιος βασιλεὺς Ταχὼς ἠρνήθη αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν· ἀλλ' ὁ ἐκβαλὼν καὶ ἀντικαταστήσας ἐκεῖνον Νεκτάναβις ἐπλήρωσε τιμῶν καὶ δώρων τὸν Ἀγησίλαον, ὅστις ἀπελθὼν ἐκεῖθεν, ἀπεβίωσε καθ' ὁδὸν (358), εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 84 (Πλουτ. Ἀγησ. —C. Nep. ὁμ.—Ξενοφ. Ἑλλ. Γ—ΣΤ.).

**Ἀγησίπολις.** Τρεῖς βασιλεῖς τῆς Σπάρτης ἔφερον τοῦτο τὸ ὄνομα. 1) Υἱὸς τοῦ Παυσανίου, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον (394 π. Χ.) ἀνήλικος, ὑπὸ κηδεμόνα τὸν Ἀριστόδημον, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη 14. Ἐκστρατεύσας κατὰ Ἄργους (390), ἀπέτυχε· τὴν δὲ Μαντίνειαν ἐκυρίευσε μεταστρέψας τὸν αὐτὴν διαρρέοντα ποταμὸν Ὄφιν. Ἀπέθανε δὲ (380) ἐν ἐκστρατείᾳ κατὰ τῆς Ὀλύνθου (Ξεν. Ἑλλ. Γ, 8, 19. Δ, 2, 9. 7, 2. Ε, 2, 3). — 2) Υἱὸς τοῦ Κλεομβρότου, ἐβασίλευσεν ἓν ἔτος (371). —3) Διεδέχθη (220) τὸν θεῖόν του Κλεομένην Γ, καὶ ἐξώσθη ὑπὸ τοῦ συμβασιλέως του Λυκούργου (Liv. XXXIV, 26).

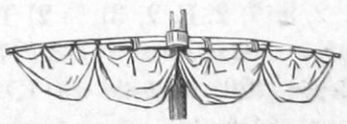
**Ἀγητόρια,** ἴδ. Κάρνεια.

**Ἄγις.** Πολλοὶ βασιλεῖς τῆς Σπάρτης ἔφερον τοῦτο τὸ ὄνομα. 1) Υἱὸς Εὐρυσθένους, γενάρχης τοῦ βασιλικοῦ γένους τῶν *Ἀγιαδῶν*, ἤκμαζε περὶ τὰ 500 π. Χ. (Ἡρόδ. Ζ, 204), καὶ λέγεται καθυποτάξας τοὺς Εἵλωτας (Στρβ. Η, 5).—2) Ἄγις Α, υἱὸς Ἀρχιδάμου Β, ἀδελφὸς τοῦ Ἀγησιλάου, βασιλεύσας ἀπὸ 426 μέχρι 398. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου θελήσαντα νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὸν ἀπέτρεψε σεισμός· ἀλλὰ τὸ 425 ἡ εἰσβολή του ἐπέτυχε (Θουκ. Δ, 2). Κατὰ τῶν Ἀργείων ἐκστρατεύσας (418) καὶ ἀνακωχὴν δεχθεὶς, κατηγορήθη, καὶ μόλις ἀπέφυγε τὴν ποινήν. Τὸ ἐπιὸν δ' ἔτος ἤρατο λαμπρὰν νίκην κατ' αὐτῶν (Θουκ. Ε, 64). Τὸ 413 καταλαβὼν ὠχύρωσε τὰ ὕψη τῆς Δεκελείας περὶ τὰς Ἀθήνας, ἃς μεγάλως ἔβλαψε διὰ τούτου, καὶ τὸ 405 συνεπολιόρκησεν αὐτὰς μετὰ τοῦ Λυσάνδρου (Πλουτ. Λύσ. ΙΔ.—Ξενοφ. Ἑλλ. Α, 1, Β, 2). Διέπρεψε δὲ καὶ κατὰ τῶν Ἠλείων, καὶ τὸ 397 ἀπελθὼν εἰς Δελφοὺς, ἀπέθανε κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του (Ξεν. Ἑλλ. Γ, 3, 1). Ὁ Ἀλκιβιάδης παρ' αὐτῷ καταλύσας ὅτε ἀπεδήμησεν εἰς Σπάρτην, ἐπιστεύετο δελεάσας τὴν γυναῖκά του Τιμαίαν, δι' ὃ καὶ ὁ Ἀγησίλαος κατώρθωσε ν' ἀποκλείσῃ τοῦ θρόνου τὸν υἱὸν αὐτῆς Λεωτυχίδαν, ὡς νόθον (Πλουτ. Ἀγησ. Γ).—3) Ἄγις Β, υἱὸς Ἀρχιδάμου Γ, ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 338 μέχρι 330 (Πλούτ. αὐτ.) Κατ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου πράττων, ἔλαβε παρὰ τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ σατραπῶν πλοῖα καὶ χρήματα καὶ ὀκτακισχιλίους Ἕλληνας μισθωτοὺς, τοὺς ἐν Ἰσσῷ ὑπὸ τὸν Δαρεῖον πολεμήσαντας, καὶ κατέλαβε τὴν Κρήτην. Ἐν Πελοποννήσῳ δ' ἐκυρίευσε πολλὰς τῶν πόλεων αἵτινες ἐμακεδόνιζον. Ὅτε δ' ἐπολιόρκει τὴν Μεγαλόπολιν, ἐπελθὼν ὁ Ἀντίπατρος, τὸν ἐνίκησε, καὶ ὁ Ἄγις ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην (Ἀρριαν. Β, 13.—Curt. VI, 1—16. — Just. XII, 1).—4) Ἄγις Γ, υἱὸς Εὐδαμίδα Β, βασιλεύσας τὸ 244, κατανοήσας τὴν παρακμὴν τῆς πατρίδος του, ἧς οἱ πολῖται εἶχον περιορισθῆ εἰς 700 μόνον, καὶ τῆς αὐστηρότητος τοῦ Λυκουργείου πολιτεύματος ἀποστάντες, ἤδη ἐτρύφων ἐν πλούτῳ, καὶ ἡ γῆ, πρὶν πᾶσιν ἐξ ἴσου διανεμημημένη, εἶχε περιέλθει ἤδη εἰς χεῖρας ὀλίγων, καὶ προσέτι καὶ γυναικῶν, ἐμελέτησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ ἀρχαῖα ἤθη καὶ νόμιμα, διδοὺς αὐτὸς πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς λιτότητος. Καὶ πολλοὺς μὲν εὗρεν ὀπαδούς· τὸν φίλον του δὲ Λύσανδρον εἰς τὴν Ἐφορείαν διὰ τῆς ἐπιρροῆς του προαγαγὼν, ἐπρότεινεν εἰς τὴν Γερουσίαν ν' ἀπονεμηθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἰς 4,500 (Πλουτ. Ἄγις, ΣΤ—Η), αἱ δὲ λοιπαὶ γαῖαι νὰ διανεμηθῶσιν εἰς 15,000 περιοίκους, καὶ ν' ἀποκοπῶσι τὰ χρέη, προσφέρων πρῶτος τὰς ἰδίας του γαίας πρὸς διανομήν. Καὶ ὁ μὲν λαὸς ἐπεκρότησεν εἰς τὰς γενναίας προτάσεις· ἀλλ' ἡ Γερουσία, ἐκ τῶν πλουσίων συγκειμένη, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν Λεωνίδου Β, τοῦ συμβασιλέως καὶ ἀντιπάλου τοῦ Ἄγιδος, ἀπεψήφισεν αὐτάς. Καὶ ἐξεθρονίσθη μὲν ὁ Λεωνίδας, διότι εἶχε νυμφευθῆ Ἀσιάτιδά τινα· ἀλλ' ἐξῆλθε τῆς Ἐφορείας καὶ ὁ Λύσανδρας, ὅτε ἔληξε τὸ ἔτος αὐτοῦ, καὶ διεδέχθησαν αὐτὸν οἱ τἀναντία φρονοῦντες. Βιαίως ὅμως ἐξεβλήθησαν οὗτοι, καὶ μεταξὺ τῶν ἀντικαταστησάντων αὐτοὺς ἦν καὶ ὁ θεῖος τοῦ Ἄγιδος Ἀγησίλαος, ὅστις ἕως τότε ὑπεστήριζε τὸν ἀνεψιόν του. Κατ' αὐτοῦ τὴν συμβουλὴν ὁ Ἄγις ἐπρότεινε κατ' ἀρχὰς μόνον τῶν χρεῶν τὴν ἀποκοπὴν, διότι χρέη εἶχεν ὁ θεῖός του· αὕτη δὲ καὶ ἐνεκρίθη· εἰς τὸ δεύτερον ὅμως μέτρον ἀντέστη ὁ Ἀγησίλαος, καθ' ὃ ἔχων γαίας ὁ ἴδιος. Ὁ Ἄγις συνεξεστράτευσεν ἔπειτα μετὰ Ἀράτου καὶ τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλὰ μάχη δὲν ἐδόθη (Πλουτ. Ἄγις, ΙΓ—ΙΕ). Ὅτε δ' ἐπανῆλθεν εἰς Σπάρτην, εὗρε τὸν λαὸν ἀγανακτοῦντα λίαν διότι ἠπατήθησαν αἱ πρῶταί του προσδοκίαι, ἐξηρεθισμένον κατὰ πλείστων τοῦ Ἀγησιλάου αὐθαιρεσιῶν, καὶ κηρυχθέντα ὑπὲρ τοῦ ἐκπτώτου Λεωνίδου, ὅστις καὶ ἐπανέκαμψε. Καὶ ὁ μὲν Ἀγησίλαος ἐδραπέτευσεν, ὁ δὲ Ἄγις κατέφυγεν εἰς ναὸν, ὃν πεισθεὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ, κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν Ἐφόρων εἰς θάνατον, τὸ 240, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐφονεύθησαν καὶ ἡ μήτηρ, ὡς καὶ ἡ μάμμη του (Πλουτ. αὐτόθ. ΙΣΤ).

**Ἀγκαῖος.** 1) Υἱὸς τοῦ Ἀρκάδος Λυκούργου καὶ τῆς Εὐρυνόμης, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ τῶν μετὰ τοῦ Μελεάγρου θηρευσάντων τὸν Καλυδώνιον κάπρον. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Ἀγαπήνωρ* ἐστρατήγει τῶν Ἀρκάδων κατὰ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 609)· κατὰ τὴν ἐπάνοδον δὲ, εἰς τὴν Κύπρον πλανηθεὶς, ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν πόλιν Πάφον, καὶ ἵδρυσεν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης (Ἀπολλ. Α, 8, 2).—2) Αἰτωλὸς ἐκ Πλευρῶνος, ὃν τρὶς ἐνίκησεν εἰς πάλην ὁ Νέστωρ (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 635).—3) Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀστυπαλαίας, βασιλεὺς τῶν Λελέγων εἰς τὴν Σάμον τῆς Κεφαληνίας, Ἀργοναύτης ἐπίσης, κομίσας δὲ, προσταγῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀποικίαν εἰς τὴν ἐξ αὐτῆς Σάμον κληθεῖσαν νῆσον (Ἀπολλ. Ῥόδ. Α, 185. — Καλλ. εἰς Δῆλ. 50). Περὶ αὐτοῦ διηγεῖται ὁ Παυσανίας (Ζ, 4, 2), ὅτι μάντις, βλέπων αὐτὸν φυτεύοντα ἄμπελον, τῷ προεῖπεν ὅτι δὲν θὰ πίῃ ἐκ τοῦ οἴνου αὐτῆς. Ὅτε δὲ μετὰ ἔτη, πληρώσας οἴνου φιάλην, ἔμελλε νὰ πίῃ αὐτὸν χλευάζων παρόντα τὸν μάντιν, οὗτος τῷ εἶπε· «*Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.*» Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀγγελθέντος ὅτι ἄγριος κάπρος ἐδήου τὴν χώραν, ὁ Ἀγκαῖος κατέθεσε τὴν κύλικα, ὥρμησε κατὰ τοῦ κάπρου, καὶ ἐφονεύθη ὑπ' αὐτοῦ, οὕτω πληρωθείσης τῆς προφητείας.

**Ἄγκιστρον,** ἴδ. Ἅρπη.

**Ἀγκοίνη,** δεσμὸς τῆς κεραίας πρὸς τὸν ἱστὸν, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ἐκ λύχνου κεραμίνου. Ἡ διπλῆ ἀγκοίνη ἦν ἡ διὰ διπλοῦ σχοινίου ἰσχυροτέρα.



**Ἀγκύλη,** λωρίον πρὸς δεσμὸν, ἰδίως 1) εἰς τὰ ἀκόντια (ἴδ.) —2) εἰς τὰς κνημῖδας, τὸ διερχόμενον δι' ὧν εἰς τὸ δέρμα καὶ προσδέον αὐτὰς εἰς τὸν πόδα.



**Ἄγκυρα,** πόλις ἐμπορικωτάτη τῆς μεγάλης Φρυγίας, ἧς ἡ ἵδρυσις ἀπεδίδετο εἰς τὸν Μίδαν· μετὰ τὴν εἰσβολὴν δὲ τῶν Γαλατῶν, πρωτεύουσα τῆς Γαλατικῆς φυλῆς τῶν Τεκτοσάγων, καὶ, ἐπὶ Ῥωμαίων, πρωτεύουσα Γαλατίας τῆς πρώτης λεγομένης (Ἀρρ.

Β, 4, 1.—Curt. III, 1.—Liv. XXXVIII, 24). Ἐγείρασα δὲ ναὸν εἰς τὸν Αὔγουστον, ἐπέγραψεν εἰς τὸ ἐπιστύλιον αὐτοῦ ἀντίγραφον ἐν μέρει ἀνευρεθὲν τῆς ἑλληνολατινικῆς ἐπιγραφῆς ἣν ὁ Αὐτοκράτωρ εἶχε χαράξει ἐν Ῥώμῃ περιλαμβάνουσαν τὰς κυριωτέρας πράξεις αὐτοῦ. — 2) Πόλις τῆς Φρυγίας πρὸς τῇ Μυσίᾳ.

**Ἄγκυρα,** ἡ τῶν πλοίων, ἐνομίζετο ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τῶν Τυρρηνῶν, ἢ ὑπὸ τοῦ Εὐπαλάμου· ὑπό τινων δ' ὑπελαμβάνετο ὡς ἐφεύρεσις τοῦ βασιλέως Μίδου, οὗ καὶ ἡ πρώτη ἄγκυρα διετηρεῖτο ἐπὶ Παυσανίου ἔτι (Α, 4, 5), εἰς τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ ναὸν τοῦ Διός. Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν ἀγκυρῶν ἐχρησίμευον ἀντ' αὐτῶν λίθοι διάτρητοι καλούμενοι *λογγῶνες*, ξύλα μετὰ μολύβδου, ἢ κάλαθοι πλήρεις λίθων, ἢ σάκκοι ἄμμου. Καθ' Ὅμηρον, τῆς πρύμνης στρεφομένης πρὸς τὴν ὄχθην, ἐρρίπτετο ἐκ τῆς πρῴρας εἰς τὴν θάλασσαν λίθος εἰς σχοινίον προσδεδεμένος, καὶ *εὐνὴ* καλούμενος, ἡ δὲ πρύμνη προσεδέετο εἰς δένδρον, λόφον ἢ λίθον διὰ *πρυτόνων* ἢ *πρυμνησίων* (Παλαμαρίων.—«*Πρυμνήσι' ἀνάψαι*»). Αἱ δὲ μετὰ ταῦτα σιδηραῖ ἄγκυραι, εἶχον ἢ ἕνα ὀδόντα, καὶ ἐλέγοντο *ἑτερόστομοι*, ἢ δύο, αἱ *ἀμφίστομοι* ἢ *ἀμφίβολοι*. Εἶχε δ' ἕκαστον μέγα πλοῖον πολλὰς ἀγκύρας, ὧν μία, ἧς ἐν ἀνάγκῃ μόνον ἐγίνετο χρῆσις, ἐλέγετο *ἱερά*. «*Αἴρειν δὲ τὴν ἄγκυραν*» ἐδήλου ἀποπλέειν.



ΕΚ ΣΤΗΛ. ΤΡΑΙΑΝΟΥ

**Ἄγκων,** ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, πόλις τοῦ Πικηνοῦ, κειμένη ἐπὶ ἀγκῶνος τῆς παραλίας, ἱδρυθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Συρακουσίων, ἐπὶ Διονυσίου Α, τὸ 394. Κατασκευάσαντος δ' αὐτῇ τοῦ Τραϊανοῦ λαμπρὸν λιμένα, ἐγένετο πόλις ἐμπορικωτάτη. Μνημονεύονται δ' ἐν αὐτῇ ἀψὶς τοῦ Τραϊανοῦ, ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, ὡς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἐργαστήρια τῆς πορφύρας, καὶ τῆς περιχώρου αἱ ἄμπελοι καὶ ὁ οἶνος (Στρβ. Ε, 240).

**Ἀγλαΐα,** μία τῶν Χαρίτων. Ἰδ. Χάριτες.

**Ἀγλαόφαμος,** λεγόμενος ὅτι ἐδίδαξε τὸν Πυθαγόραν τὰς ὀρφικὰς τελετάς.

**Ἀγλαοφῶν,** ζωγράφος, πατὴρ τοῦ Πολυγνώτου (Cir. Or. III, 7.—Quinc. XI, 10).

**Ἁγνισμός,** ἴδ. Καθαρμός.

**Ἀγορὰ** ἦν ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς χρόνοις ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ, ἡ μεταγενεστέρως ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησία (ἴδ.) κληθεῖσα. Καὶ εἰς αὐτὴν συνήρχοντο μὲν πάντες, ἀλλὰ μόνον ἵνα ἀκούωσι τὰς ἀποφάσεις, ἴσως καὶ τὰς συζητήσεις, τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν προὐχόντων, οὐχὶ δὲ ἵνα καὶ οἱ ἴδιοι συζητῶσι (Ἀριστ. Ἀθ. Νικομ. Ι, 17). Οὐχ ἧττον ὅμως ἐθεωρεῖτο τὸ «εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσιέναι» ὡς πολύτιμον δικαίωμα τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν, καὶ ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσ. Ι, 112) ὡς ἀγρίους περιγράφει τοὺς Κύκλωπας «τοῖσιν οὔτ' *ἀγοραὶ* βουληφόροι, οὔτε θέμιστες.» Ἀλλ' εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους *ἀγορὰ* ἐκαλεῖτο ἐν ἑκάστῃ πόλει τὸ μέρος ἔνθα ὁ λαὸς συνέρρεε δι' ἀγοραπωλησίας, συνήθως κατὰ τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐν Ἀθήναις βορειοδυτικῶς τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς παραθαλασσίους δὲ πόλεις παρὰ τὴν ἀκτήν· καὶ ἐκοσμοῦντο, ὡς ἐν Ἀθήναις, διὰ στοῶν, ναῶν καὶ ἀγαλμάτων (ἴδ. Ἀττικὴ, Πνὺξ), διότι ὑπῆρχον «θεοὶ ἐπίσκοποι ἀγορᾶς» (Αἰσχύλ. Ἑπτ. ἐ. Θ. 271), καὶ Ἑρμῆς *Ἀγοραῖος* ἐλατρεύετο ἐν τῇ τῶν Ἀθηνῶν. Ταύτην δὲ κατεκόσμησεν ἔτι μᾶλλον ὁ Κίμων, καὶ ἐφύτευσεν αὐτὴν πλατάνοις, ὧν εἷς ὀψιθαλής, ἢ ἴσως ἐκείνων ἀπόγονος, ἐσώζετο ἔτι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν. Διῃρεῖτο δ' ἡ ἀγορὰ, κατὰ τὰ πωλούμενα εἴδη, ἄρτον, ὄψα, ἰχθῦς, στεφάνους, ἄνθη, καλλιτεχνήματα, κτλ., ἢ ἐνίοτε καὶ κατὰ τὴν προέλευσιν τῶν πωλητῶν, εἰς διάφορα μέρη ἃ ἐκαλοῦντο *κύκλοι*, περιέχοντα ἐργαστήρια καὶ σκηνάς. Καὶ οἱ μὲν πολῖται ἐχρῶντο ἐλευθέρως τῇ ἀγορᾷ· ἀλλ' οἱ ξένοι καὶ οἱ μέτοικοι κατέβαλλον φόρον εἰς τὸν ἀγορανόμον. Κοινὸν



δ' ἔθος ἐπεκράτησε κατ' ὀλίγον τὸ «περιέρχεσθαι κατὰ τὴν ἀγοράν·» καὶ μάλιστα κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας (9—12) ἦν «πλήθουσα ἡ ἀγορὰ» (Ἡροδ. Β, 173, Ζ, 223), καὶ ἡ ἔναρξις αὐτῆς ἠγγέλλετο διὰ κωδωνοκρουσίας. Διὰ δὲ τὴν εἰς αὐτὴν συρροὴν τοῦ ὄχλου, ἡ λέξις *ἀγοραῖος*, ἐπ' ἀνθρώπου, ἐπεκράτησε σημαίνουσα τὸν χυδαῖον. Καὶ αἱ θρησκευτικαὶ πομπαὶ δὲ διήρχοντο συνήθως διὰ τῆς ἀγορᾶς. Ἡ ἐν Πειραιεῖ ἀγορὰ ὠνομάζετο «Ἱπποδαμία» ἐκ τοῦ οἰκοδομήσαντος αὐτὴν (ἴδ. Ἱππόδαμος). Κατὰ Βιτρούβιον δὲ (V, 1) ἦσαν αἱ ἀγοραὶ συνήθως τετράγωνοι, καὶ αἱ στοαὶ αὐτῶν εἶχον καὶ ὑπερῷα. Εἰς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ᾠκοδομοῦντο πολυτελεῖς ἀγοραὶ κεκλεισμέναι καὶ καθ' ἑαυτὰς εἰς ἰδιαίτερα μέρη τῶν πόλεων (Vitr. Arch. V, 1).

**Ἀγοράκριτος,** Πάριος γλύπτης, μαθητὴς τοῦ Φειδίου, καὶ τόσον ἐκτιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐλέγετο ὅτι τῷ ἐπέτρεπεν ὁ μέγας καλλιτέχνης νὰ πωλῇ ἔργα τῆς ἐκείνου γλυφίδος ὡς ἴδια ἑαυτοῦ. Εἰργάσθη δ' ἐν Ἀθήναις τὸ ἄγαλμα τῆς μητρὸς τῶν θεῶν (Pl. XXXVI, 43), ὃ ὁ Παυσανίας (Α, 3) λέγει τοῦ Φειδίου. Διὰ κατασκευὴν δ' ἀγάλματος Ἀφροδίτης διηγωνίσθη μετὰ τοῦ Ἀλκαμένους, καὶ τούτου νικήσαντος, τὸ ἔργον τοῦ Ἀγορακρίτου ἀνετέθη εἰς Ῥαμνοῦντα ὡς Νέμεσις (Pl. αὐτόθ.), ἥτις καὶ αὐτὴ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου ἐκλαμβάνεται ὡς ἔργον τοῦ Φειδίου. Καὶ ἐν Κορωνείᾳ δὲ κατεσκεύασεν ἀγάλματα χαλκᾶ Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας.

**Ἀγορανόμοι,** οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐπιτηροῦντες, ἐν Ἀθήναις δέκα, εἷς ἐκ φυλῆς ἑκάστης, 5 διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ 5 διὰ τὸν Πειραιᾶ. Ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ *εὐκοσμίας* καὶ τοῦ *κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀψευδεῖν* (Θεόφρ. ἐν Ἀρποκρ.), δηλαδὴ τῆς μὴ δολιεύσεως κατὰ τὰς ἀγοραπωλησίας, καὶ εἰσέπραττον τὸ *ξενικὸν τέλος*, δι' οὗ οἱ ξένοι ἠγόραζον τὸ δικαίωμα τοῦ φέρειν ὤνια εἰς τὴν ἀγοράν. Τοὺς κοινοὺς δὲ παραβάτας ἐδικαιοῦντο νὰ τιμωρῶσι διὰ πληγῶν, δι' ὃ καὶ ἔφερον ἱμάντα ἢ μάστιγα.

**Ἄγραυλος,** 1) ἴδ. Ἀθηνᾶ καὶ Κέκροψ.—2) Γυνὴ τοῦ Κέκροπος, καὶ θυγάτηρ Ἀκταίου τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.

**Ἀγραφίου γραφή.** Ἰδ. Γραφή.

**Ἄγραφοι νόμοι,** οἱ φυσικοὶ, οἱ ἐκ τῶν θεῶν (Διὸς, Θέμιδος, Δίκης) ἀμέσως πηγάζοντες, *ἄγραπτα ἢ ἀσφαλῆ νόμιμα* (Σοφ. Ἀντ. 405. Οἰδ. στ. 865), πηγὴ καὶ βάσις τῶν ἀνθρωπίνων γραπτῶν, καὶ ἰσχυρότεροι ἐκείνων. Ἐξ αὐτῶν προέρχονται τὸ πρῶτον *οἱ κατὰ τὰ ἤθη νόμοι*, οἱ ἐν τοῖς παναρχαίοις καιροῖς ἐπὶ τῶν ἀνάκτων ἰδίως ἰσχύοντες καὶ ὑπ' αὐτῶν διεπόμενοι. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν γραπτῶν νόμων, ἡ παράβασις αὐτῶν ἔφερε παρὰ τοῖς ἑαυτοὺς σεβομένοις *αἰσχύνην ὁμολογουμένην* (Περκλ. ἐν Θκ. Β, 37). Ἐπειδὴ δ' ἡ πρὸς τοὺς ἀγράφους ἀσέβεια ἐπιφέρει καὶ τὴν πρὸς τοὺς γραπτοὺς, τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης (Πολ. Γ, 11, 6) ἐκείνους ἀνωτέρους τούτων. *Ἔτι κυριώτεροι καὶ περὶ κυριωτέρων τῶν κατὰ γράμματα νόμων οἱ κατὰ τὰ ἤθη εἰσίν.*

**Ἀγριᾶνες,** Θρακομακεδόνες, περὶ τὸν Ἴστρον, μεταξὺ Ῥοδόπης καὶ Αἵμου οἰκοῦντες, καὶ ὡς *ψιλοὶ* (τοξόται) ἐν τοῖς στρατοῖς τοῦ Ἀλεξάνδρου κατατεταγμένοι.

**Ἀγριάνια,** ἑορτὴ νεκρωσίμου μνημοσύνου ἐν Ἄργει καὶ Θήβαις (Ἡσύχ.). Ἴσως τὰ αὐτὰ τοῖς Ἀγριωνίοις.

**Ἀγριεύς,** ἴδ. Ἀπόλλων.

**Ἄγριος,** υἱὸς Πορθάωνος καὶ Εὐρύτης, καὶ πατὴρ τοῦ Θερσίτου.

**Ἀγρίππας.** 1) (M. B.), τοῦ Αὐγούστου ἀγαπητὸς γαμβρὸς, ἀνήγειρε τὸ Πάνθεον ἐν Ῥώμῃ. — 2) Ἀγρίππας (Ἡρώδης), ἐπὶ Κλαυδίου διοικητὴς τῆς Ἰουδαίας, ἐφυλάκισε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην.—3) Υἱὸς τοῦ προλαβόντος. Πρὸ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν ἀπολογίαν του. Ἀπέθανεν 100 μ. Χ.

**'Αγριώνια,** ἑορτὴ τριετηρικὴ χειμερινὴ τοῦ ἐπιλεγομένου *Ἀγριωνίου* Διονύσου ἐν Ὀρχομενῷ τῆς Βοιωτίας, ἐν νυκτὶ δι' ὀργίων τελουμένη ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Ἐπ' αὐτῆς ὁ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ ἔθος ἦν νὰ διώκῃ ξιφήρης παρθένον τινὰ ἐκ τοῦ ἀρχαίου γένους τῶν Μινυῶν, καὶ ἂν τὴν ἔφθανε, νὰ τὴν φονεύῃ. Καὶ ἀπέφευγον μὲν τὸν φόνον ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις, ἀλλὰ συνέβη τοιοῦτος ἐπὶ Πλουτάρχου (Ἑλλ. Ζητ. ΛΗ, 112. — Ρ. Ζ, 102). Ἡ αὐτὴ τελετὴ ἐτελεῖτο καὶ ἐν Θήβαις ἴσως, καὶ ἐν Ἄργει (ἴδ. Ἀγριάνια).

**'Αγρονόμος,** ἀρχὴ ἐν Ἀθήναις, τῆς τάξεως κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐπιμελουμένη (Πλάτ. Νομ. ΣΤ, 617.—Ἀριστ. Πολ. ΣΤ, 5).

**'Αγροτέρα,** ἴδ. Ἄρτεμις.

**Ἄγρων,** βασιλεὺς τῆς Ἰλλυρίας, βοηθήσας Δημήτριον Β, τὸν Μακεδόνα κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ μετὰ τὴν νίκην ἀποθανὼν ἐξ ἀκρασίας τὸ 230 π. Χ. (Liv. ep. XX.—Flor. II, 5).

**'Αγυιεύς,** ἴδ. Ἀπόλλων.

**'Αγύριον,** πόλις τῆς Σικελίας παρὰ τῇ Ἔννῃ, πατρὶς τοῦ Διοδώρου.

**'Αγύρριος,** Ἀθηναῖος, τιμωρηθεὶς ἐπὶ καταχρήσει, εἶτα δὲ τὴν εὔνοιαν τοῦ λαοῦ αὖθις κτησάμενος, διότι ἐπρότεινε τὴν αὔξησιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ εἰς 3 ὀβολούς. Ὠνομάσθη δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θρασυβούλου καὶ ναύαρχος (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 31). Ἀλλ' ὑπὸ τῶν κωμικῶν, ὧν ἠλάττωσε τὸν μισθόν, πολλάκις χλευάζεται (Ἀριστφ. Βάτρ. 360. Ἐκκλ. 184).

**'Αγύρται,** ἐπαΐται ψευδομάντεις, τὴν χώραν διατρέχοντες μετ' ἀγαλματίων καὶ ἄλλων ἱερῶν τῶν θεῶν, καὶ γοητείας ἢ προφητείας πωλοῦντες, προσέτι καὶ διὰ κύβων ἢ στίχων, οὓς ἔφερον ἐν κάλπῃ, τὸ μέλλον προλέγοντες. Οἱ χείριστοι ἦσαν οἱ *Μητραγύρται*, οἱ ἐν ὀνόματι τῆς μεγάλης μητρὸς, τῆς θεᾶς Κυβέλης, ἑαυτοὺς κολοβοῦντες καὶ τραυματίζοντες, περιφέροντες δὲ κρότῳ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς, καὶ φορολογοῦντες τοὺς εὐπίστους. Οἱ Ῥωμαῖοι περιώρισαν εἰς ῥητὰς ἡμέρας τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν (Cic. Legg. II, 8).

**Ἄγχεσμος,** ὄρος παρὰ τὰς Ἀθήνας, ἡ κορυφὴ τοῦ Λυκαβηττοῦ, μετὰ βωμοῦ τοῦ Διὸς (Παυσ. Δ, 32).

**'Αγχιάλη ἢ 'Αγχίαλος,** 1) πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον (Στρβ. Ζ, 319).—2) Ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας, ἐπὶ τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Ἀγχιαλέως, παρὰ τοῦ Κύδνου τὰς ἐκβολὰς (Στρβ. ΙΔ, 672.—Ἀρρ. Β, 5, 2).

**'Αγχίσης,** συγγενὴς τοῦ Πριάμου, ἄρχων ἐν Δαρδάνῳ ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ ὄρους τῆς Ἴδης. Τοῦ Διὸς υἱὸς ἦν ὁ Δάρδανος, τούτου ὁ Ἐριχθόνιος καὶ τοῦ Ἐριχθονίου ὁ Τρώς, ἔχων δύο υἱούς, τὸν Ἀσπάρακον καὶ τὸν Ἴλον· τοῦ Ἀσπαράκου δ' υἱὸς ἦν ὁ Κάπυς, πατὴρ τοῦ Ἀγχίσου· μήτηρ δ' αὐτοῦ ἦν Θέμις, θυγάτηρ τοῦ Ἴλου, καὶ ἀδελφὴ τοῦ Λαομέδοντος, ὅστις ἦν ἀδελφὸς τοῦ Πριάμου (Ὁμ. Ἰλ. Υ. 215—240). Ἡ Ἀφροδίτη, ἀγαπήσασα τὸν *θεοείκελον* ἄνδρα, ἔσχεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Αἰνείαν (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἀφρ.). Ἐπειδὴ ὅμως μετὰ ταῦτα ἐκαυχήθη οὗτος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὸν πρὸς αὐτὸν ἔρωτα τῆς θεᾶς, ὁ Ζεὺς τὸν ἐκεραύνωσε, καὶ κατὰ τοὺς μὲν τὸν ἐτύφλωσε, κατ' ἄλλους δὲ τὸν κατέστησε χωλὸν, ἢ καὶ τὸν ἐφόνευσε. Κατὰ τὸν Βιργίλιον δὲ (Æn. II, 707), ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Τρωάδος, χωλὸν ὄντα, ὁ υἱός του Αἰνείας τὸν ἔλαβεν ἐπὶ τῶν ὤμων του, καὶ τὸν ἔφερεν ἔξω τῆς πορθουμένης πόλεως, μεθ' ὃ αὐτὸς παρηκολούθησε τὸν Αἰνείαν ἐπὶ τῆς φυγῆς του εἰς Ἰταλίαν, βοηθῶν αὐτὸν διὰ τῶν συμβουλῶν του, καὶ ἀποθανὼν ἐν Σικελίᾳ, ἐτάφη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἔρυκος (Αὐτ. ΙΙΙ, 710).

**'Αγχιστεία,** οἱ κληρονομικὰ δικαιώματα κεκτημένοι συγγενεῖς, μέχρι τέκνων τῶν ἐξαδέλφων.

**'Αγὼν** ἐλέγετο, ὡς πρὸς τοὺς ἀντιδίκους, ἡ διαδικασία. Ὑπῆρχον δὲ κατηγορίαι ὧν ἡ ποινὴ ὡρίζετο ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου



καὶ ἄλλαι ὧν ἡ ποινὴ ἐπαφίετο εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν δικαστῶν. Αὗται ἐκαλοῦντο *ἀγῶνες ἀτίμητοι*, ἐκεῖναι δὲ *τιμητοί*, διότι «*τιμᾶσθαι τινί τινος*» ἐλέγετο τὸ προτείνειν ποινήν τινα κατὰ τοῦ ἀντιδίκου, καὶ ἐπομένως ἀτίμητοι ἦσαν οἱ δι' οὓς τοιοῦτο τίμημα δὲν ἠδύνατο νὰ προταθῇ, καθ' ὃ ὡρισμένον ἤδη ὑπὸ τοῦ νόμου. Ὁ δ' ἐναγόμενος ἠδύνατο «*ἀντιτιμᾶσθαι*,» ἤτοι ν' ἀντιπροτείνῃ τὴν ἐλάσσονα ποινὴν, ἥτις αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι τῷ ἀνῆκε. Βέβαιον δὲν εἶναι ὅτι οἱ δικασταὶ ὤφειλον νὰ ἐκλέξωσι μεταξὺ τῶν δύο προτάσεων, ἢ ἂν ἠδύναντο αὐτοὶ νὰ ἐπιβάλωσι ποινὴν κατὰ τὸ δοκοῦν. Εἷς τοῦ Σωκράτους τὴν δίκην οἱ κατήγοροι αὐτοῦ ἐπρότειναν τὸν θάνατον, ὃν καὶ ἐδέχθησαν οἱ δικασταὶ, ἀλλὰ τοῦτο ἴσως ἐρεθισθέντες, διότι ὁ Σωκράτης ἀντεῖπεν ὅτι τῷ ὠφείλετο ἀμοιβὴ, καὶ ἵνα μόνον συμμορφωθῇ πρὸς τὸν νόμον ἀντιπροέτεινεν ἐλάχιστόν τι τίμημα.

**'Αγῶνες,** ἴδε Ἴσθμια, Νέμεα, Ὀλύμπια, Πύθια, καὶ *Γυμνάσιον*.

**Ἄδα,** ἀδελφὴ Μαυσώλου, τοῦ βασιλέως τῆς Καρίας καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀρτεμισίας, ἐνυμφεύθη τὸν ἕτερον ἀδελφόν της Ἰδρίκον, καὶ μετὰ τὸν θάνατον καὶ τῶν τριῶν ἐκείνων, διεδέχθη τὸν θρόνον αὐτὴ (343 π. Χ.)· ἀλλὰ, βοηθείᾳ τῶν Περσῶν, ἐξέβαλεν αὐτὴν ὁ νεώτερος ἀδελφός της Πιξόδαρος, ὃν μετ' ὀλίγον διεδέχθη ὁ γαμβρὸς αὐτῆς Ὀροντοβάτης. (Διόδ. ΙΣΤ, 74). Ἡ δὲ Ἄδα διετήρησε μόνον ἓν ὀρεινὸν φρούριον, τὴν Ἀλίνδαν, ἣν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Οὗτος δὲ, ἐξ εὐγνωμοσύνης, ὅτε ἐκυρίευσε τὴν Περσίαν, τῇ ἀπέδωκε τὴν Καρίαν πᾶσαν (Πλούτ. Ἀλέξ. Ι. ΚΒ.—Ἀρρ. Α, 22. Β, 5. — Διόδ. ΙΖ, 24).

**'Αδαμάντιος,** ἰατρὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας Ἰουδαῖος, περὶ τὸ 415 μ. Χ. μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἠσπάσθη τὸν χριστιανισμὸν, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του, ἔγραψε «*Φυσιογνωμικὰ*» εἰς βιβλία δύο κατὰ Πολέμωνα, καὶ «*περὶ ἀνέμων*.»

**'Αδάμας,** παρ' Ἡσιόδῳ τὸ πρῶτον ἀπαντωμένη λέξις, καὶ δηλοῦσα θεῖον χάλυβα, ὑπερβαλλούσης σκληρότητος, χρησιμεύοντα εἰς καταρτισμὸν τῶν θείων σκευῶν, οἷον τοῦ δρεπάνου τοῦ Κρόνου (Ἡσ. Θεογ. 161), τοῦ κράνους τοῦ Ἡρακλέους (Αὐτ. Ἀσπ. Ἡρ. 137), τῶν δεσμῶν τοῦ Προμηθέως (Αἰσχ. Πρ. δεσμ. 6). τοῦ ἀρότρου τοῦ Αἰήτου (Πινδ. Πυθ. Δ, 398)· καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἐξ αὐτοῦ ἦσαν οἱ ἀμετάβλητοι πίνακες τῶν Μοιρῶν (Ov. Met. XV, 313), ἡ ἄλυσις τοῦ Κερβέρου (Sen. Herc. F. 808), αἱ πύλαι τοῦ Ἅδου (Prop. IV, 11, 4) καὶ αἱ τῶν κολαζομένων (Virg. Æn. 6, 551). — Ἦν δὲ βεβαίως μᾶλλον ποιητικὴ ἐπίνοια καὶ ἔκφρασις ἡ ὅτι ἠνίττετο ὡρισμένον τι μέταλλον. Ἀδάμας δ' ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις (Plin. XXXVII, 4, 15) ἐλέγετο καὶ ὁ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔτι φέρων πολύτιμος λίθος, καθ' ὃ μὴ τεμνόμενος ὑπὸ τῶν τότε μόνων ἐν χρήσει σιδηρῶν ἐργαλείων.

**Ἄδεια** (ἀ δέος), νομικῶς, ἡ ἐξασφάλισις κατὰ καταδιώξεως διά τινα ἐπιχείρησιν ἢ πρότασιν· κατὰ Δημοσθένη δὲ (Μειδ. 525, 2), τιμὴ ταττομένη μετὰ τῆς στεφανώσεως. Ξένοι ἢ δοῦλοι ἐδέοντο *ἀδείας* πρὸς μήνυσιν ἐγκλήματος κατὰ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας (Λυσ. Ἀγορ. 55.—Ἀνδοκ. μυστ. ΙΒ, 25.—Πλουτ. Περ. ΛΑ). Ἄδεια ἀπῃτεῖτο καὶ διὰ τὸν προτείνοντα τὴν ἀπόλυσιν δημοσίου ὀφειλέτου καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἄρσιν τῆς *ἀτιμίας*, καὶ ἄνευ *ἀδείας* δὲν ἠδύνατο ὁ δημόσιος ὀφειλέτης νὰ μετάσχῃ τῆς κυβερνήσεως. Ἐχορήγει δὲ τὴν ἄδειαν κυρίως ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου, εἴς τινας δὲ περιστάσεις καὶ ἡ Βουλή.

**'Αδείμαντος,** 1) Κορίνθιος, στρατηγὸς τῶν Κορινθίων ἐπὶ τῶν μηδικῶν. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ἀρτεμισίου φοβηθεὶς, ἤθελε ν' ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς τὸν ἔπεισε νὰ μείνῃ διὰ δωροδοκίας. Κατὰ δὲ τὴν τῆς Σαλαμῖνος, ἀνεχώρησε μετὰ τῶν πλοίων του εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τῆς μάχης (Ἡρδ. Η, 5. 59. 94). — 2) Εἷς τῶν Ἀθηναίων στρατη-

γῶν κατὰ τὴν ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς ναυμαχίαν (405 π. Χ.), κατηγορηθεὶς ἐπὶ προδοσίᾳ (Ξεν. Ἑλλ. Β, 1, 30, 32.—Λυσ. Ἀλκιβ. 311).

**Ἅδης,** ἐπὶ Ὁμήρου, *Ἀΐδης*, *Ἀϊδωνεύς*, *Ἀΐς*, ἃ ἔπειτα ἐπεκράτησαν καὶ ὡς τοῦ θεοῦ τοῦ Ἅδου ὀνόματα (ἴδ. Πλούτων), ἐθεωρεῖτο ἐπὶ Ὁμήρου (Ἰλ. Υ, 61) ὡς ζοφερὰ ἔκτασις ὑπὸ γῆν, πρὸς δυσμάς, πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπου αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν φθάνουσιν· εἶχε δ' εἴσοδον καὶ προαύλιον. Ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠθέλησε νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκ τοῦ Ἅδου τὸν Τειρεσίαν, ἔπλευσε μέχρι τοῦ δυτικοῦ πέρατος τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ὑπὸ τῶν σκοτεινῶν Κιμμερίων τὰ νέφη καὶ τὴν ὁμίχλην εὗρε τραχεῖαν ἀκτήν, εἰς ἣν ἐφύοντο ἄγρια καὶ ἄκαρπα δένδρα (Ὀδυσ. Κ, 508. Λ, 14). Ἐνταῦθα ἄρχεται ὁ *ἀσφοδελὸς λειμών*, ἐκτεινόμενος ὑπογείως δι' ὅλου τοῦ Ἅδου (Αὐτ. Λ, 539, 573. Ω, 13). Τὸ βαθύτατον δ' αὐτοῦ, τὸν κυρίως Ἅδην, κατεῖχε τὸ *Ἔρεβος*, μέχρις οὗ δὲν προέβη ὁ Ὀδυσσεὺς (Λ, 564. 627). Διαρρέει δὲ τὸν Ἅδην ὁ φοβερὸς ποταμός, ἡ *Στὺξ*, εἰς ὃν καὶ οἱ θεοὶ ὀμνύουσι (Ἰλ. Θ, 369. Ὀδ. Ε, 185), καὶ τὸν θάνατον ἑαυτοῖς ἐπαρώμενοι ἐὰν ἐπιώρκουν.— Μεταγενεστέρως δὲ πλείονα καὶ ἀκριβέστερα ἐμυθεύθησαν περὶ Ἅδου. Οὕτως ἐκ τῆς γῆς πολλαὶ ἐγνωρίζοντο σκοτειναὶ κάθοδοι εἰς αὐτὸν, ὡς τὸ Ταίναρον ἐν Λακωνίᾳ, ὁ Κολωνὸς ἐν Ἀθήναις, καὶ ἄλλαι ἐν Ἑρμιόνῃ, ἐν Κύμῃ τῆς Ἰταλίας. Φοβεροὶ ποταμοὶ τὸν διέρρεον ἢ τὸν περιεκύκλουν, ἡ *Στὺξ* πρὸ πάντων, ἥτις, ὡς προσωποποίησις, ἐλέγετο θυγάτηρ τοῦ *Ὠκεανοῦ* καὶ τῆς *Τηθύος*, μήτηρ δὲ τοῦ *Ζήλου*, τῆς *Νίκης*, τοῦ *Κράτους* καὶ τῆς *Βίας*, οἰκοῦσα κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἅδου βραχώδη μέγαρα, ἃ ἔφερον ἀργυροῖ κίονες, καὶ δι' αὐτῶν ἔρρει ἀπὸ τῆς δεκάτης πηγῆς τοῦ Ὠκεανοῦ τὸ φερώνυμον αὐτῆς ὕδωρ (Ἡσίοδ. Θεογ. 361, 383, 775), εἰς ὃ ὁ Ζεὺς ἐπέβαλλε τοῖς θεοῖς καὶ ἀνθρώποις τὸν μέγαν ὅρκον. Ὁ *Κώκυτος* ἦν, καθ' Ὅμηρον, ἐκροὴ τῆς Στυγός· μνημονεύει δ' ὁ αὐτὸς (Ὀδ. Κ, 513) καὶ τοῦ *Ἀχέροντος*, καὶ τοῦ εἰς αὐτὸν, ἐν τῷ δυτικῷ προαυλίῳ τοῦ Ἅδου, εἰσβάλλοντος *Πυριφλεγέθοντος*. Ὁ Βιργίλιος (Æn. VI, 296) λέγει τὸν Ἀχέροντα ἑλῶδες καὶ βραδύρρουν ρεῦμα, συναποτελοῦν μετὰ τοῦ Κωκύτου τὴν Στυγαίαν λίμνην. Ὑπῆρχε δὲ καὶ ἡ *Ἀχερουσία* λίμνη, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν καὶ τοὺς ποταμοὺς ἔφερε τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν διὰ τοῦ πορθμείου του ὁ *Χάρων* (εὐφημιστικῶς οὕτως ἐκ τοῦ *χαίρω* κληθείς). Ὁ *Πυριφλεγέθων* ἢ *Φλεγέθων*, ποταμὸς πυρὸς, ῥέει, κατὰ Βιργίλιον (Æn. VI, 548), κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἄλλων, περὶ τὸν *Τάρταρον*, τὴν ἀρχαίαν κόλασιν (Πλάτ. Δημ. Ι, σ. 616 Α.—Βιργ. Æn. VI, 543), κείμενον, καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Θ, 43), ὑπὸ τὴν γῆν, ὅσον ὁ οὐρανὸς ἦτο ὑπὲρ αὐτήν. Εἰς αὐτὸν εἶχον κεραυνωθῆ οἱ Τιτᾶνες. Μετὰ τὸν Ὅμηρον κατελογίζετο μετὰ τῶν καταχθονίων ποταμῶν καὶ ἡ *Λήθη*, ἐν ᾗ οἱ νεκροὶ ἐλησμόνουν τὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς. Θυρωρὸς τοῦ Ἅδου ἦν ὁ *Κέρβερος*, τρικέφαλος κύων, υἱὸς τοῦ Τυφῶνος καὶ τῆς Ἐχίδνης (Ἡσίοδ. Θεογ. 311), ὃν ὁ Ἡρακλῆς ἁρπάσας ἔφερεν εἰς τὴν γῆν, ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἁπλῶς «Κύων τοῦ Ἅδου» λεγόμενος (Ἰλ. Θ, 367. Ὀδ. Λ, 623).—Κριταὶ ἐν Ἅδου ἦσαν ὁ *Μίνως*, πρώην βασιλεὺς καὶ νομοθέτης τῆς Κρήτης, ὁ *Ῥαδάμανθυς*, ὁ *Αἰακὸς*, ὁ καὶ κλειδοῦχος τοῦ Ἅδου, κρίνοντες, κατὰ Πλάτωνα (Γοργ. σ. 524 Α), ὁ μὲν τοὺς Ἀσιανοὺς, ὁ δὲ τοὺς Εὐρωπαίους, τοῦ Μίνωος ἐν ταῖς ἀμφιβόλοις περιστάσεσιν ἀποφαινομένου. Τινὲς δὲ προσθέτουσι καὶ τὸν Τριπτόλεμον. Ὁ Ὅμηρος δὲ μνημονεύει μόνου τοῦ Μίνωος (Ὀδυσ. Λ, 565) ὡς κριτοῦ. Μεταξὺ δὲ τῶν τιμωρουμένων μνημονεύονται αἱ Δαναΐδες, ὁ Ἰξίων, ὁ Τάνταλος, ὁ Σαλμωνεὺς, ὁ Πειρίθους, ὁ Φλεγύας καὶ ἄλλοι.—Τὸ δ' *Ἠλύσιον* πεδίον ἦν τὸ ἐν ᾧ διητῶντο ἐν μακαριότητι αἱ ψυχαὶ τῶν δικαίων (Ὁμ. Ὀδυσ. Λ, 567). Κατ' ἄλλους (Ἡσίοδ. Ἔργ. 169.—Πίνδ. Ὀλ. Β, 129) διητῶντο αὗται εἰς τὰς *Νήσους τῶν Μακάρων*.



Οἱ δ' οὔτε ἀμοιβῆς οὔτε ποινῆς ἄξιοι ἔμενον εἰς τὸν *ἀσφοδελὸν λειμῶνα*.—Ἡ μετὰ θάνατον ὕπαρξις διαφόρως διατυποῦται ἐν Ὁμήρῳ. Αἱ σκιαὶ, ἄσαρκοι, ἀλλὰ τὴν ἀρχαίαν διατηροῦσαι μορφὴν, περιγράφονται ὡς ἐστερημέναι φωνῆς καὶ συναισθήσεως, ἣν ἀναλαμβάνουσιν ἐπ' ὀλίγον, γευόμεναι αἵματος· καὶ αἱ μὲν φρένες ἐκλείπουσιν, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μένει ἀθάνατος. Ἀλλαχοῦ ὅμως (Ὀδυσ. Ω) παρίστησιν αὐτὰς ὁ ποιητὴς τὰς ἐν τῷ βίῳ τάσεις καὶ διαθέσεις αὐτῶν ἐξακολουθούσας καὶ συνδιαλεγομένας, ὥστε καὶ ἐπιστεύετο ἡ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τῶν ζώντων ἐπιρροή. Ἀλλὰ φιλοσοφικῶς περιφρονηταὶ τῆς ζωῆς δὲν ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι ἥρωες, καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς προτιμᾷ ἐπὶ τῆς γῆς νὰ θητεύῃ καὶ παρὰ πτωχῷ καὶ ἀκλήρῳ, παρὰ ν' ἄρχῃ ἐπὶ πάντων τῶν νεκρῶν (Ὀδυσ. Λ, 489), καὶ ὁ Ἐλπήνωρ ζητεῖ νὰ μὴ λησμονηθῇ ἀποθανὼν, καὶ νὰ τύχῃ ἐντίμου ἐνταφιασμοῦ (Αὐτ. 71). Παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ὁ Ἅδης, καὶ ὁ θεὸς αὐτοῦ, ἐλέγετο καὶ *Ὅρκος*, καὶ Mundus. — Ὡς προσωποποίησις δ' ἦν ὁ *Τάρταρος* υἱὸς τοῦ *Αἰθέρος* καὶ τῆς *Γῆς*, καὶ πατὴρ τῶν Γιγάντων καὶ τοῦ Τυφωέως (Ἡσίοδος. Θεογ. 621).

**Ἀδιαβηνὴ,** ἡ μεγίστη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσσυρίας, δι' ὃ καὶ τὸ ὄνομα ἐνίοτε ἐδήλου πᾶσαν τὴν Ἀσσυρίαν. Ἔκειτο δὲ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Λύκου, καὶ περιεῖχε τὰς πόλεις Ἀρβηλα καὶ Γαυγάμηλα. Ἐπὶ τῶν πρώτων δὲ χριστιανικῶν αἰώνων ἀπετέλει κράτος ἴδιον, ἐξαρτώμενον ἀπὸ τοῦ τῶν Πάρθων. Οἱ δὲ κάτοικοι ἐκαλοῦντο *Ἀδιαβηνοί* (Στρβ. ΙΣΤ, 745).

**Ἀδμήτη,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Ἄδμητος,** 1) Βασιλεὺς τῶν Θεσσαλικῶν Φερῶν. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦν ὁ Φέρης, ὁ δ' υἱός του Εὔμηλος μετέσχε τῆς θήρας τοῦ Καλυδονίου κάπρου, τῆς ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ὁ Ἀπόλλων ἀγαπῶν αὐτὸν, ἔμεινεν ἐπὶ ἐννέα ἔτη παρ' αὐτῷ ὡς ποιμὴν, καὶ κατέστησε γονιμώτερα τὰ ποίμνιά του· εἰς σύζυγον δ'



Ἀνάγλ. Φλωρεντίας

ἔλαβε τὴν θυγατέρα τοῦ Πελίου Ἄλκηστιν (Ἰλ. Β, 715), ζεύξας, βοηθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς τὸ ἅρμα του ἕνα κάπρον καὶ ἕνα λέοντα. Ὅτε δ' ὁ θεὸς αἰτησάμενος ἔλαβε παρὰ τῶν μοιρῶν, ν' ἀπαλλαγῇ ὁ Ἄδμητος τοῦ θανάτου ἂν ἐν τῇ τελευταίᾳ ὥρᾳ εὑρεθῇ τις νὰ θελήσῃ ν' ἀποθάνῃ δι' αὐτὸν, οἱ μὲν ὑπέργηροι γονεῖς του ἠρνήθησαν τὴν θυσίαν· ἀλλ' ἡ γυνή του προσέφερεν ἑαυτὴν θῦμα. Ἡ Περσεφόνη ὅμως, ἢ κατ' ἄλλους, ὁ Ἡρακλῆς ἠλευθέρωσεν αὐτὴν καὶ τὴν ἀπέδωσεν εἰς τὸν ἄνδρα της (Εὐριπ. Ἄλκηστις. — Ἀπολλόδ. Α, 9, 15). — 2) Βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν, εἰς ὃν κατέφυγεν ὁ Θεμιστοκλῆς ὅτε ἐξεβλήθη τῶν Ἀθηνῶν. Εἰ δὲ καὶ εἶχεν ἀντιταίνει ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς συμμαχίαν ἣν ὁ Ἄδμητος εἶχε προτείνει τοῖς Ἀθηναίοις, ἤδη ὁ ἀμνησίκακος βασιλεὺς ἠρνήθη νὰ τὸν ἀποδώσῃ, ζητούμενον ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὸν μετέφερεν ἀσφαλῶς εἰς Πύδναν (Θουκ. Α, 136.—Πλούτ. Θεμ. ΚΑ.—Nep. Them. 8).

**Ἀδραμύττι(ει)ον,** εἰς Μυσίαν τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Λέσβου, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων, πόλις, ἰδίως ἀνθοῦσα ἐπὶ τῆς Περγαμηνῆς δυναστείας (Ἡρδ. Ζ, 42. — Liv. XXXVII, 19).

**Ἄδρανον,** πόλις ὑπὸ τὴν Αἴτνην ἐν Σικελίᾳ (Διόδ. ΙΔ, 37. ΙΣΤ, 68), ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Διονυσίου. Ἐκεῖ ἐλατρεύετο ὁ θεὸς *Ἄδρανος* (Πλούτ. Τιμολ. ΙΒ, 14), πιθανῶς φύσεως Βακχικῆς, διότι χίλιοι κύνες, ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ τρεφόμενοι, ὡδήγουν διὰ νυκτὸς τοὺς μεθύοντας εἰς τὰς οἰκίας των (Αἰλιαν. Π. Ἱ. ΙΑ, 20).

**Ἀδράστεια,** 1) πόλις ἀρχαιοτάτη παρὰ τὴν Κύζικον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 828).—2) Ἐπώνυμον τῆς Ῥέας Κυβέλης, εἰς ἣν ὁ Ἄδραστος, υἱὸς τοῦ Μέροπος, καὶ βασιλεὺς τῆς Ἀδραστείας, ἵδρυσεν ἐκεῖσε ἱερόν. Ἦν δ' ἡ αὐτὴ τῇ Νεμέσει, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐδήλου τὸ ἀναπόδραστον.—3) Θυγάτηρ τοῦ Μελισσέως, βασιλέως τῆς Κρήτης, ἀναθρέψασα τὸν Δία μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς Ἴδης. Πιθανῶς δ' ἦν ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς Ῥέας Ἀδραστείας, ἥτις ἐλατρεύετο παρὰ τῇ Τρωϊκῇ Ἴδῃ.

**Ἄδραστος,** 1) υἱὸς Ταλαοῦ καὶ Λυσιμάχης, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ὅθεν ἐκβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀμφιαράου, κατέφυγε πρὸς τὸν πάππον αὐτοῦ Πόλυβον, βασιλέα τῆς Σικυῶνος, ὃν καὶ ἐκληρονόμησεν (Ἡρδτ. Ε, 67.—Πίνδ. Νεμ. Θ, 14). Εἶτα δὲ, συνδιαλλαγεὶς μετὰ τοῦ Ἀμφιαράου, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀδελφήν του Ἐριφύλην εἰς γάμον, καὶ ἦρξεν αὖθις ἐπὶ τοῦ Ἄργους. Ὁ χρησμὸς τῷ εἶπε νὰ δώσῃ τὰς θυγατέρας του εἰς γάμον εἰς ἕνα κάπρον καὶ εἰς ἕνα λέοντα. Ἀκούσας δέ ποτε εἰς τὸν προθάλαμόν του θόρυβον ἐν θυελλώδει νυκτὶ, καὶ προελθὼν, εὗρε δύο ἐκεῖ παλαίοντας καὶ ἀμφισβητοῦντας τὴν κατασκήνωσιν, τὸν ἐκ Καλυδῶνος Τυδέα, δορὰν κάπρου περιβεβλημένον, καὶ τὸν ἐκ Θηβῶν Πολυνείκην, τὸν υἱὸν τοῦ Οἰδίποδος, φέροντα λεοντῆν, καὶ ἀμφοτέρους ἐκβεβλημένους ἐκ τῶν πατρίδων των. Τότε δοὺς, εἰς τὸν μὲν τὴν ἀδελφήν του Δηϊπύλην, εἰς τὸν δὲ τὴν Ἀργείαν, ἀνέλαβε καὶ νὰ τοὺς καταγάγῃ εἰς τὰς πόλεις των, καὶ οὕτω, καὶ μετ' ἄλλων συνδεθείς, ἐπεχείρησε τὴν περίφημον ἐκστρατείαν τῶν *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας*. Ἦσαν δ' οἱ Ἑπτὰ οὗτοι, πλὴν τοῦ *Ἀδράστου*, τοῦ *Πολυνείκους*, τοῦ *Τυδέως*, προσέτι ὁ *Καπανεὺς*, ὁ *Ἱππομέδων*, ὁ *Ἀμφιάραος* καὶ ὁ *Παρθενοπαῖος*. Εἰς Θήβας ἐλθόντες, ἔπεμψαν τὸν Τυδέα νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Ἐτεοκλέους νὰ παραχωρήσῃ τὸν θρόνον εἰς τὸν ἀδελφόν του Πολυνείκην· ἐπὶ τῇ ἀρνήσει δ' αὐτοῦ, προύκάλεσεν ὁ Τυδεὺς Θηβαίους τινὰς εἰς μονομαχίαν καὶ τοὺς ἐνίκησεν, ὡς καὶ ἐφόνευσε τοὺς ἐνέδραν στήσαντας κατ' αὐτοῦ (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 382). Ἔστησαν δὲ τότε οἱ ἑπτὰ πρὸ τῶν ἑπτὰ πυλῶν τῶν Θηβῶν, καὶ ἐκεῖ, τοῦ μάντεως Τειρεσίου ἐπαγγειλαμένου νίκην εἰς τοὺς Θηβαίους ἂν ἐθυσιάζετό τις ἐκ τοῦ γένους τῶν *Σπαρτῶν*, ἐρρίφθη οἰκειοθελῶς Μενοικεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἀπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως εἰς τὸ βάραθρον ἐν ᾧ ἐφώλευεν ὁ ὄφις τοῦ Ἄρεως. Ὁ δὲ Καπανεὺς, τῆς πόλεως τὰ τείχη προσαναβὰς, ἀνέκραξε βεβήλως ὅτι οὐδ' ὁ Ζεὺς αὐτὸς θὰ τὸν παρεκώλυεν· ἀλλὰ τότε κεραυνὸς ἐνσκήψας, τὸν κατεκρήμνισε, καὶ πᾶς ὁ στρατὸς ἠττήθη, ὁ δὲ Πολυνείκης καὶ ὁ Ἐτεοκλῆς ἐφονεύθησαν ἀμοιβαίως. Ἔπεσαν δὲ, ὡς τοῖς εἶχε προειπεῖ, πάντες οἱ ἡγεμόνες, πλὴν μόνου τοῦ Ἀδράστου, ὃν ἔσωσεν εἰς τὸν Κολωνὸν τῆς Ἀττικῆς ὁ ταχύπους αὐτοῦ ἵππος Ἀρείων, ἐκ τῆς Δήμητρος Ἐρινύος καταγόμενος (Ἰλ. Ψ, 346). Ἐπὶ παρακλήσει του δὲ, ἐμεσίτευσεν ὁ Θησεὺς παρὰ τῷ Κρέοντι ἵνα ἐπιτρέψῃ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν πεσόντων ἡρώων (Αἰσχ. Ἑπτ. ἐπ. Θ. — Σοφ. Οἰδ. Κ. 1248. Αὐτ. 100. — Εὐρ. Φοιν. Ἱκέτ. Stat. Thebais.—Ἀπολλδ. ΙΙΙ, 6—7, 2). Μετὰ δέκα δ' ἔτη ἐξεστράτευσεν αὖθις ὁ Ἄδραστος μετὰ τῶν υἱῶν τῶν φονευθέντων (τῶν *Ἐπιγόνων*) εἰς δεύτερον πόλεμον κατὰ τῶν Θηβῶν. Ἦσαν δ' οἱ Ἐπίγονοι ὁ *Ἀλκμαίων*, υἱὸς τοῦ Ἀμφιαράου, ὁ *Αἰγιαλεὺς*, υἱὸς τοῦ Ἀδράστου, ὁ *Διομήδης*, υἱὸς τοῦ Τυδέως, ὁ *Πρόμαχος*, υἱὸς τοῦ Παρθενοπαίου, ὁ *Σθένελος*, υἱὸς τοῦ Καπανέως, ὁ *Θέρσανδρος*, υἱὸς τοῦ Πολυνείκους, καὶ ὁ *Εὐρύαλος*, υἱὸς τοῦ Μηκιστέως. Εἰς τὴν μάχην ἔπεσεν ὁ Λαοδάμας, υἱὸς τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ ἀρχηγὸς τῶν Θηβαίων, οἱ Θηβαῖοι ἠττήθησαν, ἡ πόλις ἁλοῦσα κατεστράφη, καὶ οἱ μὲν τῶν Θηβαίων, προτροπῇ τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ἀπελθόντες ἔκτισαν τὴν πόλιν Ἱστίαιαν, οἱ δὲ κατέφυγον πρὸς Ἐγχελεῖς τοὺς ἐν Ἰλλυρίᾳ. Ἐπὶ τῶν Θηβῶν

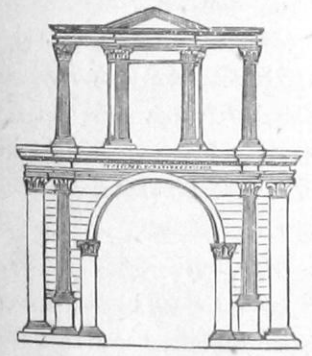


δ' ἦρξεν ὁ Θέρσανδρος· ὁ δὲ Ἄδραστος ἀπολέσας τὸν υἱόν του Αἰγιαλέα, ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως ὅτε ἔφθασεν εἰς Μέγαρα, ὅπου, ὡς καὶ ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐλατρεύετο ὡς ἥρως (Ἀπολλόδ. Γ, 7, 2—4).—3) Υἱὸς Γορδίου, τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας. Φονεύσας ἀκουσίως τὸν ἀδελφόν του, προσέφυγεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Λυδίας Κροῖσον· ἀλλὰ καὶ τούτου τὸν υἱὸν, τὸν ἴδιον αὐτοῦ φίλον Ἄτυν, ἐφόνευσεν ἐπίσης ἀκουσίως εἰς θήραν, δι' ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ηὐτοκτόνησεν (Ἡρδ. Α, 34—45).

**Ἀδρία,** 1) πόλις Τουσκικὴ ὑπὲρ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λάδου, κέντρον ἐμπορίου, εἶτα δεχθεῖσα κορινθιακὴν ἀποικίαν. Ταύτης ἐπώνυμος ἦν ὁ Ἀδρίας, ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα (Liv. V, 33. — Or. od. I, 33, 15. III, 3, 5.—Ἡροδ. Δ, 33. Ε, 9), ἡ μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἰλλυρίας, μέχρι Δυρραχίου καὶ Βρεντισίου.—2) Πόλις ἰταλικὴ ἐξ ἧς κατήγοντο οἱ προπάτορες τοῦ Ἀδριανοῦ.

**Ἀδριανούπολις,** πόλις ἐν Θράκῃ παρὰ τὸν Ἕβρον, ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ κτισθεῖσα, καὶ ἰδίως ἐν τῷ Μεσαίωνι ἐπίσημος γενομένη. Καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαι, ἧττον δὲ γνωσταὶ, ὡς μία ἐν Φρυγίᾳ, ἄλλη ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ, προσέτι δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος κοσμηθὲν, ἔφερον τὸ αὐτὸ ὄνομα.

**Ἀδριανὸς** (Π. Αἴλιος), συγγενὴς τοῦ Τραϊανοῦ, ὑπ' αὐτοῦ ἀνατραφεὶς καὶ νυμφευθεὶς τὴν αὐτοῦ συγγενῆ Σαβίναν, τὸν διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου (117 μ. Χ.) δυνάμει παραπεποιημένης διαθήκης, καὶ ἐκυβέρνησε μετὰ σπανίας φρονήσεως, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐημερίας τῶν λαῶν πανταχοῦ προ-



Η ΠΥΛΗ ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

στάτης δεικνύμενος. Πρὸ πάντων δ' ἠγάπα καὶ εὐηργέτει τοὺς Ἕλληνας, ὧν ἐγνώριζε καὶ ἐξετίμα τὴν φιλολογίαν, καὶ τὰς Ἀθήνας κατεκόσμησε διὰ πλείστων χρησίμων καὶ πλουσιωτάτων οἰκοδομῶν, ἐν αἷς καὶ ἡ παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον Πύλη, ἡ φέρουσα ἐν ἐπιγραφῇ τὸ ὄνομά του. Κατέβαλε δὲ στάσιν τῶν Ἰουδαίων, ἣν εἶχεν ἐξεγείρει διατάξας τὴν οἰκοδομὴν ναοῦ τοῦ Διὸς ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου τοῦ Σολομῶντος· καὶ ἀπέθανε τὸ 138.

**Ἀδρύμης, Ἀδρούμητος** ἢ **Ἀδρυμητὸς,** πόλις φοινικικὴ, ἥτις ἐλέγετο ἀρχαιοτέρα τῆς Καρχηδόνος, ἔχουσα ἄριστον λιμένα, τὸν Κόθωνα.

**Ἀδύλειον,** ἴδ. Βοιωτία.

**Ἀδύνατοι,** ἐν Ἀθήναις ἐλέγοντο οἱ ἐκ σωματικῆς ἢ ἄλλης ἀδυναμίας μὴ δυνάμενοι νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δήμου ὑποστηριζόμενοι. Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὅτε ηὔξησεν ἡ πτωχεία, εἰς ἕκαστον ὅστις, πρὸ τῆς Βουλῆς τῶν Φ' ἀπεδείκνυεν ὅτι δὲν εἶχε περιουσίαν ἀνωτέραν τῶν τριῶν μνῶν (300 δρ.) ἐχορηγεῖτο βοήθημα 1, ἢ, εἰς ἄλλας ἐποχὰς, 2 ὀβολῶν καθ' ἡμέραν. Ἀπενέμοντο δ' αἱ βοήθειαι αὗται κατὰ πρυτανείας (Λυσ. ὑπὲρ τοῦ Ἀδυνάτ.—Ἡσύχ. σχολ. αὐτ.—Ἁρποκρ. Σουίδ. ἐν φ.—Αἰσχ. κ. Τιμάρχ. 21). Διὰ δὲ τοὺς ἐν πολέμῳ παθόντας ὁ Πεισίστρατος λέγεται πρῶτος νομοθετήσας νὰ τρέφωνται ὑπὸ τῆς πόλεως (Πλούτ. Σόλ. ΛΑ.—Αἰσχ. αὐτ. 738 R.).

**Ἄδυτον,** μέρος τῶν ἀρχαιοτάτων ναῶν, ἀπρόσιτον εἰς πάντα ἄλλον ἢ τοὺς ἱερεῖς (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 420), καὶ τοὺς ὑφ' ὧν οἱ χρησμοὶ ἐδίδοντο (Virg. Æn. II, 115. 296. VI, 98).

**Ἄδωνις,** λέγεται διαφόρων γονέων, ὑπὸ τῶν μὲν τοῦ Φοίνικος καὶ τῆς Ἀλφησιβοίας, θυγατρὸς τοῦ Ἀγήνορος, ὑπὸ τῶν δὲ τοῦ Κινύρου, βασιλέως τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Πάφου, καὶ τῆς Μεθάρμης, καὶ ὑπ' ἄλλων τοῦ Ἀσσυρίου βασιλέως Θείαντος καὶ τῆς εἰς μύρτον μεταμορφωθείσης θυγατρὸς

αὐτοῦ Μύρρας ἢ Σμύρνας. Ἦν νεανίας ἐξαισίου ὡραιότητος, ὃν ὡς μειράκιον ἀγαπήσασα ἡ Ἀφροδίτη, ἐνέκλεισεν εἰς νάρθηκα καὶ παρέδωκε τῇ Περσεφόνῃ εἰς φύλαξιν, ἥτις ὅμως καὶ αὐτὴ τοῦ παιδὸς ἐρασθεῖσα, δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀποδώσῃ. Τότε παρεμβὰς ὁ Ζεὺς, ἀπεφάσισε τὸ ἓν τρίτον τοῦ ἔτους νὰ μένῃ ὁ Ἄδωνις ἐν Ἅιδου παρὰ τῇ Περσεφόνῃ, τὸ ἕτερον τρίτον παρὰ τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ τοῦ ἐναπολειπομένου χρόνου τὴν χρῆσιν ν' ἀποφασίσῃ ὁ ἴδιος κατ' ἀρέσκειαν, καὶ ὁ Ἄδωνις ἠθέλησε νὰ μένῃ παρὰ τῇ Ἀφροδίτῃ. Ἀλλ' εἰς νεανίαν αὐξηθεὶς, ἐφονεύθη εἰς θήραν ὑπὸ κάπρου, καὶ ἡ Ἀφροδίτη τὸν ἔκλαυσεν. Ὁ μῦθος οὗτος, ἐκ Συρίας, ὡς φαίνεται, τὸ πρῶτον προερχόμενος, διέδη ὑπὲρ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πιθανῶς αἰνίττεται τὴν ἐν ἔαρι ἀναβιοῦσαν καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον φθίνουσαν φύσιν. Ἤγετο δὲ, πρὸ πάντων ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ Πτολεμαίων, ἀλλὰ καὶ ἐν πλείσταις χώραις τῆς Μικρασίας, καὶ ἐν Ἑλλάδι, εἶτα δὲ καὶ ἐν Ῥώμῃ, λαμπρὰ τελετὴ εἰς μνήμην τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδώνιδος, τὰ *Ἀδώνια* καλουμένη, ἐν Ἀνατολῇ μὲν ἐπὶ τῆς θερινῆς τροπῆς, ἐν δὲ τῇ Δύσει ἐπὶ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, καὶ διήρκει ἐπὶ δύο ἡμέρας, ὧν ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο *ἐμφανισμός*, μνημονεύουσα τὴν εἰς Ἅιδου κατάβασιν τοῦ Ἀδώνιδος, καὶ πενθίμως καὶ μετὰ δακρύων πανηγυριζομένη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, αἵτινες μᾶλλον ἢ οἱ ἄνδρες ἑώρταζον τὰ Ἀδώνια, ἡ δὲ δευτέρα ἐλέγετο *εὕρεσις*, καὶ ἦν ἡ τοῦ νεανίου ἀνάστασις, χαρμόσυνος αὕτη, καὶ συνοδευομένη μετ' ὀρχήσεων καὶ εὐωχιῶν. Ἐψάλλοντο δὲ τότε καὶ ὕμνοι *Ἀδώνιοι* λεγόμενοι, καὶ ἐξετίθεντο γάστραι φέρουσαι ἄνθη ἐκ τῶν ταχέως φυομένων καὶ μαραινομένων, καὶ *Ἀδώνιδος κῆποι* ἐλέγοντο αἱ τοιαῦται ἐκθέσεις. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ τ' ἀνάπαλιν, ἦν ἡ πρώτη ἡμέρα ἡ πανηγυρικὴ καὶ ἡ δευτέρα ἡ πένθιμος. Τοῦ Θεοκρίτου τὸ ΙΕ' Εἰδύλλιον (*αἱ Ἀδωνιάζουσαι*) ἀφορᾷ τὴν ἡμέραν τῆς φαιδρᾶς τελετῆς, τοῦ δὲ Βίωνος τὸ Εἰδύλ. Α' (*Ἐπιτάφιος Ἀδώνιδος*), τὴν πένθιμον. Ἐξ αὐτῆς δ' εἶχεν ἡ Ἀφροδίτη καὶ τὰ ἐπίθετα *Ἀδωναία* καὶ *Ἀδωνιάς*. — Ἐν Φοινίκῃ, παρὰ τῇ Βύβλῳ, ὠνομάζετο *Ἄδωνις* καὶ εἰς ποταμός.

**Ἀειναῦται,** ἐκλήθησαν οὕτως ἄρχοντές τινες ἐν Μιλήτῳ, οἵτινες ἵνα μὴ παρενοχλῶνται ὑπὸ τοῦ ὄχλου εἰς τὰς ἐργασίας των, διεσκέπτοντο ἐμβαίνοντες εἰς πλοῖα καὶ πλέοντες (Πλούτ. Ἑλλ. ΛΒ).

**Ἀείσιτοι,** οἱ ἐν Ἀθήναις εἰς ἀμοιβὴν ὑπηρεσιῶν τὸ δικαίωμα κτώμενοι νὰ τρέφωνται διαρκῶς δημοσίᾳ δαπάνῃ ἐν τῷ Πρυτανείῳ. Ἴδ. *Βουλή. Σίτισις.*

**Ἀειφυγία,** ἴδ. φυγή.

**Ἀελλὼ,** μία τῶν Ἁρπυιῶν. Ἴδ.

**Ἀερόπη,** ἴδ. Ἀτρεύς.

**Ἀετίων,** εἷς τῶν ἀξιολογωτάτων ζωγράφων τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς, μετὰ τῶν πρώτων καταριθμούμενος, σύγχρονος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τούτου ἓν ἀριστούργημα, τὸν γάμον τοῦ Ἀλεξάνδρου, περιγράφει ὁ Λουκιανὸς χαριέστατα καὶ διδακτικώτατα ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ *Ἀετίων*. Ἦτο δὲ συγχρόνως καὶ γλύπτης (Pl. XXXV, 36, 9).

**Ἀετὸς, ἀέτωμα,** εἰς τὰ οἰκοδομήματα, ἰδίως τοὺς ναοὺς, τὸ μεταξὺ τῶν δύο προκλινῶν μερῶν τῆς στέγης, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, καταλειπόμενον τρίγωνον, ἔχον διαστάσεις ἀετοῦ μετ' ἀναπεπταμένων πτερῶν, καὶ ἴσως ἐν ἀρχαιοτέροις ναοῖς τοῦ Διὸς ὑπὸ τοιούτου κοσμούμενον, ὡς φαίνεται ἔν τινι ἀναγλύφῳ ἐν Ῥώμῃ (Villa Mattei). Μετὰ ταῦτα δ' ἐκοσμοῦντο τὰ ἀετώματα διὰ πολυτελῶν γλυπτῶν συμπλεγμάτων.



**Ἄζὰν,** ἴδ. Ἀρκάς.

**Ἀζανία ἢ Ἀζανὶς,** 1) τὸ βόρειον ὀρεινὸν μέρος τῆς Ἀρκαδίας, φερώνυμον τοῦ Ἀζάνος, υἱοῦ τοῦ Ἀρκάδος, καὶ περιέχον τὰς πόλεις *Κλείτορα* καὶ *Ψωφίδα*. — 2) ἡ καὶ *Βαρβαρία*, ἡ βραχώδης καὶ δυσπροσπέλαστος ἀνατολικὴ ὄχθη τῆς Αἰθιοπίας, βορείως τοῦ Ἰσημερινοῦ, περιέχουσα τὴν ἐμπορικὴν πόλιν *Ῥαπτὰ (τά)*.



**Ἀζανὸς,** πόλις τῆς Φρυγίας, παρὰ τὸν Ῥύνδακον ποταμὸν, ΝΑ τοῦ Κοτυαίου (Κιουτάϊας). Διατηρεῖ ὡραῖον ἐρείπιον Ναοῦ.

**Ἄζωτος,** πόλις ἐν Παλαιστίνῃ, ἐκυριεύθη ὑπὸ Ψαμμιτίχου τοῦ Αἰγυπτίου (Ἡρδ. Β, 159), κατεστράφη ὑπὸ τῶν Μακκαβαίων, καὶ ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τὸ 56 π. Χ.

**Ἀηδὼν,** θυγάτηρ τῆς Πανδάρου, γυνὴ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ζήθου, καὶ μήτηρ τοῦ *Ἰτύλου* (Ὁμ. Ὀδ. Τ, 518. — Ἀπολλόδ. Γ, 5), ἢ κατ' ἄλλους (Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 1142. — Σοφ. Ἠλ. 144) *Ἴτυος*. Φθονήσασα τὴν εὐτοκίαν τῆς Νιόβης, γυναικὸς τοῦ Ἀμφίονος, ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ αὐτῆς τὸν πρωτότοκον υἱὸν, ἀλλ' ἐξ ἀβλεψίας ἐφόνευσε τὸν ἴδιον ἑαυτῆς· ὁ Ζεὺς δὲ τὴν μετεμόρφωσεν εἰς τὸ πτηνὸν ἀηδόνα, κλαίουσαν ἔκτοτε πάντοτε τὸν Ἴτυν. Κατ' ἄλλην δὲ, ἴσως μεταγενεστέραν, διήγησιν, ἦν ἡ Ἀηδὼν σύζυγος τοῦ γλύπτου Πολυτέχνου ἐν Κολοφῶνι τῆς Λυδίας. Ἐπειδὴ δ' ἐκαυχήθη ποτὲ ὅτι ἡ συζυγικὴ αὐτῆς εὐτυχία ὑπερέβαινε τὴν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, αὕτη καταπέμπει τὴν Ἔριν, ἥτις διεγείρει διαγωνισμὸν μεταξὺ τῶν δύο συζύγων, τοῦ μὲν τορεύοντος ἕδραν, τῆς δὲ ὑφαινούσης κάλυμμα, καὶ βοηθείᾳ τῆς Ἥρας, νικᾷ ἡ Ἀηδών. Ἦν δὲ τὸ ἆθλον δούλη, καὶ ὁ ἡττηθεὶς σύζυγος φέρει ὡς τοιαύτην εἰς τὴν γυναῖκά του τὴν μὴ ὑπ' αὐτῆς ἀναγνωρισθεῖσαν ἀδελφήν της Χελιδονίδα, ἣν καὶ ἐξαπατᾷ καθ' ὁδόν. Ἐλθοῦσα δ' ἡ Χελιδονὶς εἰς τὴν κρήνην τῆς πόλεως, θρηνολογεῖ ἐκεῖ τὸ πάθημά της, ὃ οὕτως ἀκούει καὶ μανθάνει ἡ ἀδελφή της. Τότε αἱ δύο ὁμοῦ, πρὸς ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Πολυτέχνου, φονεύουσι τὸν Ἴτυν καὶ τὸν παραθέτουσιν εἰς βρῶσιν εἰς τὸν πατέρα του. Οὗτος δ' ἐννοήσας τὸ ἀνοσιούργημα, καταδίωξεν αὐτὰς μέχρι τῆς πατρικῆς αὐτῶν οἰκίας ἵνα τὰς φονεύσῃ, ὅτε εὐσπλαγχνισθέντες οἱ θεοὶ, μετεμόρφωσαν τὸν μὲν Πάνδαρον εἰς θαλάσσιον ἀετὸν, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰς κολυμβίδα, τὸν Πολύτεχνον εἰς πελεκᾶνα, τὴν Ἀηδόνα εἰς τὸ ὁμώνυμον αὐτῇ πτηνὸν, καὶ τὴν Χελιδονίδα εἰς χελιδόνα (Anton. Lib. XII). Ἴδ. Φιλομήλα. Πρόκνη.

**Ἄθακος,** πόλις ἐν Λυγκηστίδι τῆς Μακεδονίας.

**Ἀθαμάνες,** λαὸς ἑλληνικὸς ἐκβληθεὶς ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν καὶ κατοικήσας ὀρεινὴν παραλίαν τῆς Ἠπείρου ὑπὸ τὸν Πίνδον, ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Ἀθαμανίαν.

**Ἀθάμας,** υἱὸς Αἰόλου, τοῦ βασιλέως τῆς Θεσσαλίας, βασιλεὺς τῶν Μινυῶν ἐν τῷ Βοιωτικῷ Ὀρχομενῷ. Ἐκ τῆς θεᾶς Νεφέλης εἶχε δύο τέκνα, τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην. Ἀλλ' ἡ ἐξ ἀνθρώπων δευτέρα σύζυγος αὐτοῦ Ἰνὼ, θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, ζηλοτυπήσασα, τὸν ἔπεισε νὰ θυσιάσῃ τὸν Φρίξον. Ἵνα ὅμως σώσῃ αὐτὸν ἡ Νεφέλη, ἔπεμψε κριὸν, χρυσοῦν ἔχοντα δέρας, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπιβάντα τὰ δύο παιδία, ἀπῆλθον· ἀλλ' εἰς τὸν πρῶτον πορθμὸν ὃν διέπλεον, μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, πεσοῦσα ἡ Ἕλλη ἐπνίγη, καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ πορθμὸς ὠνομάσθη Ἑλλήσποντος. Ὁ δὲ Φρίξος ἀφίχθη εἰς τὴν μακρὰν (ἐν τῷ Εὐξείνῳ) κειμένην Αἶαν, ἧς ὁ βασιλεὺς Αἰήτης ἐδέξατο αὐτὸν φιλικῶς, καὶ τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Χαλκιόπην· τὸν δὲ κριὸν ἔθυσεν ὁ Φρίξος εἰς τὸν Φύξιον Δία, καὶ τὸ χρυσοῦν δέρας ἀνήρτησεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄρεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰνὼ ἀναλαβοῦσα ἀνέθρεψε τὸν Διόνυσον, υἱὸν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, ὀργισθεῖσα ἡ Ἥρα, ἔρριψεν εἰς παραφροσύνην τὸν Ἀθάμαντα, ὅστις ἔσφαξε τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ ἐκ τῆς Ἰνοῦς υἱὸν *Λέαρχον*, ἡ δὲ Ἰνὼ, μετὰ τοῦ ἄλλου αὐτῆς υἱοῦ *Μελικέρτου*, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀμφότεροι ἐγένοντο θαλάσσιοι θεοὶ Σωτῆρες, ἡ μὲν Ἰνὼ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Λευκοθέας* (Ὁμ. Ὀδ. Ε, 333), ὁ δὲ Μελικέρτης ὑπὸ τὸ τοῦ *Παλαίμονος*, λατρευόμενος

ἰδίως εἰς Κόρινθον, ὅπου τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν ἐνεταφιάσθη (Ἰδ. *Ἰσθμια*). Ἄλλως ἐν Εὐριπ. Μήδ. 1282. Ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ ἦν ὁ τάφος αὐτοῦ, καὶ ναὸς αὐτοῦ ἔχων ἀγάλματα καὶ τοῦ Ποσειδῶνος Πολέμωνος καὶ τῆς Λευκοθέας. Παριστᾶτο δὲ συνήθως ὡς παῖς περιστοιχιζόμενος ὑπὸ θαλασσίων θεοτήτων καὶ ὑπὸ δελφίνων. Ὁ δ' Ἀθάμας ἔφυγε πρὸς ἀγνισμὸν εἰς Ἤπειρον, εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσαν Ἀθαμανίαν (Ἀπολλόδ. Α, 9, 1. 2. — Ovid. Met. N, 416—542). Κατὰ δὲ τὴν διήγησιν τοῦ Ἡροδότου (Ξ, 197), ἔπρεπεν, εἰς ἐξιλέωσιν τοῦ θανάτου τοῦ Φρίξου, ὁ Ἀθάμας νὰ θυσιασθῇ εἰς τὸν Δία τὸν Λαφύστιον (=Φύξιον, διότι λαφύσσειν=φεύγειν), ὅτε ἐπελθὼν ἐξ Αἴας τῆς Κολχικῆς ὁ *Κυτίσωρος*, ἢ *Κύτωρος* (Στρβ.), υἱὸς τοῦ Φρίξου, ἀνήγγειλεν ὅτι ζῇ ὁ πατήρ του. Ἀλλὰ σωθέντος τότε τοῦ Ἀθάμαντος, ὁ Ζεὺς κατεδίκασε τοὺς Ἀθαμαντίδας νὰ μὴ εἰσέρχηται ποτὲ ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν εἰς τὸ βουλευτήριον, ἄλλως νὰ καταδιώκηται καὶ θυσιάζηται εἰς τὸν Λαφύστιον Δία. Τοῦ κριοῦ δὲ τὸ χρυσοῦν δέρας ἐκόμισεν ἐκ τῆς Κολχίδος ὀπίσω ὁ Ἰάσων (Ἰδ. Ἀργοναῦται).

**Ἀθανάδας** ἢ **Ἀθάνας,** Συρακούσιος ἱστορικὸς τῆς δ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἔγραψεν ἱστορίαν τοῦ Δίωνος εἰς 13 βιβλία (Διοδ. ΙΕ, 94.—Πλούτ. Τιμολ. ΚΓ, 37).

**Ἀθάνατοι,** σῶμα μυρίων ἐκλεκτῶν στρατιωτῶν παρὰ Πέρσαις, ὧν τοὺς πίπτοντας ἀμέσως ἀντικαθίστων ἄλλοι ἐπὶ τούτῳ προωρισμένοι.

**Ἀθηνᾶ,** θεά, θυγάτηρ τοῦ Διός, περὶ ἧς, ὡς προσωποποιήσεως τῆς φρονήσεως, ἐμυθεύετο ὅτι ἐγεννήθη ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 886. Ἰδ. Ὁμ. Ὕμ. εἰς Ἀθ.) διηγεῖται ὅτι ὁ Ζεὺς κατέπιε τὴν μητέρα της *Μῆτιν* (τὴν φρόνησιν), καὶ ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ τοκετοῦ, προσεκάλεσε τὸν Ἥφαιστον νὰ τῷ σχίσῃ τὴν κεφαλήν, ἐξ ἧς εὐθὺς ἐξεπήδησεν ἡ Ἀθηνᾶ πάνοπλος, πάλλουσα τὸ δόρυ (Πινδ. Ὀλ. 2, 35), ἐξ οὗ καὶ *Παλλὰς* (*Ἀθήνη*) ἐπωνομάζετο. Ἦν δὲ πολεμικὴ καὶ ἰσχυρά, ὡς ἐκ τοῦ ἰσχυροτέρου τῶν θεῶν γεννηθεῖσα (*ὀβριμοπάτρη*). Διέμεινε δ' ἀειπάρθενος, ἐξ οὗ καὶ ὁ πρώτιστος αὐτῆς ναὸς ἐν Ἀθήναις Παρθενὼν ἐλέγετο. Ὁ Τειρεσίας ἰδὼν αὐτὴν γυμνὴν εἰς τὸ λουτρὸν, ἐτυφλώθη, καὶ ὁ Ἥφαιστος θελήσας νὰ τὴν προσβάλῃ, ἐφυγαδεύθη. Ἐπὶ τῆς Γιγαντομαχίας ἐπέρριψεν ἐπὶ τοῦ Ἐγκελάδου τὸ ὄρος Αἴτναν καὶ ἐφόνευσε τὸν Πάλλαντα. Ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ἐπροστάτευε τοὺς Ἕλληνας. Ἐλατρεύετο δὲ κυρίως ἐν ταῖς ἐπωνύμοις



αὐτῆς Ἀθήναις, ὅπου καὶ *Πολιὰς* ἐλέγετο, ὡς πολιοῦχος καὶ προστάτις τῆς πόλεως, καὶ *Ἀκραία, Ἀκρία, Κλειδοῦχος, Πυλαῖτις,* διότι κυρίως ἐθεωρεῖτο ὅτι κατεῖχε καὶ ἐφρούρει τὴν Ἀκρόπολιν, καθ' ὃ ἔχουσα ἐν αὐτῇ



πανάρχαιον ἱερὸν καὶ ἄγαλμα, ὃ πιστεύεται ὅτι ἐκομίσθη ἐξ Αἰγύπτου, ὃν τὸ τῆς αἰγυπτίας θεότητος Νηίθ. Εἶχε δὲ καὶ διάφορα ἄλλα ὀνόματα, κατὰ τὰς ἀποδιδομένας αὐτῇ διαφόρους ἐνεργείας καὶ ἐπιρροάς, ἢ καὶ κατὰ τὰ μέρη ἔνθα ἰδίως ἐλατρεύετο, καί τινα θεαινῶν ὀνόματα ἦσαν κυρίως ἐπίθετα μόνον αὐτῆς. Οὕτως ἐλατρεύετο καὶ ὡς *Ἀθηνᾶ Ὑγεία*, καὶ ὡς *Ἀθηνᾶ Νίκη*, ἐν ᾧ ἡ Ὑγεία ἄλλως ἐθεωρεῖτο κόρη τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καὶ ἡ Νίκη τοῦ Πάλλαντος. Ἐπελέγετο δὲ καὶ *Ἀθηνᾶ Ἐργάνη* ὡς προστάτις τῶν γυναικείων ἐργασιῶν, εἰς ἃς ἐπιδίδονται αἱ φρόνιμοι τῶν γυναικῶν. Ἄλλα δ' ἐπίθετα αὐτῆς ἦσαν *Παιωνία* (=Ὑγεία), *Σώτειρα, Λαοσσόη, Ἀτρυτώνη* (ἀνίκητος), *Ἀγελαία, Λαφρία, Λητίτις* (ἡ τῶν λαφύρων), *Σάλπιγξ* (ὡς ἐφευρέτις τῆς σάλπιγγος), καί τινα τῶν ἐπιθέτων, ὡς



Ἐξ ἀρχ. ἀγγείου

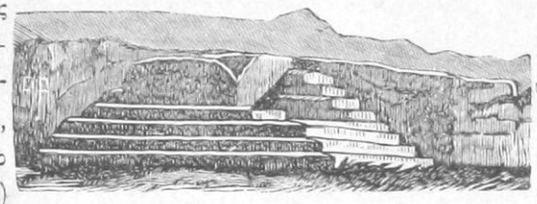
*Ἄγραυλος* κτλ. ἐπροσωποποιοῦντο ὡς ἀνήκοντα εἰς ὀπαδοὺς αὐτῆς. Ἐκ γεωγραφικῶν δὲ θέσεων ἐλέγετο *Ἀλαλκομενὶς* ὡς λατρευομένη ἐν Βοιωτίᾳ εἰς τὰς Ἀλαλκομενὰς, καὶ *Ὄγκα* ἐν Θήβαις, καὶ Τελχινία, καὶ *Τριτὼ, Τριτωνὶς, Τριτογενὴς, Τριτογένεια,* διότι εἶχεν ἀρχαῖον ἱερὸν, ὅπου παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ εἰς τὴν Κωπαΐδα εἰσρέοντος ποταμοῦ Τρίτωνος, ἔκειτο πόλις καλουμένη Ἀθῆναι, καὶ ὑπὸ τῆς λίμνης καταποντισθεῖσα, *Ἰτωνὶς* ἐκ τῆς πόλεως Ἴτωνος ἐν Θεσσαλίᾳ, *Ἀχαΐα* καὶ *Παναχαιὶς* ἐν Ἀχαΐᾳ, *Ἀσία* ἐν Λακωνικῇ ἐξ ὁμωνύμου πόλεως. Ἐλατρεύετο δὲ καὶ πανταχοῦ ὅπου ὑπῆρχε τὸ ὄνομα Τρίτων, ὡς ἐν Λιβύῃ παρὰ τῇ Τριτωνίδι λίμνῃ (Ἡρόδ. Δ, 180), ὅπου Μινύαι ἐκόμισαν τὴν λατρείαν αὐτῆς ἐξ Ἑλλάδος. Ἐνταῦθα ἐλέγετο καὶ θυγάτηρ τοῦ Ποσειδῶνος, μεθ' οὗ καὶ ἐν Ἑλλάδι διετέλει εἰς σχέσιν. Οὕτως ἐν Ἀθήναις ἐμυθολογεῖτο μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηνῶν ἐρίσασα, καὶ ὅτε ὁ Ποσειδῶν ἐπάταξε τὴν γῆν διὰ τῆς τριαίνης του καὶ ἀνέβλυσε τὸ ταῖς Ἀθήναις τοσοῦτο χρήσιμον ὕδωρ, διὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἐβλάστησεν ἡ τὰς Ἀθήνας κοσμοῦσα καὶ πλουτίζουσα ἐλαία, καὶ ἡ νίκη ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῆς θεᾶς. Ταύτης τὸ πανάρχαιον ἄγαλμα ἦν ἐν Ἀθήναις ξόανον (ξύλινον) ἴσως ἐξ Αἰγύπτου

ἐλθὸν, πιθανῶς εὔθρονον (καθήμενον), ὡς τινα σωζόμενα ἀρχαϊκὰ αὐτῆς ἀγάλματα. Ἀρχαϊκοῦ δ' ὀρθίου παράδειγμα ἐστὶ τὸ τοῦ ἀετοῦ τοῦ ναοῦ τῆς Αἰγίνης. Τὰ δὲ μεταγενέστερα, τὰ τῆς καλῆς τέχνης, χαρακτηρίζουσι τὴν αἰθρίαν καὶ ἤρεμον καλλονὴν τῆς θεᾶς, καὶ τὸ πάντων ἐξοχώτατον, ἀριστούργημα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς, ἦν τοῦ Φειδίου ἡ χρυσελεφαντίνη *Παρθένος*, 39′ ὕψος ἔχουσα, καὶ τὰ μὲν ἐνδύματα ἐκ παγίου χρυσοῦ 44 ταλάντων καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ πολυτίμων λίθων (Πλάτ. Ἱππ. Μείζ. σ. 290), διότι ἡ Ἀθηνᾶ ἦν *γλαυκῶπις*, ἐξ ἐλέφαντος δὲ τοῦ σώματος τὰ γυμνά. Ἔφερε δὲ κράνος κεκοσμημένον διὰ γρυπῶν καὶ σφιγκὸς, γοργόνιον εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὴν δεξιὰν ἐκράτει ἄγαλμα Νίκης, τετράπηχυ, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ἀσπίδα κατὰ γῆς, ἧς τὴν ἔξω ἐπιφάνειαν ἐκόσμει γλυπτὴ γιγαντομαχία, ὀπίσω δ' αὐτῆς ἐκρύπτετο ὄφις χρυσοῦς, τὸ ἔμβλημα τῆς ἀττικῆς αὐτοχθονίας. Ἔφερε δὲ καὶ χρυσᾶ πέδιλα ἡ θεὰ, καὶ εἰς τοῦ πέλματος αὐτῶν τὸ πάχος ἦν ἐπειργασμένη κενταυρομαχία. Ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου ἀνάγλυφα παρίστων τὴν παρουσίασιν τῆς Πανδώρας εἰς τοὺς θεούς. Τὴν χρυσῆν αὐτῆς ἐσθῆτα τῇ ἀφῄρεσεν ὁ τύραννος Λαχάρης ἐπὶ τῶν Μακεδόνων 299 π. Χ. (Παυσ. Α, 28, 7). Ἄλλην δ' Ἀθηνᾶν κατεσκεύασεν ὁ Φειδίας τὴν Πρόμαχον, χαλκῆν, εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἱδρυμένην, ὑψηλοτέραν τοῦ Παρθενῶνος ὅλου, ἐστραμμένην δὲ πρὸς τὰ Προπύλαια, καὶ διὰ τῆς λόγχης καὶ τοῦ γοργονίου ἀπείργουσαν τοὺς εἰσβάλλοντας ἐχθρούς, ὡς παρίστησιν αὐτὴν ἄγαλμα τοῦ Μουσείου τῆς Νεαπόλεως. Τὰ κυριώτερα δ' ἐμβλήματα τῆς Ἀθηνᾶς ἦσαν ἡ γλαὺξ καὶ ἡ ἐλαία.



**Ἀθηναγόρας,** 1) Συρακούσιος δημαγωγὸς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. ΣΤ, 35).—2) Πλατωνικὸς φιλόσοφος Ἀθηναῖος τῆς β′ μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Βαπτισθεὶς, ἔγραψε πρὸς τὸν Μ. Αὐρήλιον «*Πρεσβείαν περὶ Χριστιανῶν,*» καὶ φιλοσοφικὴν πραγματείαν «περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.»

**Ἀθῆναι,** πρωτεύουσα τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἡ μεγίστη τῶν πόλεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἔχουσα εἰς τὴν παραλίαν λιμένας τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Φάληρον, μεθ' ὧν ὁ Περικλῆς τὴν συνέδεσε διὰ *Μακρῶν Τειχῶν*, εἰς αὐτὰ δὲ μετέπειτα προσέθεσεν ἄλλο τρίτον, τὸ *διὰ μέσου*, ὁ Κίμων. Οἱ Πέρσαι εἰσβαλόντες εἰς τὴν πόλιν, τὴν κατέστρεψαν· μετὰ τὴν ἐκδίωξιν δ' αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν ἀνῳκοδόμησε λαμπροτέραν, καὶ περιετείχισε στερεώτερον αὐτὴν ὡς καὶ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸν Πειραιᾶ, τῶν δὲ τειχισμῶν αὐτοῦ σώζονται ἴχνη ὁρατὰ πολλαχοῦ. Κατὰ Θουκυδίδην (Β, 13) ἦν ἡ ἔκτασις τῶν τειχῶν 174 ½ σταδίων, ὧν 56 ½ περιελάμβανον τὸν Πειραιᾶ, 75 στάδια ἀπετέλουν τὰ Μακρὰ τείχη, καὶ 43 ἦσαν τῶν Ἀθηνῶν ὁ περίβολος, ὅπερ φαίνεται ὑπερβαῖνον τὰς κατὰ τὰ λοιπὰ διδόμενα πιθανὰς διαστάσεις. Περιεῖχον δὲ οἰκίας 10,000 (Ξενοφ. Ἀπομν. Γ, 6, 24), καὶ κατοίκους κατὰ τοὺς μὲν 180 κατὰ τοὺς δὲ 100 χιλιάδας. Καὶ τὰ μὲν δημόσια καταστήματα ἦσαν ἀνυπερβλήτου λαμπρότητος, αἱ δὲ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι τὸ πλεῖστον ἁπλαῖ καὶ πενιχραί. Αἱ κυριώτεραι δὲ *Πύλαι* τῆς πόλεως ἦσαν· α′) τὸ Δίπυλον, ὃ καὶ *θριάσιαι* πύλαι καὶ *ἱερὰ πύλη* προσηγορεύετο, διότι δι' αὐτοῦ διήρχετο ἡ πομπὴ τῶν Ἐλευσινίων, καὶ διέβαινε διὰ τοῦ παρὰ τῇ Ἐλευσῖνι Θριασίου πεδίου· β) Ἡ παρ' αὐτὴν, ὡς φαίνεται, *Ἠρία* ἢ *Ἠριαία*, δι' ἧς διήρχοντο αἱ τῶν νεκρῶν ἐκφοραὶ (Ἀρπ.—Μέγ. Ἐτυμ. φ.)· γ) Μεσημβρινῶς τοῦ Διπύλου ἡ *Πειραϊκὴ* πύλη, ὅπου ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἔκειτο περίπου ἡ *Πύλη τοῦ Δράκου*. Παρ' αὐτῇ ἦν τὸ *Πομπεῖον* καὶ τὸ ἱερὸν τῆς *Δήμητρος* καὶ τοῦ *Ποσειδῶνος*. δ) Αἱ *Μελιτίδες*, πιθανῶς μεταξὺ τοῦ Λόφου τῶν Νυμφῶν καὶ τῆς Πνυκὸς, κατὰ τὸν ἅγιον Δημήτριον τὸν Βομβαρδάρην· ε) Ἡ *Ἀχαρνικὴ* πύλη, βορειῶς τοῦ Διπύλου, κατὰ τὴν ὁδὸν Πατησίων· στ) Αἱ *Διόμειαι* εἰς τὰ βορειανατολικὰ τῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς πρὸς Κηφισίαν ἀγούσης· ζ) Αἱ *Διοχάρους*, παρὰ τὰς Διομείας, βορειότερον· — η) Αἱ *Ἰτωνίδες*, πρὸς τὸ νοτιανατολικὸν τῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς Φαληρικῆς ὁδοῦ· θ) Αἱ *Αἰγεῖαι* ἢ τοῦ Αἰγέως, πιθανῶς αἱ πρὸς τὸ Στάδιον φέρουσαι· ι) *Πυλὶς*, παρὰ ταῖς Πύλαις τοῦ Διοχάρους. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ἠγείρετο μεγαλοπρεπῶς, εἰς ὕψος 100$^{μ}$ ἡ *Ἀκρόπολις*, μῆκος μὲν ἔχουσα ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς 300$^{μ}$, πλάτος δὲ οὐδαμοῦ ἀνώτερον τῶν 130$^{μ}$, ἥτις ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις καὶ *Κραναὰ* καὶ *Κεκροπία* ἐλέγετο. Ἰσοπέδωσαν δὲ καὶ ὠχύρωσαν αὐτὴν, οὐχὶ ὅμως διὰ λιθίνου τείχους, ἀλλὰ διὰ προχωμάτων (*ῥηχῷ*. Ἡρδ. Ζ, 142.—Η, 55), οἱ Πελασγοί· εἰς τοὺς μετέπειτα ὅμως χρόνους ἐπεκράτησε *Πελασγικὸν* νὰ λέγηται μόνον τὸ βόρειον αὐτοῦ μέρος, ὡς καὶ ἡ ὑπ' αὐτὸ κλιτύς· καὶ ἐλέγετο προσέτι *Ἐγκέφαλον* τὸ ἀρχαῖον Πελασγικὸν τεῖχος, διότι, εἰ καὶ ἡ Ἀκρόπολις βατὴ κυρίως ἦν μόνον πρὸς δυσμὰς, φαίνεται ὅμως ὅτι πλὴν ἀριθμοῦ τινος πυλῶν ἃς εἶχεν ἐνταῦθα, εἶχε καὶ ἄλλας στενὰς καὶ ὑπογείους ἐξόδους καὶ ἀλλαχοῦ. Μετὰ τὰ Μηδικὰ ὅμως ὠκοδόμησεν εἰς τὸ δυτικὸν χεῖλος τὰ ἔτι σωζόμενα πολυτελῆ πεντάπυλα *Προπύλαια* ὁ Μνησικλῆς, καὶ αὕτη ἔμεινε τῆς Ἀκροπόλεως ἡ ἐπίσημος καὶ τοῖς πᾶσι προσιτὴ εἴσοδος. Ἐχρειάσθησαν δ' εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτῶν 5 ἔτη, καὶ ἐδαπανήθησαν 2012 τάλαντα. Ἐκ τῶν πρὸς δυσμὰς στρεφομένων πτερύγων αὐτῶν ἡ βορεία περιεῖχε καὶ μέγα δωμάτιον, χρησιμεῦον εἰς πινακοθήκην τοῦ Πολυγνώτου καὶ ἄλλων ἐνδόξων ζωγράφων· πρὸ δὲ τῆς ἄλλης, ἐφ' ὑψηλοῦ ἀνδήρου, ἵστατο ὁ Ναὸς τῆς *ἀπτέρου Νίκης* οὕτω κληθείσης, διότι ἐν Ἀθήναις κατέθεσε τὰ πτερά της, ἢ κατ' ἄλλας παραδόσεις καὶ παραστάσεις, ἔλυσε τὰ πέδιλά της, τὴν πόλιν ταύτην ἐκλεξαμένη ὡς σταθερὰν κατοικίαν της. Πρὸ τῶν Προπυλαίων προσετέθη ἡ μεγάλη ἀναβάθρα ἐπὶ Αὐγούστου, μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς σωζομένου μνημείου, καὶ ὑπ' αὐτὴν, ἐπὶ Βυζαντινῶν, ὁ πρὸς δυσμὰς περίβολος μετὰ τῆς Πύλης. Ἐκ τῶν τειχῶν δὲ τῆς Ἀκροπόλεως, τὰ μὲν πρὸς βορᾶν ἀνῳκοδόμησεν ἀμέσως μετὰ τὰ μηδικὰ ὁ Θεμιστοκλῆς, μεταχειρισθεὶς πρὸς τοῦτο τὰ ἐρείπια τῶν οἰκοδομῶν ὅσας οἱ Πέρσαι κατέστρεψαν, τὰ δὲ πρὸς νότον καὶ ἀνατολὰς ἀνήγειρε πάγια καὶ εὐρέα ὁ Κίμων, *Κιμώνια* τείχη κληθέντα. Ἦν δ' ἐν παλαιτάτοις χρόνοις ἐκεῖ ἡ κατοικία τῶν πρώτων βασιλέων (Κέκροπος, Ἐρεχθέως), καὶ παρὰ τὸν οἶκον αὐτῶν, οὗ λείψανά τινα ἔτι σώζονται, ἵδρυτο καὶ ἱερὸν τῆς *Πολιάδος Ἀθηνᾶς*. Ἀφ' οὗ δ' ἐπυρπολήθη τοῦτο ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἤγειρε τὸ 438 π. Χ. ὁ Περικλῆς ἄλλο, κατὰ 50 πόδας μεῖζον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἢ τοῦ κέντρου τοῦ λόφου, τὸν *Παρθενῶνα*, κοσμηθέντα διὰ τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν θέσιν περίπου τοῦ πυρποληθέντος ναοῦ τὸν τῆς *Πολιάδος* ἢ *Ἐρέχθειον* καλούμενον.



ΠΝΥΞ

Περιεῖχε δὲ καὶ ἄλλους ναοὺς ἡ Ἀκρόπολις, ὡς τὸν τῆς Ἀθηνᾶς Ἐργάνης, τὸν τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων τὸν τοῦ Αὐγούστου καὶ Ῥώμης· προσέτι δὲ καὶ πλεῖστα ἱερὰ ἀναθήματα καὶ ἀγάλματα, ἐν οἷς τὸ θαυμαστότατον ἦν τὸ κολοσσιαῖον χαλκοῦν τῆς *Προμάχου Ἀθηνᾶς*, ἔργον καὶ αὐτὸ τοῦ Φειδίου. Ἡ κάτω δὲ πόλις διῃρεῖτο εἰς συνοικίας καὶ δήμους, ὡς τὸν τοῦ *Κεραμεικοῦ* (ἔσω καὶ ἔξω τῶν τειχῶν), κατὰ τὸ Δίπυλον· τῶν *Διομέων* (ὁμ.), βορειανατολικῶς· τῶν *Μελιτέων*, νοτιοδυτικῶς· τῶν *Σκαμβονιδῶν*, κατὰ τὸ Θησεῖον· τὴν συνοικίαν τοῦ *Κολυττοῦ*, νοτιοδυτικῶς· τὸν δῆμον τῶν *Κυδαθηναίων*, νοτιανατολικῶς. Δυτικῶς τῆς Ἀκροπόλεως ἔκειτο ὁ *Ἄρειος Πάγος*, τὸ φονικὸν δικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ τοῦ ἱεροῦ καὶ σπηλαίου τῶν *Σεμνῶν θεῶν* (Ἐρινύων) πρὸς ἀνατολὰς ἔχων, πρὸς βορᾶν δὲ, πιθανῶς τὸν ναὸν τοῦ *Ἄρεως*. Μεταξὺ δὲ τοῦ λόφου τούτου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἵστανto τὰ ἀγάλματα τῶν *τυραννοκτόνων* (ἴδ. Ἁρμόδιος). Νοτιοδυτικῶς δὲ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἦν ὁ λόφος τῆς *Πνυκὸς*, εἰς ὃν διατηρεῖται τὸ βῆμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. Νοτίως δὲ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπέναντι αὐτῆς, ἐστὶ λόφος ὑψηλὸς, τὸ Μουσεῖον, φέρων ἐπὶ κορυφῆς σωζόμενον μνημεῖον Πτολεμαίου τοῦ *Φιλοπάππου*, εἰς τοὺς νοτίους δ' αὐτῆς πρόποδας σώζονται λείψανα τοῦ *Διονυσιακοῦ θεάτρου*, τοῦ *Ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ* καὶ τοῦ *Ὠδείου* τοῦ Ἡρώδου. Εἰς τὸν βορειοδυτικὸν δὲ κρημνὸν ἀνοίγονται τὰ σπήλαια τοῦ *Ἀπόλλωνος*, τοῦ *Πανὸς* καὶ τῆς *Ἀγραύλου*, ὡς καὶ ἡ πηγὴ *Κλεψύδρα*· κατωτέρω δὲ οἱ ναοὶ τῶν Διοσκούρων, τῶν *δώδεκα θεῶν*, τῆς *Οὐρανίας Ἀφροδίτης*, τοῦ *Ἡφαίστου*, τὸ *Μητρῷον*, χρησιμεῦον καὶ ὡς ἀρχεῖον, προσέτι τὸ *Βουλευτήριον*, τὸ *Πρυτανεῖον*, ἡ παρ' αὐτῷ *θόλος*, ἐν ᾗ ἐσιτοῦντο οἱ βουλευταὶ, καὶ ὑπ' αὐτοὺς ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἡ Ἀγορὰ, ἥτις ἀρχαιότατα, πρὶν ἢ ὁρισθῇ εἰς τοῦτο ἡ Πνὺξ, ἐχρησίμευεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, εἶτα δὲ περιωρίσθη εἰς μόνας τὰς ἀγοραπωλησίας καὶ τοῦ ἐμπορίου τὰς πράξεις, καὶ πλατάνοις ὑπὸ τοῦ Κίμωνος διαφυτευθεῖσα, περιεῖχε στοὰς, ὡς τὴν *Ποικίλην*, τὴν *Βασίλειον*, τὴν *Μακρὰν*, τὴν τοῦ *Ἐλευθερίου Διὸς*, μετὰ ταῦτα καὶ τὴν τοῦ *Ἀττάλου*, μετὰ τοῦ Γυμνασίου τοῦ *Πτολεμαίου*, καὶ ναοὺς καὶ ἀγάλματα. Ἐκτὸς δὲ ἤδη τῆς ἀγορᾶς, δυτικῶς καὶ ὑπὲρ αὐτὴν, ἦν τὸ *Θησεῖον*, ἀνατολικῶς τὸ Ἐλευσίνιον καὶ οἱ ναοὶ τοῦ Σεράπιδος καὶ τῆς Εἰλειθυίας. Βορειανατολικῶς δὲ τῆς Ἀκροπόλεως ἦν ἡ ὁδὸς τῶν *Τριπόδων*, οὕτω καλουμένη ἐκ τῶν χορηγικῶν μνημείων, ὧν ἓν, τὸ τοῦ *Λυσικράτους* διατηρεῖται. Παρ' αὐτῇ δ' ἦν τὸ *Ὠδεῖον* τοῦ Περικλέους, καὶ ἔτι ἀνατολικώτερον, οὐ μακρὰν τῆς ἐν τῷ Ἰλισσῷ πηγῆς τῆς *Καλιρρόης* ἢ *Ἐννεακρούνου* τὸ Ὀλυμπιεῖον, ὃ ἐθεμελίωσεν ὁ Πεισίστρατος καὶ ἐπεράτωσεν ὁ Ἀδριανὸς, προσθεὶς καὶ τὴν σωζομένην Πύλην, ἐν ᾗ ἀποκαλεῖ τὰς Ἀθήνας πόλιν Ἀδριανοῦ «κ' οὐχὶ Θησέως.» Ἐκλήθη δ' *Ἀδριανόπολις* καὶ μέρος τῆς πόλεως, πιθανῶς τὸ κατὰ τὴν Ἀγοράν, ὃ ὁ αὐτοκράτωρ κατεκόσμησε διὰ πολυτελεστάτων στοῶν καὶ βιβλιοθηκῶν, καὶ ὅπου καὶ ὁ Ἀνδρόνικος Κυρρήστης ἵδρυσε τὸ ἔτι σωζόμενον αὐτοῦ Ὡρολόγιον καὶ ἀνεμοδείκτην. Ἐκτὸς δὲ τῆς πόλεως ἔκειντο, πρὸς δυσμὰς ἡ *Ἀκαδημία* καὶ ὁ *Ἵππιος Κολωνὸς* μετὰ τοῦ Ἱεροῦ τῶν Ἐρινύων (κατὰ τὰ Σεπόλια), ἀνατολικῶς δὲ τὸ *Παναθηναϊκὸν στάδιον* παρὰ τῷ *Ἀρδηττῷ*, τὸ *Λύκειον*, παρὰ τῷ Ἰλισσῷ, τὸ *Κυνόσαργες* (τῶν Ἀσωμάτων), ὁ ναὸς τῆς *Ἀφροδίτης* (εἰς Ἀγγελοκήπους). Συνέδεσε δ' ὁ Κίμων ἐν Ὀλ. 80, δ', διὰ τῶν *Μακρῶν Τειχῶν* τὰς Ἀθήνας μετὰ τῶν λιμένων, καὶ τὸ μὲν *βόρειον* (ἢ τὸ *ἔξωθεν*), 40 στάδια μακρὸν, ἀπέλιγεν εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ περιβόλου τοῦ Πειραιῶς, τὸ δὲ *νότιον* ἢ *Φαληρικὸν*, 35 στάδια μῆκος ἔχον, εἰς τὸ Φάληρον· προσέθηκε δ' εἶτα ὁ Περικλῆς καὶ ἕτερον, τὸ *διὸ μέσου*, φέρον ἐπίσης εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐγκαταλείψας ὡς λίαν ἀπέχον, τὸ Φαληρικόν. Ταῦτα κατηδάφισεν ὁ Λύσανδρος, ἀλλ' ὁ Κόνων ἀνῳκοδόμησε τὰ δύο δυτικώτερα περὶ τὸ 392 π. Χ. Λιμένες δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν ὁ Πειραιεὺς, ὁ κυρίως ἐμπορικὸς, περιοικούμενος ὑπὸ πόλεως οὐ μικρᾶς, ἧς ἐπίσημα καταστήματα ἦσαν τὸ *Δεῖγμα*, πρὸς ἔκθεσιν ἐμπορευμάτων, ἡ *Σκευοθήκη* τοῦ στόλου, ὅπου νῦν τὸ τελωνεῖον, ὁ ναὸς τῆς *Ἀφροδίτης*, παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτήν. Κατὰ τὸ βάθος αὐτοῦ ὑπῆρχε καὶ μυχὸς, ὅστις ἐκαλεῖτο *Κάνθαρος*· δυτικῶς δ' ἐπερατοῦτο δι' ἀκρωτηρίου, τῆς *Ἀετιωνίας*, οὗ ὀπίσω σχηματίζεται λιμενίσκος, ὁ *Κωφὸς* ἢ *Φωρῶν* λεγόμενος. Ἀνατολικῶς δὲ προεῖχε λόφος τραχὺς, εἰς οὗ τὸ ἔσχατον ἀκρωτήριον, κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Πειραιῶς, φαίνονται τὰ λείψανα τοῦ *τάφου τοῦ Θεμιστοκλέους*. Ὀπίσω δὲ (ἀνατολικῶς τοῦ Πειραϊκοῦ τούτου λόφου) ὑψοῦται ἕτερος, καλούμενος *Μουνυχία*, ὡς καὶ ὁ μικρὸς λιμὴν ὃν ἐγκλείει. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο λόφων κυρτοῦται ἕτερος στρογγύλος καὶ καλῶς πεφραγμένος λιμὴν, ὁ τῆς *Ζέας*, ὅστις ἦν τῶν Ἀθηνῶν τὸ νεώριον, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, δυτικῶς, ἦν ἡ *Φρεαττὺς*, θέσις ἐπώνυμος τοῦ ἐκεῖ σωζομένου φρέατος, εἰς ἣν ὑπῆρχε τὸ ἐν *Φρεαττύϊ* (ἴδ.) λεγόμενον δικαστήριον. Ἀνατολικώτερον δὲ τῆς Μουνυχίας ἐξετείνετο ἡ ἀκτὴ τοῦ Φαλήρου, ἰδίως χρησιμεύουσα πρὸς στάθμευσιν τῶν πολεμικῶν πλοίων. (Ὅρα συνημ. χάρτην Ἀθηνῶν).



**Ἀθήναιος,** 1) Σικελὸς, σύγχρονος τοῦ Ἀρχιμήδους. Αὐτοῦ σώζεται πραγματεία «περὶ μηχανημάτων» πολεμικῶν.—2) Ἕλλην γραμματικὸς, ἐκ Ναυκράτιδος τῆς Αἰγύπτου, ζήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ῥώμῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ γ' μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ σωζόμενον αὐτοῦ πολύτιμον σύγγραμμα «Οἱ δειπνοσοφισταὶ,» εἰς 15 βιβλία, ἐστὶ συλλογὴ ὑποτιθεμένων διαλόγων πολλῶν ἀνδρῶν εὐφυῶν καὶ πεπαιδευμένων περὶ παντοίων πρακτικῶν ἀντικειμένων, καὶ περιέχει ὑπὲρ τὰ 1,500 ἀποσπάσματα ἀπολεσθέντων ἀρχαίων συγγραμμάτων. Σχόλια εἰς αὐτὸν ἐξέδωκεν ὁ Casauban (1600).

**Ἀθηναΐς,** 1) Μία τῶν Ἀττικῶν φυλῶν ἐπὶ Ἐρεχθέως.—2) Ἀθηναία, θυγάτηρ τοῦ σοφιστοῦ Λεοντίου, ὡραία καὶ λογία, ἐνυμφεύθη τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιον Β', ἐβαπτίσθη χριστιανὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐδοκία, καὶ ἀπέθανε τὸ 460 μ. Χ. Εἰς αὐτὴν ἀποδίδονται τὰ «Ὁμηρόκεντρα» ἢ «Ὁμηροκέντρωνες,» βιογραφία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναρμολογηθεῖσα ἐκ τεμαχίων στίχων Ὁμηρικῶν.

**Ἄθηνες,** ἴδ. Βούπαλος.

**Ἀθηνέων,** 1) ἐπίσημος Ἕλλην δακτυλιογλύφος, τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου.—2) Ποιμὴν καὶ λῃστὴς ἐκ Κιλικίας, ἐγένετο ἀρχηγὸς δουλικῆς ἐπαναστάσεως ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὰ τέλη τοῦ α' αἰῶνος π. Χ.

**Ἀθηνόδωρος,** 1) ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου πεμφθεὶς μεθ' ἑλληνικῆς ἀποικίας εἰς τὴν Βακτριανὴν, καὶ φονευθεὶς ὅτε ἐπεχείρησε νὰ βασιλεύσῃ (Curt. IX, 7).—2) ὁ ἐπιλεγόμενος Κορδυλίων, στωϊκὸς φιλόσοφος ἐκ Ταρσοῦ, κατὰ τὸν α' αἰῶνα π. Χ., διευθυντὴς τῆς βιβλιοθήκης τῆς Περγάμου, ἠθέλησε νὰ ἐξαλείψῃ ἐξ αὐτῆς ὅ,τι δὲν συν�ᾔδε πρὸς τὰς δοξασίας του· ἀλλὰ ἐννοηθεὶς, ἐκωλύθη.—3) Ἕτερος, ἐπίσης στωϊκὸς ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως· διδάξας ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῆς Ἠπείρου, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὴν Ῥώμην, ἐβελτίωσε τῆς πατρίδος του τὴν νομοθεσίαν, καὶ ἔγραψε συγγράμματα μὴ διασωθέντα.—4) ἴδ. Λαοκόων.

**Ἀθησενὸς** ἢ **Ἀθεσὼν,** (Athesis, Adige, Etsch.) ποταμὸς τῆς ἄνω Ἰταλίας, ἐκ τῶν Ἄλπεων πηγάζων καὶ εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλων.

**Ἀθληταὶ, Ἀθλοθέται.** Ἴδε Ὀλύμπια.

**Ἄθως,** ὀρεινὸν ἀκρωτήριον, 1935 μέτρα ὑψηλὸν, κατὰ τὴν *Ἀκτὴν* τῆς Χαλκιδικῆς ἐν Μακεδονίᾳ (τὸ Ἅγιον ὄρος), περιεῖχε τὰς πόλεις Δῖον, Ὀλόφυξον, Θύσσον, Κλεωνὰς καὶ Ἄκραθων (ἢ Ἀκρόθωον). Τὸν

5 μέτρα ὑψηλὸν καὶ τρισχίλια βήματα πλατὺν πορθμὸν, τὸν ἑνοῦντα τὴν ἄκραν ταύτην μετὰ τῆς στερεᾶς ἐπεχείρησε νὰ διατάμῃ ὁ Ξέρξης, καὶ ἴχνη τῆς μὴ περατωθείσης τομῆς φαίνονται ἔτι. Ὁ δὲ γλύπτης Δεινοκράτης εἶχε συλλάβει τὴν παράτολμον ἰδέαν νὰ λαξεύσῃ τὸ ὄρος τοῦτο εἰς ἀνδριάντα τοῦ Ἀλεξάνδρου, διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατοῦντα μυρίανδρον πόλιν οἰκουμένην, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς σπένδοντα ὅλον ῥεῦμα ποταμοῦ. (Vitr. II, praef., J. Val. d. 2. gest. Alex. I, 21).

**Αἴα,** ἴδ. Ἀργοναῦται.

**Αἰαίη,** ἐπώνυμον τῆς Κίρκης, οἰκούσης ὁμώνυμον νῆσον παρὰ τὴν Ἰταλίαν, μεθ' ἧς καὶ μετὰ ταῦτα ἡ νῆσος ἠνώθη.

**Αἰάκης,** 1) πατὴρ τοῦ Πολυκράτους, τυράννου τῆς Σάμου.—2) Ἀνεψιὸς τοῦ Πολυκράτους· ὑπὸ τοῦ Ἀρισταγόρου τοῦ Μιλησίου ἐκβληθεὶς, προσῆλθε τοῖς Πέρσαις, καὶ ἔπεισε τοὺς Σαμίους, κατὰ τὴν ἐν Λάδῃ ναυμαχίαν, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς Ἰωνικὰς πόλεις, ἀγωνιζομένας κατὰ τῶν Περσῶν, δι' ὃ οὗτοι, πρὸς ἀμοιβήν, ἐγκατέστησαν αὐτὸν αὖθις τύραννον τῆς Σάμου (Ἡρόδ. Δ, 138. ΣΤ, 13).

**Αἰακίδαι,** οἱ ἐξ Αἰακοῦ καταγόμενοι, Πηλεὺς, Ἀχιλλεὺς, Νεοπτόλεμος, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἠπείρου Περσεὺς καὶ Πύρρος. (Virg. A, I, 99. III, 296. — Cic. div. II, 56).

**Αἰακὸς,** υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, γεννηθεὶς εἰς τὴν φερώνυμον τῆς μητρός του νῆσον, προσφιλὴς τοῖς θεοῖς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην του. Ὅτε λοιμὸς κατηρήμωσε τὴν γενέθλιον αὐτοῦ νῆσον, ἐπὶ τῇ δεήσει του ὁ Ζεὺς τὴν ἐπλήθυνεν αὖθις, μεταμορφώσας τοὺς μύρμηκας αὐτῆς εἰς ἀνθρώπους, κληθέντας διὰ τοῦτο *Μυρμιδόνας* (Ovid. Met. VII, 520). Οὗτοι ἦσαν πιθανῶς οἱ πρῶτοι τρωγλοδίαιτοι κάτοικοι τῆς νήσου. Ἄλλοτε δὲ πάλιν, τῆς Ἑλλάδος πασχούσης ἐξ ἀνομβρίας, ἐπεκαλέσατο τὸν Δία καὶ ἦλθεν ἡ ποθουμένη βροχὴ, δι' ὃ καὶ οἱ Αἰγινῆται τῷ ἵδρυσαν ἱερὸν, τὸ Αἰάκειον, αὐτὸς δ' ἀνήγειρε βωμὸν εἰς τὸν Πανελλήνιον Δία, ἐπὶ τῆς ἄκρας κορυφῆς τοῦ ὄρους Πανελληνίου, τοῦ ὑψηλοτέρου τῆς νήσου. Μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος συνειργάσθη εἰς τὴν τειχοδομίαν τῆς Τρωάδος· ἀλλὰ τὸ μέρος ὃ αὐτὸς ᾠκοδόμησε προσανέβησαν ἔπειτα οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ὁ Τελαμὼν καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Πύρρος (Πίνδ. Ὀλ. Η, 30). Ἀποθανὼν δὲ, κατετάχθη μετὰ τοῦ Μίνωος καὶ τοῦ Ῥαδαμάνθυος, ὡς εἷς τῶν ἐν Ἅιδου κριτῶν.

**Αἴας,** 1) ὁ Λοκρὸς, υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως (ὅθεν καὶ *Ὀϊλιάδης* καὶ *Ὀϊλείδης*), βασιλέως τῆς Λοκρίδος, ἔφερε τοὺς Λοκροὺς ἐπὶ 40 τριήρεων εἰς τὴν Τρωάδα. Ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου περιγράφεται, εἰ καὶ *μείων* (μικρότερος) τοῦ ἄλλου Αἴαντος, ἀλλ' ἀνδρεῖος καὶ ταχύπους, ἀρκούμενος λινοῦν θώρακα νὰ φορῇ (λινοθώραξ. Ἰλ. Β, 527.—Ξ, 520). Πολλάκις παρὰ τῷ ἄλλῳ Αἴαντι μαχόμενος, διεκρίθη πρὸ πάντων εἰς τὴν μάχην περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου (Ἰλιάδ. Ρ). Μισούμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐναυάγησεν ἐπὶ τῆς ἐκ τοῦ Ἰλίου ἐπιστροφῆς εἰς τὰς Γυρὰς, βράχους τῆς Εὐβοϊκῆς ἀκτῆς κατὰ τὸν Καφηρέα. — Καὶ ἔσωσε μὲν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν ἐπὶ τῶν σκοπέλων· ἀλλ' ὁ ὑπερόπτης ἀνὴρ ἐκαυχήθη ὅτι θὰ ἐσώζετο καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν θεῶν, δι' ὃ ὀργισθεὶς ὁ Ποσειδῶν, συνέτριψε τὸν σκόπελον διὰ τῆς τριαίνης του, καὶ ἀπωλέσθη ὁ βλάσφημος (Ὀδ. Δ, 499). Τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπέχθειαν τῆς Ἀθηνᾶς ἐξηγοῦντες οἱ μεταγενέστεροι, λέγουσιν ὅτι κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος ὁ Αἴας εἰσώρμησεν εἰς τὸν ναὸν τῆς θεᾶς, καὶ τὴν ἱέρειαν αὐτῆς Κασσάνδραν, καταφυγοῦσαν ὑπὸ τὸ ἄγαλμα ὡς εἰς ἄσυλον, ἀπέσυρεν ἐκεῖθεν καὶ ἡχμαλώτευσεν· ἀλλ' ὁ Ἀγαμέμνων τῷ ἀφῄρεσε τὴν λείαν του. Οἱ



Αἴτωμα Αἰγίνης.



Ὀπούντιοι Λοκροὶ ἐλάτρευον τὸν Αἴαντα ὡς ἥρωα, καὶ εἰς τὰς μάχας ἄφινον πάντοτε δι' αὐτὸν μίαν θέσιν κενὴν εἰς τὰς τάξεις των.—2) *Αἴας* ὁ Τελαμώνιος ἢ Τελαμωνιάδης, ἐκ Σαλαμῖνος, υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Τεύκρου, ὁ μέγας καλούμενος, ἦλθε μετὰ 12 πλοίων εἰς τὴν Τρωάδα (Ἰλ. Β, 557), καὶ ἦν μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ὁ πάντων ἀνδρειότατος, καὶ τοῦ Ἕκτορος ἄξιος ἀντίπαλος (Ἰλ. Γ, 225. Η, 206. Ξ, 204. Ο, 415). Ὅτε ἐν μήνει ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπεσύρθη ὑπὸ τὴν σκηνήν του, ἔμεινεν ὁ Αἴας ὁ «πύργος Ἀχαιῶν,» καὶ μόνος ποτὲ εἰς φυγὴν τραπέντας τοὺς ἐκάλυψε κατὰ νῶτον (Ἰλ. Λ, 545)· αὐτὸς δ' ὑπὲρ πάντας ἐπρομάχησε καὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου (Ἰλ. Ρ). Ἀφ' οὗ ἡ Θέτις ἐτέλεσε τοὺς ἐπικηδείους ἀγῶνας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ της Ἀχιλλέως, ἀπεφάσισε νὰ δοθῶσι τὰ ὅπλα αὐτοῦ εἰς τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήλων, τὸν ὑπὲρ πάντας προαγωνισάμενον πρὸς διάσωσιν τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ τῶν ὅπλων. Τότε ἀνταγωνισαμένων τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Ὀδυσσέως, ἐπροτιμήθη οὗτος, δι' ὃ ὁ Αἴας ἐν ἀπελπισίᾳ ηὐτοκτόνησε, καὶ ἐν Ἅιδου δὲ ὠργίζετο πάντοτε κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Λ, 541). Κατὰ μεταγενεστέρας παραδόσεις ἐσυμβούλευσεν ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ προτιμήσῃ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τὸν Ὀδυσσέα, ἐφ' ᾧ παραφρονήσας ὁ Αἴας, ἐρρίφθη διὰ νυκτὸς ξιφήρης κατὰ τῶν ποιμνίων τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ κατεκρεούργησεν, ἐκλαμβάνων ὅτι ἦσαν αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοί του· ὅτε δὲ συνῆλθε, τότε ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ξίφους του καὶ ἐθανατώθη (Σοφ. Αἴας.—Πίνδ. Νεμ. Ζ.— Ov. Met. XIII, 1). Ὁ τάφος αὐτοῦ (τὸ Αἰάντιον) ἦν ἐπὶ τοῦ Ροιτίου ὄρους. Ἐν Σαλαμῖνι δ' ἐτιμᾶτο ὡς ἐπιχώριος ἥρως, καὶ εἶχε ναοὺς καὶ ἀγάλματα· προσέτι δ' ἑορτάζετο ἐκεῖ καὶ τελετὴ, τὰ *Αἰάντια*. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δὲ προσέτι, διὰ τὴν γειτνίασιν, ἐτίμων αὐτὸν, καὶ ἐπώνυμος αὐτοῦ ἦν μία τῶν Ἀττικῶν φυλῶν, ἡ Αἰαντίς. Ἐπὶ μιᾶς ἐκδρομῆς αἰχμαλωτεύσας *Τέκμησσαν*, τὴν θυγατέρα Τεύθρα (ἢ Τελεύτα), τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας, ἠγάπησε καὶ διετήρησε πάντοτε αὐτὴν παρ' ἑαυτῷ (Hor. Od. II, 4. 5), καὶ ἐξ αὐτῆς ἔσχεν υἱὸν τὸν *Εὐρυσάκην*.

**Αἰγαὶ,** 1) πόλις τῆς Ἀχαΐας παρὰ τὸν Κρᾶθιν, ἔρημος ἤδη ἐπὶ Στράβωνος (Η, 385. —Ὁμ. Ἰλ. Θ, 203.—Ἡρδ. Α, 145).— 2) Πόλις τῆς Εὐβοίας (Λίμνη). Ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου λόφου ἔκειτο ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος (Στρβ. Η, 386).— 3) Πόλις αἰολικὴ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ (Ἡρδ. Α, 149. — Ξνφ. Ἑλλ. Δ, 855), παθοῦσα ἐκ σεισμοῦ (Tac. Ann. II. 47).— 4) Π. ἐν Κιλικίᾳ, σπουδαῖος λιμὴν ἐπὶ Ῥωμαίων. Σήμερον Ἁγία Σκάλα. — 5) καὶ *Αἰγὴ* (Ἡρδ. Ζ, 123), Π. ἐν Ἡμαθίᾳ τῆς Μακεδονίας, τὸ ἀρχαῖον ἕδρα καὶ τόπος ἐνταφιασμοῦ τῶν Μακεδόνων βασιλέων (Διόδ. ΙΣΤ, 3.—Ἀρρ. Α, 11. 1).

**Αἰγαία,** βασιλὶς τῶν Ἀμαζόνων.

**Αἰγαῖον πέλαγος,** ἐν γένει πᾶσα ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κυρίως ὅμως τὸ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἰωνίας βορειότερον αὐτοῦ μέρος. Ἡ παραγωγὴ τοῦ ὀνόματος βεβαίως ἐκ τοῦ *αἴσσω* (ὁρμῶ), διὰ τὸ ὁρμητικὸν τῶν κυμάτων, ἢ ἐκ τοῦ παραγώγου ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος *αἴγες*, διότι τὰ ἀφρίζοντα κύματα τοῦ πελάγους ὑποτίθενται ὁμοιάζοντα πρὸς ἀγέλην αἰγῶν. Ἀλλὰ, κατὰ τὸν μῦθον, ἦν ἐπώνυμον τοῦ εἰς αὐτὸ πνιγέντος Αἰγέως, τοῦ πατρὸς τοῦ Θησέως.

**Αἰγαίων,** τὸ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὄνομα τοῦ γίγαντος ὃν οἱ θεοὶ ὠνόμαζον Βριάρεων (Ὁμ. Ἰλ. Α, 405). Ἴδ. Ἑκατόγχειρες.

**Αἰγαλέον,** ὄρος εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Μεσσηνίας πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Κορυφάσιον (Στρβ. Η, 359).

**Αἰγάλεως,** τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ ὄρους Πάρνηθος ἐν τῇ Ἀττικῇ (ὑπὲρ τὸ μοναστήριον Δαφνί). Κατὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ εἰς Κέρατα (ν. Κερατσίνι) καθήμενος ὁ Ξέρξης ἔβλεπε τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν (Ἡρδ. Η, 90.—Θουκ. Β, 19).

**Αἰγερία** ἢ **Ἠγερία,** νύμφη μάντις, ἡ ἐμπνεύσασα τὸν Νουμᾶν ὡς ἱδρυτὴν τῆς λατρείας καὶ τῆς νομοθεσίας ἐν Ῥώμῃ.

**Αἰγεύς,** ἔγγονος τοῦ Κέκροπος, υἱὸς τοῦ Πανδίωνος, γεννηθεὶς ἐν Μεγάροις, ὅπου ὁ πατήρ του, ἐξωσθεὶς τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τῶν Μητιωνιδῶν, εἶχε καταφύγει καὶ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ ἐκεῖ βασιλέως Πάλαντος. Ἀλλ' ὁ Αἰγεύς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, ἐπανελθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀνεκτήσατο τὴν ἀρχήν· καὶ τὸν ἐπολέμησαν μὲν οἱ πεντήκοντα υἱοὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Πάλαντος, ἀλλὰ καὶ τούτους ἐνίκησεν ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως Θησεύς, προελθὼν ἐκ Τροιζῆνος, διότι μήτηρ αὐτοῦ ἦν ἡ τρίτη τοῦ Αἰγέως σύζυγος Αἴθρα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Πιτθέως, βασιλέως τῆς Τροιζῆνος (Πλούτ. Θησ. ΙΓ. — Παυσ. Α, 5, 3). Ὅτε δ' ὁ Θησεὺς ἀπέπλευσε κατὰ τοῦ Μινωταύρου (ἴδ.) εἰς Κρήτην, ὑπεσχέθη εἰς τὸν πατέρα του, ἂν ἐπιτύχῃ, νὰ κοσμήσῃ τὸ πλοῖον ὃ τὸν ἔφερε δι' ἱστίου λευκοῦ ἀντὶ τοῦ μέλανος ὃ εἶχεν ἀποπλέων. Ἐλησμόνησεν ὅμως τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ ὁ Αἰγεύς, νομίσας ὅτι ὁ υἱός του ἀπωλέσθη, ἐρρίφθη (τὸ περίεργον ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς θέσεως τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης!) εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη, ἐξ οὗ ἐρρέθη ὅτι Αἰγαῖον ὠνομάσθη τὸ πέλαγος (Πλούτ. Θησ. ΚΒ. — Παυσ. Α, 22, 5). Μία τῶν ἀττικῶν φυλῶν ἐπεκλήθη κατ' αὐτὸν *Αἰγηΐς*. — *Αἰγεὺς* δὲ ἦν καὶ ἐπίθετον τοῦ Ποσειδῶνος (συγγενὲς τῷ *Αἰγιαλὸς*, κτλ.).

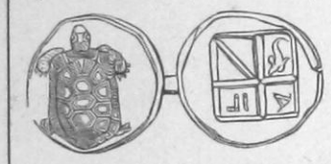
**Αἰγιάλεια,** ἴδ. Ἀχαΐα, 1) καὶ Διομήδης.

**Αἰγικορεῖς,** ἴδ. φυλή.

**Αἰγίλεια,** μικρὰ νῆσος ἀνατολικῶς τῆς Εὐβοίας (Ἡρόδ. ΣΤ, 107).

**Αἰγιμιὸς,** γενάρχης τῶν Δωριέων παρὰ τῷ Πίνδῳ, ἐπικαλεσάμενος τὴν βοήθειαν τοῦ Ἡρακλέους κατὰ τῶν Λαπιθῶν, καὶ τῶν κτήσεων αὐτοῦ τὸ τρίτον ὑποσχεθείς. Ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς, καί τοι φονεύσας τὸν βασιλέα τῶν Λαπιθῶν Κορωνὸν, καὶ τὸν συμμαχοῦντα αὐτοῖς τῶν Δρυόπων Λεωγόραν, δὲν ἐδέχθη τὴν προσφοράν (Ἀπολλόδ. Β, 7, 7). Υἱοὶ τοῦ Αἰγιμιοῦ ἦσαν ὁ *Πάμφυλος* καὶ ὁ *Δύμας*, καὶ κατ' αὐτοὺς ὠνομάσθησαν δύο τῶν δωρικῶν φυλῶν, οἱ Πάμφυλοι καὶ οἱ Δυμᾶνες. Ἡ δὲ τρίτη, ἡ τῶν Ὑλλέων, ἦν ἐπώνυμος τοῦ Ὕλλου, υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ὃν εἶχεν υἱοθετήσει ὁ Αἰγιμιός.

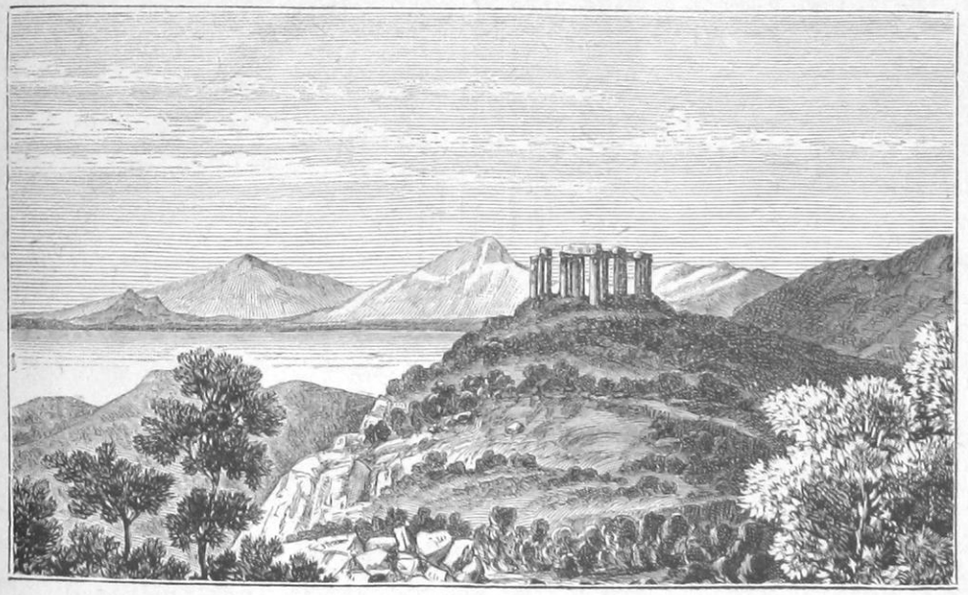
**Αἴγινα,** νῆσος τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἀπέναντι τοῦ Πειραιῶς, μόλις 2 τετρ. μιλίων ἔκτασιν ἔχουσα. Τὰ ὄρη αὐτῆς ἐκαλοῦντο *Παναλλήνιον* καὶ *Τριπύργια*. Ἡ γῆ αὐτῆς ἦν καλὴ διὰ τὴν κεραμευτικήν, δι' ὃ καὶ ἐνίοτε τῇ ἀποδίδοται τὸ ἐπίθετον *Χυτροπῶλις*. Ἡ ἀρχαία παράδοσις διηγεῖτο ὅτι ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον *Οἰνώνη*, ἔλαβε δὲ μετὰ ταῦτα ὃ πάντοτε διετήρησεν ὄνομα ἐκ τῆς νύμφης Αἰγίνης, θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ, ἐξ ἧς ὁ Ζεὺς ἔσχε τὸν Αἰακόν (ἴδ.). Ἐκτῶν Αἰακιδῶν ὅμως ὁ μὲν Τελαμὼν μετέβη εἰς Σαλαμῖνα, ὁ δὲ Πηλεὺς εἰς τὴν Φθίαν, καὶ τότε ἡ νῆσος ἐξεδωρίσθη διὰ κατοίκων ἐλθόντων ἐξ Ἐπιδαύρου (Ἡρδ. Η, 46), ὥστε καὶ λέγεται ὅτι, κατὰ τὴν η' ἑκατονταετηρίδα, Φείδων, ὁ τύραννος τῆς Ἐπιδαύρου, ἐν Αἰγίνῃ ἔκοψε τὰ πρῶτα ἀργυρᾶ νομίσματα. Ἐν τῇ ἕκτῃ ἑκατονταετηρίδι ἤνθει ἡ Αἴγινα, καὶ εἶχε ναυτικὴν δύναμιν, καὶ ἵδρυεν ἀποικίας (τὴν Κυδωνίαν ἐν Κρήτῃ, τὴν Αἰγινίτιν ἐν Παφλαγονίᾳ). Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ἔδωκαν τριάκοντα τριήρεις εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον, καὶ ἔλαβον τὰ πρωτεῖα τῆς ἀνδρείας (Ἡρδ. Ε, 83. Η, 46 καὶ 93). Ἀλλὰ τὸ 457, ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων, ἐνικήθησαν οἱ Αἰγινῆται, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παραδώσωσι τὰ πλοῖά των, νὰ κατεδαφίσωσι τὰ τείχη των καὶ νὰ πληρώσωσι φόρον· τὸ δὲ 429 καὶ ἐξεβλήθησαν ἐντελῶς τῆς νήσου των, καὶ ἐδέχθησαν αὐτοὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τὴν Θυρεᾶτιν, μόνον δὲ





τὸ 404 τοὺς ἐπανέφερεν ὁ Λύσανδρος εἰς τὴν πατρίδα των. Μετὰ ταῦτα ἐδόθη ἡ νῆσος εἰς τὸν Ἀχαϊκὸν δεσμὸν, ἔπειτα εἰς τὸν Αἰτωλικὸν, ὑπετάγη εἰς τὸν Ἄτταλον τῆς Περγάμου, καὶ τέλος ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους τῇ ἀπεδόθη σκιὰ αὐτονομίας. Ἡ ἀρχαία πόλις τῆς Αἰγίνης ἔκειτο ὅπου κεῖται καὶ ἡ νῦν, ἔχουσα δύο τεχνητοὺς λιμένας, ναὸν τῆς *Ἀφροδίτης*, ἧς λείψανα σώζονται, καὶ τὸ *Αἰακεῖον*, εἰς ὃ ἀπέθετον οἱ ἐν τοῖς Αἰακείοις ἀγῶσι νικῶντες τὰ στέμματα ἃ ἐλάμβανον. Εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου ὑπῆρχεν ἄλλη μικρὰ πόλις, Οἶη, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πανελληνίου ὁ βωμὸς τοῦ Διὸς, καὶ πρὸς τὰ βορειανατολικὰ τῆς νήσου, ἐπὶ λόφου, καταφανὴς ἔτι ἐν ἐρειπίοις ἱτῆς Τρωάδος. Εἷς τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχαϊκῶν ἀνδριαντοποιῶν τῆς Αἰγίνης ἦν ὁ Ὀνατᾶς. Παρῆγε δὲ καὶ πολλὰ καὶ παντοῖα τεχνουργήματα ἡ Αἴγινα διὰ τὸ ἐμπόριον (*Αἰγιναίων ἐμπολὴν*), καὶ μνημονεύεται αὐτῆς ὁ χαλκὸς, εἰς ἴσην μοῖραν τιθέμενος μετὰ τοῦ Δηλίου καὶ Κορινθίου. Λέγονται δὲ πεντακισχίλιοι οἱ πολῖται τῆς νήσου, μετὰ 470,000 δούλων (Ἀριστοτ. ἐν Ἀθην. ΣΤ, 272. — Στρβ. Η, 375).

**Αἴγιον,** πόλις τῆς Ἀχαΐας (Βοστίτσα), εἶχεν ἱερὸν τοῦ Ὁμηγυρίου Διὸς, εἰς ὃ συνήρχετο δὶς τοῦ ἔτους ὁ Ἀχαϊκὸς δεσμός. Ἐνταῦθα ἀπέθανεν ὁ Ἄρατος, (Ὁμ. Ἰλ. Β, 547. — Ἡρδ. Α, 145. — Παυσ. Ζ, 25).



Ο ΕΝ ΑΙΓΙΝΗΙ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

στάμενος ὁ δώριος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς (ἴδ. τὴν εἰκόνα), οὗ τὰ ἀρχαϊκὰ, καὶ διὰ τὴν ἐποχὴν αὐτῶν χαρακτηριστικώτατα γλυπτικὰ συμπλέγματα τῶν ἀετῶν, ἀνασκαφέντα καὶ ἀγορασθέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἀποτελοῦσι τὸ θαυμασιώτερον κόσμημα τοῦ ἐν Μονάχῳ Μουσείου, παριστῶντα τὸ μὲν τὴν μάχην περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλέως, τὸ δὲ πιθανῶς περὶ τὸν τοῦ Ὀϊλέως, πρὸ

**Αἴγιρα** ἢ **Αἴγειρα,** πόλις παραθαλασσία τῆς Ἀχαΐας, ἀναλαβοῦσα τοὺς κατοίκους τῶν Αἰγῶν (Ἡρδ. Α, 145). Ὑποτίθεται οὖσα ἡ Ὁμηρικὴ (Ἰλ. Β, 573) Ὑπερησίη. Ὀλίγα ἐρείπια εἰς Παλαιόκαστρον.

**Αἰγὶς,** δέρμα αἰγός. Οἱ ἀρχαιότατοι ἡμιάγριοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἔφερον πιθανῶς τοιαῦτα, καλύπτοντες τὴν γυμνότητά των καὶ ἀμυνόμενοι. Διὰ τοῦτο τοιαύτην ἐπιστεύετο φέρων καὶ ὁ Ζεὺς, βροντὰς καὶ τὰς τῇ λέ-

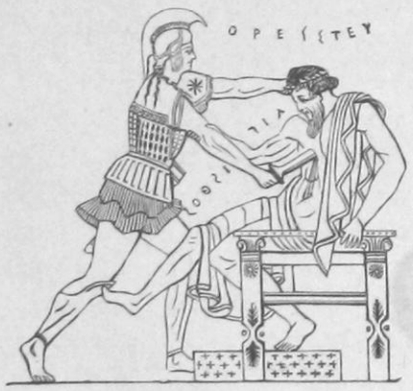
ξει συγγενεῖς καταιγίδας ἐπισείων ὁτε τὴν ἐκίνει, δι' ὃ καὶ *αἰγίοχος* συνεχῶς ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου καλεῖται (Ἰλ. Β, 447. Ε, 738. Ο, 308. Ρ, 593 κτλ.). Ἐλέγετο δ' οὖσα τὸ δέρμα τῆς αἰγὸς ἥτις εἶχε γαλακτουχήσει τὸν Δία ἐν Κρήτῃ (Hygin. P. astr. XIII.), καὶ ἐν τῷ μέσῳ φέρει τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος, ὡς φόβητρον. Ἐπὶ τῶν κλασικῶν χρόνων ὁ Ζεὺς παρίσταται σπανίως φέρων αὐτὴν, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἡ Ἀθηνᾶ, ὡς ἡ πολεμικὴ θυγάτηρ αὐτοῦ, συνήθως μὲν ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνίοτε δὲ,



Πρόμαχος Ἀθηνᾶ ἐξ Ἡρακλείου

ὡς εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει ἀρχαϊκὸν ἄγαλμα (ἴδ. Ἀθηνᾶ) καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ἀντιάγάλματος. Ἐνίοτε οἱ καλλιτέχναι τὴν παριστῶσιν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς Ἀθηνᾶς λεπιδωτὴν ὡς τοὺς θώρακας. Καὶ *θυσσανόεσσα* δὲ λέγεται ἡ αἰγὶς ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἀντικαθιστῶσιν ἐνίοτε τοὺς θυσσάνους οἱ γλύπται διὰ τῶν ὄφεων τῆς Γοργόνος. Καθ' Ὅμηρον δὲ (Ἰλ. Ο, 229. 307. 328. 360. Ω, 20) ἐδανείζετο αὐτὴν καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ' οὐδέποτε φέρει αὐτὴν ἐν τοῖς καλλιτεχνήμασιν.

**Αἴγισθος,** υἱὸς παράνομος τοῦ Θυέστου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Πελοπίας, ἐκ-




Ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου

τεθεὶς ὑπὸ τῆς μητρός του καὶ τραφεὶς ὑπὸ αἰγὸς, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα. Ἐφόνευσε δὲ τὸν θεῖόν του Ἀτρέα, ὅστις, ἐκλαμβάνων αὐτὸν τὸν Αἴγισθον ὡς ἴδιον αὐτοῦ υἱὸν, τὸν προέτρεπε νὰ φονεύσῃ τὸν Θυέστην, καὶ εἶτα συνεβασίλευσεν ἐν Μυκήναις μετὰ τοῦ πατρός του, ἢ καθ' Ὅμηρον (Ὀδ. Δ, 518), ἦρξε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νοτιανατολικῶν παραλίων τῆς Ἀργολίδος. Δελεάσας δὲ Κλυταιμνήστραν, τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀγαμέμνονος (ἴδ.) ἀπόντος εἰς τὴν Τρωάδα, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιστροφήν του, καὶ τὸν ἀντικατέστησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Μυκηνῶν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, μέχρις οὗ, κατὰ χρησμὸν, ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης (ἴδ.), ἐξεδίκησε τὸν πατέρα του, φονεύσας αὐτὸν (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 305. — Αἰσχλ. Χοηφ. — Σοφοκλ. καὶ Εὐριπ. Ἠλέκτρα).



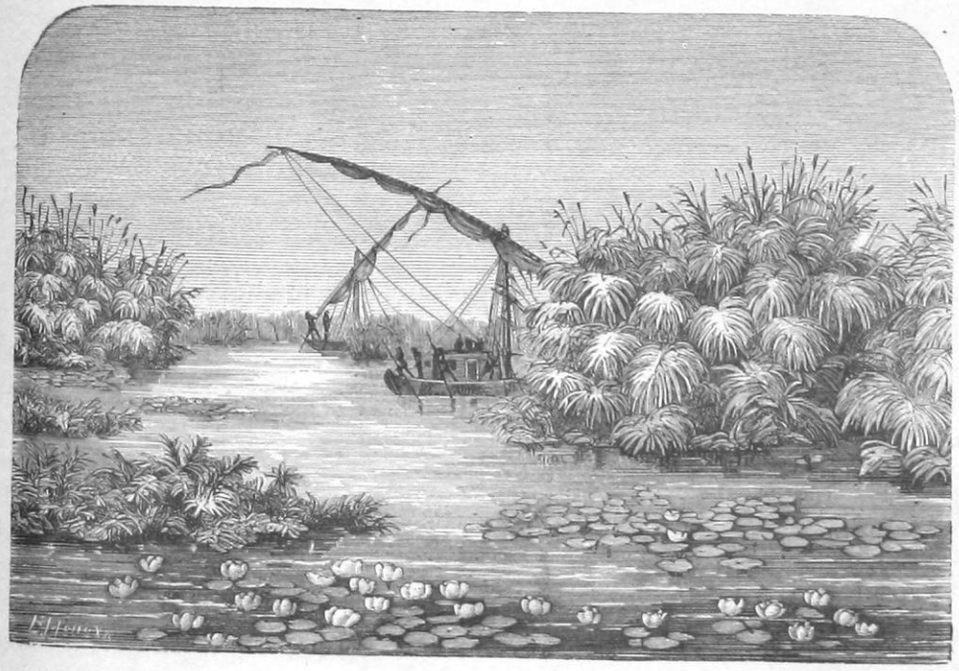
**Αἴγλη,** ὄνομα πολλῶν νυμφῶν.

**Αἰγὸς ποταμοὶ,** πόλις καὶ μικρὸς ποταμὸς ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπέναντι τῆς Λαμψάκου, θέατρον τῆς ναυμαχίας καθ' ἣν (405 π. Χ.) ὁ Λύσανδρος κατετρόπωσε τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων (Ξεν. Ἑλλ. Β, 1, 21. — Ἡρδ. Β, 119. — Πλούτ. Ἀλκ. ΛΖ. — Λύσ. Θ.)



**Αἰγύπτιος,** γέρων εὐγενὴς Ἰθακήσιος, φίλος τοῦ Ὀδυσσέως, οὗ ὁ εἷς υἱὸς Ἄντιφος, συνεκστρατεύσας μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Τρωάδα, κατεβροχθίσθη ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος, ὁ δ' ἕτερος, Εὐρύνομος, ἦν εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλους δύο (Ὁμ. Ὀδ. Β, 15).

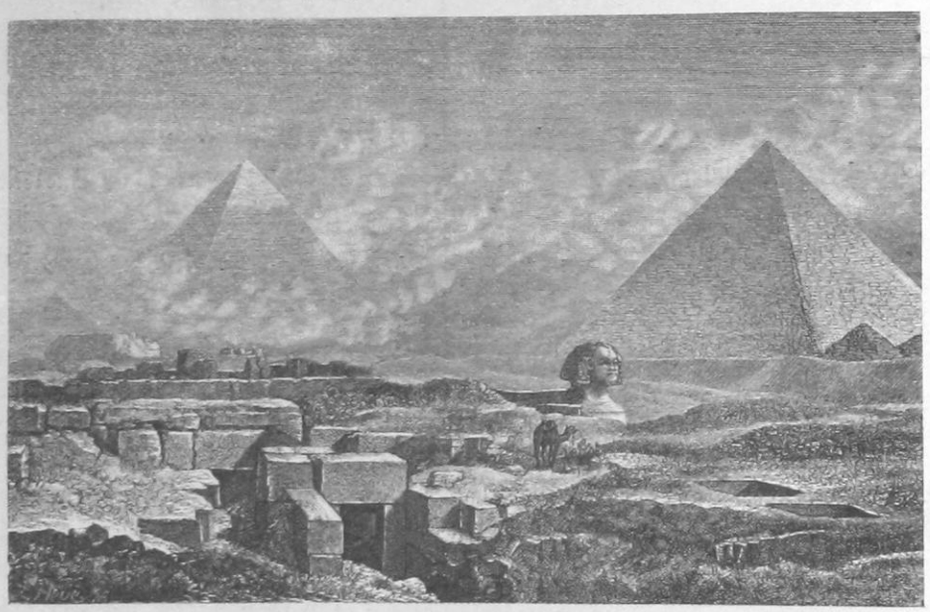
**Αἴγυπτος,** ἡ, ἡ γνωστὴ χώρα τῆς Ἀφρικῆς ἥτις ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἰθαγενέσιν ἐγχωρίοις Χέμι ἢ Κέμι, ὅπερ σημαίνει ἡ μέλαινα, ἴσως διὰ τὸ χρῶμα τοῦ ἐδάφους αὐτῆς, ἀλλὰ πιθανώτερον διὰ τὸ χρῶμα τῶν ἀρχικῶν κατοίκων της. Παρὰ δὲ τοῖς Ἄραψι καὶ λοιποῖς Σημίταις ἐλέγετο καὶ λέγεται ἔτι Μὶσρ (Μισίρι), καὶ ἐν τῇ Γραφῇ Μισραγὶμ (ἡ διπλῆ Αἴγυπτος). Ἄρχεται δὲ μεσημβρινῶς ἀφ' ὅπου παύουσι τὰ ὄρη, ἀπὸ Συήνης καὶ τοῦ πρώτου καταρράκτου, καὶ ὁρίζεται νοτίως ὑπὸ τῆς Αἰθιοπίας, ἀνατολικῶς ὑπὸ τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, δυτικῶς ὑπὸ τῆς ἐρήμου καὶ βορείως ὑπὸ τῆς θαλάσσης, δι' ἰσθμοῦ, τοῦ σήμερον τμηθέντος τοῦ Σουὲζ, συνδεομένη μετὰ τῆς Ἀσίας. Διαρρέει δ' αὐτὴν ὁ Νεῖλος, ἀπὸ μὲν Συήνης μέχρι τῆς Μέμφιδος, ἐπὶ 240 ὥρας, διὰ ταπεινῆς κοιλάδος, ἐχούσης τριῶν ὡρῶν πλάτος, κατ' εὐθεῖαν πρὸς βορρᾶν, ἐκεῖθεν δ' ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον, εἰς πολλοὺς (7 τὸ πάλαι, 2 δὲ σήμερον) βραχίονας διακλαδούμενος, δι' ὧν ἀποτελεῖ τὸ Δέλτα. Ἐνταῦθα δὲ τακτικῶς πλημμυρῶν ἀπὸ Αὐγούστου μέχρις Ὀκτωβρίου, καθιστᾷ



Ο ΝΕΙΛΟΣ

τὴν χώραν εὐφορωτάτην, δι' ὃ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου ἐλέγετο αὐτὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Συνέδεσαν δ' αὐτὸν μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς διὰ διώρυχος, ἀπὸ τοῦ Καίρου ἀρχομένης, οἱ ἀρχαῖοι, ὁ Πτολεμαῖος ἢ ὁ Τραϊανὸς, καὶ λίμνας τεχνητὰς ἀνέσκαψαν πρὸς ἄρδευσιν καὶ πρὸς κοινωνίαν, ἰδίως ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς τὴν τοῦ Μοίριδος, παρὰ τὴν Ἀρσινόην Κροκοδειλόπολιν· τὴν Σιρβωνίδα, συνδεομένην μετὰ τῆς θαλάσσης διὰ διώρυχος· τὰς Πικρὰς Λίμνας, παρὰ τὴν διώρυχα τοῦ Πτολεμαίου· τὰς Νιτρίας, παρὰ τῇ Μέμφιδι· καὶ τὰς ὑπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ ἀποτελουμένας Τάνιδα, Βουτικὴν, Μαρεώτιδα παρὰ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Διῃρεῖτο δ' ἡ Αἴγυπτος πολιτικῶς· τὸ πάλαι εἰς 27 νομοὺς, ὧν 10 ἀπετέλουν τὸ Δέλτα, 10 τὴν Ἄνω Αἴγυπτον ἢ Θηβαΐδα, καὶ 7 τὴν Μέσην, ἥτις διὰ τοῦτο καὶ Ἑπτανομὶς ἐλέγετο. Ἔκειντο δὲ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ δυτικῶς τὰ ὡς νῆσοι μεμονωμένα, Ὀάσεις ἢ Αὐάσεις καλούμενα καρποφόρα μικρὰ χωρία· ἡ περιέχουσα ὅμως τὸν ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ἄμμωνος, ἔκειτο ἀνατολικῶς ἐν τῇ Λιβύῃ· ἀλλὰ ταύτας οἱ Πτολεμαῖοι πρῶτοι προσήρτησαν τῇ Αἰγύπτῳ. Τῆς Κάτω ἡ παραθαλασσίας Αἰγύπτου ἡ ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα ἦν ἡ Σάϊς· ἡ δὲ Ναύκρατις ἐφ' ἑνὸς τῶν βραχιόνων τοῦ Νείλου, ἣν τότε ἡ μόνη πόλις εἰς ἣν ἐπετρέπετο τοῖς Ἕλλησι νὰ προσέρχωνται. Ἡ δὲ Μέση Αἴγυπτος (ἡ Μεταξὺ) περιεῖχε τὴν Μέμφιδα, ἥτις ἦν συμπάσης τῆς Αἰγύπτου ἡ ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα. Παρ' αὐτῇ σώζονται αἱ Πυραμίδες (τοῦ Γιζὲ), μεγαλουργήματα τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, τάφοι τῶν ἐγχωρίων βασιλέων. Ἐν δὲ τῇ Ἄνω Αἰγύπτῳ, τῇ Θηβαΐδι, ἡ κατὰ τὸ νοτιώτερον αὐτῆς κειμένη ἐν τῷ Νείλῳ νῆσος Φιλαὶ, διατηρεῖ περιεργότατον ἐρείπιον μικροῦ αἰγυπτιακοῦ ναοῦ. Πρωτεύουσα δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἦσαν αἱ Θῆβαι, ὅπου μέγιστα καὶ σπουδαιότατα ἐρείπια σώζονται (Στρ. ΙΖ, 785). —Ἡ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου προσαναβαίνει μέχρι 3000 ἐτῶν π. Χ., καὶ κατάλογοι τῶν παναρχαίων αὐτῆς βασιλέων διεσώθησαν ἐν τοῖς ἀποσπάσμασι τοῦ Μανέθωνος. Εἰσέβαλον δὲ καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον κατέσχον τὴν Αἴγυπτον πλήθη Ἀσιανὰ, Σημιτικὰ, ἐκ τῆς ἀντιπέραν Ἀραβίας, πιθανῶς εἰς τὸν ποιμαντικὸν βίον κυρίως ἐπιδιδόμενα, δι' ὃ καὶ οἱ ἐκ τῆς φυλῆς ταύτης ἄρξαντες, ποιμένες βασιλεῖς (Ὑκσὼς) ἐκαλοῦντο, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀποδίδοται καὶ τῶν πυραμίδων ἡ οἰκοδομή. Ἐξεβλήθησαν δὲ περὶ τὰ 1700 π. Χ. ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου ἱερατικῆς φυλῆς, καὶ μέγιστος αὐτῶν βασιλεὺς, κατακτητὴς καὶ νομοθέτης φημίζεται περὶ τὰ 1400 ὁ Σέσωστρις (ἢ Ῥάμεσις Β', καθ' Ἡρόδοτον), θριαμβευτικῶς ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν λαῶν τῶν παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, κατὰ τῶν Σκυθῶν καὶ Θρᾳκῶν, κατ' ἄλλους δὲ καὶ μέχρις Ἰνδιῶν, καὶ οἱ ἆθλοι αὐτοῦ εἰσὶν οἱ κυρίως τὰ σωζόμενα μεγάλα τῶν Θηβῶν ἐρείπια διὰ γλυπτικῶν παραστάσεων ἐπικοσμοῦντες. Οὗτος διῄρεσε τὴν Αἴγυπτον εἰς 36 νομοὺς, κατεκόσμησεν αὐτὴν διὰ μνημείων καὶ οἰκοδομῶν, καὶ ἤγειρεν 750 ὡρῶν μακρὸν τεῖχος μεταξὺ Πηλουσίου καὶ Ἡλιουπόλεως πρὸς ὀχύρωσιν τῆς χώρας κατ' ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν. Περὶ τὰ 760, ἐπὶ Σαβάκωνος, εἰσορμήσαντες οἱ Αἰθίοπες, κατέλαβον τὴν Ἄνω κἀν Αἴγυπτον ἐπὶ 50 ἔτη· ἀλλὰ περὶ τὸ 680, συμμαχήσαντες οἱ Ἀσσύριοι μετὰ τῶν Καρχηδονίων, ἐνίκησαν αὐτοὺς καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Αἴγυπτον, μέχρις οὗ, μετὰ 50 ἔτη, ἐκ τῶν ἑλῶν τῆς Κάτω Αἰγύπτου ὁρμηθεὶς ὁ Ψαμμίτιχος, ἀνέτρεψε τὴν δυναστείαν αὐτῶν καὶ ἠλευθέρωσε τὴν χώραν. Εἷς ἐκ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, ὁ Ἄμασις (περὶ 526), ἦν ὁ πρῶτος τὴν Αἴγυπτον προσιτὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας καταστήσας. Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, Ψαμμηνίτου, ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ Καμβύσου, ἡ Αἴγυπτος ὑπετάγη εἰς τὴν Περσίαν (525), καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Μακεδονίαν. Αἱ ἐπὶ τῶν ναῶν, τῶν ὀβελίσκων κτλ. ἐπιγεγλυμμέναι ἐπιγραφαὶ εἰσὶ γεγραμμέναι διὰ χαρακτήρων Ἱερογλυφικῶν, οὓς ὁ Γάλλος Champollion ἤρξατο πρῶτος ἀναγινώσκων, βοηθηθεὶς ὑπὸ τριγλώσσων τινῶν ἐπιγραφῶν, ἱερογλυφικῶν, ἑλληνικῶν, καὶ εἰς γραφὴν ἱερατικὴν, τὴν κοινὴν τῶν Αἰγυπτίων.—Ἀξιόλογον σύγγραμμα περὶ Αἰγύπτου τὸ τῆς Γαλλικῆς ἐκστρατείας ἐπὶ Ναπολέοντος (10 Τόμ. φύλ. 1809).



ΑΙ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩι

**Αἴγυπτος,** ὁ, υἱὸς τοῦ Βήλου καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ Δαναοῦ, ἔδωκε τ' ὄνομά του εἰς τὴν γῆν τῶν Μελαμπόδων (Χέμι. Ἴδ. Αἴγυπτος, ἡ). Οἱ 50 αὐτοῦ υἱοὶ ἐπεβούλευσαν τὸν Δαναὸν, καὶ ὅτε οὗτος κατέφυγεν εἰς Ἄργος, τὸν κατεδίωξαν ἐκεῖ, καὶ ἐνυμφεύθησαν τὰς 50 θυγατέρας του, αἵτινες ὅμως τοὺς ἐφόνευσαν κατὰ τὴν νύκτα τοῦ γάμου (ἴδ. Δαναΐδες), μεθ' ὃ, κατ' ἄλλην παράδοσιν, πιθανῶς συμβολικὴν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς, τῶν ἀρχαιοτάτων σχέσεων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου, ἦλθε καὶ ὁ Αἴγυπτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μαθὼν τὴν τύχην τῶν υἱῶν του, ἀπέθανεν ἐκ θλίψεως.

**Αἰδηψὸς,** ἡ, πόλις εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Εὐβοίας, ἔχουσα ἀξιόλογα θερμὰ ὕδατα, ἃ ἦσαν ἱερὰ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ ἐπιζήτητα ἐπὶ Ῥωμαίων (Πλούτ. Σύλλ. ΚΣΤ'.—Στρβ. Α, 60, φ).

**Αἰδὼς,** ὡς θεότης, εἶχε βωμὸν ἐν Ἀθήναις· ἐλατρεύετο δ' ἰδίως ἐν Ῥώμῃ.

**Αἰήτης,** ἴδ. Ἀργοναῦται.

**Αἰθαλία,** νῆσος ἐν τῇ Τουσκικῇ θαλάσσῃ, ἔχουσα σιδηρωρυχεῖα (Virg. Æ, X, 174) καὶ λιμένα τὸν Ἄργῶον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἰάσων προσωρμίσθη (Στρβ. Ε, 223.—Ἀπολλ. Ῥοδ. Δ, 658).

**Αἰθὴρ,** ἡ ὑπὲρ τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τὸν ἀέρα ἔκτασις, κατοικία τοῦ Διὸς (Ἰλ. Β, 412) καὶ τῶν ἄλλων θεῶν. Κατὰ τὴν μυθολογίαν (Ἡσιόδ. Θεογ. 124), υἱὸς τοῦ Ἐρέβους καὶ Νυκτὸς, τέκνον τοῦ Χάους. Κατὰ δὲ τοὺς ὀρφικοὺς ὕμνους ἦν ἡ ψυχὴ τοῦ παντὸς, ἐξ ἧς πᾶσα ζωὴ ἐκπορεύεται· κατά τινας δὲ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἡ πηγὴ καὶ ἡ ἕδρα τῆς τὰ πάντα ζωογονούσης θερμότητος. Τινὲς ἔτι τῶν ποιητῶν (Virg. G. II, 325) ἐταύτιζον αὐτὸν καὶ μετὰ τοῦ Διός.

**Αἰθιοπία,** κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν «ἡ μέλαινα γῆ,» ἡ Χέμι (ἴδ. Αἴγυπτος). Κατὰ τὴν συγκεχυμένην καὶ ἀόριστον ὁμηρικὴν ἀντίληψιν (Ὀδ. Α, 22), οἱ Αἰθίοπες ἦσαν οἱ ἀπώτατοι τῶν ἀνθρώπων, ἔσχατοι ἀνδρῶν, οἰκοῦντες οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὰς οἱ δὲ πρὸς

δυσμὰς, καὶ, κατ' ἄλλα χωρία, παρὰ τὸν Ὠκεανὸν (Ἰλ. Ψ, 206), ἢ παρὰ τὴν Σιδόνα καὶ τὴν Ἐρέμβην (Ὀδ. Δ, 84). Λέγονται δ' «ἀμύμονες,» πρὸς οὓς οἱ θεοὶ συνεχῶς μετέβαινον, ἑκατόμβας καὶ ἑστιάσεις δεχόμενοι (Ἰλ. Δ, 423). Οἱ δὲ μεταγενέστεροι Αἰθίοπας πολλάκις καλοῦσι πάντας τοὺς μαύρους, τοὺς μελάγχροας, ὥστε τοιούτους παραδέχονται καὶ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀσίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῇ Σαμοθρᾴκῃ καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ, καὶ αὐτὰς τὰς Ἀμαζόνας οὕτως ἔνιοι ὀνομάζουσι. Καθ' Ἡρόδοτον δὲ (Β, 146. Ζ, 70) Αἰθίοπες ἦσαν οἱ οἰκοῦντες ἄνω (νοτίως) τῆς Αἰγύπτου, ἀφ' ὅπου ὑπὲρ τοὺς καταρράκτας ἄρχεται ἡ ὀρεινὴ χώρα, καὶ διαιροῦνται εἰς δυτικοὺς, οὐλότριχας, καὶ ἀνατολικοὺς, εὐθύτριχας, ἐκτεινομένους μέχρι τῶν Ἰνδιῶν. Μέρος τῆς Αἰθιοπίας ἦν ἡ Νουβία, ἐν ᾗ ἔκειτο ἀρχαιότατα ἡ Μερόη, ἧς σώζονται λείψανα καὶ πυραμίδες. Μετὰ δὲ ταύτης τὴν παρακμὴν, ὅτε ἐν Νουβίᾳ ἐπεκράτησε γυναικῶν δυναστεία, ἡ Κανδάκη ἠγωνίσθη ἀνδρείως κατὰ τοῦ Αὐγούστου, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι κυριεύσαντες ἐγκατέλιπον πάλιν μετ' ὀλίγον τὴν Αἰθιοπίαν. Τὰ κατ' ἀνατολὰς παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον παρατεινόμενα ὄρη κατῴκουντο καθ' Ἡρόδοτον (Γ, 19) ὑπὸ τρωγλοδυτῶν, ἰχθυοφάγων, κτλ., ἀνδρῶν καλῶν, εὐσώμων καὶ μακροβίων, ἡ δὲ χώρα αὐτῶν ἦν χρυσοῦχος. Εἰς τὴν νότιον δ' Αἰθιοπίαν, ὅπου ἦσαν αἱ πηγαὶ τοῦ Ἀστάπου, ἢ κυανοῦ Νείλου, μετέβη ἐν τῇ 7ῃ π. Χ. ἑκατονταετηρίδι (ἐπὶ Ψαμμιτίχου) ἀποικία τῆς στρατιωτικῆς τῶν Αἰγυπτίων φυλῆς, οἱ Σεβρῖται, καὶ ἵδρυσαν ἐκεῖ τὴν Ἄξωμιν, ἣν κυριεύσαντες ἔπειτα οἱ Πτολεμαῖοι, ἀνήγειραν ἐκεῖ τὴν Ἀρσινόην, τὴν Βερενίκην καὶ ἄλλας Ἑλληνικὰς πόλεις. Ἐκαλεῖτο δὲ πᾶσα ἡ ἀκτὴ ἐκείνη, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Ἀρωμάτων, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὰ προϊόντα αὐτῆς, ἀρωματοφόρος, κινναμωμοφόρος, ἢ καὶ ἐν γένει Βαρβαρικὴ (Berbera σήμερον μία τῶν πόλεων αὐτῆς)· ἡ δὲ πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου, Ἀζανία (Στρβ. ΙΖ' 821).

**Αἴθουσα,** παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ζ, 243. Ω, 323. Ὀδ. Γ, 339, 493. Η, 345. Θ, 57. Ο, 146, 191) εἰσὶ πιθανῶς τὰ δωμάτια καὶ μέρη τῶν οἴκων ἅτινα ἐθερμαίνοντο, καὶ ἐπομένως αὐτὰ ἐδίδοντο καὶ εἰς τοὺς ξενιζομένους.

**Αἴθρα,** 1) θυγάτηρ Πιτθέως, βασιλέως τῆς Τροιζῆνος, ἐξ Αἰγέως δὲ, τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, μήτηρ τοῦ Θησέως (Πλούτ. Θησ. Γ), κατ' ἄλλους δὲ (Παυσ. Β. 23, 1) μήτηρ τοῦ Θησέως ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅτε ἡ Ἀθηνᾶ τὴν ἔπεμψε νὰ θύσῃ εἰς τὸν ναὸν αὐτῆς ἐν Σφαιρίᾳ. Αἰχμαλωτευθεῖσα δ' ὑπὸ τῶν Διοσκούρων, παρηκολούθησε τὴν Ἑλένην εἰς τὴν Τροίαν (Πλούτ. Θησ. ΛΔ.—Ὁμ. Ἰλ. Γ, 144).—2) Θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ, τεκοῦσα ἐκ τοῦ Ἄτλαντος τὸν Ὑαντα καὶ τὰς 12 Ὑάδας (Ov. Fast. V, 171).

**Αἰκίας δίκη,** ἴδ. Δίκη.

**Αἰλάνα,** πόλις παρὰ τῇ Ἐρυθρᾷ· οἱ κάτοικοι Αἰλανῖται.

**Αἰλία,** ἡ Ἱερουσαλὴμ, ἀφ' οὗ ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος (Αἰλίου) Ἀδριανοῦ.

**Αἰλιανὸς,** 1) ὁ σοφιστὴς, γεννηθεὶς ἐν Πραινέστῃ τῆς Ἰταλίας, καὶ ζῶν ἐν Ῥώμῃ ὡς διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς ἐπὶ Σεπτιμίου Σεβήρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ (Φιλόστρ. Β. Σοφ. Β, 31). Πλὴν ἄλλων ἀπολεσθέντων συγγραμμάτων, ἔγραψε «Ποικίλην ἱστορίαν,» περὶ παντοίας ὕλης, πολλάκις σπουδαίαν, ἰδίως ἕνεκεν ἀποσπασμάτων ἐξ ἀρχαιοτέρων συγγραμμάτων ἃ περιέχει, εἰς βιβλία 14. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Γ, 13 διατηρεῖται μόνον περίληψις αὐτῶν. Ἐπίσης σώζεται αὐτοῦ καὶ ἡ «περὶ ζώων ἱστορία,» εἰς βιβλία 17. Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν καλλιέπειάν του ἐλέγετο μελίγλωσσος καὶ μελίφθογγος.—2) Ὁ Τακτικὸς, ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ. Γράψας ἀφιέρωσε τοῦτῳ «τακτικὴν θεωρίαν» ἢ «περὶ στρατηγικῶν τάξεων Ἑλληνικῶν.» Ἀνεγνωρίσθη δ' ἐσχάτως (Köchly), ὅτι αὐτοῦ ἔργον ἐστὶν ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρριανοῦ γνωστὴ τακτικὴ, ἡ δὲ τῷ Αἰλιανῷ ἀποδιδομένη, μεταγενεστέρα διασκευὴ τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος, μετὰ προσθηκῶν ἐκ τοῦ Ἀσκληπιοδώρου, τοῦ περὶ τὰ 50 μ. Χ. «τακτικὰ κεφάλαια» γράψαντος.



**Αἴλινος,** ἴδ. δημοτικὰ ᾄσματα.

**Αἰμίλιος,** 1) (Παῦλος Λ), ὁ Μακεδονικὸς, Ῥωμαῖος ὕπατος νικήσας τὸν Περσέα, βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἐν Πύδνᾳ τὸ 168 π. Χ., περιῆλθεν ἔπειτα τὴν Ἑλλάδα, νομοθετῶν καὶ δι' αὐστηρότητος τὴν τάξιν ἐπαναφέρων (Πλούτ. Αἰμ. Π.).—2) (Ῥηγίλλος Λ.), Πραίτωρ τὸ 190 π. Χ. βοηθείᾳ τῶν Ῥοδίων ἐνίκησε τὸν Ἀντίοχον, βασιλέα τῆς Συρίας.

**Αἰμονέα,** ἐπαρχία τῆς Θεσσαλίας.

**Αἷμος,** τὸ κυριώτερον ὄρος τῆς Θρᾴκης (τὰ Βαλκάνια παρὰ Τούρκοις), ἐκτεινόμενον μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὑπὲρ τὴν πόλιν Μεσημβρίαν. Αἱ ὑψηλόταται αὐτοῦ κορυφαὶ περὶ τὰ 2300μ. Ἑπτὰ στενωποὶ διέρχονται δι' αὐτοῦ, ὧν ἡ σπουδαιοτέρα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦν ἡ δυτικωτέρα, παρὰ τῇ Φιλιππουπόλει, «Πύλη Ἀδριανοῦ» καλουμένη. Ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι ἀποδίδουσι τ' ὄνομα καὶ εἰς ἄλλα τῷ κυρίως Αἵμῳ συνεχόμενα ὄρη (Ἡρόδοτ. Δ, 48.—Θουκ. Β, 96.—Στρβ. Ζ, 313. — Amm. Marc. XXI. 10).

**Αἵμων,** 1) υἱὸς τοῦ Πελασγοῦ καὶ πατὴρ τοῦ Θεσσαλοῦ, καθ' ὃν καὶ τὸ πρῶτον πᾶσα ἡ Θεσσαλία, εἶτα δὲ μέρος αὐτῆς Αἱμονία ἐκλήθη (Plin. IV, 7, 14). Κατὰ δὲ Παυσανίαν (Η, 44, 2), ὁ τὴν ἐκεῖσε πόλιν Αἱμονίαν ἱδρύσας Αἵμων ἦν υἱὸς τοῦ Λυκάονος.—2) Υἱὸς τοῦ Κρέοντος ἐν Θήβαις, αὐτοκτονήσας ὅτε ἡ μνηστή του Ἀντιγόνη, εἰς θάνατον καταδικασθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρός του, ἀπηγχονίσθη (Σοφκλ. Ἀντιγ.). — Καθ' Ὑγῖνον (Fab. LXXII) παρέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Κρέων τὴν Ἀντιγόνην νὰ τὴν φονεύσῃ, ὁ δ' Αἵμων τὴν ἔσωσε δοὺς αὐτὴν εἰς ποιμένας· ἀλλ' ὅτε ἀνεκαλύφθη, ἐφόνευσεν αὐτὴν καὶ ἠυτοκτόνησε. Κατ' ἄλλους πάλιν ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς Σφιγγός.

**Αἴνεια,** πόλις τῆς Χαλκιδικῆς, ἀπέναντι τῆς Πύδνης, κτίσμα τοῦ Αἰνείου, κατ' ἄλλους ἀποικία τῶν Κορινθίων (Ἡρδ. Ζ, 145.—Στρβ.—Σκύμν.).

**Αἰνείας,** 1) υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενὴς τοῦ Πριάμου καὶ ἡγεμὼν τῶν Δαρδάνων ἐπὶ τῆς Ἴδης, ἀνατραφεὶς ὑπὸ Ἀλκαθόου, τοῦ συζύγου τῆς ἀδελφῆς του Ἱπποδαμείας (Ἰλ. Β, 820. Ν, 428. 465), καὶ ὑπὸ τῶν Νυμφῶν τῆς Ἴδης, αἷς ἐνεπιστεύθη αὐτὸν ἡ Ἀφροδίτη (Ὁμ. Ὑμν. εἰς Ἀφρ.). Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ξένος· ἀλλὰ προσβληθεὶς ἐν μέσῳ τῶν ποιμνίων του εἰς τὴν Ἴδην, κατῆλθεν εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ ἀνεδείχθη εἷς τῶν κρατίστων ἡρώων τοῦ τρωϊκοῦ στρατοῦ, ἀνδρεῖος καὶ συνετὸς, καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν θεῶν, ἰδίως τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ εἶχεν ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς, οὕτω καὶ αὐτὸς ἵππους θείας καταγωγῆς, ἀπογόνους τῶν οὓς ὁ Ζεὺς εἶχε δώσει εἰς τὸν Τρῶα (Ἰλ. Ε, 265. 311). Εἰς μονομαχίαν δὲ μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν ἔσωσεν ὁ Ποσειδῶν, θέλων, ἀφ' οὗ τὸ γένος τοῦ Πριάμου ἐπρόκειτο νὰ καταστραφῇ, νὰ μὴ ἐξαφανισθῇ ἐντελῶς τὸ τῶν Δαρδανιδῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν Τρώων νὰ ἄρξῃ ἐν καιρῷ ὁ Αἰνείας (Ἰλ. Υ, 305)· καὶ ταύτην τὴν ἐλπίδα του διορῶν ὁ Πρίαμος τὸν ὑπέβλεπε. Κατὰ μίαν τῶν παραδόσεων λοιπὸν, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος, ἦρξεν αὐτὸς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ οἱ ἀπόγονοί του (Ὁμ. Ὠδ. εἰς Ἀφρ. 197). Ἐκ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως ἐσώθη κατά τινας, προστατευθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, διότι εἶχε δειχθῆ φιλειρηνικὸς πάντοτε, καὶ συμβουλεύων τὴν παράδοσιν τῆς Ἑλένης (Διον. Ἁλικ. Α, 46). Κατ' ἄλλους, ἀπεσύρθη ἐπὶ τῆς ἁλώσεως εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Ἰλίου, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος Ἴδην, ὅθεν συνθηκολογήσας, ἀπῆλθε μετὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ κατά τινας εἰς τὴν Φθιώτιδα ἢ τὴν Ἤπειρον· πρῶτος δὲ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁ ποιητὴς Στησίχορος, τῆς 7ης ἢ 6ης ἑκατονταετηρίδος π. Χ., ἔψαλεν ὅτι ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Παλλαδίου καὶ

τῶν λοιπῶν τρωϊκῶν ἱερῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν, ἥτις ἐξηγήθη ὡς οὖσα ἡ Ἰταλία. Ἡ μετάβασις αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἤδη ἐπὶ Πύρρου, καὶ περὶ τὰ 240 π. Χ. ἐδόξαζον ἤδη τοῦτο καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ τὸ γένος τῶν Ἰουλίων διϊσχυρίζετο ὅτι ἕλκει τὴν καταγωγήν του ἀπὸ τοῦ Ἰούλου ἢ Ἀσκανίου (Στρϐ. ΙΓ, 607), τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἰνείου. Τὸν Ῥωμαϊκὸν τοῦτον μῦθον τῆς εἰς Λάτιον μεταϐάσεώς του καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἱδρύσεως τῆς Ῥώμης ἔλαϐεν ὁ Βιργίλιος ὡς ὑπόθεσιν τῆς ἐκ 12 ῥαψῳδιῶν συγκειμένης ἐποποιίας αὐτοῦ, τῆς Αἰνειάδος, ὡς πρότυπον λαϐὼν τὴν Ὀδύσσειαν τοῦ Ὁμήρου. Περιφέρει δὲ τὸν ἥρωά του εἰς Θράκην, Δῆλον, Κρήτην, Σικελίαν, Καρχηδόνα παρὰ τῇ Διδῷ, καὶ μετὰ ἑπταετεῖς πλανήσεις τὸν φέρει εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον του, ὅπου τέλος θριαμϐεύει, φονεύσας τὸν Τοῦρνον, ϐασιλέα τῶν Ῥουτούλων. (Ἴϐ. καὶ T. Liv. I, 42.—Ov. Met. XIII. XIV.—Διον. Ἁλικ. **A**, 50). Τὴν Αἰνειάδα μετέφρασεν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικήν, ἀξίως τοῦ πρωτοτύπου, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, εἰς δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς δι' ὡραίων ἑξαμέτρων ὁ Ἰ. Ῥ. Ῥαγκαϐής.— 2) **Αἰνίας** ὁ τακτικὸς, ἔγραψε περὶ τὰ 350 π. Χ. «στρατηγικὰ ϐιϐλία,» ὧν σώζεται ἀπόσπασμα μόνον, τὸ «πολιορκητικὸν ὑπόμνημα·» ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ ὁμωνύμῳ Ἀρκάδι στρατηγῷ (Ξενοφ. Ἑλλ. Ζ, 3). —3) Αἰνίας ἐκ Γάζης, νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος τοῦ τέλους τῆς ε' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, διδάξας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ῥητορικὴν καὶ φιλοσοφίαν, καὶ παραδεχθεὶς τέλος τὸν χριστιανισμόν. Ὁ διάλογος αὐτοῦ ὁ ἐπιγραφόμενος «Θεόφραστος» πραγματεύεται περὶ ἀθανασίας.

**Αἴνιγμα.** Συνήθης ἡ παιδιὰ αὕτη παρ' Ἕλλησιν, ὡς ἀποδεικνύει τὸ τῆς Σφιγγὸς (ἴϐ. Οἰδίπους). Ἐπροτείνοντο αἰνίγματα ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, καὶ ϐραϐεῖον ἐλάμϐανεν ὁ εὑρών, ὁ δ' ἀποτυχὼν εἰς τὴν εὕρεσιν, κατεδικάζετο εἰς πόσιν ὡρισμένης ποσότητος οἴνου, ἐνίοτε μεθ' ἅλατος μεμιγμένου (Ἀθήν. Α, σ. 547.—Πολυδ. ΣΤ, 107.—Ἡσύχ. φ). Ἐκ τῶν διασωθέντων τὰ πλεῖστα εἰσὶν ἔμμετρα. Ὁ Πολυδεύκης διακρίνει μεταξὺ τῶν αἰνιγμάτων, ὄντων πρὸς «παιδιὰν,» καὶ τῶν γρίφων, ἐχόντων «καὶ σπουδήν.» Ἀλλ' ἐνίοτε ἦσαν καὶ οἱ γρίφοι γελοιωδέστατα αἰνίγματα (Ἀρστφ. Σφ. 20).

**Αἰνεσίδημος,** 1) φιλόσοφος ἐκ Κνωσσοῦ τῆς Κρήτης, ἐπὶ Κικέρωνος, γράψας «Πυρρωνίους λόγους,» εἰς 8 ϐιϐλία, ὧν μικρὰ ἀποσπάσματα σώζονται, καὶ προσπαθήσας δι' αὐτῶν ν' ἀνανεώσῃ τὰς πυρρωνικὰς θεωρίας τοῦ σκεπτικισμοῦ. — 2) Πατὴρ τοῦ ἐν Ἀκράγαντι τυράννου Θήρωνος.

**Αἰνιᾶνες,** ἑλληνικὸς λαὸς μεταξὺ Οἴτης, Ὄθρυος καὶ Ὄσσης, παρὰ τῷ Σπερχειῷ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 749.—Ἡρδτ. Ζ, 198). Ὑπετάγησαν δ' εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς Ἀθαμάνας. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦν ἡ Ὑπάτη ἐπὶ τῆς Οἴτης.

**Αἶνος** (ἡ) 1) Ἀρχαία πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκϐολὰς τοῦ Ἕϐρου (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 520). Κατῳκεῖτο δ' ὑπ' Αἰολέων, καὶ ἦν πόλις ἐμπορικὴ (Ἡδρτ. Ζ, 58.—Θουκ. Ζ, 57). Ὁ Βιργίλιος (Æn. III, 17) μυθολογεῖ




κτίστην αὐτῆς τὸν Αἰνείαν.— 2) Πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ (Ἡρδτ. Δ, 90). — 3) Π. θεσσαλικὴ εἰς τὴν Ὄσσαν. — 4) (ὁ), ὄρος ἐν Κεφαλληνίᾳ, 1620$^{μ}$ ὑψηλὸν, ἔχον ἐπὶ κορυφῆς ϐωμὸν Διὸς τοῦ Αἰνησίου (Στρϐ. Ι, 456).

**Αἰολεῖς,** ἴδ. Αἴολος καὶ Ἑλλάς.

**Αἰολία.** Αἰολία γῆ, καθ' Ὅμηρον (Ὀδ. Κ, 1), νῆσος, ἣν κατῴκει Αἴολος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων. Αἰόλου νῆσοι ἐκαλοῦντο ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων αἱ ὑφαίστειοι δέκα νῆσοι ϐορείως τῆς Σικελίας (Θουκ. Γ, 115.—Virg. Æ. VIII, 416), αἱ ἤδη Λιπάραι καλούμεναι, ἡ Ἱερὰ ἢ Θέρμισσα, ἕδρα τοῦ Ἡφαίστου,



ἡ Λιπάρα μετὰ πόλεως ὁμωνύμου, ἡ Στρογγύλη, ἡ Φοινικοῦσα, ἡ Ἐρικοῦσα, ἡ Εὐώνυμος, ἡ Διδύμη, ἡ Ἰκεσία, ἡ Βασιλιδία καὶ ἡ Ὀστεώδης (Στρϐ. ΣΤ, 275).

**Αἰολὶς,** ἐπαρχία ἑλληνικὴ τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μικρασίᾳ, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς Τρωάδος κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου, μέχρι τοῦ Ἕρμου ποταμοῦ πρὸς μεσημϐρίαν. Κατ' ἀρχὰς ἀπετέλει δωδεκάπολιν ἢ δωδεκαρχίαν (Ἡρδτ. Α, 149), εἰς ἣν ἀνῆκον αἱ πόλεις Κύμη, Λάρισα, Νέον Τεῖχος, Τῆμνος, Κίλλα, Νότιον, Πιτάνη, Αἰγαὶ, Ἐρύνεια, Μυρίνη, Αἰγιρόεσσα (ἢ Ἐλαία κατὰ Στρϐ.), Σμύρνη. Ἀλλ' ἡ Σμύρνη, ἀποσπαθεῖσα εἶτα αὐτῶν, προσετέθη εἰς τὴν Ἰωνικὴν συμπολιτείαν. Συνήρχοντο δὲ πρέσϐεις πασῶν τούτων τῶν πόλεων εἰς τὸ ἀκρωτήριον Κάνην, εἰς πανήγυριν ἑορτῆς καλουμένης Παναιόλιον. Τὴν Αἰολίδα ἐκυρίευσεν ὁ Κροῖσος, ὑποταγεῖσαν εἰς τὴν Περσίαν, καὶ εἶτα εἰς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Σελευκίδας, ἐπ' ὀλίγον καὶ εἰς τὸν Μιθριδάτην, καὶ τέλος εἰς τοὺς Ῥωμαίους (Στρϐ. ΙΓ, 621).

**Αἴολος,** 1) ἔγγονος τοῦ Δευκαλίωνος ἢ τοῦ Διὸς, πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Ἕλληνος καὶ τῆς νύμφης Ὀρσηίδος, ἀδελφὸς τοῦ Δώρου καὶ τοῦ Ξούθου, ἄναξ τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας, ὁ γενάρχης τῆς Αἰολικῆς φυλῆς, ἥτις ἦν ἡ ἐπὶ μᾶλλον ἐπικρατοῦσα κατὰ τὰ ϐορειοδυτικὰ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Πελοποννήσου. Τῷ ἀπεδίδοντο πολλοὶ υἱοὶ, ὡς ἱδρυταὶ τῶν διαφόρων αἰολικῶν κτίσεων. Ὁ Αἴολος ἔλαϐεν εἰς κληρονομίαν τοῦ πατρός του Ἕλληνος τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀσωποῦ καὶ Ἐνιπέως, καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ προσωποποιῶν τὸ ἀρχαιότερον τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοχθονίας στοιχεῖον. Ἐκ τῆς συζύγου του Ἐναρέτης εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς, τὸν Κρηθέα, τὸν Σίσυφον, τὸν Ἀθάμαντα, τὸν Σαλμωνέα, τὸν Δηΐονα, τὸν Μάγνητα καὶ τὸν Περιήρην καὶ πέντε θυγατέρας, τὴν Κανάκην, τὴν Ἀλκυόνην, τὴν Πεισιδίκην, τὴν Καλύκην καὶ τὴν Περιμήδην (Ἀπολλόδ. Α, 7, 3). Ἐκ τούτων ὁ Κρηθεὺς κτίσας τὴν Ἰωλκὸν, εἶχεν ἐκ τῆς Τυροῦς υἱὸν τὸν Αἴσωνα (πατέρα τοῦ Ἰάσωνος), τὸν Φέρητα (ἱδρυτὴν τῶν Φερῶν καὶ πατέρα τοῦ Ἀδμήτου καὶ τοῦ Λυκούργου), καὶ τὸν Ἀμυθάωνα (ἱδρυτὴν τῆς Πύλου, καὶ πατέρα τοῦ Βίαντος καὶ τοῦ Μελάμποδος. Ἀπολλόδ. Α, 9, 11). Ὁ Σίσυφος ἔκτισε τὴν Ἐφύραν (Κόρινθον), καὶ εἶχεν υἱὸν τὸν Γλαῦκον (πατέρα τοῦ Βελλεροφόντου) (Ἀπολλόδ. Α, 9, 3)· ὁ Ἀθάμας ἦρξεν ἐπὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ (Αὐτ. 1)· ὁ Σαλμωνεὺς, κτίσας τὴν ἐν Ἤλιδι Σαλμώνην, ἔσχε θυγατέρα τὴν Τυρώ (Αὐτ. 7)· ὁ Δηΐων, ἄρξας ἐπὶ τῆς Φωκίδος, ἔσχεν υἱοὺς τὸν Αἰνετὸν, Ἄκτορα, Φύλακον, Κέφαλον, καὶ θυγατέρα τὴν Ἀστεροπαίαν (Αὐτ. 4)· ὁ Μάγνης εἶχεν υἱοὺς τὸν Δίκτυν καὶ τὸν Πολυδέκτην, οἰκήσαντας τὴν Σέριφον (Αὐτ. 6)· ὁ Περιήρης, ἐν Μεσσηνίᾳ ϐασιλεύσας, ἦν πατὴρ τοῦ Ἀφαρέως καὶ τοῦ Λευκίππου (Αὐτ. 5). — 2) Αἴολος Ἱπποτάδης, ἢ υἱὸς Ἱππότου, «ταμίας» ἢ δαίμων τῶν Ἀνέμων (ἴδ.), τοῖς θεοῖς ἀγαπητὸς, καὶ ἐν τοῖς πλουσίοις αὐτοῦ δόμοις οἰκῶν ἐν ταῖς μακρὰν κειμέναις δυτικαῖς ϑαλάσσαις εἰς τὴν Αἰολίδα νῆσον, ἔχουσαν πέριξ ὑψηλοὺς ϐράχους καὶ τεῖχος χαλκοῦν. Ἐνύμφευσε δὲ τοὺς ἓξ υἱούς του μετὰ τῶν ἓξ θυγατέρων του. Τὸν Ὀδυσσέα φιλοξενήσας, τῷ ἔδωκεν, ὅτε ἀνεχώρει, οὔριον ἄνεμον, πρὸς δὲ καὶ ἀσκὸν ἐγκλείοντα πάντας τοὺς ἀλλήλοις ἐναντίους ἀνέμους. Ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ πλοῖον ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς παρεδόθη εἰς ὕπνον, οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐκ περιεργείας ἠνέῳξαν τὸν ἀσκὸν, καὶ οἱ ἄνεμοι ἐξορμήσαντες ὤθησαν τὸ πλοῖον ὀπίσω εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου, ἔνθα ὅμως οὗτος τοὺς ἀπέκρουσεν ὡς μισητοὺς τοῖς θεοῖς (Ὀδ. Κ, 1). Ὡς θεὸν οἱ Ῥωμαῖοι ἰδίως τὸν ἐθεώρουν, ἀποδίδοντες αὐτῷ εἰς κατοικίαν τὴν Λιπαρὰν ἢ στρογγύλην (Virg. Æ, I, 53. VIII, 416), παρ' Ἕλ-

λησι δὲ οὐδὲ ναοὶ οὐδὲ θυσίαι τῷ ἀπεδίδοντο. Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις συνεχέοντο οἱ δύο Αἴολοι, καί τινες παραδέχονται ἕνα Αἴολον Α', υἱὸν τοῦ Ἕλληνος, ἕνα Αἴολον Β', υἱὸν τοῦ Ἱππότου καὶ βασιλέα τῆς Αἰολίδος (Θουκ. Ι, 102) ἐν Αἰτωλίᾳ, καὶ τὸν ἔγγονον αὐτοῦ Αἴολον Γ', τὸν Ἱπποτάδην, ὡς δισέγγονον τοῦ Ἱππότου, δι' ὃ ὠνομάζετο Ἱπποτάδης, ζῶν μετὰ τῆς μητρός του Ἄρνης καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Βοιωτοῦ ἐν Μεταποντίῳ, ὅπου ἐθανάτωσε τὴν θετήν του μητέρα Αὐτολύκην, καὶ φυγὼν εἰς τὰς Αἰολίδας νήσους ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν πόλιν Λιπαράν.

**Αἴπεια,** πόλις τῆς Μεσσηνίας, ἡ μετὰ ταῦτα Θουρία (Ἰλ. Ι, 152. Στρβ.) ἢ Κορώνη (Παυσ. Δ.).

**Αἶπυ,** πόλις εἰς τὰ μεθόρια Ἤλιδος καὶ Μεσσηνίας (Ἰλ. Β, 592). Παρὰ Πολυβ. Αἴπιον, παρὰ Ξενοφ. Ἤπειον.

**Αἴπυτος,** 1) υἱὸς Ἐλάτου, βασιλέως τῆς Φαισάνης, ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ, διαδεχθεὶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν Κλείτορα. Κατ' αὐτὸν μέρος τῆς Ἀρκαδίας ὠνομάσθη Αἰπυτίς. Ἀπέθανε δὲ δηχθεὶς ὑπ' ὄφεως ἐπὶ τοῦ ὄρους Κυλλήνης (Παυσ. Η, 4, 4. 16, 2. —Ὁμ. Ἰλ. Β, 604). — 2) Υἱὸς Ἱπποθόου, βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας, ὅτε ὁ Ὀρέστης κατέφυγε παρ' αὐτοῖς. Εἰσελθὼν εἰς ναόν τινα τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Μαντινείᾳ, ὅστις ἦν ἀπρόσιτος τοῖς ἀνθρώποις, ἐτυφλώθη καὶ ἀπέθανε (Παυσ. Η, 5, 3). — 3) Υἱὸς Κρεσφόντου τοῦ Ἡρακλείδου, βασιλέως τῆς Μεσσήνης, καὶ πρὸς τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μερόπης δισέγγονος τοῦ ἄλλου Αἰπύτου. — 4) Ὁ πατὴρ καὶ οἱ ἀδελφοί του ἐφονεύθησαν ἐν στάσει, ἐν ᾧ αὐτὸς, παιδίον ἔτι, ἀνετρέφετο παρὰ τῷ πάππῳ του Κυψέλῳ ἐν Ἀρκαδίᾳ. Βοηθείᾳ δὲ τῶν Ἀρκάδων καὶ Δωριέων ἀνεκτήσατο ἔπειτα αὖθις τὴν πατρικὴν κληρονομίαν. Ἀπ' αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοί του ἐκαλοῦντο Αἰπυτίδαι ἀντὶ Ἡρακλειδῶν (Παυσ. Δ, 3, 5. Η, 5, 5).

**Αἶσα,** ἴδ. Μοῖρα.

**Αἴσακος,** υἱὸς τοῦ Πριάμου, καὶ Ἀρίσβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Μέροπος, παρ' οὗ τὴν ὀνειροκριτικὴν μαθών, προεῖπε τῷ πατρί του ὅτι ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς (τῆς Ἑκάβης) θ' ἁπέκτα υἱὸν (τὸν Πάριν), ὅστις θὰ ἐπέφερε τῆς Τρωάδος τὴν καταστροφήν. Γυναῖκα εἶχε τὴν Ἀστερόπην· ἐκ λύπης δὲ δι' αὐτῆς τὸν θάνατον μετεβλήθη εἰς πτηνὸν (Ἀπολλόδ. Γ, 12, 5). Κατ' Ὀβίδιον δὲ (Met. XI) ἐκαλεῖτο Ἀλεξινόη ἡ μήτηρ του, Ἑσπερία δ' ἡ μνηστή του, ἣν θανατώσας ἀκουσίως ὁ ἴδιος, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ Θέτις τὸν μετεμόρφωσεν εἰς πτηνὸν ἔνυδρον.

**Αἴσηπος,** 1) ποταμὸς ἐν Μυσίᾳ τῆς Μικρασίας, πηγάζων ἐξ Ἴδης, καὶ ἐκβάλλων παρὰ τὴν Κύζικον εἰς τὴν Προποντίδα (Ὁμ. Ἰλ. Β, 825. Δ. 91). Κατὰ τὸν μῦθον ἦν υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Θέτιδος (Ἡσιόδ. Θεογ. 342).—2) Υἱὸς τοῦ Βουκολίωνος καὶ τῆς νύμφης Ἀβαρβαρέας (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 21).

**Αἰσυμνήτης,** παράγωγον, ὡς ὑπετέθη, τοῦ αἶσα (=ἶσον μέρος) καὶ μιμνήσκω, οἱ ἀναμιμνήσκοντες τί ἑκάστῳ ἀνήκει, ἐν γένει οἱ τάξιν ἐπιβάλλοντες, ὡς ἐν Ὁμήρῳ (Ὀδ. Θ, 258) ὁ εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας τάξιν ἐπιβάλλων. Εἴς τινας πόλεις, οἷον ἐν Κύμῃ τῆς Εὐβοΐας, ἐν Χαλκιδικῇ, αἰσυμνῆται ἐκαλοῦντο οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ δικασταί. Ἀλλ' ἰδίως ἐδίδετο πολλάκις ἡ ἐπωνυμία αὕτη εἰς τοὺς ἐπὶ ταραχῶν καὶ στάσεων εἴς τινας πόλεις ἐκλεγομένους ἵνα ἐπαναφέρωσι τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐνομίαν, καὶ ἐνεπιστεύοντο τὴν ἀρχὴν ἐπὶ ῥητὸν χρόνον, ἢ μέχρις οὗ ἡ εἰρήνη ἀποκαθίστατο, ἢ καὶ διὰ βίου ἐνίοτε. «Ἦρχον δὲ οἱ μὲν διὰ βίου τὴν ἀρχὴν ταύτην, οἱ δὲ μέχρι τινῶν ὡρισμένων χρόνων ἢ πράξεων» (Ἀριστ. Πολιτ. Γ, 9, 5). Ἐπειδὴ δ' ἐλάμβανον ἀπεριόριστον πληρεξουσιότητα, ὡς οἱ ἐν Ῥώμῃ Δικτάτορες (Διον. Ἁλικ. Ε, 73), καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ὄχλου, διὰ τοῦτο ἀπέβαινε πολλάκις τυραννική, ὥστε καὶ ὁ Θεόφραστος καλεῖ αὐτὴν αἱρετὴν τύραννίδα. Ὡς αἰσυμνήτης ἀναφέρεται ῥητῶς, ὑπὸ τοῦ δήμου τῆς Μυτιλήνης ὁ Πιττακὸς, ὅτε, περὶ τὸ 620 π. Χ., διέστησαν ἡ ἀριστοκρατικὴ μερὶς καὶ ἡ δημοτική. Εἰς ταύτην δὲ κατηριθμοῦντο ὁ ποιητὴς Ἀλκαῖος καὶ ὁ Πιττακὸς, καὶ ἡττηθέντος ὑπ' αὐτῶν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἑτέρας μερίδος Μελάγχρου, ἐξελέγη ὁ Πιττακὸς αἰσυμνήτης ἐπὶ δέκα ἔτη (590—580). Τοιαύτη, καί τοι ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν αἰσυμνητῶν μὴ μνημονευομένη, ἦν βεβαίως καὶ ἡ ἐν τῇ 7 ἑκατονταετηρίδι ὑπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρῶν τῷ Ζαλεύκῳ, καὶ ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ Καταναίων τῷ Χαρώνδᾳ, καὶ αὐτὴ ἡ ὑπὸ τῶν στασιαζόντων Ἀθηναίων τῷ Σόλωνι ἀπονεμηθεῖσα ἐξουσία.



**Αἰσχίνης,** Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀτρομήτου καὶ Γλαυκοθέαρ, γονέων ἀπόρων, γεννηθεὶ τὸ 389 (ἢ 391 ἢ 393 π. Χ.), ἤρξατο τοῦ σταδίου του ὡς γραμματεὺς τοῦ διαπρεποῦς ῥήτορος καὶ πολιτικοῦ ἀνδρὸς Ἀριστοφῶντος, καὶ κατόπιν Εὐβούλου τινὸς, εἰς τὴν ὀχλοκρατικὴν μερίδα ἀνήκοντος, καὶ παρ' αὐτοῖς ἐξέμαθε τὰ τοῦ πολιτικοῦ καὶ δικαστικοῦ τῆς πόλεως ὀργανισμοῦ. Ὡς μισθωτὸς τριταγωνιστὴς ἀποτυχὼν εἰς τὸ θέατρον, κατετάχθη εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἀνδρείως ἐπολέμησεν ἐν Μαντινείᾳ (362) καὶ ἐν Ταμυναῖς (348) κατὰ τῶν Μακεδόνων. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὑπὸ σπανίων φυσικῶν προτερημάτων πεπροικισμένος, ἤρξατο τρία ἔτη πρὸ τοῦ Δημοσθένους ὡς ῥήτωρ πολιτευόμενος, καὶ τοσοῦτον ἐθαυμάζετο ἐπὶ εὐγλωττίᾳ, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι τὰς τρεῖς καὶ μέχρι τοῦδε διατηρηθείσας δημηγορίας του ἀπεκάλουν τὰς τρεῖς Χάριτας, τὰς δ' ἀπολεσθείσας ἐννέα ἐπιστολάς του, τὰς ἐννέα Μούσας. Τὴν Μακεδονικὴν δὲ πολιτικὴν ἀσπαζόμενος, διετέλεσε διαρκῶς τοῦ Δημοσθένους ἀντίπαλος, μεθ' οὗ εἶχε πεμφθῆ τὸ 347 πρὸς τὸν Φίλιππον ὡς πρέσβυς εἰς εἰρήνης διαπραγμάτευσιν. Ὅτε δ' εἰς δευτέραν πρεσβείαν κατώρθωσε δι' ἐπιτηδείων ἀναβολῶν νὰ ματαιώσῃ τῆς εἰρήνης τὴν συνομολόγησιν, συμφώνως πρὸς τοῦ Φιλίππου τὰ σχέδια, τότε ἐνεκάλεσαν αὐτὸν ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Τίμαρχος ἐπὶ προδοσίᾳ· ὁ δ' Αἰσχίνης ἀπήγγειλε τότε τὸν «κατὰ Τιμάρχου» λόγον του, ἐγκαλέσας ταῦτον δι' ἀντιγραφῆς προσβαλλούσης τὸν δημόσιον βίον του, καὶ ἐνίκησε νίκην περιφανεστάτην (343). Εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν δὲ συνέδριον ὡς πυλαγόρας τῶν Ἀθηναίων πεμφθεὶς, συνετέλεσε δραστηριώτατα ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Φιλίππου, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Δημοσθένης τὸν κατήγγειλε τότε (342), ὁ δ' Αἰσχίνης ἀπελογήθη ἐπιτυχῶς διὰ τοῦ «περὶ παραπρεσβείας» περιφήμου του λόγου, ὃν ὁ Πλούταρχος φρονεῖ ὅτι ἔγραψε μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπήγγειλε. Τὸ



Αἰσχίνης, ἄγαλμα ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως

δὲ 339 ἐν Δελφοῖς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔκρηξιν τοῦ δευτέρου ἱεροῦ πολέμου, μεθ' ὃν ὁ Φίλιππος, ἀρχηγὸς στρατοῦ τρισμυρίων ἀνδρῶν ἐκλεχθεὶς, ἐστράτευσε κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλ-

λάδος ὀλεθρίαν μάχην τῆς Χαιρωνείας, ἐξελέγη ὁ Δημοσθένης, καίτοι πολλὰ τοῦ Αἰσχίνου ἀντενεργήσαντος, ἵνα ἀπαγγείλῃ τὸν ἐπιτάφιον τῶν πεσόντων. Προτείναντος δὲ τοῦ Κτησιφῶντος ν' ἀποδοθῇ χρυσοῦς στέφανος εἰς τὸν Δημοσθένην διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας του, ὁ Αἰσχίνης, μετὰ ἓξ ὅλα ἔτη (τὸ 330), ἀπήγγειλε τὸν «κατὰ Κτησιφῶντος» εὐγλωττότατον λόγον του, κατὰ τὸ πρόσχημα «γραφὴν παρανόμων» κατὰ τοῦ προτείναντος, πράγματι δὲ κατὰ τῆς πολιτείας τοῦ Δημοσθένους, ὅστις ἀπήντησε διὰ τῆς «περὶ στεφάνου» ἐνδόξου ἀπολογίας του, καὶ ἡττηθεὶς ὁ Αἰσχίνης, ἐξωρίσθη τῶν Ἀθηνῶν. Ἐν ᾧ δ' ἀπήρχετο, σπεύσας κατόπιν του ὁ Δημοσθένης, τῷ προσέφερε τὸ βαλάντιόν του· ὥστε «Ὦ θεοί, ἀνέκραξεν ὁ Αἰσχίνης, πῶς νὰ μὴ λυπῶμαι ἀπερχόμενος ἐκ πόλεως ἐν ᾗ οἱ ἐχθροὶ εἰσὶν εὐεργετικώτεροι ἢ ὅ,τι εἰσὶν ἀλλαχοῦ οἱ φίλοι!» Ἐλθὼν δ' εἰς Ῥόδον, ἠνέῳξεν ἐκεῖ σχολεῖον ῥητορικῆς, καὶ ὅτε ἐν ἄλλοις ἀνέγνω τοὺς δύο λόγους τῆς τελευταίας του δίκης, οἱ ἀκροαταὶ ἐπῄνεσαν μὲν τὸν ἰδικόν του, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐθαύμασαν τὸν τοῦ Δημοσθένους. «Καὶ τί θὰ ἐλέγετε, τοῖς εἶπεν ὁ Αἰσχίνης, ἂν τὸν ἠκούετε νὰ τὸν ἀπαγγέλλῃ ὁ ἴδιος!» Ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Σάμον, ὅπου καὶ ἀπέθανε τὸ 314. — 2) Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικός, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἔγραψεν ἑπτὰ διαλόγους κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἀρχῶν τοῦ διδασκάλου του. Τριῶν σωζομένων ὑπὸ τὸ ὄνομά του διαλόγων ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης, ἀμφιβάλλεται μάλιστα ἂν εἰσὶ καὶ οἱ τρεῖς ἔργα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Οὐχ ἧττον ὡς μὴ γνήσιαι ἐθεωρήθησαν καί τινες τὸ ὄνομά του φέρουσαι ἐπιστολαί. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους διέμεινεν ἐπί τινα χρόνον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Διονυσίου ἐν Συρακούσαις· μετ' αὐτοῦ δὲ τὴν πτῶσιν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἄπορος ὤν, ἠνέῳξε σχολεῖον, καὶ ἔγραφε καὶ λόγους δικηγορικούς.

**Αἰσχρίων,** ἴδ. Ἰαμβογράφοι.

**Αἰσχύλος,** ὁ ἀρχαιότερος τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν τῶν Ἀθηνῶν, Ἐλευσίνιος τὸν δῆμον, ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας, πατρὸς Εὐφορίωνος, γεννηθεὶς ἐν Ὀλ. 63, δ' (525 π. Χ.). Εἰκοσιπενταετὴς ἤδη διηγωνίσθη ὡς ποιητὴς τραγῳδίας, ἀλλ' ἀπέτυχε. Μετὰ δέκα ἔτη δὲ (490) μετέσχε καὶ αὐτὸς, μετὰ τῶν ἡρωϊκῶν ἀδελφῶν του Ἀμεινίου καὶ Κυναιγείρου, τῶν ἀγώνων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἐν Μαραθῶνι, ἐν Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεδόθη αὖθις εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν, καὶ τὸ 484 ἔλαβε τὸ ἆθλον τῆς τραγῳδίας, καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου τὸ 472, ὅτε ἔφερεν εἰς τὴν σκηνὴν τὴν τραγῳδίαν «τοὺς Πέρσας,» αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ἐνδόξως εἶχε μετάσχει. Πλὴν τῆς ἀμιμήτου ὑψηγορίας του, δι' ἧς ἀναδείκνυται εἷς τῶν μεγίστων ποιητῶν πάντων τῶν χρόνων καὶ τόπων, δικαιοῦται προσέτι νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς ὁ πατὴρ καὶ διαμορφωτὴς τῆς τραγῳδίας. Κατ' ἀρχὰς αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις ἦσαν μόνον ὕμνοι θρησκευτικοί, εἰς οὓς ὁ Θέσπις (ἴδ.) παρενέβαλε καὶ ἓν ὁμιλοῦν πρόσωπον. Ὁ δ' Αἰσχύλος κατὰ πρῶτον προσέθηκε καὶ δευτεραγωνιστήν, ὥστε ἐλαττωθέντων τῶν χορῶν, παρενεβλήθησαν διάλογοι, ἀποτελοῦντες ὑπόθεσιν, ἐννοεῖται σχεδὸν πάντοτε ἁπλῆν καὶ ἄνευ ἐντέχνου καὶ περιπεπλεγμένης οἰκονομίας. Οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων του ἔχουσι συνήθως τὸ ὑψηλὸν καὶ ἰδεῶδες τὸ χαρακτηρίζον καὶ τὴν καλλιτεχνίαν τῆς ἐποχῆς του. Προσέτι, βοηθείᾳ τῶν τότε καλλιτεχνῶν, εἰσήγαγε τὴν σκηνικὴν διακόσμησιν καὶ σκευοποιΐαν, καὶ ἐπεμελήθη τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως τῶν ὑποκριτῶν, δοὺς αὐτοῖς ἐπίσημον ἐνδυμασίαν, προσωπεῖα χαρακτηριστικά, καὶ κοθόρνους δίδοντας αὐτοῖς ἐπισημότερον ἀνάστημα. Πρῶτος δ' εἰσήγαγε καὶ τὴν τριλογίαν, συγκειμένην ἐκ τριῶν τραγῳδιῶν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἀναφερομένων, αἷς ὡς τελευταῖον προσετίθετο καὶ ἓν κωμικὸν ἢ σατυρικὸν δρᾶμα. Μετεῖχε δὲ τῶν



παραστάσεων τῶν ἰδίων δραμάτων καὶ ὡς χοροδιδάσκαλος καὶ ὡς ὑποκριτής. Ὁ Αἰσχύλος λέγεται γράψας ὑπὲρ τὰ 70 δράματα, ἐξ ὧν μόνον 7 σώζονται· α) Οἱ «Πέρσαι,» ὡς εἰκάζεται, τὸ ἀρχαιότερον τῶν σωζομένων δραμάτων του, ἐν ᾧ διὰ διηγήσεων περιγράφεται ἡ μάχη τῆς Σαλαμῖνος, ὁ δὲ τόπος τοῦ δράματος ἐστὶν ἡ Περσία, καὶ ὁ χορὸς σύγκειται ἐκ Περσῶν· β') Ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης,» τὸ μέσον δρᾶμα τριλογίας, ἧς τὰ δύο ἄλλα ἦσαν ὁ «Προμηθεὺς πυρφόρος» καὶ ὁ «Προμηθεὺς λυόμενος·» γ') Οἱ «Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας,» διδαχθέντες μετὰ τοὺς Πέρσας, τὸ 468· δ'—ς') Ἡ «Ὀρεστεία,» πᾶσα ἡ τριλογία, ἧς μέρη ὁ «Ἀγαμέμνων» (φονευόμενος ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας)· αἱ «Χοηφόροι,» κατὰ τὸν χρόνον οὕτω κληθὲν (παριστῶν τὸν φόνον τῆς Κλυταιμνήστρας διὰ τοῦ Ὀρέστου καὶ τῆς Ἠλέκτρας)· αἱ «Εὐμενίδες,» ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀρείου Πάγου ἀθώωσις τοῦ μητροκτόνου Ὀρέστου, καὶ ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Ἐρινύων)· ζ') αἱ «Ἱκέτιδες,» (πραγματευόμεναι τὴν εἰς τὸ Πελασγικὸν Ἄργος παραδοχὴν τοῦ Δαναοῦ καὶ τῶν θυγατέρων του μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου φυγήν των). Τὰ κείμενα τῶν δραμάτων τούτων, μάλιστα τῶν τεσσάρων τελευταίων περιῆλθον ἀτελέστατα εἰς ἡμᾶς. Τὸ 468, ἡττηθεὶς ὑπὸ νέου του ἀντιπάλου, τοῦ Σοφοκλέους, ἀπῆλθε τεθλιμμένος ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς τὸν Ἱέρωνα ἐν Συρακούσαις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ὀρεστεία ἐδιδάχθη τὸ 458, φαίνεται ὅτι ἐπανέκαμψεν εἰς Ἀθήνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως ἐκείνου (467). Ἀλλὰ τότε, μικρὸν μετὰ τὴν παράστασιν τῆς τριλογίας, πρέπει νὰ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Σικελίαν, διότι τὸ 456 ἀπέθανεν ἐν Γέλᾳ εἰς ἡλικίαν 69 ἐτῶν. Λέγεται δ' ὅτι ἀετὸς ὑπὲρ αὐτὸν ἱπτάμενος, καὶ τὴν φαλακρὰν αὐτοῦ κεφαλὴν ὡς λίθον στίλβοντα εἰς τὸν ἥλιον ἐκλαβών, ἔρριψεν ἐπ' αὐτὴν ἣν εἰς τοὺς ὄνυχάς του ἐκράτει χελώνην, καὶ ἣν ἤθελε νὰ θραύσῃ, καὶ οὕτω τὸν ἐφόνευσεν, εἰς ἐκπλήρωσιν χρησμοῦ προειπόντος αὐτῷ ὅτι ὁ θάνατος θὰ τῷ ἤρχετο οὐρανόθεν.

**Αἴσων,** ἴδ. Ἀργοναῦται.

**Αἴσωπος,** Ἕλλην μυθογράφος, ἐκ Φρυγίας ἢ Θράκης, νομιζόμενος σύγχρονος τοῦ Σόλωνος καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν. Ἡ ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Μαξ. Πλανούδου γραφεῖσα βιογραφία αὐτοῦ στηρίζεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ μυθιστορικῶν παραδόσεων. Κατ' αὐτὴν ὁ Αἴσωπος, δυσειδὴς καὶ κυφὸς δοῦλος τοῦ Ἰάδμονος ἢ Ξούθου ἐν Σάμῳ, ἀπηλευθερώθη τέλος, καὶ διαμένων παρὰ τῷ Κροίσῳ, βασιλεῖ τῆς Λυδίας, ἐπέμφθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς Δελφούς· ἐνταῦθα δὲ διαβληθεὶς ὅτι ὕβρισε τοὺς θεούς, ἐρρίφθη ἀπὸ τῆς Ὑαμπείας πέτρας καὶ ἀπέθανεν (Ἡρόδ. Β, 134). Οἱ ἀγχίνοες μῦθοι αὐτοῦ, περιστρεφόμενοι εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ πρακτικοῦ βίου, καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ κύκλου τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀρυόμενοι, διεδίδοντο, ὡς φαίνεται, ἐπὶ μακρὸν διὰ στόματος, δι' ὃ καὶ δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ ἡ πάντοτε γνησιότης τοῦ σωζομένου αὐτῶν κειμένου. Ὁ Σωκράτης ἐν τῇ φυλακῇ του ἐσυνεχούργησέ τινας ἐξ αὐτῶν (Πλάτ. Φαίδ. 4). Πρῶτος συνέλεξεν αὐτοὺς ὁ Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς (300 π. Χ.). Ἡ πληρεστέρα αὐτοῦ ἔκδοσις περιλαμβάνει 423. Ὁ Βάβριος (ἀμφιβόλου ἐποχῆς) ἔγραψεν αὐτοὺς εἰς στίχους Ἰαμβικούς· μέρος δὲ τοῦ χειρογράφου αὐτοῦ εὑρέθη καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Μηνοείδου Μηνᾶ.

**Αἴτνα,** τὸ ἡφαίστειον ὄρος παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Σικελίας (Στρβ. ΣΤ, 273), ἔχον ὕψος 3,310 μέτρων. Ἐπὶ τῆς γιγαντομαχίας ὁ Ζεὺς ἐκύλισεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ γίγαντος Ἐγκελάδου (Πίνδ. Ὀλ. Δ, 10.— Αἰσχλ. Προμ. 363), καὶ οὗτος ἐκφυσᾷ τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας. Ὑπ' αὐτὸ κατ' ἄλλους (Cic. Div. II, 19) εἶχον τὰ σιδηρουργεῖά των ὁ Ἥφαιστος καὶ οἱ Κύκλωπες. Ἔκρηξις αὐτοῦ ἐξήμεσε τὸ σιδηροῦν πέδιλον τοῦ εἰς τὸν κρατῆρά του ῥιφθέντος Ἐμπεδοκλέους (ἴδ.). Ὁ Θουκυδίδης μνημονεύει (Γ,

116) τριῶν μόνων ἐκρήξεων αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς ἡ ἑκατονταετηρίδος π. Χ., ὧν ἡ δευτέρα συνέβη πιθανῶς τὸ 480, ἡ δὲ τρίτη τὸ 425, ἕκτον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ὑπῆρχε δ' εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ πόλις ὁμώνυμος, καθ' ἣν ἡ ἀπολεσθεῖσα τραγῳδία τοῦ Αἰσχύλου, αἱ Αἰτναῖαι. Καὶ ὁ Ζεὺς δ' ἐκαλεῖτο Αἰτναῖος, καὶ τὰ Αἰτναῖα ἦν πανήγυρις ἀγομένη αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἐλέγετο δὲ τὸ ὄρος ὀνομασθὲν καθ' ὁμώνυμον νύμφην, θυγατέρα τῆς Γῆς καὶ τοῦ Βριάρεω.

**Αἰτωλία,** χώρα ἑλληνική, πρώην, ὡς ἡ Ἀκαρνανία, Κουρῆτις ἢ Ὑαντὶς καλουμένη, τὸ ὄνομα δὲ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ ἐξ Ἤλιδος προελθόντος Αἰτωλοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος. Εἶχε δ' ὅρια, Δ. τὴν Ἀκαρνανίαν, Β. τὴν Ἤπειρον καὶ Θεσσαλίαν, Α. τὴν Δωρίδα καὶ Ὀζολαίαν Λοκρίδα, καὶ Ν. τὴν πρὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου θάλασσαν, καὶ ἐπιφάνειαν 72 τετραγωνικῶν μιλίων. Τὸ μεταξὺ Λοκρίδος καὶ Φωκίδος ὀρεινὸν μέρος ὠνομάζετο Αἰτωλία Ἐπίκτητος, διότι πρὶν ἀνῆκεν εἰς τὴν Λοκρίδα.



Ὁ Ἡρόδοτος (Ζ, 126) ἀναφέρει ὡς καὶ λέοντας εἰς τὰ ὄρη αὐτῆς. Τὰ κυριώτερα ὀνόματα τῶν ὀρέων της ἦσαν Τυμφρηστὸς (Β), Οἴτη, Κόραξ (Α), Ἀράκυνθος, Παναιτώλιον. Προσέτι Χαλκὶς, Ταφίασσος, Μυηνὸς (ΝΑ). Καὶ πεδιάδες δὲ μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, Αἰτωλῶν πεδίον μέγα παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀχελῷον, περιέχον τὰς λίμνας Τριχωνίδα καὶ Ὑριανὴ ἢ Λυσιμαχίαν, ἔτι δὲ τὸ Λήλαντον πεδίον παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐήνου καὶ τὴν Παρχελωΐτιδα ἀκτήν. Ἀρχαιότατοι κάτοικοι μνημονεύονται πρὸς βορρᾶν οἱ Λέλεγες, πρὸς Μ. οἱ Κουρῆτες (ὅηλ. παλληκάρια), καὶ οἱ Ὕαντες, ἄνθρωποι τραχεῖς, ὠμοφάγοι, δυσκατάληπτον ὁμιλοῦντες διάλεκτον, ἀγνωστότατοι τὴν γλῶσσαν (Θουκ. Γ, 94. — Πολυδ. ΙΖ, 5). Μετὰ τοῦ Αἰτωλοῦ δ' ἀπῆλθον οἱ Ἐπειοὶ ἢ Ἠλεῖοι, ἐξ γενεὰς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ὥστε καὶ ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη Αἰτωλοὶ ἦν τὸ γενικὸν ὄνομα τῶν κατοίκων (Ἰλ. Β, 638). Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἔφερε τοὺς Αἰτωλοὺς ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Θόας. Αἱ κυριώτεραι πόλεις αὐτῶν ἦσαν Πλευρὼν (ἡ πρωτεύουσα), ἡ Καλυδὼν, ἡ Μακύνια, αἱ κορινθιακαὶ ἀποικίαι Χαλκὶς καὶ Μολύκρια, ἡ Ἔλαιος, τὸ Τριχώνιον, ὁ Ὀλενὸς, ἡ Θέρμων, τὸ Αἰγίτιον, ἡ Ἔφρα, ἡ Οἰχαλία. Ταύτας συνέδεε κοινὸς δεσμὸς, ἰδίως ἀπὸ τῆς δ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅστις εἰς τὸ Παναιτώλιον, τὸν ἐν Θέρμῳ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος δὶς κατ' ἔτος συνερχόμενος, ἐξέλεγεν ἕνα στρατηγὸν καὶ ἕνα ἵππαρχον, καὶ τοὺς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κοινῶν ἀποφάσεων ἐπιτηροῦντας ἀποκλήτους. Διέπρεψε δ' ὁ δεσμὸς οὗτος ἰδίως ἀπὸ τοῦ 322, ὅτε, μετὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον ὁ Ἀντίπατρος καὶ ὁ Κρατερὸς ἠναγκάσθησαν νὰ συνθηκολογήσωσι μετ' αὐτοῦ. Εἰς τὸν δεσμὸν προσετέθησαν μετέπειτα καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἡ Τεγέα, ἡ Μαντίνεια, ὁ Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Φιγαλία, καὶ μετ' αὐτοῦ συνεμάχησεν ἡ Ἦλις καὶ ἡ Μεσσηνία, καὶ ἡ νῆσος Κεφαληνία· ἦν δ' αὐτὸς ἀντίπαλος τοῦ Ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συμμαχούντων Μακεδόνων. Ἐν Κυνὸς Κεφαλαῖς (197 π. Χ.) ἐμάχοντο οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ῥωμαίων· εἶτα δ' ἠνώθησαν μετὰ τοῦ ἐν Συρίᾳ Ἀντιόχου, μεθ' οὗ συνυπέκυψαν (190) εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥώμης, βαρεῖς φόρους ἐπιβαλούσης αὐτοῖς (Liv. XXXVII, 48. XXXVIII, 1).

**Αἰτωλὸς,** Υἱὸς Ἐνδυμίωνος, τοῦ βασιλέως τῆς Ἤλιδος, καὶ Ὑπερίππης ἢ Ναΐδος, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀρκάδος ἢ τοῦ Ζήθου, διεδέχθη εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἀδελφόν του Ἐπειόν. Φονεύσας ὅμως Ἄπιν, τὸν υἱὸν τοῦ Φορωνέως, ἀφ' οὗ ἡ Πελοπόννησος Ἀπία γῆ ἐπεκλήθη, ἐδιώχθη ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τοὺς Κουρήτας, μετονομασθέντας κατ' αὐτὸν Αἰτωλοὺς (Ἀπολλόδ. Α, 7, 6). — 2) Υἱὸς Ὀξύλου καὶ Πιερίας. Νέος ἀποθανών, ἐτάφη ἐν Ἤλιδι ὑπὸ τὴν πύλην τὴν ἀνοιγομένην εἰς τὴν πρὸς Ὀλυμπίαν ἄγουσαν, καὶ ὁ γυμνασιάρχης τῶν Ὀλυμπίων ἔθυεν εἰς αὐτὸν κατ' ἔτος (Παυσ. Ε, 4, 4).



**Αἰώρα,** κρεμαστὴ ἕδρα (κούνια), χρησιμεύουσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς καὶ σήμερον, ὡς φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι, ληφθείσῃ ἐκ γραπτοῦ ἀγγείου, ἐφ' οὗ παρίσταται ὄπισθεν τῆς ἕδρας καὶ ὁ αὐτὴν ὠθῶν. Ὁ Πολυδεύκης (Δ, 7, 55) μνημονεύει ᾄσματος ποιηθέντος ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Κολοφωνίου, διὰ τὰς ἐν αἰώραις κινουμένας· καὶ ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις ἑορτὴ Αἰώρα καλουμένη, καθ' ἣν βεβαίως ἐπεδίδοντο αἱ γυναῖκες εἰς τὸ γύ-



μνασμα τοῦτο ψάλλουσαι. Ἀνήρτων δὲ διαφόρως αὐτὴν εἰς μυθολογικὴν πηγὴν, λέγοντες ὅτι κόρη τις, ἑαυτὴν ἀπάγξασα ἐν Ἀθήναις, ηὐχήθη τὸ αὐτὸ νὰ συμβῇ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας νέας Ἀθηναίας, κατὰ τοὺς μὲν (Εὐστάθ. Ἰλιάδ. Γ) Αἰώρα, κατὰ τοὺς δὲ (Μέγ. Ἐτυμ.) Ἠριγόνη καλουμένη, θυγάτηρ τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας, ἑλθοῦσα νὰ ἐγκαλέσῃ ἐπὶ μητροκτονίᾳ τὸν Ὀρέστην πρὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ κρεμασθεῖσα διότι ἀπέτυχε· κατ' ἄλλους (Hygin. P. Astr. II, 4) ἦν ἡ Ἠριγόνη θυγάτηρ τοῦ Ἰκαρίου, φονευθέντος ὑπὸ ποιμένων, οἵτινες ἐξέλαβον ὂν τοῖς ἔδωκεν οἶνον ὡς δηλητήριον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ ἐκρεμάσθη καὶ ηὐχήθη τὴν αὐτὴν τύχην ταῖς Ἀθηναίαις, αἵτινες, κατὰ χρησμὸν, ἀπηλλάγησαν μόνον ὅτε ἑορτὴ ὡρίσθη νὰ τελῆται εἰς αὐτὴν καὶ τὸν Ἰκάριον. Προφανὲς δ' ὅτι ἐνταῦθα τὸ ὄνομα τοῦτο ἀντικαθιστᾷ τὸ τοῦ ἐπίσης αἰωρουμένου Ἰκάρου. Ἡ ἑορτὴ αὕτη ἐλέγετο καὶ Ἀλῆτις.

**Αἰώρημα,** μηχανὴ σκηνικὴ δι' ἄνωθεν κρεμάμενα ἀντικείμενα (ἴδ. θέατρον).

**Ἀκαδημία** ἢ **Ἀκαδήμεια,** ἓξ στάδια τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχουσα, δυτικῶς παρὰ τὸν Κηφισὸν, ἱερὸν τῷ ἥρωϊ Ἀκαδήμῳ, ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου περιτειχισθεῖσα ἵνα χρημεύῃ εἰς γυμνάσιον, ὑπὸ τοῦ Κίμωνος πλουσίως καταφυτευθεῖσα (Παυσ. Α, 29, 3. — Πλούτ. Κίμ. ΙΓ), περιέχουσα καὶ βωμὸν τῶν Μουσῶν μετ' ἀγαλμάτων, ἔργων τοῦ Σπευσίππου, καὶ προσέτι βωμὸν Διὸς τοῦ Καταιβάτου, τοῦ Ἔρωτος, τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ Προμηθέως, ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς, κτλ. Ἐνταῦθα ἐδίδασκεν ὁ Πλάτων, ἐξ οὗ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἀκαδημαϊκοὶ ἐλέγοντο. Ἐκεῖ που ἦν ἔπειτα καὶ ὁ τάφος τοῦ Πλάτωνος, καὶ ὁ πύργος εἰς ὃν ἀπεσύρθη Τίμων ὁ μισάνθρωπος (Παυσ. Α, 30, 3). Ὁ Σύλλας τὴν ἐνδενδροτόμησεν ἵνα πορισθῇ ξύλα διὰ τὰς πολιορκητικὰς μηχανάς του (Πλούτ. Σύλλ. ΙΒ).

**Ἀκάδημος,** ἥρως Ἀθηναῖος, ἰδιοκτήτης τῆς Ἀκαδημίας, ὁ καταγγείλας τοῖς Διοσκούροις ὅτι ὁ Θησεὺς ἔκρυπτεν ἐν Ἀφίδναις τὴν ἀδελφὴν των Ἑλένην ἣν ἥρπασε· δι' ὃ καὶ οἱ Σπαρτιᾶται, ὅτε εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐφείσθησαν τῆς Ἀκαδημίας (Πλούτ. Θησ. ΛΒ).

**Ἄκαινα,** ῥάβδος 6 ⅔ πήχεις μακρὰ, πρὸς καταμέτρησιν (Ἡσύχ.).

**Ἀκάμας,** 1) ἀρχηγὸς τῶν εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων ἐλθόντων Θρᾳκῶν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 844), λέγεται ταχύπους (θοὸς), καὶ ἀνδρεῖος (Ε, 462), καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου (Ζ, 8). — 2) Τρὼς, υἱὸς Ἀντήνορος, μάχιμος (Β, 823). Ἐκδικῶν τὸν ἀδελφόν του Ἀρχέλοχον, φονευθέντα ὑπὸ τοῦ Αἴαντος, ἐφόνευσε τὸν Πρόμαχον, καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ Μηριόνου (Π, 342). — 3) Υἱὸς τοῦ Θησέως. Περὶ αὐτοῦ ὁ Κυκλικὸς ποιητὴς Ἀρητῖνος διηγεῖται ὅτι μετὰ τοῦ Διομήδους ἐπέμφθη πρέσβυς εἰς Τροίαν, νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἑλένης. Εἶτα δὲ μετὰ τοῦ

ἀδελφοῦ του Δημοφῶντος, καὶ μετὰ τοῦ ἐξ Εὐβοίας Ἐλεφήνορος, πρὸς ὃν εἶχε πέμψει ὁ Θησεὺς τοὺς δύο υἱούς του, ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Τρωάδος (Πλούτ. Θησ. ΛΕ). Ὁ Βιργίλιος (Æn. II, 262) τὸν καταριθμεῖ μετὰ τῶν εἰσελθόντων εἰς τὸν Δούριον ἵππον. Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος, ἀνευρόντες οἱ δύο ἀδελφοὶ τὴν μάμμην των Αἴθραν (ἴδ.), ἥτις εἶχε παρακολουθήσει τὴν Ἑλένην, τὴν ἔφερον εἰς Ἀθήνας, ὅπου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μενεσθέως ἀνέλαβον τὴν ἀρχήν. Ὁ δ' Ἀκάμας ἔφερεν Ἀθηναίων ἀποικίαν εἰς Κύπρον, ἔνθα καὶ ἀπέθανε.

**Ἄκαμπτον,** ἡ μέχρι μόνου τοῦ τέρματος ἁπλῆ σταδιοδρομία. Ἴδ. Γυμνάσιον.

**Ἄκανθος,** 1) ἀποικία τῶν Ἀνδρίων ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου κατὰ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ἀφ' ἧς ὁ Ξέρξης ἤρξατο τῆς διώρυχος τοῦ Ἄθω (Ἡρδ. Ζ, 116.—Θουκ. Δ, 84),



ἔνθα καὶ ἐναυάγησε μέρος τοῦ περσικοῦ στόλου (Ἡρδ. ΣΤ, 44).—2) Πόλις ἐν τῇ μέσῃ Αἰγύπτῳ, 120 στάδια τῆς Μέμφιδος ἀπέχουσα, ἔχουσα ναὸν τοῦ Ὀσίριδος (Διόδ. Α, 47).—3) Πόλις ἐν τῇ Ἀθαμανίᾳ ἢ Μολοσσίδι τῆς Ἠπείρου.

**Ἄκανθος,** φυτὸν πλατύφυλλον, ὃ διὰ τὴν εὐκαμψίαν τῶν φύλλων του «ὑγρὸν» λέγει ὁ Θεόκριτος (Α, 55), καὶ οὗ ἡ ἀπομίμησις συνεχῶς ὡς κόσμημα ἐχρησίμευεν εἰς τὰς τέχνας, ἰδίως εἰς τὸ κορινθιακὸν κιονόκρανον.

**Ἀκαρνάν,** υἱὸς τοῦ Ἀλκμαίωνος καὶ τῆς Καλλιρρόης, θυγατρὸς τοῦ Ἀχελῴου. Φονευθέντος τοῦ Ἀλκμαίωνος ὅτε ὁ Ἀκαρνὰν καὶ ὁ ἀδελφός του Ἀμφότερος ἦσαν εἰς παιδικὴν ἡλικίαν, ὁ Ζεὺς, παρακλήσει τῆς μητρός των, παραχρῆμα τοὺς ἡλικίωσεν, ὅτε καὶ θανατώσαντες τοὺς φονεῖς τοῦ πατρός των, ἀπῆλθον εἰς Ἤπειρον, καὶ ἐκεῖθεν προελθόντες ἦρξαν ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας (Ov. Met. IX, 413).

**Ἀκαρνανία,** χώρα ἑλληνικὴ, πρὶν Κουρῆτις καλουμένη κατὰ τοὺς Κουρήτας, ὁρίζεται Δ καὶ Ν ὑπὸ τῆς Ἰονικῆς θαλάσσης, Α ὑπὸ τῆς Αἰτωλίας, ἀφ' ἧς τὴν διήρει ὁ Ἀχελῷος, παρ' ᾧ ἡ Παραχελωΐτις πεδιὰς (Στρβ. 1, 458), καὶ Β ὑπὸ τῆς Ἠπείρου καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις κατῳκεῖτο ὑπὸ τῶν Ταφίων, τῶν Τηλεβοῶν, τῶν Λελέγων, τῶν Κουρητῶν. Εἶτα δὲ λέγεται ἐπελθοῦσα ἀργολικὴ ἀποικία ὑπὸ τὸν Ἀλκμαίωνα, ἢ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀκαρνᾶνα (Θουκ. Β, 102). Κατά τινας δὲ ἐμφαίνει ἡ ἐπωνυμία τοὺς μὴ κεκαρμένους, κατ' ἀντίθεσιν τῶν Κουρητῶν. Τὴν 7ην ἑκατονταετηρίδα π. Χ. οἱ Κορίνθιοι ἵδρυσαν ἀποικίας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀκαρνανίας. Ἀγροῖκοι, ἄξεστοι τὸ ἦθος οἱ Ἀκαρνᾶνες ἦσαν πολεμικοὶ, ἀνδρεῖοι, καὶ ἰδίως καλοὶ τοξόται. Αἱ πόλεις αὐτῶν ἀπετέλουν δεσμὸν, συνεδριάζοντα εἰς Στράτον, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Θύριον ἢ Θούριον, ἢ εἰς Λευκάδα, καὶ πάντοτε ἐχθρικῶς διακείμενον πρὸς τὸν Αἰτωλικόν.

**Ἄκαστος,** υἱὸς τοῦ Πελίου, βασιλέως τῆς Ἰωλκοῦ, μετασχὼν τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν (Ἀπολλ. Α, 224), καὶ τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου (Ov. Met. VIII, 306). Ὅτε ὁ Πελίας ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν θυγατέρων του, ἃς ἐξηπάτησεν ἡ Μήδεια, ὁ Ἄκαστος ἐκήδευσε τὸν πατέρα του, πανηγυρίσας καὶ ἀγῶνας, ὧν μετέσχε καὶ ὁ Πηλεύς. Τούτου ἐρασθεῖσα ἡ γυνὴ τοῦ Ἀκάστου Ἀστυδάμεια, ἢ κατ' ἄλλους (Hor. Od. III, 7, 17) Ἱππολύτη ἐκ Μαγνησίας, ἐπειδὴ δὲν ἐνέδιδεν εἰς αὐτὴν, τὸν ἐσυκοφάντησεν ὡς τὴν τιμήν της ἐπιβουλεύοντα (Πίνδ. Νέμ. Δ, 54. Ε, 26), καὶ ὁ Ἄκαστος ἵνα ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, ὅτε ἐν θήρᾳ ἐπὶ τοῦ Πηλίου



ὄρους ἀπαυδήσας ἀπεκοιμήθη, τῷ ἀφῆρεσε τὸ ξίφος του, καὶ τὸν ἀφῆκεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Κενταύρων. Ἀλλ' οἱ θεοὶ ἔπεμψαν αὐτῷ διὰ τοῦ Ἡφαίστου ὅπλον δι' οὗ ἀντέστη εἰς τοὺς Κενταύρους, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐπολέμησε τὸν Ἄκαστον καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ἰωλκόν· ἢ, κατ' ἄλλοτον μῦθον, σωθεὶς διὰ τοῦ Ἑρμοῦ, ἢ διὰ τοῦ Κενταύρου Χείρωνος, ἐφόνευσε τὸν Ἄκαστον καὶ τὴν σύζυγόν του.

**Ἀκάτιον,** ἴδ. πλοῖον.

**Ἀκερσοκόμης,** ἴδ. Ἀπόλλων.

**Ἀκεσᾶς,** Κύπριος, ἐπίσημος καλλιτέχνης ἐν ὑφαντικῇ χρόνων ἀρχαιοτάτων (Ἀθήν. Β, σ. 48.—Πλούτ. Ἀλέξ. ΛΒ).

**Ἀκεσίνης,** 1) ἴσως ὁ αὐτὸς καὶ Ἄκις, ποταμὸς εἰς τ' ἀνατολικὰ τῆς Σικελίας (Θουκ. Δ, 25). — 2) Ποταμὸς τῆς Ἰνδικῆς δεχόμενος τὸν Ὑδάσπιν (Ἀρρ. ΣΤ, 4, 4) καὶ ἄλλους ποταμοὺς, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰνδόν. Ὁ Διόδωρος (Β, 27) λέγει αὐτὸν Ἀκεσῖνον.

**Ἀκέστης,** ἐν Σικελίᾳ ἐφιλοξένησε τὸν Αἰνείαν καὶ ἐκήδευσε τὸν Ἀγχίσην ἐπὶ τοῦ Ἔρυκος. Κατὰ τὸν Βιργίλιον (Æ. I, 550) ἦν ἡ μήτηρ του Ἐγέστα ἢ Σεγέστα ἐκ τῆς Τρωάδος· ἵνα σώσῃ δ' αὐτὴν ὁ πατήρ της ἐκ θαλασσίου τέρατος ὃ εἶχεν ἐκπέμψει ὁ Ποσειδῶν, τὴν ἔστειλεν εἰς Σικελίαν· ἐκεῖ δ' ἐνυμφεύθη τὸν ποτάμιον δαίμονα Κριμισὸν, καὶ ὁ Ἀκέστης ἵδρυσε μετὰ ταῦτα τὴν πόλιν Σεγέσταν, ἐπώνυμον τῆς μητρός του (Virg. Æ. V, 718). Κατ' ἄλλην παράδοσιν, ἐκστρατεύσας εἰς τὴν Τρωάδα, ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ Αἰνείου.

**Ἀκινάκης,** ἐγχειρίδιον περσικὸν εὐθύ,



κρεμάμενον ἐκ τῆς ζώνης ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ μηροῦ, insignis acinace dextro (Val. Flac. Argon. VI, 701), ὡς ἐν τῇ παρούσῃ εἰκόνι, ἔκ τινος ἀναγλύφου τῆς Περσεπόλεως. Εἰστοὺς εὐγενεῖς Πέρσας ἐδίδετο πολλάκις ὑπὸ τῶν βασιλέων εἰς σημεῖον τιμῆς (Ἡρδ. Η, 120.—Ξενφ. Ἀνδ. Α, 2, 27. 8, 29). Οἱ Σκύθαι καὶ ἄλλα βόρεια ἔθνη εἶχον τὸν Ἀκινάκην καὶ ὡς ἀντικείμενον λατρείας (Ἡρδ. Δ, 62.—Amm. Marc. XXXI.—Mela, II, 1)

**Ἄκις,** ποταμὸς τῆς Σικελίας, ἐκ τῆς Αἴτνης πηγάζων καὶ ῥέων πρὸς Α (Θεόκρ. Α, 69). Κατ' Ὀβίδιον (Met. XIII, 750) εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον μετεμορφώθη ὑπὸ τῆς νύμφης Γαλατείας ὁ νέος υἱὸς τοῦ Φαύνου καὶ τῆς Συμαίθιδος, ὃν ὁ Κύκλωψ Πολύφημος εἶχεν ἐκ ζηλοτυπίας συντρίψει ὑπὸ μέγαν βράχον.

**Ἀκμονέα,** πόλις τῆς Φρυγίας, μεταξὺ Φιλαδελφίας καὶ Δορυλαίου (Cic. pr. Flac. 15).

**Ἄκμων,** 1) ὁ σιδηρουργικὸς, ἐφ' οὗ καὶ



Ἐξ ἀρχαίου δακτυλιολίθου

ὁ Ἥφαιστος καὶ οἱ Κύκλωπες ἐσφυρηλάτουν, χαλκοῦς κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, ἔχων τὴν μίαν ἄκραν προέχουσαν καὶ ὀξεῖαν, διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν κύκλων τῶν ἁλύσεων, ἐστηρίζετο ἐπὶ ξυλίνης βάσεως, τοῦ ἀκμοθέτου (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 410, 476. Ὀδυσ. Γ, 433. Θ, 274.—Ἀπολλ. Ῥόδ. Δ, 761).—2) Εἷς τῶν Ἰδαίων Δακτύλων (Στρβ. Ι, 473), σύμβολον βεβαίως τῆς σιδηρουργικῆς.

**Ἀκοίτης,** 1) ναύκληρος, εἶτα ἱερεὺς τοῦ Διονύσου (Ov. Met. III, 582).—2) Ὑπασπιστὴς τοῦ Εὐάνδρου (Virg. Æ. XI, 30. 85).

**Ἀκόνη,** λίθος ἐφ' οὗ, ὡς σήμερον, διὰ



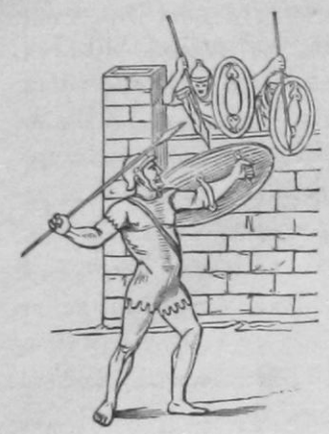
Ἐξ ἀρχ. δακτυλιολίθου

μηχανισμοῦ στρεφομένου, καὶ διαβρεχομένου δι' ὕδατος ἢ ἐλαίου, ἠκόνιζον τὰς μαχαίρας, τὰ βέλη, κτλ. (Plin. H. N. XXXVI, 47.—Hor. Od. II, 8, 15), ὡς ἐν τῇ ἐπισυνημμένῃ εἰκόνι ἀρχαίου δακτυλιολίθου, καθ' ἣν ὁ Ἔρως ἀκονίζει τὰ βέλη του.

**Ἀκόντιον,** 1) πόλις τῆς Ἀρκαδίας

(Στέφ. Βυζ.—Παυσ.).—2) Ὄρος τῆς Φωκίδος, ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι τοῦ Ὀρχομενοῦ (Στρβ. Δ.).

**Ἀκόντιον,** ὡς καὶ ὁ Ἄκων, οὐ ἐστὶν ὑποκοριστικὸν, ὅπλον πρὸς βολὴν ἢ πρὸς κέντησιν, συγκείμενον ἐκ μακρᾶς ῥάβδου καὶ ἐκ μεταλλίνης αἰχμῆς, καὶ κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ σχήματος τῆς αἰχμῆς, οὔσης ἢ πλατυτέρας ἢ μακροτέρας, καὶ τοῦ μήκους τῆς ῥάβδου, ἀπὸ 1, 56 - 2, 20$^{μ}$, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, διάφορα ὀνόματα φέρον, ἔγχος (παρ' Ὁμήρῳ), δόρυ, λόγχη, σάρισσα ἡ μακεδονική. Καὶ τὸ μὲν ἀκόντιον ἦν ἐκ τῶν βραχυτέρων, πρὸς βολὴν, ἰδίως διὰ τὴν θήραν, τὸ δὲ δόρυ ἐκράτει ὁ στρατιώτης εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα, ὥστε καὶ «ἐπὶ δόρυ στροφὴ» ἦν ἡ ἐπὶ δεξιά· καὶ ἐνίοτε, παρ' Ὁμήρῳ οἱ πολεμισταὶ λέγονται, καὶ ἐν εἰκονικαῖς παραστάσεσι φαίνονται, δύο δόρατα εἰς τοὺς δίφρους αὐτῶν ἔχοντες, πιθανῶς ἓν δόρυ καὶ ἓν ἀκόντιον, τοῦτο πρὸς βολὴν καὶ τὸ ἄλλο πρὸς ἀμφότερα. Τὸ δόρυ ἐνίοτε εἶχεν εἰς τὸ μέσον ἀγκύλην (ἴδ.), λωρίον περὶ αὐτὸ ἐστραμμένον, καὶ ᾧ κρατῶν ὁ στρατιώτης, ἔδιδε τῷ ὅπλῳ, ὅταν τὸ μετεχειρίζετο, μεγαλητέραν δύναμιν διὰ περιστροφικῆς κινήσεως, καὶ τὰ τοιαῦτα δόρατα ἐλέγοντο μεσάγκυλα, καὶ διηγκυλωμένοι ἦσαν οἱ εἰς τὴν ἀγκύλην ἐμπεπαρμένοι δάκτυλοι, (Πλουτ. Φιλοποίμ. ΣΤ). Τινὰ δὲ εἶχον καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον πέρας αἰχμὴν, καὶ ἵνα ἐμπήγνυνται εἰς τὴν γῆν, καὶ ἵνα χρησιμεύωσι καὶ ἂν ἡ ἐμπροσθία ἐθραύετο. Τὸ μακρότατον δὲ τοιοῦτο ὅπλον ἦν ἡ σάρισσα, ἔχουσα μῆκος 14 πήχεων ἢ 6 ½ μέτρων (Αἰλ. Τακτ. ΙΔ).



Ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου

**Ἀκόντιος,** κατ' Ὀβίδιον (Her. XX, 21), δανεισθέντα ποιητικῶς τὴν ὑπόθεσιν ἐξ ἀπολεσθέντος πονήματος (Κυδίππη) τοῦ Καλλιμάχου, νέος Κεῖος, ἐρασθεὶς ἐν Δήλῳ τῆς Κυδίππης, νέας ἐπισήμου Ἀθηναίας, ἔρριψεν εἰς τὸν ναὸν ἐν ᾧ αὐτὴ διέτριβε μῆλον ἐφ' οὗ ἐπέγραψεν ὑπόσχεσιν αὐτῆς, ὅτι θέλει τὸν νυμφευθῆ. Καὶ αὕτη μὲν, ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιγραφὴν, ἀπέρριψε τὸ μῆλον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τρὶς, ὅτε ἔμελλε νὰ δοθῇ εἰς γάμον, βαρέως ἠσθένησεν, ὁ χρησμὸς ἐρωτηθεὶς ἀπήντησεν, ὅτι ὤφειλε νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι ἐπρόφερεν ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιγραφὴν, καὶ οὕτως ἐνυμφεύθη τὸν Ἀκόντιον.

**Ἀκουσίλαος,** ἴδ. λογογράφοι.

**Ἄκρα.** Πολλαὶ πόλεις, καὶ λόφοι οὕτω ἐκαλοῦντο· ἐν ἄλλοις 1) Ἄκρα Λευκὴ, ἐν Ἱσπανίᾳ, ὑπὸ Ἀμίλκα ἱδρυθεῖσα (Διοδ. ΚΕ, 2). — 2) ἐπὶ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου (Στρβ. ΙΑ, 494).—3) λόφος παρὰ τῇ Ἱερουσαλὴμ, ἐφ' οὗ ὁ Ἀντίοχος ἔκτισε φρούριον. —Ἄκραι 1) πόλις Αἰτωλικὴ (Πολ. Ε, 13). —2) πόλις Σικελικὴ, ἀποικία τῶν Συρακουσῶν (Θουκ. ΣΤ, 5.—Διόδ. ΚΓ, 6).

**Ἀκράγας,** πόλις εἰς τὰ νότια τῆς Σικελίας κειμένη, κτισθεῖσα παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποταμὸν παρὰ τῶν Ῥοδίων Δωριέων τῆς Γέλας, τὸ 581 π. Χ., κατὰ τὸν μῦθον δὲ (Πίνδ. Πύθ. Ζ, 6), ὑπ' Ἀκράγαντος, υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ὠκεανίδος Ἀστερόπης· ἐπίσημος καὶ πλουσία, πατρὶς τοῦ Ἐμπεδοκλέους. Αὐτῆς ἦρξε (570—554 π. Χ.) ὁ σκληρὸς τύραννος Φάλαρις, εἶτα δ' ὁ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ὑμνηθεὶς Θήρων (483—472). Τὸ 406 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων



Νόμισμα Ἀκραγαντίνων



(Διόδ. ΙΓ, 82). Ὁ Τιμολέων ἀπέδωκεν αὐτῇ τὴν ἐλευθερίαν. Τὸ 262 δὲ π. Χ. ὑπετάγη εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐν αὐτῇ (νῦν Girgenti) σώζονται ἀρχαῖα ἐρείπια, ἐν οἷς καὶ τρεῖς ναοὶ τοῦ Διὸς, τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἴσως τῆς Ὁμονοίας.

**Ἀκράγας,** ἐπίσημος τορευτὴς ἐκ Ῥόδου, ἐκπώματα ἐργαζόμενος (Pl. XXXIII, 55).

**Ἄκραθως,** τὸ τελευταῖον ἀκρωτήριον τοῦ Ἄθω (Στρβ. Ζ).

**Ἀκραία,** τροφὸς τῆς Ἥρας, θυγάτηρ τοῦ ποταμοῦ Ἀστερίωνος, καὶ ἀδελφὴ τῆς Εὐβοίας.

**Ἀκραῖος,** ἐπίθετον θεῶν ἐχόντων ναοὺς ἢ βωμοὺς ἐπὶ ἀκροπόλεων ἢ ἀκρωτηρίων.

**Ἀκραιφία, Ἀκραιφίαι** ἢ **Ἀκραίφιον,** μικρὰ πόλις Βοιωτικὴ παρὰ τὴν Κωπαΐδα, ἔχουσα ναὸν Διονύσου (Παυσ. Θ, 23.—Ἡρδ. Η, 235.—Στρβ.)

**Ἀκράτισμα. Ἄκρατον.** Ἴδ. Ἑστίασις,

**Ἄκρατος,** ὀπαδὸς τοῦ Βάκχου, ἑορταζόμενος ἐν Μουνυχίᾳ τῆς Ἀττικῆς (Παυσ. Α, 24).

**Ἀκρίσιος,** ἀπόγονος τοῦ Δαναοῦ, υἱὸς Ἄβαντος καὶ Ὀκελείας (ἢ Ἀγλαΐας), βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ἐκδιώξας τὸν δίδυμον ἀδελφόν του Προῖτον, ἀναγκασθεὶς ὅμως ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Ἰοβάτου, τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας, νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν Τίρυνθα. Τὸν χρησμὸν φοβηθεὶς ὅστις τῷ προεῖπεν ὅτι θὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου του, καθεῖρξε τὴν θυγατέρα του Δανάην, καὶ ὅταν εὗρεν ὅτι αὐτὴ ἐν τῇ φυλακῇ της ἔτεκεν ἐκ τοῦ Διὸς, καταβάντος ἐν σχήματι χρυσοῦ, τὸν Περσέα, ἐνέκλεισεν αὐτὴν μετὰ τοῦ βρέφους εἰς λάρνακα καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ἐσώθησαν εἰς τὴν Σέριφον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Λαρίσῃ ἀπαντηθεὶς ὁ Περσεὺς μετὰ τοῦ Ἀκρισίου, ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐξ ἀπροσεξίας, ῥίπτων τὸν δίσκον εἰς ἐπικηδείους ἀγῶνας. (Ἀπολλοδ. Β, 231. Δ. 6, 4).

**Ἀκρίτας,** 1) τὸ νοτιοδυτικὸν ἀκρωτήριον τῆς Μεσσηνίας (Στρβ. Η, 359. — Παυσ. Δ, 24, 12). — 2) Ἀκρωτήριον τῆς Βιθυνίας, τὸ βόρειον τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου (Πτολ. Ε).

**Ἀκρόαμα,** ἴδ. συμπόσιον.

**Ἀκροθίνιον,** ἴδ, Ἀναθήματα.

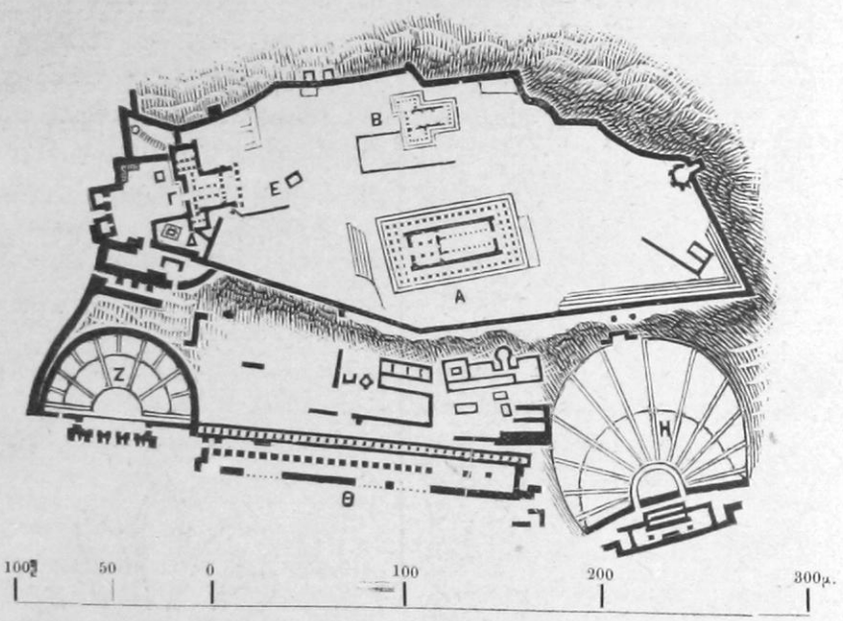
**Ἀκροκεραύνια,** Ἡ δυτικωτέρα προέκτασις τῶν Κεραυνίων ὀρέων τῆς Ἠπείρου, ἅτινα παρατείνουσι τὴν θάλασσαν μέχρι τῆς Ἰλλυρίας, (σ. βουνὸ τῆς Χειμάρας).

**Ἀκροκόρινθος,** ὁ (Στρβ.—Πολύβ. Β, 43)· ἡ (Ξενοφ. Ἑλ. Δ, 4, 4, ἴσως ὑπονοεῖται «ἄκρα»)· ἡ ἀκρόπολις τῆς Κορίνθου.

**Ἀκρόλιθοι,** ἀγάλματα, ὧν τὰ ἄκρα μόνον (κεφαλὴ, χεῖρες καὶ πόδες) ἦσαν λίθινα, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη, δι' οἰκονομίαν, ξύλινα (Ἀνθολ. Ρωδ. ΧΙΙ, 40 — Vitr. II, 8, 11 — Παυσ. Β, 4, 1. ΣΤ, 25, 4, κτλ.).

**Ἀκρόπολις,** φρούριον ἐφ' ὑψηλοῦ, ὑπερκείμενον πόλεως, καὶ πρὸς ὀχύρωσιν αὐτῆς. Ἰδίως ἡ τῶν Ἀθηνῶν (ἴδ.). Ὁ λόφος οὗτος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀρχαίας πόλεως ἐγειρόμενος, ἐκαλεῖτο κατ' ἀρχὰς Κεκροπία, καὶ, ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις, ἔτι ἰδίως πόλις (Θουκ.), διότι αὕτη ἦν τὸ πρῶτον ἡ κυρίως κατοικία τῶν Ἀθηναίων. Ὑπ' αὐτὴν, ἰδίως εἰς τοὺς ΝΑ αὐτῆς πρόποδας κατοικήσαντες ἐν παλαιτάτοις χρόνοις Πελασγοὶ, αὐτοὶ ἰσοπέδωσαν τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, καὶ ὠχύρωσαν τὸ πρῶτον αὐτὸν, δι' ὃ καὶ τὸ πρωτόκτιστον τοῦτο τεῖχος ὠνομάσθη Πελασγικὸν, καὶ οὕτως ἐξηκολούθησε καὶ μετέπειτα καλούμενον τὸ πρὸς βορρᾶν τεῖχος, εἴτε διότι μόνον τοῦτο τὸ μέρος, ὡς μᾶλλον εὐπρόσιτον, εἶχον τειχίσει ἐκεῖνοι, εἴτε διότι τὸ πρὸς μεσημβρίαν κατὰ πρῶτον ἢ κατὰ μετασκευὴν τοῦ ἀρχαίου τεῖχος, ἀνήγειρεν ὁ Κίμων, ὅθεν καὶ Κιμώνια τείχη, ἐν πλείστοις σωζόμενα, τὰ κατ' ἐκείνην τὴν πλευρὰν ὠνομάσθησαν. Πελασγικὸν δ' ἐλέγετο καὶ ἔκτασίς τις, ἀρχικῶς ἴσως καὶ αὐτὴ ὠχυρωμένη, ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος. — Ἡ εἴσοδος εἰς

τὴν Ἀκρόπολιν ἦν πρὸς δυσμὰς, κλειομένη κατ' ἀρχὰς δι' ἐννέα, πιθανῶς πλησίον ἀλλήλων κειμένων πυλῶν, τοῦ Ἐννεαπύλου (ἴδ.), εἰς ὃ ὁ Περικλῆς, δι' ἀρχιτέκτονος τοῦ Μνησικλέως, ἀντικατέστησε τὰ πεντάπυλα Προπύλαια (ἴδ.), μᾶλλον πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένα. Ἡ εἰς αὐτὰ ἀνάβασις ἦτο ἀνοικτὴ ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βράχου· ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν δὲ χρόνων, τὸ 27 π. Χ. κατεσκευάσθη ἡ πρὸς αὐτὰ ἄγουσα μαρμαρίνη ἀναβάθρα, ἥτις ἀνευρέθη κατὰ μέρος ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς. Μεταγενεστέρως ὁ Γάλλος




Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Beulé ἀνέσκαψεν εἰς τὸ Δ πέρας αὐτῆς τεῖχος καὶ πύλην, ἥτις καὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐνομίσθη οὖσα αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῶν κλασικῶν χρόνων πρώτη εἴσοδος εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εἰκόνες ἀνοικοδομήσεως καὶ συμπληρώσεως τῆς ἀρχαίας Ἀκροπόλεως ἐγένοντο, ὡς ἡ ἐπισυνημμένως δημοσιευομένη κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη, οὐ μόνον διότι οὐδὲν παρ' οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων περὶ κλίμακος πρὸ τῶν Προπυλαίων ἀναφέρεται, ἀλλὰ καὶ διότι θετικαὶ ἀποδείξεις ὑπάρχουσιν (Ἀριστφ. Λυσιστρ.) ὅτι μεταξὺ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανὸς, ὡς καὶ τῆς κάτω πόλεως ἐλευθέρα ἦν ἡ κοινωνία, καὶ τέλος διότι εἰς τὴν Πύλην τοῦ Beulé εὑρέθησαν ἐνηρμοσμένα, ἐξ ἄλλων Ἑλληνικῶν μνημείων ἀποσπασθέντα ἀρχιτεκτονικὰ κοσμήματα, καὶ ἐπιγραφαὶ, ὡς καὶ Ῥωμαϊκαὶ, ἐνίοτε ἀντιστρόφως ἐντετειχισμέναι. Ὥστε ἀναμφισβητήτως τὸ τεῖχος καὶ ἡ πύλη εἰσὶ χρόνων Βυζαντινῶν, πιθανῶς τῆς ἐπὶ Βαλεντινιανοῦ ὀχυρώσεως. — Τῶν προπυλαίων ἡ Β πρὸς Δ προέχουσα πτέρυξ ἦν ἡ πινακοθήκη ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ἡ δὲ Ν εἶχεν ἐπῳκοδομημένον τὸν ναὸν τῆς Νίκης (ἴδ.). Ἐντὸς τῶν στοῶν αὐτῶν ἦσαν ἱδρυμέναι αἱ Χάριτες, γλυπτικὸν ἔργον τοῦ Σωκράτους, ἐντὸς δὲ τῆς Ἀκροπόλεως, δεξιῶς τῷ εἰσιόντι, ἦν τὸ ἄγαλμα τῆς Ὑγείας Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Πύρρου, οὗ τὸ βάθρον σώζεται ἐν χώρᾳ, καὶ ὀλίγον ἐνδοτέρω κολοσσιαῖος ὁ Δούριος ἵππος τοῦ Στρογγυλίωνος (Παυσ. Α. 23, 5. — Σχλ. Ἀριστφ. Ὀρν. 1128). Εἰς τὸ μεσαίτατον σημεῖον τοῦ λόφου ἵστατο ὁ Παρθενὼν (ἴδ.), ὑπὸ Ἰκτίνου οἰκοδομηθεὶς ἐπὶ Περι-



κλέους· ΝΔ δ' αὐτοῦ ὁ ναὸς τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, καὶ ΒΔ τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς (Ξ) ἔργον τοῦ Φειδίου, τοσοῦτον ὑψηλὸν, ὥστε ἡ αἰχμὴ τῆς λόγχης αὐτοῦ ἐφαίνετο ὑπὲρ τὸν Παρθενῶνα εἰς τοὺς ἐκ τοῦ Σουνίου προσπλέοντας. Ἡ θέσις τοῦ βάθρου αὐτοῦ φαίνεται ἔτι. Ὀπίσω δὲ, πρὸς Α τοῦ Παρθενῶνος, ᾠκοδομήθη στρογγύλος ναΐσκος τοῦ Αὐγούστου καὶ Ῥώμης, οὗ ἐρείπια σώζονται, καὶ Β, πρὸς τὸ χεῖλος τῆς Ἀκροπόλεως, ἦν ἐπὶ ἀρχαιοτάτων χρόνων τὸ ἀνάκτορον τῶν βασιλέων τῆς Ἀττικῆς, τὸ Ἐρέχειον, οὗ λείψανα τῶν βάσεων ἐσχάτως ἀνευρέθησαν· καὶ τούτου μέρος ἦν, ἢ κατόπιν ἐκτίσθη παρ' αὐτῷ, ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, Ἐρέχθειον (ἴδ.) ὀνομασθεὶς καὶ αὐτὸς, καὶ περικλείων τοὺς τάφους τοῦ Κέκροπος καὶ τοῦ Ἐρεχθέως. Τοῦτον ἐπυρπόλησαν οἱ μετὰ τοῦ Ξέρξου Πέρσαι τὸ 480 π. Χ., καὶ τὰ λείψανα αὐτοῦ, ἰδίως τὰ κοσμοῦντα αὐτὸν ἀγάλματα τῆς ἀρχαίας τέχνης, κατακωσθέντα, φαίνεται, ἔκτοτε πρὸς περίσωσιν ἀπὸ βεβηλώσεως, ἀνευρέθησαν ἐσχάτως ἐπαλλήλως κείμενα, ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς. Ἀνῳκοδομήθη δ' ὁ ναὸς κατάκοσμος ἐπὶ Περικλέους, καὶ τούτου σώζεται τὸ ὡραῖον ἐρείπιον. — Καὶ τρεῖς ἔτι στεναὶ ὑπόγειοι ἔξοδοι ἐκ τοῦ Β τείχους τῆς Ἀκροπόλεως ἀνευρέθησαν, ἡ μία παρὰ τῇ ΒΑ γωνίᾳ, ἄλλη ΒΔ τοῦ Ἐρεχθείου, ἐκβάλλουσα εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ἱερὸν τῇ Ἀγραύλῳ, καὶ τρίτη ΒΑ τῶν Προπυλαίων, φέρουσα εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ΒΔ ὀφρὺν τοῦ λόφου κείμενα σπήλαια τοῦ Πανὸς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος· ὑπὸ δὲ τὴν Ν πλευρὰν ἔκειτο Α τὸ Διονυσιακὸν Θέατρον (Θ), ἐν ᾧ ἐδιδάσκοντο τῶν μεγάλων ποιητῶν τὰ δράματα, μετὰ σπηλαίου ὑπὲρ αὐτὸ, ἀνήκοντος εἰς χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Θρασύλλου (Bœekh. C. I. 224)· μετ' αὐτὸ δὲ, Δ, ἡ μετ' αὐτοῦ συνεχομένη στοὰ τοῦ Εὐμένους, καὶ ὀπίσω αὐτῆς, πρὸς τοὺς πρόποδας, ὁ ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ· ὑπὸ δὲ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ λόφου, τὸ Θέατρον καὶ Ὠδεῖον, ὃ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ Μ. Αὐρηλίου Ἡρῴδης ὁ Ἀττικὸς, εἰς μνήμην τῆς γυναικός του Ῥηγίλλης.

**'Ακρότατος,** 1) υἱὸς Κλεομένους Β' βασιλέως τῆς Σπάρτης, ἐκίνησε τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν ἀντιστὰς εἰς τὸ ψήφισμα τὸ κηρύττον ἀκαταδιώκτους τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τῆς Μεγαλοπόλεως (330 π. Χ.) φυγόντας. Ἐν Σικελίᾳ ἀνέλαβε τὴν στρατηγίαν τῶν Ἀκραγαντίνων κατὰ τοῦ Συρακουσίου Ἀγαθοκλέους, ἀλλὰ δυσαρεστήσας διὰ τῶν βιαιοπραγιῶν του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σπάρτην (Διόδ. ΙΘ, 70. — Πλούτ. Ἄγις. Γ. — Παυσ. Γ, 6, 2). — 2) ὁ ἔγγονος αὐτοῦ, διεδέχθη (265) τὸν πατέρα του Ἀρέα εἰς τὸν θρόνον, καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐφονεύθη ὑπὸ Ἀριστοδήμου, τοῦ τυράννου τῆς Μεγαλοπόλεως (Πλούτ. Πύρ. ΚΣΤ. — Ἄγις, Γ. — Παυσ. Γ, 6).

**'Ακρων,** ἰατρὸς Ἀκραγαντῖνος, τὰς Ἀθήνας μετὰ τὸν μέγαν λιμὸν, καθαρίσας (Πλούτ.).

**'Ακρώρειος,** πόλις τῆς Τριφυλίας ἐν Πελοποννήσῳ, ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ (Ξεν. Ἑλλ. Β, 2, 30. Δ, 2, 16. — Στ. Βυζ.).

**'Ακρωτήριον,** 1) τὸ ὑπὲρ τὰς γω-



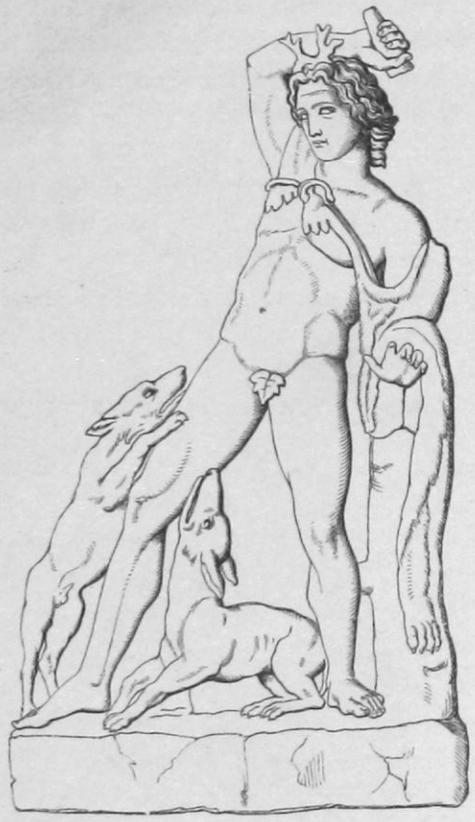
νίας τοῦ ἀετώματος σύνηθες ἀρχιτεκτονικὸν

κόσμημα, κατὰ τὴν εἰκόνα: (ἴδε ναός). — 2) Τὸ ἄκρον τῆς πρῴρας. (ἴδε πλοῖον).

**Ἀκταία,** 1) μία τῶν Νηρηίδων (Ἡσ. Θεογ. 249. — Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 41). — 2) Μία τῶν Δαναΐδων (Ἀπλδ. Β, 1, 5). — 3) Ἐπίθετον τῆς Δήμητρος ἐν Ἀττικῇ.

**Ἀκταῖος,** 1) ὁ ἀρχαιότατος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, πατὴρ τοῦ Ἐρυσίχθονος καὶ τῆς Ἀγραύλου, γυναικὸς τοῦ Κέκροπος (Παυσ. Α, 2. — Ἀπολλόδ. Γ, 14, 2). — 2) Πατὴρ τοῦ Τελαμῶνος (Ἀπλδ. Γ, 12, 6).

**Ἀκταίων,** υἱὸς Ἀριστ αίου καὶ Αὐτονόης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, ὑπὸ τοῦ Κεν-



ταύρου Χείρωνος εἰς θηρευτὴν ἀνατραφεὶς καὶ 50 κύνας τρέφων. Εἴτε διότι ἐκαυχήθη ὅτι ὑπερτερεῖ τὴν Ἄρτεμιν, εἴτε διότι εἶδε τὴν θεὰν λουομένην γυμνὴν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος ἐκ βράχου ὃν εἶδεν ὁ Παυσανίας (Θ, 2, 3), ἡ θεὰ τὸν μετέβαλεν εἰς ἔλαφον, καὶ οἱ κύνες τοῦ, παραγνωρίσαντες αὐτὸν, τὸν ἐσπάραξαν. Παραστάσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐκτεθειμέναι (Παυσ. Αὐτ. 38, 4), οἷον πιθανῶς καὶ τὸ ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσείῳ σωζόμενον ἄγαλμα, ἔσωζον τοὺς θηρευτὰς ἀπὸ τῆς ἐπηρείας τῶν κυνικῶν καυμάτων, ὧν σύμβολον ἦν πιθανῶς ὁ μῦθος. — 2) Νεανίας ἐκ Κορίνθου, υἱὸς τοῦ Μελίσσου, ὅστις ἀπέθανε διωκόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀρχίου. Ἴδ. (Πλούτ. Ἐρ. δ. Β).

**Ἀκτὴ,** 1) ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Ἀττικῆς. — 2) Παραλία τῆς Πελοποννήσου, μεταξὺ Τροιζῆνος καὶ Ἐπιδαύρου. — 3) Παραλία τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας. — 4) Ἡ χερσόννησος τοῦ Ἄθωνος (Θουκ. Δ, 109). — 5) (Καλὴ) ἀκτὴ, εἰς τὴν βόρειον παραλίαν τῆς Σικελίας (Ἡρόδ. ΣΤ, 22).

**Ἄκτια,** ἴδ. Ἄκτιον.

**Ἄκτιον,** ἀκρωτήριον καὶ πόλις κατὰ τὴν δεξιὰν εἴσοδον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου ἐν Ἀκαρνανίᾳ, μετὰ περιφήμου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃν ἐκαλλώπισεν ὁ Αὔγουστος ὅτε (τὸ 31 π. Χ.) ἐνίκησεν ἐνταῦθα ἐν περιφανεῖ ναυμαχίᾳ τὸν Ἀντώνιον. Διώρισε δὲ τότε τριετηρικὴν πανήγυριν, τὰ Ἄκτια, τελουμένην ἐπὶ τοῦ ἀντιπέραν ἀκρωτηρίου (Θουκ. Α, 29. — Στρβ. Ζ, 325. Ι, 451. — Virg. A. III, 275. — Suet. Ort. XVIII. Tib. VI).

**Ἀκτορὶς,** θαλαμηπόλος τῆς Πηνελόπης (Ὁμ. Ὀδ. Ψ, 227).

**Ἄκτωρ,** 1) υἱὸς Μυρμιδόνος καὶ Πεισιδίκης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰόλου, βασιλέως τῆς Φθίας, πατὴρ Εὐρυτίωνος (Ἀπολλόδ. Α, 7, 3) καὶ Ἴρου, πατρὸς (ἄλλου) Εὐρυτίωνος (Ἀπολλόδ. Ῥόδ. Δ, 73). — 2) Υἱὸς Δηϊόνος καὶ Διομήδης, θυγατρὸς τοῦ Ξούθου, σύζυγος τῆς Αἰγίνης, ἔχων υἱὸν τὸν Μενοίτιον, καὶ ἔγγονον τὸν Πάτροκλον (Ἀπλδ. Δ, 8, 4. Πίνδ. Ὀλ. Θ, 106). — 3) Υἱὸς Φόρβαντος καὶ Ὑρμίνης, θυγατρὸς τοῦ Ἐπειοῦ, ἀδελφὸς τοῦ Αὐγείου· ἔσχε γυναῖκα τὴν Μυλιώσην, καὶ ἐξ αὐτῆς υἱοὺς τὸν Εὔρυτον καὶ Κτέατον (Ὁμηρ. —



Ἀπλδ. Β, 7, 2). — 3) Υἱὸς Φόρβαντος (Ἀπολδ. αὐτ.). — 4) Υἱὸς Ἀζέου (Παυσ. Θ, 37). — 5) Υἱὸς Ἱππάσου, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν (Ἀπλδ. Α, 9). — 6) Υἱὸς Οἰνοπέως, εἷς τῶν μετὰ τοῦ Ἀδράστου ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν (Αἰσχλ. Ἑπτ. ἐπ. Θήβ. 557). — 7) Ὀπαδὸς τοῦ Αἰνείου, οὗ τὴν λόγχην ἥρπασεν ὁ Τοῦρνος (Virg. Æ. IX, 500).

**Ἀκύφας,** ἀρχαία δωρικὴ πόλις ἐπὶ τῆς Οἴτης, καὶ Πίνδος (ἡ) ἐλέγετο (Στρβ. Θ).

**Ἀκωκὴ,** ἴδ. αἰχμή.

**Ἀλάβανδα** (τὰ καὶ ἡ), ἐπίσημος πόλις τῆς Καρίας (Ἡρδτ. Ζ, 195). Φρυγίας κατὰ Η, 136), πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ, τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελουμένη καὶ τῶν τεχνῶν, μὴ ἐπαινουμένη δ' ἐπ' αὐστηρότητι ἠθῶν. Πατρὶς τῶν δύο ῥητόρων Ἀπολλωνίων (ἴδ.) (Στρβ. ΙΔ. — Liv. XXXIII, 18). Κτίστης αὐτῆς λέγεται ὁ Ἀλάβανδος, υἱὸς τοῦ Καρὸς καὶ τῆς Καλιρρόης (Στ. Β.).

**Ἀλάβαστροι** ἢ ἀλάβαστρα ἀγγεῖα ἐξ ἀλαβάστρου, κυρίως δι' ἀρώματα, μύρα καὶ χρίσματα· ἐνίοτε ὅμως ἦσαν καὶ ἐξ ἄλλων πολυτίμων ὑλῶν, ἐξ ὄνυχος ἢ χρυσοῦ, κτλ. (Ἡρδ. Γ, 30. — Ἀριστφ. Ἀχαρν. 1053. — Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 18. — Εὐαγγ. Λουκ. Ζ, 37). Ἴδ. Ἀγγεῖα.

**Ἀλαγονία,** πόλις τῆς Ἐλευθερολακωνίας πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ (Παυσ. Γ, 33).

**Ἀλαζῶνες,** ἔθνος σκυθικὸν μεταξὺ Νείπρου καὶ Βόλγα (Ἡρδ. Δ, 17).

**Ἀλαὶ,** 1) Ἀραφηνίδες, Αἰξωνίδες, ἴδ. Ἀττική. — 2) Ἁλικαὶ, παρὰ τὸν Πειραιᾶ (Ξεν. Ἑλ. Β, 4, 34), καὶ ἐν γένει αἱ θαλάσσιαι ἁλικαὶ, καὶ ἀλοπήγια καλούμεναι.

**Ἄλαισα** καὶ Ἄλεσα, κατὰ τὴν βορείαν ἀκτὴν τῆς Σικελίας, ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Σικελοῦ ἡγεμόνος Ἀρχωνίδου διὰ μισθωτῶν Ἑλλήνων, καὶ ἦν πόλις ἐμπορική (Διόδ. ΙΔ, 16. — Στρβ. ΣΤ, 266).

**Ἀλαλκομεναὶ,** 1) πόλις ἐν Βοιωτίᾳ, μεταξὺ τῆς Κωπαΐδος λίμνης καὶ τοῦ ὄρους Τιλφωσίου. Εἶχε δ' ἀρχαῖον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις καὶ ἐνταῦθα ἐλέγετο γεννηθεῖσα καὶ τραφεῖσα ὑπὸ ἥρωος Ἀλαλκομένους (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 3. — Στρβ. Θ, 415. — Παυσ. Θ, 33). — 2) Πόλις ἐπὶ τῆς παρὰ τῇ Ἰθάκῃ νήσου Ἀλεξίας (Στρβ. Ι, 457).

**Ἀλαμανοὶ,** (ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ alle Männer ἢ ἀρχ. alle Mannan, πάντες οἱ ἄνδρες), δεσμὸς πόλεων μεταξὺ τοῦ Δουνάβεως, τοῦ ἄνω Ῥήνου καὶ τοῦ Μείνου, γνωστὸς γενόμενος τὸ πρῶτον τὸ 3 μ. Χ. Εἶχον διαφόρους βασιλεῖς, ὧν ὁ Ἀμμιανὸς (XVI, 12, 1. XVIII, 2. XX, 3. XXI, 3) ἀπαριθμεῖ δέκα. Εἶχον δ' ἕνα ἀρχηγὸν ἐν πολέμῳ. Ὁ Καρακάλας, νικήσας αὐτοὺς, ἐπωνομάσθη Ἀλαμανικὸς (214). Ἐν δὲ τῇ ε' ἑκατονταετηρίδι ἐξαπλωθέντες, κατεῖχον ἤδη τὴν Ἀλσατίαν καὶ τὴν γερμανικὴν Ἑλβετίαν.

**Ἀλανοὶ** ἢ **Ἀλαωνοὶ,** μέγας λαὸς σαρματικὸς, ἴσως οἱ αὐτοὶ τοῖς Ἀλβανοῖς (ἴδ. Ἀλβανία), κατῴκουν κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν Καύκασον, ὅθεν προέβησαν πρὸς τὰς ῥωσικὰς πεδιάδας, καὶ διὰ τῶν Κασπίων πυλῶν, ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ εἰς Μηδίαν καὶ Ἀρμενίαν· Τῇ γ' ἑκατονταετηρίδι μ. Χ. ἐνίκησαν ἐν Φιλίπποις τῆς Μακεδονίας τὸν αὐτοκράτορα Γορδιανόν· ἐκδιωχθέντες δ' ὑπὸ τῶν Οὔννων, ἐλεηλάτησαν μετὰ τῶν Σουήβων καὶ Βανδάλων τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἱσπανίαν, καὶ τέλος κατετροπώθησαν ὑπὸ τῶν Γότθων καὶ Φράγκων.

**Ἀλάριχος,** βασιλεὺς τῶν Βισιγότθων. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοδοσίου (395 μ. Χ.), ἐπολιόρκησε τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἶτα, λεηλατήσας τὴν Μοισίαν, τὴν Μακεδονίαν, τὴν δυτικὴν Ἰλλυρίαν, κατῆλθε παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν εἰς Νικόπολιν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἐλεηλάτησε (Claudian. in Ruf. II, 180. — De laude Stilich. I, 170). Τὸ δὲ 401 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπολιόρκησε μετὰ ταῦτα δὶς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὴν τὸ 410. Ἀπέθανε δ' ἀμέσως μετὰ

ταῦτα, καὶ ἐτάφη ἐν Καλαβρίᾳ, παρὰ τὴν πόλιν Κουσεντίαν, ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Βαρεντίνου, οὗ τὸν ῥοῦν ἀπέστρεψαν πρὸς τοῦτο οἱ ὀπαδοί του.

**Ἀλάστωρ,** 1) δαίμων κακὸς καὶ ἐπιβλαβὴς (Αἰσχ. Εὐμ. 227.—Σοφ. Οἰ. 364), ἢ εἰς κακὸν ἐξεγείρων (Εὐριπ. Ἠλέκ. 978), δι' ὃ καὶ αἱ Ἐριννύες οὕτως ἐπιλέγονται, προσέτι δὲ καὶ ὁ Ζεύς, ὅτε πρὸς ποινὴν ἐπικρεμᾷ δυστυχήματα· πρὸ πάντων δὲ δαίμων ἐκδικητὴς διαπραχθέντων ἐγκλημάτων (Εὐριπ. Ὀρέστ. 1557. Σοφ. Οἰ. Κ. 785. Τραχ. 1215), κυρίως ὅμως ὁ «δαίμων γέννας,» ὁ διὰ πραχθὲν ἔγκλημα ὅλην γενεὰν ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱοὺς καταδιώκων, καὶ πρὸς τιμωρίαν εἰς νέα ἐγκλήματα πάλιν ῥίπτων, ἀπαιτοῦντα νέας ποινάς (Αἰσχ. Ἀγ. 1497—1508).—2) Ἡγεμὼν τῶν Λυκίων ἐν Τροίᾳ (Ἰλ. Ε, 677).—3) Υἱὸς τοῦ Νηλέως (Ἀπολλόδ. Δ, 99).—4) Ὑποστράτηγος τοῦ Νέστορος ἐν Τρωάδι (Ἰλ. Δ, 295. Θ, 333).

**Ἀλβανία,** χώρα ἐν Ἀσίᾳ, ἔχουσα Β τὸν Καύκασον, Ν τοὺς ποταμοὺς Κῦρον καὶ Ἄραξον, Ἀ τὴν Κασπίαν καὶ Δ τὴν Ἰβηρίαν, σιτοφόρος, καὶ πλουσία εἰς ἀμπέλους καὶ εἰς βοσκάς. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἠγάπων τὰ κυνηγέσια καὶ τὸν πόλεμον (Στρβ. ΙΑ, 501.—Ἀρρ. Γ, 8. ΙΑ, 13). Ὁ Πομπήϊος ὑπέταξεν αὐτούς (Πλούτ. Πομπ. ΛΔ). Τινὲς τοὺς ἐκλαμβάνουσιν ὡς τοὺς αὐτοὺς τοῖς Ἀλανοῖς (Amm. Marc. XXXI, 2. XXIII, 5).

**Ἀλβάνιαι ἢ Κάσπιαι πύλαι,** στενωπὸς παρὰ τῇ Κασπίᾳ θαλάσσῃ, μόνη ὁδὸς κοινωνίας ἀπὸ Β εἰς Ν.

**Ἄλβις ἢ Ἄλβιος,** εἷς τῶν πρώτων, ἀτελῶς γνωσθέντων τοῖς Ῥωμαίοις ἀνατολικωτάτων ποταμῶν τῆς Γερμανίας, ἡ Ἔλβα, ἐκ τοῦ Elf, σημαίνοντος ποταμὸν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Γερμανικῇ (Δίων Κάσσ. NE, 1.—Tac. Germ. XLI).

**Ἀλβίων,** τὸ ἀρχαιότατον ὄνομα τῆς Ἀγγλίας (Πτολ.—Στ. Βυζ.).

**Ἀλέα,** πόλις Ἀρκαδικὴ, ἐν βαθείᾳ κοιλάδι μεσημβρινῶς τῆς Στυμφάλου. Σώζονται ἔτι λείψανα αὐτῆς (εἰς Βουγιάτι). Ἐπὶ Παυσανίου ἀνῆκε τῇ Ἀργολίδι. Ἰδίως ἐνταῦθα καὶ ἐν Τεγέᾳ ἐλατρεύετο ἡ Ἀλέα Ἀθηνᾶ, ἣ καὶ ἦγετο ἑορτὴ τὰ Ἀλέαια (Ἡρδτ. Α, 66. Θ, 70.—Στρβ. Η, 388.—Παυσ. Η, 23, 1).

**Ἀλείπτης,** ὁ εἰς τοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας τοὺς παλαιστὰς δι' ἐλαίου ἀλείφων καὶ κόνιν ἐπιπάσσων, ἵνα καὶ ὁ ἱδρὼς προλαμβάνηται, καὶ τὰ μέλη ὀλισθηρότερα γίνωνται. Τὸ αὐτὸ δ' ἔπραττον καὶ εἰς τὰ γυμνάσια τῶν νεανιῶν, ὧν καὶ μέχρι τινὸς διηύθυνον τὴν ἀνατροφήν (Ἀριστ. Ἠθ. Νικ. Β, 5. — Πίνδ. Ὀλυμπ. Η, 54—71. — Cic. Fam. I, 9.—Cels. I, 1). Ὁμοίως ἀλεῖπται ὑπῆρχον καὶ ἐν τοῖς βαλανείοις, τοὺς λουσθέντας δι' εὐωδῶν μύρων χρίοντες, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ἐκ τοιχογραφίας ληφθείσης ἔκ τινος ὑπογείου ἐπὶ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ.



**Ἀλείσιον,** μεγάλη πόλις τῆς Ἠλιάδος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 617) ἐκλιποῦσα μεθ' Ὅμηρον. Ὁ δὲ Στράβων μνημονεύει μόνον Ἀλεσιαίου πεδίου παρ' Ὀλυμπίᾳ.

**Ἀλεκτρύων,** θεράπων τοῦ Ἄρεως, μεταμορφωθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὁμώνυμον πτηνὸν, διότι δὲν ἠγρύπνει δεόντως ὅτε ὁ Ἄρης ἐπεσκέπτετο τὴν Ἀφροδίτην.

**Ἀλέκτωρ,** τὸ κατοικίδιον πτηνὸν, ἱερὸν τῷ Ἄρει ὡς μάχιμον, ἄγρυπνον, καὶ θεωρούμενον ὅτι ἀναγγέλλει τὴν νίκην, ὡς ἀνήγγειλε τῷ Θεμιστοκλεῖ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν, τοῖς Θηβαίοις τὴν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐπειδὴ δ' αὐτοῦ τὸ παράδειγμα προτείνας ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὸν στρατὸν, ἐξέκαυσε τὴν ἀνδρείαν του, λέγεται (Αἰλ. Π. Ἱ. Β, 28) αὐτὸς πρῶτος εἰσαγαγὼν τὰς ἀλεκτοromαχίας, εἰς ἃς τὰ μαχιμώτερα πτηνὰ



ΟΠ 1942 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ἐπρομηθεύοντο ἐκ Τανάγρας, ἐκ Ῥόδου, ἐκ Χαλκίδος καὶ ἐκ Μηδίας. Ἔτρεφον δὲ τοὺς ἀλέκτορας διὰ σκορόδων, ὤπλιζον τοὺς πόδας των διὰ πτερνιστήρων, καὶ τοὺς ἔθετον ἐπὶ τραπέζης ἐναντίους ἀλλήλοις. Ἐπίσης δ' ὑπῆρχον καὶ ὀρτυγομαχίαι, δι' ἃς πολλοὶ ἦσαν ὀρτυγομανεῖς, καὶ ὑπῆρχον ὀρτυγοτρόφοι καὶ ὀρτυγοθῆραι.

**Ἀλεξάνδρα,** 1) ἕτερον ὄνομα τῆς Κασσάνδρας, θυγατρὸς τοῦ Πριάμου (Παυσ.).—2) Ζωγράφος Σικυωνία, θυγάτηρ τοῦ ζωγράφου Νεάλκους, μετ' Ἀλέξανδρον.

**Ἀλεξάνδρεια,** 1) μέρος τοῦ ὄρους Ἴδης ἐν τῇ Τρωϊκῇ, ἔνθα ὁ Πάρις ἔκρινε τὰς τρεῖς θεάς. — 2) Εἰκοσιοκτὼ πόλεων ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο μνημονεύει Στέφανος ὁ Βυζάντιος, ἐπωνύμων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν κατακτήσεων αὐτοῦ ἐλεγχουσῶν. Εἰσὶ δ' αὐτῶν αἱ ἐπισημότεραι· α) ἡ ἐν Αἰγύπτῳ, διαταγῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ 331 π. Χ. κατὰ σχέδια τοῦ Δεινοχάρους ἐπὶ τῆς γλώσσης γῆς κτισθεῖσα μεταξὺ τῆς Μαρεώτιδος λίμνης καὶ τῆς Μεσογείου. Εἶχε δ' εὐθυγράμμους καὶ εὐρείας ὁδοὺς, ἀποτελούσας παραλληλόγραμμον 30 σταδίων (1½ ὥρας) μήκους καὶ 10 σταδίων πλάτους. Τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος ἐλέγετο Βρούχειον, πλὴν τῶν ἀνακτόρων, εἰς ἃ κατετέθη καὶ ἡ σωρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, περιλαμβάνον καὶ τὸ μουσεῖον, τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ στάδιον. Τὸ δὲ δυτικὸν ἐκαλεῖτο Ῥάκωτυς, καὶ περιεῖχε τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸ Σεράπειον, ἐν ᾧ ἦν ἡ βιβλιοθήκη. Πρὸ τῆς πόλεως ἐξετείνετο ἡ νῆσος Φάρος, εἰς ἣς τὸ Β ἄκρον ὁ Κνίδιος Σώστρατος ἔκτισε μέγαν φανὸν διὰ τοὺς θαλασσοπόρους· αὕτη δ' ἡ νῆσος συνεδέθη μετὰ τῆς ξηρᾶς δι' ἑπταστάδιου προκυμαίας, ἥτις ἀπετέλεσε δύο λιμένας, δεξιῶς μὲν τὸν Μέγαν, περικλειόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Λοχίου, παρ' ᾧ ἦν ὁ μικρὸς λιμὴν, ἀριστερῶς δὲ τὸν Εὔνοστον, συνδεθέντα διὰ διώρυχος καὶ μετὰ τῆς Μαρεώτιδος. Ἐκτὸς τῆς Κανωβίας πύλης, ΒΑ τοῦ Βρουχείου, ἦν τὸ ἱππαδρόμιον, ἐκτὸς δὲ τῆς Ῥακώτιδος ΝΔ, ἡ νεκρόπολις. Πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, ἡ Ἀλεξάνδρεια ἔλαβε μεγίστην ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν, καὶ κατέστη τὸ κέντρον τοῦ πολιτισμοῦ, ἔχουσα περὶ τὰς 300,000 ἐλευθέρων κατοίκων, καὶ ἴσως διπλάσιον ἀριθμὸν δούλων. Μεγάλην βιβλιοθήκην εἶχε συλλέξει Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἐν Βρουχείῳ, περιλαμβάνουσαν 90,000 βιβλία ἀμιγῆ, ἢ ἁπλᾶ, μετὰ δὲ τῶν συμμιγῶν, ἤτοι τῶν διπλῶν, ἢ ἴσως διαφόρων συγγραμμάτων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, εἰς 400,000 ἀναβιβαζόμενα. Ἄλλη ἐκ 42,800 βιβλίων συνέστη μετὰ ταῦτα ἐν τῷ Σεραπείῳ, ἀλλ' ἐκάη ἐπὶ τῆς ἁλώσεως ὑπὸ Καίσαρος· ἀντικατέστησε δ' αὐτὴν διὰ 200,000 βιβλίων ἡ Κλεοπάτρα. Ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν ἑτέραν ἐπυρπόλησε τὸ 651 μ. Χ. ὁ Ὁμὲρ διὰ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Ἀμροῦ· φαίνεται δὲ ὅτι ἤδη καὶ τὸ 389, ἐπὶ Θεοδοσίου, ἔβλαψεν αὐτὴν ἐκ θρησκομανίας ὁ ἀρχιερεὺς Θεόφιλος (ἴδ. Rilschl. Alexand. Bibl. 1838. 1840). Ἐν τῷ Μουσείῳ, καταστραφέντι ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ, εἶχον σίτισιν οἱ εἰς τὴν σπουδὴν ἐπιδιδόμενοι. Ἰδίως δ' ἠσχολήθησαν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ εἰς ἐρεύνας γραμματικὰς, εἰς σχολιάσεις τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ εἰς πρωτότυπα συγγράμματα, ἀκόμη καὶ εἰς ποιήσεις κατὰ ζῆλον τῶν ἀρχαιοτέρων. Καὶ ἡ μετάφρασις δὲ τῆς Γραφῆς ὑπὸ τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔγινε. Μεταξὺ τῶν ἐναπολειφθέντων ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας πόλεως τ' ἀξιολογώτερα ἦσαν δύο ὀβελίσκοι, φέροντες ἐπιγραφὰς ἱερογλυφικὰς, ὧν ὁ τελευταῖος ἀπεκομίσθη κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα εἰς Λονδῖνον.—6) Ἀλ. Τρωὰς, ὑπὸ Ἀντιγόνου παρὰ τῇ θέσει τῆς ἀρχαίας Τρωάδος ἱδρυθεῖσα, καὶ ἐπί τινα χρόνον Ἀντιγόνεια κληθεῖσα. Ὁ Καῖσαρ ἐσκέφθη εἰς αὐτὴν νὰ μεταθέσῃ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους (Suet. Cæs. LXXIX), ὁ δ' Αὔγουστος καὶ ὁ Ἀδριανὸς ἐπεμελήθησαν αὐτῆς.—γ) Ἐν Συ-

ρίᾳ, μεταξὺ Ἰσσοῦ καὶ Ἀντιοχείας.—δ) Ἐν Ἀραχωσίᾳ τῆς Περσίας.—ε) Ἐν τῇ Ἀριανῇ, ἐπὶ τῆς μεγάλης Ἰνδικῆς ὁδοῦ.—ς) Ἐν τῇ Βακτρίᾳ.—ζ) Ἡ πρὸς Καυκάσῳ ἢ ἐν Παροπαμισάδαις, ὅπου καὶ διεχείμασεν ὁ Ἀλέξανδρος (Ἀρρ. Γ, 28, 4).—η) Ἐν Σουσιανῇ, πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Τίγρεως, ἔπειτα Ἀντιόχεια.—θ) Ἡ πρὸς Ταναΐδι (Ἀρρ. Δ, 1, 3), ἴσως ἡ καὶ Ἀλεξανδρέσχατα (τὰ) καλουμένη.—ι) Ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ (Ἀρρ. ΣΤ, 15, 2).

**Ἀλέξανδρος,** 1) Ἴδ. Πάρις.—2) Ὁ Φεραῖος, φονεύσας τὸν θεῖόν του Πολύφρονα, ἀνεδείχθη τύραννος τῶν Φερῶν ἐν Θεσσαλίᾳ. Διὰ τῶν ὠμοτήτων καὶ τῶν παρασπονδιῶν αὐτοῦ ἐκίνησε τοὺς ἐν Λαρίσῃ Ἀλευάδας νὰ ζητήσωσι τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, Ἀλεξάνδρου Β'. Ἀφ' οὗ δ' αὐτὸς ἀπεχώρησεν, αἱ Θῆβαι, ἐπὶ τῇ παρακλήσει πολλῶν πόλεων τῆς Θεσσαλίας ἔπεμψαν κατὰ τοῦ τυράννου τὸν περίφημον Πελοπίδαν. Μετὰ τοῦτο δὲ, ἀπελθὼν ὁ Πελοπίδας εἰς Μακεδονίαν, πρὸς κατεύνασιν τῶν ἐκεῖ ταραχῶν, ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του συνελήφθη προδοτικῶς μετὰ τοῦ συστρατήγου του Ἰσμηνίου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τοὺς ἠλευθέρωσε (368 π. Χ.) μετὰ στρατοῦ ἐπελθὼν ὁ Ἐπαμεινώνδας (Πλούτ. Πελ. 27—29.—Nep. Pel. V). Ἀλλὰ καὶ αὖθις ἠναγκάσθησαν οἱ Θεσσαλοὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τῶν Θηβαίων τὴν ἐπικουρίαν, καὶ τότε ἐπελθὼν ὁ Πελοπίδας, ἐνίκησεν ἐν Κυνὸς Κεφαλαῖς, ἀλλὰ καὶ ἐφονεύθη ἐκεῖ (364), καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τῶν Θηβαίων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδίαν του οἰκογένειαν ἦσαν αἱ ἀπανθρωπίαι του ἀποτρόπαιοι, καὶ προτροπῇ τῆς γυναικός του Θήβης ἐφόνευσε τέλος αὐτὸν ὁ ἀδελφός της (Πλούτ. Πελ. 35.—Ξεν. Ἑλ. ΣΤ, 4, 35.—Val. Max. IX, 43.—Cic. off. II, 7, 13.)—2) Βασιλεῖς τῆς Ἠπείρου. α) Ἀλέξανδρος Α', βοηθείᾳ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, νυμφευθέντος τὴν ἀδελφήν του Ὀλυμπιάδα, ἐκβαλὼν τὸ 343—2 π. Χ. τὸν θεῖόν του Ἀρύβαν καὶ τὸν ἐξάδελφόν του Αἰακίδην (Just. VIII, 6), ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου. Ὅτε δ' ἡ Ὀλυμπιὰς ἀπεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ἐπανελθοῦσα πρὸς αὐτὸν, ἤθελε νὰ τὸν διερεθίσῃ εἰς πόλεμον. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος τὸν ἐπράϋνε. δοὺς αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Κλεοπάτραν· εἰς ταύτης δὲ τὸν γάμον ἐδολοφονήθη ὁ Φίλιππος, τὸ 336 (Just. IX, 6). Τὸ δὲ 332, παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν Ταραντίνων, μετέβη εἰς Ἰταλίαν καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν Βρουττίους καὶ Λευκανοὺς καὶ ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τῶν Ῥωμαίων. Μετὰ δεκαετίαν δ' ἐνικήθη ἐν Πανδοσίᾳ, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του ἐφονεύθη διὰ προδοσίας ὑπὸ τῶν Λευκανῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀχέροντα (Just. XII, 2.—Liv. VIII, 17. 24. IX, 17. 19).—β' Ἀλέξανδρος Β', υἱὸς τοῦ Πύρρου, βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, ἐξέβαλε τῆς Μακεδονίας τὸν Ἀντίγονον Γονατᾶν, ἀλλ ὁ υἱὸς ἐκείνου Δημήτριος τῷ ἀφήρεσε καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Ἤπειρον. Ἐπανάστασις ὅμως τῶν Ἠπειρωτῶν τὸν ἀνεκάλεσεν. Ἀπέθανε δὲ μεταξὺ 262 καὶ 258 π. Χ. (Πλούτ. Πύρ. Θ.—Just. XXVI, 2. XXVIII, 1).—3) Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας. ά.) Ἀλέξανδρος Α', υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, ὃν διεδέχθη τὸ 505 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν Ἀμύντας εἶχεν ὑποταγῆ εἰς Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπην· ἀλλ' αὐτὸς ἐθανάτωσε τοὺς πρέσβεις τῆς Περσίας διὰ φονέων μετημφιεσμένων εἰς γυναῖκας, καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ Βουβάρης νὰ ζητήσῃ λόγον περὶ αὐτῶν, τὸν ἐξιλέωσε, δοὺς αὐτῷ εἰς γυναῖκα τὴν ἀδελφήν του (Ἡρδ. Η, 136.—Just. VII, 3). Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δαρείου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐβιάσθη ἡ Μακεδονία νὰ ὑποκύψῃ· ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ Ξέρξου, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς Πέρσας μετὰ στρατοῦ, καίτοι τοῖς ὁμοφύλοις αὐτοῦ συμπαθῶν (Ἡρδ. Ζ, 173. Θ, 44), δι' ὃ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ ἀπένειμαν προξενίαν (Αυτ. 136). Ὁ δὲ Μαρδόνιος, πίστιν ἔχων εἰς αὐτὸν, τὸν ἔπεμψεν ἔπειτα πρέσβυν εἰς Ἀθήνας. Ἀπέθανε δὲ τὸ 454.— β') Ἀλ. Β', υἱὸς Ἀμύντα Β' καὶ



ἀδελφὸς τοῦ Φιλίππου ἐβασίλευσε τὸ 369. Οὗτος ἦν ὁ ἐκστρατεύσας κατ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου· ἐν ᾧ δ' ἐπολέμει ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀντεποιήθη τοῦ θρόνου Πτολεμαῖός τις Ἀλωρίτης, ὅτε οἱ πρὸς κατεύνασιν τῶν ταραχῶν κληθέντες Θηβαῖοι ἔλαβον ἐν ἄλλοις ὅμηρον καὶ τὸν Φίλιππον (Πλούτ. Πελ. ΚΣΤ). Τὸ δὲ 368 τὸν Ἀλέξανδρον ἐφόνευσεν ὁ Πτολεμαῖος (Πλούτ. Πελ. ΚΖ.—Just. VII, 5).—γ') Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, υἱὸς τοῦ βασιλέως Φιλίππου καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος, γεννηθεὶς ἐν Πέλλῃ τὸ 356 π. Χ., καθ' ἣν ἡμέραν ὁ στρατηγὸς τοῦ πατρός του Παρμενίων ἐνίκα τοὺς Ἰλλυριούς, ὁ δ' Ἡρόστρατος ἐπυρπόλησε τὸν ἐν Ἐφέσῳ περίφημον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος (Πλούτ. Ἀλ. Γ), δι' ὃ μετὰ ταῦτα ἐρρέθη ὅτι ἡ θεὰ ἀπῆν τότε τοῦ ἱεροῦ της, ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὸν τοκετόν. Κατ' ἀρχὰς τῷ ἔδωκε τραχεῖαν ἀγωγὴν ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Λεωνίδας, εἶτα δὲ μᾶλλον ἀνειμένην καὶ βασιλοπρεπῆ ὁ Λυσίμαχος, καὶ τρισκαιδεκαέτης παρεδόθη εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Ἀριστοτέλους τοῦ Σταγειρίτου (Αὐτ. Ζ), ὃν πάντοτε ἐσέβετο καὶ ἠγάπα. Ὁ Ὅμηρος ἦν ἡ προσφιλεστάτη αὐτοῦ ἀνάγνωσις καὶ ἐπὶ τῶν ἀπωτάτων ἐκστρατειῶν του, καὶ τοὺς ἐνδοξοτέρους αὐτοῦ ἥρωας ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μιμηθῇ. Ὅτε 18 ἐτῶν μειράκιον ἐπολέμησεν ἀνδρειότατα εἰς τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας, «ἄπελθε, υἱέ μου, τῷ εἶπεν ὁ Φίλιππος, καὶ ζήτει σαυτῷ ἄλλην βασιλείαν, διότι ἡ Μακεδονία δὲν σοὶ ἀρκεῖ.» Κατὰ τοῦ πατρός του ἦν δυσηρεστημένος ἕνεκα τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα του, ἀλλ' ἄδικοι εἰσὶν αἱ ὑπόνοιαι ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὸν φόνον του (Πλούτ. Ἀλ. Θ. Curt. VII, 1.—Just, IX, 7). Εἰκοσαετὴς δ' ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον, ἐνεκολπώθη ἐνθουσιωδῶς τὸ σχέδιον τοῦ πατρός του περὶ κοινῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν, ὅπως καταβάλῃ τούτων τὴν κινδυνώδη ὑπεροχὴν, ἐπὶ προφάσει ἐκδικήσεως τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν εἰσβολὴν ἐπὶ τῶν Μηδικῶν. Ἀλλὰ πρὸ τούτου, ἐννοήσας τὸν θεῖόν του Ἄτταλον ἐποφθαλμιῶντα εἰς τὸν θρόνον, ἐνήργησε τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ. Ἐλθὼν δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἣν ὁ Δημοσθένης ἐξανίστα κατὰ τῶν Μακεδόνων, ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, κατέλαβε τὰς Θήβας, καὶ ἐν Κορίνθῳ ἀνεκηρύχθη ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Εἶτα δὲ, τὸ 336, ἐπανελθὼν εἰς Μακεδονίαν, καθυπέταξε τοὺς πρὸς βορρᾶν ἀποστάντας βαρβάρους καὶ τὸ ἑπόμενον ἔαρ, τὸν Αἷμον ὑπερβὰς, τοὺς Τριβαλλοὺς καὶ τοὺς ὑπὲρ τὸν Δούναβιν Γέτας, καὶ μετ' ἐκείνους, τοὺς Ἰλλυριούς (Ἀρρ. Α, 51). Ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πλανήσει του εἰς χώρας ἀπομεμακρυσμένας ἐνεψυχώθη ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀντιμακεδονικὴ μερὶς, καὶ διαδίδουσα ψευδεῖς εἰδήσεις περὶ θανάτου του, ὑπερίσχυσε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Θήβας, αἵτινες τέως τῷ εἶχον μείνει πισταί. Τότε ἐν ἀκαρεῖ ἐξεστράτευσεν ὁ Ἀλέξανδρος, προσέβαλε τὰς Θήβας, καὶ μετὰ ματαίας προτάσεις συμβιβασμοῦ, ἐπόρθησεν αὐτὰς, ὅτε ἐφονευθησαν περὶ τοὺς ἑξακισχιλίους Θηβαίους. Κατ' ἀπόφασιν δὲ συνεδρίου Ἑλληνικῶν πόλεων ὃ συνεκάλεσε, κατέσκαψε τὰς Θήβας, πλὴν τῶν ναῶν καὶ τοῦ



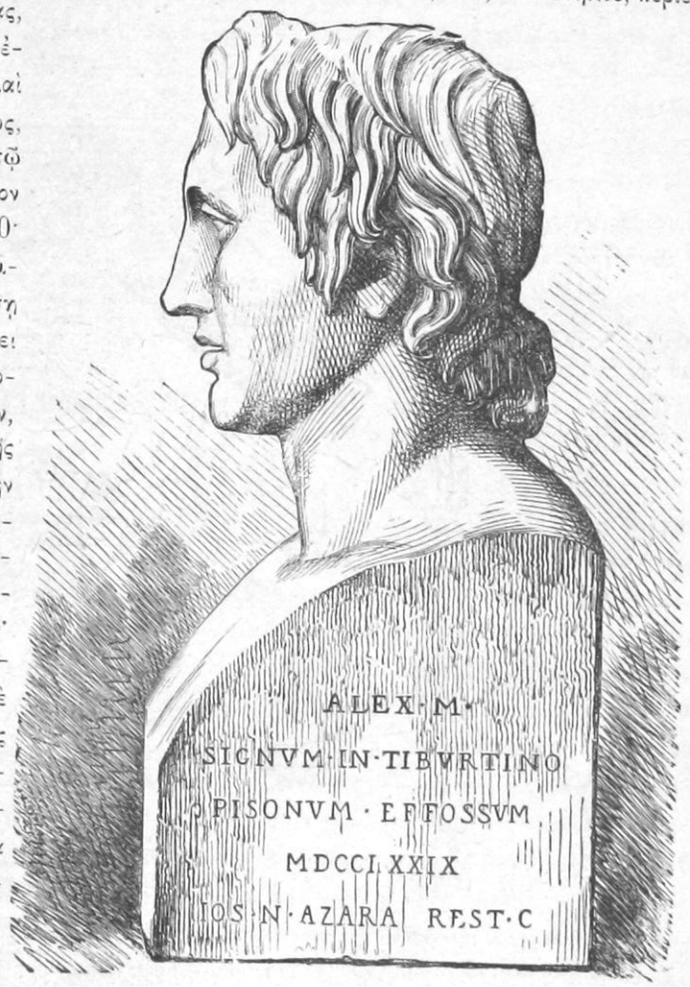
οἴκου τοῦ ποιητοῦ Πινδάρου, καὶ τοὺς κατοίκους κατεδίκασεν εἰς δουλείαν (Πλούτ. Ἀλ. ΙΑ.—Ἀρρ. Α, 7-9.—Just. XI, 2). Τότε δ' ἐπανελθὼν εἰς Μακεδονίαν, ἀφῆκεν ὡς ἐπίτροπον τῆς βασιλείας τὸν γηραιὸν Ἀντίπατρον μετὰ 13,500 ἀνδρῶν· αὐτὸς δὲ μετὰ Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων περὶ τοὺς τετρακισμυρίους ἀπῆλθε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 334 διὰ τῆς Θρᾴκης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὃν ὑπερέβη κατὰ τὴν Σηστὸν (Πλούτ. 15.—Ἀρρ. 11.—Just. 6). Θύσας δ' ἐν Τρωάδι εἰς τὸν πρόγονον αὐτοῦ Ἀχιλλέα, καὶ τὴν Λάμψακον κυριεύσας, ὑπερέβη τὸν ποταμὸν Γρανικὸν μετ' ἰσχυρὰν μάχην, καθ' ἣν ἐνίκησεν 20,000 Πέρσας καὶ 20,000 Ἕλληνας μισθοφόρους ὑπὸ τὸν Ῥόδιον Μέμνονα, κινδυνεύσας νὰ φονευθῇ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ξίφους Πέρσου στρατιώτου, ὃ ὁ Κλεῖτος ἐπρόφθασε ν' ἀποτρέψῃ (Πλούτ. ΙΣΤ.—Ἀρρ. 12—16). Αἱ παράλιοι Ἑλληνικαὶ πόλεις ἀπέστησαν πρὸς αὐτὸν προθύμως, ἐξουδετεροῦσαι τὸν περσικὸν στόλον, πλὴν τῆς Μιλήτου καὶ τῆς Ἁλικαρνασσοῦ, εἰς ἣν εἶχεν ὁ Μέμνων ὀχυρωθῇ, καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὰς ἐξ ἐφόδου (Ἀρρ. 20). Εἶτα δὲ, ὑποτάξας τὴν Λυκίαν, Παμφυλίαν καὶ Πισιδίαν, ἦλθεν εἰς Γόρδιον, τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τῆς Φρυγίας, ἔνθα εὗρεν ἐντὸς ναοῦ ἀφιερωμένον ζυγὸν ἁμάξης μετὰ πολυπλόκου τινὸς δεσμοῦ, ὃν, κατὰ παράδοσιν, ὅστις ἤθελε λύσει, θὰ ἐγίνετο κύριος τῆς Ἀσίας. Προσπαθήσας δ' εἰς μάτην, τὸν ἔκοψε τέλος διὰ τοῦ ξίφους του. Τὸ προσεχὲς ἔαρ (333) εἰσήλασεν εἰς τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν· εἰς δὲ τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, λουσθεὶς εἰς τὸν ποταμὸν Κύδνον, ἠσθένησεν, ἀλλ' ἐσώθη διὰ τοῦ ἰατροῦ του Φιλίππου, πρὸς ὃν, καί τοι συκοφαντηθέντα αὐτῷ ὅτι ἤθελε νὰ τὸν δηλητηριάσῃ, ἔδειξε μεγαλόφρονα ἐμπιστοσύνην. (Πλούτ. ΙΗ. — Ἀρρ. Β, 6. — Just. 7.—Curt. III, 1, 4). Τὸ δὲ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐνίκησεν ἐν Ἰσσῷ εἰς μεγάλην νίκην τὸν Δαρεῖον, ἡγούμενον ἀπειραρίθμου στρατοῦ, μεθ' οὗ κατηριθμοῦντο καὶ τρισμύριοι Ἕλληνες μισθοφόροι, καὶ ᾐχμαλώτευσε τοῦ Δαρείου τὴν μητέρα καὶ τὴν οἰκογένειαν, πρὸς ἣν φιλοφρονέστατα προσηνέχθη· ὁ δὲ Δαρεῖος ἐσώθη τραπεὶς εἰς φυγήν (Πλούτ. 10. — ΚΑ. — Ἀρρ. Β. 7.— Just. 2. — Curt. III, 7, —12). Τραπεὶς δ' ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Συρίαν, ἐλεηλάτησε τὴν πλουσίαν Δαμασκὸν, κατέλαβε τὴν Φοινίκην καὶ μεθ' ἑπτάμηνον πολιορκίαν ἐπόρθησε τὴν Τύρον, καὶ ἐσταύρωσεν ἢ περιέστησεν εἰς δουλείαν τοὺς ἐπιζήσαντας τῶν κατοίκων (Πλούτ. ΚΔ.—Ἀρρ. 16-24.—Curt. IV, 2-4). Τοῦ Δαρείου ἐπανειλημμένας προτάσεις νὰ τῷ δώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του καὶ νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὰς παραλίους χώρας ἀπορρίψας (Πλ. ΚΣΤ.—Curt. 1, 5), ἐκυρίευσε τὴν Παλαιστίνην, καὶ μετὰ δίμηνον πολιορκίαν τὴν πρὸς



Ἄγαλμα Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως

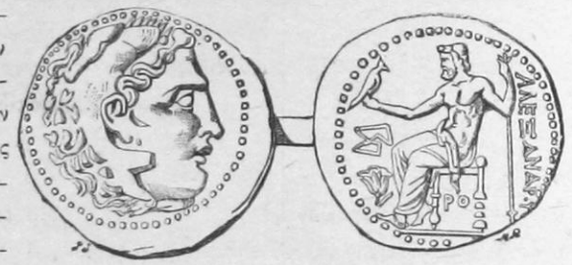


τῇ Αἰγύπτῳ ὑπὸ τὸν Βάτιν κρατερῶς ἀντιστᾶσαν Γάζαν, ὅπου καὶ αὐτὸς ἐπληγώθη (Ἀρρ. 25. — Curt IV 6)· ἐν Αἰγύπτῳ δ' ἐγένετο περιχαρῶς δεκτὸς ὡς ἐλευθερωτὴς, καὶ ἱδρύσας τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐπορεύθη διὰ τῆς ἐρήμου εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς Ἄμμωνος, ἔνθα ὁ ἱερεὺς «Παῖδα Διὸς» τὸν προσεφώνησεν (Πλούτ. ΚΖ.—Ἀρρ. Γ, 1.—Curt. 7). Ἐκ Μέμφιδος δὲ, ἔνθα νεοσυλλέκτους ἐδέχθη ἐκ Μακεδονίας, ἀναχθεὶς κατὰ τὸ ἔαρ 331, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐνέτυχε παρὰ τὰ Ἄρβηλα τῷ Δαρείῳ, ὁδηγοῦντι ἑκατομμύριον στρατοῦ, αὐτὸς ἔχων 55,000· καὶ εἰς τὸν Παρμενίωνα, συμβουλεύοντα αὐτῷ νὰ πολεμήσῃ τὴν νύκτα, εἰπὼν ὅτι δὲν θέλει νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, συνεκρότησε μάχην, καὶ ἤρατο νίκην, ἥτις τὸν κατέστησε κύριον τῆς Ἀσίας. Ὁ Δαρεῖος εἰς φυγὴν τραπεὶς, συνελήφθη ἐν τῇ Βακτρίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀπίστου σατράπου Βήσσου καὶ ἄλλων προδοτῶν, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐφονεύθη· ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐκήδευσεν αὐτὸν βασιλικῶς. Μεγάλους δὲ θησαυροὺς συναγαγὼν εἰς τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις, τὰ Ἐκβάτανα, τὰ Σοῦσα, τὴν Περσέπολιν, ἧς ἐν μέθῃ καὶ εὐωχίᾳ ἐπυρπόλησε τὰ ἀρχαῖα ἀνάκτορα (Πλούτ. ΛΗ. — Ἀρρ. Γ, 18), καὶ τὴν Βαβυλῶνα ὡς κυριωτέραν ἕδραν αὐτοῦ ἐκλεξάμενος, εἰς τοὺς προσελθόντας αὐτῷ σατράπας ἐπέτρεψε τὴν πολιτικὴν μὲν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν στρατιωτικὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας, καὶ περιποιούμενος τοὺς Ἀσιανοὺς, παρεδέχθη αὐτῶν τὰ ἤθη, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἡδυπαθῆ δίαιταν, εἰ καὶ τοῦτο ἐλύπει τοὺς συστρατιώτας του, βλέποντας ἐκ τούτου καὶ τοῦ ἠθικοῦ αὐτὸν μεγαλείου βαθμηδὸν ἐκπίπτοντα. Ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας τινὸς, τὸν Φιλώταν, υἱὸν τοῦ Παρμενίωνος, κατηγορηθέντα ὅτι ἐγνώριζε περὶ αὐτῆς καὶ δὲν τὴν κατήγγειλεν, ὑπέβαλεν εἰς βασάνους, καὶ ἐθανάτωσε καὶ αὐτὸν τὸν Παρμενίωνα (Πλούτ. 48.—Ἀρρ. Γ, 26.—Curt. VI, 8-11). Προσέτι δ' ἐν μέθῃ ἐφόνευσε καὶ τὸν ἄλλοτε σώσαντα αὐτὸν Κλεῖτον, διὸ, ὅτε συνῆλθε, περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν (Πλούτ. Ν.—Just. VII, 6). Κατεδίωξε δ' ἔπειτα τὸν Βῆσσον, ὅστις ἠθέλησε νὰ βασιλεύσῃ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρταξέρξου Δ, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν, τὸν ἐφόνευσε (329) κατ' ἀπόφασιν Περσομηδικοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ τὸν παρέδωκε (329) (Ἀρρ. Δ, 7.— Curt. VII, 3). Ἀφ' οὗ μετὰ μακρὰν ἀντί-




ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

στασιν καθυπέταξε (329, 328) τοὺς ὀρεσιβίους Σογδιανοὺς καὶ Βακτριανούς, ἐνυμφεύθη Ῥωξάνην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀξυάρτου, ἑνὸς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ἣν εἶχεν αἰχμαλωτεύσει. Τῷ προσῆλθον δ' ἐνταῦθα καὶ μεμακρυσμένων λαῶν πρεσβεῖαι (Πλούτ. ΜΖ. —Ἀρρ. Δ, 1—7. 15—21). Ἀφ' οὗ δὲ πολλὰς πολλαχοῦ ἵδρυσεν Ἑλληνικὰς ἀποικίας, ἃς Ἀλεξανδρείας ὠνόμασεν, ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἰνδικήν, ἐπὶ κεφαλῆς 120,000 ἀνδρῶν, Ἑλληνομακεδόνων καὶ Ἀσιανῶν ἐν τῷ μακεδονικῷ στρατῷ γυμνασθέντων. Εἰς Κοφὴν (νῦν Καβοὺλ) παρὰ τῷ Ἰνδῷ, ὑπετάγη εἰς αὐτὸν ὁ Ταξίλας, εἰς ὃν ἀφῆκε τῶν χωρῶν αὐτοῦ τὴν κυβέρνησιν, φρουρὰν ὅμως ἐγκαταστήσας (Πλούτ. ΝΖ. — Ἀρρ. 22.— Curt. VI, 10). Πλοῖα δὲ ναυπηγήσας, ὑπερέβη τὸν Ἰνδόν, καὶ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ὑδάσπου καὶ Ἀκεσίνου προσέκρουσεν (326) εἰς τοῦ βασιλέως Πώρου τὸν στρατὸν, ἰσχυρὸν εἰς ἄνδρας καὶ εἰς ἐλέφαντας. Ἀλλ' ὑπερβὰς τὸν ἐκ πλημμύρας κινδυνώδη Ὑδάσπην, ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν Πῶρον· γενναίως ὅμως προσενεχθεὶς πρὸς αὐτὸν, τῷ ἀφῆκε τὸ βασίλειόν του, ἐπαυξήσας αὐτὸ μάλιστα. Ἵδρυσε δὲ καὶ ἐνταῦθα πόλεις ἑλληνικὰς, ὧν μίαν ἐπώνυμον τοῦ περιφήμου ἵππου αὐτοῦ, τοῦ Βουκεφάλου (Πλούτ. Ξ. — Ἀρρ. Ε, 8—19. — Curt. VIII, 13). Ὅτε δὲ διὰ παντοίων ἀγώνων ἔφθασεν εἰς τὸν Ὑφασιν, περιοικούμενον ὑπὸ μαχιμωτάτων φυλῶν, ἐξανέστησαν τὰ στρατεύματά του, καὶ τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποστῇ τῆς περαιτέρω πορείας. Τότε ἀγῶνας τελέσας, καὶ δώδεκα βωμοὺς ἐγείρας εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, κατῆλθεν αὐτὸν ἐπὶ δισχιλίων πλοίων (Πλούτ. ΞΒ. — Ἀρρ. Ε, 25.—Curt. IX, 3), διοικουμένων ὑπὸ τοῦ Νεάρχου (ἐν Νοεμβρ. 326). Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι παραποτάμιοι ὑπετάγησαν πλὴν τῶν Μαλλῶν, ὧν τὴν πόλιν ἐκυρίευσεν ἐξ ἐφόδου, βαρέως ὅμως πληγωθείς, σωθεὶς δ' ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου. Ἀφ' οὗ δ' εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνδοῦ κατεσκεύασε λιμένας, ἀπέπεμψε τὸν στόλον ὑπὸ τὸν Νέαρχον πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Εὐφράτην. Τὸν δὲ λοιπὸν στρατὸν ἔφερεν ὀπίσω ὁ ἴδιος ἐπὶ 60 ἐπιπονωτάτας ἡμέρας διὰ τῶν ἐρήμων τῆς Γεδρωσίας εἰς τὴν Καραμανίαν, ἔνθα ἀπήντησε τὸν μετὰ τῶν ἀπομάχων καὶ τῶν ἐλεφάντων προαποσταλέντα Κρατερόν. Εἰς τὴν Περσίδα δ' αἴφνης ἐπιφανεὶς ὅτε ὀλίγον ἐπεριμένετο, ἐτιμώρησεν αὐστηρῶς τοὺς εἴτε ἐγχωρίους εἴτε Μακεδόνας σατράπας ὅσοι ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του ἐνόμισαν ὅτι δύνανται ἀποινὶ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς καταχρήσεις καὶ καταπιέσεις. Τὴν συγχώνευσιν δὲ τῶν νικητῶν καὶ τῶν ἡττηθέντων ἐπιδιώκων, ἐτέλεσεν ἐν Σούσοις μεγαλοπρεπέστατα τὸν γάμον του μετὰ Ῥωξάνης, καὶ πολλοὺς τῶν στρατηγῶν του ἐνύμφευσε μετ' ἐγχωρίων παρθένων ἐξ ἐπισήμων οἰκογενειῶν. Ἀλλ' οὐχ ἧττον οἱ Μακεδόνες δυσηρεστοῦντο διότι ἔταττε τοὺς Πέρσας ἐν ἴσῳ λόγῳ πρὸς αὐτούς, καὶ ἐν Ὀπιδι παρὰ τὸν Τίγριν ἐστασίασαν λέγοντες ὅτι θέλουσι ν' ἀπέλθωσι, καὶ ἂς ἐξακολουθήσῃ ἐκεῖνος τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ πατρός του Ἄμμωνος καὶ μετὰ τῶν Περσικῶν του στρατιωτῶν. Ὅτε ὅμως εἶδον ὅτι θυμωθεὶς ἐκήρυξεν ὅτι θέλει τοὺς ἀποπέμψει πάντας καὶ σχηματίσει στρατὸν νέον ἐκ τῶν ἐγχωρίων, μεταμεληθέντες ὑπετάγησαν, καὶ τότε συγχωρήσας αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπέπεμψε μόνον δεκακισχιλίους ἀπομάχους μετὰ τοῦ Κρατεροῦ, καὶ ἔφερεν ἐκ Μακεδονίας νεοσυλλέκτους ὑπὸ τὸν Ἀντίπατρον, ὅστις διετέλει ἐν σταθερᾷ διαφωνίᾳ πρὸς τὴν μητέρα του (Πλουτ. Ο.—Ἀρρ. Ζ, 4—1.—Curt. X.



Ἀργυροῦν τετράδραχμον τοῦ Ἀλεξάνδρου



1). Ὅτε μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ἐν Ἐκβατάνοις ὁ φίλος του Ἡφαιστίων, ἐκήδευσεν αὐτὸν μετὰ πολυτελείας ὑπερβαινούσης πᾶν ὅριον. Ἐν Βαβυλῶνι ἐδέχθη πρέσβεις ἀπωτάτων λαῶν, καὶ ἐσχεδίαζε κατασκευὴν μεγάλου στόλου ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, δι' οὗ νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἀραβίαν, νὰ περιπλεύσῃ τὴν Ἀφρικὴν, νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐμελέτα σύστασιν παγκοσμίου βασιλείας. Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν ἀπεράντων σχεδίων του, ἐκ τῶν πολλῶν του ἀγώνων, καὶ ἐκ τῆς ἐκδιαιτήσεως εἰς ἣν εἶχεν ἐπιδοθῇ, ἡ ὑγεία του ἔπαθε, καὶ ἐξερχόμενός ποτε ἐκ συμποσίου παρά τινι Μήδῳ, κατελήφθη ὑπὸ ἰσχυροῦ πυρετοῦ, καὶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἀπεβίωσε, κατ' Ἰούνιον τοῦ 323, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 33 (Πλούτ.— ΟΓ—ΟΣΤ.—Ἀρρ. Ζ, 16. —Curt. X, 1). Καὶ δὲν ἔλειψαν μὲν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπόνοιαι περὶ δηλητηριάσεως, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἀξιόπιστοι πηγαὶ ἀποκρούουσι ταύτας. Βαρὺ δὲ πένθος κατέλαβε πάντας, καὶ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους· οὐδ' ἀφῆκε διάδοχον ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐρωτηθεὶς τίς ἤθελε τὸν ἀντικαταστήσει, ἀπεκρίθη «ὁ ἀξιώτερος·» ἀποθνήσκων δ' ἔδωκε τὸν δακτύλιόν του εἰς τὸν Περδίκκαν. Ἡ Ῥωξάνη δὲ μετὰ τὸν θάνατόν του μόνον ἔτεκεν υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ἀλέξανδρος, καὶ εἰς ὃν, ὡς καὶ εἰς τὸν πρὸς πατρὸς οὐχὶ νόμιμον ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τὸν Φίλιππον Ἀρριδαῖον, ἀπεδόθη μέρος τῆς διαδοχῆς κατὰ τοὺς περὶ αὐτῆς ἀρξαμένους πολέμους. Τὸ σῶμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπὶ χρυσοῦ ἅρματος κομισθὲν, ἐτάφη εἰς Μέμφιν, εἶτα δ' ὁ Πτολεμαῖος μετέφερεν αὐτὸ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ μεγαλοπραγμοσύνη τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξέτεινε τὸν Ἑλληνισμὸν μέχρι τῶν ἀπωτάτων τότε γνωστῶν περάτων τῆς γῆς. Οἱ δ' ἀγροῖκοι λαοὶ τῆς Ἀσίας ἀνέμιξαν τὴν μνήμην του καὶ μετὰ μύθων, ἐξ ὧν προέκυψε καὶ τὸ τοῦ Julius Valerius de rebus Alexandri Magni gestis (450 μ. Χ.) καὶ εἰς τὴν δημώδη Ἑλληνικὴν ἐξ Ἰταλικῶν πηγῶν μετενεχθέν. — 8) Ἀλέξανδρος Αἴγος, ὁ υἱὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ῥωξάνης, γεννηθεὶς τὸ 323, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του· ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ Περδίκκου, ἀνηγορεύθη βασιλεύς· μετὰ ταῦτα δ' ἐπετρόπευσεν αὐτοῦ ὁ Πείθων, καὶ ἔπειτα ὁ Ἀντίπατρος. Οὗτος δὲ παρέδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα του (320) εἰς Φίλιππον Ἀρριδαῖον ἐν Μακεδονίᾳ. Ὅτε δὲ μετὰ ἓν ἔτος ἀπέθανεν ὁ Ἀντίπατρος, ἔφυγεν ἡ Ῥωξάνη μετὰ τοῦ τέκνου της πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα, τὴν μητέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς Ἤπειρον· ἀλλ' ἐκεῖ κύριος γενόμενος ὁ Κάσσανδρος, διέταξε καὶ ἐδολοφόνησαν (τὸ 311) καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱὸν εἰς τὴν φυλακὴν (Just. XIV, 6.—XV, 2). —9) Ἀλέξανδρος Λυγκήστης, γαμβρὸς τοῦ Ἀντιπάτρου, συνομόσας κατὰ Φιλίππου (336), ἐσυγχωρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀλλ' εἰς συνεννοήσεις ἐλθὼν μετὰ τοῦ Δαρείου, ἐφυλακίσθη, καὶ εἶτα, κατ' ἀπαίτησιν τοῦ στρατοῦ, ἐθανατώθη (Πλούτ. Ἀλ. 1. —Ἀρρ. Α, 28.—Curt. VII, 1, 5. VIII, 8, 6. Just. XII, 14).—10) Ἀλ. υἱὸς τοῦ Κασσάνδρου. Ὅτε ὁ ἀδελφός του Ἀντίπατρος ἐφόνευσε τὴν μητέρα του Θεσσαλονίκην, κατέφυγε πρὸς Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, καὶ εἶτα πρὸς Πύρρον, ὅστις τὸν ἀποκατέστησεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ' ἐπελθὼν ὁ Δημήτριος, τὸν ἐδολοφόνησεν ἐν ἑστιάσει. (Πλούτ. Δημ. ΛΣΤ. Πύρ. ΣΤ.— Just. XVI, 1, 2).— 11) Υἱὸς Περσέως τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὡς παιδίον αἰχμαλωτευθεὶς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (167 π. Χ.) καὶ ζήσας ὡς γραφεὺς ἐν Ἄλβῃ (Πλ. Αἰμ. Π. ΛΖ. — Liv. XLV, 42.— Just. XXVIII, 2, 6,— 12) Ἀλ. Βάλας, ταπεινῆς καταγωγῆς, μετὰ τὸν θάνατον Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς (152 π. Χ.) παρουσιάσθη, προτροπῇ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείδου, ὡς υἱὸς τοῦ βασιλέως εἰς τὴν σύγκλητον τῆς Ῥώμης, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀναγνωρισθείς, ἐξέβαλε τοῦ θρόνου Δημήτριον τὸν Σωτῆρα, ἀνεψιὸν τοῦ Ἀντιόχου, ἀλλὰ τὸ 147 ἐξεβλήθη καὶ αὐτὸς

ΟΠ 1342

ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Νικάτορος, υἱοῦ τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐφονεύθη (Πολ. ΛΓ, 14.—Just. XXXV, 2).— 13) Ἀλ. Β', ἐπικληθεὶς χλευαστικῶς Ζαβίνας, ἤτοι δοῦλος, υἱὸς Πρωτάρχου, ἐμπόρου ἐξ Αἰγύπτου, ἠξίωσεν ὅτι ἦν θετὸς τοῦ Ἀντιόχου Σιδήτου, βασιλέως τῆς Συρίας, καὶ ἐξεδίωξε τὸ 126 π. Χ. τὸν Δημήτριον Νικάτορα, ἀλλ' ἡττηθεὶς ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Γρυποῦ (Just. XXXIX, 1, 9), συνελήφθη καὶ ἐφονεύθη (121)— 14) Ἀλ. Ἥλιος, υἱὸς Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας, παρηκολούθησε, μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Κλεοπάτρας Σελήνης, τὸ θριαμβευτικὸν ἅρμα τοῦ Αὐγούστου. Ἀμφότεροι δ' ἀνετράφησαν ὑπ' Ὀκταβίας, τῆς ἐγκαταλειφθείσης γυναικὸς τοῦ Ἀντωνίου (Πλούτ. Ἀντ. ΝΔ, 87).— 15) Ἀλ. Αἰτωλὸς, ἐκ Πλευρῶνος, τραγικὸς, ἐλεγειακὸς, καὶ ἐπιγράμματα γράψας, ἴσως καὶ κωμῳδίας ποιητὴς, ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου θέσιν κατέχων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀποσπάσματα αὐτοῦ, εὐγενῆ, χάριν ἐλέγχοντα, διετηρήθησαν παρ' Ἀθηναίῳ καὶ ἄλλοις. — 16) Ἀλ. ὁ πολυίστωρ, ἐκ Μύνδου τῆς Καρίας, ἐλθὼν αἰχμάλωτος εἰς Ῥώμην, ἔγραψε γραμματικὰς πραγματείας, περιηγήσεις, καὶ ἄλλα συγγράμματα ἀπολεσθέντα.— 17) Ἀλ. Ἀφροδίσιος, ἐκ Καρίας, ἐπὶ Σεπτιμίου Σεβήρου, ἐξηγητὴς ἐπικληθεὶς διὰ τὰ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην γραμματικὰ καὶ φιλοσοφικὰ σχόλιά του. Τῶν ἔργων του σώζονταί τινα ἑλληνιστί, ἄλλα εἰς λατινικὴν μετάφρασιν.— 18) Ἀλ. ὁ λύχνος, περὶ τὸ 60 π. Χ. ἔγραψεν ἓν ἀστρονομικὸν καὶ ἓν γεωγραφικὸν ποίημα, ὧν σώζονται ἀποσπάσματα,— 19) Ἀλ. υἱὸς Νουμερίου, ζήσας τὸν β'. αἰῶνα μ. Χ. Διατηροῦνται αὐτοῦ 2 βιβλία περὶ σχημάτων, καὶ ἀπόσπασμα ἄλλης πραγματείας, περὶ τῶν ἐπιδεικτικῶν. — 20) Ἀλ. ὁ Τραλλιανὸς ἰατρὸς Λυδίας, ἔγραψεν ἐν Ῥώμῃ, τῇ στ'. ἑκατονταετηρίδι μ. Χ. ἄριστα συντεταγμένην Θεραπευτικὴν εἰς 12 βιβλία.

**Ἄλεξις,** Θηριεὺς, ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας (384 π. Χ.), ζήσας 106 ἔτη, καὶ γράψας, κατὰ Σουίδαν, 245 δράματα. Ἀποσπάσματα αὐτοῦ σωζόμενα ἀποδεικνύουσι τὴν ἀγχίνοιαν αὐτοῦ καὶ τὸ παρατηρητικόν.

**Ἀλευάδαι,** εὐγενὴς οἰκογένεια ἐν Λαρίσῃ τῆς Θεσσαλίας (βασιλεῖς καθ' Ἡρόδοτον, Ζ, 6), καταγόμενοι ἐκ τοῦ Ἡρακλείδου Ἀλεύα, ὅστις τὴν ἀρχὴν καταλαβὼν καὶ καταχρασθεὶς ἐφονεύθη (Πίνδ. Πυθ. 1, 5). Ἦσαν δ' οὐχὶ βασιλεῖς ἀλλὰ ταγοὶ, ἢ ἄρχοντες διαδοχικοί. Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ξέρξου ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ (Ἡρόδ. αὐτ. καὶ 172, Θ, 1, 58). Οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν περιώρισαν μετὰ ταῦτα τὴν ἐξουσίαν των, δι' ὃ οὗτοι ἐστράφησαν πρὸς Ἀλέξανδρον Β', τὸν Μακεδόνα, εἶτα δ' εἰς Θήβας, αἵτινες ἐξέπεμψαν εἰς Θεσσαλίαν τὸν Πελοπίδαν. Τὸ δὲ 356 προσκληθεὶς ὑπ' αὐτῶν ὁ Φίλιππος, ἀπέδωκε μὲν αὐτοῖς ὠφελήματα καὶ τιμὰς, ἀλλὰ κατέστησε τὴν Θεσσαλίαν ἐπαρχίαν τῆς Μακεδονίας (Διόδ. ΙΣΤ, 14, 35.—Πλούτ. Δημ. ΙΗ).

**Ἀλήθεια,** μυθολογικῶς, θυγάτηρ τοῦ Διὸς (Πίνδ. Ὀλ. ΙΔ, 4) ἢ τοῦ Κρόνου, μήτηρ τῆς Ἀρετῆς, τροφὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, παρίστατο ὡς λευκὴν ἐσθῆτα φέρουσα. Τῷ Ἀναξαγόρᾳ ἱδρύθη βωμὸς μετ' ἐπιγραφῆς «Τῇ Ἀληθείᾳ.»

**Ἀληκτὼ,** ἴδ. Ἐριννύες.

**Ἀλήτης,** 1) ἀδελφὸς τῆς Πηνελόπης.—2) Υἱὸς τοῦ Αἰγίσθου, φονευθεὶς ὑπ' Ὀρέστου.—3) Ἀρχηγὸς τῶν Δωριέων, κυριεύσας τὴν Κόρινθον ἐπὶ τῶν Σισυφιδῶν (Παυσ. Β, 4, 3).

**Ἀλθαία,** ἴδ. Μελέαγρος.

**Ἀλθαιμένης,** ἴδ. Κατρεύς.

**Ἀλιάκμων,** ποταμὸς τῆς Μακεδονίας, ἐκ τοῦ ὄρους Τύμφης πηγάζων, παρὰ τῇ Ἠπείρῳ καὶ Ἰλλυρίᾳ, ῥέει νοτιανατολικῶς, εἶτα βορειανατολικῶς καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον (Ἡρδ. Ζ, 127.—Στρβ. Ζ, 230) (Σήμ. Βιστρίτσα).



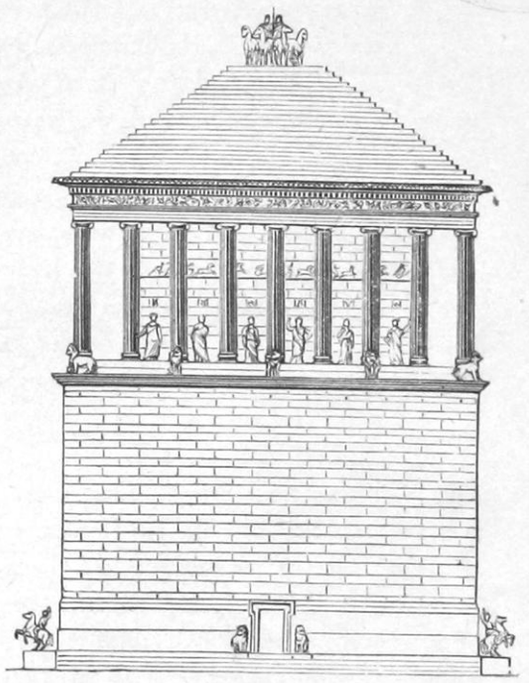
**Ἀλίαρτος,** ἀρχαία πόλις Βοιωτικὴ, ἧς ἐρείπια εἰς Μούλκι, ὅπου εἰς τὴν Κωπαΐδα εἰσρέει ὁ ποταμὸς Μέλας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 503). Συμπράξασαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, κατέστρεψεν αὐτὴν ὁ Ξέρξης· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ πάλιν ἀνέθαλεν (Θουκ. Δ, 95). Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δὲ κατηρημώθη ὅτε τὸ 171 — 170 π. Χ. εἶχεν ἑνωθῇ μετὰ τοῦ Περσέως, καὶ οἱ εὔφοροι αὐτῆς ἀγροὶ παρεδόθησαν τοῖς Ἀθηναίοις, οἵτινες ἔταξαν ἐπ' αὐτῶν ἐπιμελητὰς (Τ. Liv. XLII, 63). Ὁ Λύσανδρος πρὸ τῆς Ἁλιάρτου ἡττήθη καὶ ἐφονεύθη τὸ 394 π. Χ. (Ξενφ. Ἑλλ. Γ, 5, 16.—Πλούτ. Λυσ. ΧΗ).

**Ἀλιεῖς** ἢ **Ἁλίκη,** ἀρχαία ἀργολικὴ πόλις νοτίως τῆς Ἑρμιόνης, οἰκισθεῖσα τὸ πρῶτον ἐξ Ἑρμιονέων καὶ Τιρυνθίων ἁλιέων. Ἐπὶ Στράβωνος δὲ φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον (Ἡρόδ. Ζ, 137. — Στρβ. Η, 373).

**Ἀλιζῶνες,** σύμμαχοι τῶν Τρώων ἐξ Ἀλύβης (Ἰλ. Β, 856. Ε, 39) ἐπὶ τοῦ Πόντου, μελισσοτρόφοι (Στρβ. ΙΒ, 544.—Παυσ. Α, 32, 1).

**Ἀλιθέρσης,** υἱὸς Μάστορος ἐν Ἰθάκῃ, μάντις, τὸν Τηλέμαχον βοηθήσας κατὰ τῶν μνηστήρων (Ὀδ. Β, 157. 253. Ω, 451).

**Ἁλικαρνασσὸς,** ἐπίσημος πόλις τῆς Καρίας ἐν τῇ Κεραμικῇ θαλάσσῃ, μετὰ λιμένος ἀποτελουμένου ὑπὸ τῆς νήσου Ἀρκονήσου. Ἡ πρὸς Α ἀκρόπολις αὐτῆς περιεῖχε περίφημον ἄγαλμα τοῦ Ἄρεως ὑπὸ Λεωχάρους. Πρὸς Δ καὶ τὴν θάλασσαν εἶχε φρούριον ὃ ἐκαλεῖτο Σαλαμίς. Οἱ οἰκισταὶ αὐτῆς ἦσαν Ἀργεῖοι καὶ Τροιζήνιοι Δωριεῖς, ἀλλ' ἐξεβλήθη τῆς Δωρικῆς ἑξαπόλεως εἰς ἣν κατ' ἀρχὰς ἀνῆκε (Ἡρδτ. Α, 144. Ζ, 99). Ἐκυβερνᾶτο δ' ὑπὸ τυράννων, ὧν ἐπισημότατος ἦν ὁ Λύγδαμις. Τούτου ἡ θυγάτηρ Ἀρτεμισία συνεπολέμησεν ἐν Σαλαμῖνι μετὰ τῶν Περσῶν. Ἑτέρα δ' Ἀρτεμισία ἤγειρε τὸ 352 εἰς τὸν σύζυγόν της Μαύσωλον τὸ περίφημον Μαυσωλεῖον, θεωρούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου (Pl. XXXVI, 5, 4), ὃν δὲ τετράγωνον βάθρον, ἔχον 411$^{μ}$ περιφέρειαν καὶ 37 1/2 πήχεων ὕψος, ἐν τῷ κέντρῳ στενοῦ περιπτέρου ἐκ 36 κιόνων, φέρον δ' ἰσοϋψῆ πυραμίδα



24 βαθμίδων, ἐφ' ἧς κατεσκεύασεν ὡραῖον τέθριππον ἐκ λίθου λευκοῦ ὁ Πύθις. Περιεκοσμεῖτο δὲ τὸ ὅλον μνημεῖον ὑπὸ γλυφῶν τοῦ Σκόπα, Λεωχάρους, Βρυάξιδος καὶ Τιμοθέου (Διόδ. ΣΤ, 36.—Pl. XXXVI, 30, 31. —Vitr. VI, Pref. XII). Ἐπίσημα λείψανα αὐτοῦ ἀνεῦρον οἱ Ἄγγλοι ἐν ἔτεσι 1856-9, καὶ κατ' αὐτὰ διέγραψεν ὁ ἀρχιτέκτων Pallan τούτου τὴν ἐπανόρθωσιν. — Τὴν πόλιν κυριεύσας κατέστρεψεν ὁ Ἀλέξανδρος (Ἀρρ. Α, 20, 3.—Διόδ. ΙΖ, 23). Ἦν δ' ἡ πόλις αὕτη πατρὶς τοῦ Ἡροδότου καὶ τοῦ ἱστορικοῦ Διονυσίου (Στρβ. ΙΔ, 656).

**Ἁλικύαι,** ἑλληνικὴ πόλις τῆς Σικελίας.

**Ἁλιμοῦς,** δῆμος ἐν Ἀττικῇ Ν τῶν Ἀθηνῶν, ἔχων ναοὺς Δήμητρος καὶ Ἡρακλέους, πατρὶς τοῦ Θουκυδίδου.

**Ἁλιρρόθιος,** υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος,

φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἄρεως διότι προσέβαλε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀγραύλου, Ἀλκίππην. Κατηγορήθη δὲ τοῦ φόνου ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοῦ Ἀρείου πάγου, προκαθημένων τῶν 12 θεῶν, ἀλλ' ἠθωώθη (Ἀπολλόδ. Γ, 14, 2).

**Ἀλκάθους,** υἱὸς τοῦ Πέλοπος καὶ τῆς Ἱπποδαμείας ἐν Ἤλιδι, φονεύσας ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος τὸν λέοντα ὅστις εἶχε σπαράξει τὸν υἱὸν τοῦ Μεγαρέως, ἀντημείφθη λαβὼν παρὰ τούτου εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Εὐαίχμην, καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ θρόνου τῶν Μεγάρων. Βοηθείᾳ δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνεστήλωσε τὰ ὑπὸ τῶν Κρητῶν καταστραφέντα τείχη τῆς πόλεως, καὶ ἤγειρε τὸν Ἀλκάθουν, τὴν μίαν τῶν δύο μεγαρικῶν ἀκροπόλεων, ἔνθα καὶ ναὸν ἔκτισε τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἔμενε δ' εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους καὶ ἠχηρὸς λίθος ἐκεῖ ἔνθα ὁ θεὸς, ὅτε τὸν ἐβοήθει, εἶχε στηρίξει τὴν λύραν του. Εἶχε δὲ καὶ ἡρῷον ἐν Μεγάροις, καὶ ἀγῶνες ἐπανηγυρίζοντο εἰς τιμήν του (Παυσ. Α, 41, 4. 42, 1).

**Ἀλκαῖος,** 1) Ἰδ. Περσεύς.—2) Ἰδ. Ἡρακλῆς.—3) Λυρικὸς ποιητὴς ἐκ Λέσβου, περὶ τὰ τέλη τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. σύγχρονος, ὀλίγον ἀρχαιότερος τῆς Σαπφοῦς. Τῇ ἀριστοκρατικῇ μερίδι τῆς πατρίδος του ἀνήκων, ἐπολέμησεν ἐπιμόνως κατὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τῆς κτήσεως τοῦ Σιγείου, κατὰ τῶν τυράννων Μελάγχρου καὶ Μυρσίλου, καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ αἰσυμνήτου (ἴδ.) αἱρεθέντος φιλολάου καὶ σοφοῦ Πιττακοῦ. Φυγὰς ἐκ τῆς πατρίδος του, ὅτε ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ, συνέλαβεν αὐτὸν ὁ Πιττακὸς, ἀλλὰ μεγαλοφρόνως τὸν ἐσυγχώρησεν. Ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἐσώζοντο εἰς 10 βιβλία· σήμερον ὅμως ὀλίγα τινὰ ἀποσπάσματα μόνον διατηροῦνται. Ἦσαν δ' αἰολιστὶ κυρίως, ἀλλὰ κατά τινα αἰολικὴν διάλεκτον γεγραμμένα, καὶ ζωηρῶς αἰσθηματικά· τὰ δὲ περὶ τὴν πολιτικὴν περιστρεφόμενα ἦσαν «στασιωτικά.» Ἐποίησε δὲ καὶ ἐπὶ τὸ ἐπικώτερον ὕμνους εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ προσέτι ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ συμποτικὰ, ἐν οἷς τὸν οἶνον οὐ μόνον ὡς μεθύοντα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐμπνέοντα ἐξυμνεῖ. Καὶ αὐτὸν ἐν πολλοῖς ἀπεμιμήθη ὁ Ὁράτιος (Od. I, 14. 32. 37). Ἔστι δὲ τὸ ὕφος του ἰσχυρὸν, ἀξιοπρεπὲς καὶ εἰκονικὸν, καὶ ἡ στιχουργία του ἀκριβὴς καὶ ἔντεχνος, καὶ στροφή τις, ὡς ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθεῖσα, ὠνομάσθη Ἀλκαϊκή.—4) Ἕτερος Ἀλκαῖος, ἐπίσης ἐκ Μιτυλήνης, κωμικὸς ποιητὴς, σύγχρονος, κατά τι νεώτερος τοῦ Ἀριστοφάνους, γράψας δέκα κωμῳδίας μυθολογικὰς, ὧν ἡ μία ἐπεγράφετο «κωμῳδοτραγῳδία.»—5) Μεσσήνιος ποιητὴς ἐπιγραμματογράφος, ἀμφιβαλλομένης ἡλικίας. Φέρουσι δὲ τ' ὄνομά του 22 ἐπιγράμματα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ.

**Ἀλκαμένης,** Ἀθηναῖος, ἴσως ἐκ τῶν μετοίκων εἰς Λῆμνον (Σουίδ.—Τζήτζ. Χιλ. Η, 193), γλύπτης σύγχρονος τοῦ Φειδίου, οὐχὶ πολὺ αὐτοῦ κατώτερος θεωρούμενος (Παυσ. Ε, 10.—Pl. XXXVI, 10), εἰργάσθη τὸ σύμπλεγμα τῆς Κενταυρομαχίας τοῦ ὀπισθίου ἀετώματος τοῦ ναοῦ τῆς Ὀλυμπίας, οὗ ὁ Φειδίας κατεσκεύασε τὸ ἄγαλμα. Τὸ δ' ἀριστούργημα αὐτοῦ ἦν ἡ ἐν Κήποις Ἀφροδίτη (Παυσ. Α, 19.—Pl. XXXVI, 43), καὶ μέγα ἔργον ἐπίσης ὁ χρυσελεφάντινος Διόνυσος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ληναίου (Παυσ. Α, 20).

**Ἄλκεστις,** ἴδ. Ἄδμητος.

**Ἀλκέτας,** 1) υἱὸς Ἀρύβα, τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου, ἀποκλεισθεὶς τοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ πατρός του ἕνεκα τοῦ ἀγρίου καὶ τραχέος του χαρακτῆρος, ἐβασίλευσεν ὅμως μετ' ἐκείνου τὸν θάνατον (313 π. Χ.)· καὶ διὰ τῆς ὠμότητός του μὲν δυσηρέστησε τοὺς ὑπηκόους του, ἀλλὰ προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος Κασσάνδρου, παρέμεινεν εἰς τὴν ἀρχήν. Στασιάσαντες ὅμως τέλος οἱ Ἠπειρῶται τὸν ἐφόνευσαν τὸ 307, καὶ ἀνεβίβασαν εἰς τὸν θρόνον τὸν ἀνεψιόν του Πύρρον (Πλούτ. Πύρ. 5).—2) Εἷς τῶν στρατηγῶν τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου, ἀδελφὸς τοῦ Περδίκκου, ὅστις ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου θνήσκοντος ἐγκατέστη ἐπίτροπος τοῦ κράτους, ἐφονεύθη δὲ μεταβαίνων εἰς Αἴγυπτον (321 π. Χ.). Ὁ Ἀλκήτας ἦν τότε παρὰ τῷ Εὐμένει ἐν Ἀσίᾳ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καταδιωχθεὶς, κατέφυγεν εἰς Πισιδίαν, καὶ ὑπεστηρίχθη μὲν ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἀλλὰ νικηθεὶς εἰς μάχην, ἐπροδόθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν τῆς Τερμησσοῦς, καὶ ηὐτοκτόνησεν ἵνα μὴ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν (Ἀρρ. Δ, 27.—Διόδ. ΙΙΙ, 14.—Just. XIII, 8).



**Ἀλκιβιάδης,** υἱὸς Κλεινίου καὶ Δεινομάχης, οἰκογενείας ἐκ τῶν εὐπορωτέρων τῶν Ἀθηνῶν, ἐγεννήθη τῷ 450 π. Χ., καὶ τριετὴς ἀπορφανευθεὶς, ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς του Περικλέους. Ἐμπρέπων εἰς κάλλος καὶ χάριν καὶ παντοῖα κεκτημένος πνευματικὰ προτερήματα, ἀνέπτυξεν ὅμως χαρακτῆρα κοῦφον καὶ ἰδιότροπον καὶ ἀκάθεκτον κλίσιν πρὸς ἀσωτίαν, ὥστε καὶ ἡ νέα Ἱππαρέτη, θυγάτηρ τοῦ πλουσίου Ἱππονίκου, ἣν ἐνυμφεύθη, μὴ ἀνεχομένη τὴν διαγωγήν του, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ· ἀλλ' αὐτὸς ἐλθὼν εἰς τὸ δικαστήριον, τὴν ἥρπασε καὶ τὴν ἔφερεν ὀπίσω εἰς τὸν οἶκόν του θριαμβευτικῶς (Πλούτ. Ἀλκ. Η). Θερμῶς ἀγαπῶν αὐτὸν ὁ Σωκράτης, συνετέλεσεν εἰς τὴν διανοητικήν του ἀνάπτυξιν διὰ τῶν σοφῶν διδασκαλιῶν του. Εἰς δὲ τὴν μάχην τῆς Ποτιδαίας (432) εἰς ἣν δεκαοκταέτης παρευρέθη ὁ Ἀλκιβιάδης, ἔσωσεν αὐτὸν βεβαίου θανάτου ἡ ἀνδρεία τοῦ διδασκάλου του. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως αὐτὸς πάλιν, μετὰ ὀκτὼ ἔτη, εἰς τὴν ἐν Δηλίῳ μάχην, κινδυνεύσαντα τὸν Σωκράτην, τὸν ἔφερεν ἔξω τῆς μάχης ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐνεργὸν λαβὼν μέρος εἰς τὰ τῆς πολιτείας, ἀντεπολιτεύετο τῷ Νικίᾳ, καὶ τῷ 420 διεπράξατο συμμαχίαν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Μαντινείας κατὰ τῆς Σπάρτης (Θουκ. Ε, 43, 76.—Πλούτ. Ἀλκ. ΙΔ. ΙΕ.). Εἰς Σικελίαν, ἐπικαλεσθεῖσαν τὴν ἀρρωγὴν τῶν Ἀθηνῶν, συνεξεπέμφθη μετὰ τῶν στρατηγῶν Νικίου καὶ Λαμάχου, μεγάλα σχέδια περαιτέρω κατακτήσεων κατὰ νοῦν ἔχων. Ἀλλὰ τὴν προτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του εὑρέθησαν τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν, τὰ καλούμενα Ἑρμαῖ, πάντα ἡκρωτηριασμένα, καὶ κατηγορήθη αὐτὸς μετὰ τῶν φίλων του ὅτι μετὰ συμπόσιον ἠσέβησε πρὸς αὐτά. Καὶ ἐπέτυχε μὲν τὸ πρῶτον ν' ἀναβληθῇ ἡ ἀνάκρισις τῆς δίκης, ἥτις ἐκλήθη τῶν Ἑρμοκοπιδῶν, μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐκστρατείας· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀπῆλθε, μεταμεληθέντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπεμψαν κατόπιν του τὴν Σαλαμινίαν, ἥτις ἦν ἡ ἐπίσημος τριήρης τῆς ὑπηρεσίας, νὰ τὸν φέρῃ ὀπίσω. Ἐπιβιβασθεὶς δ' εἰς αὐτὴν, ὅτε προσωρμίσθησαν εἰς Θουρίους τῆς κάτω Ἰταλίας, ἐδραπέτευσε, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς αὐτὴν τὴν Σπάρτην καθ' ἧς πρὶν ἐξήγειρε τοὺς συμπολίτας του, δι' ὃ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κατεδίκασαν εἰς δήμευσιν τῆς περιουσίας του (415). Εἰς Σπάρτην δὲ, τὴν ἐγχώριον δίαιταν ἐντελῶς παραδεχθεὶς, ἵνα ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην, ἐσυμβούλευσε τὴν κατάλυψιν τῆς Δεκελείας ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ τὴν ἀποστολὴν στόλου ὑπὸ τὸν Γύλιππον εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ μεθ' ἑτέρας ναυτικῆς μοίρας συνεκπλεύσας ὁ ἴδιος εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, συνεννοήθη μετὰ τοῦ σατράπου Τισσαφέρνους, καὶ ἔπεισε τὰς ἰωνικὰς πόλεις ν' ἀποστῶσι τῶν Ἀθηνῶν (Θουκ. Η, 14). Ἀλλὰ καὶ οἱ Σπαρτιᾶται, ἰδίως ὁ βασιλεὺς Ἄγις, ἤρχισαν νὰ ὑποπτεύωσι τὴν πίστιν του καὶ νὰ τὸν ὑποβλέπωσι· δι' ὃ οὐδ' ἐν Σπάρτῃ ἑαυτὸν ἀσφαλῆ θεωρῶν, κατέφυγε πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, καὶ ἀπεπειράθη τότε



ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ

αὐτὸν νὰ θέλῃ πάλιν νὰ μεταπείσῃ ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἤρξατο συνεννοήσεων μετὰ τῶν ἐν Σάμῳ ἀρχηγῶν τοῦ ἀττικοῦ στόλου, μελετῶν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἐν Ἀθήναις. Μεσιτείᾳ δὲ τῶν ἀρχηγῶν τούτων ἐπέτυχε νὰ τῷ ἀνατεθῇ ἐξ Ἀθηνῶν ἡ περαιτέρω μετὰ τοῦ Τισσαφέρνους διαπραγμάτευσις. Καὶ ἀπέτυχε μὲν αὕτη, τοῦ Τισσαφέρνους μὴ θέλοντος νὰ ἐρεθίσῃ τὴν Σπάρτην, ἐν Ἀθήναις ὅμως κατωρθώθη τοῦ πολιτεύματος ἡ ἀνατροπή, καὶ τότε μετὰ τῶν ἄλλων ἐξορίστων ἀνεκλήθη καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης (414). Δὲν ἐπέστρεψε δὲ τότε ἀμέσως· ἀλλὰ τοὺς ἐν Σάμῳ Θρασύβουλον καὶ Θρασύλον ἀπέτρεψε τοῦ νὰ πλεύσωσιν εἰς Ἀθήνας κατὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν, ὡς προὐτίθεντο, μέχρις οὗ ἔπεσεν ἡ ὀλιγαρχία μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐνίκησε δὲ μετὰ τῶν ἐν Σάμῳ τοὺς Σπαρτιάτας καὶ εἰς ἄλλας μικρὰς συμπλοκὰς, καὶ ἰδίως ἐν Ἀβύδῳ (411). Συλληφθεὶς δ' ἐν τούτοις ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, ὅστις ἤθελε νὰ φανῇ ἀρεστὸς εἰς τὴν Σπάρτην, ἀλλὰ μετὰ 30 ἡμέρας διαφυγών, ἐνίκησεν αὖθις τὸν στόλον τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Κυζίκῳ, καὶ ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὸ Βυζάντιον, τὴν Χαλκηδόνα καὶ ἄλλας πόλεις, τέλος τῷ 407, μετὰ ὀκταετῆ ἀπουσίαν, ἐπανῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς Ἀθήνας, ὅπου τῷ ἀπεδόθη ἡ περιουσία του, καὶ διωρίσθη στρατηγὸς κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἀλλ' ὅτε πλεύσας ἵνα ὑποτάξῃ τὴν ἀποστᾶσαν νῆσον Ἄνδρον, ἀπέτυχε, καὶ ὁ τοποτηρητὴς αὐτοῦ Ἀντίοχος ἐπὶ τῇ ἀπουσίας καὶ παρὰ τὰς διαταγάς του ναυμαχήσας πρὸς τὸν ναύαρχον τῆς Σπάρτης Λύσανδρον, ἐνικήθη, τότε οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Ἀλκιβιάδου ἀνενέωσαν πάλιν τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, καὶ τότε αὐτὸς ἐπροτίμησε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πρὸς ἀπολογίαν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς ὃ ἐκέκτητο ἐν Θρᾴκῃ ὀχυρὸν χωρίον, καὶ ἐκεῖθεν, ὅτε μετὰ ταῦτα ὁ Ἀθηναϊκὸς στόλος προσωρμίσθη εἰς τοὺς Αἰγὸς ποταμοὺς ἐν Ἑλλησπόντῳ, προελθών, παρετήρησε τοῖς Ἀθηναίοις στρατηγοῖς πόσον ἀκροσφαλὴς ἦν ἡ θέσις των· ἀλλ' οὐδεμία προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὰς συμβουλάς του, καὶ ἡ ἥττά των ὑπῆρξε τελεία. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἅλωσιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Τριάκοντα, οὐδ' ἐν Θρᾴκῃ νομίζων ἑαυτὸν ἀσφαλῆ, μετέβη εἰς Φρυγίαν πρὸς τὸν σατράπην Φαρνάβαζον, ἵνα προσπαθήσῃ νὰ πείσῃ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' οὗτος ἀπεφάσισε, προτροπῇ τοῦ Λυσάνδρου, νὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ ἔπεμψε τὸν ἀδελφόν του μετὰ στρατιωτῶν, οἵτινες ἐπυρπόλησαν τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ὁ Ἀλκιβιάδης κατῴκει, καὶ ἐξορμήσαντα ἵνα σωθῇ, τὸν κατετόξευσαν, τῷ 404 (Πλούτ. Ἀλκ.—Nep. Alc. —Θουκ. Ε, 43. 56. ΣΤ, 6, 27. 28. Ζ, 18. Η, 14. 45. 57.—Ξεν. Ἑλλ. Α, 1, 11. 5, 14).

**Ἀλκιδάμας,** Ἐλεάτης, διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς, σύγχρονος τοῦ Ἰσοκράτους. Ἔγραψε «Τέχνην,» καθ' ἣν λέγονται διδαχθέντες ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Αἰσχίνης· ἐπίσης δὲ καὶ περὶ ἀπαγγελίας, κατὰ τὸν Γοργίαν, ὅστις ἦν διδάσκαλός του. Δύο εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενοι, ἀλλ' ἀμφιβόλου γνησιότητος, λόγοι διεσώθησαν, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ περὶ σοφιστῶν.

**Ἀλκίνοος,** βασιλεὺς τῶν Φαιάκων ἐπὶ τῆς Σχερίας (Κερκύρας), υἱὸς τοῦ Ναυσιθόου, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἔχων ἐκ τῆς Ἀρήτης πέντε υἱοὺς καὶ θυγατέρα τὴν Ναυσικάαν· ἐφιλοξένησε τὸν ναυαγὸν Ὀδυσσέα, καὶ τὸν ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἰθάκην (Ὁμ. Ὀδ. Ζ—Ν). Ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου (Δ, 990) ἡ νῆσος ἣν κατῴκει λέγεται Δρεπάνη. Δεχθεὶς δὲ παρ' ἑαυτῷ τοὺς παλινοστοῦντας Ἀργοναύτας, ἔσωσε τὴν Μήδειαν ἀπὸ τῶν διωκόντων αὐτὴν Κόλχων, οἵτινες, φοβηθέντες νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄνευ αὐτῆς, ἔμειναν ἄποικοι παρ' αὐτῷ.

**Ἀλκίφρων,** Ἕλλην σοφιστὴς τῆς γ'. μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, κατέλιπεν εἰς 3 βιβλία 118 ὑποτιθεμένας ἐπιστολὰς εἰς ὕφος χάριεν καὶ καλλιεπές, ἐν αἷς εἰκονίζει τὴν



ἀνάπτυξιν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων τάξεων ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του.

**Ἀλκμαίων,** 1) υἱὸς τοῦ Ἀμφιαράου (ἴδε) καὶ τῆς Ἐριφύλης (Ὀδ. Ο, 248). Ἐκστρατεύσας κατ' ἐντολὴν τοῦ χρησμοῦ ὡς ἀρχηγὸς τῶν Ἐπιγόνων κατὰ τῶν Θηβῶν, εἰς τὴν ἐπιστροφήν του ἐφόνευσε τὴν μητέρα του κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρός του, μεθ' ὃ ἐμάνη. διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἐριννύων. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ψωφίδος Φηγεὺς τὸν ἐξήγνισε, καὶ τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Ἀλφεσίβοιαν ἢ Ἀρσινόην. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ γῆ τῆς Ψωφίδος ἔγεινεν ἄφορος ἀφ' ὅτου ἔτρεφε μητροκτόνον, ἔφυγε καὶ ἐκεῖθεν, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀχελῷον, ἐνυμφεύθη τούτου τὴν θυγατέρα Καλιρρόην. Τῷ ἐζήτησε δ' αὕτη πέπλον τινὰ καὶ περιδέραιον τῆς Ἁρμονίας, κεκτημένα δύναμιν μαγικήν, ἃ ἤξευρεν ὅτι εἶχεν. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος τὰ εἶχε δώσει τῇ Ἀλφεσιβοίᾳ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ψωφίδα καὶ τὰ ἐζήτησεν ἐπὶ προφάσει ὅτι θὰ τ' ἀφιέρου εἰς τοὺς Δελφούς. Φωραθεὶς ὅμως ὅτι ἐψεύσθη, ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἀλφεσιβοίας (Θουκ. Β, 102.—Ἀπολλόδ. Γ, 7, 2. 5—7). Μετὰ θάνατον δ' ἀπεδόθησαν αὐτῷ θεῖαι τιμαί. Ἐν Ψωφίδι ὁ τάφος του ἦν ἱερὸς, ἐν δὲ Θήβαις ἵδρυτο ἱερὸν αὐτοῦ παρὰ τῷ οἴκῳ τοῦ Πινδάρου. Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ συνεχῶς ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν περὶ αὐτοῦ παράδοσιν, ἀλλ' οὐδὲν τῶν δραμάτων τούτων διετηρήθη. — 2) Ὁ γενάρχης τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ἐν Ἀθήναις, ἀπόγονος τοῦ Νέστορος, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθὼν ὅτε οἱ Δωριεῖς εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον.—3) Μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρου, περὶ οὗ ὁ Κικέρων λέγει (N. D, I, 11, 27) ὅτι ἐλάτρευεν ὡς θεοὺς τὸν Ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας.—4) Ὁ τελευταῖος ἰσόβιος ἄρχων ἐν Ἀθήναις (Τῷ 752 π. Χ.).

**Ἀλκμὰν,** Ἕλλην λυρικὸς ποιητὴς τῆς 40ης Ὀλυμπ. (620 π. Χ.) ἐκ Σάρδεων τῆς Λυδίας. Ὡς δοῦλος ἐν Σπάρτῃ ἀνατραφεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀγησίδου, ἀπηλευθερώθη, καὶ ἐπολιτογραφήθη. Ἔγραψε δὲ κυρίως Παρθένια (ὕμνους τῶν χορῶν τῶν παρθένων), ὕμνους, παιᾶνας, ἐρωτικὰ, προσῳδίας κατὰ παντοίους ῥυθμοὺς, εἰς διάλεκτον αἰολοδωρικὴν, καὶ ἐθαυμάζετο μεγάλως ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἰδίως διὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐποίει. ἀλλ' ἐλάχιστα ἐσώθησαν αὐτοῦ ἀποσπάσματα.

**Ἀλκμήνη,** ἡ ἐκ τοῦ Διὸς μήτηρ τοῦ Ἡρακλέους (ἴδ.), θυγάτηρ τοῦ Ἠλεκτρύωνος καὶ σύζυγος τοῦ Ἀμφιτρύωνος (ἴδ.), μεθ' οὗ τὸν θάνατον ἐνυμφεύθη τὸν Ῥαδάμανθυν ἐν Ὠκαλέᾳ τῆς Βοιωτίας. Μετὰ τοῦ Ἡρακλέους τὴν ἀποθέωσιν μετέβη εἰς Ἀθήνας πρὸς τὸν Εὐρυσθέα, ἐπανελθοῦσα δ' εἰς Βοιωτίαν, ἀπέθανεν ἐν βαθεῖ γήρατι. Παρὰ τοῖς τραγικοῖς ἐμνημονεύετο ὡς μήτηρ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Εὐριπίδης ἔγραψαν ὕμνους εἰς αὐτὴν ἀπολεσθέντας. Ὁ Ζεὺς διὰ τοῦ Ἑρμοῦ τὴν ἔπεμψεν εἰς τὴν νῆσον τῶν μακάρων, ὅπου αὖθις ἐμνηστεύθη τὸν Ῥαδάμανθυν. Ἐν Θήβαις ἀπελάμβανε θείας λατρείας, καὶ ἐν Ἀθήναις εἶχε βωμὸν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἡρακλέους.

**Ἀλκυονεὺς,** γίγας, προσβαλὼν ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου τὸν Ἡρακλῆ ὅτε ἥρπασε τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου, καὶ σφενδονίσας κατ' αὐτοῦ βράχον δι' οὗ συνέτριψε 12 ἅρματα καὶ ἐφόνευσεν 25 ἄνδρας. Ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς διὰ τοῦ ῥοπάλου του ἀπέκρουσε τὸν βράχον καὶ ἐφόνευσε τὸν Ἀλκυονέα. Ἴδ. καὶ Γίγαντες.

**Ἀλκυόνη,** ἴδ. Πλειάδες.

**Ἀλκυονίδες ἡμέραι,** αἱ συνήθως γαληνιαῖαι τῶν δύο ἑβδομάδων κατὰ τὴν χειμερινὴν τροπὴν, διότι ἐνομίζετο ὅτι τότε ἐπωάζει ἡ κλωσσᾷ τὸ θαλάσσιον πτηνὸν, ἡ ἀλκυών (Ἀριστ. Ζ. Ι. Ε, 2.—Αἰλ. Π. Ἱ. Α, 36).

**Ἀλλόβριγες,** οἱ Ἑλβετοὶ, ὧν πρωτεύουσα ἦν ἡ Γένουα (Γενεύη).

**Ἀλογίου γραφὴ,** δίκη καθ' ὑπολόγων μὴ δόντων λόγον τῆς διαχειρίσεώς των (Σουίδ. Ἡσύχ. Μ. Ἐτυμ.—Πολυδ. Η, 51).

**Ἀλόνησος,** 1) νῆσος καὶ πόλις τοῦ

Αἰγαίου, μεταξὺ Σκιάθου καὶ Πεπαρήθου, ἐθεωρεῖτο ὡς καταφύγιον πειρατῶν. Δι' αὐτὴν ἤρισαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὸν Φίλιππον (Δημ. π. Ἀλον. ΟΖ. ΣΜΗ. — Αἰσχν. Κτησ. ΠΓ). — 2) Νησίδιον ἐν Ἰωνίᾳ, πρὸ τοῦ Κωρυκίου ἀκρωτηρίου.

**Ἀλόπη,** 1) ἴδ. Ἱπποθόων. — 2) Πόλις Ὀπουντίων Λοκρῶν (Θουκ. Β, 26).

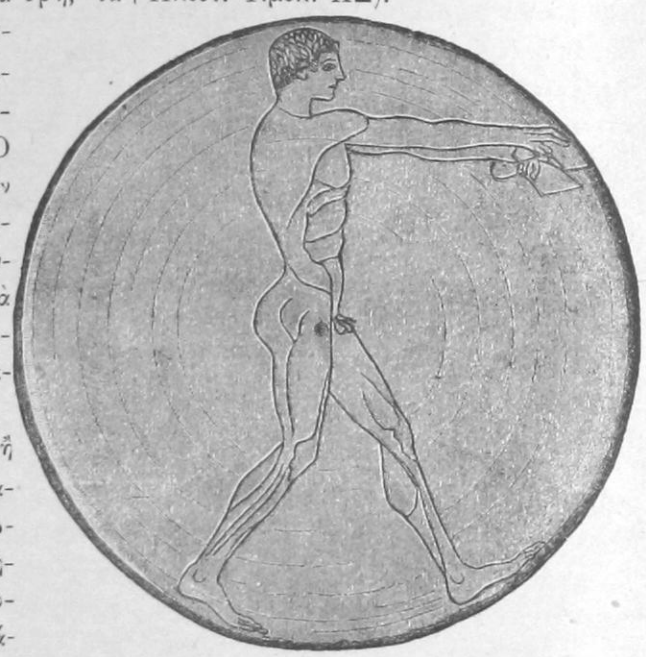
**Ἀλοπήγιον,** ἴδ. Ἀλαί.

**Ἄλος,** ὁ καὶ ἡ, πόλις τῆς Φθιώτιδος ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὄθρυος πρὸς τῷ Παγασαίῳ κόλπῳ, ἕδρα τῶν Ἀθαμαντιδῶν· ἀνῆκε τῷ Ἀχιλλεῖ (Ἰλ. Β, 682. — Ἡρδ. Ζ, 173. — Στρβ. Θ, 433).

**Ἀλούντιον,** πόλις εἰς τὴν βορείαν παραλίαν τῆς Σικελίας (Cic. Verr. III, 43. — IV, 23).

**Ἄλπεις** (αἱ), ἢ Ἄλπεια ὄρη, τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ὧν ὡς ἐσχάτη διακλάδωσις θεωρεῖνται καὶ τὰ τῆς ἑλληνικῆς Χερσονήσου. Πρῶτος ἐλέγετο ὑπερβὰς αὐτὰ ὁ Ἡρακλῆς. Ὁ Πολύβιος (Γ, 39) περιγράφει τὴν δι' αὐτῶν κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον διάβασιν τοῦ Ἀννίβου, ἑνὸς τῶν πρώτων ὅστις τὰ ὑπερέβη. Εἶτα δ' οἱ Ῥωμαῖοι κατεσκεύασαν δι' αὐτῶν διαφόρους στρατηγικὰς ὁδούς.

**Ἀλτῆρες,** ὄγκοι λίθινοι ἢ μολύβδινοι, οὓς ἐκράτουν οἱ γυμναζόμενοι πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν μυώνων των, καὶ μεθ' ὧν ἔτρεχον ἢ ἐπήδων ἢ καὶ ἐξέτεινον τοὺς βραχίονας, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, πρὸς ἐνδυνάμωσιν αὐτῶν.



Ἀλτῆρες ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου

**Ἅλτις,** ἴδ. Ὀλυμπία.

**Ἀλυάττης,** υἱὸς Σαδυάττου, βασιλέως τῆς Λυδίας (617—560 π. Χ.), ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἓξ ἔτη ὃν ὁ πατήρ του ἤρχισε πόλεμον πρὸς ἄλωσιν τῆς Μιλήτου. Ἀπέστη ὅμως αὐτοῦ προσβληθεὶς ὑπὸ τῶν Μήδων καὶ Βαβυλωνίων ὑπὸ τὸν Κυαξάρην. Ἔκλειψις ἡλίου φοβήσασα αὐτὸν, τὸν ἐβίασε νὰ δεχθῇ τὴν εἰρήνην, καὶ τὸν Ἅλυν ποταμὸν ὡς σύνορον. Ἐβασίλευσε δ' ἔτι 25 ἔτη, καὶ μετὰ θάνατον τῷ ἱδρύθη ἐν τῷ εὐρεῖ πεδίῳ παρὰ τῇ Γυγαίᾳ λίμνῃ μέγιστον μνημεῖον, ἔχον περιφέρειαν ἓξ σταδίων (Ἡρδ. Α, 25. 73. 93. — Στρβ. ΙΓ, 627).

**Ἅλυξία,** πόλις τῆς Ἀκαρνανίας, 15 στάδια ἀπὸ τῆς θαλάσσης, περιεῖχε ναὸν Ἡρακλέους, ἔχοντα εἰκόνα τῶν ἄθλων τοῦ θεοῦ ὑπὸ Λυσίππου, ἀπαχθεῖσαν εἰς Ῥώμην (Ξεν. Ἑλλ. Ε, 4, 68. — Cic. ad fam. XVI, 2). Ἐρείπια σώζονται εἰς Κανδύλαν.

**Ἅλυκος,** ὄνομα δύο ποταμῶν τῆς Σικελίας, πρὸς Ν ῥέοντες. Ὁ ἀνατολικώτερος, παραρρέων ἁλυκὰς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα, ἦν τὸ σύνορον τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Καρχηδονικῶν κτήσεων ἐν Σικελίᾳ (Διόδ. ΙΕ, 17. — Πλούτ. Τιμολ. ΚΔ).

**Ἅλυς,** ἐπίσημος ποταμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐξ Ἀντιταύρου πηγάζων, ῥέει διὰ τοῦ Πόντου εἰς τὸν Εὔξεινον (Ἡρδ. Α, 72. — Θουκ. Α, 16).

**Ἀλφειὸς,** ὁ μέγιστος τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ποταμῶν, μῆκος ἔχων 16 μιλίων. Κατὰ Παυσανίαν (Ε, 7. Η, 44), πηγάζων



ἐκ τοῦ ὄρους Πάρνωνος, κατὰ τὴν Φυλακὴν, ῥέει ΒΔ διὰ τῆς Τεγεάτιδος, ἠφανίζετο ὑπὸ γῆν κατὰ τὸ βόρειον ὄρος, ἀνεφαίνετο εἰς τὴν Ἀσέαν, καὶ ἐκ νέου εἰς καταβόθρας βυθιζόμενος, ἔρρεε τέλος ἐκ τῆς νοτίας γωνίας τοῦ πεδίου τῆς Μεγαλοπόλεως, εἰς πηγὰς, πρὸς τὴν πόλιν Ἡραίαν ΒΔ, καὶ ἐκεῖθεν Δ πρὸς Ὀλυμπίαν, ἔνθα ἐξέβαλλεν εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, τὴν Τριφυλίαν χωρίζων ἀπὸ τῆς Ἠλιδος. Νῦν τὸ πρὸ τῶν καταβοθρῶν μέρος λέγεται Σαραντα πόταμον, τὸ δὲ λοιπὸν κοινῶς Ῥουφιάς. Κατὰ Παυσανίαν καὶ Στράβωνα, ἀπὸ τῶν δευτέρων καταβοθρῶν ἠνοῦτο δι' ὑπογείας αὔλακος μετὰ τῶν πηγῶν τοῦ Εὐρώτα. Τὰ κυριώτερα παραποτάμια αὐτοῦ εἰσὶν ἐκ βορρᾶ ὁ Ἐλίσσων, ὁ Βρενθεάτης, ὁ ὡραῖος Λάδων, ὁ Παρθενίας, ὁ Ἀρπινάτης, ὁ Κλάδεος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ὁ Ἐνιπεύς. Ἐκ νότου δὲ ὁ Καρνίων, ὁ Ἀχελῷος, ὁ Σελινοῦς. Κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦν ὁ Ἀλφειὸς υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Θέτιδος (Ἡσιοδ. Θεογ. 338). Εἰς τὴν θήραν ἐπιδιωχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἡ νύμφη Ἀρέθουσα, κατέφυγεν εἰς τὴν ἐν τῷ λιμένι τῶν Συρακουσῶν νῆσον Ὀρτυγίαν, καὶ μετεμορφώθη ἐκεῖ εἰς κρήνην· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλφειὸς τότε, εἰς ποταμὸν μεταμορφωθείς, ἔδυ ὑπὸ τὴν θάλασσαν μέχρι Συρακουσῶν, καὶ ἠνώθη μετὰ τῆς Ἀρεθούσης (Παυσ. Ε, 7, 2). Κατ' ἄλλην παράδοσιν ἦν ἡ Ἄρτεμις ἥτις ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ κατεδιώχθη μέχρι τῆς Ὀρτυγίας, ἢ μέχρι τῶν ἐν Ἠλιδι Λετρινῶν, ἔνθα πηλῷ ἐπιχρισθεῖσα, κατέστη ἀγνώριστος. Εἰς ἀμφότερα δὲ ταῦτα τὰ μέρη ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀλφειαίας Ἀρτέμιδος.

**Ἀλφεσίβοια,** 1) Θυγάτηρ τοῦ Φηγέως, σύζυγος τοῦ Ἀλκμαίωνος, ὅστις τὴν ἐγκατέλιπεν ὅτε ἐκ δευτέρου ἐμάνη (Παυσ. Η, 24, 4)· κατὰ δὲ Ἀπολλόδωρον (Γ, 7, 5) Ἀρσινόη. Ὀργιζομένην κατὰ τῶν ἀδελφῶν της διότι ἐφόνευσαν τὸν Ἀλκμαίωνα (ἴδ.), τὴν ἐνέκλεισαν οὗτοι εἰς κιβωτὸν, καὶ τὴν ἔφεραν εἰς Τεγέαν, πρὸς τὸν ξένον αὐτῶν Ἀγαπήνορα, λέγοντες ὅτι αὐτὴ ἦν ἡ φονεύσασα τὸν Ἀλκμαίωνα, καὶ ἐνταῦθα πιθανῶς ἐθανατώθη. Κατ' ἄλλους δ' ἐξεδίκησεν ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν της τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της (Propert. I, 15, 15). — 2) Μήτηρ τοῦ Ἀδώνιδος (ἴδ.).

**Ἀλφιτὼ,** ἴδ. Ἔμπουσα.

**Ἀλῶα,** ἑορτὴ τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσῖνι, κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἀλωείων.

**Ἀλωάδαι ἢ Ἀλωεῖδαι,** ὁ Ὦτος καὶ ὁ Ἐφιάλτης, υἱοὶ τῆς Ἰφιμεδείας καὶ τοῦ Ἀλωέως, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἢ υἱοὶ τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῦ. Ηὔξανον ἀνὰ πᾶν ἔτος πῆχυν ὅλον κατὰ πλάτος καὶ ὀργυιὰν καθ' ὕψος, ὥστε, ὅτε ἐγένοντο ἐννεαέτεις, εἶχον 9 ὀργυιῶν ὕψος καὶ πάχος 9 πήχεων. Σωρεύσαντες ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου τὴν Ὄσσαν καὶ ἐπ' αὐτῆς τὸ Πήλιον, ἠπείλουν τὸν οὐρανόν (Ὀδ. Λ, 305). Τὸν Ἄρην συλλαβόντες, εἶχον δέσμιον εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐπὶ 13 μῆνας· ἀλλ' ἡ μητρυιὰ αὐτῶν Ἐρίβοια κατήγγειλε τοῦτο τῷ Ἑρμῇ, ὅστις ἀπηλευθέρωσε τὸν θεὸν, ἐντελῶς ἐξησθενημένον (Ἰλ. Ε, 385)· κατετόξευσε δ' αὐτοὺς ὁ Ἀπόλλων πρὶν ἢ ἡβήσωσι. Κατὰ μεταγενεστέρους μύθους ἠράσθησαν τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὅτε αὕτη ἐν Νάξῳ διέφυγεν, ὡς ἔλαφος πηδήσασα μεταξύ των, θελήσαντες ν' ἀκοντίσωσιν αὐτὴν, ἐφονεύθησαν ἀμοιβαίως (Ἀπολλόδ. Α, 7, 4). Ἐν δὲ τῷ Ἅδῃ ἐτιμωροῦντο νῶτα πρὸς νῶτα εἰς κίονα δεδεμένοι, ὑπὸ ὄφεων δακνόμενοι, καὶ νυκτικόραξ (ὦτος) ἐβασάνιζεν αὐτοὺς διαρκῶς διὰ τῶν κραυγῶν του. — Κατὰ τοὺς ἐν Βοιωτίᾳ Θρᾷκας ἦσαν ἐξ ἐναντίας οἱ Ἀλωάδαι οἱ τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν εἰς τὸν Ἑλικῶνα εἰσαγαγόντες, καὶ τὴν Ἄσκραν καὶ ἄλλας πόλεις ἱδρύσαντες. Οἱ τάφοι αὐτῶν ἐδείκνυντο ἐν Ἀνθηδόνι καὶ ἐν Νάξῳ, ἔνθα καὶ ὡς ἥρωες ἐτιμῶντο, καθ' ὅσον θρακικὴ ἀποικία καὶ εἰς Νάξον εἶχε μεταβῆ. Ὑπετέθησαν δ' ὡς αἰνιττόμενοι τὴν γεωπονίαν (ἀλωὴ), καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς μεγάλας προόδους τῆς ἀνθρωπότητος.

**Ἀλωπεκῆ** καὶ **Ἀλωπεκαί,** δῆμος παρ' Ἀθήναις (Ἀγγελόκηποι), ἔχων ναὸν Ἀφροδίτης, πατρὶς τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Σωκράτους.

**Ἀλωπεκόννησος,** πόλις αἰολικὴ ἐν τῇ θρᾳκικῇ χερσονήσῳ.

**Ἀμαδρυάδες,** ἴδ. Νύμφαι.

**Ἀμαζόνες,** κατὰ τὰς παραδόσεις, ἔθνος γυναικῶν μαχίμων, αἵτινες ἐκ Σκυθίας, τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης εἰς τὸν ἐν Καππαδοκίᾳ ποταμὸν Θερμόδοντα καὶ τὴν πόλιν Θεμίσκυρα ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις μεταβᾶσαι, ἢ τ' ἀνάπαλιν (Ἡρόδ. Δ, 110—117), ἔζων καὶ ἐπολιτεύοντο καθ' ἑαυτάς, ἄνευ ἀνδρῶν, μόνον μετὰ τῶν γειτόνων αὐτῶν Γαργαρέων, τῶν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καυκάσου οἰκούντων ἐνίοτε κοινωνοῦσαι, καὶ ἐκ τῶν παιδίων αὐτῶν τὰ μὲν ἄρρενα εἰς τοὺς πατέρας των ἐκπέμπουσαι, τὰ θήλεα δὲ μόνον παρ' ἑαυταῖς διατηροῦσαι καὶ ἀνατρέφουσαι εἰς πολεμικὴν δίαιταν· δι' ὃ καὶ ἵνα μὴ κωλύωνται εἰς τὴν τόξευσιν καὶ τὴν ὁπλασκίαν, ἐλέγετο ὅτι παιδιόθεν ταῖς ἀπεκόπτετο ὁ δεξιὸς μαστὸς, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Ἀμαζόνες ἔφερον. Ἀλλ' ὀρθότερον ἴσως δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ μῦθος προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος. Ἀπεδίδοντο δ' αὐταῖς πολλαὶ καὶ ποικίλαι ἐκστρατεῖαι καὶ πολεμικαὶ πράξεις ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις. Ἐκ τῆς Σκυθίας λέγονται εἰσβαλοῦσαι εἰς τὴν Θρᾴκην, ἐκ τοῦ Θερμόδοντος εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὰ δυτικώτερα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐν Λυκίᾳ προσέβαλον τὸν βασιλέα Ἰοβάτην, ἀλλ' ὁ Βελλεροφῶν τὰς κατετρόπωσε (Ἰλ. Ζ, 166). Νέος ἔτι ὁ Πρίαμος, ἐπολέμησε κατ' αὐτῶν ἐν Φρυγίᾳ (Ἰλ. Γ, 179), ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, καὶ πολλάκις συνεπλάκησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Θησεὺς, προσβαλὼν αὐτὰς κατὰ τὸν Θερμόδοντα, ἥρπασε τὴν βασίλισσαν αὐτῶν Ἀντιόπην ἢ Ἱππολύτην, ἧς καὶ ὁ τάφος μετὰ ταῦτα ἐδείκνυτο ἐν Ἀθήναις (Πλ. Ἀξίοχ. σ. 364. — Παυσ. Α. 1, 2). Τούτου ἕνεκεν ἐξεστράτευσαν αὐταὶ ἔπειτα καὶ κατὰ τῶν Ἀθηνῶν (Πλούτ. Θησ. ΚΖ). Ἀπίθανον δὲν εἶναι πᾶς ὁ μῦθος νὰ ἔλαβε τὴν γέννησίν του ἐκ τῆς ὑπερόχου θέσεως ἣν οἱ Ἕλληνες ἐμάνθανον ὅτι παρά τισι τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν κατεῖχον αἱ γυναῖκες, ὥστε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οὐχὶ τῶν πατέρων ἦσαν ἐπώνυμοι. Πολλοὶ τῶν ἐπισημοτέρων γλυπτῶν ἐφιλοτέχνησαν Ἀμαζόνας, ὁ Φειδίας, ὁ Πολύκλειτος, ὁ Κρησίλαος, καὶ Ἀμαζονομαχία ἐστὶ πολλάκις τὸ ἀντικείμενον τῶν γλυπτικῶν συνθέσεων τῶν ζωοφόρων, ὡς εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις ναὸν τῆς Νίκης, καὶ ἐπὶ σαρκοφάγων.



Ἐκ σαρκοφάγου ἐν Ῥώμῃ

**Ἀμαθοῦς,** πόλις ἀρχαιοτάτη, μία τῶν ἐννέα κυριωτέρων πόλεων τῆς Κύπρου, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν αὐτῆς παραλίαν. Εἶχεν ἐπίσημον ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, συλλατρευομένης ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Ἀδώνιδος (Ἡρδτ. Ε. 105. —Ov. Am. III, 15, 15). Παρέκειντο δὲ πλούσια χαλκωρυχεῖα (Ov. Met. X, 220, 530).

**Ἀμάλθεια** (ἐκ τοῦ ἀμαλθεύειν, τρέφειν, Ἡσύχ.), ἡ αἶξ ἡ θρέψασα τὸν Δία ἐν Κρήτῃ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἔπειτα εἰς τοὺς ἀστέρας μετατεθεῖσα· ἢ, κατ' ἄλλους, ἡ κόρη τοῦ Μελισσέως (ἢ Ὠκεανοῦ, Ἡλίου, Αἰμονίου, Ὠλενοῦ), ἡ τὸν Δία θρέψασα διὰ τοῦ γάλακτος τῆς αἰγός. Τὸ δὲ θραυσθὲν κέρας τῆς Ἀμαλθείας ὁ θεὸς ἐδώρησεν εἰς τὰς τροφούς του, δοὺς αὐτῷ τὴν ἰδιότητα νὰ μένῃ πάντοτε πλῆρες πάντων τῶν ἀγαθῶν ἃ ἤθελον ἐπιθυμήσει (Σχολ. Καλλιμ. Ὕμν. εἰς Δία, 49.—Λουκ.—Ἡσύχ.).



**Ἀμαλθεῖον,** λαμπρὰ ἔπαυλις τοῦ Ἀττικοῦ ἐν Ἠπείρῳ, ἐν ᾗ ἤγειρε καὶ ναὸν, κοσμήσας αὐτὸν διὰ γλυφῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν μῦθον τῆς Ἀμαλθείας (Cic. 42 legg. II, 3, 7. Ad. Att. I, 13, 1. II, 1, 11).

**Ἀμανὸς,** τραχὺ καὶ ἀπότομον ὄρος, μέρος τοῦ ἐν Κιλικίᾳ Ταύρου (Στρβ. ΙΑ, 535), κατοικία λῃστῶν οὓς ἐξωλόθρευσεν ὁ Κικέρων (Cic. ad fam. II, 10. III, 8. XV. 4. Ad. Att. V, 20). Ἡ δι' αὐτοῦ δίοδος ἐκαλεῖτο Ἀμανικαὶ ἢ Ἀμανίδες πύλαι, αἱ «πύλαι τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας» (Ξεν. Ἀνάβ. Α, 4.).

**Ἀμαντία,** ἑλληνικὴ πόλις ἐν Ἰλλυρίᾳ (Cæs. b. c. III, 12, 40).

**Ἀμαξιτὸς,** πόλις τρωϊκὴ, ἧς τοὺς κατοίκους ὁ Λυσίμαχος μετῴκισεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τρωάδα. Παρ' αὐτῇ τὸ Τραγασαῖον ἀλοπήγιον, ἐξ οὗ ἡ ἀκτὴ ἁλίσιον πεδίον ἐλέγετο (Θουκ. Η, 101.— Ξεν. Ἑλλ. Γ, 1, 13.— Στρβ. Ι, 473. ΙΓ, 604).

**Ἀμάρακος,** ἄνθος εὐῶδες, χρήσιμον πρὸ πάντων εἰς πλοκὴν στεφάνων καὶ κατασκευὴν ἀρωμάτων, πρὸ πάντων ἐν Κύπρῳ.

**Ἀμαρυγκεὺς,** υἱὸς τοῦ Ὀνησιμάχου, ἢ τοῦ Ἀλέκτορος, βασιλεὺς τῶν Ἐπειῶν ἐν Ἤλιδι, μετὰ τοῦ Αὐγείου ἀντιστὰς εἰς τὸν Ἡρακλέα. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Διώρης, πλεύσας εἰς Τροίαν μετὰ 12 πλοίων, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Θρᾳκὸς Πειρόου (Ἰλ. Β, 622. Δ, 518).

**Ἀμάσεια,** καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ Πόντου, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ Στράβων (Στρβ. ΙΒ, 56).

**Ἀμαρύσια** καὶ **Ἀμαρύνθια,** ἑορτὴ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἀμαρύνθῳ τῆς Εὐβοίας, μετατεθεῖσα καὶ ἐν Ἀττικῇ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς κατὰ τὸ Ἄθμηνον, λαβὸν ἐκ τούτου τὸ ὄνομα Ἀμαρύσιον (Μαρούσιον) (Παυσ. Α, 31, 3.— Στρβ. Ι, 448).

**Ἄμασις,** Αἰγύπτιος, ἐκθρονίσας καὶ διαδεχθεὶς τὸν βασιλέα Ἀπρίην (570—526 π. Χ.), κατέστησε τὴν Αἴγυπτον προσιτωτέραν ἢ πρὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπιτρέψας τοῖς Ἕλλησιν ἔγκτησιν ἐν αὐτῇ, ἀνέγερσιν ἰδίων ναῶν καὶ ἰδίαν διαδικασίαν (Ἡρδ. Β, 172).

**Ἄμαστρις,** θυγάτηρ Ὀξυάθρου τοῦ ἀδελφοῦ Δαρείου, τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Περσίας, ἐνυμφεύθη τὸν Κρατερὸν (Ἀρρ. Ζ, 4), καὶ τούτου διαζευχθεῖσα, ἔλαβεν εἰς δεύτερον σύζυγον (322 π. Χ.) Διονύσιον, τὸν τύραννον τῆς Ἡρακλείας, καὶ μετὰ τοῦτου τὸν θάνατον (302) τὸν ἐν Θρᾴκῃ Λυσίμαχον. Ὑπ' αὐτοῦ δὲ καταλειφθεῖσα, ἦρχε συνετῶς τῆς Ἡρακλείας, ὅτε ἐθανατώθη (285) ὑπὸ τῶν δύο υἱῶν της. Τὸ ὄνομά της δ' ἔδωκεν εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν Σήσαμον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 853), ἣν, κειμένην ἐπὶ ἀκρωτηρίου τῆς Παφλαγονίας, συνῴκισεν ἐκ νέου καὶ ἐκαλλώπισε.

**Ἄμβιξ,** ἀγγεῖον εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον, ἢ καὶ κάλυμμα ἀγγείου ὅμοιον σχῆμα ἔχον, πρὸς μεταλλουργικὰς ἐκβράσεις (Διοσκ. Κ, 110.—Ἀθήν. ΙΑ, 8).



Ἀρχαῖον κεράμινον ἄγγειον

**Ἀμβρόσια,** ἑορτὴ τοῦ Διονύσου (Ἡσιόδ. Ἔργ. 504.—Τσέτσ. Μέγ. Ἐτ. φ. Ληναιών).

**Ἄμβρυσος,** πόλις τῆς Φωκίδος Ν τοῦ Παρνασσοῦ (Δίστομον).

**Ἀμέθυστος,** πολύτιμος λίθος, ὑποτιθέμενος ὅτι οὐδετέρου τὴν ἐπιρροὴν τοῦ οἴνου. Ἀμέθυστα φάρμακα τὰ ὑποτιθέμενα ὅτι ἔχουσι τὴν αὐτὴν δύναμιν.

**Ἀμειψίας,** κωμικὸς ποιητὴς, δὶς (τῷ 424 καὶ 417 π. Χ.) νικήσας τὸν Ἀριστοφάνην, εἰς τὰς Νεφέλας καὶ τὰς Ὄρνιθας. Αἱ ὑπερισχύσασαι κωμῳδίαι του ἐπεγράφοντο Κόννος καὶ Κωμασταί. Ἐλάχιστα ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται.

**Ἀμίλκας,** 1) υἱὸς Μάγωνος, ὑπὸ Γέλωνος ἐν Ἱμέρᾳ ἡττηθεὶς καὶ φονευθεὶς, τῷ 480 π. Χ. (Ἡρδ. Ζ, 166).—2) Πρέσβυς τῶν Καρχηδονίων πρὸς τὸν Μ. Ἀλέξανδρον (τὸ 332 π. Χ.), λίαν εὔγλωττος, εἰς θάνα-

τον δὲ καταδικασθεὶς ὅτε ἐπέστρεψε (Just. XXI, 6). — 3) Ἐν Σικελίᾳ στρατηγῶν τῷ 360 π. Χ., ἐνίκησεν ἐν Θέρμαις (Πολ. Α, 24), ἡττήθη δὲ τῷ 257 ἐν ναυμαχίᾳ κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Τύνδαριν. Ἡχμαλωτεύθη δ' ἐν Ἀφρικῇ ὑπὸ τοῦ Ῥηγούλου. — 4) Ἀμ. Βάρκας, πατὴρ τοῦ Ἀννίβου, ἐπίσημος στρατηγὸς τῆς Καρχηδόνος, ἀνδρειότατα ὑπερασπίσας (247 π. Χ.) κατὰ τῶν Ῥωμαίων τὰς τελευταίας καρχηδονικὰς κτήσεις ἐν Σικελίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τῆς Σικελίας, ὑπέταξε (237—228) μέγα μέρος τῆς Ἱσπανίας διὰ στρατοῦ ὃν ἐκεῖ ὠργάνωσε, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν. — 5) Ἄλλος Καρχηδόνιος στρατηγός, αἰχμαλωτευθεὶς ἐν Μελίτῃ. — 6) Ἕτερος ὁμοίως κατὰ τὸν καρχηδονικὸν πόλεμον, στρατηγῶν ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ καὶ τοὺς Γαλάτας κατὰ τῆς Ῥώμης ἐξεγείρας.

**'Αμισὸς,** πόλις ἐν Πόντῳ, πιθανῶς κτίσμα τῶν Ἀθηναίων, ἐνίοτε ἕδρα τοῦ Μιθριδάτου, ὅστις καὶ ηὔξησεν αὐτήν, προσθεὶς τὴν συνοικίαν Εὐπατορίαν (Ἀππ. Μιθρ. Η, 33. — Στρβ. ΙΒ, 547).

**'Αμισώδαρος,** ἡγεμὼν τῆς Λυκίας, ὁ θρέψας τὸ τέρας τὴν Χίμαιραν. Οἱ υἱοί του Ἀτύμνιος καὶ Μάρις, ἐκστρατεύσαντες ὑπὲρ τῆς Τρωάδος, ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Νέστορος (Ἰλ. Π, 317).

**Ἄμμα,** μέτρον μήκους 40 πήχεων (60 ποδῶν).

**Ἄμμων,** θεὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ Λιβύων, ταὐτισθεὶς μετέπειτα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Διός, διότι ὁ χρησμὸς αὐτοῦ εἶχε τινὰ ὁμοιότητα πρὸς τὸν Δωδωναῖον, καὶ ἔκτοτε εἶχε ναοὺς ἢ βωμοὺς ἐν Λακωνίᾳ, ἐν Θήβαις, ἐν Παλλήνῃ, ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἦν, φαίνεται, ἡ λατρεία ἐγχώριος ἐν Θήβαις ταῖς Αἰγυπτιακαῖς, ὅθεν διεδόθη καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀφρικῆς. Παρίστατο δὲ ὡς κριοῦ κεφαλὴν ἔχων, διότι, καθ' Ἡρόδοτον (Β, 42), ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐπέμεινε νὰ ἰδῇ τὸν Δία, μὴ θέλων ὁ θεὸς νὰ δειχθῇ, περιεβλήθη κριοῦ δέρμα καὶ κεφαλήν, καὶ οὕτω τῷ ἐπεφάνη. Τινὲς ὅμως τῶν νεωτέρων ἠθέλησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὴν παράστασιν ὡς αἰνιττομένην τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν. Ὁ κυριώτερος ναὸς αὐτοῦ ἦν ἐν μιᾷ τῶν λιβυκῶν



ὁάσεων ἥτις ἐκαλεῖτο Ἀμμώνιον, πολυτελέστατος (Curt. IV, 31, 24), καὶ ἐκεῖ ἐχρησμοδότει διὰ σημείων. Ἐπισκεφθεὶς δ' αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, ἠξίου ὅτι ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὡς υἱὸς αὐτοῦ (Ἀρρ. Γ, 4). Παρὰ τῇ Ὀάσει δ' ὑπῆρχε καὶ ἁλική, «ἅλς Ἀμμωνιακή.»

**'Αμμώνιος,** 1) ὁ ἐπιλεγόμενος Σακκᾶς, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, γεννηθεὶς 243 ἢ 244 μ. Χ., χριστιανὸς ἐπανελθὼν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, ἱδρυτὴς τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας, διδάσκαλος τοῦ Λογγίνου, τοῦ Ὠριγένους καὶ τοῦ Πλωτίνου. — 2) Ἐπίσης ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἀκμάσας περὶ τὰ 400 μ. Χ., γραμματικός, οὗ σώζεται ἡ «περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων,» ἤτοι περὶ συνωνύμων πραγματεία. — 3) Υἱὸς Ἑρμίου, φιλόσοφος καὶ μαθηματικός, διδάσκων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περὶ τὰ 500 μ. Χ. τὴν φιλοσοφίαν. Τούτου σώζονται σχόλια εἰς Ἀριστοτέλην καὶ εἰς Πορφύριον.

**'Αμνηστία,** ἐν ἐμφυλίοις ταραχαῖς ὑπὸ



τῆς νικώσης μερίδος τοῖς ἡττωμένοις χορηγουμένη, ἐπὶ λήθῃ τῶν ἀμοιβαίων κακουργιῶν. Τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνησικακοῦντες, δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολίτευον (Θουκ. Η, 73). Ἀφῆρει ἑπομένως πᾶσαν τῶν προηγουμένων πολιτικῶν πράξεων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλων, εὐθύνην. Ἡ ἐπισημοτάτη ἀμνηστία ἐν Ἀθήναις ἦν ἡ ὑπὸ τοῦ Θρασυβούλου, μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Λ, ἐπὶ Εὐκλείδου ἄρχοντος (403 π. Χ.) δοθεῖσα, ἐξ ἧς μόνοι οἱ Λ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς Δέκα ἐξῃρέθησαν, ὡς καὶ οἱ Ἕνδεκα, οἷς ὅμως ἐπετράπη, ἂν ἤθελον, νὰ δώσωσιν εὐθύνας, ἤτοι νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς ἐπὶ δικαστηρίου. Ἐν Ἀνδοκίδῃ (π. Μυστ. 90) διετηρήθη ὁ ὅρκος τῆς ἀμνηστίας ταύτης καὶ ἔχει οὕτω· «Καὶ οὐ μνησικακήσω τῶν πολιτῶν οὐδενί, πλὴν τῶν Τριάκοντα καὶ τῶν Ἕνδεκα, οὐδὲ τούτων ὃς ἂν ἐθέλῃ εὐθύνας διδόναι τῆς ἀρχῆς ἧς ἦρχε.»

**'Αμνισὸς,** ἐπὶ Ὁμήρου (Ὀδ. Τ, 188), Ἡράκλειον δ' ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, πόλις τῆς Κρήτης παραθαλασσία παρὰ τῇ Κνωσσῷ.

**'Αμοργὸς,** μία τῶν Σποράδων, πατρὶς τοῦ ποιητοῦ Σιμωνίδου. Παρὰ Ῥωμαίοις ἦν τόπος ἐξορίας (Tac. Ann. IV, 30). Ἐπίσημα ἦσαν τὰ λινὰ αὐτῆς ὑφάσματα, τὰ ἀμόργινα.

**Ἄμπελος,** ἀκρωτήριον καὶ πόλις τῆς Κρήτης.

**'Αμπεχόνη, ἀμπέχονον, ἀμπεχόνιον,** ἱμάτιον γυναικεῖον ἰδιαιτέρου τινὸς σχήματος (Rang. Ant. Hell. II, N, 861, σ. 532).

**Ἄμπυξ,** κόσμημα τῆς κεφαλῆς σύνηθες ταῖς ἐπισήμοις γυναιξὶ τῆς Ἑλλάδος, ὃ οἱ ποιηταὶ καὶ ταῖς θεαῖς ἀποδίδουσι, καὶ διὰ τοῦ ἐπιθέτου χρυσάμπυκες πολλάκις αὐτὰς χαρακτηρίζοντες (Ὁμ. Ἰλ. Χ, 468. — Αἰσχ. Ἱκέτ. 437. — Θεόκρ. Α. 33). Ὁ δὲ Πίνδαρος λέγει καὶ



«κυανάμπυκα» (Ἀποσπ.), ὥστε φαίνεται ὅτι τὸ περίδεμα τοῦτο, εἶδος διαδήματος, ἦν διαφόρου ὕλης καὶ διαφόρων χρωμάτων, ἀλλὰ τὰ



πολυτελέστερα ἐκ χρυσοῦ, ὃν ἐκόσμουν ἐνίοτε καὶ πολύτιμοι λίθοι κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Εὐριπίδου (Ἑκ. 464). Τὸ αὐτὸ δὲ ὄνομα ἀπεδίδετο καὶ εἰς τοῦ ἵππου τὸ προμετωπίδιον (Ἀρρ. Τακτ. σ. 15. — Ξεν. Κυρ. Δ, 1. Ἀνάβ. Α, 7) ἐνίοτε ἔχον θύσσανον ἢ πτερὸν, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ἐνίοτε ὂν πλὰξ ἁπλῆ πρὸς ὑπεράσπισιν.

**'Αμύητος,** ἴδ. βέβηλος.

**'Αμυθάων,** υἱὸς Κρηθέως, ἔγγονος Αἰόλου, ἱδρυτὴς τῆς Πύλου.

**'Αμύκλαι,** ἀρχαία πόλις Λακωνικὴ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 584), περὶ τὴν μίαν ὥραν νοτίως τῆς Σπάρτης κειμένη. Εἰς αὐτὴν κατῴκει ὁ Τυνδάρεως, πατὴρ τῆς Λήδας, διὸ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς, οἱ Διόσκουροι ἐνίοτε, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις κυρίως, ἐπιλέγονται Ἀμυκλαῖοι. Καὶ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Δωριέων ἔμειναν οἱ Ἀχαιοὶ ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ τῷ 750 π. Χ. ἐκυρίευσαν αὐτὴν οἱ Σπαρτιᾶται ὑπὸ τὸν Τήλεκλον, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς, πολλάκις ἀνησυχήσαντες ἐξ ἐσφαλμένων εἰδήσεων περὶ ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν, εἶχον ἀπαγορεύσει τὴν διάδοσιν τοιούτων φημῶν τοῦ λοιποῦ. Περίφημον ἦν αὐτόθι τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμυκλαίου Ἀπόλλωνος (Θουκ. Ε, 18), οὗ τὸ ἄγαλμα ἦν ἁπλοῦς χαλκοῦς κίων, εἰς ὃν προσετέθησαν κεφαλή, χεῖρες καὶ πόδες. Ἵστατο δ' ἐπὶ θρόνου, ἢ μᾶλλον ἐντὸς θρόνου καταγλύφου, ἔργου τοῦ ἐκ Μαγνησίας Βαθυκλέους, συγχρόνου τοῦ Κροίσου (Παυσ. Γ, 18, 9). Κατ' ἔτος δ' ἀνέθετον αἱ Σπαρτιάτιδες χιτῶνα εἰς τὸν θεόν.

**'Αμυκλαῖος,** ἴδ. Δίυλλος.

**Ἄμυκος,** 1) υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, βασιλεὺς τῶν Βεβρύκων ἐν Βιθυνίᾳ, προκαλῶν τοὺς παρ' αὐτῷ προσπλέοντας ξένους εἰς πυγμαχίαν καὶ φονεύων αὐτούς, μέχρις οὗ μετὰ

τῶν Ἀργοναυτῶν συνεκπλεύσας ὁ Πολυδεύκης, τὸν ἐνίκησε καὶ ἐφόνευσεν (Ἀπολλ. Ῥόδ. Β, 1.—Θεόκρ. ΚΒ, 44).—2) Εἷς τῶν Κενταύρων (Ov. Met. XII, 245). — Κατὰ Βιργίλιον (Æ, XII, 509), υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὀπαδὸς τοῦ Αἰνείου, φονευθεὶς ὑπὸ Τούρνου.

**Ἀμυμώνη,** ἴδ. Δαναός.

**Ἀμύνανδρος,** βασιλεὺς τῶν Ἀθαμάνων, συμμαχήσας μετὰ τῶν Αἰτωλῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων κατὰ Φιλίππου Γ' τῆς Μακεδονίας. Ὅτε δ' ὁ Φίλιππος ἡνώθη μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ὁ Ἀμύνανδρος συνεμάχησε κατ' αὐτῶν μετὰ τοῦ Ἀντιόχου τῆς Συρίας, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐκβληθείς, κατέφυγεν (191 π. Χ.) εἰς Αἰτωλίαν. Οἱ δ' Αἰτωλοί, ἀρνηθέντες νὰ τὸν παραδώσωσιν εἰς τὴν Ῥώμην, τὸν ἐπανέφερον εἰς τὸν θρόνον του τῷ 189 (Πολυβ. ΙΣΤ, 27, 18, 19. ΚΒ, 8. — Liv. ΚΖ, 30. Λ, 14. ΛΕ, 47. ΛΗ, 1).

**Ἀμύντας,** 1) πατὴρ τοῦ Φιλίππου, καὶ πάππος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἦν υἱὸς Ἀρριδαίου, τὸν βασιλέα Παυσανίαν ἐξώσας (394 π. Χ.) καὶ διαδεχθείς, καὶ ἐκ τῆς γυναικός του Εὐρυδίκης τρεῖς υἱοὺς ἀποκτήσας, τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν Περδίκκαν, τὸν Φίλιππον· ἀποθανὼν δὲ τὸ 370. — 2) υἱὸς Ἀνδρομένους, ἀνδρεῖος στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ἀρρ. Γ, 27), ὁ παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων στρατηγῶν, τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐσχάτην προσβολὴν κατὰ τῆς Τύρου παρακινήσας (Διόδ. ΙΖ, 45), φονευθεὶς δ' εἰς ἄλλου φρουρίου πολιορκίαν (Ἀρρ. Γ, 27.—Curt. VII, 2, 10). — 3) Μακεδὼν ὑπὸ τὸν Δαρεῖον κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπηρετῶν, μετὰ τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην μετὰ 4,000 μισθοφόρων Ἑλλήνων εἰς Αἴγυπτον φυγών, ἐκεῖ δὲ φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων (Ἀρρ. Β, 6, 13).—4) Δημόσιος γραφεὺς ἐν Γαλατίᾳ, ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, τὸ 43 π. Χ. βασιλεὺς ἀναγορευθείς, αὐτὸν δὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ἥτταν ἐγκαταλιπὼν ὑπὲρ τοῦ Ὀκταβίου. Ἀπέθανε τῷ 25 π. Χ. (Πλούτ. Ἀντ. ΞΑ. 63. —Δ. Κάσσ. ΜΖ, 48. Ν, 13).

**Ἀμύντωρ,** βασιλεὺς ἐν Θεσσαλίᾳ, κατηράσθη τὸν υἱόν του Φοίνικα, ἐποφθαλμιάσαντα τὴν μνηστήν του, δι' ὃ οὗτος ἔφυγε πρὸς τὸν Πηλέα (Ἰλ. Ι, 432. Κ, 266). Θελήσας νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἡρακλῆ νὰ διέλθῃ διὰ τῆς χώρας, ἐφονεύθη ὑπ' αὐτοῦ (Ἀπολλόδ. Β, 7, 7).

**Ἄμφεια,** πόλις τῆς Μεσσηνίας, ἐπὶ τοῦ Ἀμφίτου ποταμοῦ. Παρ' αὐτῇ ἦν τὸ ἱερὸν τῆς Λιμνάτιδος Ἀρτέμιδος, ἔνθα συνέβη ἡ ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων ἁρπαγὴ Σπαρτιατίδων, ἀφορμὴ τοῦ πρώτου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (Παυσ. Δ, 5, 9).

**Ἀμφιάραος,** Ἀργεῖος, υἱὸς Οἰκλέως (ἢ Ἀπόλλωνος) καὶ Ὑπερμνήστρας, μάντις ἐπίσημος, ἀπόγονος τοῦ Μελάμποδος (Ov. XV, 244), μετέσχε τῆς Καλυδωνίας θήρας καὶ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν. Συμβασιλεύων μετὰ τοῦ Ἀδράστου, ἐξέβαλεν αὐτὸν τοῦ Ἄργους· ἀλλὰ φιλιωθεὶς πάλιν μετ' αὐτοῦ, ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφήν του Ἐριφύλην, καὶ ἔσχεν υἱοὺς τὸν Ἀλκμαίωνα καὶ τὸν Ἀμφιλόχιον. Μετέσχε δὲ καὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας· ὅτε δ' ἡττήθησαν, ἐπὶ τῆς φυγῆς του, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ παρὰ τὸν Ὠρωπὸν, ἐσχίσθη ἡ γῆ καὶ τὸν κατέπιε μετὰ τοῦ τεθρίππου του, (ὅρα ἀπέναντι εἰκόνα) καὶ ἔκτοτε τῷ ἀπεδόθησαν θεῖαι τιμαί, καὶ ἐν Ὠρωπῷ εἶχεν ἐπίσημον ναὸν (οὗ λείψανα σώζονται) καὶ μαντεῖον, καὶ ἑορτὴ ἐκεῖ ἤγετο πρὸς τιμήν του, τὰ Ἀμφιαράϊα (Παυσ. Α, 34. 3. — Σχολ. εἰς Πίνδ. Ὀλ. Ζ, 154).



**Ἀμφίβληστρον,** 1) δίκτυον τῶν ἁλιέων (Ἡσίοδ. Ἀσπ. 215). — 2) Μανδύαι περὶ τοὺς ὤμους ῥιπτόμενοι (Σοφ. Τραχίν.—Αἰσχ. Προμ. 81.— Εὐριπ. Ἑλέν. 1085). Τὸ αὐτὸ καὶ περίβλημα.

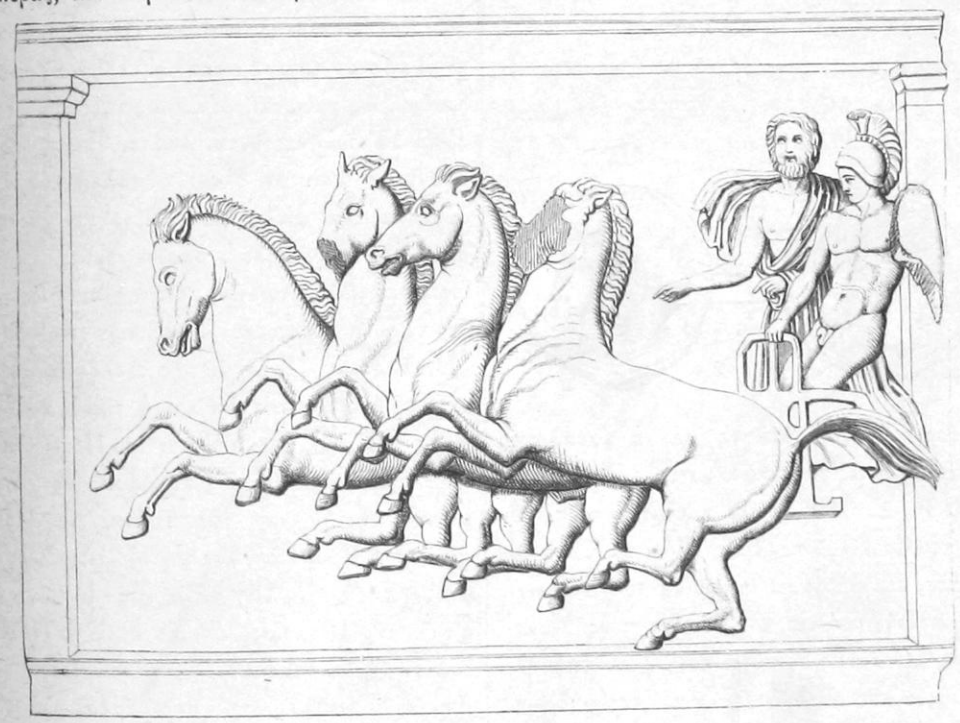
**Ἀμφιδεαί,** ἴδ. Ψέλλια.

**Ἀμφίδουλος,** ἴδ. δοῦλος.

**Ἀμφιδρόμια** (τὰ), παρὰ μεταγενεστέροις Ἀμφιδρομία (ἡ), παρ' Ἀθηναίοις



ἡ ἑορτὴ τῆς ὀνοματοθεσίας τοῦ νεογνοῦ, τελουμένη τὴν 5, 7 ἢ 10 ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως, δι' ὃ καὶ ἔλεγον ἑβδόμας ἢ ἑβδομάδα, δεκάτην θύειν, ἑστιᾶσαι. Πρὸ τῶν γονέων, συγγενῶν καὶ φίλων τὸ βρέφος περιήγετο περὶ τὴν ἑστίαν, ὡς τοῖς ἐφεστίοις θεοῖς συνιστώμενον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἑορτῆς, κατ' ἄλλους δὲ (Σχολ. Ἀριστφ. Λυσίστρ. 758) ἐκ τοῦ ὅτι οἱ προσκεκλημένοι ἐβάδιζον περὶ τὸ βρέφος ὅτε τῷ ἔδιδον τὸ ὄνομα. Ἐτελεῖτο δ' ἡ ἑορτὴ τὸ ἑσπέρας, καὶ παρετίθετο εὔθυμον δεῖπνον, τῆς



ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ Ἀρχαῖον ἀνάγλυφον ἐξ Ὠρωποῦ

θύρας τῆς οἰκίας κοσμουμένης διὰ κλάδων ἐλαίας ἂν τὸ νεογνὸν ἦτο ἄρρεν, δι' ἐρίων δ' ἂν ἦτο θῆλυ, καὶ δῶρα (γενέθλιοι δόσεις) προσεφέροντο εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς. Καὶ πρὸ τῶν δικαστηρίων δὲ ἡ τελετὴ αὕτη ἴσχυεν ὡς ἀπόδειξις ὅτι ὁ πατὴρ εἶχεν ἀναγνωρίσει τοῦ τέκνου τὴν γνησιότητα.

**Ἀμφιεστρίδες,** στρωμάτων ἐπιβλήματα (Πολυδ.).

**Ἀμφιθέατρον,** ἴδ. Θέατρον.

**Ἀμφίκλεια,** καὶ Ἀμφίκαια, προσέτι δ' ἐπί τινα χρόνον καὶ Ὀφιτεία καλουμένη, πόλις εἰς τὰ Β τῆς Φωκίδος (Ἡρ. Η, 33), εἶχεν ἱερὸν τοῦ Διονύσου, περὶ οὗ ἐλέγετο ὅτι παρεῖχε τοῖς κατοίκοις τὴν χάριν νὰ παραγγέλλωσι καθ' ὕπνον συνταγὰς ἰαματικὰς (Παυσ. Ι, 33, 9). Νῦν Δαδί.

**Ἀμφικράτης,** γλύπτης ἐν Ἀθήναις ἐργασθεὶς περὶ τὸ 497 π. Χ. τὴν Λέαιναν ὡς θηρίον.

**Ἀμφικτυονίαι ἢ ἀμφικτυονία,** ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν χρόνων σύνδεσμος πόλεων ἢ λαῶν περιοίκων ἐπισήμου τινὸς ναοῦ, πρὸς κοινὴν καλλιέργειαν τῆς λατρείας αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως τῆς καταγωγῆς ἢ τῶν πολιτικῶν αὐτῶν διαιρέσεων. Ἐνίοτε ὅμως, ὡς ἐκ τοῦ συνδέσμου ἰσχυροποιούμενοι οἱ οὕτω συνασπιζόμενοι λαοί, ἐλάμβανον καὶ πολιτικὴν ἐπιρροήν, καθ' ὃ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου μεταξὺ των σεβόμενοι καὶ προστατεύοντες· ὥστε καὶ ὤμνυον, «μηδεμίαν πόλιν τῶν Ἀμφικτυονίδων ἀνάστατον ποιήσειν, μήθ' ὑδάτων ναματιαίων εἴρξειν μήτ' ἐν πολέμῳ μήτ' ἐν εἰρήνῃ· καὶ ἐάν τις συλᾷ τὰ τοῦ θεοῦ κτλ. τιμωρήσειν... πάσῃ δυνάμει»

(Αἰσχ. π. Πρεσβ. 115). Ἡ ἐπισημοτάτη Ἀμφικτυονία ἦν ἡ Δελφική, ἥτις καὶ Πυλαϊκὴ ἐλέγετο, διότι καὶ εἰς τὰς Θερμοπύλας συνεδρίαζεν. Ἐκ τῶν προϊστορικῶν χρόνων καταγομένη, συνίστατο καὶ μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς λαῶν, καίτοι μὴ ἐχόντων πλέον πάντων τὴν αὐτὴν ἀρχικὴν αὐτῶν σπουδαιότητα. Ἦσαν δ' αὐτοὶ οἱ Θεσσαλοί, οἱ Δωριεῖς, οἱ Ἴωνες, οἱ Περραιβοί, οἱ Μάγνητες, οἱ Λοκροί, οἱ Αἰνιᾶνες, οἱ Φθιῶται, οἱ Μαλιεῖς, οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ Δόλοπες, ὡς καὶ οἱ τούτων ἄποικοι, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἐπίλοιποι πόλεις, εἰ καὶ πολλάκις ὁ δεσμὸς «τὸ (κοινὸν) τῶν Ἑλλήνων συνέδριον·» ἐτι-



τλοφορεῖτο. Καὶ ὑπέστη μὲν ὁ κατάλογος μεταρρυθμίσεις τινὰς κατὰ καιροὺς (Rang. Ant. Hell. II, Σ. 319), ἀλλὰ κυρίως κατὰ τὸ τέλος τοῦ Φωκικοῦ πολέμου (346 π. Χ) ὁ Φίλιππος, ἐπὶ προφάσει τιμωρίας τῶν Φωκέων, ἀντικατέστησεν εἰς τὸν δεσμὸν τοὺς Μακεδόνας, μείναντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀφ' οὗ ἐπανῆλθον εἰς αὐτὸν οἱ Φωκεῖς ἕνεκα τῆς ἀνδρείας αὐτῶν ἀντιστάσεως κατὰ τῶν Γαλατῶν· καὶ ἔκτοτε μετεχειρίσθησαν αὐτός τε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν δελφικὴν ἀμφικτυονίαν καὶ ὡς ὄργανον τῆς πολιτικῆς των. Μετερρύθμισε δὲ τὸν δεσμὸν ὁ Αὔγουστος (Παυσ. I, 3), ἀντὶ πόλεων ὧν εἶχεν ἀποσβεσθῆ ἡ ἐπισημότης ἄλλας ἐκ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνθουσῶν ἀντικαταστήσας, καὶ ἐν ἄλλοις καὶ τὸ Ἄκτιον, ἔνθα εἶχε νικήσει τὸν Ἀντώνιον. Ἐπολέμησε δ' ὁ δεσμὸς κατὰ τῆς Κρίσσης (τῷ 596—586), Φωκίδος (355—346), Ἀμφίσσης (340—339), Αἰτωλῶν (280). Ὁ δεσμὸς οὗτος ἐλέγετο παναρχαίως ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀκρισίου, βασιλέως τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Λαρίσης (Στρβ. Θ, 420)· συνήρχετο δὲ δὶς τοῦ ἔτους εἰς συνεδριάσεις, Πυλαίας καλουμένας, τὸ μὲν ἔαρ συνήθως εἰς Δελφούς, τὸ δὲ φθινόπωρον εἰς τὰς Θερμοπύλας, παρὰ τῷ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἀνθήλῃ, ὅπου ἦν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφίωνος, εἰς ὃν ἄλλοι ἀπέδιδον τὴν σύστασιν τῆς Ἀμφικτυονίας (Ἡρδ. Ζ, 20). Ἴσως δὲ αἱ δύο ἕδραι αὐτῆς ἀποδεικνύουσιν ὅτι κατηρτίσθη ἐκ δύο κατ' ἀρχὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτων δεσμῶν. Ἦσαν δ' οἱ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν πόλεων πεμπόμενοι ἀντιπρόσωποι διττοί, οἱ Ἱερομνήμονες καὶ οἱ Πυλαγόραι, ἐκεῖνοι, ὡς φαίνεται, οἱ κυρίως ἀποφασίζοντες, οὗτοι δ' οἱ συνηγοροῦντες, καίτοι ἐπίσης ψῆφον ἔχοντες. Φαίνεται δ' ὅτι αἱ πόλεις ἔπεμπον οὐχὶ ἀνὰ ἕνα, ἀλλὰ καὶ πλείονας ἂν ἤθελον, ἀλλ' ἀνὰ μίαν ψῆφον ὁμοῦ ἔχοντας, πλὴν ἴσως ἐπὶ τῶν Αἰτωλῶν, οἵτινες πιθανῶς ηὔξησαν αὐθαιρέτως τὰς ψήφους των (Ant. hell. Ἰδ. ἀνωτ.). Πλὴν δὲ τῆς Δελφικῆς, ἐπίσημος Ἀμφικτυονία ἦν καὶ ἡ τῆς Καλαυρίας (Πόρου), περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, περιλαμβάνουσα τὴν Ἐπίδαυρον, τὴν Ἑρμιόνην, τὴν Αἴγιναν, τὰς Ἀθήνας, τὰς Πρασιάς, τὴν Ναυπλίαν, καὶ τὸν Μινύειον Ὀρχομενὸν (Στρβ. Η, 376)· ἄλλαι ἦσαν ἐν Ὀγχηστῷ τῆς Βοιωτίας, ἐπίσης περὶ τὸ Ποσειδώνιον· ἡ ἐν Δήλῳ, ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος, περιλαμβάνουσα καὶ τὰς πέριξ Κυκλάδας, εἰς ἣν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον τὴν δηλίαν θεωρίδα.

**Ἀμφικτύων,** υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα Κραναοῦ, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, ἐξεθρόνισε τὸν πενθερόν του καὶ τὸν διεδέχθη, ἐκβληθεὶς εἶτα καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Ἐριχθονίου. Ἐθεωρεῖτο δ' ὡς ὁ ἱδρυτὴς τῆς Δελφικῆς ἀμφικτυονίας, δι' ὃ καὶ εἶχε ναὸν εἰς Ἀνθήλην τῆς Φωκίδος (Ἡρδ. Ζ, 200).

**Ἀμφιλοχία,** ἐπαρχία ἠπειρωτικὴ Α τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου. Πρωτεύουσα Ἄργος Ἀμφιλοχικόν.



**Ἀμφίλοχος,** ἴδε Ἀλκμαίων.

**Ἀμφίπολις,** πόλις μακεδονικὴ εἰς 3 μιλίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, περιρρεομένη ἑκατέρωθεν ὑπὸ τοῦ Στρυμόνος, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα. Ἐκαλεῖτο πρὶν Αἱ ἐννέα ὁδοὶ (Ἡρδ. Α, 114). Οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι, οἱ Θρᾷκες Ἤδωνες, ἐπὶ μακρὸν τὴν ὑπερήσπισαν κατὰ τοῦ Ἀριστα γόρου τοῦ Μιλησίου, καὶ κατὰ τῶν Ἀθηναίων, θελόντων νὰ τὴν ἀποικίσωσι (Ἡρδ. Θ, 75. —Θουκ. Δ, 102). Τῷ δὲ 437 π. Χ. ὁ υἱὸς τοῦ Νικίου Ἄγνων, κατατροπώσας τοὺς Ἤδωνας, ᾤκισε τὴν Ἀμφίπολιν, ἀλλ' ἐκ πολιτῶν τῶν πλείστων μὴ Ἀθηναίων, δι' ὃ καὶ οἱ Ἀμφιπολῖται μετ' ὀλίγον ἀπέστησαν τῶν Ἀθηνῶν (Θουκ. Δ, 103. Ε, 18), καὶ μάτην ὁ Ἰφικράτης ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῶν. Παρεδόθησαν δ' ἔπειτα (358) εἰς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ παρέμειναν ὑπ' αὐτὸν καὶ τοὺς διαδόχους του. Κατ' ἀρχὰς ἐδημοκρατεῖτο ἡ πόλις, ἐπὶ Βρασίδου μετέστη εἰς ὀλιγαρχίαν, καὶ εἶτα ὑπερίσχυσε πάλιν ἡ δημοκρατικὴ μερίς. Ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν πρωτεύουσα μέρους τῆς Μακεδονίας. Ἦν δὲ πλουσία διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ διὰ τῶν μεταλλείων της (Θουκ. Α, 108.—Ἡρδ. Ε, 23.—Liv. XLV, 30).

**Ἄμφις,** υἱὸς Ἀμφικράτους, ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας, ἔγραψεν 26 δράματα, εἰς τὰς ἰδιωτικὰς σχέσεις περιστρεφόμενα, ὧν σώζονταί τινα λόγου ἄξια ἀποσπάσματα.

**Ἄμφισσα** (ν. Σάλωνα), ἡ μεγίστη τῶν πόλεων τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, ἐν καταφύτῳ κοιλάδι (Ἡρδ. Η, 32), ΒΔ τῶν Δελφῶν εἰς τριῶν ὡρῶν ἀπόστασιν (Στρβ. Θ, 427.—Παυσ. I, 38, 4). Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι αὐτῆς, καταλαβόντες καὶ οἰκήσαντες χωρίον ἐπάρατον τῶν Κρισσαίων, οἵτινες εἶχον βεβηλώσει τὸν ναὸν, ἐτελώνιζον τοὺς εἰς Δελφοὺς μεταβαίνοντας, οἱ Ἀμφικτύονες, προτροπῇ τῶν Ἀθηναίων, ἐκήρυξαν (τῷ 339) τὸν ἱερὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν (Στρβ. Θ, 419, 427). Εἶχε δ' ἡ Ἄμφισσα ἰσχυρὰν ἀκρόπολιν (Liv. XXXVII, 6), καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν πόλις αὐτόνομος (Παυσ. I, 38, 4).

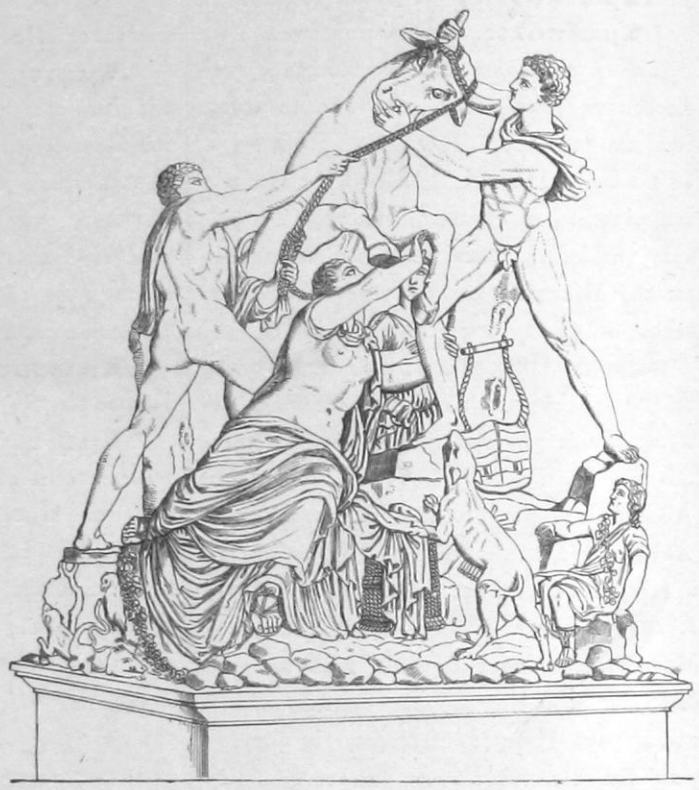
**Ἀμφιτρίτη,** κόρη τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος, μιᾶς τῶν Νηρηίδων, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος (Ἡσιόδ. Θεογ. 343. 930). Ἀποφεύγουσα τὸν γάμον, ἐκρύβη παρὰ τῷ Ἄτλαντι, παρ' ᾧ ὁ Ποσειδῶν πεμψας δελφῖνα, τὴν ἀνεῦρεν (Ἀπολλοδ. Α, 2, 2). Παρίσταται δ' ἐν τῇ τέχνῃ περιεστοιχισμένη ὑπὸ θαλασσίων τεράτων, ἢ ναυτικῶν συμβόλων.

**Ἀμφιτροπαί,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς ἀνήκων εἰς τὴν Ἀντιοχίδα φυλήν.

**Ἀμφιτρύων,** υἱὸς Ἀκταίου, τοῦ βασιλέως τῆς Τίρυνθος, ἐφόνευσεν ἀκουσίως τὸν θεῖόν του Ἠλεκτρύωνα, βασιλέα τῶν Μυκηνῶν, εἰς ὃν ἐπί τινος ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Πτερελάου καὶ τῶν Ταφίων, εἶχεν ἐμπιστευθῆ προσωρινῶς τὸ βασίλειον καὶ τὴν κόρην του Ἀλκμήνην. Τότε ἐλθὼν μετὰ τῆς Ἀλκμήνης εἰς Θήβας, ἐζήτησε παρὰ Κρέοντος, τοῦ πρὸς μητρὸς θείου του, νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ κατατροπώσῃ τὸν Πτερέλαον, καὶ ὁ Κρέων τὸ ὑπεσχέθη, ἀπαιτήσας ὅμως παρὰ τοῦ Ἀμφιτρύωνος νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ συλλάβῃ ἀγρίαν τινὰ ἀλώπεκα, ἥτις ἦν ὠκυποδεστάτη, ὅπερ ὁ Ἀμφιτρύων ἔπραξε, ζητήσας καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ Ἀθηναίου Κεφάλου τὸν κύνα του ὄντα καὶ αὐτὸν οὐχ ἧττον ὠκύπουν· ἀμφότερα δὲ τὰ ζῷα ἀπελίθωσεν ἐπὶ τῆς θήρας ὁ Ζεύς. Ὁ Πτερέλαος εἶχε χρυσῆν κόμην, ἥτις τὸν καθίστα ἀθάνατον. Ταύτην τῷ ἀπέκοψεν ἡ θυγάτηρ του, καὶ τότε ὁ Ἀμφιτρύων, κυριεύσας τὴν Τάφον, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν σύμμαχόν του Κέφαλον. Ἐν Θήβαις δ' ἐνυμφεύθη τὴν Ἀλκμήνην, ἥτις τῷ ἔδωκεν υἱὸν τὸν Ἰφικλῆν, ἔτεκε δ' ἐκ τοῦ Διὸς τὸν Ἡρακλῆ. Ὁ δ' Ἀμφιτρύων ἔπεσεν ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Μινυῶν (Ἡρόδ. Ε, 59. — Ἀπολλ. Β, 4, 10).

**Ἀμφίων,** 1) καὶ Ζῆθος, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, ἀνεψιᾶς καὶ γυναικὸς τοῦ Λύκου βασιλέως τῶν Θηβῶν. Εἰς Ἐλευθερὰς γεννηθέντες καὶ ἐκτεθέντες εἰς

τὸν Κιθαιρῶνα, ἀνετράφησαν ὑπὸ ποιμένων· μαθόντες δ' ὅτι ὁ Λύκος εἶχε νυμφευθῆ δευτέραν γυναῖκα τὴν Δίρκην, ἥτις κατακλείσασα ἐβασάνιζε τὴν μητέρα των, ἐπῆλθον ἐν μέσῳ βακχικῆς ἑορτῆς, συνέλαβον αὐτὴν καὶ τὴν προσέδεσαν εἰς τὰ κέρατα ἀγρίου ταύρου, ὅστις τὴν ἔσυρε διὰ τῶν βράχων καὶ τὴν ἐφόνευσε· τὸ δὲ σῶμά της ἔρριψαν εἰς πηγήν, ἥτις Δίρκη ἀπ' αὐτῆς ὠνομάσθη ('Απολλόδ. Γ, 5). Τοῦ μύθου τούτου ὑφίσταται παράστασις ἐν Ῥώμῃ εὑρεθεῖσα, ἐν τῷ Μουσείῳ δὲ τῆς Νεαπόλεως διατηρούμενον, ἐξαίσιον σύμπλεγμα, ἔργον 'Απολλωνίου καὶ Ταυρίσκου (Pl. XXXV, 4, 10), τῆς ἀμέσως μετὰ τὸν 'Αλέξανδρον ἐποχῆς, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Φαρνέσιος ταῦρος γνωστόν. Μετὰ τοῦτο δὲ κυριεύσαντες οἱ δύο ἀδελφοὶ τὰς Θήβας, περιετείχισαν τὴν κάτω πόλιν, καὶ μετὰ τοσαύτης χάριτος ἔπαιζεν ὁ 'Αμφίων λύραν ἣν ὁ Ἑρμῆς τῷ ἐχάρισεν, ὥστε ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς ἑλκυόμενοι, αὐτομάτως ἐκινοῦντο οἱ λίθοι καὶ ἐτάττοντο εἰς τὴν τειχοδομίαν. Ἐνυμφεύθη δ' ὁ 'Αμφίων τὴν Νιόβην (ἴδ.) καὶ ηὐτοκτόνησεν ὅταν ὁ 'Απόλλων κατετόξευσε τὰ παιδία του.—2) Γλύπτης, ἐργασθεὶς εἰς Δελφούς (Παυσ. Ι, 15).



Φαρνέσιος Ταῦρος ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως

**'Αμφορεὺς,** μέγα ἀγγεῖον ἐπίμηκες ἔχον δύο λαβάς, ἐξ οὗ τὸ ὄνομα (ἀμφιφορεύς, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀναφορεύς, ὥς τινες εἶπον) ('Ιλ. Ψ, 170. 'Οδ. Κ, 164 κτλ.). Πολλάκις δ' ἀπολήγει κάτω εἰς ὀξύ, ὥστε ἐν ταῖς ὑπογείοις ἀποθήκαις νὰ δύνηται καὶ νὰ πήγνυται εἰς τὴν γῆν, ἢ νὰ προσερείδηται εἰς τὸν τοῖχον, ὡς πολλοὶ τοιοῦτοι εὑρέθησαν καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν Πομπηΐᾳ. Αἱ λαβαὶ τῶν ἀμφορέων ἔχουσι πολλάκις ἐντετυπωμένον τὸ ὄνομα τοῦ κεραμέως ἢ τοῦ τόπου τῆς κατασκευῆς των. Ἐχρησίμευον εἰς διατήρησιν οἴνου, ἐλαίου, μέλιτος καὶ ἄλλων οἰκιακῶν προμηθειῶν (Ξεν. 'Ανάβ.



Ε, 4, 28). Ἐνίοτε δ' ἐτίθεντο εἰς αὐτοὺς καὶ ἡ κόνις καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν νεκρῶν ('Ιλ. Ψ, 91.—Σοφ. 'Αποσπ. 303). Ὁ Ὅμηρος μνημονεύει καὶ λιθίνων καὶ χρυσῶν ἀμφορέων. Ἦν δ' ὁ ἀμφορεὺς καὶ μέτρον ῥευστῶν, περιέχον ἓξ χόας ('Ηρδ. Α, 51). (Ἴδ. 'Αγγεῖα, εἰς σελ. 8).



**'Αμφότερος,** 1) ἀδελφὸς τοῦ Κρατεροῦ, εἷς τῶν ναυάρχων τοῦ 'Αλεξάνδρου ('Αρρ. Γ, 2, 3).—2) Τρὼς, φονευθεὶς ὑπὸ Πατρόκλου.—3) Ἴδ. 'Ακαρνάν.

**'Αμφρυσὸς,** ποτάμιον τῆς Θεσσαλίας ἐκβάλλον εἰς τὸν Παγασαῖον κόλπον, ἔνθα ὁ 'Απόλλων ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐποίμανε τὰ πρόβατα τοῦ 'Αδμήτου ('Απολλ. Ῥόδ. Α, 94).

**'Αμφωτίδες,** καλύμματα τῶν ὤτων εἰς τὰ γυμνάσια.

**'Ανάβαθρον,** βαθμὶς κλίμακος, καὶ ἡ θέσις τῆς κλίμακος· ἰδίως ἕδρα εἰς ὑψηλὸν τεθειμένη ὑπὲρ βαθμίδα.

**'Αναβάτης,** εἰς τοὺς ἀγῶνας ὑπῆρχεν εἶδος ἁμαξοδρομίας, καθ' ἣν ὁ ἀγωνιζόμενος, ἔχων καὶ ἡνίοχον συνεπιβάτην, ὅταν ἔφθανεν εἰς τὴν ἐσχάτην στροφὴν τοῦ σταδίου, ἐξεπήδα τοῦ ἅρματος, ἔτρεχε παρ' αὐτὸ καὶ πάλιν εἰσεπήδα. Οὗτος ἐκ τούτου ὀνομάζεται ἀναβάτης καὶ ἀποβάτης. Τὸ ἀγώνισμα τοῦτο ἦν σύνηθες ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἴσως παρίσταται καὶ ἐπὶ τοῦ ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος (Ἴδ. καὶ 'Ομ. 'Οδ. Ο, 679).

**'Αναβόλιον,** ἀναβολὴ, ἴδ. Περίβλημα.

**'Ανάγλυφα,** γλυπτικὰ ἔργα (τύποι), ἐπειργασμένα ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιφανείας, ἔκτυπα, τὰ μᾶλλον καὶ πρόστυπα τὰ ἧττον προέχοντα· κοιλανάγλυφα δὲ τὰ ἐπίπεδα ἐπὶ κεκοιλωμένης ἐπιφανείας. Ἴδ. Πλαστική.

**'Αναγνώστης,** ἰδίως παρὰ Ῥωμαίοις δοῦλος ὅστις ἀνεγίνωσκε τῷ κυρίῳ του ὅταν ἦν εἰς τὴν τράπεζαν, ἢ εἰς τὸ λουτρὸν, ἢ ἦν ἄϋπνος εἰς τὴν κλίνην, τεμάχια ποιητῶν καὶ συγγραφέων (Suet. Oct. LXXVIII.—Nep. Att. XIV.—Plin. Ep. III, 5. IX, 36).

**'Αναγώγια,** ἑορτὴ ἐπὶ ἀποδημήσει, καὶ **καταγώγια** ἐπὶ ἐπιστροφῇ. Τοιαύτη δ' ἐτελεῖτο ἐν Ἔρυκι τῆς Σικελίας ἐπὶ τῇ ὑποτιθεμένῃ ἀποδημήσει τῆς 'Αφροδίτης, μετὰ πασῶν τῶν ἱερῶν περιστερῶν της εἰς Λιβύην, καὶ τῇ μετ' ἐννέα ἡμέρας ἐπιστροφῇ αὐτῆς, ὅτε καὶ ἐλέγετο ὅτι πᾶσα ἡ χώρα ἐμύριζε βούτυρον (Αἰλ. Π. Ἱ, Α, 15. Ζ. Ἱ. Δ, 2. —'Αθήν. Θ, 394). Ὁμοία ἐτελεῖτο καὶ ἐν Δήλῳ διὰ τὸν 'Απόλλωνα.

**'Αναδασμὸς,** ἴδ. Γῆ.

**'Ανάδημα,** σύνηθες περίδεμα τῆς κεφαλῆς τῶν νέων καὶ νεανίδων, μὴ ἔχον τὴν ἐπισημότητα τοῦ διαδήματος (Εὐριπ. Ἱππολ. 83).

**'Αναδικία,** ἡ ἐκ νέου δίκη μετ' ἀκύρωσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως.

**'Αναδυομένη,** ἴδ. 'Αφροδίτη.

**'Ανάζαρβα** ἢ 'Ανάζαρβος, ἐπίσημος πόλις τῆς Κιλικίας, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, παρὰ τὸν ποταμὸν Πύραμον, ἐκ σεισμῶν παθοῦσα ἐπὶ 'Ιουστινιανοῦ καὶ 'Ιουστίνου, πατρὶς τοῦ Διοσκορίδου.

**'Αναθήματα,** τὰ τοῖς θεοῖς ἀφιερούμενα παντὸς εἴδους καὶ πάσης ἀξίας δῶρα, εἴτε ὡς εὐχαριστήρια, εἴτε ὡς ἱκετήρια, εἴτε ἐνίοτε καὶ ὡς ποιναὶ, ὡς τὰ ἐπιβαλλόμενα νὰ προσφέρωνται ὑπὸ τῶν παρανομούντων ἀρχόντων ἐν 'Αθήναις. Νέοι καὶ νέαι ἔκειρον καὶ ἀνέθετον τὴν κόμην των τοῖς θεοῖς πρὸστάταις τῆς νεότητος, ὡς ὁ 'Αχιλλεὺς τῷ Σπερχειῷ ('Ομ. 'Ιλ. Ψ, 141), ὁ Θησεὺς τῷ 'Απόλλωνι (Πλούτ. Θησ. Ε). Ἐν Μεγάροις αἱ κόραι πρὸ τοῦ γάμου των ἀνέθετον τὴν κόμην των εἰς τὴν 'Ιφινόην, ἐν Δήλῳ εἰς τὴν Ἑκαέργην. Πολλάκις τὰ ἀναθήματα ἦσαν τρίποδες, ὅπλα, ἐνδύματα, ὑφάσματα, προσέτι νομίσματα, εἰκονίδια, κογχύλια, ἢ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα, ἐξ ὧν πλήρεις ἦσαν πολλοὶ τῶν ναῶν.

**'Αναία,** πόλις ἰωνικὴ ἀπέναντι τῆς Σάμου, εἰς ἣν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κατέφυγον οἱ Σάμιοι ὀλιγάρχαι (Θουκ. Γ, 19, 32. Δ, 75. Η, 61). Ὁ Σοφοκλῆς εἰς ἡλικίαν 55 ἐτῶν ἐξελέγη στρατηγὸς «ἐν τῷ πρὸς 'Αναίους πολέμῳ,» δηλ. κατὰ τῶν εἰς 'Αναίαν καταφυγόντων.

**'Αναΐτις** (Anahid), θεότης τῶν Περσῶν, Μήδων, 'Αρμενίων, Καππαδοκῶν, ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὴν Πάνδημον 'Αφροδίτην.

**Ἀνακαλυπτήρια,** ἡ τρίτη ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμέρα καθ' ἣν ἡ νύμφη ἐφαίνετο τὸ πρῶτον ἀποκεκαλυμμένη τὸ πρόσωπον. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔφερον καὶ τὰ δῶρα ἃ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐλάμβανεν ἡ νύμφη παρὰ τοῦ γαμβροῦ, καὶ ἀμφότεροι παρὰ τῶν συγγενῶν, κομιζόμενα ἐν πομπῇ. Ἐν Σικελίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἑώρταζον τ' ἀνακαλυπτήρια τοῦ γάμου τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Περσεφόνης.

**Ἀνακρέων,** Τήϊος, ἐκ Τέου τῆς Ἰωνίας, ἐπισημότατος λυρικὸς ποιητὴς κατὰ τὴν 6ην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ὅτε (545) Ἅρπαγος, ὁ στρατηγὸς τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ἐκυρίευσε τὴν Ἰωνίαν, τότε, ἢ μετὰ



τοῦτο, ὁ Ἀνακρέων μετέβη εἰς Σάμον, πρὸς τὸν τύραννον Πολυκράτην, παρ' ᾧ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (522). Γέρων ἤδη ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἱππάρχου, καὶ παρέμεινε παρὰ τοῖς Πεισιστρατίδαις μέχρι τῆς πτώσεως αὐτῶν, μεθ' ἣν κατά τινας ἐπέστρεψεν εἰς Τέων, καὶ ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἄβδηρα, ἢ κατ' ἄλλους εἶχε μετοικήσει ἐκεῖ μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Τέω ἤδη ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων ὑπὸ τὸν Ἰστιαῖον, καὶ πρὶν ἢ ἐπισκεφθῇ τὸν Πολυκράτην. Ἀπέθανεν 85έτης εἰς Ἄβδηρα ἢ εἰς Τέων. Ἡ ποίησις αὐτοῦ περιλαμβάνει φαιδρὰ καὶ πλήρη χάριτος ἐρωτικὰ καὶ βακχικὰ ᾄσματα. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, κυρίως ἰωνική, ἦν ἀφελὴς καὶ ῥέουσα. Ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ σωζομένων ποιημάτων ὀλίγα κρίνονται γνήσια, τὰ δὲ πλεῖστα μᾶλλον μιμήσεις μεταγενέστεραι.

**Ἀνακλιντήριον,** ἕδρα ἐφ' ἧς κατεκλίνοντο πρὸς ἀνάπαυσιν.



Ἐξ ἀναγλύφου. Ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ῥώμης

**Ἀνάκρισις,** ἴδ. δίκη.

**Ἀνακτόριον,** ἀκρωτήριον ἐν Ἀκαρνανίᾳ, εἰς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον, μετὰ πόλεως ὁμωνύμου ἱδρυθείσης ὑπὸ Κορινθίων τῷ 630 π. Χ. (Θουκυδ. Α, 55), ἧς δὲ τοὺς κατοίκους μετῴκισεν ἔπειτα ὁ Αὔγουστος εἰς Νικόπολιν.

**Ἀνάλημμα,** τοῖχος ἐφ' οὗ στηρίζεται οἰκοδομὴ (Διον. Ἁλικ. Γ, 69. Δ, 59. — Διόδ. ΙΖ, 90). Ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς δὲ χρόνοις τὸ βάθρον τοῦ σκιαθηρικοῦ ὡρολογίου, καὶ αὐτὸ τὸ ὡρολόγιον (Vitr. IX, 1, 1).



Ἀνάγλ. εἰς σκεῦος ἀργυροῦν

**Ἀνάνιος,** ἴδ. Ἰαμβογράφοι.

**Ἄναξ,** ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ὁ ἑκασταχοῦ γενάρχης τοῦ λαοῦ, ὅστις αὐτὸς ὑπετίθετο ἐκ Διὸς καταγόμενος, καὶ ἐν πολέμῳ εἶχε τὴν ὑπερτάτην στρατηγικὴν, ἐν δ' εἰρήνῃ τὴν ὑπερτάτην δικαστικὴν ἀρχὴν, ὡς καὶ τὴν ἀνωτάτην τῶν ἱερῶν ἐπιμέλειαν· ἐν γένει δ' ἦν ἀπόλυτος βασιλεύς, διότι εἰ καὶ περὶ αὐτὸν συνεκαλεῖτο πολλάκις βουλὴ τῶν ἐμπειροτέρων καὶ ἐπισημοτέρων πολιτῶν, ἡγητόρων ἠδὲ μεδόντων, παρόντος καὶ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' αὐτὴ οὐδεμίαν εἶχεν ἐξουσίαν, καὶ κυρίως συνεκαλεῖτο ἵνα ἀκούῃ τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἄνακτος, ὃν μόνη περιώριζεν ἡ κοινὴ γνώμη.



**Ἀναξαγόρας,** 1) φιλόσοφος ἐκ Κλαζομενῶν τῆς Ἰωνίας, γεννηθεὶς τῷ 500 π. Χ. Ἀποστὰς πάντων αὐτοῦ τῶν κτημάτων, ἐπεδόθη εἰς μόνην τὴν σπουδὴν, καὶ μετὰ πολλὰς περιηγήσεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας τριακονταετὴς, κατ' ἄλλους 45 ἐτῶν ἡλικίας, καὶ ἐκεῖ συνεδέθη στενῶς μετὰ τοῦ Περικλέους, καὶ ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Θουκυδίδου. Ἡ φιλοσοφία ἣν ἐπρέσβευε παρεδέχετο ὡς ἀρχὴν τῶν πάντων τὸν νοῦν. «Ὁμοῦ πάντων ὄντων καὶ ἠρεμούντων τὸν ἄπειρον χρόνον, κίνησιν ἐμποιῆσαι τὸν νοῦν καὶ διακρῖναι» (Ἀρστ. Φυσ. Η, 1). Συνέκειτο δὲ τὸ πᾶν ἐκ μορίων ἀϊδίων, ὁμοιομερῶν (ὁμοιομέρειαι), καὶ τὰ πάντα ἦσαν μεμιγμένα, πλὴν τοῦ νοὸς, ὅστις ἦν ἁπλοῦς, ἀμιγὴς, καθαρός. Προσέτι δὲ διέκρινε μεταξὺ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ νοὸς ἐπὶ τῆς ὕλης (Διογ. Λαέρτ.). Καὶ αἱ ἀστρονομικαί του δὲ θεωρίαι ἦσαν ὅτι ὁ ἥλιος ἦν μύδρος διάπυρος, ἡ δὲ σελήνη σῶμα σκοτεινὸν, ἔχον ὄρη, κοιλάδας, κατοίκους. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες μετ' ὀλίγον ἔμελλον νὰ ποτίσωσι τὸν Σωκράτην τὸ κώνειον, ἐνεκάλεσαν καὶ τότε τὸν Ἀναξαγόραν ἐπ' ἀσεβείᾳ, καὶ μόνον ἐνεργείᾳ τοῦ Περικλέους ἀπέφυγε τὸν θάνατον, κατά τινας καταδικασθεὶς εἰς 5 ταλάντων πρόστιμον, καὶ ἔφυγεν, εἴτε ἐκβληθεὶς, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ποινῆς, εἰς Λάμψακον, ὅπου ἀπέθανε τῷ 428, εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν. Παρὰ τῶν ἀρχαίων φημίζεται καὶ διὰ τὸ ὕφος αὐτοῦ ἔτι, τὸ περὶ φύσεως σύγγραμμα αὐτοῦ, μὴ περισωθέν. Μετὰ θάνατον δ' αὐτοῦ ἐπανηγυρίζοντο ἐν Λαμψάκῳ τὰ Ἀναξαγόρεια, καθ' ἃ ἐπετρέπετο κατ' αἰτησίν του, εἰς τοὺς παῖδας, σχολάζοντας ἐπὶ μίαν ἡμέραν, νὰ παίζωσι δημοσίως (Διογ. Λαέρτ. Ἀναξ. Ι).—2) Γλύπτης τοῦ Αἰγινητικοῦ ἐργαστηρίου, ἐργασθεὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ δεκάπηχυν χαλκοῦν Δία, ὃν ἀνέθηκαν αἱ ἐν Πλαταιαῖς νικήσασαι πόλεις, τῷ 475 π. Χ. (Παυσ. Ε, 23. ΣΤ, 40).

**Ἀναξανδρίδης,** 1) βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἐκ τοῦ γένους τῶν Αἰγιαδῶν, υἱὸς τοῦ Λέοντος καὶ πατὴρ τοῦ Λεωνίδου (Ἡρδ. Ε, 39. Ζ, 204).—2) Ὁμοίως, Προκλείδης, υἱὸς Θεοπόμπου καὶ πατὴρ τοῦ Ἀρχιδάμου (Ἡρδ. Η, 131).— 3) Ἐκ Καμείρου τῆς Ῥόδου, ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας, ζήσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὰ 375 π. Χ. Ἦν δ' ὡς ποιητὴς ἐφευρετικὸς, φαιδρὸς, παρατηρητικὸς, καὶ ἔγραψεν 65 κωμῳδίας, ἐξ ὧν 30 τίτλοι καί τινα ἀποσπάσματα σώζονται. Ἀποδίδονται δ' αὐτῷ καὶ διθύραμβοι.

**Ἀνάξανδρος,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἐξ Ἀγιαδῶν, ἐπὶ τοῦ δευτέρου μεσσηνιακοῦ πολέμου (Ἡρδ. Ζ, 204).

**Ἀναξίβιος,** ναύαρχος τῆς Σπάρτης ἐν Βυζαντίῳ, ὅτε ὁ Ξενοφῶν κατήγαγεν ἐκεῖ τοὺς περισωθέντας τῶν μυρίων ἐκ τῆς Περσίας (Ξεν. Ἀνάβ. Ε. 1, 4. Ζ, 1, 3, 11). Ναυμαχήσας δὲ παρὰ τῇ Ῥόδῳ τῷ 388, ἐνικήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὧν ἐναυάρχει ὁ Ἰφικράτης (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 32), καὶ ἐφονεύθη.

**Ἀναξίλαος ἢ Ἀναξίλας,** 1) Τύραννος τοῦ Ῥηγίου, μεσσηνιακῆς καταγωγῆς, ἐκυρίευσε τὴν ἐν Σικελίᾳ Ζάγκλην, βοηθείᾳ φυγάδων Σαμίων καὶ Μιλησίων, εἶτα δ' ἀποικίσας εἰς αὐτὴν Μεσσηνίους, τὴν ἀπεκάλεσε Μεσσήνην (Ἡρδ. ΣΤ, 23.—Θουκ. ΣΤ, 5), περὶ τὰ 497—494 π. Χ. Μετὰ θάνατον αὐτοῦ (476), οἱ υἱοί του, ἐπιτροπευθέντες ὑπὸ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ δούλου Μικύθου, ἐβασίλευσαν τῷ 467, ἀλλὰ μετὰ 6 ἔτη ἐξώσθησαν (Διόδ. ΙΑ, 48. ΞΣΤ, 76). — 2) Ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας ἐν Ἀθήναις, ἔγραψε 18 δράματα, καλλιεπῆ μὲν, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ μέτρου καὶ κρίσεως γεγραμμένα, καθ' ὅσον κἂν

ἐξάγεται ἐκ τοῦ μακροτέρου σωζομένου αὐτῶν ἀποσπάσματος. — 3) Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἐκ Λαρίσης, ἐπὶ Αὐγούστου ἐξ Ἰταλίας ἐκδιωχθεὶς διότι μετήρχετο γοητείας (28 π. Χ.).

**Ἀναξίμανδρος,** υἱὸς Πραξιάδου, φιλόσοφος γεννηθεὶς ἐν Μιλήτῳ τῷ 610 π. Χ., φίλος καὶ πιθανῶς μαθητὴς τοῦ Θάλητος, οὗ ἦν κατὰ 30 ἔτη νεώτερος, ἐν Σάμῳ παρὰ τῷ τυράννῳ Πολυκράτει συζήσας μετὰ τοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος. Μνημονεύεται αὐτοῦ σύγγραμμα ἐν φράσει εἰκονικῇ «περὶ φύσεως,» καὶ ἄλλα, ἴσως μέρη ἐκείνου, «περὶ τῶν ἀπλανῶν» καὶ «γῆς περίοδος.» Τὴν γῆν ἐθεώρει ὡς σῶμα κυλινδροειδὲς, κέντρον τοῦ παντὸς, ἐπίσης ἀπέχον ἀπὸ πάντων τῶν σημείων τῆς περιφερείας, καὶ διὰ φιλοσοφικῶν θεωριῶν ἀπεδείκνυεν ὅτι δημιούργημα ἦν ὁ κόσμος. Ἀποδίδοται δ' εἰς αὐτὸν ἡ ἐφεύρεσις καὶ ἀστρονομικῆς οὐρανίας σφαίρας, καὶ ἡλιακοῦ ὡρολογίου, κτλ. (Cic. Div. I, 50, 112). Ὡς πρώτην ἀρχὴν τῆς ὕλης ἐξελάμβανε τὸ ἄπειρον, οὐ ἀκριβέστερον δὲν ἔδιδεν ὁρισμόν· ἀλλὰ παρεδέχετο ἐκτὸς αὐτῆς καὶ ἀνώτερόν τι, ὃ ἔλεγε «πάντα περιέχειν καὶ πάντα κυβερνᾷν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ θεῖον· ἀθάνατον γὰρ καὶ ἀνώλεθρον.» (Ἀριστοτ. Μεταφ. Α, 8).

**Ἀναξιμένης,** 1) υἱὸς Εὐρυστράτου, Μιλήσιος φιλόσοφος, φίλος ἢ μαθητὴς τοῦ Ἀναξιμάνδρου, γεννηθεὶς μεταξὺ 560 καὶ 548 π. Χ. Ἀντὶ τοῦ ἀπείρου τοῦ Ἀναξιμάνδρου παρεδέχετο ὡς ὡρισμένην ὑλικὴν ἀρχὴν τῆς πλάσεως τὸν ἀέρα, τὸν τὰ πάντα περιλαμβάνοντα καὶ συνέχοντα, καὶ δι' ἀραιώσεως καὶ πυκνώσεως πάντα τὰ ὁρατὰ καὶ αἰσθητὰ παράγοντα. «Ἐκ τούτου τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς αὐτὸν πάλιν ἀναλύεσθαι· οἷον ἡ ψυχὴ ἡ ἡμετέρα ἀὴρ οὖσα συγκρατεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅλον τὸν κόσμον πνεῦμα καὶ ἀὴρ περιέχει» (Πλούτ. τ. ἀρέσκ. τ. φιλσ. Α, 3. — Ἰδ. Cic. N. D. I. 10, Acad. A, 37, 118.—2) ἐκ Λαμψάκου, ἱστορικὸς, ἐγεννήθη 365 π. Χ. καὶ παρακολουθήσας τὸν Ἀλέξανδρον, ἔγραψε γενικὴν ἱστορίαν, ἄλλην τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν τίτλον Ἑλληνικὰ, καὶ προσέτι Φιλιππικὰ καὶ τὰ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐνέκυψε δ' ἰδίως καὶ εἰς τὴν ῥητορικὴν, ἀντιταχθεὶς εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται ἡ ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ἀριστοτέλους κατατατομένη ῥητορικὴ πρὸς Ἀλέξανδρον, περιέχουσα παραδείγματα, καὶ ἐκ τῆς πράξεως τὴν θεωρίαν ἐξάγουσα.

**Ἀναξυρίδες,** εὑρεῖαι περισκελίδες τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν (Ἡρδ. Ε, 49. Ζ, 61. —Διόδ. ΙΖ, 77. — Ἀρριαν. Τακτ. σ. 79).



Ἀνάγλυφον στήλης Τραϊανοῦ

Καὶ τὰ βόρεια δὲ βάρβαρα ἔθνη ἔφερον τοιαύτας, ἢ λινὰς ἢ σκυτίνας (Ἀγαθ. ἱστορ. Β, 5). Ὁ Κῦρος εἶχε περὶ τοῖς σκέλεσιν ἀναξυρίδας βυσινοβαφεῖς (Ξενοφ. Κύρ. Π. Η, 3, 13).

**Ἀναξὼ,** θυγάτηρ Ἀλκαίου καὶ Ἱπονόμης, σύζυγος τοῦ θείου της Ἠλεκτρύονος, μήτηρ τῆς Ἀλκμήνης (Ἀπλδ. Β, 4, 5).

**Ἄναπος,** 1) παραποτάμιον τοῦ Ἀχελῴου ἐν Ἀκαρνανίᾳ (Θουκ. Β, 82).—2) Ποταμὸς ἐν Σικελίᾳ, δι' ἑλῶν ῥέων νοτίως τῶν Συρακουσῶν. Παρὰ ποιηταῖς, ἐραστὴς τῆς νύμφης Κυάνης (Θεόκρ. Α, 63. — Ov. Met. V, 412). Ἐκεῖ ἐστρατοπέδευσεν ὁ Ἰμίλκων, ἵνα βιάσῃ τὸν Μάρκελλον νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῶν Συρακουσῶν (Liv. XXIV, 36).

**Ἀνάρρυσις,** ἴδ. Ἀπατούρια.

**Ἄναρτοι,** δακικὸς λαὸς, εἰς τὰς ἐσχατιὰς τοῦ Ἑρκυνίου δάσους (Πτολ. Γ, 8, 5. — Cæs. B. G. VI, 25), πιθανῶς ἐν Οὐγγαρίᾳ.



**Ἄνας,** ποταμὸς τῆς Ἱσπανίας, χωρίζων τὴν Βαιτικὴν τῆς Λυσιτανίας. Νῦν Γουαδιάνας (Στρβ. Γ, 139).

**Ἀνατοκισμὸς,** ὁ «ἀπὸ τόκου τόκος» (Rang. Ant. Hell. II, N. 902) ἐπετρέπετο παρ' Ἀθηναίοις, καὶ εἰσεπράττετο καὶ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων περιωρίσθη καὶ καθηρέθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ (Cic. ad Att. V, 21. VI, 1).

**Ἀνατροφή.** Τῆς ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, ἰδίως τῆς τῶν Ἀνάκτων, ἀποτελούντων τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν, ὁ ἄριστος ἦ μόνος μάρτυς ἐστὶν ὁ Ὅμηρος. Τὴν πρώτην ἀγωγὴν μετὰ τῆς πρώτης τροφῆς ἔδιδε τότε ἡ τροφὸς καὶ ἡ μήτηρ. Ἂν τὸ παιδίον ἦν μονογενὲς, τῷ ἐδίδετο σύντροφος. Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἦσαν τότε ἄγνωστοι, ἢ ἴσως ὀλίγοις γνωσταὶ, αἱ δὲ κόραι ἐδιδάσκοντο νὰ ὑφαίνωσι καὶ νὰ νήθωσι, καὶ οἱ παῖδες ἠσκοῦντο εἰς γυμνάσεις καὶ εἰς ἀγῶνας (Ἰλ. Ψ, 306). Σύμβολον δὲ παιδαγωγοῦ τῶν χρόνων ἐκείνων ἦν ὁ Κένταυρος Χείρων, ὁ ἀναθρέψας τὸν Ἰάσωνα καὶ τὸν Ἀχιλλέα, καὶ διδάξας αὐτοὺς τὴν ὁπλασκίαν, τὴν κυνηγετικὴν, τὴν ἰατρικὴν, τὴν χρῆσιν τῶν βοτανῶν, τὴν μουσικὴν, τὴν μαντικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην, τὸν φόβον τῶν θεῶν, τὴν ἐξιλέωσιν αὐτῶν, καὶ τοῦ ὅρκου τὴν ἱερότητα. Ἐντεῦθεν δ' ἀναπτύσσεται ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις κατὰ φυλὰς, ἀναλόγως τῆς διαφορᾶς τῶν χαρακτήρων αὐτῶν. —Α') Παρὰ τοῖς Δωριεῦσι τὸ παιδίον ἀνετρέφετο πρὸ πάντων ὡς μέλλων πολίτης, δι' ὃ καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἅμα γεννηθὲν ἐξητάζετο ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῶν φυλετῶν, καὶ ἂν δὲν ἐκρίνετο δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῇ εἰς ἄνδρα ἄρτιον καὶ χρήσιμον, ἐρρίπτετο εἰς τοὺς Ἀποθέτας, καὶ ἐφονεύετο. Ἄλλως, τραφὲν μέχρι τοῦ ζ' ἔτους κατ' οἶκον ὑφ' Εἱλωτίδων (ἴδ.), παρελαμβάνετο ἔκτοτε ὑπὸ τῆς πόλεως καλούμενον μίτυλλον, ἐγυμνάζετο μάλιστα εἰς σωμασκίαν, καὶ ἐδιδάσκετο ὀλίγην μὲν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, τὰ ἔπη τοῦ Ὁμήρου, καὶ μουσικὴν, τὰ πάντα ἀφελῶς καὶ κατὰ τὰ παραδεδεγμένα. Μετεῖχον δὲ τῆς ἀγωγῆς ταύτης καὶ οἱ Μώθακες (οἰκότροφοι δοῦλοι ἀπελευθερούμενοι). Ἀπὸ δὲ τοῦ ιϐ' ἔτους ἔβαινον δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἀνυπόδητοι, ἀχίτωνες (μόνον περίβλημα φέροντες), καὶ σκληραγωγούμενοι, εἰς βούας δὲ (λόχους) διαιρούμενοι, αἵτινες ὑποδιηροῦντο εἰς ἴλας. Ἀπὸ τοῦ ις' ἔτους ἐλέγοντο σιδεῦναι, καὶ εἶτα μελλείρενες, καὶ μέχρι τοῦ κ' ἔτους εἴρενες. Ἡγεῖτο δὲ τῆς βούης ὁ παιδονόμος, ἀνὴρ ὡρίμου ἡλικίας, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ μαστιγοφόρου, καὶ 5 βιδύων διὰ τὴν σωμασκίαν, περιλαμβάνουσαν καὶ τὴν ὀρχηστικήν. Περιφερόμενοι δ' εἰς τὴν χώραν, ὤφειλον νὰ ζῶσιν ἐκ τροφῆς ἣν ἔκλεπτον καθ' ὅρους τινὰς, καὶ νὰ ἐπιτηρῶσι τοὺς εἵλωτας διὰ τῆς κρυπτείας (ἴδ.). Ἀνετρέφοντο δὲ καὶ αἱ Σπαρτιάτιδες ἐν ἰδίοις γυμνασίοις διὰ σωμασκίας. Ἐν τῇ μουσικῇ ἐδιδάσκοντο τὴν τετράχορδον φόρμιγγα, δι' ἧς συνώδευον τοὺς παιᾶνας καὶ τοὺς χορούς των. Εἰθίζοντο δ' εἰς βραχυλογίαν, ἥτις δὲν ἀπέκλειεν, ὤξυνε δὲ μᾶλλον τὴν ἀγχίνοιαν· καὶ αἱ ὑπὸ Θουκυδίδου μνημονευόμεναι ἀγορεύσεις τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν ἀποδεικνύουσι πόσον εἶχον τὴν κατάληψιν τῆς πολιτικῆς.—Β') Ἐν Ἀθήναις δ' ἦν ἡ ἀγωγὴ μᾶλλον ἰδιωτική. Τὰ νεογνὰ λουσθέντα ἐσπαργανοῦντο, καὶ τὴν 5, 7 ἢ 10ην ἡμέραν, διὰ τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀμφιδρομίων, εἰσήγοντο ἐπισήμως εἰς τὴν οἰκογένειαν, καὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς τίτθας ἢ τιθήνας (τροφοὺς), πολλάκις δούλας, ἐνίοτε, κατὰ προτίμησιν, καὶ Λακαίνας, αἵτινες ἔτρεφον, ἔφερον καὶ ἀπεκοίμιζον αὐτὰ, οὐχὶ, ὡς φαίνεται, εἰς λίκνα (εὐκίνητα κλινίδια), ὄντα μεταγενεστέρας ἐφευρέσεως, καὶ τὰ διεσκέδαζον φέρουσαι κόρας (κούκλας) καὶ πλαταγὰς (κρόταλα). Διεσκέδαζον δὲ καὶ ἐφόβιζον τὰ παιδία καὶ διὰ παντοίων μύθων περὶ μορμολυκείων, βρυκώλων καὶ ἐμπουσῶν, καὶ ὅτε δὲν ἤρκει λόγος, οὐ σπανίως καὶ τὰ ἔτυ-

πτον. Ἀπὸ δὲ τοῦ ς' ἔτους μέχρι τῆς ἥβης παρεδίδετο τὸ παιδίον εἰς παιδαγωγὸν, συνήθως δοῦλον καὶ οὐχὶ ἐξόχως μεμορφωμένον, διότι ἦν μόνον ὁδηγὸς καὶ ἐπιτηρητὴς, καὶ ἔργον εἶχε νὰ συνοδεύῃ τὸ παιδίον, μάλιστα εἰς τὸ διδασκαλεῖον καὶ τὴν παλαίστραν. Ὁ διδάσκαλος (γραμματιστὴς), τὸ ἐδίδασκε γράμματα, ἤτοι ἀνάγνωσιν κατ' ἄπταιστον προφοράν, γραφὴν καὶ ἀριθμητικήν. Ἀλλὰ τὰ σχολεῖα ἦσαν ἰδιωτικὰ, καὶ οἱ ἐλευθέρως εἰς αὐτὰ παιδευόμενοι ἦσαν οἱ εὐπορώτεροι, οἱ δ' ἄλλοι ταχέως ἐπεδίδοντο εἰς ἐπάγγελμά τι, καὶ ἐνίοτε, εἰ καὶ σπανίως, ἔμενον καὶ παιδία ὅλως ἀπαίδευτα. Ἦσαν δ' ἐλάχιστα τὰ δίδακτρα, καὶ οὐχὶ λίαν εὐϋπόληπτος ἡ θέσις τῶν γραμματοδιδασκάλων ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Ἤρχιζε δ' ἡ διδασκαλία λίαν πρωΐ καὶ διήρκει καὶ μετὰ μεσημβρίαν, ἀλλ' οὐχὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἢ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου (Αἰσχ. Τιμρχ. σ. 35). Ἐν ἀνωτέρᾳ τάξει ἀνεγίνωσκον καὶ ἀπεστήθιζον ποιηταὶ, πλὴν μύθων καὶ ἠθικῶν τινων ποιημάτιων πρὸ πάντων τὸν Ὅμηρον, ἐνίοτε ἐξ ἀκοῆς, ὅταν ἐστεροῦντο βιβλίων, ἀλλ' εἰς μεγάλην ἔκτασιν, εἰ καί τινες τῶν φιλοσόφων ἤθελον νὰ τὸν ἀποκλείσωσι διά τινας οὐχὶ λίαν εὐσεβεῖς θεωρίας του περὶ τῶν θεῶν. Ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου δὲ μετέβαινον εἰς ἄλλους ποιητάς. Περὶ δὲ τὸ ιγ' ἔτος ἤρχιζεν ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς, ὡς ἠθικὴν ἐπιρροὴν ἐξασκούσης, καὶ εὐγενοῦς ἀσχολίας, «πρὸς τὸ καλῶς σχολάζειν» (Ἀρστ.). Ἐμάνθανον δὲ κυρίως τὴν κιθάραν καὶ τὴν λύραν, ὀλιγώτερον δὲ τὸν αὐλὸν, διότι δὲν ἠδύναντο νὰ προσάδωσιν εἰς αὐτὸν, καὶ διότι ἐφρόνουν ὅτι ἐτάραττε τὴν τῆς ψυχῆς ἠρεμίαν. Τὰ μαθηματικὰ ἐδιδάσκοντο ὑπὸ φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος γενικῶς εἰς τὰ σχολεῖα· ἡ δὲ ζωγραφικὴ ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος. Ἡ γυμναστικὴ ἐδιδάσκετο ἐπίσης ἀπὸ τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ ὀρχηστικὴ καὶ τὸ κολυμβᾶν. Εἶτα δὲ, διὰ τοὺς ἐφήβους, ἡ ὁπλασκία καὶ ἡ ἱππασία. Ἐδίδασκον δ' οἱ παιδοτρίβαι τὴν γυμναστικὴν, τὴν δὲ κοσμιότητα καὶ αἰδὼ ἐπέβλεπον οἱ σωφρονισταί. Ῥητορικὴν, φιλοσοφίαν, πολιτικὴν ἐδίδασκον μετὰ ταῦτα ῥήτορες, σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι, ἀλλὰ συνήθως μόνον εἰς εὐπόρους, διότι ὁ Ἰσοκράτης καὶ ὁ Ἀρίστιππος ἐλάμβανον ἀνὰ 1000 δρ. δίδακτρα, ὁ δὲ Πρωταγόρας 100 μνᾶς (= 10,000 δρ.), καὶ ἀπῄτουν αὐτὰ αὐστηρῶς. Ἡ παρεκτροπὴ ἐκ τῆς ἀφελείας τῶν ἀρχαίων ἠθῶν ἐπέφερε καὶ τὴν ἀνάγκην εὑρύνσεως τῶν γνώσεων πρὸς μετοχὴν εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Αἱ δὲ γυναῖκες ἀνετρέφοντο κατ' οἶκον, καὶ ὀλίγα παρὰ τῶν μητέρων των μόνον ἐμάνθανον, ἰδίως τὴν σεμνότητα τῶν ἠθῶν καὶ τὰς οἰκιακὰς ἀρετάς. Ποικίλας δὲ γνώσεις καὶ ἀνωτέραν παιδείαν ἐπεδίωκον κυρίως αἱ ἑταῖραι.—Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς δὲ τῆς παρακμῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπολλαπλασιάσθησαν μὲν καὶ ηὐρύνθησαν αἱ ἐπιστῆμαι, ἀλλ' ἀπώλεσαν ἣν πρὶν εἶχον ἑνότητα καὶ ἄμεσον σκοπιμότητα. Οὕτω μονωθεῖσαι διῃρέθησαν εἰς γραμματικὴν, ῥητορικὴν, φιλοσοφίαν ἢ διαλεκτικὴν, ἀριθμητικὴν, μουσικὴν, γεωμετρίαν καὶ γεωγραφίαν, ἀστρονομίαν, ἀποτελούσας πάσας οὕτως ὁμοῦ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν, καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἐν συνόλῳ ἢ κατὰ μέρη εἰς τὰ κυριώτερα κέντρα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἤτοι τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Ῥόδον, τὴν Ταρσόν. Ἐξηκολούθησε δ' αὐτῶν ἡ ἀνάπτυξις πολὺ ἔτι καὶ μετὰ τὴν ἐντελῆ πολιτικὴν παρακμὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ νικηταὶ αὐτῆς Ῥωμαῖοι παρ' αὐτῇ ἐμαθήτευσαν, καὶ ὑπ' αὐτῆς ποδηγετούμενοι ἀνέπτυξαν περαιτέρω τὰς ἀνθρωπίνας γνώσεις.

**Ἄναυα,** πόλις τῆς Φρυγίας, μεταξὺ Κελαινῶν καὶ Κολοσσῶν, ἔνθα διῆλθε τοῦ Ξέρξου ἡ ἐκστρατεία (Ἡρδ. Ζ, 30).

**'Αναυμαχίου** γραφὴ, κατὰ τοῦ παρὰ τὸ καθῆκον μὴ παρευρεθέντος εἰς ναυμαχίαν (Ἀνδ. π. μυστ. Ι, 22).

**'Ανάφη,** νῆσος, μία τῶν Σποράδων Ἀ. τῆς Θήρας, ὀρεινὴ καὶ ἄκαρπος (Στρβ. Ι, 484. — Ἀπλδ. Α, 9, 26. — Ἀπλδ. Ῥόδ. Δ, 1709).



**'Ανάφλυστος,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ὀχυρωθεὶς διότι ἦν πλησίον τῶν ἀργυρωρυχείων τοῦ Λαυρίου (Ἡρδ. Δ, 99). Πατρὶς τοῦ δημαγωγοῦ καὶ ῥήτορος Εὐβούλου.

**'Ανάχαρσις,** Σκύθης ἐκ βασιλικῆς γενεᾶς, ἕνεκα φιλομαθείας εἰς Ἀθήνας ἐπιδημήσας ἐπὶ Σόλωνος, καὶ φίλος τοῦ μεγάλου νομοθέτου γενόμενος. Ἠσχολήθη περὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ὑπό τινων κατετάσσετο μετὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν. Ἐρρήθη δ' ὅτι ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ θελήσας νὰ εἰσαγάγῃ ἐκεῖ τὰς Ἑλληνικὰς θεότητας, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ βασιλέως Σαυλίου (Ἡρδ. Δ, 79. — Πλούτ. Σύλ. Ε. —Cic. Tusc. V, 32, 90). Ἀποδίδονται δ' αὐτῷ ποιήσεις τινὲς καὶ ἐννέα ἐπιστολαὶ οὐχὶ γνήσιαι.

**'Ανδανία,** πόλις Μεσσηνιακὴ παρὰ τῷ ποταμῷ Νέδᾳ, ἕδρα τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων τῆς γενεᾶς τῶν Λελέγων, πατρὶς τοῦ Ἀριστομένους. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου μεσσηνιακοῦ πολέμου, ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐγκαταλειφθεῖσα, ἦν ἐπὶ Ἐπαμεινώνδου ἔτι ἔρημος, ἐπὶ δὲ Τ. Λιβίου μικρὰ πολίχνη (XXXVI, 31), καὶ ἐπὶ Παυσανίου (Δ, 33, 6) μόνον ἐρείπιον. Παρ' αὐτῇ ἦν τὸ Καρνάσιον ἄλσος, ἐν ᾧ ἐλατρεύοντο ὁ Ἀπόλλων, ἡ Δήμητρα, ἡ Κόρη καὶ οἱ Κάβειροι.

**'Ανδοκίδης,** ὁ Λεωγόρου, Ἀθηναῖος, γεννηθεὶς τῷ 468 π. Χ., ἢ, κατ' ἄλλους, βραδύτερον, εἷς, καὶ ὁ δεύτερος, τῶν δέκα ῥητόρων, τῇ ἀριστοκρατικῇ μερίδι ἀνήκων, ναυαρχήσας τοῦ στόλου ὃν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν τοῖς Κερκυραίοις κατὰ τῶν Κορινθίων (Θουκ. Α, 51). Μετὰ ταῦτα, περιπλακεὶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Ἑρμοκοπιδῶν (ἴδ. Ἀλκιβιάδης), αὐτὸς μὲν ἐπροσπάθησε νὰ σωθῇ καταγγείλας τοὺς ἐνόχους, ἐν οἷς καὶ τὸν πατέρα του καὶ τέσσαρας ἀδελφούς του, οὓς ὅμως κατώρθωσε νὰ σώσῃ· ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ ἐξηκολούθησεν ἐπιβαρύνουσα ἡ ὑποψία τῆς ἐνοχῆς, δι' ὃ καὶ κατεδικάσθη εἰς ἀτιμίαν (Πλούτ. Ἀλκ. ΙΗ. — Θουκ. ΣΤ, 60) τῷ 414 π. Χ. Ἀπῆλθεν ἐπομένως πρὸς τὸν Ἀρχέλαον ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κύπρον ἐπ' ἐμπορίᾳ, καὶ εἰς Ἀθήνας ἐπέστρεψε μόνον τῷ 410, ἐπὶ τῶν τετρακοσίων· ἀλλὰ καὶ τούτους ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Ἦλιδα, καὶ ἐπανῆλθε μόνον μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Λ' ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀμνηστείας (400). Ἀρχίσας δὲ πάλιν νὰ πολιτεύηται, καὶ εἰς τὴν Σπάρτην πρέσβυς πεμφθεὶς (394), ἐπειδὴ ἀπέτυχεν ἐξωρίσθη καὶ αὖθις, καὶ φαίνεται ὅτι τότε κα ἀπέθανε. Σώζονται δ' αὐτοῦ τέσσαρες λόγοι ἀφελεῖς καὶ ἀπέριττοι, ὁ κατ' Ἀλκιβιάδου (415), κρινόμενος οὐχὶ γνήσιος· ὁ περὶ τῶν μυστηρίων (400)· ὁ περὶ τῆς ἑαυτοῦ καθόδου (410), καὶ οὗτος γνησιότητος ἀμφιβαλλομένης· ὁ περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης, σχετικῶς πρὸς τὰ τῆς πρεσβείας αὐτοῦ (392), καὶ οὗτος ἀμφιβαλλόμενος.

**'Ανδραίμων,** 1) πατὴρ τοῦ Θόαντος, ἀρχηγοῦ τῶν Αἰτωλῶν κατὰ Τροίας (Ἰλ. Β, 638). Ἐβασίλευσε δ' ἐν Καλυδόνι, λαβὼν τὸν θρόνον παρὰ τοῦ πενθεροῦ του Οἰνέως. — 2) Υἱὸς Ὀξύλου, ἀνὴρ τῆς Δρυόπης (Ov. Met. IX, 363).

**'Ανδρεῖα,** τὰ ἐν Κρήτῃ συσσίτια (ἴδ.) τῶν ἀνδρῶν· οἱ δὲ νεανίαι συνήρχοντο εἰς ἀγέλας (ἴδ.). Ἐπεκράτει δ' εἰς αὐτὰ ἐγκράτεια, καὶ ἀπηγγέλλοντο ἔπαινοι τῶν προγόνων καὶ προτροπαὶ εἰς χρηστὰ ἤθη. Πᾶσα πόλις εἶχεν ὡρισμένον δι' αὐτὰ χρόνον, καὶ διὰ τοὺς ξένους παρετίθεντο ἰδιαίτεραι ξενικαὶ τράπεζαι, καθὼς καὶ κοιμητήρια τοῖς ἐδίδοντο ('Αθην. Δ, 22).

**'Ανδρεὰς,** ἴδ. Γλυπτικὴ.

**'Ανδρίσκος,** πενιχρᾶς καταγωγῆς, παραστὰς ψευδῶς ὡς υἱὸς τοῦ Περσέως, τελευταίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐξήγειρε τοὺς Μακεδόνας κατὰ τῶν Ῥωμαίων (149 π. Χ.), καὶ τὸ ὄνομα Φιλίππου

ἀναλαβών, ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἔτος ὁλόκληρον αὐστηρῶς, ἀλλὰ καὶ σκληρῶς, μέχρις οὗ, νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Καικιλίου Μετέλλου, ἔφυγεν εἰς τὴν Θράκην, καὶ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἡγεμόνος εἰς τὸν Μέτελλον, ἀπαγαγόντα αὐτὸν εἰς τὸν ἴδιον θρίαμβον (Vell. Pat. I, 12. Flor. II, 14.—Amm. Marc. XIV, 11, 31).

**Ἀνδρόγεως,** υἱὸς τοῦ Μίνωος, βασιλέως τῆς Κρήτης, καὶ τῆς Πασιφάης, ἐνίκησεν ἐν Ἀθήναις πάντας τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀρτισυστάτων Παναθηναίων, δι' ὃ ὁ Αἰγεὺς τὸν ἐθανάτωσεν ἐκ ζηλοτυπίας. Ἐκδικούμενος δ' αὐτὸν, ἐπολέμησεν ὁ Μίνως τοὺς Ἀθηναίους, καὶ νικήσας αὐτοὺς, τοῖς ἐπέβαλε φόρον, νὰ πέμπωσι κατ' ἔτος εἰς Κρήτην ἑπτὰ παῖδας καὶ ἑπτὰ κοράσια τῶν ἀρίστων οἰκογενειῶν ἵνα καταβροχθίζωνται ὑπὸ τοῦ τέρατος, τοῦ Μινωταύρου. Ἀπήλλαξε δὲ τὴν πατρίδα τοῦ φρικτοῦ τούτου φόρου ὁ Θησεὺς (ἴδ.). Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ Μίνωος, ἑώρταζον ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἐτησίαν τελετὴν, τὰ ἀνδρογεώνια, ἢ τὸν ἐπ' Εὐρυγύῃ ἀγῶνα, διότι καὶ Εὐρυγύης ἐλέγετο ὁ Ἀνδρόγεως (Ἀπολλ. Γ, 1, 2. ΙΕ, 4. — Διοδ. Δ. 60. — Ov. Met. VII, 456. VIII, 153).

**Ἀνδροκλείδας,** Θηβαῖος, ὑπὸ τοῦ Τισαφέρνους δωροδοκηθεὶς, καὶ τὰς Θήβας εἰς πόλεμον ἐξεγείρας κατὰ τῆς Σπάρτης (395 π. Χ.), ἀναγκασθείσης ἐκ τούτου νὰ μετακαλέσῃ τὸν Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας (Ξεν. Ἑλλ. Γ. 5, 1. Ε, 2, 31. — Πλούτ. Λυσ. ΚΖ).

**Ἀνδροκλῆς,** Ἀθηναῖος, ἐχθρὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου, μεθ' οὗ τὴν πτῶσιν ἀνέλαβε τὴν τοῦ δήμου διεύθυνσιν, ἀλλ' ἔπειτα ἀνετράπη αὖθις ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν (Θουκ. Η, 65.— Ἀριστφ. Σφ. 1187. — Ἀνδοκ. Α, 28. — Πλούτ. Ἀλκ. ΙΘ).

**Ἄνδροκλος,** δοῦλος Ῥωμαίου ἀνθυπάτου ἐν Ἀφρικῇ. Φυγὼν εἰς τὴν ἔρημον ἐνέτυχε λέοντα ὅστις ἐχώλαινεν, ἔχων ἄκανθαν εἰς τὸν πόδα. Ἐξαγαγὼν δ' αὐτὴν, ἠγαπήθη καὶ ἐτράφη ὑπὸ τοῦ λέοντος. Ἐγκαταλείψας δ' ἔπειτα αὐτοῦ τὸ σπήλαιον, καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου του, κατεδικάσθη εἰς θηριομαχίαν. Μετ' ἐκπλήξεως δ' ἰδόντες οἱ θεαταὶ ὅτι ὁ κατ' αὐτοῦ ἐξορμήσας λέων οὐ μόνον δὲν τὸν ἐσπάραξεν, ἀλλὰ καὶ περιχαρῶς τῷ ἔλειχε τοὺς πόδας, ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι κατὰ τύχην οὗτος ἦν ὁ λέων ὃν εἶχεν ἀπαντήσει ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τότε τῷ ἐχαρίσθη ἡ ἐλευθερία καὶ ὁμοῦ καὶ ὁ λέων, ὅστις οὕτως ἐκ δευτέρου τὸν ἔτρεφεν (Αἰλιαν. Π. Ἱ. Ζ, 48.—Sen. Benf. II, 19, 1.—A. Gall. V, 14, 10).

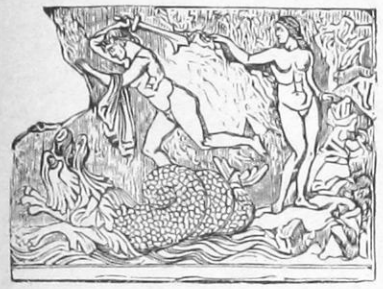
**Ἀνδροληψία.** Ὁ ταύτην ἀφορῶν νόμος διετηρήθη ἐν Δημοσθένει (κ. Ἀριστοκρ. σ. 647), ἔχων οὕτως· Ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ὑπὲρ τούτου τοῖς προσήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τοῦ φόνου ὑπέχωσιν ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. Τὴν δὲ ἀνδροληψίαν εἶναι μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή. Ἐννοεῖ δ' ὁ νόμος ὅτι, ἂν Ἀθηναῖος ἤθελε φονευθῇ εἰς ξένην πόλιν, ἀρνουμένην ἢ νὰ τιμωρήσῃ ἢ νὰ παραδώσῃ τοὺς φονεῖς, οἱ οἰκεῖοι τοῦ φονευθέντος ἐδικαιοῦντο νὰ συλλάβωσι πολίτας τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλ' οὐχὶ πλείονας τῶν τριῶν, καὶ νὰ τοὺς εἰσαγάγωσιν εἰς δίκην διὰ τῆς γραφῆς ἀνδροληψίου, ἐφ' ἧς ἠγνοεῖτο τίς ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς συλληφθέντας ποινή. Φαίνεται δ' ὅτι ἐδημεύετο εἴτι εἶχον ὅτε συνελήφθησαν (Δημοθ. π. στεφ. τριηρ. σ. 1232). Ἂν δ' ἀδίκως συνελήφθησαν, ἠθύνετο βεβαίως ὁ συλλαβών.

**Ἀνδρομάχη,** θυγάτηρ Ἠετίωνος, βασιλέως τῆς ἐν Κιλικίᾳ Ὑποπλακίας Θήβης (Ἰλ. Ζ, 395), μεγαλόφρων, εὐγενὴς καὶ πιστὴ σύζυγος τοῦ Ἕκτορος (Αὐτ. 414. Χ, 460). Κατὰ Βιργίλιον δὲ (Æ, III, 294) μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος ἀπήγαγεν αὐτὴν Νεοπτόλεμος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, εἰς Φθίαν ἢ εἰς Ἤπειρον, καὶ ἔσχε τρεῖς υἱοὺς ἐξ αὐτῆς. Κατέλιπε δὲ μετέπειτα αὐτὴν εἰς



Ἕλενον, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, ᾧ περιῆλθε μέρος τῆς Ἠπείρου. Ἀπέθανε δ' ἐν Ἀσίᾳ, ἔνθα παρηκολούθησε Πέργαμον, τὸν τρίτον τῶν ἐκ Νεοπτολέμου υἱῶν της.

**Ἀνδρομέδα,** θυγάτηρ Κηφέως, τοῦ βασιλέως τῶν Αἰθιόπων. Ἐπειδὴ ἡ μήτηρ αὐτῆς Κασσιόπεια ἐκαυχήθη ὅτι ἦν ὡραιοτέρα τῶν Νηρηίδων, ὁ Ποσειδῶν πρὸς τιμωρίαν ἔπεμψε θαλάσσιον τέρας δηοῦν τὴν χώ-



ραν, καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐδέησε νὰ ἐκτεθῇ εἰς βορὰν αὐτοῦ ἡ Ἀνδρομέδα, εἰς σκόπελον προσδεθεῖσα· ἔσωσε δ' αὐτὴν ἐπελθὼν ὁ Περσεὺς (ἴδ.), δι' ὃ καὶ ὁ πατήρ της τὴν ἔδωκεν αὐτῷ εἰς γάμον, εἰ καὶ εἶχεν ὑποσχεθῇ αὐτὴν εἰς τὸν ἀδελφόν του Φινέα. Ἐκ τούτου προέκυψεν ἔρις μεταξὺ αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ Περσεὺς ἀπελίθωσε τὸν Φινέα, δείξας αὐτῷ τῆς Γοργόνος τὴν κεφαλήν (Ἀπολλδ. Β, 4, 5.—Ov. Met. IV, 670, V). Τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν κατέταξεν ἡ Ἀθηνᾶ μεταξὺ τῶν ἀστέρων.

**Ἀνδρόνικος,** 1) Ῥόδιος, περιπατητικὸς, ἐδίδασκε τὴν φιλοσοφίαν ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Αὐγούστου. Ἔγραψε περὶ Ἀριστοτέλους (A. Gell. X, 5), καὶ ἐτακτοποίησεν αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοφράστου τὰ συγγράμματα. Τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα δ' αὐτοῦ διατηρούμενα συγγράμματα φαίνονται ὄντα μεταγενέστερα.—2) Λίβιος Ἀνδρόνικος, ἐπὶ Ῥωμαίων, γράψας τραγῳδίαν Ἀντιόπην, μὴ σωζομένην. — 3) Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον καὶ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι ἐν Βυζαντίῳ.

**Ἄνδρος,** ἡ βορειοτέρα τῶν Κυκλάδων, 1½ μίλιον ἀπέχουσα τοῦ νοτίου ἀκρωτηρίου τῆς Εὐβοίας. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς ἐστὶ περίπου 6 τετραγ. μιλίων· ἦν δὲ ἱερὰ τῷ Διονύσῳ. Περὶ τὰ 650 π. Χ. ἐξέπεμψεν αὕτη ἀποικίας εἰς Ἄκανθον, Στάγειρα κτλ. (Θουκ. Δ, 84. 88). Εἶχε καὶ πόλιν ὁμώνυμον, 2½ ὥρας ἀπέχουσαν τοῦ εὐρυχωροτάτου λιμένος Γαυρίου. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἀναγκασθεῖσα νὰ συνταχθῇ τοῖς Πέρσαις, ἐκυριεύθη εἶτα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες καὶ τὴν ἐπίεσαν. Μετὰ ταῦτα δ' ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Μακεδόνας, εἰς τὸν Ἄτταλον (Liv. XXXI, 45), καὶ μετὰ τοῦ Περγάμου εἰς τὴν Ῥώμην.

**Ἀνδροσθένης,** 1) υἱὸς Καλλιστράτου, Θάσιος ἢ Ἀμφιπολίτης, παρακολουθήσας τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συγγράψας «τῆς Ἰνδικῆς παράπλουν,» οὗ ἀποσπάσματα σώζονται (Ἀρρ. Ζ, 20).—2) Γλύπτης Ἀθηναῖος, ἐργασθεὶς εἰς τοὺς ἀετοὺς τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ (Παυσ. Ι, 19).

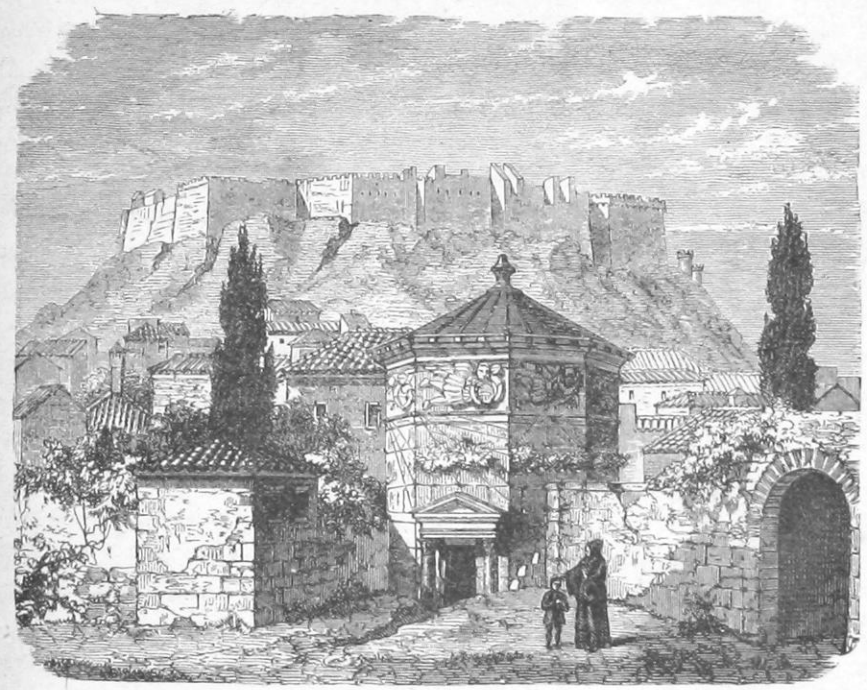
**Ἀνδροτίων,** Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἄνδρωνος, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους. Κατ' αὐτοῦ, ὡς παρὰ τὸν νόμον φόρους εἰσπράξαντος, ἔγραψαν γραφὴν παρανόμων ὁ Εὐκτήμων καὶ ὁ Διόδωρος. Διὰ τοῦτον δὲ ἔγραψεν ὁ Δημοσθένης λόγον ἔτι σωζόμενον, ὡς τὸν ἕτερον κατὰ Τιμοκράτους, συντρόφου τοῦ Ἀνδροτίωνος, διὰ κατάσχεσιν αἰγυπτιακοῦ τινος ἐμπορικοῦ πλοίου. Ἀπελθὼν δ' ὁ Ἀνδροτίων εἰς Μέγαρα, ἔγραψεν, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀτθὶς, ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς Ὀλ. 108 (345 π. Χ.), ἧς τεμάχια σώζονται.

**Ἄνεμοι.** Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οἱ πνέοντες ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐλέγοντο ἀπόγειοι, στρεφόμενοι δ' ἀπὸ μιᾶς διευθύνσεως εἰς τὴν ἐναντίαν, τροπαῖοι. Οἱ βίαιοι ἦσαν χειμῶνες καὶ θύελλαι· οἱ ἐκ πυκνῶν νεφῶν κατερχόμενοι, ὡς ἐκνεφίαι, ἦσαν ἡ καταιγὶς, ὁ σκηπτὸς (Σοφ. Ἀντγ. 418), ἡ λαῖλαψ, ὁ ἐκ τῆς γῆς ἐξορμῶν στρόβιλος, τυφὼν ἢ τυφὼς, ὁ σίφων, ὅτε συμπαρασύρει καὶ τὰ ὕδατα εἰς τὸ ὕψος, ὁ πρηστὴρ (Ἀρστφ. Λυσ. 974). Οἱ

καθ' ὡρισμένους χρόνους συνήθως πνέοντες, ἰδίως ἐν Ἑλλάδι οἱ ΝΔυτικοὶ ἐπὶ τῶν κυνικῶν καυμάτων, ἦσαν οἱ ἐτησίαι, καὶ πρόδρομοι ἐλέγοντο οἱ ἐπὶ 8 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Σειρίου. Ὡς δὲ πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος ἀφ' ὧν ἔπνεον, οἱ τέσσαρες γενικώτατοι λεγόμενοι ἦσαν· ὁ νότος, ὑγρὸς, βροχὴν φέρων, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους πνέων, καὶ ὡς τῇ ὑγείᾳ ἐπιβλαβὴς θεωρούμενος, δι' ὃ καὶ χειμέριος ἐνίοτε ἐπιλέγεται (Ἡρδ. Β, 25. — Ὁμ. Ἰλ. Γ, 10. — Σοφ. Ἀντγ. 335)· ὁ βορέας ἢ βορρᾶς, καὶ ἀπαρκτίας καλούμενος, ψυχρὸς, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὑγιεινὸς καὶ φαιδρὸς, διὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅμως φέρων σύννεφα καὶ βροχήν (Ὁμηρ. Ἰλ. Ξ, 395. Ψ, 692. Ὀδ. Ε, 296). Παρὰ μεταγενεστέροις βορέας ἐλέγετο ὁ βορειανατολικὸς ἄνεμος· Ζέφυρος, ὁ δυτικὸς ἄνεμος, πνέων κυρίως τὸ ἔαρ καὶ κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, ἄνεμος κυρίως γλυκὺς, ἀλλ' εἰς τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας ἐνίοτε τρικυμιώδης καὶ βροχερός (Ὁμηρ. Ὀδ. Ε, 295. Μ, 28. Ξ, 458)· — Εὖρος, ὁ ἀνατολικός· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα τὸ ὄνομα ἐδόθη εἰς τὸν νοτιανατολικὸν, Εὐρόνοτον (Ἡρδ. Δ, 99. Ζ, 36), καὶ εἰς τὸν ἀνατολικὸν ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἀπηλιώτου. Πνέει δὲ κυρίως ἐπὶ τῆς χειμερινῆς ἰσημερίας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξηρός. Τούτους μόνον τοὺς τέσσαρας ἀνέμους γνωρίζουσιν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος (Ἰλ. Β, 145. Ι, 5. Ψ, 195. Ὀδυσ. Ε, 295)· καλεῖ δ' ὁ Ἡσίοδος τὸν ἀνατολικὸν ἄνεμον Ἀργέστην (Θεογ. 379), τὸν λαμπρόν. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἦσαν ἤδη μεταξὺ τῶν 4 καὶ ἄλλοι 4 ἄνεμοι παρεντεθειμένοι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο καὶ 12 καὶ 24 διαιρέσεις δεκταί. Οἱ παρεντεθέντες δὲ 4 ἄνεμοι ἦσαν· ὁ Εὖρος, νοτιανατολικὸς, ἀφ' ὅτου ὁ ἀνατολικὸς ὠνομάσθη ἀπηλιώτης· ὁ Καικίας, βορειανατολικὸς, συνεχῶς πνέων ἐν Ἑλλάδι· ὁ Λίψ, νοτιοδυτικὸς, ὡς πνέων ἐκ Λιβύας· ὁ Σκίρων, Ἀργέστης ἢ καὶ Ὁλυμπίας καλούμενος, βορειοδυτικὸς, δροσερὸς καὶ ξηρός. Ὅτε δ' ηὔξησαν τοὺς 8 ἀνέμους εἰς 12, εἰς ἑκάστην ὀρθὴν γωνίαν τῶν γενικωτάτων παρενέβαλον ἀνὰ δύο· οὕτως ἦν ὁ Μέσης ὁ ἀνατολικοβόρειος, μεταξὺ Καικίου καὶ Βορέου· ὁ Θρασκίας, ὁ δυτικοβόρειος, μεταξὺ Σκίρωνος καὶ Βορέου· ὁ Φοινικίας ὁ νοτιανατολικὸς, μεταξὺ νότου καὶ εὔρου· ὁ Λιβόνοτος ἢ Λιβοφοίνιξ, ὁ δυτικονότιος, μεταξὺ νότου καὶ λιβός. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ὁρίζων διηρέθη εἰς 12 σημεῖα ἴσα, μετετέθησαν καὶ οἱ παρεμβληθέντες ἄνεμοι οὕτως, ὥστε ὁ Σκίρων ἀπέβη ὁ δυτικοβόρειος, ὁ Καικίας ὁ βορειανατολικὸς, ὁ Εὖρος ὁ νοτιανατολικὸς, καὶ ὁ Λὶψ ὁ νοτιοδυτικός. — Διάφοροι θεωρίαι ἐπεκράτουν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις φιλοσόφοις περὶ τῆς αἰτίας τῶν ἀνέμων· οἱ μὲν ἐξελάμβανον αὐτοὺς προερχομένους ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, οἱ δὲ δι' ἀραιώσεως καὶ διαλύσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, ἄλλοι δι' ἀντιδράσεως τῶν γαιωδῶν καὶ πυρωδῶν ὑλῶν, καὶ ἄλλοι δι' ἕλξεως καὶ ὤσεως τῶν ἀτόμων, διὰ τῆς ἀδιαλείπτου κινήσεως τοῦ παντὸς, κτλ. Ἐν τῷ μύθῳ δὲ ἦσαν οἱ ἄνεμοι θεότητες, ὡς ἐν Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ψ, 194), ἔνθα ὁ Ἀχιλλεὺς σπένδει καὶ εὔχεται πρὸς αὐτοὺς καὶ θυσίας καλὰς τοῖς ὑπόσχεται. Φέρει δὲ τὰς δεήσεις αὐτοῦ ἡ Ἶρις πρὸς τοὺς ἀνέμους παρὰ τῷ Ζεφύρῳ ἐν Θράκῃ ἑστιωμένους. Περὶ τοῦ προεξάρχοντος αὐτῶν ἴδ. Αἴολος. Καθ' Ἡσίοδον δὲ (Θεογ. 309. 378. 869), εἰσὶν οἱ ἀγαθοὶ ἄνεμοι υἱοὶ τῆς Ἠοῦς καὶ τοῦ Ἀστραίου, καθ' ὃ πνέοντες συνήθως ὅτε δύωσιν οἱ ἀστέρες, οἱ δὲ κακοὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ Τυφωέως, ὅστις καὶ αὐτὸς ὡς ἄνεμος θυελλώδης ἐθεωρεῖτο. Ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος προσεφέρετο εἰς τοὺς ἀνέμους λατρεία. Παρὰ τῇ Σικυῶνι ἵστατο βωμὸς, εἰς ὃν ἄπαξ τοῦ ἔτους προσήγετο θυσία διὰ νυκτός. Ἐν Δελφοῖς ἐτελοῦντο αὐτοῖς θυσίαι ἐν τῷ ἱερῷ τεμένει τῆς Θυίας (θυελλώδους) (Ἡρδ. Ζ, 178). Ἐν Ἀθήναις Ἀνδρόνικος ὁ ἐκ Κυρ-



ρήστης ἤγειρε παρὰ τῇ ἀγορᾷ τὸν εἰσέτι ὑφιστάμενον ὀκταγώνιον πύργον, ὅστις ἦν ἡλιακὸν καὶ ὑδραυλικὸν ὡρολόγιον, καὶ συγχρόνως ἀνεμοδείκτης, ἔχων ἐπὶ τῆς ζωφόρου ἐπιγεγλυμμένους τοὺς ὀκτὼ κυριωτέρους ἀνέμους ἐν προσωποποιήσει, μετὰ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς χρυσοῦν δελφῖνα στρεφόμενον καὶ δεικνύοντα πόθεν ὁ ἄνεμος ἔπνεεν. Ὁ Βορέας ἐτιμᾶτο ἐν Μεγαλοπόλει, καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ξέρξου εἶχε βωμὸν ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ἰλισσῷ, ὅθεν



ἐπιστεύετο ὅτι εἶχεν ἁρπάσει Ὠρείθυιαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἐρεχθέως, καὶ μεταγαγὼν αὐτὴν εἰς τὴς Θράκην, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς τὸν Ζήτην, τὸν Κάλαϊν καὶ Κλεοπάτραν, τὴν γυναῖκα τοῦ Φινέως (Σοφ. Ἀντ. 981). Ὅτε δ' ἤρχετο ὁ Ξέρξης, διαταχθέντες οἱ Ἀθηναῖοι παρὰ τοῦ χρησμοῦ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὸν γαμβρὸν αὐτῶν, ἔθυσαν εἰς τὸν Βορέαν, καὶ ὅτε πνεύσας αὐτὸς βιαίως, κατεπόντωσε παρὰ τὸ θεσσαλικὸν ἀκρωτήριον Σηπίαν τὰ βαρβαρικὰ πλοῖα, τότε ἤγειραν αὐτῷ τὸν βωμόν (Ἡρδ. Ζ, 189). Ἄλλως τε καὶ ὁ ἐπαισθητότερος ἄνεμος ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ὁ βορρᾶς· Καὶ ὁ Ζέφυρος εἶχε βωμὸν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Ἐλευσῖνα ἱερᾶς ὁδοῦ. Κατὰ τοῦ Ὀβιδίου διαφανῆ μεταφορὰν (Fast. V, 197) ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἦν ἡ Χλωρὶς, καὶ ὁ υἱός του ἐκαλεῖτο Καρπός. Οἱ λίαν ταχύποδες ἵπποι ἦσαν ἐν Ὁμήρῳ (Ἰλ. Υ, 223. Π, 150) υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ ἢ τοῦ Ζεφύρου. — Καὶ οἱ Σκύθαι καὶ οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον τοὺς ἀνέμους (Ἡρδ. Α, 131), ἔτι δὲ μᾶλλον οἱ Ῥωμαῖοι, θύοντες αὐτοῖς μέλανας κριούς. Οἱ ἄνεμοι παριστῶντο ὑπὸ τῆς τέχνης πτερωτοὶ, ἐνίοτε πεφυσημένας ἔχοντες τὰς παρειάς. Ὡς ὁ ὡραιότατος πάντων παρίστατο ὁ Ζέφυρος.

**Ἀνθεία,** ἐπώνυμον τῆς Ἀφροδίτης (Ἡσύχ.) καὶ τῆς Ἥρας (Παυσ. Β, 22, 1).

**Ἀνθέμιος,** Τραλλιανὸς, ἀρχιτέκτων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, τῷ 532 μ. Χ., μετὰ Ἰσιδώρου τοῦ Μιλησίου καὶ Ἰγνατίου, ἀνοικοδομήσας τὴν Ἁγ. Σοφίαν διὰ 10,000 ἐργατῶν καὶ 30 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

**Ἀνθεμοῦς,** ἀρχαία πόλις ἐν τῇ Χαλ-

κιδικῆ τῆς Μακεδονίας, οὐ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, παραχωρηθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῖς Ὀλυνθίοις (Θουκ. Β, 99. — Δημοσθ. Φιλ. Β, 20).

**Ἀνθεμουσία,** χώρα καὶ πόλις ἐν Μεσοποταμίᾳ, παρὰ τῇ Ἐδέσσῃ, γνωστὴ κυρίως ἐπὶ Ῥωμαίων (Στρβ. ΙΣΤ, 747).

**Ἄνθερμος ἢ Ἄρχερμος,** Χῖος γλύπτης, υἱὸς Μικκιάδου καὶ ἔγγονος Μάλαντος, γλυπτῶν καὶ αὐτῶν, ζῶν περὶ τὸ 537 π. Χ., πρῶτος παρέστησε τὴν Νίκην ὑπόπτερον (Pl. XXXVI, 5. — Σχλ. Ἀρστφ. Ὀρν. 473).

**Ἀνθεστήρια,** ἴδ. Διονύσια καὶ Διόνυσος.

**Ἀνθεστηριών,** ἴδ. ἔτος.

**Ἀνθεσφόρια,** ἑορτὴ τοῦ ἔαρος, ἐν Σικελίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, εἰς τιμὴν τῆς Περσεφόνης, καθ' ἣν αἱ νέαι συνέλεγον τὰ νέα ἄνθη (Στρβ. ΣΤ, 256. — Πολυδ. Α, 37).

**Ἀνθηδών,** 1) πόλις εἰς τὴν βορειοτέραν ἀκτὴν τῆς Βοιωτίας, ἐπὶ τοῦ Μεσσαπίου ὄρους (Ὁμ. Ἰλ. Β, 508), εἶχε καλὸν λιμένα, καὶ ἦν ἐπώνυμος Ἀνθηδόνος, τοῦ πατρὸς τοῦ Γλαύκου, ὅστις ἐκεῖ ὡς θαλάσσιος θεὸς ἐλατρεύετο (Ov. Met. VII, 232. XIII, 905). Οἱ κάτοικοι ἦσαν κυρίως ἁλιεῖς, σπόγγους, καὶ πορφύρας κογχύλας ἁλιεύοντες, καὶ περὶ τὴν ναυτιλίαν ἀσχολούμενοι· ἐθεωροῦντο δ' ὡς ἄνθρωποι ἰδιοτελεῖς (Παυσ. Θ, 22, 5). — 2) Πόλις παράλιος ἐν Ἰουδαίᾳ.

**Ἀνθήλη,** χωρίον κατὰ τὰς Θερμοπύλας, ἔχον ναὸν τῆς Δήμητρος, ἔνθα ἀνὰ πᾶν φθινόπωρον συνήθως συνήρχοντο οἱ τῶν Δελφῶν Ἀμφικτύονες (Ἡρδ. Ζ, 176.200. — Ἴδ. Θερμοπύλαι).

**Ἀνθολογία,** συλλογὴ μικρῶν ποιημάτων, ἰδίως ἐπιγραμμάτων. Τὴν ἀρχαιοτέραν συνέταξεν ὁ ἐκ Γαδάρων τῆς Παλαιστίνης ποιητὴς Μελέαγρος περὶ τὰ 60 π. Χ. καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν Στέφανον· περιεῖχε δὲ καὶ αὐτοῦ καὶ 46 ἄλλων συγχρόνων καὶ ἀρχαιοτέρων ποιήματα, οἷον τοῦ Ἀρχιλόχου, τοῦ Ἀλκαίου, τῆς Σαπφοῦς, τοῦ Ἀνακρέοντος, τοῦ Σιμωνίδου, κ. α. Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης δὲ Φίλιππος, πιθανῶς ἐπὶ Τραϊανοῦ, προσέθηκεν ἔτι ἐκλογὴν ἐπιγραμμάτων ἐκ 13 ποιητῶν, ἐκ τῶν γραψάντων μετὰ τὸν Μελέαγρον. Ἄλλας μετὰ ταῦτα ὁμοίας Ἀνθολογίας συνέλεξεν ὁ ἐξ Ἡρακλείας Διογενιανὸς καὶ ὁ Στράτων ἐκ Σάρδεων ἐπὶ Ἀδριανοῦ, καὶ ὁ ἐκ Μυρίνης τῆς Μυσίας Ἀγαθίας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Ἀλλὰ πᾶσαι αὗται αἱ συλλογαὶ ἀπωλέσθησαν· ἐξ αὐτῶν δ' ἀρυσθεὶς συνέταξε νέαν ἐκτεταμένην κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα μ. Χ. ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ὁ Κωνσταντῖνος Κεφαλᾶς. Διέταξε δ' αὐτὴν οὐχὶ ἀλφαβητικῶς, ὡς ὁ Μελέαγρος καὶ ὁ Φίλιππος, ἀλλὰ καθ' ὕλην, εἰς ΙΕ βιβλία, προσθεὶς εἰς τὰ ἀρχαῖα ἐπιγράμματα καὶ πολλὰ τῶν μετὰ ταῦτα χρόνων. Ἐξ αὐτῆς δὲ, κατὰ τὸν ιδ'. αἰῶνα ὁ Μάξιμος Πλανούδης ἠνθολόγησεν 7 βιβλία, ἃ ἐπὶ τῆς μεταβάσεως τῶν λογίων Ἑλλήνων εἰς Ἰταλίαν ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἰωάννης Λάσκαρης ἐξέδωκεν ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1494, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων, εἰς ἣν μετὰ ταῦτα ὁ Hugo Grotius προσέθηκεν ἀρίστην λατινικὴν μετάφρασιν. — Ἀλλὰ τῷ 1606 εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἑϊδελβέργης ἀνεῦρεν ὁ Σαλμάσιος χειρόγραφον τῆς συλλογῆς τοῦ Κεφαλᾶ, καὶ ἐν τοῖς ἔτεσι 1772—6 ἐξέδωκεν ὁ Brunk τρίτομον τὴν ἀνθολογίαν, συμπεπληρωμένην διὰ τῶν νέων εὑρημάτων, ἀφαιρέσας μόνον μεταγενέστερά τινα, τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς, οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχοντα, ἀλλὰ συμπεριλαβὼν εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ περισωθέντα ἀποσπάσματα ἀρχαίων ποιητῶν, τοῦ Σόλωνος, τοῦ Ἀρχιλόχου, τοῦ Σιμωνίδου, κτλ. Εἰσὶ δὲ τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα, ὡς διαφόρων χρόνων καὶ ποιητῶν, οὕτω καὶ διαφόρου ἀξίας, τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀγχινούστατα καὶ ποιητικώτατα. Οἱ σπουδαιότεροι δὲ τῶν ἐπιγραμματογράφων τούτων εἰσί· Σιμωνίδης (559 — 469 π. Χ.),



Ἀνακρέων (524), Καλλίμαχος, Θεόκριτος, Ἀσκληπιάδης, Λεωνίδας ὁ Ταραντῖνος (280), Μνασάλκας (248), Ῥιανὸς (224), Διοσκορίδης (200), Ἀντίπατρος ὁ Σιδώνιος, Μελέαγρος (60), Ἀντίπατρος ὁ Θεσσαλονικεύς, Κριναγόρας, Λεωνίδας Ἀλεξανδρεύς, Λουκίλλιος, Φίλιππος Θεσσαλονικεύς (ἐπ. Χ.), Λεόντιος, Ῥουφῖνος, Παῦλος Σιλεντιάριος, Ἀγαθίας (ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ). — Λατινικὴ δ' Ἀνθολογία συνελέγη τὸ πρῶτον ὑπὸ Σκαλιγέρου τῷ 1573, ἐκ χωρίων συγγραφέων καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν.

**Ἄνθυλλα,** πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου μεταξὺ Ναυκράτιδος καὶ Κανώπου, ἧς αἱ πρόσοδοι ἐπὶ τῆς περσικῆς κυριαρχίας ἐδίδοντο εἰς τὴν βασίλισσαν εἰς προμήθειαν πεδίλων καὶ ζώνης (Ἡρδ. Β, 97. 98).

**Ἄνιος,** κατὰ τοὺς λατινικοὺς μύθους, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Κρεούσης ἢ Ῥοιοῦς, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῆς Στάφυλος ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν ἐντὸς κιβωτοῦ· σωθεῖσα δ' εἰς Δῆλον, ἔτεκεν ἐκεῖ τὸν Ἄνιον, μαθόντα τὴν μαντικὴν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐνυμφεύθη δ' ὁ Αἰνείας ἐπὶ τῆς διόδου του διὰ τῆς Δήλου τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Λαβινίαν (Virg. Æ. III, 30. — Ov. Met. XIII, 650. — Διον. Ἀλ. Α, 59).

**Ἀννίβας,** ὁ μέγας Καρχηδόνιος στρατηγὸς, ὅστις ἀφ' οὗ θριαμβευτικῶς ἐπολέμησε τὴν Ῥώμην, ἡττηθεὶς μετὰ ταῦτα ἐν Ἀφρικῇ, κατέφυγε, τῷ 193 π. Χ. εἰς τὴν αὐλὴν Ἀντιόχου Γ, τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, καὶ μάτην ἐζήτησε νὰ πείσῃ καὶ αὐτὸν νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον εἰς Ἰταλίαν. Ἐπειδὴ δὲ παρὰ τοῦ Ἀντιόχου ἡττηθέντος οἱ Ῥωμαῖοι ἀπῄτουν τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀννίβα, κατώρθωσεν οὗτος νὰ φύγῃ εἰς Προυσίαν, τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας. Ἀλλ' ὅτε καὶ οὗτος, ζητηθεὶς νὰ τὸν παραδώσῃ, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, τότε ὁ γενναῖος Καρχηδόνιος ηὐτοκτόνησε δηλητηριασθείς, τῷ 183.

**Ἀννίκερις,** ἐκ Κυρήνης, φιλόσοφος τῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστίππου, διάδοχος τοῦ Ἡγησίου (ἴδ.), τὸν ἐξευγενισμὸν τῆς ἡδονῆς ἐπιδιώκων· «Χαίρειν γὰρ ἡμᾶς μὴ μόνον ἐπὶ ἡδοναῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὁμιλίαις καὶ ἐπὶ φιλοτιμίαις» (Κλημ. Ἀλ. Στρωμ. Γ, 417). Κατ' αὐτὸν ἐκαλοῦντο Ἀννικέρειοι καὶ οἱ ὀπαδοί του.

**Ἄννων,** ὄνομα διαφόρων Καρχηδονίων. Εἷς ἐξ αὐτῶν, υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα, μέγας θαλασσοπόρος, ἐπεχείρησε περὶ τὸ 510 πλοῦν ἀνακαλύψεων ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν καὶ κατὰ τὴν τότε ἄγνωστον δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, ἵνα ἐκτείνῃ τῆς πατρίδος του τὰς σχέσεις καὶ τὴν ἐπιρροήν. Ἔγραψε δὲ περιγραφὴν τῆς περιηγήσεώς του φοινικιστὶ, καὶ ταύτης διατηρεῖται ἑλληνικὴ μετάφρασις ὑπὸ τὸν τίτλον «Περίπλους,» περιλαμβανομένη καὶ ἐκδιδομένη μετὰ τῶν μικρῶν γεωγράφων.

**Ἄνουβις,** ἀρχαιότατος παρ' Αἰγυπτίοις θεὸς τῶν νεκρῶν καὶ τῶν τάφων, υἱὸς Ὀσίριδος καὶ Ἴσιδος, παρίστατο θωσκέφαλος ἢ κυνοκέφαλος, καὶ ἦν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις γνωστός.

**Ἀνταῖος,** υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Γῆς, γίγας, ἡγεμὼν τῆς Λιβύης, ὅστις πάντας τοὺς εἰς τὴν χώραν του προσπλέοντας ξένους ἠνάγκαζε νὰ παλαίσωσι μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐφόνευε, διότι ἐν ὅσῳ ἤγγιζε διὰ τῶν ποδῶν του τὴν μητέρα του γῆν, ἀνέκτα νέας δυνάμεις καὶ ἦν ἀκαταμάχητος. Ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς, παλαίσας μετ' αὐτοῦ, τὸν ἤγειρεν εἰς τὴν ἀγκάλην του, καὶ οὕτω τὸν ἐφόνευσεν· ὁ δὲ τάφος του ἐλέγετο ἐν Τίγγιδι τῆς Μαυριτανίας (Ἀπλλδ. Β, 5, 11).

**Ἀνταλκίδας,** Σπαρτιάτης, υἱὸς Λεοντος, ἐπέμφθη (387 π. Χ.) πρὸς τὸν σατράπην Τιρίβαζον, ἵνα δι' αὐτοῦ ἑλκύσῃ τοὺς Πέρσας ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, καὶ ὠφεληθεὶς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ Ἀρταξέρξου (τοῦ Μνήμονος) κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ὑποστηριζόντων τὸν Εὐαγόραν ἐν Κύπρῳ, συνωμολόγησεν εἰρήνην ἐπονειδιστον διὰ τὴν Ἑλλάδα, οὖσαν δὲ λυ-

πηρὰν συνέπειαν τοῦ ἐμφυλίου πελοποννησιακοῦ πολέμου· κατ' αὐτὴν πᾶσαι αἱ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἀπεδίδοντο εἰς τὸν Μέγαν Βασιλέα, καὶ πλὴν τῶν νήσων Λήμνου, Σκύρου καὶ Ἴμβρου, αἵτινες ἔμενον τοῖς Ἀθηναίοις, αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πόλεις ἐκηρύττοντο αὐτόνομοι. Οὕτω κατέπεσε τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἡγεμονία. Ὁ δ' Ἀνταλκίδας, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως περιφρονηθείς, ἐξ ἀπογνώσεως κατεδίκασεν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς ἀσιτίαν καὶ ἀπέθανεν (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 13. Ε, 1, 30.— Πλούτ. Ἀγησ. ΚΓ. Ἀρτ. ΚΑ. ΚΒ.).

**Ἀνταν̓δρος,** 1) ἀδελφὸς τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Ἀγαθοκλέους, γράψας βιογραφίαν αὐτοῦ.— 2) Στρατηγὸς τῶν Μεσσηνίων (Παυσ. Δ, 7, 4).— 3) Πόλις ἐν Μυσίᾳ, εἰς τὸν Ἀδραμύττιον κόλπον, κτίσμα Πελασγῶν ἢ Λελέγων, εὐρυνθεῖσα ὑπὸ Αἰολέων (Ἡρδ. Ε, 27. Ζ, 42.—Θουκ. Δ, 52. Η, 108.—Ξεν. Ἑλλ. Α, 1, 25. Ε.)

**Ἀντεία,** ἴδ. Βελλεροφῶν καὶ Προῖτος.

**Ἀντέρως,** ἴδ. Ἔρως.

**Ἀντήνωρ,** Εὐφράνορος, γλύπτης Ἀθηναῖος ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν, ἐργασθεὶς τοὺς τυραννοκτόνους περὶ τὸ 630 π. Χ. ἀνατεθέντας εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἀκροπόλεως. Ἠρπάγη δὲ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ξέρξου.

**Ἀντιγόνεια,** 1) πόλις τῆς ἐν Ἠπείρῳ Χαονίας ἐπὶ τοῦ Ἀώου ποταμοῦ πρὸς τὰ Κεραύνια ὄρη (Liv. XXXII, 5). — 2) π. ἐν Μυγδονίᾳ τῆς Μακεδονίας. — 3) π. ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ (Liv. XLIV, 10).—4) π. ἐν Συρίᾳ ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου.— 5) Καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια Τρωὰς καὶ ἡ Νίκαια ἐκλήθησαν οὕτως ἐπ' ὀλίγον.

**Ἀντιγόνη,** 1) θυγάτηρ τοῦ Οἰδίποδος, μία τῶν ἡρωίδων τῆς ἀττικῆς τραγῳδίας. Ὅτε ὁ Οἰδίπους ἐξ ἀπελπισίας διὰ τ' ἀκούσια ἐγκλήματά του, ἐτυφλώθη καὶ ἔφυγεν ἐκ Θηβῶν, τὸν συνώδευσε καὶ τὸν ἐποδηγέτει, μέχρις οὗ ἀπέθανεν αὐτὸς ἐν Κολωνῷ τῆς Ἀττικῆς (Σφκλ. Οἰδ. ἐν Κολ.)· εἶτα δ' ἐπανῆλθεν εἰς Θήβας, καὶ ὅτε οἱ δύο ἀδελφοί της, Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης, ἔπεσαν ἀλληλοκτονήσαντες, καὶ ὁ θεῖός της Κρέων, ἡγεμὼν τῶν Θηβῶν, ἀπηγόρευσε νὰ ταφῇ ὁ Πολυνείκης, ὡς στρατεύσας κατὰ τῆς πατρίδος του, ἠπείθησε μόνη ἐξ ἀδελφικῆς εὐσεβείας. Ἐγκατακλεισθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ Κρέοντος εἰς ὑπόγειον φυλακήν, ηὐτοκτόνησεν ἐκεῖ, καὶ παρ' αὐτῇ καὶ ὁ ἐραστής της Αἵμων, ὁ υἱὸς τοῦ Κρέοντος (Αὐτ. Ἀντιγ.).—2) Γυνὴ τοῦ Πηλέως, μήτηρ τῆς Πολυδώρας.—3) Θυγ. τοῦ βασιλέως Λαομέδοντος ἐν Τροίᾳ (Ov. Met. VI, 93).

**Ἀντίγονος,** 1) υἱὸς Φιλίππου τοῦ ἐξ Ἐλυμιώτιδος, πατὴρ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὁ καὶ Κύκλωψ ἐπιλεγόμενος διότι ἦτο μονόφθαλμος, εἷς τῶν ἐπισημοτέρων στρατηγῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (323 π. Χ.), ἔλαβεν εἰς μερίδιον τὴν Φρυγίαν, τὴν Παμφυλίαν καὶ τὴν Λυκίαν (Ἀρρ. Α, 29. — Curt. X, 25, 2). Ἐν ταῖς παντοίαις τῶν διαδόχων ἐμφυλίοις περιπλοκαῖς (Διόδ. ΙΗ, 25. 40. 50), ἐπολέμησε καὶ προδοθέντα ἐφόνευσε τὸν Εὐμένην (Πλούτ. Εὐμ. ΙΒ, ΙΖ, Διόδ. ΙΘ, 43), ὥστε τῷ 316 ἦν κύριος πάσης τῆς δυτικῆς Ἀσίας καὶ αὐτῆς τῆς Συρίας, ἣν ὅμως μετὰ μακροὺς πολέμους ἠναγκάσθη (311) νὰ καταλίπῃ τῷ Σελεύκῳ (Διόδ. ΙΘ, 69. 77. 100. 105). Τῷ 310 ἀνέλαβεν ὁ Ἀντίγονος τὸν τίτλον βασιλέως, ὁ πρῶτος τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ ἀποφασίσας τὴν ἀπέραντον αὐτοῦ ἐπικράτειαν νὰ καταστήσῃ εἰς βασίλειον, ἔπεμψε τὸν υἱόν του Δημήτριον κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ αὐτὸς ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Πτολεμαίου εἰς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἀπέτυχε (Πλούτ. Δημ. ΙΕ.—Διόδ. Κ, 46. 81). Πολεμηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου, Κασσάνδρου, Λυσιμάχου καὶ Σελεύκου, συμμαχησάντων, ἐφονεύθη (302) εἰς τὴν ἐν Ἰσσῷ αἱματηρὰν μάχην (Πλούτ. Δημ. ΙΕ. ΚΑ. ΚΗ—Λ).—2) Ἀντίγονος, ἐπικληθεὶς Δώσων, διότι περιωρίζετο πάντοτε εἰς ὑποσχέσεις, ἔγγονος Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ἐπίτροπος δὲ τοῦ Φιλίππου, υἱοῦ τοῦ Δημητρίου Β' (230 π. Χ.), οὗ τὴν χήραν καὶ ἐνυμφεύθη, βασιλεύσας τῆς Μακεδονίας μετὰ συνέσεως καὶ ἱκανότητος (Liv. XL, 54). Ἀφ' οὗ κατέστειλε στάσιν ἐν τῷ κράτει του, συνεξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἀράτου κατὰ τῆς Σπάρτης, καὶ ἐνίκησεν· ἀποκρούσας δὲ καὶ εἰσβολὴν Ἰλλυριῶν (221), ἀπέθανεν αἰφνιδίως (Πλούτ. Ἀρατ. ΛΔ. ΜΣΤ.—Πολ. Β, 47, 70. Δ. 87. — Just. XXVIII, 3). — 3) Ἀντίγονος Γονατᾶς, οὕτω κληθεὶς διότι εἶχε σιδηρᾶν πλάκα εἰς τὸ γόνυ, υἱὸς Δημητρίου Πολιορκητοῦ, συνεξεστράτευε μετὰ τοῦ πατρός του, καὶ ὅτε οὗτος ἐξεβλήθη τῆς Μακεδονίας (287 π. Χ.), διετήρησε τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ αὐτῷ ἀνηκούσας πόλεις, ἀλλὰ ματαίας κατέβαλε προσπαθείας ὅπως ἀπελευθερώσῃ τὸν ἐν Συρίᾳ ὑπὸ τοῦ Σελεύκου αἰχμαλωτευθέντα πατέρα του (Πλούτ. Δημ. ΝΑ). Μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ (283), ἐβασίλευσεν ἐν Μακεδονίᾳ· ἀλλ' ἐξωσθεὶς ὑπὸ τοῦ Σελεύκου, ἠναγκάσθη μετὰ τοῦτου τὸν θάνατον (280), νὰ παραχωρήσῃ εἰς Πτολεμαῖον τὸν Κεραυνὸν τὴν βασιλείαν, εἰς ἣν αὖθις ἐγκατέστη τῷ 276. Ἀπέκρουσε δὲ τὴν εἰσβολὴν τῶν Γαλατῶν (Just. XV, 2), ἐξεδιώχθη (273) ὑπὸ Πύρρου (Πλούτ. Πύρρ. ΚΣΤ)· ἀλλὰ τούτου ἀπελθόντος εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀνεκτήσατο ἐκ νέου τὸν θρόνον του. Μετὰ θάνατον δ' αὐτοῦ, ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἔπειτα καὶ τοῦτον ἐνίκησε, καὶ ἐκυρίευσε καὶ τὴν Ἤπειρον (Πλούτ. Πύρ. ΛΔ). Πολεμήσας δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀχαιούς, ἀπέθανεν ὀγδοηκοντούτης, τῷ 240 (Πλούτ. Δημ. Μ.— Πολ. Β, 43).— 4) Ἀντίγονος Καρύστιος, συγγραφεὺς ἐπὶ Πτολεμαίων, γράψας βίους φιλοσόφων. Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ σώζεται Ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγή, ἴσως περίληψις ἀρχικῆς τινος αὐτοῦ συγγραφῆς. — 5) ἴδ. Πυρόμαχος.



**Ἀντιγραφή,** ἐλέγετο ἡ διπλῆ περίληψις τῆς κατηγορίας καὶ τῆς ὑπερασπίσεως ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἐνίοτε δὲ καὶ μόνη ἡ δευτέρα (Πλατ. Ἀπολ. Σωκρ. ΚΖ.—Πολυδ. Η, 58)· ἐπὶ δὲ τῶν κληρονομικῶν ἑκατέρα ἀδιακρίτως (Ἁρποκρ.—Σουίδ.). Τέλος δ' οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ ἀντικατηγορία προτεινομένη ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀγωγὴν (Δημοσθ. πρ. Φαίν. 1044). Καὶ ὁ διπλοῦς ἑκατέρωθεν ὅρκος ἐλέγετο ἀντωμοσία ἢ διωμοσία.

**Ἀντίδοσις.** Κατὰ Σολώνιον νόμον, ὁ νομίζων ὅτι ἐπεβάλλοντο αὐτῷ φόροι ἢ λειτουργίαι δυσανάλογοι πρὸς τὴν περιουσίαν του, ἐδικαιοῦτο νὰ προτείνῃ τὴν ἀνταλλαγὴν αὐτῆς μετ' ἄλλου, ὃν ἐνόμιζε πλουσιώτερον καὶ παρὰ τὸ δίκαιον ἧττον αὐτοῦ ἐπιβαρυνθέντα, καὶ τότε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὰς δημοσίας πρὸς αὐτὸν ἀπαιτήσεις. Αὕτη ἦν ἡ Ἀντίδοσις, ἧς ὅμως ἐξῃροῦντο αἱ κτήσεις τῶν ἀργυρείων ἐν Λαυρείῳ, διότι αὗται δὲν ὑπέκειντο εἰς φορολογίαν διὰ τὰς λειτουργίας (Δημοσθ. πρ. Φαίνιππ. Ἀφόβ. Β, 840. Μηδ. 539). Ὁ ἀρνούμενος αὐτήν, ὑπεχρεοῦτο ν' ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος τὴν λειτουργίαν. Ὁ Ἰσοκράτης ἔγραψε λόγον «περὶ ἀντιδόσεως.»

**Ἀντίδοτος,** Ἀθηναῖος ζωγράφος, μαθητὴς τοῦ Εὐφράνορος, διδάξας τὴν τέχνην εἰς τὸν Νικίαν (Pl. XXXIV, 40, 27).

**Ἀντίκλεια,** ἴδ. Αὐτόλυκος καὶ Ὀδυσσεύς.

**Ἀντίκυρα** (ἢ Ἀντίκυρρα), 1) Πόλις τῆς Φθιώτιδος παρὰ τὴν Οἴτην, εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον (Ἡρδ. Ζ, 198). — 2) Πόλις τῆς Φωκίδος παραθαλασσία, ὑπὸ τὸν Παρνασσὸν, ἀνατ. τοῦ Κίρφεως ὄρους, τοῦ Κυπαρίσσου καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Β, 519). Ἀμφότεραι αἱ πόλεις ἐθεωροῦντο ὡς ἔχουσαι πολὺν ἑλέβορον, τὸ φυτὸν τὸ νομιζόμενον ὡς θεραπευτικὸν τῆς παραφροσύνης, ἐξ οὗ καὶ ἡ φράσις· «Ἀντικύρας σε δεῖ.» Ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ κατέστρεψεν ὁ Φίλιππος τὴν Φωκικὴν, ἀλλὰ τὴν ἀνήγειρε

πάλιν. Εἶτα δὲ κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

**Ἀντιλίβανος,** ὄρος ἐκτεινόμενον Ν τοῦ Λιβάνου ἀπὸ Συρίας πρὸς τὴν Φοινίκην (Στρβ. ΙΣΤ, 756.—Ἀρρ. Β, 20, 4).

**Ἀντίλοχος,** υἱὸς τοῦ Νέστορος καὶ τῆς Εὐρυδίκης, συνώδευσε τὸν πατέρα του εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ ἦν εἷς τῶν ὡραιοτέρων καὶ ἀνδρειοτέρων νέων ἡρώων (Ἰλ. Δ, 457. Ε, 580. Ν, 545. Ο, 572. Π, 317). Ἦν δὲ καὶ, μετὰ τὸν Πάτροκλον, ὁ προσφιλέστατος τῷ Ἀχιλλεῖ, δι' ὃ καὶ αὐτῷ ἀνετέθη ν' ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα τοῦ Πατρόκλου τὸν θάνατον. Ἐφονεύθη δ' ὑπὸ τοῦ Μέμνονος, ἐν ᾧ ἐπρομάχετο τοῦ πατρός του, δι' ὃ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς πρότυπον υἱϊκῆς φιλοστοργίας, (Πίνδ. Πυθ. ΣΤ, 28)· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς αὐτὸν ἐκδικῶν, ἐθανάτωσε τὸν Μέμνονα (Ὀδ. Δ, 187), καὶ μετὰ ταῦτα ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐτέθη εἰς τὸν αὐτὸν τάφον εἰς ὃν ἔκειτο καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος.

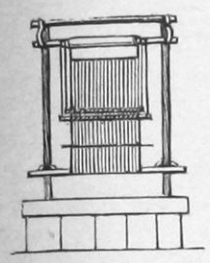


**Ἀντιμαχίδας,** ἴδ. Ἀντίστρατος.

**Ἀντίμαχος,** ἐκ Κολοφῶνος ἢ τῆς παρακειμένης Κλάρου, ποιητὴς καὶ γραμματικὸς, ἀκμάζων περὶ τὰ 404 π. Χ., φίλος τοῦ νεωτέρου αὐτοῦ Πλάτωνος. Ἔγραψε μέγα ἔπος, τὴν Θηβαΐδα, τοὺς πολέμους τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας καὶ τῶν Ἐπιγόνων ψάλλον, προσέτι δὲ καὶ τὴν Λύδην, ἐλεγειακὴν ποίησιν ἐκ πολλῶν συγκειμένην ῥαψῳδιῶν, εἰς ἡρωϊκὰ διηγήματα περιστρεφομένην, καὶ οὕτω κληθεῖσαν κατὰ τὴν μνηστὴν τοῦ ποιητοῦ, ἧς ὁ θάνατος βαθέως τὸν ἔθλιβε, καὶ πρὸς παρηγορίαν του ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην ἐκείνων τῶν ἡρωολογιῶν. Οἱ λόγιοι τῆς Ἀλεξανδρείας ἐθαύμαζον αὐτὸν μεγάλως, καὶ εἰς τὸν κανόνα τῶν ποιητῶν ὃν συνέταξαν, τάττουσιν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐποποιοῖς ἀμέσως μετὰ τὸν Ὅμηρον. Ἀλλὰ τὰ σωζόμενα αὐτοῦ ἀποσπάσματα ἐλέγχουσι γλῶσσαν ἐπιτετηδευμένην, ἐκ πασῶν τῶν διαλέκτων δανειζομένην, πολὺ ἀπέχουσαν τῆς Ὁμηρικῆς ἀφελείας. Οἱ δὲ μῦθοι αὐτοῦ εἰσὶν ἀρχαϊκώτατοι, καὶ στερούμενοι ἐντέχνου οἰκονομίας. Ὡς γραμματικὸς δ' ἐξειργάσθη καὶ πραγματείαν περὶ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν.

**Ἀντίνοος,** 1) υἱὸς Εὐπείθους, Ἰθακήσιος, ὁ αὐθαδέστερος τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης, ἐπιβουλεύσας τὴν ζωὴν τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῆς Ἰθάκης τὴν ἐξουσίαν. Πρῶτον αὐτὸν κατετόξευσαν τὰ βέλη τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Δ, 660. 773. Π, 363. Ρ, 458. Σ, 42. Χ, 8. 48).—2) Ὡραῖος νεανίας ἐκ Κλαυδιουπόλεως τῆς Βιθυνίας, ἀγαπητὸς τοῦ Ἀδριανοῦ, συνοδεύων αὐτὸν εἰς τὰς ὁδοιπορίας του, καὶ πνιγεὶς εἰς τὸν Νεῖλον τῷ 130 μ. Χ. Ὁ αὐτοκράτωρ κατέταξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἡρώων, ὠνόμασε κατ' αὐτὸν Ἀντινοούπολιν τὴν πόλιν ἐν τῇ μέσῃ Αἰγύπτῳ ἔνθα ἀπέθανε, καὶ ἐν Μαντινείᾳ τῆς Πελοποννήσου ἵδρυσεν αὐτῷ ναὸν, καὶ διέταξεν ἀγῶνας εἰς τιμήν του· τὸ ὄνομά του δ' ἔδωκε καὶ εἰς ἕνα ἀστερισμόν. Σώζονται δὲ πλεῖστα ἀγάλματα, προτομαὶ, δακτυλιόλιθοι καὶ νομίσματα, παριστῶντα αὐτὸν ὡς Διόνυσον ἢ ὡς ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν νεαρῶν θεῶν (Παυσ. Η, 9, 4).

**Ἀντίον,** τὸ ξύλον τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ περὶ ὃ ἑλίσσεται τὸ ἐξυφανθὲν μέρος, κειμενον ὁτὲ μὲν κάτω, ὁτὲ δὲ ἄνω, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι.



Ἐξ Αἰγυπτ. γραφῆς



**Ἀντιόπη,** 1) θυγάτηρ τοῦ ποταμίου θεοῦ Ἀσωποῦ ἐν Βοιωτίᾳ (Ὁμηρ. Ὀδ. Λ, 260), ἣ τοῦ Νυκτέως, ἔσχεν ἐκ τοῦ Διὸς τοὺς διδύμους ἀδελφοὺς Ἀμφίωνα καὶ Ζῆθον. Αὐτῆς φερώνυμον δρᾶμα ἔγραψεν ὁ Εὐριπίδης, καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ὁ Λίβιος Ἀνδρόνικος καὶ ὁ Πακούβιος· ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν διεσώθη. Τὸ ἄγαλμα αὐτῆς ἀποτελεῖ μέρος τοῦ συμπλέγματος τοῦ Φαρνεσίου ταύρου (ἴδ. Ἀμφίων). — 2) Ἴδ. Θησεύς.

**Ἀντιόχεια,** πολλαὶ πόλεις ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο, ἐν αἷς αἱ ἐπισημότεραι· 1) Ἀν. ἡ ἐπὶ Δάφνῃ, πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου, παρὰ πυκνῷ δαφνῶνι, εἰς ἀπόστασιν 120 σταδίων ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος εἰς τιμὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀντιόχου ἱδρυθεῖσα. Ταχέως αὐξήσασα καὶ ἀναπτυχθεῖσα εἰς τετραπλῆν πόλιν κατάκοσμον μετὰ λαμπροτάτων στοῶν, ἔμεινε καὶ ἐν τοῖς χριστιανικοῖς χρόνοις ἐπίσημος, ἕδρα πατριαρχικὴ, εἰς ἣν καὶ δύο συνῆλθον σύνοδοι ἐκκλησιαστικαί. Καταστραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πέρσου Χοσρόου (540 μ. Χ.), τὴν ἀνῳκοδόμησεν ὁ Ἰουστινιανὸς, μετονομάσας αὐτὴν Θεούπολιν. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελλῖνος, ὁ Λιβάνιος, ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, καὶ ὁ Εὐάγριος. — 2) Ἀντ. τῆς Πισιδίας, κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Φρυγίας, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πρὸς Μαιάνδρῳ Μαγνησίας. Εἶχεν ἱερὸν τοῦ μηνὸς Ἀρκαίου, τοῦ φρυγικοῦ Μεδύρκους. Ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκλήθη Καισάρεια.—3) Ἀντ. ἐπὶ Μαιάνδρῳ, ἐν Καρίᾳ ὑπὸ Ἀντιόχου Α' τοῦ Σωτῆρος εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Πυθοπόλεως κτισθεῖσα.



Ἡ πολιοῦχος θεὰ τῆς Ἀντιοχείας ἄγαλμα κατὰ τὸ τοῦ Εὐτυχίδου

**Ἀντίοχος,** 1) Στρατηγὸς Φιλίππου τῆς Μακεδονίας (Just. XIII. XV).—2) Ἀντίοχος ὁ Σωτὴρ, υἱὸς Σελεύκου τοῦ Νικάτορος, βασιλέως τῆς Συρίας, γεννηθεὶς 324 π. Χ. (Just. XVII, 2, 10. XXIV, 1, 9). Μαθὼν ὁ πατήρ του παρὰ τοῦ ἰατροῦ ὅτι αἰτία θανατηφόρου του ἀσθενείας ἦν ἔρως πρὸς τὴν μητρυιάν του Στρατονίκην, τῷ παρεχώρησεν αὐτὴν, καὶ συγχρόνως τὸν ἐγκατέστησε βασιλέα ἐπὶ τῶν χωρῶν πέραν τοῦ Εὐφράτου (Πλούτ. Δμτρ. ΛΗ. ΛΘ), αἷς προσήρτησεν αὐτὸς καὶ ἄλλας μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Πολεμήσας κατὰ Πτολεμαίου, τοῦ φονέως τοῦ πατρός του, συνωμολόγησε τέλος εἰρήνην μετ' αὐτοῦ, ἵνα στραφῇ κατὰ τῶν εἰς Ἀσίαν εἰσβαλόντων Γαλατῶν· τούτους δὲ καὶ κατετρόπωσε, δι' ὃ καὶ τῷ ἐδόθη ἡ ἐπωνυμία Σωτῆρος. Ἀλλ' ἐφονεύθη ἐν δευτέρᾳ μάχῃ κατ' αὐτῶν, τῷ 261, καὶ ἀπέθανεν ἐν Ἐφέσῳ.—3) Ἀντ. Θεὸς, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ προμνησθέντος, ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν παρὰ τῶν Μιλησίων διότι ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τοῦ τυράννου Τιμάρχου. Ἐπολέμησε κατὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ἡττώμενος, ἵνα τύχῃ τῆς εἰρήνης, ἀπέβαλε τὴν γυναῖκά του Λαοδίκειαν, καὶ ἐνυμφεύθη (250 π. Χ.) τὴν κόρην τοῦ Πτολεμαίου Βερενίκην. Ἀποθανόντος ὅμως τοῦ Πτολεμαίου μετὰ δύο ἔτη, ἀνεκάλεσε τὴν πρώτην του σύζυγον, καὶ τότε αὕτη, τῷ 247, βοηθείᾳ καὶ τοῦ υἱοῦ της Σελεύκου, ἐθανάτωσε καὶ τὸν Ἀντίοχον, καὶ τὴν εἰς Ἀντιόχειαν ἐξορισθεῖσαν Βερενίκην, καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς (Just. XXVII, 1.—Val. Max. IX, 14. Ext. 1).—4) Ἀντ. Ἱέραξ, δεύτερος υἱὸς τοῦ προμνησθέντος, ἔλαβε παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του Σελεύκου (τοῦ Καλλινίκου) τὴν ἡγεμο-

νίαν ἐπὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας μέχρι τοῦ Ταύρου (Just. XXVII, 2, 6), καὶ συνέδραμεν αὐτῷ κατὰ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου. Ἀλλ' ἐπανέστη πλεονεκτήσας καὶ εἰς τὸν θρόνον τῆς Συρίας ἐποφθαλμιάσας, καὶ πολλάκις ἡττηθείς, κατέφυγε παρὰ τῷ πενθερῷ του Ἀρταμένει, τῷ βασιλεῖ τῆς Καππαδοκίας, ἐκεῖθεν δὲ παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ, καὶ φυγὼν καὶ ἀπ' αὐτοῦ θελήσαντος νὰ τὸν κρατήσῃ αἰχμάλωτον, ἐφονεύθη ὑπὸ λῃστῶν, τῷ 225. —5) Ἀντ. Γ, ὁ δεύτερος υἱὸς Σελεύκου τοῦ Καλλινίκου, γεννηθεὶς τῷ 242, ἐβασίλευσε τῆς Συρίας τῷ 224. Ἀπὸ τοῦ 221 ἤρξατο πολεμῶν κατὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος τῆς Αἰγύπτου, ἐποφθαλμιάσαντος εἰς τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν. Καὶ ἐνικήθη μὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ῥαφίᾳ, τῷ 217, καὶ ἔκλεισεν εἰρήνην (Πολ. Ε, 82.—Just. XXXI, 1), τὸν ἐν Ἀσίᾳ δ' ἐπαναστατήσαντα διοικητὴν Ἀχαιὸν ἐνίκησε καὶ ἐφόνευσε. Τῷ 212 κινηθεὶς κατὰ τῶν Πάρθων καὶ Βακτρίων, καὶ νικήσας αὐτούς, ἐπωνομάσθη ὁ Μέγας. Ἐξεστράτευσε δὲ καὶ εἰς Ἰνδίας καὶ ἀπεκόμισε πλούσια λάφυρα. Ὅτε δ' ἐν Αἰγύπτῳ, τὸν Πτολεμαῖον τὸν Φιλοπάτορα διεδέχθη πεντα-ετὴς Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανής, συμμαχήσας ὁ Ἀντίοχος μετὰ Φιλίππου τῆς Μακεδονίας, ἐνίκησε παρὰ τῷ Ἰορδάνῃ (198) καὶ ἐκυρίευσε τὴν Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην (Πολ. ΙΣΤ, 18). Ἀπὸ ἐκστρατείας κατὰ τοῦ Εὐμένους ἐν Περγάμῳ τὸν ἀπέτρεψαν οἱ Ῥωμαῖοι· θελήσας ὅμως νὰ ὑποστηρίξῃ κατ' αὐτῶν τὸν Φίλιππον τῆς Μακεδονίας, ὅτε οὗτος κατεβλήθη ἐν Κυνὸς Κεφαλαῖς, κατέκτησεν ὁ Ἀντίοχος τὰς πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου (196). Οἱ Ῥωμαῖοι ἀπήτησαν νὰ τοῖς ἀποδοθῶσιν αὗται καὶ ἄλλαι του κατακτήσεις, ἀλλ' ἐν ᾧ διεπραγματεύετο, ὡπλίζετο κατ' αὐτῶν, καὶ ἐφιλοξένησε παρ' αὐτῷ τὸν Ἀννίβαν, καὶ, δεχθεὶς τῶν Αἰτωλῶν τὴν πρόσκλησιν εἰς βοήθειαν κατὰ τῆς Ῥώμης, ἐξεστράτευσε καὶ διεχείμασεν εἰς Εὔβοιαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔαρ 191 ἐνικήθη ἐν Θερμοπύλαις ὑπὸ Ἀκιλίου Γλαυρίου (Πλούτ. Κάτ. Ιγ'.—Liv. XXXVI, 13). Ἡττήθη δὲ καὶ ὁ στόλος αὐτοῦ ἐπανειλημμένως. Ἐπιστρέψας δ' εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐνικήθη (190) ἐν Μαγνησίᾳ ὑπὸ Κορνηλίου Σκιπίωνος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ τὰ πλοῖα, τοὺς ἐλέφαντάς του καὶ τὰς ἐπαρχίας τὰς ἐντεῦθεν τοῦ Ταύρου, διανεμηθείσας τοῖς συμμάχοις τῶν Ῥωμαίων, τῷ Εὐμένει καὶ τοῖς Ῥοδίοις, καὶ ν' ἀποτίσῃ ἐντὸς δωδεκαετίας 15,000 ταλάντων (90,000,000 δρ.). Τοὺς δὲ παρ' αὐτῷ προσφυγόντας, τὸν Ἀννίβαν, τὸν Θόαντα, ἀρχηγὸν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἄλλους, ἐβοήθησε νὰ δραπετεύσωσι. Παρὰ τῷ Τίγριδι δέ ποτε (187) λεηλατήσας τὸν ναὸν τοῦ Διός, ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐξαναστάντων κατοίκων (Διόδ. ΚΘ, 13, 18.—Ἀππ. Συρ. ΛΒ.— Πολ. ΚΑ. 9. 13. — Liv. XXXVII, 24. 33, — Just. XXXII, 2, 2). — 6) Ἀντίοχος Δ' Ἐπιφανής, υἱὸς τοῦ προηγουμένου, τῷ 189 π. Χ. ὡς ὅμηρος ὑπὸ τοῦ πατρός του εἰς Ῥώμην πεμφθείς. Ἀπηλευθερώθη δὲ τῷ 175, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ Δημητρίου, τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀδελφοῦ του Σελεύκου. Ὅτε δὲ τὸν Σέλευκον ἐφόνευσεν ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ Ἡλιόδωρος, εἰς τὸν θρόνον ἐποφθαλμιῶν, ἐβασίλευσεν ὁ Ἀντίοχος, καὶ ἐκινήθη κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ἵνα ἐπανακτήσηται τὴν Φοινίκην, τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν, ἃς ἡ ἀδελφή του εἶχε φέρει ὡς προῖκα εἰς Πτολεμαῖον τὸν Ἐπιφανῆ. Κατέλαβε δὲ τὰς χώρας ταύτας καὶ μέρος τῆς Αἰγύπτου· ἀλλὰ τότε ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, ἀπειληθεὶς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (168). Τοὺς Ἰουδαίους καταπιέζων, καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ θελήσας νὰ συλήσῃ, προσέκρουσεν εἰς ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν τῶν Μακκαβαίων (167 —164), καὶ ὑπ' αὐτῶν ἡττήθη ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Λυσίας. Εἰς Ταβὰς δὲ, πρὸς τ' ἀνατολικὰ τῆς Περσίας ἐκστρατεύσας, ἀπέθανε τῷ 163. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περιγράφεται ὡς χαρακτῆρος ἀπανθρώπου, καὶ ὁ Πολύβιος



τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ Ἐπιφανὴς μετατρέπει εἰς ἐπιμανής (Πολ. ΚΣΤ, 10. ΚΖ, 17. ΚΘ, 11.—Liv. XLIV, 19. XLV, 11-13).—7) Ἀντ. Ε, Εὐπάτωρ, υἱὸς αὐτοῦ, 13 ἢ 9έτης μείνας ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, συνώδευε τὸν στρατηγὸν Λυσίαν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὅτε τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ κενοῦ μείναντος θρόνου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντιόχου Ε ἥρπασεν αἴφνης ὁ πρώην εὐνοούμενος τούτου Φίλιππος. Τότε ὁ Λυσίας, συμβιβασθεὶς μετὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τὸν ἐνίκησεν (162). Ἀλλ' ἐπελθὼν ὁ Δημήτριος ἐκ Ῥώμης, συνέλαβε τὸν ἐξάδελφόν του καὶ τὸν Λυσίαν, καὶ τὸ προσεχὲς ἔτος τοὺς ἐδολοφόνησε (Πολ6. ΛΑ, 12.—Just. XXXIV, 3).—8) Ἀντ. ὁ θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Βάλα, ἀντετάχθη (144 π. Χ.) κατὰ τοῦ Δημητρίου τοῦ Νικάνορος, ὡς ἀξιώσεις ἔχων ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἐκυρίευσε τὸ πλεῖστον τῆς ἐπικρατείας, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Διοδότου Τρύφωνος, ὅστις ὅμως τὸν ἐθανάτωσε τῷ 141, καὶ ἥρπασε τὴν ἐξουσίαν (Just. XXXVI, 1, 6).—9) Ἀντ. Ζ, δευτερότοκος υἱὸς Δημητρίου τοῦ Σωτῆρος, Σιδήτης ἐπικληθείς, διότι ἀνετράφη εἰς Σίδην τῆς Παμφυλίας, ἐξεδίωξε τὸν ἅρπαγα τοῦ θρόνου Τρύφωνα (138 π. Χ.), ὑπέταξεν Ἰωάννην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Ἰουδαίας (132), καὶ ἔπεσεν (130) ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Πάρθων (Just. XXXVI, 1. XXXVIII, 10).—10) Ἀντ. Η, υἱὸς τοῦ Δημητρίου Νικάνορος, ἐπιλεγόμενος ὁ γρυπὸς, ἦρξε, μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός του, ἐπὶ μέρους τῆς Συρίας, ἀπεδίωξε, βοηθείᾳ τῶν Αἰγυπτίων, τὸν ἀντίπαλόν του Ἀλέξανδρον Ζαβίναν (ἴδ. Ἀλέξ. 14), ἐφόνευσε τὴν μητέρα του Κλεοπάτραν διὰ τοῦ δηλητηρίου ὃ αὐτὴ εἶχε παρασκευάσει, δι' ὃ καὶ ἐκδικητὴς εἰρωνεία τῷ ἀπέδωκε τὸ ὄνομα Φιλομήτωρ, καὶ μακρὰν ὑποστὰς πάλην ὑπὲρ κτήσεως τοῦ θρόνου πρὸς τὸν ἑτερομήτορα ἀδελφόν του, Ἀντίγονον τὸν Κυζικηνὸν, ἐθανατώθη ὑπὸ Ἡρακλείωνός τινος, τῷ 97 (Διόδ. ΛΔ, 38.—Ἀππ. Συρ. ΞΘ.—Just. XXXIX' 1-3).—11) Ἀντ. Κυζικηνὸς, οὕτω κληθεὶς διότι κατῴκησεν ἐν Κυζίκῳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του Ἀντ. τοῦ Σιδήτου, ἐπιλεγόμενος καὶ Φιλοπάτωρ, ἔπεσεν ἐν μάχῃ κατὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του Σελεύκου τοῦ Ἐπιφανοῦς (Ἀππ. Συρ. ΞΘ), ἀμφισβητοῦντος αὐτῷ τὸν θρόνον.—12) Ἀντ. Ι, Εὐσεβὴς, ἐνίκησε τὸν Σέλευκον τὸν Ἐπιφανῆ, κατέστειλε τὴν στάσιν τῶν ἀδελφῶν τούτου, Ἀντιόχου τοῦ Φιλαδέλφου καὶ Φιλίππου κατὰ τῶν υἱῶν Ἀντ. τοῦ Γρυποῦ, ἐνίκησεν ἀμφοτέρους παρὰ τῷ Ὀρόντῃ, καὶ ἐφονεύθη ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Πάρθων, τοῦ θρόνου μετὰ πολλὰς διαμάχας περιελθόντος εἰς τὸν Φίλιππον (Ἀππ. Συρ. ΞΘ.—Διόδ. ΛΔ, 38). —13) Ἀντ. ΙΑ ὁ Φιλάδελφος (ἢ καὶ Ἐπιφανὴς), ἀντίπαλος τοῦ προμνησθέντος, ἐπνίγη ἐν τῷ Ὀρόντῃ ἐπὶ τῆς ἐκεῖ ἥττης του.—14) Ἀντ. ΙΒ, Διόνυσος, υἱὸς καὶ αὐτὸς τοῦ Γρυποῦ, ἐπολέμησεν ἐπίσης κατὰ τοῦ Φιλίππου (Ἴδ. Ἀντίοχος Ι), καὶ ἔπεσε πολεμῶν κατ' ἀραβικῆς φυλῆς (Just. XL, 1-15).—15) Ἀντ. ΙΓ, ὁ Ἀσιατικὸς, υἱὸς Ἀντ. Ι, ἐνεθρονίσθη (62 π. Χ.) ὑπὸ τοῦ Λουκούλλου, διότι ἡ Ῥώμη μετὰ τὴν νίκην κατὰ τοῦ Τιγράνου τῆς Ἀρμενίας, ὅστις εἶχεν ὑποτάξει καὶ τὴν Συρίαν, ἀνεγνώρισε τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματα αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετὰ ἓν ἔτος ἐξεθρόνισεν αὐτὸν ὁ Πομπήϊος, τὴν Συρίαν ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν ἀνακηρύξας (Ἀππ. Συρ. ΜΘ, 70). Οὗτος ἦν ὁ ἔσχατος βασιλεὺς τῆς Συρίας ἐκ τῶν Σελευκιδῶν.—16) Ἀντίοχος Ἀθηναῖος, ναύκληρος τοῦ Ἀλκιβιάδου, παρὰ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου εἰς ναυμαχίαν προκληθεὶς καὶ ἡττηθεὶς, τῷ 407 π. Χ. (Ξεν. Ἑλλ. Α, 5, 12). —17) Ἀντ. ἐξ Ἀσκάλωνος, περίφημος ἀκαδημαϊκὸς φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Φίλωνος, ζήσας ἐν Ἀθήναις, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ῥώμῃ, ὑπῆρξε διδάσκαλος πολλῶν ἐπισήμων Ῥωμαίων, ἐν οἷς καὶ τοῦ Οὐάρρωνος, τοῦ Βρούτου, τοῦ Κικέρωνος, ὅστις καὶ περὶ

τῶν δογμάτων αὐτοῦ ἔγραψε (Acad. II, 19), ἀφορώντων εἰς τὸν συνδυασμὸν τῶν στωϊκῶν μετὰ τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν.—18) Ἀντ. ὁ Συρακούσιος, σύγχρονος τοῦ Θουκυδίδου, ἔγραψεν εἰς Ἰωνικὴν διάλεκτον ἱστορίαν τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ 423 π. Χ., εἰς θ' βιβλία. Σώζονται δ' αὐτοῦ καί τινα ἀποσπάσματα.

**'Αντίπατρος,** 1) γεν. 400 π. Χ., εἷς τῶν ἐπισημοτάτων καὶ τῷ Φιλίππῳ φιλτάτων στρατηγῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἀσίαν ἀπερχόμενος, αὐτῷ ἀφῆκε τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ κράτους, καὶ ἐνεπιστεύθη τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Τῷ 346 εἶχεν ἤδη πέμψει αὐτὸν ὁ Φίλιππος πρέσβυν εἰς Ἀθήνας, ἵνα διενεργήσῃ εἰρήνην, καὶ ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους. Εἰς τὴν μάχην τῆς Χαιρωνείας παρὼν, συνετέλεσεν οὐ μικρὸν εἰς τὴν νίκην (Ἀρρ. Α, 11, 3.—Διόδ. ΙΖ, 17). Ὡς τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξάνδρου, κατέβαλεν ἐπανάστασιν ἐν Θρᾴκῃ, ἐνίκησε τοὺς Σπαρτιάτας καὶ συμμάχους ἐν Μεγαλοπόλει (330), καὶ ἐξησφάλισε τὴν ἐξουσίαν τῶν Μακεδόνων ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος (Διόδ. ΙΖ, 62). Κατὰ δὲ τὸ 323, εἰσακούσας ὁ Ἀλέξανδρος τὰς κατ' αὐτοῦ διαβολὰς τῆς μητρός του (Ἀρρ. Ζ, 12.—Πλούτ. Ἀλέξ. ΛΘ, ΞΗ), τὸν μετεκάλεσεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ, ἀποθανόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔμεινεν ὁ Ἀντ. ἐν Εὐρώπῃ, ἐπὶ τῆς ἐπιτροπείας τοῦ Περδίκκου (Διόδ. ΙΗ, 3), καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐλπίσαντας ν' ἀποσείσωσι τὸν μακεδονικὸν ζυγὸν, ἐνίκησεν ἐν Λαμίᾳ (322) τῆς Φθιώτιδος, φονευθέντος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων Λεωσθένους. Ὅτε δ' ὁ Περδίκκας ἠθέλησε νὰ καταλάβῃ τὸν χηρεύσαντα θρόνον τῆς Μακεδονίας, συμμαχήσας ὁ Ἀντίπατρος μετὰ τοῦ γαμβροῦ του Κρατεροῦ, τοῦ Ἀντιγόνου καὶ τοῦ Πτολεμαίου, ὑπερέβη (321) τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ὁ μὲν Κρατερὸς ἔπεσεν εἰς μάχην κατὰ τοῦ Εὐμένους, ὁ Περδίκκας ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν του, ὁ δ' Ἀντίπατρος ἀνεκηρύχθη ἐπίτροπος τῆς βασιλείας (Διόδ. ΙΗ, 25-39). Στάσιν δὲ τοῦ ἰδίου στρατοῦ καταβαλὼν, καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν διατάξας, ἐπανῆλθε (320), χωρὶς νὰ παρακωλυθῇ ὑπὸ τοῦ Εὐμένους, εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ μετὰ ἓν ἔτος ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας, ἐπίτροπον τῆς βασιλείας ἐγκαταστήσας τὸν γηραιὸν καὶ πολύπειρον Πολυσπέρχοντα, παραγκωνίσας τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ υἱὸν, τὸν φιλόδοξον Κάσσανδρον.—2) Ἀντ. ἔγγονος τοῦ προρρηθέντος, υἱὸς τοῦ Κασσάνδρου καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, τῷ 296 π. Χ. βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, νυμφευθεὶς Εὐρυδίκην, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Θρᾴκης Λυσιμάχου. Ἐξεβλήθη δ' ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ τῷ 287 ἐφονεύθη ὑπὸ Λυσιμάχου (Just. XVI, 1).—3) Ἀντ. ἐκ Ταρσοῦ, φιλόσοφος Στωϊκὸς, διάδοχος Διογένους τοῦ Βαβυλωνίου, καὶ διδάσκαλος τοῦ Παναιτίου (Cic. Off. III, 12).—4) Ἀντ. Τύριος, ἐπίσης Στωϊκὸς, ἔζη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ 44 π. Χ., καὶ ἦν φίλος Κάτωνος τοῦ νεωτέρου (Πλούτ. Κάτ. Δ.—Cic. Off. II, 24).—5) Ἀντ. Σιδώνιος, ἐπιγραμματογράφος (ἴδ. Ἀνθολογία).—6) Λ. Καίλιος Ἀντ., Ῥωμαῖος ἱστορικὸς, διδάσκαλος τοῦ Κράσσου. Ἔγραψε τοὺς καρχηδονικοὺς πολέμους, καὶ ὁ Λίβιος φαίνεται πολλὰ ἀπ' αὐτοῦ ἀρυσθείς.—7) Τορευτὴς, μετ' Ἀλέξανδρον· τούτου ἐθαυμάζετο φιάλη ἀργυρᾶ, ἐφ' ἧς ἔγλυψε φυσικώτατα Σάτυρον κοιμώμενον (Pl. XXXIII, 55). Ἄλλοι ὅμως ἀποδίδουσι τὸ ἔργον εἴς τινα Διόδωρον.

**'Αντίπολις** (V. Antibes), ἀποικία μασσαλιωτικὴ, ἐν Γαλλίᾳ, δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Βάρου (Στρβ. Δ, 178. 180 κτλ.).

**'Αντίρριον,** (ἢ καὶ Ῥίον τὸ Μολωκρικὸν, τὸ βόρειον ἀκρωτήριον εἰς τὸ ½ ὥρας πλάτος ἔχον στόμιον τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου (Θουκ. Β, 86.—Στρβ. Η, 335).

**'Αντισθένης,** Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀθηναίου καὶ μητρὸς ἐκ Θρᾴκης, ἀκμάζων περὶ τὰ 400 π. Χ. Μαθητὴς τοῦ Γοργίου, καὶ αὐτὸς σοφιστικὴν διδάξας, παρηκολούθησεν



ἔπειτα τὸν Σωκράτην, πιστῶς μέχρι τοῦ θανάτου του (Ξεν. Ἀπομν. Β, 5. Γ, 4, 4. ΙΑ, 17. Συμπ. Β, 10. Γ, 7). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς κυνικῆς φιλοσοφίας, διδάσκων εἰς τὸ Κυνόσαργες (ν. Ἀσωμάτων), τὸ γυμνάσιον τῶν νόθων πολιτῶν, ὧν ἡ μήτηρ δηλαδὴ ἦτο ξένη. Φαίνεται δ' ὅτι ἐνέκυψε μᾶλλον εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς σωκρατικῆς φιλοσοφίας, εἰ καὶ ἡ πραγματεία αὐτοῦ, ἡ ἐπιγραφομένη ὁ φυσικὸς φαίνεται μὴ οὖσα καὶ θεωρίας ἄμοιρος. Κατ' αὐτὸν, εἰ καὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ δημώδεις θεοὶ, ἀλλ' εἷς ἦν ὁ θεὸς τῆς φύσεως (Cic. N. D. I, 13, 32)· ὡς μεγάλην δὲ καὶ ἀναγκαίαν ἀρετὴν ἐπρέσβευε τὴν αὐτάρκειαν ἢ κἂν τὴν ὀλιγάρκειαν. «Αὐτάρκη τὴν ἀρετὴν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην ὅτι μὴ Σωκρατικῆς ἰσχύος. Θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι μηδενὸς δεῖσθαι, τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων τὸ ὀλίγων χρῆσθαι.» (Διογ. Λ. ΣΤ, 11. 105). Πιθανῶς δ' οἱ μετὰ ταῦτα ὀπαδοί του ἤσκησαν τὰς ἀρχὰς ταύτας εἰς ὑπερβολὴν, ὥστε ἔζων ὡς κτήνη μᾶλλον ἢ ὡς ἄνθρωποι, καὶ ἤρμοζε καὶ εἰς τὴν δίαιταν αὐτῶν ὁ τίτλος κυνικῶν, ὃν ἴσως κατ' ἀρχὰς τοῖς ἔδωκεν ἡ ἕδρα τοῦ διδασκαλείου των, τὸ Κυνόσαργες. Τὰ φιλοσοφικὰ αὐτοῦ συγγράμματα, ὡς καλλιεπέστατα μαρτυρούμενα, ἀπωλέσθησαν, πλὴν δύο μικρῶν μελετῶν, αἵτινες ἐπιγράφονται Ὀδυσσεὺς καὶ Αἴας, καὶ πιθανὸν δὲν εἶναι γνήσιαι, ὡς καί τινων ἀποσπασμάτων.

**'Αντισσα,** πόλις μετὰ λιμένος εἰς τὰ Δ τῆς νήσου Λέσβου (Θουκ. Γ, 18, Η, 23), πατρὶς τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ Τερπάνδρου.

**'Αντίστρατος,** ἀρχιτέκτων Ἀθηναῖος, μετὰ Καλλαίσχρου, Ἀντιμαχίδου καὶ Πωρίνου θεὶς ἐπὶ Πεισιστράτου τὰ θεμέλια τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπιείου (595 π. Χ.), τοῦ περατωθέντος ἐπὶ Ἀδριανοῦ.

**'Αντίφιλος,** ἴδ. Ἀπελλῆς.

**'Αντιφῶν,** 1) ῥήτωρ ἐκ Ῥαμνοῦντος τῆς Ἀττικῆς, γεν. τῷ 480 ἢ 479 π. Χ., κατ' ἄλλους τῷ 486. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σόφιλος, σοφιστὴς, τῷ ἐδίδαξε πρῶτος τὴν ῥητορικὴν, εἰς ἣν τοσοῦτο διέπρεψεν, ὥστε εἰς τὸν Ἀλεξανδρινὸν κανόνα πρῶτος καταριθμεῖται. Ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐστρατήγησε. Τῇ ὀλιγαρχικῇ μερίδι ἀνήκων, εἰσήγαγε τὴν ἀντιδημοτικὴν Βουλὴν τῶν Υ', ἧς ἀνατραπείσης, κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Θηραμένους ἐπὶ προδοσίᾳ, καὶ μετ' ἐξόχου εὐγλωττίας ἑαυτὸν ὑπερασπίσας, οὐχ ἧττον κατεδικάσθη εἰς θάνατον, τῷ 441 π. Χ., καὶ τὸ σῶμά του ἔμεινεν ἄταφον (Θουκ. Η, 68. 90). Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἀρχαιότατος τῶν πολιτικῶν ῥητόρων, γράφων συνήθως (ὡς λογογράφος) λόγους δι' ἄλλους, πλὴν ὅτε ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὡμίλησε. Τῷ ἀπεδίδοντο 60 λόγοι, ἐξ ὧν ὅμως ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι οἱ 25 ἐθεωροῦντο ὡς οὐχὶ γνήσιοι. Περιεσώθησαν δὲ μόνον 15, ἐξ ὧν 12 εἰσὶ τρεῖς τετραλογίαι φονικαὶ, γυμνάσματα μᾶλλον ῥητορικὰ, ἑκάστη συγκειμένη ἐκ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ διώκοντος καὶ ὁμοίως καὶ τοῦ φεύγοντος. 3 ἕτεροι εἰσὶν ἀληθεῖς δικαστικαὶ συνηγορίαι. Τὸ ὕφος του ὁμοιάζει πως πρὸς τὸ τοῦ Θουκυδίδου, ὃν διὰ τοῦτο ἐσφαλμένως εἶπον μαθητὴν τοῦ Ἀντιφῶντος. Ἔγραψε καὶ ῥητορικὴν τέχνην (Quinct. III, 11, 11) ἀπολεσθεῖσαν.—2) Σοφιστὴς, ἐχθρὸς τοῦ Σωκράτους (Ξεν. Ἀπ. Α, 6), φονευθεὶς, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τῶν Λ'.—3) Τραγικὸς ποιητὴς, ἐν Ἀθήναις, εἶτα καὶ παρὰ τῷ Διονυσίῳ, βοηθῶν αὐτὸν εἰς τὴν ποίησιν τραγῳδιῶν, ἀλλὰ θανατωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἐλευθεροστομίαν καὶ εἰλικρίνειάν του.

**'Αντλία,** ἡ μηχανὴ πρὸς ἄντλησιν ὕδατος ἐκ φρεάτων. Καθ' ὃ κινουμένη διὰ χειρῶν ἀνθρώπων, ἐχρησίμευεν ἐνιαχοῦ καὶ ὡς ποινὴ (Suet. Tib. LI).

**'Αντυξ,** κυκλοτερὲς περιθώριον στρογγύλων σωμάτων, οἷον ἀσπίδων (Ὁμ. Ἰλ. Σ. 479. Υ, 275. Οὕτως ἐλέγετο καὶ εἰς τὰ ἄρ-

ματα μετάλλινος κύκλος ἐμπρὸς, πρὸς στερέωσιν τῶν ἡνίων (Ἰλ. Ε, 728).

**Ἀντωμοσία,** ἴδ. Διωμοσία.

**Ἀντωνῖνος,** ὁ εὐσεβὴς (pius), αὐτοκράτωρ Ῥωμαῖος (138—161 μ.Χ.), θετὸς υἱὸς τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀφιερώσας πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τῶν λαῶν του τὴν εὐημερίαν. Ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶδεν ἀνέσεως ἡμέρας καὶ ἡσυχίας. Αὐτὸς δ' υἱοθέτησε τὸν Μάρκον Αὐρήλιον.

**Ἀντωνῖνος** liberalis, ἴσως ἀπελεύθερος τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου, ἔζη περὶ τὰ 150 μ. Χ., καὶ ἔγραψεν εἰς ὕφος εὐάρεστον «Μεταμορφώσεων συναγωγήν.»

**Ἀντώνιος,** 1) ὁ ἐπικληθεὶς Κρητικὸς, Ῥωμαῖος, υἱὸς Μάρκου Ἀντωνίου, τοῦ ῥήτορος, θανατωθέντος ὑπὸ Μαρίου. Λαβὼν τὴν διοίκησιν τοῦ ῥωμαϊκοῦ στόλου ἵνα καταστρέψῃ τοὺς πειρατὰς ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἀπέτυχεν, ἐλεηλάτησε δὲ μόνον τὰς πόλεις εἰς ἃς προσέπλευσε, καὶ ἐπωνομάσθη εἰρωνικῶς Κρητικὸς, διότι εἰς Κρήτην ἀπέθανε. — 2) Ἀντ. Ἰβρίδης, ἀδελφὸς αὐτοῦ, συνεκστρατεύσας μετὰ τοῦ Σύλλα εἰς Ἀφρικὴν, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ἔμεινεν ἐν Ἑλλάδι (83 π. Χ.), ἣν ἐλεηλάτει, διὸ καὶ κατεμηνύθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἔνθα κατέφυγεν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐμφυλίων τῆς Ῥώμης περιπλοκῶν, ἐδείχθη πάντοτε ἅρπαξ καὶ ἐκ φιλοχρηματίας τὸν λαὸν πιέζων. — 3) Μάρκος Ἀντ. υἱὸς τοῦ Κρητικοῦ καὶ Ἰουλίας, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος, γεννηθεὶς τῷ 83 π. Χ. Ἐκδεδιητημένος κατὰ τὴν πρώτην νεότητά του, διέπρεψεν ὅμως ὑπηρετήσας ἐν τῷ στρατῷ εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὴν Γαλατίαν. Τῷ 49, δήμαρχος ἐν Ῥώμῃ, ἐψήφισε κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς μετακαλούσης τὸν Καίσαρα, καὶ ἔφυγεν εἰς Γαλλίαν, εἰς αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον. Τῷ 48, εἰς τὴν μάχην τῶν Φαρσάλων διῴκει τὸ ἀριστερὸν κέρας· τῷ δὲ 44, ὑπατεύσας μετὰ τοῦ Καίσαρος, προσέφερεν αὐτῷ τὸ διάδημα ἐν δημοσίᾳ τελετῇ. Μετὰ τὸν φόνον δὲ τοῦ Καίσαρος, τῇ 18 μαρτίου, τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ λόγον πρὸ τοῦ λαοῦ ἀπαγγείλας, καὶ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἀναγνοὺς, ἔλαβε τὴν τῶν κτήσεων αὐτοῦ κληρονομίαν. Ἐπωφθαλμία δὲ καὶ εἰς τὴν τῆς ἐξουσίας του, ἀλλὰ προσέκρουσεν εἰς τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ὀκταβίου, ἀνεψιαδοῦ καὶ θετοῦ τοῦ Καίσαρος, ὅστις καὶ πολεμήσας αὐτὸν ἐν τῇ ἄνω Ἰταλίᾳ, τὸν ἐνίκησεν. Ἐσυμβιβάσθησαν ὅμως τέλος, καὶ συνέστη ἡ τριανδρία τοῦ Ὀκταβίου, Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου, ἧς πολλὰ ἔπεσον θύματα, καὶ αὐτὸς ὁ Κικέρων. Τῷ 42 ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Ὀκτάβιος κατετρόπωσαν τοὺς δημοκρατικοὺς εἰς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας, ὅθεν ὁ Ἀντώνιος μετέβη εἰς Ἀσίαν, ἧς ἐδόθη αὐτῷ ἡ ἡγεμονία, καὶ ἐκεῖθεν παρηκολούθησε τὴν Κλεοπάτραν, ἐρωτόληπτος, εἰς Αἴγυπτον. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ Φουλβία, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Λ. Ἀντωνίου, ἐκίνησαν τὸ προσεχὲς ἔτος πόλεμον κατὰ τοῦ Ὀκταβίου, ἀλλὰ τῆς Φουλβίας ἀποθανούσης, προῆλθε ταχέως ἡ διαλλαγὴ, τοῦ Ἀντωνίου νυμφευθέντος τὴν Ὀκταβίαν, ἀδελφὴν τοῦ Ὀκταβίου. Τῷ δὲ 39, ἀφ' οὗ ἡ τριανδρία ἔκλεισεν εἰρήνην μετὰ τοῦ Πομπηίου, ἐπέστρεψεν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔνθα νικηθεὶς ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐνίκησε τοὺς Ἀρμενίους καὶ ᾐχμαλώτευσε τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ὅλως ἔκδοτος εἰς τῆς Κλεοπάτρας τὸν ἔρωτα, ἀφῆκεν εἰς αὐτὴν διὰ διαθήκης πᾶσαν τὴν κληρονομίαν του, ἀπέπεμψε τὴν Ὀκταβίαν καὶ διέστη αὖθις πρὸς τὸν Ὀκτάβιον. Ἐν μεγάλῃ δὲ ναυμαχίᾳ κατὰ τὸ Ἄκτιον, πρὸ τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Ὀκταβίου, ἔφυγε μετὰ τῆς Κλεοπάτρας εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐκεῖ, πολιορκηθεὶς (τῷ 31) καὶ ἀκούσας ὅτι ἡ Κλεοπάτρα ἐφονεύθη, ηὐτοκτόνησεν· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐκπνεύσῃ, μαθὼν ὅτι ἡ ἀγγελία ἦν ψευδὴς, μετέβη πρὸς αὐτὴν, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. (Πλούτ. Ἀντ. Βρούτ. 52. ΚΗ.—Δ. Κασσ. ΜΓ. ΝΑ — Ἀππ. Ε).

**Ἄνυτος,** Ἀνθεμίωνος, Ἀθηναῖος, εὔπορος βυρσοπώλης, μετὰ τοῦ Θρασυβούλου εἰς τὴν πτῶσιν τῶν Λ συνεργασθείς. Κατ' ἀρχὰς φίλος τοῦ Σωκράτους, ἐγένετο ἔπειτα εἷς τῶν ἀσπονδοτέρων κατηγόρων του (Πλάτ. Ἀπομν. — Ξεν. Ἀπολ.). Ἐκδιωχθεὶς δ' εἶτα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μετανοούντων, ἔφυγεν εἰς τὴν ἐν τῷ Πόντῳ Ἡράκλειαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν λέγεται ὅτι ἀπεδιώχθη ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἢ ὅτι καὶ ἐλιθοβολήθη (Ξεν. Ἑλλ. Β, 3, 42).



**Ἄξιὸς** (ν. Βαρδάρι), ποταμὸς τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τοῦ Σκάδρου πηγάζων, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν θερμαϊκὸν κόλπον μεταξὺ Πέλλης καὶ Θεσσαλονίκης.

**Ἀξίερος, Ἀξιοκέρσα, Ἀξιόκερσος,** ἴδε Κάβειροι.

**Ἀξινομαντεία,** πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων. Ἡ ἀξίνη ἐνεπήγνυτο εἰς πάλον, τὰ ὀνόματα τῶν ὑπόπτων ἐπροφέροντο, καὶ εἰς οὗ τὸ ὄνομα ἡ ἀξίνη ἔπιπτεν, ἐκεῖνος ἦτο ὁ ἔνοχος (Plin. XXXVI, 19, 34).

**Ἄξιοχος,** ἴδ. Ἀτρεύς.

**Ἄξονες,** καὶ κύρβεις λεγόμενοι, τριγωνικὰ πρίσματα, περὶ τὸν ἄξονα αὐτῶν στρεφόμενα, ἐφ' ὧν ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Ὁ Πλούταρχος (Σόλ. ΚΕ) λέγει, ἴσως ἐσφαλμένως, ὅτι κύρβεις ἐλέγοντο τὰ περιέχοντα τοὺς θρησκευτικοὺς νόμους. Οἱ Ἄξονες, ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, μετετέθησαν ὑπὸ Ἐφιάλτου, ἐπὶ Περικλέους, εἰς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ Βουλευτήριον καὶ τὴν Βασίλειον στοάν. Συντρίμματα ἀντιγράφων αὐτῶν εὑρέθησαν. — Ἰδ. Ἄρμα.

**Ἄξὸς,** (Ἡρδ. Δ, 154), ἢ Ὄαξος (Στρ. Β), πόλις Κρητικὴ, κειμένη ἐπὶ ποταμοῦ ὁμωνύμου. Ἱδρυτὴς αὐτῆς λέγεται ὁ Βάττος ἐκ Θήρας. Τὸ ὄνομα διατηρεῖ τὸ χωρίον Ἄξὸς παρὰ τῇ Ἴδῃ.

**Ἄορνος,** 1) ἡφαιστεία λίμνη ἐν Καμπανίᾳ (Στρβ. Ε, 244. — Virg. Æn. III, 442. — VI, 118).—2) Α. Πέτρα, ἐν τῇ Ἰνδικῇ, βράχος ὑψηλὸς ὑπὲρ τὸν Ἰνδὸν, φέρων φρούριον ὀχυρὸν (Διον. Περ. 1151). Κατ' Ἀρριανὸν Ἀορνίς.

**Ἀπαγωγὴ,** ἐν Ἀθήναις ἡ πρᾶξις τοῦ ἀπάγειν εἰς τοὺς ἄρχοντας τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἁλόντα, καὶ τὸ δικαστικὸν ἔγγραφον δι' οὗ



Ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου

αὕτη ἐγίνετο (Δημοσθ. κ. Ἀρστκρ. 646.— Λυσ. κ. Λεωκρ. § 121), ἐν ᾧ ἡ ἐφήγησις ἦν ἡ πρᾶξις δι' ἧς οἱ ἄρχοντες ὡδηγοῦντο πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκληματίαν.

**Ἀπάμεια,** διάφοροι πόλεις ἐν Ἀσίᾳ, κληθεῖσαι αἱ πλεῖσται κατ' Ἀπάμην τὴν γυναῖκα Σελεύκου τοῦ Νικάτορος. 1) Ἀπάμεια ἡ Κιβωτὸς, ἐπίσημος καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς Φρυγίας, κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ποταμῶν Μαιάνδρου καὶ Μαρσύου (Στρβ. ΙΒ, 577). — 2) Ἀπ. Μυρλειῶν, ἐν Βιθυνίᾳ, οὐ μακρὰν τῆς Ν ἀκτῆς, τοῦ Κυανίου κόλπου, μετὰ λιμένος (Στραβ. ΙΒ, 521). — 3) Ἐπὶ νήσου, κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Τίγρητος καὶ Εὐφράτου.— 4) Ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, δυτικῶς τῆς Ἐδέσσης (Pl. V, 24, 21).— 5) Ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ἐν Συρίᾳ, παρὰ λίμνην ἥτις ἐκαλεῖτο Ἀπαμεῖτις. Ὁ Σέλευκος ηὔξησε τὴν πόλιν, ἔχουσαν καὶ ἱπποφορβεῖα καὶ

ἐλεφάντων ἀγέλας. Ἦν δὲ πατρὶς τοῦ στωϊκοῦ Ποσειδωνίου. — 6) Ἀπ. ἡ πρὸς Ῥαγαῖς, ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Μηδείας καὶ Παρθικῆς, Ν. τῆς Κασπίας, κτίσμα ἑλληνικόν, (Στρβ. ΙΑ, 514).

**'Απατούρια,** τά, (ἐκ τοῦ ἄ[μα] καὶ πατὴρ), ἑορτὴ παρ' Ἴωσι, καθ' ἣν οἱ πατέρες ἐνέγραφον τὰ παιδία των εἰς τὰς φρατρίας. (Ἡρδ. Α, 147). Ἐτελεῖτο δ' ἐν 'Αθήναις κατὰ Πυανεψιῶνα (ὀκτώβριον — νοέμβριον), καὶ διήρκει τρεῖς ἡμέρας, ὧν ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο Δορπία, διότι κατ' ἐκείνην παρετίθετο ὑφ' ἑνὸς τῶν πλουσιωτέρων δεῖπνον εἰς τοὺς φράτορας· ἡ δευτέρα ἐλέγετο ἀνάρρυσις (ἐκ τοῦ ἀναρρύειν = θύειν), καὶ ἦν ἡ ἡμέρα θυσίας· τὴν δὲ τρίτην, κουρεῶτιν λεγομένην, ἕκαστος πατὴρ ἐπαρουσίαζε τὸ μονοετὲς (Μ. Ἐτυμ. λ. 'Απατ.) ἢ κατ' ἄλλους (Πρόκλ. ἀπατ.) τριετὲς βρέφος του, φέρων ἱερεῖον, τὸ μεῖον λεγόμενον, καὶ καταθεὶς αὐτὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἐζήτει τὴν ἐγγραφήν. Ἂν δέ τις ὑπῆρχεν ἐνιστάμενος κατὰ τῆς γνησιότητος τοῦ παιδίου, ἀφῄρει τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, καὶ οἱ φράτορες ἀπεφάσιζον. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἐξητάζοντο καὶ αἱ πρόοδοι τῶν εἰς τὰ σχολεῖα φοιτώντων παιδίων, καὶ ἀπήγγελλον αὐτὰ χωρία συγγραφέων, καὶ τὰ μᾶλλον ἐπιτυγχάνοντα ἐβραβεύοντο (Πλατ. Τιμ. σ. 21. Β).

**'Απελεύθεροι,** ἴδ. Δοῦλοι.

**'Απελλῆς** Πυθίου, Κολοφώνιος, μαθητὴς Παμφίλου τοῦ Σικυωνίου, ὁ ἐπισημότερος ζωγράφος τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας ἐπὶ Φιλίππου καὶ 'Αλεξάνδρου, ἐπιμελὴς οὐχ ἧττον ἢ μεγαλοφυής, ὥστε ἔλεγον ὅτι οὐδ' ἡμέραν ἄφινε νὰ παρέλθῃ χωρὶς γραμμὴν νὰ χαράξῃ. Εἰς τὰ ἔργα του ἐπέγραφεν ἐποίει ἀντὶ ἐποίησεν, αἰνιττόμενος ὅτι οὐδὲν ἐθεώρει ὡς ἐντελές. Ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων αὐτοῦ ἦσαν ἡ 'Αναδυομένη 'Αφροδίτη, ἣν ἀντέγραψεν ἐκ τῆς Φρύνης καὶ ἐπώλησε τοῖς Κῴοις. Συνεχέστατα ἐζωγράφησε τὸν 'Αλέξανδρον, ὅστις ὑπ' ἄλλου δὲν ἤθελε νὰ ζωγραφῆται, καὶ ἔλεγεν ὅτι ὑπῆρχον δύο 'Αλέξανδροι, ὁ μὲν ἀήττητος, ἑαυτὸν αἰνιττόμενος, ὁ δ' ἀμίμητος, ὁ τοῦ 'Απελλοῦ. Ὁ Πλίνιος (XXXV, 36) λέγει αὐτὸν ποιούμενον χρῆσιν τεσσάρων μόνον χρωμάτων. Ἔγραψε δὲ καὶ περὶ τέχνης, ἀλλὰ τῆς συγγραφῆς του οὐδὲν διεσώθη.

**'Απελλικῶν,** ἐκ Τέω, φιλόσοφος, λαμπρὰν ἐν 'Αθήναις βιβλιοθήκην συλλέξας, ἐν ᾗ ἦσαν καὶ τὰ ἔργα τοῦ 'Αριστοτέλους. Αὐτὴν ἀπήγαγε (τῷ 83 π. Χ.) εἰς Ῥώμην ὁ Σύλλας (Στρβ. ΙΓ).

**'Απεραντία,** πόλις καὶ ἐπαρχία τῆς Αἰτωλίας παρὰ τῷ 'Αχελῴῳ, (Liv. XXXVI, 33).

**'Απία,** ἀρχαιότατον ὄνομα τῆς Πελοποννήσου, κατὰ τὸν υἱὸν τοῦ Αἰγιαλέως (Αἰσχλ. Ἱκέτ. 790). Ἐν Ὁμήρῳ «τηλόθεν, ἐξ ἀπίης γαίης,» φαίνεται δηλοῦν τὴν μεμακρυσμένην ('Ιλ. Α, 270. Ὀδ. Θ, 25).

**'Απιδανός,** ποταμὸς βορείως τῆς Ὀθρυος πηγάζων, καὶ παρὰ τὰ Φάρσαλα ἐν Θεσσαλίᾳ εἰσρέει εἰς τὸν Πηνειόν.

**'Απίκιος,** (Καίλιος) διάσημος πολυφάγος καὶ διδάσκαλος τῆς Γαστριμαργίας. Σῴζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δέκα βιβλία περὶ μαγειρικῆς, λατινιστὶ ὑπὸ τίτλους ἑλληνικούς.

**Ἄπις,** ὁ ἐν Μέμφιδι τῆς Αἰγύπτου τιμώμενος ἱερὸς ταῦρος, κατοικῶν ἐν ναΐσκοις, καὶ ὑπὸ ἱερέων τρεφόμενος εἰς χρυσᾶ σκεύη. Ἦν μέλας μεθ' ὡρισμένων τινῶν λευκῶν στιγμάτων, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς τοῦ Ὀσίριδος ἡ ἐνσάρκωσις (Ἡρδ. Γ, 27.—Διόδ. Α, 21. 85.—Στρβ. ΙΖ, 562). Ἠνίττετο δὲ βεβαίως τῆς γεωργίας τὴν καθιέρωσιν.

**'Απίων,** γραμματικὸς ἐξ 'Αλεξανδρείας, διδάξας ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἔγραψε δὲ «γλώσσας Ὁμηρικάς,» καὶ ἠσχολήθη περὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ὁμηρικῶν κειμένων, οὐχί, ὡς φαίνεται, μετὰ τῆς δεούσης εὐθύτητος. Τὸ φερώνυμον αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ



Ὁμήρου ὑποτίθεται χρόνων μεταγενεστέρων. Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Καλιγούλαν ἀναφορὰν τῶν 'Αλεξανδρινῶν κατὰ τῶν 'Ιουδαίων, γνωστὴν μόνον ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Φλ. 'Ιωσήπου.

**'Απνευστὶ** ἢ ἀμυστὶ ἔπινον, ἤτοι διὰ μιᾶς καὶ ἄνευ διακοπῆς, εἰς συμπόσια, ὅταν προέπινον, ἢ πρὸς ποινὴν, διὰ τὴν μὴ λύσιν αἰνίγματος, κτλ.

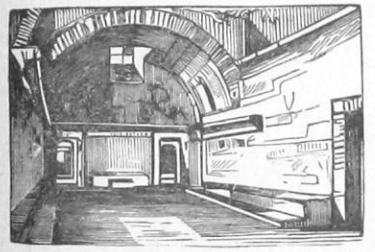
**'Απογραφὴ,** ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ ὁ ἐπίσημος κατάλογος δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν κτημάτων, ὁ εἰς τὰ δικαστήρια ὑποβαλλόμενος.

**'Αποδέκται,** ἴδ. πολιτικὴ οἰκονομία, Α, 13).

**'Απόδεσμος,** ζώνη δερματίνη ἣν περιεβάλλοντο ἐνίοτε αἱ νέαι ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν ὑπερβολικὴν τοῦ στήθους ἀνάπτυξιν.



**'Αποδυτήριον,** τὸ μέρος τῶν λουτρώνων ἢ τῶν γυμνασίων ἔνθα ἀπεδύοντο.



**'Αποθέται,** ἴδ. Κεάδας.

**'Αποθέωσις,** παρ' Ἕλλησι σπανίως, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ, ὡς φέρ' εἰπεῖν ἡ τῆς Λευκοθέας ('Οδ. Ε, 334). Ὑπὸ τοὺς θεοὺς δ' ὑπῆρχον αἱ βαθμίδες τῶν ἡμιθέων καὶ τῶν ἡρώων, εἰς ἃς ἄλλως οὐδεὶς ἀνεβιβάζετο ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Ἤρξατο ὅμως ἐπικρατοῦσα ἡ 'Αποθέωσις καθ' ὅσον ἐξηχρειοῦτο καὶ ἐταπεινοῦτο ὁ ἠθικὸς χαρακτὴρ, ἐπὶ τῶν Διαδόχων, καὶ μάλιστα ὅτε ἐκορυφώθη ἡ χαμέρπεια τῆς κολακείας, ἐπὶ Ῥωμαίων.

**'Αποθήκη,** ἐν τοῖς οἴκοις, τὸ μέρος ἔνθα ἀπετίθεντο οἱ ἀμφορεῖς τῶν οἰκιακῶν προμηθειῶν. Καὶ ὁ μὲν οἴνων, ἔνθα ἐφυλάττετο ὁ ἔτι ἀνέτοιμος οἶνος, ἔκειτο ἐν ὑπογείοις, αἱ δὲ τοῦ ἀρχαίου οἴνου καὶ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων συνήθως, ἐν Ῥώμῃ κἂν, εἰς τὰ ὑπερῷα, ὑπὲρ τὸ μαγειρεῖον, ἵνα καπνίζωνται (Hor. Sat. II, 5, 7. Od. III, 8, 9).

**'Αποικία,** ἴδ. Κληρουχία.

**'Αποκήρυξις,** τὸ δικαίωμα τοῦ πατρὸς τοῦ ἀποκηρύττειν κατὰ τὸν νόμον τὸ τέκνον αὐτοῦ, καὶ στερεῖν αὐτὸ τῆς νομίμου κληρονομίας του.

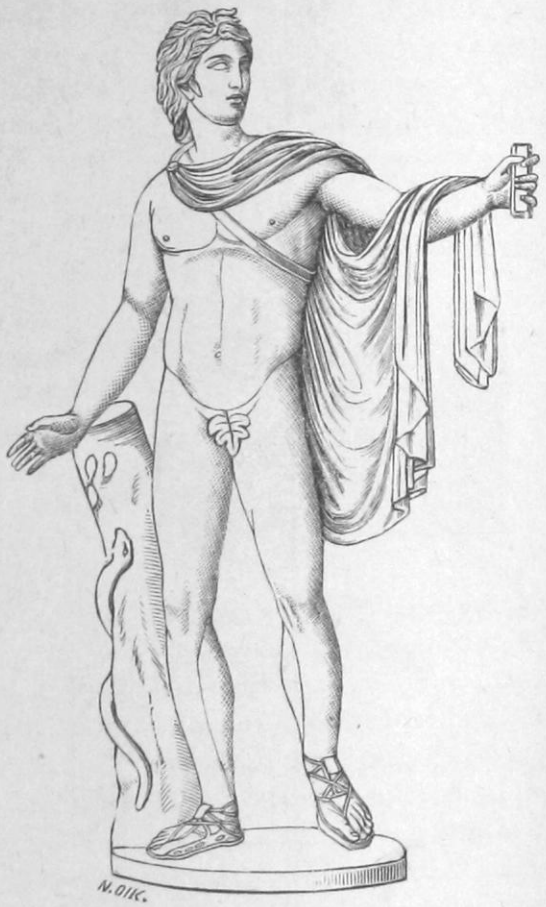
**'Αποκολοκύνθωσις,** ἴδ. Σενέκας, 2.

**'Απολλινάριος,** ἐξ 'Αλεξανδρείας, πρεσβύτερος ἐν Λαοδικείᾳ καὶ γραμματικὸς, μετέφρασε πολλὰ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς εἰς ἑξαμέτρους, καὶ συνέταξεν ἐξ αὐτῶν τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας. Διετηρήθη δ' αὐτοῦ μόνη ἡ δι' ἡρωϊκῶν στίχων μετάφρασις τοῦ Ψαλτηρίου.

**'Απολλόδωρος,** 1) ἐκ Ταρσοῦ, τραγικὸς ποιητὴς, οὗ οὐδὲν διεσώθη, ὁ δὲ Σουίδας μνημονεύει 6 τραγῳδιῶν αὐτοῦ. — 2) 'Α. ἐπίσης ἐκ Ταρσοῦ, γραμματικὸς, γράψας περὶ τῆς Μηδείας τοῦ Εὐριπίδου. — 3) 'Α. ἐκ Καρύστου τῆς Εὐβοίας, ἐπίσημος κωμικός. — 4) Ἕτερος κωμικὸς ἐκ Γέλας τῆς Σικελίας, σύγχρονος τοῦ Μενάνδρου. Ἄγνωστον δ' εἰς τίνα ἐκ τῶν δύο ἀποδοτέα τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα. — 5) 'Αθηναῖος, υἱὸς 'Ασκληπιάδου, περὶ τὰ 140 π. Χ. μαθητεύσας παρὰ τῷ γραμματικῷ 'Αριστάρχῳ καὶ τῷ στωϊκῷ φιλοσόφῳ Παναιτίῳ, ἔγραψε πολλὰ, ἐξ ὧν σώζεται μόνον ἡ ἐξ ἀρχαίων πηγῶν τῶν κυκλικῶν ποιητῶν καὶ λογογράφων εἰς τρία βιβλία, ὧν τὸ τρίτον ἐλλιπὲς, ὑπὸ τὸν τίτλον Βιβλιοθήκη συντεταγμένη μυθολογία αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν πρώτων θεογονιῶν μέχρι τοῦ Θησέως. Ἐκ τῶν ἀπολεσθέντων του συγγραμμάτων μνημονεύονται τὰ Χρονικὰ εἰς 4 βιβλία, εἰς στίχους ἰαμβικοὺς γεγραμμένα, ὡς καὶ ἡ Γῆς περίοδος· προσέτι περὶ νεῶν ἢ περὶ

τοῦ νεῶν καταλόγου τοῦ Β τῆς Ἰλιάδος· τὰ περὶ Σώφρωνος, τὰ περὶ Ἐπιχάρμου, καὶ 24 βιβλία Περὶ θεῶν.—6) Ῥήτωρ ἐκ Περγάμου, γεννηθεὶς τῷ 104 π. Χ., διδάσκαλος τοῦ νέου Ὀκταβιανοῦ ἐν Ἀπολλωνίᾳ, συνέστησε σχολὴν ἐν Ῥώμῃ. Ἔργον αὐτοῦ μνημονεύεται ἐπιγραφόμενον Τέχνη (Quinct. II, 11, 2).—7) Γλύπτης Ἀθηναῖος, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐπονομασθεὶς μαινόμενος, διότι ἔθραυε τὰ ἴδια ἔργα του, οὐδέποτε εὐχαριστούμενος εἰς αὐτά (Pl. XXXIV, 19, 21).—8) Ζωγράφος τῶν αὐτῶν χρόνων ἐπίσημος, σκιαγράφος ἐπικληθεὶς, διότι πρῶτος μετεχειρίσθη τὴν ἀπόχρωσιν τῆς σκιᾶς (Pl. XXXV, 36, 1.—Πλούτ. Πότ. Ἀθ. σ. 346).—9) Ἰδ. Τραϊανός.

**Ἀπόλλων,** εἷς τῶν 12 θεῶν, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς (Ὁμ. Ἰλ. Α, 21. 36.—Ἡσίοδ. Θεογ. 918), ἥτις ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας τῆς Ἥρας καὶ τοῦ ὄφεως Πύθωνος διωκομένη, κατέφυγεν εἰς Δῆλον, καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ὄρος Κύνθον ἔτεκεν αὐτὸν καὶ τὴν Ἄρτεμιν (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ.), θεοὺς τὸν μὲν τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ τῆς σελήνης. Ὡς τοιοῦτος, ἐπελέγετο ὁ Ἀπόλλων Φοῖβος καὶ Λοξίας καὶ Λύκιος. Παριστᾶτο δὲ πάντοτε ὡς ὡραῖος νεανίας, ἀκερσεκόμης, τὸ πλεῖστον γυμνὸς, καὶ ἐπειδὴ κατετόξευσε τὸν ὄφιν Πύθωνα, ὅστις εἶχε καταδιώξει τὴν μητέρα του, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρων τόξον καὶ βέλη, ἐπελέγετο καὶ ἑκηβόλος, ἑκατηβόλος, ἕκατος, ἑκάεργος, ἀργυρότοξος, κλυτότοξος. Εἰς ὃ δὲ μέρος ἐξωλόθρευσε τὸν ὄφιν, εἰς τοὺς Δελφοὺς, εἶχε χρησμὸν καταστάντα περίφημον διὰ πάσης τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἐξ οὗ ἐπελέγετο Πύθιος. Καὶ




εἰς ἄλλα δὲ μέρη τῆς Ἑλλάδος εἶχε χρηστήρια ἥττον ἐπίσημα, ἐξ ὧν ἐλάμβανε τὰ ἐπίθετα Ἀβαῖος, Ἰσμήνιος, Κλάριος, Θυμβραῖος, Παταρεὺς, κτλ. Καὶ θεραπευτικὴ δὲ δύναμις τῷ ἀπεδίδετο, μάλιστα ὅτε ἐθεωρεῖτο ὅτι προῆλθεν ἐκ βορᾶ (ὑπερβόρειος), ὅθεν καὶ τὰ ἐπώνυμα αὐτοῦ ἀλεξίκακος, ἀκέσιος, σωτὴρ, παιήων, παιὼν, παιάν· εἷς τινας δὲ πόλεις ἐλατρεύετο καὶ ὡς κτίστης, ἀρχηγέτης τοῦ λαοῦ, ἀγυιεὺς, ἢ προστάτης τῶν ὁδῶν. Ἀλλ' ἦτο μάλιστα ὁ θεὸς παντὸς τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ εὐγενοῦς ἐν τῇ διανοίᾳ, δι' ὃ καὶ ὡς ὁδηγὸς τῶν Μουσῶν, Μουσηγέτης ἐθεωρεῖτο, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔφερεν εἰς τὰς χεῖρας, ἀντὶ τόξου, ἢ καὶ πρὸς αὐτῷ, τὴν λύραν τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρῳδὸς), καὶ ἐνίοτε ὑπὸ ταύτην τὴν ἰδιότητα παριστᾶτο δαφνοστεφὴς καὶ ποδήρη φέρων χιτῶνα. Ἦν δ' ἡ δάφνη τὸ ἱερὸν αὐτοῦ φυτὸν, προελθὸν ὅθεν ἐκ μεταμορφώσεως τῆς νύμφης Δάφνης, ἣν ὁ Ἀπόλλων ἠγάπα. Ἐν Δελφοῖς ἐτε-



λοῦντο οἱ τετραετηρικοὶ, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα περίφημοι ἀγῶνες τὰ Πύθια, εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ.

**Ἀπολλωνία,** 1) πόλις εἰς τὰ Β τῆς Σικελίας.—2) Π. αἰτωλικὴ παρὰ Ναυπάκτῳ (Liv. XXXVII, 8).— 3) Π. ἐπίσημος, ἄποικος τῶν Κορινθίων καὶ Κερκυραίων ἐν Ἰλλυρίᾳ, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀώου (Θουκ. Α, 26).—4) Μιλησίων ἀποικία ἐν Θράκῃ πρὸς τῷ Πόντῳ, μετὰ ναοῦ καὶ κολοσσοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀπαχθέντος ὑπὸ Λουκούλλου εἰς Ῥώμην (Ἡρδ. Δ, 90. 93.—Just. XV, 2). Ν. Σωζόπολις.—5) Π. τῆς Χαλκιδικῆς.—6) Πόλις τῆς Κρήτης.—7) Π. καὶ λιμὴν τῆς Κυρήνης, πατρὶς τοῦ γεωγράφου Ἐρατοσθένους.

**Ἀπολλωνίδης,** δακτυλιογλύφος ἐπὶ Ἀλεξάνδρου.

**Ἀπολλώνιος,** 1) ὁ Ῥόδιος, ἐπικὸς ποιητὴς ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐπὶ Πτολεμαίων, Εὐεργέτου καὶ Φιλοπάτορος (247—204 π. Χ.), μαθητὴς τοῦ Καλλιμάχου, πρὸς ὃν διεφώνησεν ὡς πρὸς τὰς βάσεις τῆς ποιήσεως, τὴν ἀρχαίαν ἐπικὴν ἐπιδιώκων ἀφέλειαν. Ἀλλ' ὅτε ἀνέγνω ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ περισωθὲν ποίημά του «τὰ Ἀργοναυτικὰ,» εἰς 4 ῥαψῳδίας, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη τοῦ Καλλιμάχου καὶ ἀπεκρούσθη. Τότε μετέβη εἰς Ῥόδον, ἔνθα τὴν ῥητορικὴν διδάσκων καὶ θαυμαζόμενος, ἐπολιτογραφήθη, ἐξ οὗ καὶ Ῥόδιος ἐπιλέγεται. Ἐπανελθὼν εἶτα εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἠδοκίμησεν ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς (196) διωρίσθη διευθυντὴς τῆς ἐκεῖ βιβλιοθήκης. Ἄλλο του ποίημα μὴ διασωθὲν ἐπεγράφετο Κτίσεις, καὶ ἐποίησε καὶ χωλιάμβους καὶ ἐπιγράμματα κατὰ τοῦ Καλλιμάχου. Τὰ Ἀργοναυτικὰ οὔτε ἐφεύρεσιν οὔτε φαντασίαν ἐλέγχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ἁπλῆ ἐστιχουργημένη ἱστορικὴ ἔκθεσις. Τινὰ ὅμως τῶν μερῶν αὐτῶν δὲν στεροῦνται τέχνης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἡ στιχουργία του ἐστὶν ἀκριβὴς, ἀλλ' ἡ γλῶσσα κατὰ πολὺ ἐλλείπεται τῆς ὑψιεποῦς ὁμηρικῆς ἀφελείας. Σώζονται δὲ καὶ μεταγενέστερα πλούσια σχόλια εἰς τὸ ποίημα τοῦτο.—2) Ἀπολλώνιος ἐκ Πέργης τῆς Παμφυλίας, μέγας γεωμέτρης, κατώτερος μόνου θεωρούμενος τοῦ διδασκάλου του Ἀρχιμήδους, ἐδίδαξε (250-220 π. Χ.) ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Περγάμῳ, καὶ ἔγραψεν εἰς 8 βιβλία κωνικὰ στοιχεῖα (κωνικὰς τομὰς), ἔργον οὗ ἡ μέθοδος ἔτι καὶ νῦν ἐκτιμᾶται, εἰ καὶ αὐτοῦ ἐν πρωτοτύπῳ σώζονται μόνον τὰ 4 πρῶτα βιβλία, τὰ 3 δὲ ἑπόμενα ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει, καὶ τὸ τελευταῖον ἀπωλέσθη. Ἐξ ἀραβικῆς μεταφράσεως γινώσκονται ἐπίσης αὐτοῦ δύο βιβλία «περὶ λόγου ἀποτομῆς,» καὶ ἄλλα τινὰ, οἷον, «περὶ νεύσεων,» «περὶ διωρισμένης τομῆς» κλπ.—3) Ἀπ. Τυανεὺς, ἐκ Καππαδοκίας, ζῶν πιθανῶς περὶ τὰ 50 μ. Χ., τὸ πλεῖστον ἐν Αἰγαῖς, εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὀπαδὸς φιλοσοφίας πυθαγορικῆς ἀναμεμιγμένης μετὰ νεοπλατωνικῶν καὶ ἀσιατικῶν ἰδεῶν. Τὴν πατρικήν του περιουσίαν διένειμε πᾶσαν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ περιῆλθε τὴν Ἀσίαν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, εἶτα δὲ, διαβὰς διὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, ἀφίχθη εἰς Ῥώμην. Ἀλλ' εὑρὼν ἐκεῖ ὅτι νόμος ἀπηγόρευε τὴν ἐξάσκησιν καὶ διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας, μετέβη εἰς Ἱσπανίαν καὶ Αἴγυπτον, εἶτα δ' ἐπανέκαμψεν εἰς Ῥώμην, καὶ φαίνεται ἀποθανὼν τέλος ἐν λίαν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ὡς προϊστάμενος σχολῆς ἐν Ἐφέσῳ. Διῆγεν ἐν διαίτῃ ὅλως ἀσκητικῇ, κατὰ τὰς ὑποτιθεμένας Πυθαγορείους ἀρχάς· ἀπεδίδοντο δ' αὐτῷ καὶ θαύματα, τὴν φήμην του μεγάλως αὐξήσαντα, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς μάγος, καὶ τεράστιαι ἱστορίαι διεδίδοντο περὶ αὐτοῦ. Βιογραφίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον ἔγραψεν ὁ Φιλόστρατος εἰς βιβλία ὀκτώ. Συγγραφεῖς δ' ἐκ τῶν εἰδωλολατρῶν, ὡς ὁ Ἱεροκλῆς, ἔταττον αὐτὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτοῖς ἀντέλεγον χριστιανοὶ, ὡς ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος, καὶ ὅμοια περὶ αὐτοῦ ζητήματα ἐκινήθησαν καὶ ἐν νεωτέροις χρόνοις. Πολλὰ δὲ σώζονται συγγράμματα ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ γνη-

σιότης αὐτῶν ἐστὶ λίαν ἀμφισβητήσιμος. Ἀποδίδονται δ' εἰς αὐτὸν καὶ 85 ἐπιστολαί.—4) Ἀπ. ἐξ Ἀλαβάνδων ἐν Καρίᾳ, ὑπὸ τοῦ Στράβωνος Μαλακὸς ἐπιλεγόμενος, μετέβη εἰς Ῥόδον, ἔνθα ἐδίδαξε τὴν ῥητορικήν, ἔχων μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν του καὶ τὸν Σκευόλαν (Cic. de Or. I, 17, 28).—5) Ἀπ. καὶ οὗτος ἐξ Ἀλαβάνδων, Μόλων ἐπιλεγόμενος, ἐδίδαξεν ὁμοίως εἰς Ῥόδον τὴν ῥητορικήν, καὶ τῷ 88 π. Χ. μετέβη ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ εἰς Ῥώμην, ἀλλ' ἔμεινε, φαίνεται, ἐπ' ὀλίγον, διότι μετὰ ταῦτα, τῷ 80, ἐπέμφθη ἐκεῖ πρέσβυς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων, ἵνα ἐπιτύχῃ ὑπὲρ αὐτῶν πολεμικήν τινα ἀποζημίωσιν, ὅτε καὶ αὖθις ἐκεῖ ἐδίδαξεν. Ὁ Κικέρων, θέλων ἵνα τελειοποιηθῇ περὶ τὴν ῥητορείαν, ἐπεσκέφθη αὐτὸν τῷ 78 ἐν Ῥόδῳ· καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ προσέτι τὸν ἤκουσε (Cic. Brut. LXXXIX. —Suet. Cæs. IV). — 6) Ἀπ. ὁ ἐπιλεγόμενος Σοφιστής, υἱὸς Ἀρχιβίου, ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἦν διδάσκαλος καὶ αὐτὸς, ζῶν ἐπ' Αὐγούστου. Ἔγραψε δὲ Λεξικὸν, περιέχον καὶ ὁμηρικῶν λέξεων ἐξηγήσεις, καὶ σωζόμενον. — 7) υἱὸς Μαντιθέου, ἐξ Ἀλεξανδρείας, γραμματικὸς, ἐπονομασθεὶς ὁ Δύσκολος, διότι ἐνέκυψεν εἰς δυσκόλους ἐρεύνας καὶ ἐξηγήσεις. Εἰς Ῥώμην ἐπεσπάσατο τὴν προσοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου τοῦ εὐσεβοῦς· ὅτε δ' ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐγένετο μέλος τοῦ Μουσείου, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε. Κυρίως εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται ἡ ἵδρυσις τῆς γραμματικῆς τέχνης, δι' ὃ καὶ ὁ τεχνικὸς ἐπωνομάσθη. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ περιεσώθησαν τὰ ἑπόμενα· περὶ ἀντωνυμίας, περὶ ἐπιρρημάτων, περὶ συνδέσμων, περὶ συντάξεως εἰς 4 βιβλία. Ἔγραψε δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀπολεσθέντα. Ὁ Λατῖνος γραμματικὸς Πρισκιανὸς ἀποκαλεῖ αὐτὸν (VIII, 439) summum artis auctorem καὶ auctorem grammaticæ, καὶ ἔλαβε τὸ σύστημα αὐτοῦ ὡς βάσιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἔργων. Ἱστορίαι θαυμάσιαι εἰς αὐτὸν ὑπό τινων ἀποδιδόμεναι εἰσὶν αὐτῷ πάντῃ ξέναι. — 8) Ἀπ. Μύνδιος ἐκ Καρίας, ἠσχολήθη περὶ τὴν ἀστρονομίαν, ἰδίως τὴν διάδοσιν τῶν χαλδαϊκῶν θεωριῶν, καὶ ἔγραψε περὶ κομητῶν (Sen. qu. nat. VII, 3, 17).— 8) Ἰδ. Ἀμφίων.

**Ἀπολλωνὶς,** πόλις τῆς Λυδίας μεταξὺ Σάρδεων καὶ Περγάμου (Cic.—Tac.).

**Ἀπομαγδαλιὰ,** ζύμη ἣν οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ δὲν εἶχον χειρόμακτρον, ἔθετον εἰς τεμάχια ἐμπρὸς τῶν συνδαιτυμόνων, ἵνα τρώγοντες ἀπομάττωσι τοὺς δακτύλους των· εἶτα δὲ τὰς ἀπομαγδαλιὰς ταύτας ἔρριπτον συνήθως εἰς τοὺς κύνας, διὸ καὶ κυνάδες προσέτι ἐλέγοντο.

**Ἀποπομπὴ,** παρ' Ἀθηναίοις ἐλέγετο δικαστικῶς τὸ διαζύγιον, καθ' ὅσον ἀπέβλεπε τὸν ἄνδρα, ἐν ᾧ διὰ τὴν γυναῖκα ἐλέγετο ἀπόλειψις, δηλαδὴ ἡ μὲν γυνὴ ἀπέλειπε τὸν ἄνδρα, ὁ δ' ἀνὴρ ἀπέπεμπε τὴν σύζυγον. Ἦσαν δ' ἐκεῖ τὰ διαζύγια οὐχὶ σπάνια, καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ὤφειλε ν' ἀποπέμπῃ τὴν σύζυγον μετὰ τῆς προικός της εἰς τὸν κύριον αὐτῆς· ἡ δὲ γυνὴ ὤφειλε, προσελθοῦσα αὐτὴ πρὸς τὸν ἄρχοντα, νὰ τῷ φέρῃ ἐγγράφως τοὺς λόγους τῆς ἀπολείψεως. Ἂν δὲ διεφώνουν τὰ δύο μέρη, ἔφερεν ὁ ἀνὴρ γραφὴν ἀπολείψεως καὶ ἡ γυνὴ γραφὴν ἀποπέμψεως (ἴδ. Πλούτ. Ἀλκ. Η).

**Ἀπόρρητα,** 1) ὅσα δὲν πρέπει νὰ λέγωνται, ὡς ἱερὰ καὶ μυστηριώδη. —2) Ἐν Ἀθήναις τὰ ὧν ἀπηγορεύετο ἡ ἐξαγωγὴ, οἷον σῖτος, καὶ τὰ τῷ στόλῳ χρήσιμα, δοκοί, σχοινία, κτλ.—3) Λέξεις τινὲς ὑβριστικαὶ, ὡς ἀνδροφόνος, ῥίψασπις, ἃς οὐδεὶς ἐδικαιοῦτο νὰ προφέρῃ κατ' ἄλλου, ἐπὶ ποινῇ 500 δραχμῶν.

**Ἀποστασίου,** ἴδ. δίκη καὶ ξένος.

**Ἀποστολεῖς,** ἀρχὴ ἐκ δέκα ἐν Ἀθήναις, ἡ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τοῦ ἔκπλου τοῦ στόλου ἔχουσα. Οὗτοι εἶχον καὶ τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν τριηράρχων, οὓς ἐδικαιοῦντο καὶ νὰ δέσωσι (Δημ. π. Στεφ. σ. 262).

**Ἀποτρόπαιος,** πᾶς θεὸς ἀποτρέπων τὸ κακὸν, ὁ καὶ ἀλεξίκακος, ἀκέσιος, λυτήριος, ἀποπομπαῖος ἀποκαλούμενος.



**Ἀποφορὰ,** ἴδ. δοῦλοι.

**Ἀποφράδες,** ἴδ. ἡμέραι.

**Ἀραβία,** ἡ μεγάλη τῆς Ἀσίας χερσόνησος ἀπέναντι τῆς Ἀφρικῆς, διαιρουμένη ἀπ' αὐτῆς διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου. Πρὸς Β. ἐκτεινομένη μέχρι τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, πρὸς Α. μέχρι Μεσοποταμίας καὶ Βαβυλωνίας, διῃρεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τρία κυρίως μέρη, τὴν Πετραίαν (ἐν Πέτρᾳ ἢ κατὰ Πέτραν), τὸ βορειότερον τμῆμα ὑπὸ τὴν Παλαιστίνην, οὗ Πέτρα ἦν ἡ πρωτεύουσα· τὴν Εὐδαίμονα ἐν τῷ μέσῳ· καὶ τὴν Ἔρημον, νοτίως ἐκείνης. Ὄρη δ' αὐτῆς ἦσαν, ἐν τῇ Πετραίᾳ τὰ Μέλανα ὄρη, ὧν μία τῶν κορυφῶν ἦν τὸ ὄρος Σινᾶ· πρὸς τὸ ἐνδότερον ὁ Ζάμης καὶ πρὸς τὸν περσικὸν κόλπον τὰ Δίδυμα ὄρη. Οἱ Ἄραβες ἦσαν Σημιτικῆς καταγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Χερσονήσου οἰκοῦντες ἢ πλανώμενοι ὀλίγον γνωστοὶ λαοὶ ἐλέγοντο πολλάκις Ἄραβες ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (Ἡρόδ. Α, 198. Β, 8, 12. Γ, 8, 9, 88, 91, 97, Ε). Ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἀραβίᾳ κατῴκουν οἱ Αὐσεῖς καὶ οἱ Σαρακηνοὶ εἰς τὰ Σάρακα.

**Ἀραβικὸς κόλπος,** ὁ μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας (Ἡρόδ. Β, 11, Δ, 39)· κυρίως ἀπὸ τῶν Πτολεμαίων γνωστὸς καὶ διαπλεόμενος.

**Ἄραβις** ἢ Ἄρβις ποταμὸς ἐν Γεδρωσίᾳ δυτικῶς τοῦ Ἰνδοῦ. Οἱ περίοικοι Ἄραβῖται (Ἀρρ. ΣΤ. 21, 3. 4. — Στρβ. ΙΕ, 720).

**Ἄραδος,** πόλις ἐπίσημος ἐπὶ τῶν Σελευκιδῶν, κειμένη ἐπὶ νήσου τινὸς τῆς Φοινίκης, μετὰ λιμένος μίαν ὥραν ἀπέχοντος, τῆς Ἀνταράδου. Εἶχε δὲ ἰδιαίτερον βασιλέα (Ἀρρ. Β, 13, 8. Κ, 1).

**Ἀραιόστυλος,** ἴδ. ἀρχιτεκτονική.

**Ἀράκυνθος,** Αἰτωλικὸν ὄρος μεταξὺ Ἀχελῴου καὶ Εὐήνου (ν. Ζυγός).

**Ἀράξης,** 1) ποταμὸς ἐν Ἀρμενίᾳ· ἐκβάλλει μετὰ τοῦ Κύρου εἰς τὴν Κασπίαν. —2) Ποταμὸς ἐν Περσίᾳ παρὰ τῇ Περσεπόλει (Ἀρρ. Γ, 18, 6).

**Ἄρατος,** 1) υἱὸς Κλεινίου ἐκ Σικυῶνος, γεννηθεὶς τῷ 271 π. Χ. Φονευθέντος τοῦ πατρός του ἐνῷ ὁ Ἄρατος ἦν ἔτι παιδίον, ἀνετράφη οὗτος ἐν Ἄργει. Μετά τινα δ' ἔτη συλλέξας περὶ ἑαυτὸν τοὺς φυγάδας τῶν συμπολιτῶν του, εἰσέβαλε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Σικυῶνα, ἐφόνευσε τὸν τύραννον Νικοκλῆν (Πλούτ. Ἀρατ. Β. — Πολύβ. Β. 43), καὶ ἔπεισε τὴν πόλιν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἀχαϊκὸν δεσμόν. Ἐξελέγη δ' ἑπτάκις καὶ δεκάκις στρατηγὸς τοῦ δεσμοῦ, καὶ ἐπολέμησεν ὁτὲ μὲν νικῶν ὁτὲ δ' ἡττώμενος κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Μακεδόνων (Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ). Ὅτε δὲ φιλικὰς συνέδεσε σχέσεις μετ' Ἀντιγόνου τοῦ Δώσωνος, καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, Φιλίππου τοῦ Γ', οὗτος προδοτικῶς τὸν ἐδηλητηρίασε, τῷ 213. Μετὰ θάνατον δ' ἐτιμήθη ὡς ἥρως, κατὰ χρησμὸν, καὶ ἤγοντο αὐτῷ δύο τελεταὶ, τὰ Ἀράτεια λεγόμεναι, κατὰ τὴν γενέθλιόν του ἡμέραν, καὶ καθ' ἣν ἠλευθέρωσε τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ τυράννου (Πλούτ. Ἄρατ. ΝΓ). Ὁ Ἄρατος ἔγραψεν «ὑπομνήματα» τοῦ βίου καὶ τῆς ἐποχῆς του, ἀπολεσθέντα μὲν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἠρύσαντο ὁ Πολύβιος καὶ ὁ Πλούταρχος. — 2) Ἄρατος ἐκ Σόλων τῆς Κιλικίας, περὶ τὸ 270 π. Χ., ἔζησεν ἐπὶ πολὺ παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Μακεδονίας Ἀντιγόνῳ τῷ Γονατᾷ, καὶ ἐπὶ τῇ προτροπῇ αὐτοῦ συνέταξεν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀστρονομικῶν ἔργων τοῦ Κνιδίου Εὐδόξου καὶ τῶν τοῦ Θεοφράστου, ποίημα ὃ ἐπέγραψε «Φαινόμενα καὶ Διοσημεῖα, σωζόμενον ἔτι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων πολὺ ἐκτιμώμενον, ὥστε καὶ ὁ Κικέρων καὶ ἄλλοι μετέφρασαν αὐτὸ διὰ στίχων εἰς τὸ Λατινικόν. Τὸ ποίημα τοῦτο στερεῖται μὲν πρωτοτυπίας ὡς πρὸς τὴν ἔμπνευσιν, οὐχὶ ὅμως ὕψους καὶ χάριτος, καὶ ἡ γλῶσσα, οὐχὶ πάν-

τοτε ἐντελῶς ἀκριβὴς, ἐστὶ συνεχῶς ἐπιτετηδευμένη, ἀλλ' ἡ στιχουργία πανταχοῦ ἄμεμπτος. Ἐποίησε δὲ πλὴν τούτου καὶ ἐλεγεῖα, καὶ ἐνέκυψεν εἰς γραμματικὰς σπουδὰς καὶ εἰς καθαρισμὸν τοῦ Ὁμηρικοῦ κειμένου.

**Ἀραφὴν,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς καλούμεναι Ἀλαὶ ἀραφηνίδες, παράλιος εἰς θέσιν Ῥαφῆνα, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Βαλανιδέζα. Ἀρχαῖα ἐρείπια σώζονται ἐν αὐτῷ.

**Ἄρβηλα,** 1) πρωτεύουσα τῆς Ἀδιαβηνῆς ἐν τῇ βορείῳ Ἀσσυρίᾳ, ἕδρα τοῦ Δαρείου πρὸ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ ἐν Γαυγαμήλοις (331 π. Χ.). — 2) Ἐν Παλαιστίνῃ, δυτικῶς τῆς λίμνης Γενισαρέτ.

**Ἀρβύλη,** 1) βραχὺ ὑπόθημα ἀκατεργάστου δέρματος, μέχρι τῆς κνήμης ἀφικνούμενον, καὶ ἰσχυρὸν ἔχον πέλμα (Θεόκρ. Ζ, 26), καὶ χρησιμεῦον εἰς τοὺς γεωργοὺς, τοὺς ποιμένας, τοὺς κυνηγούς· ὠνομάζετο καὶ Πηλοπατὶς ἢ πηλοβατὶς, καὶ ἀπεδίδετο καὶ εἰς τὴν Ἄρτεμιν καὶ εἰς τὸν Περσέα. — 2) Οὕτω δ' ἐλέγετο καὶ μέρος τοῦ ἅρματος (Εὐριπ. Ἱππολ. 1179. Ἡρ. Μαιν. 1275), ἴσως εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶδος ἐμβάδος πρὸς στήριξιν τοῦ ποδός.



**Ἀργᾶζον,** ὄρος χιονοσκεπὲς, μέρος τοῦ Ἀντιταύρου ἐν Καππαδοκίᾳ.

**Ἀργαῖος,** 1) βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς Περδίκκου Α, πατὴρ Φιλίππου Α (Ἡρδ. Η, 139). — 2) Ὁ ἐπὶ δύο ἔτη (393 π. Χ.) τὸν Ἀμύνταν Β ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐκβαλών (Διόδ. ΙΔ, 92). — 3) Υἱὸς τοῦ Πτολεμαίου Λάγου, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου.

**Ἀργανθώνιος,** 1) ἡγεμὼν ἐν Ταρτησσῷ τῆς Ἱσπανίας, ἐφιλοξένησε, περὶ τὰ 600 π. Χ. Ἕλληνας θαλασσοπόρους πρὸς αὐτὸν ἐλθόντας. Ἔζησε δὲ 120 ἔτη (Ἡρδ. Α, 163. 165. — Λουκ. Μακρ. 1. — Cic. Cat. m. 19). — 2) Ὄρος Βιθυνίας, ἀπολῆγον διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου Ποσειδίου εἰς τὴν Προποντίδα (Στρβ. ΙΒ, 564).

**Ἀργεία,** ἴδ. Ἄδραστος.

**Ἀργέστης,** ἴδ. Ἄνεμοι.

**Ἄργης,** ἴδ. Κύκλωπες.

**Ἀργίας γραφή.** Ὁ ἐν Ἀθήναις τρὶς ἀργίας ἁλοὺς, καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀποδείξῃ ὅτι ζῇ ἐξ ἐντίμου ἐργασίας, κατεδικάζετο εἰς ἀτιμίαν (Πλούτ. Σόλ. ΛΑ. — Δημοσθ. κ. Εὐβούλ. σ. 1308. — Ἰσοκρ. Ἀρεοπ. ΙΖ. — Πολυδ. ΙΑ, 42).

**Ἀργινοῦσαι,** τρία νησίδια μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Μυσίας. Παρ' αὐτοῖς τῷ 406 π. Χ. οἱ Ἀθηναῖοι κατεναυμάχησαν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀλλὰ τοὺς ἰδίους ναυάρχους κατεδίκασαν εἰς θάνατον, ὡς μὴ σώσαντας τοὺς εἰς τὴν θάλασσαν πεσόντας ναύτας (Ξεν. Ἑλλ. Α, 6, 27. — Στρβ. ΙΓ, 617. — Πλούτ. Λυσ. Ζ. — Διόδ. ΙΓ, 98).

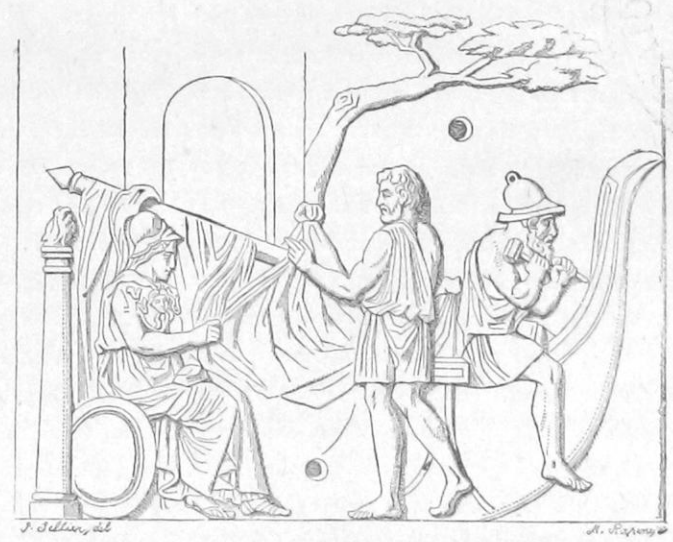
**Ἀργιππαῖοι,** καὶ Φαλακροὶ, καθ' Ἡρόδοτον (Δ, 23), λαὸς σκυθικὸς, πιθανῶς μογγολικὸς, δασόβιος καὶ σκηνίτης, καὶ ἐν εἰρήνῃ ζῶν.

**Ἀργολὶς,** ἴδ. Ἄργος.

**Ἀργοναῦται.** Ὅτε ὁ Φρίξος (ἴδ. Ἀθάμας) ἔφυγεν ἐκ Θεσσαλίας, ἐλθὼν εἰς Αἶαν (τὴν Γῆν), ἣν ἀπὸ τοῦ Πινδάρου ἐξελάμβανον ὡς οὖσαν τὴν Κολχίδα, εἰς τὸ βάθος τοῦ Εὐξείνου πόντου, ἔθυσε τοῖς θεοῖς τὸν κριὸν ἐφ' οὗ εἶχε πλεύσει ἕως ἐκεῖ, καὶ τὸ χρυσοῦν αὐτοῦ δέρας ἀνέθηκεν εἰς τὸν αὐτόσε ναὸν τοῦ Ἄρεως, καὶ ἄγρυπνος δράκων ἐφρούρει αὐτό. Μίαν δὲ γενεὰν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, Αἴσων, ὁ βασιλεὺς τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Ἰωλκοῦ, ἐκθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Πελίου (Ἴδ. Αἴολος), ὅπως προφυλάξῃ κατ' ἐπιβουλῶν τὸν υἱόν του Ἰάσονα, ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν Κένταυρον Χείρωνα, ἵνα τὸν ἀναθρέψῃ ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄρους. Εἰς τὸν Πελίαν εἶχεν εἰπεῖ ὁ χρησμὸς νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τοῦ μονοσανδάλου. Ὅτε δ' ὁ Ἰάσων ἔγινεν εἰκοσαετὴς, ἀνδρεῖος καὶ ὡραῖος νεανίας, ἦλθε νὰ παρευρεθῇ εἰς θυσίαν εἰς Ἰωλκόν



ἀλλ' ὑπερβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον, ἀπώλεσε τὸ ἓν σάνδαλόν του· ὅπερ ἰδὼν ὁ Πελίας, ἐφοβήθη, καὶ ἵνα ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, τὸν ἔπεμψεν εἰς Κολχίδα, ἐπὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ νὰ λάβῃ καὶ φέρῃ ἐκεῖθεν τὸ χρυσοῦν δέρας, ὡς ὂν κτῆμα ἑλληνικὸν, ὑποσχεθεὶς, κατὰ Πίνδαρον, νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὸν θρόνον ἂν ἐπετύγχανε. Τότε ὁ Ἰάσων ἐπεκαλέσατο εἰς σύμπραξιν πάντας τοὺς συγχρόνους του νέους ἥρωας, οἵτινες κατὰ τὰς θεσσαλοβοιωτικὰς παραδόσεις ἦσαν ἰδίως Μινύαι· ἀλλὰ τούτοις, κατ' ἄλλους μύθους, προσετέθησαν καὶ ἕτεροι Θεσσαλοὶ, οἷον ὁ Ἄκτωρ, ὁ Πηλεὺς, καὶ ἀλλαχόθεν τῆς Ἑλλάδος ὁ Ὀρφεὺς, ὁ Ἀμφιάραος, ὁ Ἴδας, οἱ ὑπόπτεροι υἱοὶ τοῦ Βορέως Ζήτης καὶ Κάλαϊς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Μελέαγρος, ὁ Θησεὺς, ὁ Τυδεὺς καὶ ὁ Ἡρακλῆς, ἐν ὅλοις πεντήκοντα διὰ τὴν πεντηκοντήρη Ἀργὼ, ἧς διευθυντὴς ἦν ὁ Ἰάσων, πηδαλιοῦχος δὲ ὁ Τίφυς ἢ Ἐργῖνος. Ἐκλήθη δὲ τὸ πλοῖον ἐκ τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὸ Ἄργου (ἴδ. ι) τοῦ υἱοῦ τοῦ Φρίξου, ἢ ἴσως ἐκ τοῦ ἀργὸς, δηλοῦν, ὡς φαίνεται, καὶ ταχύς. Τὴν ναυπηγίαν ἐκ τῶν ἐλατῶν τοῦ Πηλίου ἐβοήθησεν ἡ προστάτις τοῦ Ἰάσωνος Ἥρα, ἡ δ' Ἀθηνᾶ προσέθηκεν εἰς τὴν πρῴραν ξύλον ἐκ τῆς ὁμιλούσης δρυὸς τῆς Δωδώνης. Κατὰ τ' Ἀργοναυτικὰ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου, πιθανῶς τὸ πλεῖστον κατ' ἐπίνοιαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐξ Ἰωλκοῦ ἔπλευσαν εἰς Λῆμνον, ἔνθα αἱ γυναῖκες εἶχον φονεύσει τοὺς ἀπίστους των ἄνδρας, ἐκεῖθεν δ' εἰς Σαμοθράκην, καὶ διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν Κύζικον, νῆσον τῶν Δολιόνων, ἧς ὁ βασιλεὺς Κύζικος ὑπεδέχθη αὐτούς. Ἀποπλεύσαντας δὲ, τοὺς ἔρριψεν αὖθις νυκτερινὴ τρικυμία εἰς Κύζικον, ἔνθα ἐν παραγνωρίσει συνεπλάκησαν ἐχθρικῶς μετὰ τῶν Δολιόνων, καὶ ὁ Κύζικος ἔπεσεν, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ Κλείτη ἠὐτοκτόνησεν ἐξ ἀπελπισίας, αἱ πέριξ νύμφαι τὴν ἔκλαυσαν, καὶ ἐκ τῶν δακρύων αὐτῶν συνέστη ἡ πηγὴ Κλείτη. Εἰς τὴν Μυσίαν ἔμεινεν ὁ Ἡρακλῆς, ζητῶν τὸν προσφιλῆ του Ὕλαν (ἴδ.), ἐν αἱ ἐπιχώριοι νύμφαι εἶχον ῥίψει εἰς φρέαρ. Ἐν Βιθυνίᾳ ἐφόνευσεν ὁ Πολυδεύκης εἰς πυγμαχίαν τὸν Ἄμυκον (ἴδ.), τὸν βασιλέα τῶν Βεβρύκων. Ἐν Σαλμυδησσῷ τῆς Θράκης ἀπήντησαν τὸν τυφλὸν μάντιν Φινέα, ὅστις, ὑπὸ τῶν πτερωτῶν υἱῶν τοῦ Βορέως σωθεὶς ἀπὸ τῶν Ἁρπυιῶν, τοὺς συμβουλεύει πῶς νὰ διαπλεύσωσι τὰς κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Πόντου Συμπληγάδας, σκοπέλους οἵτινες διαρκῶς συνεκρούοντο. Ἐλθόντες δ' εἰς αὐτὰς, ἀφῆκαν νὰ διαπετάξῃ περιστερὰ, καὶ ἅμα εἶδον αὐτὴν σῶαν διελθοῦσαν, διῆλθε καὶ ἡ Ἀργὼ, τὸ πρῶτον πλοῖον ὃ τοῦτο κατώρθωσεν· ἔκτοτε δ' ἔμειναν οἱ σκόπελοι διὰ παντὸς ἀκίνητοι. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν τοῦ Πόντου ἀκτὴν ἦλθον εἰς τὰς Ἀμαζόνας, καὶ εἶτα εἰς τὴν νῆσον Ἀρετιάδα, ἔνθα εὗρον τὰς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐκδιωχθείσας Στυμφαλίδας ὄρνιθας (ἴδ. Ἡρακλῆς). Ἐκδιώξαντες δ' αὐτὰς, συμπαρέλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ Φρίξου, οἵτινες ἀπερχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶ-



Ἡ ναυπηγία τῆς Ἀργοῦς, κατ' ἀρχαῖον ἀνάγλυφον

χον ναυαγήσει ἐνταῦθα, καὶ μετ' αὐτῶν ἔφθασαν εἰς Κολχίδα. Ὁ Αἰήτης, παρ' οὗ ὁ Ἰάσων ἐζήτησε τὸ χρυσοῦν δέρας, τῷ τὸ ὑπεσχέθη, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ζεύξῃ εἰς ἄροτρον δύο χαλκᾶς ἔχοντας τὰς ὁπλὰς καὶ πῦρ πνέοντας ταύρους, καὶ νὰ κατασπείρῃ τὴν γῆν δι' ὀδόντων δράκοντος. Ταῦτα διεπράξατο ὁ Ἰάσων, βοηθείᾳ καὶ τῆς Μηδείας, θυγατρὸς τοῦ Αἰήτου, ὑφ' ἧς ἠγαπήθη, καὶ ἥτις ἐκέκτητο δύναμιν γοητείας. Αὕτη καταστήσασα αὐτῷ ἀβλαβὲς τὸ πῦρ ὃ οἱ ταῦροι ἔπνεον, καὶ δοῦσα αὐτῷ ὑπερανθρώπους δυνάμεις, τῷ ἐνεχείρισε καὶ λίθον, ὃν ὁ Ἰάσων ἔρριψε μεταξὺ τῶν ἐνόπλων ἀνδρῶν οἵτινες ἐφύοντο ἐκ τῶν σπαρέντων ὀδόντων, καὶ οὗτοι, εἰς αὐτὸν προσκρούοντες, ἀλληλοκτόνουν. Ἀλλ' ὁ Αἰήτης παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του. Τότε ὁ Ἰάσων καὶ ἡ Μήδεια, διὰ φαρμάκου ὃ αὐτὴ παρεσκεύασεν, ἐφόνευσαν τὸν δράκοντα τὸν φύλακα τοῦ χρυσοῦ δέρατος, καὶ λαβόντες αὐτὸ διὰ νυκτὸς, ἀπέπλευσαν μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. Ὁ Αἰήτης τοὺς κατεδίωξεν, ἀλλ' ὁ Ἰάσων ἐφόνευσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅστις τὸν παρηκολούθει, ἤ, κατ' ἄλλους μύθους, ἡ Μήδεια, παραλαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς τὸν μικρὸν ἀδελφόν της, τὸν διεμέλισε καὶ ἔρριπτε τὰ μέλη του εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα ὁ Αἰήτης χρονοτριβήσῃ συλλέγων καὶ κηδεύων αὐτά· καὶ ἐλέγετο ὅτι τὰ ἔθαψεν ἐν Τήμνῳ (Τόμοις) τῆς Μυσίας. Ἐπιστρέψαντες δ' οἱ Ἀργοναῦται, τινὲς μὲν λέγουσι διὰ τῆς αὐτῆς ἦν εἶχον ἔλθει ὁδοῦ, κατ' ἄλλους διὰ τοῦ Φάσιδος, ἔφθασαν εἰς τὸν ἀνατολικὸν Ὠκεανὸν, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς εἰς τὸν Νεῖλον· ἢ διεκομίσθη ἡ Ἀργὼ διὰ τῆς λιβυκῆς ἐρήμου εἰς τὴν Τριτωνίαν λίμνην καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Μεσόγειον. Κατὰ τρίτας δὲ διηγήσεις ἡ Ἀργὼ, διαπλεύσασα τὸν Τάναϊν ἢ τὸν Ἴστρον, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Ὠκεανὸν, καὶ διὰ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν εἰς τὴν Μεσόγειον. Ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του δ' εἰς τὴν Ἰωλκὸν, εὗρεν ὁ Ἰάσων ὅτι ὁ Πελίας εἶχε θανατώσει τὸν Αἴσωνα καὶ τὸν ἀνήλικον υἱόν του Πρόμαχον, καὶ ὅτι ἡ ἰδία του μήτηρ εἶχεν αὐτοκτονήσει. Τότε δὲ τὴν ἐκδίκησιν αὐτοῦ ἡ Μήδεια ἀναλαβοῦσα, ἔπεισε τὰς θυγατέρας τοῦ Πελίου ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν πατέρα των τὴν πρώτην νεότητά του, ἂν ἤθελον διαμελίσει αὐτὸν καὶ ἀναβράσει τὰ μέλη αὐτοῦ ἐντὸς λέβητος ὃν αὐτὴ θὰ ταῖς παρεσκεύαζεν. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἔγκλημα τοῦτο διωχθέντες ὑπὸ Ἀκάστου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πελίου, ὁ Ἰάσων καὶ ἡ Μήδεια ἦλθον εἰς Κρέοντα, τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου, οὗ τὴν θυγατέρα Κρέουσαν (ἢ Γλαύκην) ἠθέλησε νὰ νυμφευθῇ ὁ Ἰάσων. Ἡ φιλέκδικος Μήδεια ἐφόνευσε τότε τὴν νύμφην, δοῦσα αὐτῇ ἔνδυμα καὶ διάδημα δεδηλητηριασμένα, καὶ προσέτι καὶ τὸν Κρέοντα, καὶ τὰ ἴδια αὐτῆς παιδία, τὸν Μέρμερον καὶ τὸν Φέρητα, ταφέντας εἰς τὸ Ἡραῖον τῆς Κορίνθου, καὶ εἰς οὓς οἱ Κορίνθιοι ἐνιαυσίους ἐτέλουν ἐξιλασμούς. Ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ πτερωτοῦ ἅρματος ἔφυγεν ἡ Μήδεια εἰς Ἀθήνας (ἴδ. Θησεύς). Ὁ δ' Ἰάσων ἀπέθανε κοιμηθείς ποτε εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἐντὸς τοῦ κύτους τῆς καταστραφείσης Ἀργοῦς. Ὁ ἀρχαιότατος μῦθος τῶν Ἀργοναυτῶν αἰνίττεται βεβαίως καὶ ἀπομνημονεύει τὰς πρώτας ναυτιλιακὰς ἀποπείρας τῶν Μινυῶν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλων Ἑλλήνων εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ ἄλλας μεμακρυσμένας χώρας. Ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη καὶ ἐπὶ Ἡσιόδου περιήδοντο αἱ περὶ αὐτῶν παραδόσεις, ἴσως πρὶν ἢ λάβωσι πάντα τὰ μυθικὰ αὐτῶν ἐπεισόδια (Ὁμ. Ὀδ. Μ, 66. — Ἡσίοδ. Θεογ. 992), ἅτινα εἰσὶν ἤδη γνωστὰ εἰς τὸν Πίνδαρον (Πυθ. Δ). Πλὴν τοῦ Ἀπολλωνίου Ῥοδίου ἔγραψεν Ἀργοναυτικὰ, ἐπίσης σωζόμενα, ὁ Ψευδορφεὺς, τῆς δ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ὁ δ' Ἀπολλόδωρος (Α, 9, 16) ἀφηγεῖται τὸν μῦθον διὰ μακρῶν.

**Ἄργος.** Ἡ λέξις, συγγενὴς τοῦ ἄρουρα, ἐδήλου ἐν γένει ἔκτασιν γῆς ἢ πεδίον καλλιεργήσιμον. Ὁ Ὅμηρος ὡς ὀνόματα ὡρισμένων χωρῶν ἀναφέρει 1) ἓν Ἄργος πελασγικὸν (Ἰλ. Β, 681), ἐν Θεσσαλίᾳ, ἴσως τὴν θεσσαλικὴν πεδιάδα, ἥτις ἂν περιεῖχε καὶ πόλιν, αὕτη ἐπὶ Στράβωνος δὲν ἐσώζετο πλέον· καὶ 2) ἓν Ἄργος ἀχαϊκὸν (Ἰλ. Α, 30. Β, 559. Ι, 141. Ὀδ. Γ, 251) ἢ καὶ Ἄργος Ἴασον (Ὀδ. Ν, 246), τὴν ἀργολικὴν πεδιάδα μετὰ τῆς πόλεως αὐτῆς. Πολλάκις δὲ Ἀργεῖοι λέγων, αἰνίττεται πάντας τοὺς Πελοποννησίους, ἢ καὶ πάντας τοὺς συνεκστρατεύσαντας Ἕλληνας. Τὴν πόλιν τοῦ Ἄργους ἐλέγετο ὅτι ἵδρυσεν ὁ Ἴναχος, οὗ ἐπώνυμος ἦν ὁ παραρρέων τὴν πόλιν ποταμὸς, ἢ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φορωνεὺς, ἢ ὁ τούτου υἱὸς Ἄργος. Ἀλλ' ἐξ Αἰγύπτου, ὡς ἐπιστεύετο, προελθὼν ὁ Δαναὸς, κατέλαβεν αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν, μέχρις οὗ καὶ τοὺς Δαναΐδας ὑπέταξαν οἱ Ἀχαιοὶ Πελοπίδαι, ὑφ' οὓς καθέδρα ἀνεδείχθησαν αἱ Μυκῆναι, ἔμεινε δὲ τὸ Ἄργος ἀνεξάρτητος χώρα. Ὑπὸ δὲ τὸν Ὀρέστην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀνεκτήσατο αὖθις τὴν ἀρχαίαν ὑπεροχήν του. Ἐπὶ δὲ τῆς εἰσβολῆς τῶν Δωριέων, τὸ Ἄργος ἐδόθη εἰς τὸν Τήμενον καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς δ' ἐποχῆς κατεῖχεν ἡ Ἀργολὶς τὰ νοτιανατολικὰ τῆς Πελοποννήσου, μεταξὺ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, πρὸς βορρᾶν ἔχουσα τὴν Κορινθίαν. Διῃρεῖτο δ' εἰς τέσσαρας ἐπαρχίας, τὴν Ἐρμιονίδα, τὴν Τροιζηνίαν, τὴν Ἐπιδαυρίαν (ἴδ. Ἀσκληπιὸς) καὶ τὴν κυρίως Ἀργολίδα, ἔχουσαν πρωτεύουσαν τὸ Ἄργος, οὗ ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις ἐλέγετο Λάρισσα, καὶ περίφημος ναὸς ἦν τὸ Ἡραῖον, κείμενον μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Τίρινθος. Ἐπὶ Φείδωνος (τῷ 750 π. Χ.) τὸ Ἄργος εἶχε φθάσει εἰς μεγάλην περιωπὴν ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐξησθένισαν ὅμως αὐτὸ ἔπειτα οἱ διηνεκεῖς πόλεμοι κατὰ τῆς Σπάρτης, πρὸς ἣν τοσοῦτον ἐζηλοτύπει, ὥστε καὶ τοῦ περσικοῦ πολέμου ἀπέσχε, καὶ εἰς τὸν πελοποννησιακὸν συνετάχθη τοῖς Ἀθηναίοις. Μετὰ ταῦτα δ' ὑπέπεσεν εἰς τυράννους. Τῷ 243 κατετάχθη εἰς τὸν ἀχαϊκὸν δεσμὸν, καὶ τῷ 146 ἐγένετο ἐπαρχία ἀχαϊκὴ (Στρβ. ΣΤ, 275. Η. 371. — Ἡρόδ. Α, 82. ΣΤ, 75—83. — Παυσ. Β, 20). — 3) Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, πόλις ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Ἀμφιλόχου.



**Ἄργος,** 1) Υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Νιόβης, διάδοχος τοῦ πενθεροῦ του Φορωνέως, τρίτος βασιλεὺς τοῦ Ἄργους. — 2) Ἄργος ὁ πανόπτης, ἔχων ἑκατὸν ὀφθαλμοὺς, υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος ἢ τοῦ Ἰνάχου. Ὑπὸ τῆς Ἥρας ἐμπιστευθεὶς τὴν φρούρησιν τῆς Ἰοῦς, μεταμορφωθείσης εἰς δάμαλιν, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ἀποκοιμήσαντος αὐτὸν διὰ τοῦ αὐλοῦ του· μεθ' ὃ ἡ Ἥρα τοὺς ἑκατὸν ὀφθαλμούς του μετέθηκεν εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ταὼ, τοῦ προσφιλοῦς της πτηνοῦ. — 3) Υἱὸς τοῦ Φρίξου καὶ Χαλκιόπης, μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Αἰήτου, κατὰ τοὺς μὲν ἐπέστρεψεν ἐξ Αἴας εἰς Ὀρχομενὸν, καὶ ἐναυπήγησεν ἐκεῖ τὴν Ἀργὼ, κατὰ τοὺς δὲ, πλέων μετὰ τῶν ἀδελφῶν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξώκειλεν εἰς τὴν νῆσον Ἀρετίαν, ὅθεν συνώδευσε τοὺς Ἀργοναύτας εἰς Αἴαν (Ἀπ. Ῥόδ. Β, 1093).

**Ἀργυραμοιβοί,** ἴδ. Τραπεζῖται.

**Ἀργυράσπιδες,** μοῖρα τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου, ἐπαργύρους ἀσπίδας φέρουσα, διοικουμένη δ' ὑπὸ Νικάνορος τοῦ υἱοῦ τοῦ Παρμενίωνος (Ἀρρ. Ζ, 11). Μετὰ τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου θάνατον ἐτέθησαν ὑπὸ τὸν Εὐμένην, ἀφ' οὗ ηὐτομόλησαν πρὸς τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ Ἀντίγονον, ὅστις ὅμως, τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν μὴ ἀνεχόμενος, τοὺς διέλυσε (Διόδ. ΙΖ, 57. ΙΗ, 63. ΙΘ, 12. 41. 43. 48). Φαίνεται δ' ὅτι μετὰ ταῦτα καὶ ὁ Ἀντίοχος ἐν Συρίᾳ εἶχε φρουρὰν ἀργυρασπίδων (Πλθ. Ζ, 79. — Liv. XXXVII, 40), καὶ ὁ Ἀλέξ. Σεβῆρος ἐν Ῥώμῃ ἐμιμήθη τοῦτο (Lamprid. Alex. L).

**Ἀργυρεῖα.** Τὸν ἄργυρον κατ' ἀρχὰς ἡ Ἑλλὰς ἐλάμβανε διὰ τοῦ ἐμπορείου, μάλιστα διὰ τῶν Φωκαέων καὶ Σαμίων· ὡς πολυτίμου δὲ μετάλλου μνημονεύει αὐτοῦ συνεχῶς ὁ Ὅμηρος. Εἶτα δ' εὑρέθησαν ἀργυρεῖα, ἢ μεταλλεῖα ἀργύρου καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἐν τῇ νήσῳ Σίφνῳ, ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ πρὸ

πάντων εἰς τὸ Λαύρειον τῆς Ἀττικῆς, εἰς ἃ δοῦλοι εἰργάζοντο ἐν ἀρχαιοτάτοις ἤδη χρόνοις (Ξεν. π. Προσ. Δ, 2) καὶ ἦσαν ὁ κυριώτατος πόρος τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπὶ Δημοσθένους ὅμως ἡ ἀπ' αὐτῶν πρόσοδος εἶχε λίαν ἐλαττωθῆ, καὶ ἐπὶ Παυσανίου (Α, 1. 1), τὴν β' ἑκατονταετηρίδα μ. Χ. ἦσαν ἤδη ἐγκαταλελειμμένα (Ἰδ. Rang. Laurium). Ἐκ τῆς ἐξορυττομένης ἀργυρίτιδος γῆς ἔκοπτον οἱ Ἀθηναῖοι νομίσματα ἐν τῷ Ἀργυροκοπεῖῳ, ὅπερ ἦν ἐν Ἀθήναις πλησίον τοῦ ἡρῴου τοῦ Στεφανηφόρου, ἐν ᾧ ἐφυλάττοντο καὶ τὰ τῶν νομισμάτων σταθμὰ (Πολδ. Ζ, 103.—Ἁρπκ.—Σουΐδ). Φαίνεται δ' ὅτι ἐν Ἀθήναις προηγήθησαν τὰ ἀργυρᾶ τῶν χρυσῶν νομισμάτων, καὶ ἦν συνήθως ἡ ἀναλογία τῆς ἀξίας τοῦ ἀργύρου πρὸς τὸν χρυσὸν ὡς 1 : 12.

**Ἀργυρολόγοι,** οἱ ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς συμμάχους ἢ τὰς ὑποτελεῖς πόλεις πεμπόμενοι πρὸς τὸ ἀργυρολογεῖν, ἵνα συλλέγωσι τοὺς τακτικῶς ἐπιβεβλημένους φόρους ἢ ἄλλας εἰσφοράς, ἐξ ὧν κυρίως ἡ πόλις ἐπορίζετο τὸν πλοῦτόν της ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς εὐημερίας αὐτῆς (Θουκ. Β, 69. Γ, 19. Δ, 59. 75. — Ξεν. Ἑλλ. Α, 1, 8).

**Ἄργυρος,** ἴδ. Λαύρειον.

**Ἀργὼ,** ἴδ. Ἀργοναῦται.

**Ἄρδησκος,** υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Θέτιδος (Ἡσιόδ. Θεογ. 345), ποταμὸς τῆς Σαρματίας, ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἴστρον.

**Ἀρδηττὸς,** λόφος παρὰ ταῖς Ἀθήναις, πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ, Ν τοῦ Σταδίου, ἔνθα ὡρκίζοντο ἐτησίως οἱ Ἡλιασταί (Ἰδ. Ἀθῆναι).

**Ἀρδίκης,** Κορίνθιος κατὰ Πλίνιον (XXXV, 5), ὁ πρῶτος ἀσκήσας τὴν ζωγραφικήν.

**Ἀρέθουσα,** 1) πηγὴ ἐπὶ Ὀρτυγίας, νήσου παρὰ Συρακούσαις, ὑποβρυχίως κοινωνοῦσα μετὰ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Ἀλφειοῦ (ἴδ.).—Μεταξὺ δὲ πολλῶν ἄλλων ὁμωνύμων πηγῶν· 2) Ἡ ἐν Ἰθάκῃ (Ὁμ. Ὀδ. Ν, 436). —2) Ἡ παρὰ Χαλκίδι τῆς Εὐβοίας (Εὐρπ. Ἰφ. Αὐλ. 168). — 4) Παρὰ τῷ Ἄργει ἐν Πελοποννήσῳ. — 5) Παρὰ ταῖς Θήβαις ἐν Βοιωτίᾳ (Pl. VI, 7, 9).—6) Ἡ εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐν Ἤλιδι ἐκβάλλουσα. Κατὰ τὸν μῦθον, ὁ Ἀλφειός, ἐρασθεὶς τῆς νύμφης Ἀρεθούσης, ἥτις εἰς τὸν ποταμὸν ἐλούσθη, τὴν κατεδίωξεν· ἡ δ' Ἄρτεμις μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὴν Ὀρτυγίαν, μεταμορφώσασα αὐτὴν εἰς πηγήν (Virg. G. IV, 344). — Ὑπῆρχον δὲ καὶ δύο πόλεις οὕτω καλούμεναι, ἡ μὲν ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τὴν Ἀμφίπολιν, ἡ δὲ ἐν Συρίᾳ.

**Ἀρεία,** θέσις ὀρεινὴ καὶ εὔφορος ἐν τῇ Βακτριανῇ, παρὰ τὸν ποταμὸν Ἄρειον, ἔνθα ὁ Ἀλέξανδρος ἔκτισε τὴν Ἀλεξάνδρειαν Ἀρείαν (κ Ἐράτ). (Στρβ, ΙΑ, 510. 511. 514).

**Ἄρειος Πάγος,** λόφος ἐν Ἀθήναις δυτικῶς πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως κείμενος, καὶ οὕτως ὀνομασθεὶς διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐδίκαζε τὸ φονικὸν δικαστήριον (καθ' ὅσον ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ Ἑλληνικῇ Ἄρης = φόνος). Ἄλλοι δ' ἄλλα περὶ τούτου ἐμυθολόγησαν, οἷον ὅτι οὕτως ἐκλήθη διότι ἐπ' αὐτοῦ καὶ πρὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐνήχθη ὁ θεὸς Ἄρης ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ὅτε ἐφόνευσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλιρρόθιον (Αἰσχ. Εὐμ. 659.—Δημοσθ. κ. Ἀρστγ. 642)· ἢ διότι ἐπ' αὐτοῦ ἔθυσαν εἰς τὸν Ἄρην αἱ Ἀμαζόνες (Παυσ. Α, 28). Ἦν δ' ἀρχαιότατον τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἡ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ ἢ ἐξ Ἀρείου Πάγου Βουλή, ἢ Ἄνω Βουλή, ὡς ἐλέγετο (πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς Κάτω Βουλῆς, τῆς τῶν Φ), ὥστε καὶ ἐπιστεύετο ὅτι ἐδίκασε τὸν Ὀρέστην μετὰ τὴν μητροκτονίαν του. Κατὰ Παυσανίαν (Δ, 5, 1) δ' ὑπῆρχε κἂν πρὸ τοῦ πρώτου μεσσηνιακοῦ πολέμου (740 π. Χ.), διότι οἱ Μεσσήνιοι ἤθελον νὰ φέρωσι πρὸ αὐτοῦ τὴν διαφοράν των. Ὅπως δήποτε ὅμως εἰδικὸν καὶ μόνιμον ὀργανισμὸν ἔλαβεν ὑπὸ Σόλωνος, ὅστις ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπέδω αὐτῷ τὴν ὑπερτάτην τῶν νόμων ἐπιτήρησιν «οἰόμενος ἐπὶ δυσὶ Βουλαῖς ὥσπερ ἀγκύραις ὁρμοῦσαν, ἧττον ἐν σάλῳ τὴν πόλιν ἔσεσθαι» (Πλούτ. Σόλ. ΙΘ.—Ἰδ. Δείναρχ. κ. Δημοσθ. Θ), προσέτι δὲ καὶ τὴν τῶν ἠθῶν καὶ τῆς τῶν νέων ἀγωγῆς (Ἰσοκρ. Ἀρεοπ. 37 κτλ.—Πλάτ. Ἀξίοχ. 367.—Διον. Ἁλικ. Κ, 2), ὡς καὶ ἀστυνομικήν τινα δικαιοδοσίαν (Λυσ. π. σηκοῦ)· ἀφ' ἑτέρου δὲ κατέστησεν ἢ μᾶλλον ἐπεκύρωσε τὴν Βουλὴν ταύτην εἰς δικαστήριον φόνου καὶ τραυμάτων ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων ἐάντις ἀποκτείνῃ (Δημσθ. κ. Ἀρστκρ. 627). Κατηρτίζετο δὲ κατὰ τὸν Σολώνιον νόμον ὁ Ἄρειος Πάγος ἐκ τῶν κατ' ἔτος τῆς ἐξουσίας ἀπερχομένων ἐννέα ἀρχόντων, ἢ ἴσως μόνων τῶν ἐξ θεσμοθετῶν (Δμσθ. Τμκρ. 707.—κ. Ἀρστγ. 802.—κ. Εὐβ. 1319) ὅσων ἡ διαγωγὴ δὲν ἀπεδοκιμάζετο, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ἦν ἀόριστος, καὶ ἦν αὐτὸς ἀδιάδοχος, ἔχων τὰ μέλη ἰσόβια. Ἡγεμὼν δὲ τοῦ δικαστηρίου, ὁ συνάγων αὐτό, ἦν ὁ ἄρχων βασιλεύς. Ὡς ἐνάγοντες ἦσαν δεκτοὶ μόνοι οἱ ἐγγύτατοι συγγενεῖς, ὑποστηριζόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν φρατόρων. Μετὰ δὲ τρεῖς προδικασίας ἢ προανακρίσεις, κατὰ ἕνα μῆνα ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστώσας, τοῦ ἐναγομένου κωλυομένου κατὰ πάντα τοῦτον τὸν χρόνον τοῦ νὰ μετέχῃ τῶν ἱερῶν, ἐγίνετο ἡ δίκη ἐν ὑπαίθρῳ, ἵνα μὴ κάθηνται οἱ δικασταὶ ὁμόστεγοι μετὰ τοῦ φονέως (Ἀντφ. π. Ἡρ. φ. ΙΑ), διὰ νυκτὸς (Λουκ. Ἑρμτ. 64), κατὰ τὰς ἀποφράδας ἡμέρας, τὰς τρεῖς τελευταίας ἑκάστου μηνός (Ἐτυμ. Μ.—Πολυδ. Η, 117). Οἱ διάδικοι ἐκάθηντο εἰς δύο ἀργοὺς λίθους, ὁ μὲν τὸν τῆς Ὕβρεως, ὁ δὲ τὸν τῆς Ἀναιδείας (Παυσ. Α, 28), καὶ εἰς σφάγια ἱερῶν θυμάτων πατοῦντες, ὤμνυον ἀμφότεροι (διωμοσίαν ἢ ἀντωμοσίαν) ὅτι ἀληθῆ διετείνοντο. Ἐπετρέπετο δ' εἰς ἑκάτερον τῶν διαδίκων νὰ ὁμιλήσῃ δίς, ἄνευ μακρηγορίας καὶ ἱκεσιῶν, καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, πλὴν ἐπὶ πατροκτονίας, ἐπετρέπετο, ἂν ἤθελε, μετὰ τὸν πρῶτον λόγον, νὰ καταλίπῃ διὰ παντὸς (εἰς ἀειφυγίαν) τὴν πόλιν. Ἐγίνετο δ' ἡ ψηφοφορία διὰ δύο καδίσκων, καὶ ἐπὶ ἰσοψηφίας ἐλέγετο ὅτι ἐνίκα «ἡ ψῆφος τῆς Ἀθηνᾶς,» ἤτοι ἦν ἡ ἰσοψηφία ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου, καὶ ὁ ἀθωούμενος ἔθυεν εἰς τὸ ἄντρον τῶν Ἐριννύων. Ἀλλ' ἡ ἀνωτάτη αὕτη θέσις τοῦ Ἀρείου Πάγου δυσηρέστει τοὺς ἄκρους δημοκράτας, καὶ πρῶτον πάντων τὸν Περικλῆ, ὅστις δὲν ἦν μέλος αὐτοῦ, καθ' ὃ οὐδέποτε ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων διατελέσας. Διὰ τοῦ φίλου του Ἐφιάλτου ἠλάττωσε λοιπὸν οὗτος τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀφαιρέσας αὐτῷ τὸ πλεῖστον τῆς δικαιοδοσίας του, πλὴν βεβαίως τῶν φονικῶν δικῶν (Πλούτ. Περικλ. Ι. Κίμ. ΙΕ.—Διόδ. ΙΑ, 77). Μετὰ τοὺς Λ' ὅμως ἀπέδωκαν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ πάλιν τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν· καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ἔτι μᾶλλον ηὔξησεν ἡ ἰσχὺς καὶ σημασία αὐτοῦ (Cic. pr. bell. XII).

**Ἀρεταῖος,** ὁ Καππαδόκης, Ἕλλην ἰατρὸς, ζῶν ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὴν β' ἑκατονταετηρίδα μ. Χ., παρατηρητικὸς καὶ ἀγχίνους, γράψας τέσσαρα βιβλία «περὶ αἰτίων καὶ σημείων ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν,» καὶ ἄλλα τέσσαρα περὶ «θεραπείας ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν» σωζόμενα ἀτελῶς.

**Ἀρεύς,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης (310-265 π. Χ.), ἐπολέμησε μετὰ Πτολεμαίου Β βασιλέως τῆς Αἰγύπτου κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἡττήθη κατὰ κράτος ἐν Κίρρᾳ. Τῷ 272 ἀπήλλαξε τὴν Σπάρτην, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τὸ Ἄργος ἀπὸ τῶν προσβολῶν τοῦ Πύρρου. Ἠθέλησε δὲ νὰ βοηθήσῃ καὶ τὰς Ἀθήνας κατ' Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, καὶ τῷ 265 ἐφονεύθη ἐν Κορίνθῳ (Πλούτ. Πύρρ. ΚΖ. Ἅγις Γ.—Just. XXIV, 1).

**Ἀρηΐθοος,** ὁ ἐπικαλούμενος κορυνήτης (ῥοπαλοφόρος), βασιλεὺς τῆς Ἄρνης ἐν Βοιωτίᾳ, ἐθανατώθη ἐν στενωπῷ τῆς Ἀρκαδίας, ἔνθα ἐδείκνυτο καὶ ὁ τάφος του, ὑπὸ

τοῦ ἐγχωρίου βασιλέως Λυκούργου, ὅστις τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν ἴδιον θεράποντα Ἐλευθερίωνα· τοῦτον δ' ἐφόνευσεν ὁ Νέστωρ (Παυσ. Η, 11, 3). Υἱὸς δὲ τοῦ Ἀρηϊθόου ἦν ὁ Μενέσθιος, πολεμήσας ἐν Τροίᾳ (Ὁμ. Ἰλ. Η, 7, 136).

**Ἄρης,** ὁ θεὸς τοῦ πολέμου, εἷς τῶν μεγάλων θεῶν, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας (Ἡσ. Θεογ. 922). Ἄγριος, αἱμοχαρής, ἀλλοπρόσαλλος, ἐλέγετο ὑπό τινων, ἔχων ἀδελφὴν τὴν Ἔριν, καὶ υἱοὺς τὸν Δεῖμον καὶ τὸν Φόβον. Παριστᾶται δ' ἐν ἀκμῇ ἡλικίας καὶ συνήθως πάνοπλος. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν Ῥώμῃ καὶ ὡραῖον αὐτοῦ ἄγαλμα καθημένου καὶ ἀφωπλισμένου ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος, ὅστις ἐλέγετο υἱὸς αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης. Μετὰ ταύτης δὲ διηγεῖται ὁ μῦθος ὅτι τὸν συνέλαβεν ὁ Ἥφαιστος, κατασκευάσας χαλκοῦν δίκτυον. Οἱ Ἀλωΐδαι (ἴδ.) ἐπιστεύοντο νικήσαντες καὶ αἰχμαλωτεύσαντες ποτὲ τὸν θεὸν ἐπὶ δεκατρεῖς μῆνας, ἀπελευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ. Πολεμήσας δὲ πρὸς τὸν Ἡρακλέα ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Κύκνου, ἐνικήθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, ἀντίπαλον ἔχων τὴν Ἀθηνᾶν, ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους, καὶ πεσὼν ἐξέπεμψε κραυγὴν ἴσην πρὸς χιλίων πολεμιστῶν. Ἐναχθεὶς δ' εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, διότι ἐφόνευσεν αὐτοῦ τὸν υἱὸν Ἁλιρρόθιον, ἐπιβουλεύσαντα τὴν θυγατέρα του Ἀλκίππην, καὶ δικασθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ συνελθόντων δώδεκα θεῶν, ἠθωώθη.



**Ἀριαβίγνης,** υἱὸς Δαρείου, ἀδελφὸς τοῦ Ξέρξου, εἷς τῶν Περσῶν ναυάρχων, ἔπεσεν ἐν Σαλαμῖνι (Ἡρδ. Ζ, 97. Η, 89).

**Ἀριάδνη,** ἴδ. Διόνυσος καὶ Θησεύς.

**Ἀριαῖος,** στρατηγὸς Κύρου τοῦ νεωτέρου, μετὰ τὴν ἧτταν καὶ τὸν θάνατον τούτου ἐν Κουνάξοις προσῆλθεν εἰς τὸν Ἀρταξέρξην, καὶ συνέπραξεν εἰς τὴν προδοσίαν δι' ἧς οἱ Ἕλληνες περέπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Τισσαφέρνους (Ξεν. Ἀνδ. Α, 8, 5. 9, 31. Β, 2, 1. Δ, 1. Ἑλλ. Δ, 1, 27.—Πλούταρχ. Ἀρταξ. 1Α. 1Η).

**Ἀριανοί,** οἱ κάτοικοι τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν τῆς Περσίας, ἤτοι τῆς Γεδρωσίας, Δραγγιανῆς, Ἀραχωσίας,, Ἀρείας, Παρθίας, Καρμανίας καὶ τῶν Παροπαμισαδῶν (Στρδ. ΙΔ, 720).



**Ἀριαράθης,** ὄνομα πολλῶν βασιλέων τῆς Καππαδοκίας. 1) Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου· ἐνικήθη ἔπειτα (322 π. Χ.) ὑπὸ Περδίκκου, συνελήφθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐθανατώθη (Πλούτ. Εὐμ. Γ.).—2) Υἱὸς αὐτοῦ, τὸν θρόνον ἀναλαβὼν (301) βοηθείᾳ Ἀρδοάτου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἀρμενίας (Διόδ. ΛΑ, 28).—3) Ὁ πέμπτος τοῦ ὀνόματος (220—163), γαμβρὸς Ἀντιόχου Γ', συνεπολέμησε μετ' αὐτοῦ κατὰ Ῥώμης, καὶ εἶτα μετὰ τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῆς Περσίας (Πολβ. ΛΑ, 14).—4) Τούτου ὁ ἕκτος υἱός, ἐν Ῥώμῃ ἐκπαιδευθείς. Τὸν θρόνον τῷ ἡμφισβήτησεν Ὀλοφέρνης τις, ἀξιῶν ὅτι ἦν πρεσβύτερος ἀδελφός του, καὶ ὑποστηριζόμενος ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Σωτῆρος ἐκ Συρίας, ὥστε διενεμήθησαν τὴν ἐξουσίαν. Ἀπέθανεν 130 π. Χ. (Just. XXXV, 1).—5) Ἀδελφὸς Ἀριοβαρζάνου Γ', ὑπὸ Καίσαρος ἐγκαταστὰς βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας, ὑπ' Ἀντωνίου δ' ἐκβληθεὶς (Δ. Κασσ. ΜΘ, 32).

**Ἀριάσπαι,** κάτοικοι τῆς χώρας μεταξὺ Δραγγιανῆς καὶ Γεδρωσίας ἐν Περσίᾳ, ἔσωσαν τὸ στράτευμα τοῦ Κύρου ἀπὸ τοῦ λιμοῦ· ὅσοι δ' αὐτῶν ἀνεδείκνυον εἰς τὸν βασιλέα σπουδαίαν τινὰ ὑπηρεσίαν ἐλάμβανον τὸν τίτλον εὐεργέται (Ἀρρ. Γ, 37, 4. — Διόδ. ΙΖ, 81).

**Ἄριμα** (τὰ), χώρα ὑπὸ γῆν, ἔνθα δέσμιος ἦν ὁ Τυφωεὺς (Ὁμ. Ἰλ. Β, 783).

**Ἀριμάζης,** ἡγεμὼν τῆς Σογδιανῆς, ἀντέστη εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ συλληφθεὶς ἐσταυρώθη, ὃ ὅμως μόνος ὁ Κούρτιος (VII, 11) διηγεῖται (Ἀρρ. Δ, 19).

**Ἀριμασποί,** λαὸς μᾶλλον μυθικὸς, νομιζόμενος ὅτι ᾤκει εἰς τὰ ΒΑ τῶν Ῥιπαίων ὀρέων. Περὶ αὐτῶν κατ' Ἀριστέαν διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος (Γ, 116. Δ. 13. 27) ὅτι ἐπολέμησαν κατὰ τῶν γρυπῶν ὅπως κατακτήσωσι τὸν ὑπ' αὐτῶν φρουρούμενον χρυσὸν, καὶ ὅτι ἦσαν μονόφθαλμοι.

**Ἀριουσία,** θέσις ἐν Χίῳ ἄριστον οἶνον παράγουσα (Στρβ. ΙΔ, 645.— Virg. Æ. V, 71.— Plin. XIV. 9).

**Ἀρίσβη,** πόλις Τρωϊκὴ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 836), εἰς ἣν προσωρμίσθη ὁ στόλος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὅτε διέβη τὸν Ἑλλήσποντον (Ἀρρ. Α, 12, 6).

**Ἀρισταγόρας,** γαμβρὸς Ἰστιαίου, τοῦ τυράννου τῆς Μιλήτου, ἀντικαταστήσας αὐτὸν ἀπελθόντα εἰς Περσίαν. Τῇ προτροπῇ αὐτοῦ ὥπλισεν ὁ Δαρεῖος στόλον κατὰ τῶν Ναξίων, ἵνα καταγάγῃ τοὺς ἐξορίστους ὀλιγάρχας, ἀλλὰ προδοσίᾳ τοῦ Πέρσου στρατηγοῦ ἀπέτυχε· φοβηθεὶς δὲ τὸν Δαρεῖον, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰστιαίου λαθραίως ὑποκινηθείς, προύκάλεσε τοὺς Ἴωνας εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ ἐπεκαλέσατο τὴν βοήθειαν τῶν Σπαρτιατῶν, ἀρνηθέντων, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες τῷ ἔπεμψαν 20 τριήρεις, καὶ 5 ἐξ Ἐρετρίας τῆς Εὐβοϊκῆς, κατὰ τὸ 500 π. Χ. Καὶ κατέλαβε μὲν ἀμαχητὶ καὶ ἐπυρπόλησε τὰς Σάρδεις, ἀλλ' ἡττηθεὶς ἔπειτα, καὶ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐγκαταλειφθείς, ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἰωνίας, ὑποταγείσης, καὶ ἔφερεν ἀποικίαν εἰς Μύρκιναν τῆς Θράκης, ἔνθα ὅμως μετὰ ἓν ἔτος (τῷ 497) ἔπεσεν ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Θρᾳκῶν (Ἡρδ. Ε, 97—126.— Θουκ. Δ, 102).

**Ἀρισταίνετος,** ἐκ Νικαίας τῆς Βιθυνίας, συγγραφεὺς τῆς δ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, φίλος τοῦ Λιβανίου. Αὐτῷ ἀποδίδονται 50 σωζόμεναι ἐρωτικαὶ ἐπιστολαί, ὕφους πεφυσημένου καὶ μᾶλλον κεναὶ ἰδεῶν, αἵτινες ὑπὸ κριτικῶν ὑπολαμβάνονται ὡς ἔργον χρόνων μεταγενεστέρων.

**Ἀρίσταιος,** 1) ἀρχαιότατος ἀγαθοδαίμων ἐν Ἑλλάδι, τοὺς ποιμένας καὶ γεωργοὺς βοηθῶν, τὴν μελισσοτροφίαν προστατεύων, δι' ὃ καὶ Νόμιος, Ἀγρεύς, Μελισσεὺς ἐπελέγετο, (Πινδ. Πυθ. Θ. 5—65). Ὁ Βιργίλιος διηγεῖται (Grorg. IV, 317) μῦθον περὶ αὐτοῦ, ὡς προελθόντος ἐκ Λιβύης, καὶ ἐπιδιώξαντος τὸν ἔρωτα τῆς Εὐρυδίκης, γυναικὸς τοῦ

Ὀρφέως, ἥτις φεύγουσα ἐδήχθη ὑπ' ὄφεως καὶ ἀπέθανεν, αἱ δὲ νύμφαι αὐτῆς ὀργισθεῖσαι κατέστρεψαν τὰ σίμβλα τοῦ Ἀριστ. — 2) Ἡγεμὼν τῆς Κύπρου, ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου.

**Ἀρίστανδρος,** 1) Πάριος γλύπτης, πιθανῶς πατὴρ τοῦ Σκόπα (ἴδ.). — 2) Ἐκ Τελμισσοῦ, μάντις καὶ οἰωνοσκόπος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

**Ἀρίσταρχος,** 1) τραγικὸς ποιητὴς ἐκ Τεγέας, σύγχρονος τοῦ Εὐριπίδου, ζήσας 100 ἔτη, γράψας 70 δράματα, περὶ ὧν ὁ Σουίδας λέγει: «ὃς πρῶτος εἰς τὸ νῦν αὐτῶν μῆκος(;) τὰ δράματα κατέστησεν.» — 2) Ἀρίστ. Σάμιος, περὶ τὰ 260 π. Χ., μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, λέγεται πρῶτος ἐννοήσας τὴν κίνησιν τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον καὶ περὶ ἑαυτήν, καὶ μεγάλως τὴν ἀστρονομίαν προαγαγών. Αὐτοῦ σώζεται τὸ «περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστημάτων ἡλίου καὶ σελήνης.» — 3) Ἀρίσταρχ. ἐκ Σαμοθράκης, μαθητὴς Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, ἐπίσημος γραμματικὸς, ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος (170 π. Χ.) διδάξας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν ἄλλοις καὶ τοὺς βασιλόπαιδας. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς καταδρομῆς τῶν λογίων ὑπὸ Πτ. τοῦ Φύσκωνος ἀπῆλθεν εἰς Κύπρον, ἔνθα καὶ λίαν προβεβηκὼς ἀπέθανεν ὑδρωπικός. Ἔγραψε δὲ πολυαρίθμους γραμματικὰς πραγματείας, καὶ, κατὰ Σουίδαν, 800 σχόλια τοῦ Πινδάρου, τῶν δραματικῶν, καὶ ἰδίως τοῦ Ὁμήρου ὃν κυρίως ἐμελέτησε καὶ ἡρμήνευσεν ἱστορικῶς, καὶ αἱ εἰς αὐτὸν διορθώσεις αὐτοῦ εἰσὶν αἱ καὶ σήμερον ἔτι κατὰ τὸ πλεῖστον παραδεδεγμέναι. Οὗτος δὲ καὶ διήρεσε τὰς δύο ἐποποιίας εἰς 24 ῥαψῳδίας ἑκάστην.

**Ἀριστέας,** 1) Προκοννήσιος, πιθανῶς περὶ τὰ 550 π. Χ. περιῆλθε τὰς χώρας βορείως τοῦ Εὐξείνου Πόντου μέχρι τῶν Οὐραλίων, καὶ ἔγραψε ποίημα τὰ Ἀριμάσπεια, περιέχον βεβαίως μετὰ μυθικῶν ἐπινοήσεων καὶ πολλὰς πολυτίμους πληροφορίας, εἰ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ὀλίγον ἐπίστευον εἰς αὐτὸν, καὶ ὡς γόητα ἔτι τὸν ἐξελάμβανον (Ἡρόδ. Δ, 13). — 2) Ἀρ. ἐκόμισεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πεμφθεὶς ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, τοὺς 70 μεταφραστὰς τῆς Π. γραφῆς, κατὰ σωζομένην ἐπιστολὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἧς ὅμως ἀμφιβάλλεται ἡ γνησιότης. — 3) καὶ Παππίας, γλύπτης ἐν Ῥώμῃ περὶ τὰ 100 μ. Χ., εἰργάσθησαν ὁμοῦ εἰς τοὺς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ Κενταύρους.

**Ἀριστείδης,** 1) Ἀθηναῖος, υἱὸς Λυσιμάχου, γεννηθεὶς περὶ τὰ 540 π. Χ., συνήργησεν εἰς τοῦ Κλεισθένους τὰς μεταρρυθμίσεις (Πλούτ. Ἀριστ. Β). Εἷς τῶν στρατηγῶν εἰς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, συνετέλεσεν εἰς τὸν θρίαμβον, ἀφεὶς μετ' αὐταπαρνήσεως τὴν ἀρχηγίαν εἰς τὸν Μιλτιάδην. Ὡς ἄρχων καὶ ὡς πολίτης γενικοῦ σεβασμοῦ ἀπολαμβάνων καὶ δίκαιος ἐπονομασθεὶς, διεφώνει ἐν πολλοῖς πρὸς τὸν Θεμιστοκλῆ, καὶ ἐξωστρακίσθη τῷ 483 ἐνεργείᾳ αὐτοῦ. Μεταπεμφθεὶς ὅμως ἔπειτα συνέπραξεν ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος, τὴν νῆσον Ψυττάλειαν καταλαβὼν, καὶ συνηγωνίσθη καὶ ἐν Πλαταιαῖς, ἰσχυρῶς συντελέσας καὶ εἰς τὸ ν' ἀναγνωρίσωσιν οἱ Ἕλληνες τῶν Ἀθηναίων τὴν ἡγεμονίαν, δυσανασχετοῦντες πρὸς τοῦ Σπαρτιάτου Παυσανίου τὴν ὑπεροψίαν. Ὥρισε δ' ἔκτοτε δικαιότατα τοὺς φόρους τῶν συμμάχων πρὸς κοινὴν ὑπεράσπισιν, ὥστε καὶ χρυσοῦν αἰῶνα ἐκάλεσαν οὗτοι τὴν ἐποχὴν τῆς αὐτοῦ διοικήσεως, τὸ δὲ συμμαχικὸν ταμεῖον κατέθετο εἰς Δῆλον· καὶ εἰς τοὺς Θήτας δὲ, τὴν κατωτέραν τάξιν τοῦ ἀττικοῦ λαοῦ, ἔδωκεν ἴσα πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἀθηναίους πολιτικὰ δικαιώματα. Ἀπέθανε





δὲ τῷ 467 ἐν πενίᾳ, καὶ ἡ πόλις ἐπροίκισε τὰς θυγατέρας του, καὶ ἔδωκε γαίας εἰς τὸν υἱόν του (Πλούτ. Ἀριστ. — Πλάτ. Γοργ. 81). — 2) Ἀριστείδης Μιλήσιος τῆς ϐ ἢ α' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. ἔγραψε τὰ Μιλησιακὰ, διηγήματα οὐχὶ ἐντελῶς σεμνὰ, λίαν γνωστὰ γενόμενα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ εἰς τὸ λατινικὸν ἔτι μεταφρασθέντα (Πλούτ. Κράσσ. ΛΒ). Ἐλάχιστα αὐτῶν ἀποσπάσματα σώζονται. — 3) Π. Αἴλιος Ἀριστείδης, ἐξ Ἀδριανῶν τῆς Μυσίας, τῆς 6' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., ὡς ῥήτωρ ἐκπαιδευθεὶς ὑπὸ Ἡρώδην τὸν Ἀττικὸν ἐν Ἀθήναις καὶ Πολέμωνα ἐν Σμύρνῃ. Μετὰ μακρὰς περιηγήσεις ἀποκατέστη ἐν Ῥώμῃ, καὶ ὑπὸ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου τιμώμενος, ἔπεισεν αὐτὸν ν' ἀνοικοδομήσῃ τὴν Σμύρνην, δεινῶς ἐκ σεισμοῦ τῷ 178 μ. Χ. παθοῦσαν, δι' ὃ καὶ οἱ Σμυρναῖοι τῷ ἀνήγειραν χαλκοῦν ἀνδριάντα, κτίστην αὐτὸν ἀποκαλέσαντες. Ἐκεῖ δὲ καὶ ἀπέθανε τῷ 190. Ἔγραψε δὲ πολλοὺς ῥητορικοὺς λόγους, ἐκτιμωμένους παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἐκ τούτων σώζονται 55, ὧν εἷς ἐπιγράφεται Ῥώμης ἐγκώμιον, ἄλλος Ῥοδιακὸς, ἄλλος πρὸς Λεπτίνην κατὰ μίμησιν τοῦ Δημοσθένους, καὶ ἄλλος Παναθηναϊκὸς κατ' Ἰσοκράτην. Διακρίνονται δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὸ βάθος τῶν ἰδεῶν ἢ διὰ τῆς γλώσσης τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐντέλειαν. — 4) Νικομάχου, ζωγράφος Θηβαῖος, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, ἀγοράσαντος αὐτοῦ «πόλιν πολιορκουμένην, ἔνθα γυνὴ φοβουμένη μὴ δώσῃ αἷμα ἀντὶ γάλακτος εἰς τὸ βρέφος της.»

**Ἀριστιαῖος,** ἴδ. Νικόμαχος.

**Ἀρίστιππος,** ἐκ Κυρήνης, ἵδρυσε περὶ τὰ 370 π. Χ. τὴν Κυρηναϊκὴν φιλοσοφικὴν σχολήν. Νέος ἐπέμφθη εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ πατρός του, ὃν εἵλκυσεν ἡ εὐκλεια τοῦ Σωκράτους, καὶ ἔμεινε παρ' αὐτῷ μέχρι τοῦ θανάτου του. Εἶτα δ' ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγίνῃ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Συρακούσαις παρὰ Διονυσίῳ τῷ νεωτέρῳ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἵδρυσε, φαίνεται, αὐτόθι τὴν Σωκρατικὴν σχολὴν τῶν κληθέντων ἡδονικῶν. Λέγεται δὲ μετὰ πολλὰς ὁδοιπορίας ἀποθανὼν ἐν τῇ Αἰολικῇ νήσῳ Λιπάρᾳ. Νομίζεται καὶ ὅτι πολλὰ ἔγραψεν, ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τῶν ἔργων του διεσώθη, καὶ αἱ δοξασίαι του ἐσυστηματοποιήθησαν κυρίως ὑπὸ τῶν μαθητῶν του, οἵτινες ἦσαν ὁ Ἡγησίας, ὁ Ἀννίκερις, ὁ Θεόδωρος, καὶ ἴσως καὶ ὁ ὁμώνυμος αὐτῷ ἔγγονός του. Ἡ δίαιτα αὐτοῦ ἦν ἄνετος, καὶ ἦν ὁ πρῶτος διδάξας ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὸν Ἀντισθένην παρεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν αἴσθησιν ὡς κέντρον τῆς ὑπάρξεως, ἀλλ' ἀντέταττε τὴν ἡδονὴν εἰς τὴν στέρησιν, ὥστε ἐκ τῆς σχολῆς αὐτοῦ προέκυψαν οἱ Ἐπικούρειοι, ὡς ἐκ τῆς ἐκείνου οἱ Στωϊκοί. Ἐπραγματεύετο δὲ, κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ μαρτυρίας, ἡ «φιλοσοφία» του περὶ τῶν αἱρετῶν καὶ φευκτῶν, περὶ τῶν παθῶν, περὶ τῶν πράξεων, περὶ τῶν αἰτίων, περὶ τῶν πίστεων, καὶ διέκρινε δύο πάθη, τὸν πόνον καὶ τὴν ἡδονὴν, καὶ ἐκεῖνον μὲν ἔλεγε τραχεῖαν, ταύτην δὲ λείαν κίνησιν, καὶ ἐπρέσβευεν ὅτι ἡ ἡδονὴ ἐστὶ μονόχρονος, ἤτοι περιορίζεται μόνον εἰς τῆς ἀπολαύσεως τὸν καιρὸν (Πλούτ. Δίων ΙΘ. — Διογ. Λ. Β, 8, 56. — Ξεν. Ἀπομν. Β, 1. Γ, 8. — Cic. Acad.).

**Ἀριστίων,** Ἀθηναῖος φιλόσοφος, ἄρχων ἢ τύραννος ἀναδειχθεὶς ἐν Ἀθήναις βοηθείᾳ τοῦ Μιθριδάτου, ἐνικήθη καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ Σύλλα, κυριεύσαντος τὴν πόλιν τῷ 87 π. Χ.

**Ἀριστόβουλος,** 1) εἷς τῶν ὀπαδῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μ., γράψας ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ περὶ τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ σύγγραμμα ἐξ οὗ τὰ πλεῖστα ἐπορίσθησαν ὁ Πλούταρχος καὶ μάλιστα ὁ Ἀρριανός. — 2) Βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ Πομπηίου, ὑπὸ τούτου πολεμηθεὶς, ὑπὸ τοῦ Καίσαρος δ' ὑποστηριχθείς.

**Ἀριστογείτων,** 1) ἴδ. Ἁρμόδιος. — 2) Ῥήτωρ Ἀθηναῖος, ἐπιλεγόμενος ὁ

Κύων, σύγχρονος καὶ ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Δεινάρχου, ὧν σώζονται οἱ κατ' αὐτοῦ λόγοι, οὐχὶ δὲ καὶ αὐτοῦ αἱ ὑπερασπίσεις. Θεωρεῖται ὡς οὐχὶ σπουδαῖος ῥήτωρ καὶ κατηγορεῖται καὶ ὡς συκοφάντης. Κατ' αὐτοῦ ἔγραψαν καὶ ὁ Λυκοῦργος καὶ ὁ Ὑπερίδης.—3) Γλύπτης Θηβαῖος, μεθ' Ὑπατοδώρου, τῷ 370 τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας χαλκοῦς ἐν Δελφοῖς ἐργασθείς (Pl. XXXIV, 19).

**'Αριστόδημος,** 1) Ἡρακλείδης, πατὴρ Εὐρυσθένους καὶ Προκλέους, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἄρξας ἐπὶ τῆς Λακωνίας (Ἡρδ. ΣΤ, 52), ἤ, κατ' ἄλλους, πρὶν ἢ εἰσβάλῃ, ἐν Ναυπάκτῳ κεραυνωθείς. — 2) Μεσσήνιος, ὅστις ἐπὶ τοῦ πρώτου μεσσηνιακοῦ πολέμου, κατὰ χρησμὸν προσέφερε τὴν ἰδίαν θυγατέρα εἰς θυσίαν, πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος· τοῦ δ' ἑραστοῦ αὐτῆς διϊσχυρισθέντος, ἵνα τὴν σώσῃ, ὅτι ἦν γυνή του, τὴν ἐφόνευσεν. Εἶτα δὲ (τῷ 729 π. Χ.), ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως Εὐφάους, ἐξελέγη διάδοχός του. Λαμπρῶς δὲ νικήσας τοὺς Λακεδαιμονίους, ἠυτοκτόνησεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς θυγατρός του, τῷ 724 (Παυσ. Δ, 9).—3) Ἀ., ὁ μόνος ἐκ τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν ἐν Θερμοπύλαις διασωθείς, δι' ὃ καὶ ἐν Σπάρτῃ κατεδικάσθη εἰς ἀτιμίαν, ἐξηγόρασε δ' αὐτὴν δι' ἡρωϊκοῦ θανάτου εἰς τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν (Ἡρδ. Ζ, 229. Θ, 71).—4) Ζωγράφος ἐκ Καρίας περὶ τὰ 120 π. Χ., γράψας καὶ περὶ ζωγραφικῆς (Φιλόστρ. Β. Σοφ. Β, 5).

**'Αριστοκλῆς,** 1) γλύπτης Κυδωνιεὺς ἐκ Κρήτης, περὶ τὰ 560 π. Χ. ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡρακλῆν καὶ Ἀμαζόνα ἐργασθείς.—2) Ἔγγονος τοῦ ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κλεοίτα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Κανάχου, ἐπισήμων καλλιτεχνῶν, ἀκμάσας περὶ τὰ 470 π. Χ., εἰργάζετο κυρίως, φαίνεται, ἐν Ἀθήναις, καὶ σώζεται ἀνδρόμηκες ἀνάγλυφον αὐτοῦ, «Ἀριστίων,» ὡς Μαραθωνομάχος, οὗ ὁ ἀρχαϊκὸς ῥυθμὸς δεικνύει τῶν χρόνων ἐκείνων τὴν τέχνην.




**'Αριστοκράτης,** 1) ἔσχατος βασιλεὺς τῆς Ἀρκαδίας. Εἰς τὸν δεύτερον μεσσηνιακὸν πόλεμον ἐπίκουρος τοῖς Μεσσηνίοις ἐλθών, ἐπρόδωκεν αὐτούς, δωροδοκηθεὶς ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, μεθ' ὃ ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων (668 π. Χ.), καταργησάντων καὶ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν (Πολδ. Δ, 33.—Παυσ. Δ, 17, 2. Η, 5, 9).—2) Ἀ. ἐν Ἀθήναις, εἷς τῶν Υ', καὶ τῶν ἐν Ἀργινούσαις στρατηγῶν, οἵτινες μετὰ τὴν ναυμαχίαν κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον (Θουκ. Η, 89.—Λυσ. ΙΒ, 66.—Ξεν. Ἑλλ. Α, 4, 5. Ζ, 8).—3) Ἀ. συγγραφεὺς Σπαρτιάτης, γράψας Λακωνικά, ἐξ ὧν πολλὰ ἠρύσθη ὁ Πλούταρχος.—4) Ἀ. Ἀθηναῖος, καθ' οὗ ἔγραψεν ὁ Δημοσθένης τῷ 452 π. Χ. περίφημον σωζόμενον λόγον, ὡς προτείναντος ἀμοιβὴν ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ Χαριδήμου, ἐν ᾧ ὁ Εὐθυκλῆς ἔγραψε κατ' αὐτοῦ γραφὴν παρανόμων.



**'Αριστοκρατία,** ἴδ. πολιτεύματα.

**'Αριστόλαος,** ζωγράφος τοῦ πελοποννησιακοῦ ἐργαστηρίου, υἱὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Παυσίου, μετὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον. Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπαινοῦνται διὰ τὴν αὐστηρότητά των (Pl. XXXV, 40, 31).

**'Αριστόμαχος,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**'Αριστομέδων,** γλύπτης, πρὸ τῶν Μηδικῶν εἰς τοὺς Δελφοὺς ἐργαζόμενος.

**'Αριστομένης,** 1) νέος Μεσσήνιος, διὰ μεγάλων κατορθωμάτων ἐν τῇ κατὰ τῆς Σπάρτης ἐπαναστάσει τῶν Μεσσηνίων (684—667 π. Χ.) διακριθείς. Οἱ Μεσσήνιοι ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐκλέξωσι βασιλέα, ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμεινε νὰ μείνῃ στρατηγὸς των μόνον. Μετὰ τὴν ἀτυχῆ δ' ἔκβασιν τοῦ πολέμου δὲν ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς εἰς Σικελίαν ἀποικήσαντας συμπατριώτας του, ἀλλ' ἀπῆλθεν εἰς Ῥόδον, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τῶν Λυκίων καὶ τῶν Μήδων, καὶ ἀπέθανεν εἰς Ἰαλυσὸν τῆς Ῥόδου, ἔνθα ἐτιμήθη ὡς ἥρως (Παυσ. Δ, 15. 23).—2) Ἀθηναῖος ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, ἀντίζηλος τοῦ Ἀριστοφάνους μέχρι καὶ τοῦ 389 π. Χ. Γνωστοὶ δὲ μόνοι εἰσὶ τρεῖς τίτλοι κωμῳδιῶν αὐτοῦ.—3) Ἀ. Ἀκαρνάν, πολὺ ἐκτιμώμενος ὑπὸ Ἀγαθοκλέους, τοῦ ὑπουργοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος, μεθ' οὗ τὴν δολοφονίαν (202 π. Χ.), παραγκωνίσας τὸν νέον ὑπουργὸν Τλαπόλεμον, διῴκησε τὴν Αἴγυπτον ἐπιδεξιώτατα (Πολδ. ΙΕ, 31. ΙΗ, 36). Ἀπέθανε δὲ δηλητηριασθεὶς τῷ 192, διότι ἡ ἐλευθεριότης του δυσηρέστει τὸν νέον βασιλέα, Πτολεμαῖον Ε, τὸν Ἐπιφανῆ.

**'Αριστόνικος,** 1) Ἀθηναῖος ἐκ Μαραθῶνος, πολιτευόμενος ῥήτωρ ἐπὶ Δημοσθένους, θανατωθεὶς μετὰ τοῦ Ὑπερίδου τῷ 322 π. Χ. ὑπ' Ἀντιπάτρου.—2) Τύραννος σκληρὸς ἐν Μεθύμνῃ τῆς Λέσβου, αἰχμαλωτευθεὶς ἐν Χίῳ ὑπὸ τοῦ ναυάρχου τοῦ μεγ. Ἀλεξάνδρου, καὶ παραδοθεὶς τοῖς Μεθυμνίοις, οἵτινες τὸν ἐφόνευσαν ἀπανθρώπως (Ἀρρ. Γ, 2, 4).—3) Νόθος υἱὸς Εὐμένους Β, τοῦ βασιλέως τῆς Περγάμου. Ὅτε ὁ γνήσιος υἱὸς τοῦ Εὐμένους παρέδωκε τὸ κράτος εἰς τοὺς Ῥωμαίους, (τῷ 133 π. Χ.), ἠθέλησεν οὗτος νὰ κατακτήσῃ αὐτό, καὶ ἐνίκησε μὲν κατ' ἀρχὰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τὸν Λ. Κράσσον, ἀλλ' εἶτα ἡττηθεὶς καὶ ἀπαχθεὶς ἐν θριάμβῳ εἰς Ῥώμην (130), ἐθανατώθη (Στρβ. ΙΔ, 646).—4) Γραμματικὸς Ἀλεξανδρεύς, σύγχρονος τοῦ Στράβωνος, πολλὰ γράψας περὶ Ὁμήρου, ὧν ἀποσπάσματα σώζονται ἐν τοῖς ὁμηρικοῖς σχολίοις, ἰδίως ἐκ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ τοῦ «περὶ σημείων.»—5) Ἀ. ἐκ Τάραντος, γράψας περὶ ἀρχαίων μύθων καὶ ἱστορημάτων.

**'Αριστόξενος,** ἐκ Τάραντος, μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, γράψας περὶ τὸ 318 π. Χ. πολυάριθμα συγγράμματα, ἐξ ὧν σώζονται 3 βιβλία ἐπιγραφόμενα Ἁρμονικὰ στοιχεῖα, καὶ μέρος ἑνὸς περὶ ῥυθμικῶν στοιχείων. Ἐν αὐτοῖς πρῶτος πάντων αὐτὸς ἐζήτησε τὰς ἐπιστημονικὰς τῆς μουσικῆς βάσεις.

**Ἄριστος,** 1) Σαλαμίνιος ἐκ Κύπρου, γράψας ἱστορίαν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. — 2) Ἀκαδημαϊκὸς φιλόσοφος ἐξ Ἀσκάλωνος, διδάσκων ἐν Ἀθήναις, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ διδάσκαλος τοῦ Μ. Βρούτου (Πλουτ. Βρ. Β.—Cic. Br. XCVII).

**'Αριστοτέλης,** ἐκ Σταγείρων τῆς Χαλκιδικῆς ἐν Μακεδονίᾳ, υἱὸς Νικομάχου, ἰατροῦ Ἀμύντα τοῦ Β, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐγεννήθη τῷ 384 π. Χ. Ἀπῆλθε δὲ τῷ 367 εἰς Ἀθήνας, καὶ ὅτε μετὰ 3 ἔτη ἐπέστρεψεν ὁ Πλάτων ἐκ Σικελίας, τὸν ἐδέχθη ὡς μαθητήν του καὶ τὸν ἐκάλει τὸν

ἀναγνώστην, καὶ τὸν νοῦν τῆς διατριβῆς, ἤτοι τοῦ σχολείου του. Ἔμεινε δ' εἰς Ἀθήνας εἴκοσιν ὅλα ἔτη, καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ θανάτου τοῦ Πλάτωνος (347) ἦν ὁ Ἀρ. ἐν Μακεδονίᾳ, πεμφθεὶς εἰς πρεσβείαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· μετὰ ταῦτα δὲ μετέβη παρὰ τῷ Ἑρμείᾳ, ἡγεμόνι τοῦ Ἀταρνέως ἐν Μυσίᾳ, οὗ ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν Πυθιάδα· μετὰ τὴν πτῶσιν δ' αὐτοῦ (345) ἀπῆλθεν εἰς Μυτιλήνην, καὶ δύο ἔτη μετὰ ταῦτα (343) ἐκλήθη εἰς Μακεδονίαν ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ 13ετοῦς τότε Ἀλεξάνδρου. Ἔμεινε δ' ἐκεῖ 8 ἔτη, εἰ καὶ μετὰ τέσσαρα ἤδη ὁ Ἀλέξανδρος διεῖπε τὴν ἀντιβασιλείαν τοῦ πατρός του ἁπάντων. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐμύησε τὸν μαθητήν του εἰς τ' ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ τὸ χειρόγραφον τῆς Ἰλιάδος ὃ τῷ ἔδωκεν ἔφερε πάντοτε ὁ Ἀλέξανδρος μεθ' ἑαυτοῦ· συγχρόνως δ' ἀνέπτυξεν αὐτὸν διὰ τῶν ὑψηλῶν τῆς φιλοσοφίας ἀληθειῶν, ἰδίως τῶν τῆς φυσιογνωσίας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς, εἰ καὶ μετὰ ταῦτα ὁ κατακτητὴς βεβαίως εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ ἰδίας θεωρίας ἐφήρμοσεν. Ἐλευθεριώτατα δ' ἐπρομήθευεν ὁ βασιλεὺς πάσας τὰς πρὸς τὰς μελέτας τῶν φυσικοϊστορικῶν ἐπιστημῶν ἀναγκαίας μεγάλας δαπάνας τοῦ Ἀριστοτέλους. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 335 μετέβη αὖθις ὁ Ἀριστοτέλης εἰς Ἀθήνας, καὶ ἔμεινε πάλιν ἐκεῖ ἐπὶ 13 ἔτη, διδάσκων κατὰ τὸ Λύκειον, γυμνάσιον παρὰ τῷ Ἰλισσῷ, δὶς τῆς ἡμέρας, εἰς περιπάτους, τὸν ἑωθινὸν πρὸς ἀκροατὰς ἐκλεκτοτέρους καὶ μᾶλλον παρεσκευασμένους διὰ ὑψηλὰ ἀκροάματα, τὰ ἐξωτερικά, καὶ τὸν δειλινὸν διὰ τὰ ἐσωτερικὰ ἀκροατικά, ἀποτεινόμενα πρὸς κοινὸν ἧττον μεμυημένον, καὶ ἀφορῶντα εἰς προσιτώτερα ἀντικείμενα, οἷον τῆς ἠθικῆς, διαλεκτικῆς, ῥητορικῆς. Τότε ἀπέθανε καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Πυθιάς· ἐχαλαρώθησαν δὲ καὶ αἱ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον σχέσεις του, διότι ὁ ἀνεψιός του Καλλισθένης, συνοδεύσας τὸν κατακτητὴν ἵνα γράψῃ τὴν ἱστορίαν του, παρώργισεν αὐτὸν κηρυχθεὶς ἐναντίον τῆς τάσεως αὐτοῦ πρὸς παραδοχὴν ἀσιανῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, καὶ εἰς εἱρκτὴν ἐγκλεισθείς, ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ. Ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον ὁ Δημόφιλος κατηγόρησεν τὸν Ἀρ. ἐπ' ἀσεβείᾳ, καὶ τότε ἔφυγεν αὐτὸς εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, ἔνθα εἶχε συγγενεῖς, καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος (322) ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐκ παθήσεως τοῦ στομάχου. Εἰ καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς του πολλοί, τὸ ὕψος τῆς διανοίας του μὴ κατανοοῦντες, καὶ τὴν θέσιν αὐτοῦ φθονοῦντες, κατεφέροντο κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ πόλις τῆς γεννήσεώς του τὸν ἐτίμησεν ὡς ἥρωα, καὶ ἑορτὴν ἐψήφισε, τὰ Ἀριστοτέλεια. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἀριστοτέλους συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἐρευνᾷ πάντα τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ νοητὰ (τὰ αἰσθανόμενα καὶ τὰ νοούμενα), καὶ ἀπ' αὐτῶν ν' ἀνέρχηται εἰς τὰς αἰτίας, εἰς τὸ διότι, θεωρῶν ὅτι αὕτη μόνη ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη καθ' ἑαυτὴν καὶ δι' ἑαυτήν, κυρίως τῷ θείῳ, ὡς αἰτίᾳ τοῦ παντὸς ἀνήκουσα (ἥν γὰρ






μάλιστ' ἂν ὁ θεὸς ἔχοι θεία τῶν ἐπιστημῶν ἐστί), καὶ διὰ τοῦτο σπουδαστέα ὑπὸ παντὸς συναισθανομένου τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν (ἄνδρα δ' οὐκ ἄξιον μὴ οὐ ζητεῖν τὴν καθ' αὑτὸν ἐπιστήμην). Διέκρινε δὲ μεταξὺ δυνάμεως, ἤτοι τῶν στοιχείων τῆς ἀναπτύξεως, καὶ ἐνεργείας, ἤτοι τῆς πρὸς σκοπὸν (ἐντελέχειαν) ἀναπτύξεως τῶν στοιχείων. Συγγράμματα δ' ἔγραψε πάμπολλα (περὶ τὰ 400) ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἀφῆκεν εἰς τὸν διάδοχον τῆς διδασκαλίας του, τὸν Θεόφραστον, μετὰ τῆς πλουσιωτάτης βιβλιοθήκης του, ἥτις μετὰ ταῦτα εἰς Ἀλεξάνδρειαν μετακομισθεῖσα, ὑπῆρξεν ἡ βάσις τῆς τῶν Πτολεμαίων βιβλιοθήκης, τῆς πυρποληθείσης ὅτε ἡ Ἀλεξάνδρεια ἠλώθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. Τὰ δὲ χειρόγραφα τοῦ φιλοσόφου ἐκληροδότησεν ὁ Θεόφραστος εἰς Νηλέα τινά, ὅστις λέγεται ὅτι, φοβούμενος μὴ ἁρπαγῶσιν ὑπὸ τῶν ἐν Περγάμῳ βασιλέων, κατέκλεισεν αὐτὰ εἰς ὑπόγειον, καὶ ἐκεῖ ἐπὶ 130 ἔτη λησμονηθέντα, περιῆλθον εἰς κακὴν κατάστασιν· ἔτι μᾶλλον δ' ἔβλαψαν αὐτὰ αἱ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Τηΐου Ἀπελλίκωνος γενόμεναι προσπάθειαι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν. Ὁ Σύλλας δ' ὅτε ἐκυρίευσε τὰς Ἀθήνας, ἔφερεν αὐτὰ ὡς λάφυρα εἰς Ῥώμην, ἔνθα οὐδεὶς ἦν ὁ δυνάμενος ν' ἀσχοληθῇ ἐπ' αὐτῶν. Λέγεται δ' ὅτι ἐπετράπη εἰς Ἕλληνά τινα γραμματικὸν, Τυραννίωνα καλούμενον, νὰ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν, δι' ὧν ἐγένοντο γνωστὰ εἰς τὸν Κικέρωνα καὶ ἄλλους Ῥωμαίους, καὶ ὅτι ἄλλος τις γραμματικὸς, ὁ Ῥόδιος Ἀνδρόνικος, διήρεσεν εἰς πραγματείας τὰ ἔργα αὐτοῦ· ἀλλὰ ταῦτα ἀμφιβάλλονται, καὶ βέβαιον μένει ὅτι τὰ περισωθέντα ἔργα τοῦ Ἀριστοτέλους εἰσὶν ἐν πλείστοις διεφθαρμένα. Εἰσὶ δὲ ταῦτα κατ' ἐπιστημονικὴν τάξιν· 1) Τὰ λογικά, ἃ μετὰ ταῦτα συνεδέθησαν εἰς ἓν καὶ ἐκλήθησαν Ὄργανον, τὰ ἑπόμενα· α) Κατηγορίαι, αἱ θεμελιώδεις ἔννοιαι· β) περὶ ἑρμηνείας, σπουδαῖον ἔργον ἰδίως ὑπὸ γλωσσολογικὴν ἔποψιν· γ) Ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα, ἑκάτερον εἰς 2 βιβλία, περὶ συμπερασμάτων καὶ ἀποδείξεων· δ) Τοπικά, 3 βιβλία, περὶ εὑρέσεως τῶν ἀποδείξεων ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν (τόποι)· ε) περὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων, 2 βιβλία, ἤτοι περὶ ἐξελέγξεως σοφιστικῶν ψευδαποδείξεων. Τούτοις προσθετέα καὶ δύο ἄλλα τῆς ἐφηρμοσμένης περὶ τὴν γλῶσσαν ἐπιστήμης· στ) τέχνη ῥητορικὴ εἰς 3 βιβλία, περὶ τῆς βουλευτικῆς, τῆς δικανικῆς καὶ τῆς ἐπιδεικτικῆς ῥητορικῆς. Τῷ ἀποδίδοται δὲ καὶ ἑτέρα Ῥητορικὴ πρὸς Ἀλέξανδρον, ἴσως ὀρθότερον ἀποδοτέα εἰς Ἀναξιμένην τὸν Λαμψακηνόν (ἴδ.)· ζ) περὶ ποιητικῆς, ἤτοι τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτῆς, πρὸ πάντων τῆς τραγῳδίας, ἴσως τμῆμα ἢ πρῶτον σχέδιον μεγαλητέρου συγγράμματος. 2) **Τὰ κυρίως φιλοσοφικὰ** α) Τὰ μετὰ τὰ φυσικά, συνήθως διαιρούμενα εἰς βιβλία 14. Ὁ τίτλος ὅμως δὲν φαίνεται ὢν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅστις μᾶλλον ἐπέγραψε «πρώτη φιλοσοφία,» καὶ ὑποτίθεται ὅτι διάφοροι πραγματεῖαι μεταγενεστέρως μόνον συνεδέθησαν εἰς τοῦτο τὸ γενικὸν σύγγραμμα· β) Περὶ ψυχῆς, εἰς 3 βιβλία, πλήρης ἀλλ' οὐχὶ λίαν εὐνόητος ἀπόπειρα ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως τῆς ψυχολογίας. Τὰ δὲ φυσιογνωμικὰ δὲν φαίνονται ὄντα γνήσια· γ) Ἠθικὰ Νικομάχεια εἰς 10 βιβλία, βαθείας ἰδέας διὰ λαμπρᾶς γλώσσης ἐκφράζοντα. Τὰ δ' ἠθικὰ Εὐδήμεια, εἰς 7 βιβλία, ἐξεδόθησαν μετὰ θάνατον αὐτοῦ, καὶ ἐντελῶς κατὰ τὸ πνεῦμά του, ὑπὸ τοῦ Ῥοδίου Εὐδήμου. Ἐξ ἀμφοτέρων δὲ τῶν συγγραμμάτων ἐξήχθησαν μετὰ ταῦτα τὰ Ἠθικὰ μεγάλα, εἰς 2 βιβλία.—3) **Τὰ πολιτικοοικονομικά·** α) Πολιτικά, ἢ πολιτικὴ ἀκρόασις, εἰς 8 βιβλία, περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πολιτείας, τῶν πολιτευμάτων καὶ τῆς ἰδέας αὐτῶν καὶ περὶ ἀγωγῆς. Τὸ δὲ πολύτιμον ἔργον πολιτεῖαι πόλεων ρνή', αἵτινες ἦσαν αἱ μὲν ἑλληνικαὶ αἱ δὲ καὶ μή,

ἀπωλέσθη, πλὴν ὀλίγων ἀποσπασμάτων· 6) Οἰκονομικὰ εἰς βιβλία 2. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τὸ πρῶτον κυρίως μόνον συνάδει μετὰ τῶν 'Αριστοτελικῶν ἰδεῶν, δι' ὃ ὑπετέθη ὅτι τὸ δεύτερον ἐγράφη μᾶλλον ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου. — 4) **Μαθηματικοφυσικά·** α) Μηχανικὰ προβλήματα, ἐξ ὧν πλεῖστα ἠρανίσθη καὶ ὁ Βιτρούβιος· β) Περὶ ἀτόμων γραμμῶν· γ) Φυσικὴ ἀκρόασις, 8 βιβλία περὶ τῶν γενικῶν νόμων τῆς φύσεως. Τὸ ὄγδοον φαίνεται μὴ ὂν γνήσιον· δ) Μετεωρολογικά, εἰς βιβλία 4. Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι ἐξήχθη ἡ περὶ κόσμου ἢ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴ περὶ τοῦ παντός, ἥτις κρίνεται ὡς μὴ γνησία, καὶ ὑπό τινων τῶν νεωτέρων ἀποδίδοται εἰς τὸν Ποσειδώνιον, ὑπ' ἄλλων εἰς τὸν Χρύσιππον, ἢ καὶ ἄλλους· ε) Περὶ οὐρανοῦ, 4 βιβλία· στ) περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, 2 βιβλία· ζ) Ἀνέμων θέσεις καὶ προσηγορίαι, ἀπόσπασμα ἐκ μείζονος ἀπολεσθέντος συγγράμματος περὶ σημείων χειμώνων· η) Προβλήματα, 38 κεφάλαια. — 5) **Φυσικοϊστορικά·** α) Περὶ ζῴων ἱστορίας, 50 βιβλία, ἐξ ὧν μόνον τὰ 10 διεσώθησαν, καὶ τὸ 10ον, ἂν γνήσιον, εἶναι πιθανῶς μετατεθειμένον· β) Περὶ ζῴων μορίων, 4 βιβλία· γ) Περὶ ζῴων γενέσεως, 5 βιβλία, ἴσως μέρος τοῦ μεγάλου συγγράμματος. Τὸ δὲ περὶ φυτῶν δὲν εἶναι γνήσιον· δ) 11 φυσιολογικαὶ πραγματεῖαι, ἐκδιδόμεναι συνήθως ὑπὸ τὸν τίτλον Parva Naturalia· ε) Περὶ ἀκουστῶν· στ) Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, συλλογὴ ἴσως ὑπ' ἄλλων γενομένη ἐκ τῶν συγγραμμάτων του· ζ) Περὶ χρωμάτων, ὑπόπτου γνησιότητος. — Τῷ ἀποδίδονται δὲ καὶ ἓξ σωζόμεναι ἐπιστολαὶ μὴ γνήσιαι. Ἀλλὰ γνήσιος ἐστὶν ὁ πρὸς Ἑρμείαν ὕμνος εἰς τὴν ἀρετήν. Δίστιχα δὲ 58, φέροντα τὸν τίτλον πέπλος, πιθανὸν νὰ ἐλήφθησαν ἐκ διαφόρων του ἔργων.

**'Αριστοφάνης,** 1) Ἀθηναῖος, ὁ διάσημος κωμικὸς ποιητής, γεννηθείς, ὡς φαίνεται, τῷ 452 π. Χ., καὶ ἀποθανὼν τῷ 388, μικρὸν μετὰ τὴν παράστασιν τῆς κωμῳδίας αὐτοῦ, τοῦ Πλούτου. Εἶχε τρεῖς υἱούς, Ἄραξον, Φίλιππον καὶ Νικόστρατον, γράψαντας καὶ αὐτοὺς δράματα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των. Διετέλει δ' εἰς φιλικὰς σχέσεις πρὸς τὸν Πλάτωνα, ὡς καὶ πρὸς τοὺς δύο ὑποκριτάς, Φιλωνίδην καὶ Καλλίστρατον, οἵτινες ὑπεκρίθησαν εἰς τὰς δύο πρώτας (ἀπολεσθείσας) κωμῳδίας αὐτοῦ, τοὺς Δαιταλεῖς καὶ τοὺς Βαβυλωνίους (τῷ 427 καὶ 426 π. Χ.). Αἱ δὲ σωζόμεναι εἰσὶν 11, ἐν αἷς διαλάμπει σπανία ποιητικὴ μεγαλοφυΐα, μετὰ δηκτικωτάτου, ἐνίοτε, κατὰ τὰ τότε ἤθη, μᾶλλον τραχέος κωμικοῦ πνεύματος, εἰς ὑψηλὸν ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσα. Καταδικάζει δὲ ὡς ὀλέθριον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον. Οἱ Ἀχαρνεῖς,



οὕτω κληθέντες ἐκ τοῦ χοροῦ ὅστις σύγκειται ἐκ δημοτῶν τῶν Ἀχαρνῶν (Μενίδι), εἰσὶν ἡ κωμῳδία δι' ἧς ἐνίκησε τὸν Κρατῖνον καὶ τὸν Εὔπολιν, ἀλλ' ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα, διότι δὲν εἶχεν ἔτι τὴν ἡλικίαν εἰς ἣν ὁ νόμος ἐπέτρεπε τὸν δραματικὸν διαγωνισμόν. Οἱ δ' Ἱππῆς εἰσὶν ἡ πρώτη διδαχθεῖσα οὐ μόνον ἐπ' ὀνόματί του, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἀναβάντος εἰς τὴν σκηνήν, καὶ μαστίζει τὴν ἀκρισίαν τοῦ δήμου καὶ τὴν ἀβελτηρίαν τοῦ πανισχύρου δημαγωγοῦ Κλέωνος. Αἱ Νεφέλαι κατὰ τῶν σοφιστῶν οἵτινες διέστρεφον τότε τοῦ λαοῦ τὴν εὐθεῖαν κρίσιν καταφερομένη, ἐκλαμβάνει ἐσφαλμένως ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτῶν τὸν Σωκράτην, καὶ τοῦτον ἀτόπως διακωμῳδεῖ. Αἱ Σφῆκες (422 π. Χ.) καθάπτονται τῆς πρὸς τὰς δίκας τάσεως τῶν 'Αθηναίων. Ἡ Εἰρήνη, διδαχθεῖσα τὸ ἑπόμενον ἔτος, συνιστᾷ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πολέμου. Αἱ Ὄρνιθες (414) αἰνίττονται κωμικώτατα καὶ ποιητικώτατα τὴν φιλοδοξίαν τῶν 'Αθηναίων τοῦ νὰ ἐκτείνωσι τὴν δύναμίν των δι' ἀποικιῶν. Αἱ Θεσμοφοριάζουσαι εἰσὶν αἱ τὰ Θεσμοφόρια (ἑορτὴν τῆς Δήμητρος) πανηγυρίζουσαι γυναῖκες, εἰς δίκην εἰσάγουσαι τὸν Εὐριπίδην ὡς μισογύνην. Ἐν τῇ Λυσιστράτῃ, διδαχθείσῃ τὸ αὐτὸ ἔτος, θέλουσιν αἱ γυναῖκες νὰ βιάσωσι τοὺς ἄνδρας εἰς εἰρήνην. Οἱ Βάτραχοι καθάπτονται τοῦ Εὐριπίδου ὡς τὴν τραγῳδίαν διαφθείροντος· αἱ Ἐκκλησιάζουσαι διακωμῳδοῦσι τὰς ματαίας τάσεις πολιτικῶν μεταρρυθμίσεων· ὁ δὲ Πλοῦτος, ὁ θεὸς τοῦ πλούτου, ὃν τυφλὸν κατελθόντα θεραπεύει εἰς ἀγαθὸς πολίτης, ἐστὶν ἡ πρώτη μετάβασις ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς παλαιᾶς κωμῳδίας εἰς τὸν τῆς μέσης. Τὸ δὲ σωζόμενον αὐτοῦ κείμενον ἐστὶ τοῦ ἔτους 388, μεταρρύθμισις τῆς ἀρχικῆς συνθέσεως, ὡς καὶ αἱ Νεφέλαι, γενομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ. Ὅλαι αἱ κωμῳδίαι τοῦ 'Αριστοφάνους ἦσαν κατά τινας 44, κατ' ἄλλους 54 τὸν ἀριθμόν· ἀλλ' ἤδη οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν 4 ἐξ αὐτῶν μὴ γνησίας· σώζονται δὲ 37 τίτλοι αὐτῶν. — 2) 'Αριστοφάνης Βυζάντιος, γραμματικὸς, γεννηθεὶς περὶ τὸ 200 π. Χ., εἰς Ἀλεξάνδρειαν μαθητεύσας παρὰ Ζηνοδότῳ καὶ Καλλιμάχῳ· εἶτα δὲ διευθύνων τὴν βιβλιοθήκην, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 77 ἐτῶν. Ἠσχολήθη ἰδίως περὶ τὸν Ὅμηρον, καὶ ἔγραψε κρίσιν καὶ πραγματείας περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλων ποιητῶν. Συνέταξε δὲ καὶ λεξικογραφικὰς παρατηρήσεις, ἃς ἐπέγραψε λέξεις, καὶ ὧν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἔργων σώζονται ἀποσπάσματα. Αὐτὸς πρῶτος ἐπενόησε καὶ τὰ σημεῖα τῶν τόνων, ἅτινα εἶχον καταστῇ ἀναγκαιότατα κατὰ τὴν μετὰ τοὺς ποιητικοὺς χρόνους ἐν τῇ προφορᾷ ἐπικρατήσασαν προσῳδίαν.

**'Αριστοφῶν,** 1) Ἀζηνιεύς, ἐπίσημος ῥήτωρ ἐν Ἀθήναις, ἐπρότεινε μετὰ τὴν



πτῶσιν τῶν Λ (τῷ 403 π. Χ.) νόμον καθ' ὃν πάντες οἱ πρὸ Εὐκλείδου γεννηθέντες ἦσαν πολῖται καὶ ἂν ξένη ἦν ἡ μήτηρ, μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν χρόνον μόνοι οἱ ἀμφοτέρωθεν Ἀθηναῖοι (Ἀθην. ΙΓ, 38. — Δημοσθ. Εὐβουλ. 30). — 2) Ῥήτωρ σύγχρονος τοῦ Δημοσθένους, οὗ γραμματεὺς ἦν ὁ Αἰσχίνης. Οὐδὲν αὐτοῦ σώζεται. — 3) Ἀδελφὸς τοῦ Πολυγνώτου (ἴδ.), ζωγράφος καὶ αὐτὸς, ἧττον ἐπίσημος, ἀλλ' οὗ πολλὰ ἀξιόλογα μνημονεύονται ἔργα (Pl. XXXV, 40, 32. — Πλούτ. Ἀλκιβ. ΙΣΤ).

**'Αρίστων,** Χῖος στωϊκὸς φιλόσοφος, ἐν Ἀθήναις μαθητὴς τοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ Πολέμωνος, δὲν ἔμεινεν ὅλως πιστὸς εἰς αὐτῶν τὸ σύστημα, ἀλλὰ τὸ φυσικὸν καὶ διαλεκτικὸν αὐτῶν μέρος παρορῶν, ἐξεφράζετο σκωπτικῶς περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς θεότητος. Κατ' αὐτὸν, μέσος ὅρος δὲν ὑπῆρχε μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, καὶ ὑπέρτατον ἀγαθὸν ἦν ἡ ἀρετὴ, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἀδιάφορα τοῖς σοφοῖς. Τὰ μνημονευόμενα αὐτοῦ συγγράμματα περὶ μαντικῆς καὶ θέσεις (μᾶλλον κτίσεις) ἐθνῶν καὶ πόλεων, ἀπωλέσθησαν. Ἐπελέγετο δὲ καὶ Σειρὴν καὶ Φάλανθος (φαλακρὸς), πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἑπομένου, μεθ' οὗ καὶ οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις τὸν συνέχεον. — 2) Ἀρ. Κεῖος Ἰουλιήτης, ἐκ τῆς πόλεως Ἰουλίας, φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Λύκωνος, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἀρχηγὸς τῆς περιπατητικῆς σχολῆς περὶ τὸ 226 π. Χ, ἣν, κατὰ τὴν κρίσιν τῶν Ῥωμαίων (Cic. Fin. V, 5. — Cat. M. I, 3) φιλόκαλος μᾶλλον ἢ ἐμβριθὴς, καὶ οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὡς σπουδαῖος φιλόσοφος, καίτοι γράψας πολλὰ, ἐξ ὧν οὐδὲν διεσώθη.

**'Αριστωνίδας,** Ῥόδιος ἢ Θηβαῖος γλύπτης, πρὸ τοῦ Πραξιτέλους, τὴν πολυχρωμίαν εἰς τὸν χαλκὸν ἐφαρμόσας (Pl. LXXXIV, 19, 9. — Rang. Ant. Hell. n. 50).

**'Αρίων,** διάσημος ποιητὴς καὶ μουσικὸς, περὶ τὸ 585 π. Χ. ἐν Μεθύμνῃ τῆς Λέσβου ἀκμάσας. Πρῶτος ἐκανόνισε διὰ τὰς βακχι-

κὰς ἑορτὰς τὸν διθύραμβον εἰς κυκλίους χορούς. Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ σώζεται εἷς μόνος ὕμνος (Αἰλ. Ζ. Ἱστ. ΙΒ, 45), ἀλλ' οὐχὶ γνήσιος. Ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν ὡς φίλος παρὰ Περιάνδρῳ τῷ τυράννῳ τῆς Κορίνθου. Διηγοῦντο δ' οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἀπῆλθε ποτὲ εἰς Σικελίαν, καὶ ἐπιστρέφοντα εἰς Κόρινθον, οἱ ναῦται ἠθέλησαν νὰ τὸν ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν ἵνα λῃστεύσωσι τὸν πλοῦτόν του· ἀλλὰ τοὺς ἔπεισε νὰ τῷ ἐπιτρέψωσι νὰ λάβῃ πρῶτον τὴν λύραν του καὶ νὰ ψάλῃ ἕνα ὕμνον. Εἶτα δ' ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκεῖ δελφίν, ὑπὸ τῆς μελῳδίας αὐτοῦ καταθελχθείς, τὸν ἔλαβεν εἰς τὰ νῶτά του καὶ τὸν ἀπέθεσεν εἰς τὸ Ταίναρον, ὅθεν ἐπορεύθη πρὸς τὴν Κόρινθον· ὅτε δ' οἱ ναῦται, ἐλθόντες εἰς Κόρινθον διηγοῦντο εἰς τὸν Περίανδρον ὅτι ἀφῆκαν τὸν Ἀρίωνα ἐν Ταράντῳ καλῶς ἔχοντα, ἐφάνη αἴφνης οὗτος πρὸ αὐτῶν, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσι τὸ ἔγκλημά των. Εἰς τὸ Ταίναρον δ' ἦν ἱδρυμένον χαλκοῦν ἄγαλμα ἀνδρὸς καθημένου ἐπὶ δελφῖνος, λεγόμενον ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀρίωνος ἀνετέθη, καὶ ὃν πιθανῶς εἴτε μεταγενεστέρα παράστασις τοῦ μύθου τούτου, ἢ ἄγαλμά τι τοῦ Ποσειδῶνος ἢ ἄλλης θαλασσίας θεότητος, ὃν ἀφορμὴν εἰς τὸν μῦθον (Ἡρδ. Α, 23).

**'Αρκαδία,** ἡ μέση χώρα τῆς Πελοποννήσου, ἔχουσα πρὸς Β. τὴν Κορινθίαν καὶ Σικυωνίαν, πρὸς Α. τὴν Ἀργολίδα καὶ Φλιασίαν, πρὸς Ν. τὴν Λακωνίαν καὶ Μεσσηνίαν, πρὸς Δ. τὴν Ἠλείαν, λίαν ὀρεινή, ἔχουσα ἐκ τῶν Ἀροανίων ὀρέων ῥέουσαν, ἣ μᾶλλον σταλάζουσαν πρὸς τὸν ποταμὸν Κρᾶθιν τὴν Στύγα, ἥτις ἐμυθεύετο ἐν τῷ Ἅδῃ ῥέουσα, καὶ ἧς τὸ ὕδωρ ἐνομίζετο συντρίβον πᾶν ἀγγεῖον, πλὴν τῶν κατεσκευασμένων ἐξ ὄνυχος ὄνου. Αἱ τὰς κοιλάδας αὐτῆς καλύπτουσαι λίμναι ἦσαν ἡ Στυμφαλὶς, παρ' ἣ ὁ Ἡρακλῆς κατετόξευσε τὰς ἀνθρωποβόρους στυμφαλίδας ὄρνιθας, καὶ ὁ Φενεὸς, οὗ ὁ αὐτὸς ἐλέγετο ἀνοίξας τὰς ὑπογείους καταβόθρας. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀρκαδίας ἐθεώρουν ἑαυτοὺς πάντοτε αὐτόχθονας, καὶ ἐλέγοντο προσέληνοι, ἤτοι πρὸ τῆς σελήνης ὑπάρχοντες (πιθανῶς προέλληνες)· ὁ δὲ χρησμὸς τοὺς ἔλεγε «βαλανηφάγους ἄνδρας,» ὡς τὴν χώραν οἰκοῦντας ὅτε ἦσαν ἔτι εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, πιθανῶς διότι εἰς τὴν δωρικὴν κατάκτησιν μόνοι ἀντέστησαν ἐπὶ τῶν τραχέων ὀρέων των. Τῶν πλείστων πόλεων αὐτῶν ἱδρυταὶ ἐθεωροῦντο ὁ Λυκάων, υἱὸς τοῦ Πελασγοῦ καὶ οἱ 50 υἱοὶ αὐτοῦ, ὅπερ αἰνίττεται τὴν καθαρὰν πελασγικὴν αὐτῶν ἐθνικότητα. Ἦσαν δὲ ἀγροϊκος λαὸς ποιμένων καὶ θηρευτῶν, δι' ὃ καὶ ὁ Πὰν καὶ ἡ Ἄρτεμις ἦσαν αἱ κυριώτεραι αὐτῶν θεότητες· καὶ προσέτι ἠγάπων περιπαθῶς τὴν μουσικὴν καὶ ἐξήσκουν αὐτήν. Τῷ 369 π. Χ., αἱ συνήθως διεσπασμέναι αὐτῶν πολιτεῖαι, εἰς ἓν συνελθοῦσαι, ἵδρυσαν τὴν Μεγαλόπολιν, καὶ ἡ πρωτίστη αὐτῶν προσπάθεια ἦν ν' ἀνθίστανται εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Σπάρτης. Εἶτα δὲ συνεδέθησαν αἱ διάφοροι Ἀρκαδικαὶ πόλεις μετὰ τοῦ ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ (Στρβ. Η, 388.—Παυσ. Η).

**'Αρκάδιος,** 1) γραμματικὸς ἐξ Ἀντιοχείας, τῆς β'. πιθανῶς ἑκατονταετηρίδος μ. Χ. πολλὰ γράψας μὴ διατηρηθέντα. Τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διατηρούμενα 20 βιβλία «περὶ τόνων» εἰσὶν ἀπόσπασμα τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἡρωδιανοῦ, ὃ ἐπεγράφετο «Καθόλου προσῳδία.»—2) Υἱὸς τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου, γεννηθεὶς ἐν Ἱσπανίᾳ τῷ 377 μ. Χ., ὁ πρῶτος τίτλον αὐτοκράτορος τῆς Ἀνατολῆς λαβὼν τῷ 395. Ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ του Ῥουφίνου, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ εὐνούχου Εὐτροπίου, καὶ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείρας Εὐδοξίας, κόρης Φράγκου τινὸς ἀρχηγοῦ. Ἀπέθανε δὲ νέος, τῷ 408.

**'Αρκὰς,** ὁ γενάρχης τῶν Ἀρκάδων, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Καλλιστοῦς· ἐδίδαξε τοὺς Πελασγοὺς νὰ τρώγωσιν ἄρτον ἀντὶ βαλάνων καὶ νὰ νήθωσιν ἔρια. Ὁ δὲ τάφος αὐτοῦ ἐδείκνυτο ἐν Μαντινείᾳ.

**'Αρκείσιος,** υἱὸς τοῦ Διὸς, πατὴρ τοῦ Λαέρτου, πατρὸς τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Π, 118. Ω, 270).



**'Αρκεσίλαος,** δωριστὶ Ἀρκεσίλας καὶ ἰωνιστὶ Ἀρκεσίλεως, 1) υἱὸς τοῦ Λύκου καὶ τῆς Θεοβούλης, εἷς τῶν τεσσάρων βοιωτῶν στρατηγῶν τῶν στρατευσάντων ἐπὶ Τροίαν, καὶ ὅστις ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος. — 2) σης Ἀκαδημίας, ὀλίγα γράψας, ἐξ ὧν ἄλλως τε οὐδὲν διετηρήθη. Ἐδίδασκε δὲ διαλογικῶς ὡς ὁ Σωκράτης, καὶ ἀπέθανε τῷ 241. Ἀποκρούων τὰ δόγματα τῆς στωϊκῆς φιλοσοφίας τοῦ συμμαθητοῦ του Ζήνωνος, ἀπέκλινε μᾶλλον πρὸς τὸν Πυρρώνιον σκεπτισμὸν, οὐδὲν ὡς βέβαιον παραδεχόμενος. Οὕτω



Ὄνομα διαφόρων βασιλέων τῆς Κυρήνης, ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Βάττου, ὧν ἐπισημότατος ὑπῆρξεν ὁ τέταρτος, Ἐν τῇ ἄνω εἰκόνι ληφθείσῃ ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου, παριστᾶται οὗτος ἐποπτεύων εἰς τὴν φόρτωσιν τοῦ σιλφίου, φυτοῦ οὗ ὁ ὀπὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ἄριστον ἄρτυμα τῶν φαγητῶν.—3) Ποιητής τις τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας.—4) Ἐκ Πιτάνης τῆς Αἰολίας, περὶ τὰ 300 π. Χ., σπουδάσας ὑπὸ τὸν μαθηματικὸν Αὐτόλυκον, καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν Θεόφραστον καὶ Πολέμωνα, ἐγένετο, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κράτητος, ἀρχηγὸς τῆς μέλλεγει ἐν Σήξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ (κ. Μαθ. Ζ, 153), «ὅτι οὐδέν ἐστι μεταξὺ ἐπιστήμης καὶ δόξης κριτήριον ἡ κατάληψις. Αὕτη γὰρ ἦν φασι κατάληψιν καὶ γὰρ καταληπτικῆς φαντασίας συγκατάθεσιν, ἤτοι ἐν σοφῷ ἢ ἐν φαύλῳ γίνεται. Ἀλλ' ἐάν τε ἐν σοφῷ γένηται, ἐπιστήμη ἐστὶν, ἐάν τε ἐνφαύλῳ, δόξα, καὶ οὐδὲν ἄλλο παρὰ ταῦτα ἢ μόνον ὄνομα μετείληπται. ... Μὴ οὔσης δὲ καταλήψεως, πάντα ἔσται ἀκατάληπτα.»

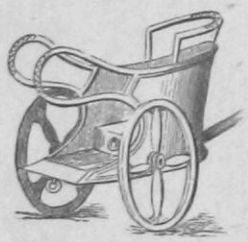
**Ἀρκόννησος,** 1) νῆσος τοῦ Αἰγαίου παρὰ τῇ Ἰωνίᾳ, καὶ Ἀσπὶς καὶ Μάκρις καλουμένη (Στράβ. ΙΔ, 643). — 2) Νῆσος ἀποτελοῦσα τὸν λιμένα τῆς Ἁλικαρνασσοῦ (Στρβ. ΙΔ, 656).

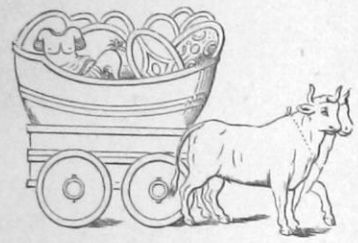
**Ἀρκτῖνος,** Μιλήσιος κυκλικὸς ποιητής, 776 π. Χ. Ἴδ. Ἔπος.

**Ἄρκτος, Ἀρκτοῦρος.** Ἴδ. Ζῴδια.

**Ἅρμα,** τὸ Ὁμηρικόν, εἶχε συνήθως δύο ἵππους ἐζευγμένους· ὅτε δ' ἦν τέθριππον, ἐζεύγνυε καὶ τοὺς 4 πλησίον ἀλλήλων ἢ κατὰ μέτωπον· ἀλλὰ τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους διετηρήθη κυρίως μόνον εἰς τοὺς ἀγῶνας, διότι οἱ Ἕλληνες σπανίως ἐποιοῦντο χρῆσιν ὀχημάτων, προκρίνοντες νὰ πεζοδρομῶσιν ἢ νὰ ἱππεύωσιν. Ὁ δίφρος, ἤτοι τὸ σῶμα τοῦ ἅρματος εἶχε δύο τροχοὺς (ἢ κύκλα) μικρούς, ἵνα μὴ ἀνατρέπηται καὶ εἰς τὰς ταχυτέρας στροφάς· ἐμπρὸς δ' ἦν κλειστὸν, ἔχον ἄνω τὸν ἄντυγα, ἤτοι δύο μετάλλινα ἡμικυκλικὰ ἢ ἄλλου σχήματος ἀνοίγματα εἰς ὃν προσεδένοντο ἴσως οἱ χαλινοὶ ἢ καὶ οἱ ἵπποι οἱ λεγόμενοι σειραῖοι, σειραφόροι, παράσιτοι, περέωροι, εἰς τὰ τέθριππα οἱ δύο πλάγιοι, κατ' ἀντίθεσιν τῶν ζυγίων, τῶν δύο μέσων, τῶν εἰς τὸν ζυγὸν δεδεμένων. Ὄπισθεν δ' ἦν τὸ ἅρμα ἀνοικτὸν, ἐπίσης ἄντυγας ἔχον, ὅπως βοηθῆται ὑπ' αὐτῶν ἀναβαίνων καὶ καταβαίνων ὁ ἡνίοχος, καὶ ὁ παρ' αὐτὸν ἱστάμενος παραβάτης, ὁ ὁπλίτης δι' ὃν ἦν τὸ ὄχημα, καὶ ὅστις οὕτω, καὶ τρέχοντος αὐτοῦ, ἠδύνατο ἐνίοτε ν' ἀναβαίνῃ καὶ καταβαίνῃ. Ἡ δὲ λεγομένη ἀπήνη ἢ ἅμαξα, πρὸς κοινὴν χρῆσιν, καὶ ἰδίως διὰ τὰς τελετὰς τῶν γάμων, ἦν συνήθως τετράτροχος, ἔχουσα δύο ἕδρας, καὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀνοικτή· περίκλειστος δ' ἐξ ἐναντίας ἡ σκευοφόρος. Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ ἐν Ἀσίᾳ πρὸ πάντων μετεχειρίζοντο εἰς τὰς μάχας καὶ δρεπαννηφόρα ἅρματα, ἃ ὅμως δὲν ἐπεκράτησαν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ δ' ἅμαξα ἡ μεταγαγοῦσα τὸ σῶμα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, κατεσκευάσθη δι' ὅλων δύο ἐτῶν πολυτελέστατα χρυσελεφαντίνη (Διόδ. ΙΗ, 26. — Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 64. — Ἀθήν. Ε, 206). Οἱ Ῥωμαῖοι δ' ἐποιοῦντο πολὺ συνεχεστέραν χρῆσιν ἢ οἱ Ἕλληνες ἁμαξῶν, ὧν καὶ ποικιλώτερα ἐπ' αὐτῶν ἦσαν τὰ σχήματα.







**Ἅρμα,** 1) χωρίον ἐν Βοιωτίᾳ πρὸς τῇ Τανάγρᾳ, μεταξὺ Θηβῶν καὶ Αὐλίδος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 499), οὕτω κληθὲν ἢ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα θραυσθέντος ἅρματος τοῦ Ἀδράστου, ἢ ἐκ τοῦ Ἀμφιαράου, ἐνταῦθα καταβυθισθέντος (Στρβ. Θ, 404). Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔφερε καὶ παρακειμένη λίμνη (Αἰλ.). — 2) Μία τῶν κορυφῶν τοῦ Πάρνηθος (Στρβ.)

**Ἁρματοῦς,** πόλις καὶ ἀκρωτήριον τῆς Αἰολίδος, ἔνθα ὁ Σπαρτιάτης ναύαρχος Μίνδαρος ἠγκυροβόλησε πρὸ τῆς ναυμαχίας εἰς Κυνὸς Σῆμα (Θουκ. Η, 101).

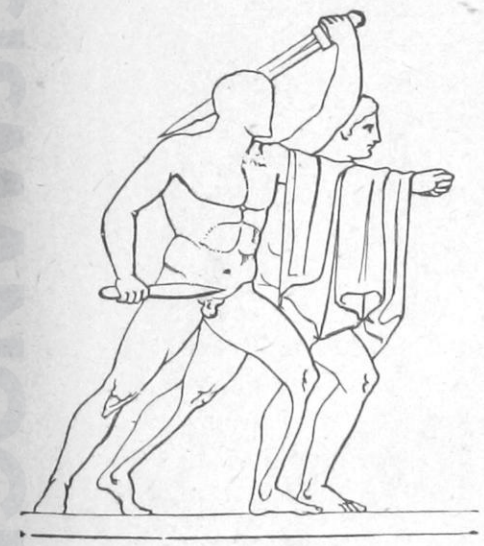
**Ἁρμένη** (Στρβ. ΙΒ, 545) ἢ **Ἁρμήνη** (Ξενοφ. Ἀναβ. ΣΤ, 1, 15), λιμὴν καὶ πόλις τῆς Παφλαγονίας.

**Ἁρμενία,** χώρα ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς



Μικρᾶς Ἀσίας μέχρι τοῦ Καυκάσου, περιέχουσα τὰς πηγὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ἀρχαιοτάτης Καυκασίας φυλῆς. Ὑποκείμενοι τοῖς Ἀσσυρίοις καὶ τοῖς Πέρσαις, ὑπέκυψαν ἔπειτα εἰς τοὺς Ἕλληνας βασιλεῖς τῆς Συρίας. Ὅτε δ' ὁ Ἀντίοχος ἡττήθη (190 π. Χ.) ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, διῃρέθη ἡ Ἁρμενία εἰς δύο κράτη, τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάσσονα Ἁρμενίαν, χωριζομένας ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου· εἶτα δὲ, αὕτη μὲν ἐγένετο ῥωμαϊκὴ, ἐκείνη δὲ, ἀπὸ τοῦ 226 μ. Χ., περσικὴ ἐπαρχία.

**Ἁρμόδιος** καὶ **Ἀριστογείτων,** νέοι Ἀθηναῖοι ἐκ Γεφυρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ σώσωσι τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν



Ἐξ ἀρχαίου νομίσματος.

Πεισιστρατιδῶν, καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων τοῦ ἔτους 514 π. Χ., κρύψαντες τὰ ξίφη των εἰς οὓς ἐκράτουν κλάδους μυρσίνης, ἐθανάτωσαν τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τὸν Ἵππαρχον, οὗ ἡ ἀκολασία τοὺς εἶχεν ἐξερεθίσει. Ἀλλ' ἔπεσε καὶ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ τὰ ξίφη τῶν δορυφόρων· ὁ δ' Ἀριστογείτων συλληφθεὶς ἐβασανίσθη καὶ ἐθανατώθη, ἀφ' οὗ ὡς συνωμότας κατήγγειλεν αὐτοὺς τοὺς φίλους τῶν Πεισιστρατιδῶν. Καὶ ἔμεινε μὲν ἔτι ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὁ ἕτερος ἐκ τούτων, ὁ Ἱππίας, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν ἐξασκῶν, ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐξεβλήθη, οἱ δύο τυραννοκτόνοι ἐθεωροῦντο ὡς εὐεργέται καὶ ἐλευθερωταὶ τῆς πατρίδος, καὶ ἀνδριάντες αὐτοῖς ἐστήθησαν πρὸ τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ἀπενεμήθη σίτισις ἐν τῷ Πρυτανείῳ (Ἡρόδ. Ε, 55. — Θουκ. Α, 20. ΣΤ, 54—59. — Παυσ. Α, 8, 15. ΚΓ, 1, 2. — Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 980).

**Ἁρμονία,** 1) ἴδ. Κάδμος. — 2) ἴδ. Τειχοδομία. — 3) ἴδ. Ναυτιλία.

**Ἁρμοσταὶ** καὶ Ἁρμοστῆρες (Ξεν. Ἑλ. Δ, 8, 39), ἐν Σπάρτῃ 1) 20 τὸν ἀριθμὸν, πιθανῶς δήμαρχοι τῶν περιοίκων. — 2) Οἱ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ὡς διευθυνταὶ εἰς τὰς ὑποκειμένας αὐτῇ πόλεις στελλόμενοι, ἵνα διοικῶσι τὰς φρουρὰς καὶ ὑπερασπίζωσι τὰς τῇ Σπάρτῃ ἀφωσιωμένας ὀλιγαρχικὰς μερίδας. Ἀλλ' ἡ ὑπεροψία αὐτῶν κατέστησε τὴν σπαρτιατικὴν ἡγεμονίαν πολλαχοῦ μισητήν.

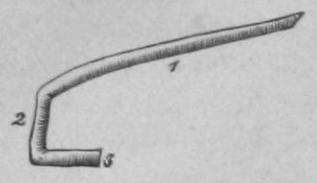
**Ἁρμόσυνοι,** ἐν Σπάρτῃ ἄρχοντες ἐπιμελούμενοι τῆς εὐκοσμίας τῶν γυναικῶν.

**Ἅρνη,** 1) ἀρχαία πόλις τῆς Βοιωτίας, οἰνοφόρος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 507) παρὰ τῇ Κορωνείᾳ, πρὸς τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ, ὑφ' ἧς κατεκλύσθη καὶ κατεστράφη. — 2) Πόλις ἐν τῇ ΝΔ Θεσσαλίᾳ, ὑπὸ Βοιωτῶν, ἴσως μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἀνωτέρω οἰκισθεῖσα, καὶ πρὶν Κιέριον καλουμένη (Θουκ. Α, 12). Ἐρείπια ν. Ματαράγκα.

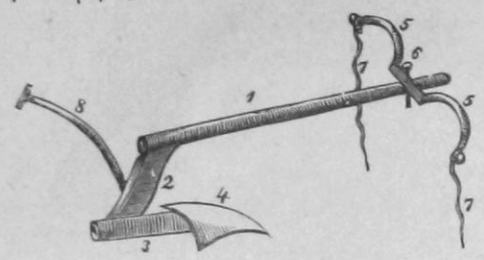
**Ἀρνόβιος,** Ἀφρικανὸς, ἐκ Σίκκης, ῥήτωρ τὸν χριστιανισμὸν ἀσπασθεὶς περὶ τὰ τέλη τοῦ γ' αἰῶνος, ἔγραψε καθ' ὕφος μᾶλλον ῥητορικὸν ἑπτὰ βιβλία «πρὸς τὰ ἔθνη» (τοὺς ἐθνικοὺς), ἀπολογίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, πολὺ συντελοῦν καὶ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας μυθολογίας.

**Ἄροτρον,** Δύο εἰδῶν ἄροτρα μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (Ὁμ. Ἰλ. Κ, 353. Ν, 703. — Ἡσίοδ. Ἔργ. κ. Ἡμ. 431), τὸ μὲν, τὸ ἀκατέργαστον, αὐτόγυον ἄροτρον, συνιστάμενον κατὰ τὸ σχ. Α, ἐκ κορμοῦ μικροῦ δένδρου, μετὰ κλάδου ἀποτελοῦντος ὀξεῖαν

γωνίαν, ὅστις εἰσήρχετο εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν ἔσκαπτεν, ἐν ᾧ ὁ κορμὸς ἐχρησίμευεν ὡς ῥυμὸς δι' οὗ εἵλκετο. Ὑπῆρχεν ὅμως ἤδη ἐπὶ Ἡσιόδου καὶ τὸ τεχνητὸν, τὸ πηκτὸν ἄροτρον, ὃ, κατὰ τὸ σχ. Β, ἀπετέλουν τὰ ἑπόμενα μέρη· 1) ὁ ἱστοβοεύς, ἤτοι ὁ ῥυμὸς δι' οὗ εἵλκετο· 2) ὁ γύης, ξύλον

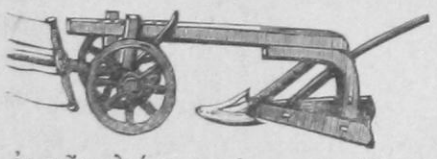


Σχ. Α.



Σχ. Β.

εἰς τὴν μίαν ἄκραν τοῦ ῥυμοῦ κατ' ἀμβλεῖαν γωνίαν μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένον· 3) τὸ ἔλυμα, ξύλον εἰς τὸν γύην προσηλωμένον κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τοῦ ῥυμοῦ, καὶ ἧ ὀξὺ εἰς τὸ ἄκρον, ἵνα σκάπτῃ τὴν γῆν, ἧ ἔχον ἐκεῖ μεταλλίνην τὴν 4) ὔνιν ἧ ὔννιν (τὸ ὑνίον). Εἰς δὲ τὸ ἄλλο πέρας τοῦ ῥυμοῦ ἦν 5) ὁ ζυγὸς, ὃν προσηλοῖ τὸ ξύλινον καρφίον 6) τὸ ἔνδρυον. Εἰς αὐτὸν προσέδεε τοὺς βόας ἐκ τοῦ τραχήλου τὸ 7) μέσαβον, μεσάβοιον ἧ ζυγόδεσμον. Εἰς τὸν γύην δ' ἦν προσηλωμένη καὶ ἡ 8) ἐχέτλη, δι' ἧς διηυθύνετο τὸ ἄροτρον, ἐντελῶς ὅμοιον πρὸς



τὰ ἐν τοῖς πλείστοις μέρεσι τῆς Ἑλλάδος εἰσέτι ἐν χρήσει.

**Ἄρουρα,** μέτρον ἐπιφανείας, καθ' Ἡρόδοτον (Β, 168), ἴσως ἐν Αἰγύπτῳ, 100 πήχεων αἰγυπτιακῶν· κατὰ δὲ Σουίδαν, τὸ τέταρτον τοῦ πλέθρου, οὗ τὸ μῆκος ἦν 100 ποδῶν.

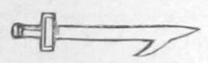
**Ἁρπάγη,** γαμψὸν μετάλλινον ἐργαλεῖον, δι' οὗ συνελαμβάνοντο καὶ εἵλκοντο



βάρη. Τοιαύτη καὶ ἡ κρεάγρα (Ἀριστοφ. Ἱπ. 772).

**Ἅρπαλος,** 1) Μακεδὼν συγγενὴς τοῦ Ἀντιγόνου. Ἀποβληθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ὁ Ἀλέξανδρος τὸν παρέλαβε μετὰ ταῦτα ὡς ταμίαν του. Δραπετεύσας δ' ἄπαξ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπέστρεψε πάλιν καὶ ἐσυγχωρήθη· ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὰς Ἰνδίας, ζήσας ἐν σπατάλῃ καὶ πολλὰ καταχρασθεὶς, ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἐκείνου, ἁρπάσας τὸ ταμεῖον, ἔφυγε μετὰ 6,000 μισθωτῶν εἰς Ἀθήνας. Ἀρνουμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων νὰ τὸν δεχθῶσιν, ἔπεμψεν ἐκ τοῦ Ταινάρου νὰ δωροδοκήσῃ τοὺς ἐπισημοτέρους ἐξ αὐτῶν. Οὕτως ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Ζητηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου ἐφυλακίσθη, καὶ ἔφυγεν εἰς Κρήτην, ἔνθα ἐδολοφονήθη. Ἴδ. Δημοσθένης. (Διόδ. ΙΖ, 108. — Παυσ. Α, 37. Β, 33.—Πλουτ. Φωκ. ΚΒ. Ἀλέξ. Ι, ΜΑ).— 2) Ἀστρονόμος πρὸ τοῦ Μέτωνος πειραθεὶς νὰ ὁρίσῃ κύκλον τοῦ ἔτους δι' ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν.

**Ἅρπη,** εἶδος ξίφους ἀγκιστροειδοῦς, ὃ ἔχει συνήθως ὁ Περσεὺς καὶ ὁ Ἑρμῆς.



**Ἁρποκράτης,** θεὸς τῆς σιωπῆς παρ' Αἰγυπτίοις, παιδίον ἐπὶ ἄνθους λωτοῦ καθήμενον, καὶ τὸν δάκτυλον ἔχον εἰς τὰ χείλη.

**Ἀρποκρατίων,** Οὐαλέριος, ῥήτωρ καὶ γραμματικὸς Ἀλεξανδρινὸς, ζήσας τὸν β' ἢ τὸν δ' αἰῶνα μ. Χ. Τούτου σώζεται τὸ Λεξικὸν τῶν δέκα ῥητόρων, περιέχον εἰδήσεις βιογραφικὰς περὶ αὐτῶν καὶ ἄλλων ἧττον γνωστῶν, διασαφήσεις χωρίων αὐτῶν ἀφορώσας μάλιστα εἰς τὸν δικαστικὸν ὀργανισμὸν τῶν Ἀθηνῶν, μαρτυρίας ἐξ ἀπολεσθέντων συγγραφέων, καί τινα τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας πλουτίζοντα.



**Ἅρπυιαι,** ἴσως κατ' ἀρχὰς αἰνιττόμεναι τὰς καταστρεπτικὰς θυέλλας. Καθ' Ὅμηρον, ὅστις τὴν μίαν αὐτῶν καλεῖ Ποδάργην (τὴν ταχύπουν), ἥρπαζον τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες ἐγίνοντο διὰ παντὸς ἀφανεῖς (Ἰλ. Π, 150. Ὀδ. Α, 241)· καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 267) Ἀελλὼ καὶ Ὠκυπέτη καλούμεναι, ἦσαν θυγατέρες τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἠλέκτρας, πτερωταὶ, καὶ ὡραίας ἔχουσαι κόμας. Οἱ μεταγενέστεροι δ' ἠὔξησαν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ὑπὸ ὀνόματα Ἀελλόπους, Θύελλα, Κελαινὼ, κτλ. καὶ τὰς παρίστων



ὡς τερατώδη πτηνὰ, γυναικεῖα πρόσωπα καὶ ἀετῶν γαμψοὺς ὄνυχας ἔχοντα. Ὁ δὲ κυριώτατος περὶ αὐτῶν μῦθος ἦν ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸν τυφλὸν Θρᾷκα μάντιν τὸν Φινέα, ὃν ἐβασάνιζον ἁρπάζουσαι ἧ φθείρουσαι πᾶσαν τροφὴν ἥτις τῷ παρετίθετο, μέχρις οὗ οἱ Ἀργοναῦται Ζήτης καὶ Κάλαϊς, οἱ πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορέως, τὰς ἐξωλόθρευσαν. Ὁ Βιργίλιος ὅμως (Æ. ΙΙΙ, 209) τὰς σώζει εἰς τὰς Στροφάδας νήσους διὰ νὰ τὰς ἀπαντήσῃ ἐκεῖ ὁ Αἰνείας.

**Ἀρρηφόροι ἧ Ἑρρηφόροι,** τέσσαρες μικραὶ κόραι, 7—11 ἐτῶν, κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως ἐκ τῶν εὐπατριδῶν ἐκλεγόμεναι, καὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν παρὰ τὸν ναὸν τῆς Πολιάδος ἐπὶ ἓν ἔτος διαιτώμεναι ἵνα ὑφαίνωσι τὸν πέπλον τῆς Ἀθηνᾶς. Κατὰ δὲ τὸν μῆνα Σκιροφοριῶνα, ὅτε ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τὰ Ἀρρηφόρια, δύο ἐξ αὐτῶν, φέρουσαι ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μυστηριώδη τινὰ ἀντικείμενα ἃ τοῖς ἔδιδεν ἡ ἱέρεια, κατήρχοντο ἐν τῇ νυκτὶ δι' ὑπογείου σύριγγος εἰς περίβολόν τινα ἱερὸν τῆς ἐν Κήποις Ἀφροδίτης ἐν τῇ κάτω πόλει, καὶ ἐκεῖ κατατεθεῖσαι ἃ ἔφερον, ἐλάμβανον ἕτερα, ἐπίσης ἄγνωστα εἰς αὐτὰς, καὶ τὰ ἔφερον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὅτε καὶ ἔπαυεν ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας των (Παυσ. Α, 27, 3.—Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 642.—Μ. Ἐτυμ.).

**Ἀρριανὸς,** Φλάβιος, ἐκ Νικομηδείας τῆς Βιθυνίας, μαθητὴς τοῦ Ἐπικτήτου, ἐπὶ Ἀδριανοῦ συγκλητικὸς ἐν Ῥώμῃ, καὶ τῷ 136 μ. Χ. διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας διορισθεὶς, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων πολιτογραφηθεὶς· εἶτα δὲ μετέβη καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν πατρίδα του. Τῆς πολεμικῆς ἐπιστήμης ἔμπειρος, ἔγραψεν Ἀνάβασιν Ἀλεξάνδρου εἰς βιβλία ἑπτὰ, κατὰ τὰς ἀρίστας πηγὰς, τὸν Ξενοφῶντα κατά τε τὸ ὕφος καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως ἐπιτυχῶς ἀπομιμηθείς. Ἔγραψε δὲ καὶ Τέχνην Τακτικὴν, οὐχὶ καλῶς διατηρηθεῖσαν· καὶ, ἴσως μέρος αὐτῆς, περὶ τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Ἀλανῶν, οὗ μικρὸν ἀπόσπασμα σώζεται· προσέτι τὴν Ἰνδικὴν (περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδίαν), ὃ ἐφιλοτέχνησεν εἰς διάλεκτον Ἰωνικὴν, πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ Ἡροδότου. Ὑπάρχει αὐτοῦ καὶ μικρὸς λόγος Κυνηγετικός. Πρὸ τῶν ἱστορικῶν δὲ φαίνεται συγγράψας ἔργα φιλοσοφικὰ, οἷα αἱ Διατριβαὶ Ἐπικτήτου εἰς 8 βιβλία, ὧν 4 σώζονται, καταδεικνύοντα αὐτὸν μαθητὴν τοῦ Ἐπικτήτου καὶ ὀπαδὸν τῆς Στοᾶς· προσέτι τὸ ἐγχειρίδιον Ἐπικτήτου, τὴν ἠθικὴν ἀντικείμενον ἔχον. Ἀπωλέσθησαν δὲ καὶ πολλὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον, εἰς 10 βιβλία. Τὰ Παρθικὰ, εἰς 17 βιβλία, ἐπραγματεύοντο περὶ τῶν πολέμων τοῦ Ἀδριανοῦ κατὰ τῶν Πάρθων. Τὰ Βιθυνικὰ, εἰς βιβλία 8, ἦσαν ἡ ἱστορία τῆς Βιθυνίας ἀπὸ τῶν μυθολογικῶν μέχρι τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων· μνημονεύονται καὶ ἡ Ἀλανικὴ, καὶ ἱστορία τοῦ Δίωνος καὶ τοῦ Τιμολέοντος.

**Ἀρριδαῖος,** 1) υἱὸς Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος καὶ Φιλίνης, ὀρχηστρίας ἐκ Λαρίσης. Ἀμβλύνουν ὄντα, δὲν τὸν ἐκακοποίησεν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον.

Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ κατακτητοῦ ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Εὐρυδίκην. Ἀλλὰ τῷ 317 π. Χ. συνέλαβεν ἡ Ὀλυμπιὰς καὶ ἐφόνευσεν ἀμφοτέρους (Πλούτ. Ἀλέξ. ΟΖ.—Διόδ. ΙΘ, 52).—2) Στρατηγὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἐπίτροπος τοῦ κράτους γενόμενος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περδίκκου, τῷ δὲ 319 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου ἐκβληθεὶς τῆς διοικήσεως τῆς Φρυγίας (Διόδ. ΙΘ, 51).

**Ἀρσάκης,** 1) Πέρσης στρατηγός (Αἰσχλ. Περσ. 991).—2) Βασιλεῖς Πάρθοι α) Ἀρσ. Α, Σκύθης ἢ Ἀχαιμενίδης τὴν γενετήν, ἱδρυτὴς τῆς δυναστείας τῶν Ἀρσακιδῶν, ὅτε ἐξήγειρε τοὺς Πάρθους κατ' Ἀντιόχου Β τῆς Συρίας, τῷ 256 π. Χ.—β) Ἀρσ. Β (Τιριδάτης), ἐνίκησε Σέλευκον τὸν Β (238), καὶ ἦν ὁ κυρίως ἱδρυτὴς τῆς Παρθικῆς ἀνεξαρτησίας.—γ) Ἀρσ. Γ, ὑπ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου (216) ἡττηθεὶς καὶ ἐκβληθείς, ἀλλ' εἶτα πάλιν εἰς τὴν θέσιν του ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἐπανελθών. — δ) Ἀρσ. Δ, βασιλεύσας τῷ 209. Πάντες δ' οἱ τῆς ἐποχῆς ταύτης βασιλεῖς τῆς Παρθικῆς προσωνομάζοντο καὶ Ἀρσάκαι, καὶ μέχρι τοῦ 226 γινώσκονται διὰ τοῦ περιληπτικοῦ ὀνόματος Ἀρσακίδαι.

**Ἀρσακία,** πόλις καὶ Ῥαγαία λεγομένη, διότι ἔκειτο οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Ῥαγῶν, παρὰ ταῖς Κασπίαις πύλαις. Ἀνοικοδομήσας αὐτὴν ὁ Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, τὴν ὠνόμασεν Εὔρωπον. Τὴν ἀνήγειρε δὲ πάλιν ὁ Ἀρσάκης, καταστραφεῖσαν ἐπὶ τῶν Παρθικῶν πολέμων (Στρβ. ΙΑ, 514, 524).

**Ἀρσινόη,** 1) τροφὸς τοῦ Ὀρέστου, σώσασα αὐτὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Κλυταιμνήστρας (Πίν. Πύθ. ΙΑ, 18). — 2) Ἴδ. Ἀσκληπιὸς καὶ Ἀλφεσίβοια. — 3) Θυγάτηρ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου καὶ Βερενίκης, γυνὴ Λυσιμάχου (300 π. Χ.). Χηρεύσασα, ἔζη ἐν Κασσανδρείᾳ τῆς Μακεδονίας, ὅθεν ἐξέβαλεν αὐτὴν ὁ ἑτεροθαλὴς ἀδελφός της Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνός, φονεύσας καὶ τοὺς δύο υἱούς της. Εἶτα ἐνυμφεύθη τὸν ἀδελφόν της Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον (Πλουτ. Δημ. ΛΑ).—4) Θυγάτηρ τοῦ ἐν Θράκῃ Λυσιμάχου, πρώτη γυνὴ τοῦ Πτολεμαίου Φιλαδέλφου, ἐκ ζηλοτυπίας πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ συνωμοσίαν ὀργανώσασα, ἧς οἱ μέτοχοι πάντες ἐθανατώθησαν, αὐτὴ δ' ἐξωρίσθη εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον (Παυσ. Α, 7). Μήτηρ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου.—5) Σύζυγος Μάγαντος, τοῦ βασιλέως τῆς Κυρήνης, εἶχε μνηστεύσει τὴν θυγατέρα της Βερενίκην μετὰ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου. Ἀλλ' ἐλκυσθεῖσα ὑπὸ τῶν θελγήτρων Δημητρίου, τοῦ υἱοῦ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, μετεμελήθη, καὶ ἤθελεν εἰς αὐτὸν νὰ τὴν δώσῃ· τοσοῦτον ὅμως ἄτοπον ἔρωτα συνέλαβε πρὸς αὐτὸν, ὥστε ὁ λαὸς παροργισθεὶς ἐφόνευσεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της, τῷ 250 π. Χ. (Just. XXVI 3.—6) Θυγάτηρ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου, νυμφευθεῖσα τὸν ἀδελφόν της Πτολ. τὸν Φιλοπάτορα, γυνὴ γενναία, εἰς τὴν κατὰ τῶν Συρίων μάχην ἐν Ῥαφίᾳ (207 π. Χ.) συμπολεμήσασα μετὰ τοῦ ἀνδρός της, ὅστις ὅμως δυσπιστήσας πρὸς αὐτὴν, τὴν ἐθανάτωσε τῷ 202 (Just. XXX, 2).—7) Ἀδελφὴ Πτολεμαίου τοῦ Διονύσου, ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτοῦ ἀναγνωρισθεῖσα βασίλισσα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. Εἶτα δὲ (41 π. Χ.) διέταξεν ἐν Μιλήτῳ τὴν δολοφονίαν της ὁ Ἀντώνιος.

**Ἀρσινόη,** ὄνομα διαφόρων πόλεων ἐπὶ τῶν Διαδόχων, εἰς Κύπρον, Μέσην Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν.

**Ἀρταβαζάνης,** ἑτεροθαλὴς ἀδελφὸς τοῦ Ξέρξου, διαμφισβητήσας αὐτῷ τὸν θρόνον, ἀλλ' ὑποταγεὶς καὶ ἐν Σαλαμῖνι γενναίως πολεμήσας καὶ φονευθείς (Ἡρδ. Ζ, 2. Η, 89).

**Ἀρτάβαζος,** στρατηγὸς τοῦ Ξέρξου, συνώδευσεν αὐτὸν, φεύγοντα μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἧτταν, μέχρις Ἀβύδου· εἶτα δ' ἐπανελθών, καὶ κυριεύσας τὴν Ὄλυνθον, ἡνώθη μετὰ τοῦ Μαρδονίου. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Πλαταιαῖς ἧτταν ἔφυγε μετὰ 40,000 εἰς Βυζάν-



τιον, καὶ τὴν ὑποχώρησιν αὐτοῦ διὰ τοῦ πεπηγμένου Στρυμόνος περιγράφει ὁ Αἰσχύλος (Πέρσ. 465)· εἶτα δὲ διεπραγματεύθη ἐν ὀνόματι τοῦ Ξέρξου μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Παυσανίου (Ἡρδ. Ζ, 66. Θ, 41. 89.—Θουκ. Α, 129.—Διοδ. ΙΑ, 31).—2) Στρατηγὸς Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος. Ὡς σατράπης τῆς Συρίας ἐπανέστη κατ' Ἀρταξέρξου τοῦ Ὤχου, (356 π. Χ.), βοηθούμενος ὑπὸ τῶν γαμβρῶν του, τῶν Ῥοδίων Μέντορος καὶ Μέμνονος, καὶ ὑπ' Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Χαρίδημον καὶ Θηβαίων μισθοφόρων· ὑπὸ τούτων ὅμως ἐγκαταλειφθεὶς, συνελήφθη, ἀλλ' ἐσυγχωρήθη. Φαίνεται δ' ὅτι καὶ ἐκ δευτέρου ἀποστατήσας, κατέφυγε πρὸς τὸν Φίλιππον ἐν Μακεδονίᾳ· ἀλλὰ μεσιτείᾳ τοῦ Μέντορος, ὅστις ἐν τούτοις εἶχεν ὑποταγῇ καὶ δειχθῇ χρήσιμος εἰς τὸν βασιλέα, ἐπέστρεψε πάλιν. Εἰς Δαρεῖον τὸν Κοδομανὸν ἐδείχθη πιστὸς, καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὸν διώρισε σατράπην τῆς Βακτρίας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Βαρσίνην (Διόδ. ΙΣΤ, 22.— Ἀρρ. Γ, 21).

**Ἀρτεμίδωρος,** 1) Γραμματικὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περὶ τὰ 230 π. Χ., μαθητὴς Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, συνέλεξε τοὺς βουκολικοὺς ποιητὰς, καὶ ἔγραψε περὶ τῆς δωρικῆς διαλέκτου.— 2) Ἐφέσιος περὶ τὸ 100 π. Χ., γεωγράφος καὶ περιηγητὴς, ἔγραψεν εἰς 11 βιβλία Γεωγραφούμενα, ἢ Περίπλουν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, τὸ Αἰγαῖον, τὴν Ἐρυθράν. Ὁ Στράβων καὶ ὁ Πλίνιος ἠρύσθησαν ἐξ αὐτοῦ· σώζονται δ' ἀποσπάσματα μόνον αὐτοῦ, καὶ περίληψις ὑπὸ Μαρκιανοῦ ἐξ Ἡρακλείας. — 3) Ἐφέσιος, ἀλλὰ λεγόμενος Δαλδιανὸς, κατὰ τὴν πατρίδα τῆς μητρός του Δάλδιν. Ἔζη ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίνων. Ἔγραψεν ὀνειροκριτικὸν εἰς 5 βιβλία, καλλιεπὲς, καὶ μὴ στερούμενον ποιητικῆς ἐμπνεύσεως· περιέχει καὶ πολλὰς περὶ τοῦ ἀρχαίου βίου νύξεις καὶ πληροφορίας.

**Ἄρτεμις,** μία τῶν μεγάλων θεαινῶν, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, ἀδελφὴ δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος γεννηθεῖσα μετ' αὐτοῦ ἐν Δήλῳ, ἡ θεὰ τῆς σελήνης καὶ τῆς ἄγρας, δι' ὃ καὶ ἀγροτέρα ἐπονομάζεται, καὶ ἰοχέαιρα λέγεται ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ τὸ πλεῖστον παριστᾶται φέρουσα ἡμισέληνον ὡς κόσμον τῆς κεφαλῆς, βραχὺν δὲ χιτῶνα, καὶ φαρέτραν καὶ τόξον, καὶ πολλάκις ἔλαφον ἢ θηρευτικὸν κύνα ὡς σύμβολον παρ' ἑαυτὴν ἔχουσα. Ὡς σελήνη δὲ, ἔχει ἐνίοτε καὶ δᾷδα εἰς τὴν χεῖρα, ἢ ποδήρη χιτῶνα φέρουσα καὶ κάλυμμα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν, ἐπιβαίνει οὐρανίου δίφρου, ὡς ὁ



ἀδελφός της πολλάκις. Ἦν δὲ παρθένος, καὶ αὐστηρότατα ἐτιμώρησε τοὺς τὴν αἰδὼ αὐτῆς ἐπιβουλεύσαντας, ὡς κατετόξευσε τὸν Ὠρίωνα· τὸν δ' Ἀκταίωνα μετεμόρφωσεν εἰς ἔλαφον μόνον διότι ἐτόλμησε νὰ τὴν ἴδῃ λουομένην. Ἐνίοτε ἐταυτίζετο μετὰ τῆς Εἰλειθυίας, ὡς προστάτις τῶν τοκετῶν, δι' ὃ καὶ

κουροτρόφος ἐπιλέγεται, καὶ ἡ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον κολακεία διέδιδεν ὅτι, ἵνα παρευρεθῇ εἰς αὐτοῦ τὴν γέννησιν, ἀπουσίασεν ἐκ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ της, ὅτε καὶ ἐπυρπόλησεν αὐτὸν ὁ Ἡρόστρατος. Καὶ συνετόξευσε μὲν μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, καυχηθείσης ὅτι ἦν εὐτεκνοτέρα τῆς Λητοῦς, ἀλλ' ἐν γένει ἐθεωρεῖτο ὡς θεὰ εὐερ-



γετική, καὶ ἐπελέγετο ἐν ἄλλοις σώτειρα. Οὕτως, ὅτε ὁ Ἀγαμέμνων ἠναγκάσθη ἐν Αὐλίδι νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα του Ἰφιγένειαν, ἡ θεὰ κατελθοῦσα ἐκ τῶν νεφῶν, ἔσωσε τὴν κόρην, ἄλλο ἱερεῖον ἀντ' αὐτῆς ἀντικαταστήσασα, καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς Ταυρίδα, ὡς ἱέρειαν εἰς τὸν ναόν της αὐτὴν δεξαμένη, μέχρις οὗ, ἐλθὼν ὁ Ὀρέστης, ἔλαβεν ἐκεῖθεν τὴν ἀδελφήν του, καὶ συγχρόνως ἥρπασε τὸ ἐκεῖ δι' ἀνθρωποθυσιῶν λατρευόμενον ἄγαλμα τῆς θεᾶς, καὶ ἔφερεν αὐτὸ πρῶτον εἰς τὴν Βραυρῶνα τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα ἐπίσημος ἀνηγέρθη ναὸς τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σπάρτην, ἔνθα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ὀρθία ἡ θεὰ ἐλατρεύετο, καὶ περὶ τὸν βωμὸν αὐτῆς καθ' ὡρισμένας ἐποχὰς ἐμαστιγοῦντο οἱ παῖδες τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς σκληραγωγίαν, καὶ ἴσως καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀνθρωπίνων θυσιῶν τῆς Ταυρικῆς λατρείας, μεθ' ἧς ὑπετίθετο ἡ ἐν Σπάρτῃ συνεχομένη. Ἐν Ἐφέσῳ δὲ, ἴσως κατὰ συνάφειαν μετ' ἀρχαίας τινὸς ἀσιανῆς θεότητος, παριστᾶτο ὡς κουροτρόφος, ἔχουσα πολλοὺς μαστούς.

**Ἀρτεμισία,** θυγάτηρ Λυγδάμιδος, βασίλισσα τῆς ἐν Καρίᾳ Ἁλικαρνασσοῦ, συνεκστρατεύσασα μετὰ τοῦ Ξέρξου, καὶ εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν (480 π. Χ.) μετ' ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ἀγωνισθεῖσα, ὥστε ὁ Ξέρξης εἶπεν ὅτι αἱ γυναῖκες ἀνεδείχθησαν ἀνδρειότεραι τῶν ἀνδρῶν (Ἡρδ. Ζ, 99. Η, 68). —2) Ἡ ἀδελφὴ καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Ἁλικαρνασσοῦ Μαυσώλου (350 π. Χ.), ἤγειρεν εἰς μνήμην αὐτοῦ τὸ περίφημον Μαυσωλεῖον. Ἴδ. Ἁλικαρνασσὸς (Διοδ. ΙΣΤ, 36).

**Ἀρτεμίσιον,** 1) τὸ βορειανατολικὸν ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας, ἔχον ναὸν τῆς Προσεώας Ἀρτέμιδος. Παρ' αὐτὸ συνεκροτήθη ἡ πρώτη ναυμαχία μεταξὺ τοῦ στόλου τοῦ Ξέρξου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ (480 π. Χ.) (Ἡρδ. Η, 9.— Πλούτ. Θεμ. Η).—2) Ὄρος διαιροῦν τὴν Ἀργολίδα τῆς Ἀρκαδίας (ν. Μαλεβὸν), καὶ ἔχον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ναὸν τῆς Οἰνοάτιδος (παρὰ τῇ Οἰνόῃ) Ἀρτέμιδος.

**Ἀρτέμων,** ἐκ Μαγνησίας, γράψας «τῶν κατ' ἀρετὴν γυναιξὶ πεπραγμένων διηγήματα,» μὴ σωζόμενον.

**Ἀρτολάγανον,** πλακοῦς ἐκ ζύμης ἀλεύρου, ἐλαίου, γάλακτος, οἴνου, λίπους καὶ πεπέρεος (Ἀθήν. Γ, 79).

**Ἀρτοπώλιδες,** ἐπώλουν ἐν Ἀθήναις τὸν ἄρτον ἐν τῇ ἀγορᾷ, γνωσταὶ διὰ τὴν ἐλευθεροστομίαν των, ὥστε ὁ Ἀριστοφάνης λέγει (Βατρ. 557)· «λοιδωρεῖσθαι ὥσπερ ἀρτοπώλιδες.»

**Ἀρύβας,** ἐν Πλουτάρχῳ γραφόμενος καὶ Ἀρίμπας καὶ Ἀρύββας, ὡς γράφεται καὶ ἐν ἀττικῇ συγχρόνῳ αὐτοῦ ἐπιγραφῇ (Rang. Ant. Hell.),βεβαίως διότι τὸ β τοῦ ὀνόματος ἐπροφέρετο ὡς τὸ λατινικὸν b, ἡγεμὼν Μολοσσὸς ἐξ Ἠπείρου, θεῖος τῆς Ὀλυμπιάδος, γυναικὸς τοῦ Φιλίππου, πολεμηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ του Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἠπειρώτου, ἐξεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ, τῷ 343 π. Χ., καὶ ἀπετάθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες τῷ ὑπεσχέθησαν ἐπικουρίαν, ἀλλ' ἀπέθανε πρὶν ἡ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια.

**Ἀρχεῖον,** ἐν γένει τόπος ἔνθα συνε-



δρίαζον αἱ ἀρχαί, ἰδίᾳ δ' ἔνθα διετηροῦντο τὰ δημόσια ἔγγραφα, ἐν τῷ Μητρῴῳ, ναῷ τῆς Ῥέας, ὑπὸ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως (Δημοσθ. π. Πρπρσδ. 381. κ. Ἀρστγ. 799.—Παυσ. Α, 3, 4).

**Ἀρχελαΐς,** πόλις τῆς Καππαδοκίας.

**Ἀρχέλαος,** 1) Υἱὸς Τημένου, εἷς τῶν Ἡρακλειδῶν, ἐλθὼν εἰς Κισσέα τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅστις τῷ ὑπεσχέθη τὴν θυγατέρα του καὶ τὸν θρόνον του. Ἀλλ' ὅτε ἀπατήσας αὐτὸν, ἠθέλησε νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς βόθρον πεπυρακτωμένον, ἔρριψεν αὐτὸς ἐκεῖ τὸν Κισσέα, καὶ ἵδρυσε τὴν πόλιν Αἰγὰς (Hyg. Fab. CCXIX). — 2) Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐπὶ Λυκούργου (Ἡρδ. Ζ, 204. — 3) Υἱὸς Περδίκκου Β, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐβασίλευσε τῷ 413 π. Χ. μετὰ τὸν φόνον τῶν συγγενῶν του, ἐκυρίευσε τῷ 410 τὴν ἐπαναστατήσασαν πόλιν Πύδναν, καὶ ἦν, περὶ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, φίλος τῶν Ἀθηναίων (Διόδ. ΙΓ. 49). Ἐκαλλιέργει φιλοτίμως τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, καὶ ἐξένιζεν ἐν τῇ αὐλῇ του ἄνδρας ὡς τὸν Εὐριπίδην, τὸν Ἀγάθωνα, τὸν Χοιρίλον, τὸν Ζεῦξιν, κλπ. Ἀπέθανε δὲ τῷ 399 (Θουκυδ. Β, 100. — Πλούτ. Ἀλκιβ. ν. Ζ. — Διόδ. ΙΔ, 37). — 4) Καππαδόκης στρατηγὸς τοῦ Μιθριδάτου, ἐξεστράτευσε τῷ 87 π. Χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνεκρότησε τριήμερον μάχην κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐν Χαιρωνείᾳ, ἐκυρίευσε τὸν Πειραιᾶ, ἔνθα ὁ Σύλλας δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν ἐκπολιορκήσῃ· ἀλλ' εἶτα (86) ἀποσυρθεὶς ἐκεῖθεν κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Σύλλα πάλιν ἐν Χαιρωνείᾳ. Ἔτι δὲ δεινοτέραν ἧττταν ὑπέστη (84) ἐν Ὀρχομενῷ. Θελήσαντα νὰ συνθηκολογήσῃ, ὁ Σύλλας τὸν ἐδέχθη προφρόνως, καὶ ἀσθενήσαντα τὸν ἐπεριποιήθη· ἀλλὰ τοῦ Μιθριδάτου μὴ ἐνδίδοντος, ἀπῆλθεν ὁ Ἀρχέλαος πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἔπεισε νὰ συναντηθῇ μετὰ τοῦ Σύλλα ἐν Δαρδάνῳ, ἔνθα καὶ ἡ εἰρήνη ἐκλείσθη. Μετέπειτα ὅμως (81) ὑποπτεύσαντος αὐτὸν τοῦ Μιθριδάτου, εἰς ὃν οἱ ὅροι τῆς συνθήκης ἀπήρεσκον, μετέβη παρὰ τῷ Ῥωμαίῳ στρατηγῷ Μυρένᾳ. Ἔζη δ' ἔτι, φαίνεται, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 74 (Πλτ. Σύλλ. ΙΣΤ. —Κ.—Λουκ. Α. — Μιθρ. Λ. ΜΘ, ΞΔ). — 5) Υἱὸς τοῦ προρρηθέντος, τῷ 63 π. Χ. ὑπὸ Πομπηίου ἐν Κομάνοις τοῦ Πόντου ἱερεὺς ἐγκαταστὰς, μετὰ 7 δ' ἔτη, ἐπὶ τῇ ἀξιώσει ὅτι ἦν υἱὸς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, νυμφευθεὶς τὴν Βερενίκην, ἥτις εἶχεν ἐκθρονίσει τὸν πατέρα της Πτολεμαῖον τὸν Αὐλητὴν, καὶ γίνει βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐνίκησαν καὶ ἐφόνευσαν τὸν Ἀρχέλαον, καὶ ἀποκατέστησαν τὸν Πτολεμαῖον (Cæs. b. Alex. LXVI.—Cic. Rab. fort. VIII).—6) Υἱὸς Ἡρώδου, βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἐξεβλήθη ἕνεκα τῆς ὠμότητος αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του ἐπαναστάντων, καὶ ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀπέθανεν ἐν Γαλατίᾳ (Δ. Κάσσ. ΝΕ, 27).—7) Φιλόσοφος τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἢ Μιλήτου, περὶ τὰ 450 π. Χ. — 8) Γλύπτης τοῦ ἐν Πριήνῃ εὑρεθέντος ἀναγλύφου ἀποθεώσεως τοῦ Ὁμήρου.

**Ἀρχέμορος,** ἴδ. Ἄδραστος.

**Ἀρχεπτόλεμος,** υἱὸς τοῦ ἐπισήμου Μιλησίου ἀρχιτέκτονος Ἱπποδάμου, πολιτογραφηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (Λυσ. ΙΒ, 67).

**Ἄρχερμος,** ἀρχαιότατος γλύπτης Χῖος, πρῶτος παραστήσας τὴν Νίκην ὑπόπτερον.

**Ἀρχέστρατος,** ἐκ Γέλας ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ Διονύσου τοῦ νεωτέρου, εἷς τῶν τότε ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ περὶ μαγειρικῆς πραγματευθέντων συγγραφέων. Ἔγραψεν ἐν ἑξαμέτροις καθ' ὕλην διηρημένον ποίημα «Ἡδυπάθεια» ἐπιγραφόμενον καὶ μὴ διασωθέν. Ἐξ αὐτοῦ ὅμως ἠρύσατο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ φυσικῇ ἱστορίᾳ τῶν ἰχθύων, καὶ ὁ Ennius εἰς τὰ Ἡδυφαγητικά.

**Ἀρχή,** ἴδ. Ἄρχων.

**Ἀρχίας,** 1) Κορίνθιος Ἡρακλείδης, κτίστης τῶν Συρακουσῶν (Θουκ. ΣΤ, 3).—2) Θηβαῖος προδοὺς τὴν ἀκρόπολιν Καδμείαν εἰς τὸν στρατηγὸν τῆς Σπάρτης Φοιβίδαν (382 π. Χ.). Ἐκ τούτου ἐξελέγη πο-

λέμαρχος τῶν τὰ τῆς Σπάρτης φρονούντων Θηβαίων. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐπανόδου τοῦ Πελοπίδου, μὴ προφυλαχθεὶς, εἰ καὶ ἐν καιρῷ προειδοποιήθη, ἐθανατώθη μετὰ τῶν ὀπαδῶν του εἰς τὸ συμπόσιον (Ξεν. Ἑλλ. Ε, 4, 2. Ζ, 3, 7.—Πλούτ. Πελ. Ε. Ζ). — 3) Αὖλος Λικίνιος Ἀρ., ἐξ Ἀντιοχείας, ποιητὴς ἀκμάζων περὶ τὰ 100 π. Χ. ἔγραψε περὶ τοῦ κιμβρικοῦ καὶ περὶ τοῦ μιθριδατικοῦ πολέμου, καὶ περὶ τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Κικέρωνος, οὗτινος σώζεται ἡ δημηγορία «pro Archia poeta,» εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Λουκούλλου χορηγηθείσης αὐτῷ πολιτογραφήσεως εἰς τὴν Ῥώμην, ἥτις ὑπ' ἄλλων τῷ ἠμφισβητήθη. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ οὐδὲν σώζεται, ἐκτὸς ἂν ὑπ' αὐτοῦ ἐγράφησαν τινὰ ὑπ' ὄνομά του εἰς τὴν Ἀνθολογίαν περιεχόμενα ἐπιγράμματα.

**Ἀρχίδαμος,** 1) βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ Β μεσσηνιακοῦ πολέμου. — 2) Ὁμ. ἀπὸ 468—426 π. Χ. Ἐπ' αὐτοῦ τῷ 465 δεινῶς ἔπαθεν ἡ Σπάρτη ἐκ σεισμοῦ, ὅτε καὶ ἐξερράγη ὁ τρίτος μεσσηνιακὸς πόλεμος, ἐπαναστάντων μετὰ τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Εἱλώτων, καὶ ἐπὶ δέκα ἔτη ἀντιστάντων ἐν Ἰθώμῃ (Θουκ. Α, 101.—Πλούτ Κιμ. ΙΣΤ). Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη, καὶ μετ' ἰσχυροῦ στρατοῦ εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικὴν τῷ 431 καὶ κατέλαβεν εἰς τὰ βόρεια αὐτῆς τὴν ὀχυρὰν θέσιν τῆς Δεκελείας. Ἐξηκολούθησε δὲ στρατηγῶν μέχρι τοῦ 428 (Θουκ. Β, 47. 71. 89. Γ, 26.—Πλούτ. Περ. ΚΘ. ΛΓ.—Διόδ. ΙΒ, 12), καὶ κατ' αὐτὸν ἀρχιδαμεία ἀποκαλοῦσί τινες τὴν πρώτην ἐποχὴν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἀπὸ 431-421. —3) Α. Γ', υἱὸς τοῦ Ἀγησιλάου καὶ ἔγγονος τοῦ προρρηθέντος, βασιλεύων ἤδη τῷ 367 π. Χ., ἐνίκησε τοὺς Ἀρκάδας καὶ Ἀργείους εἰς τὴν ἐπικληθεῖσαν ἄδακρυν μάχην ἐν Μιδέᾳ (Ξεν. Ἑλλ. Ζ, 1, 28.— Διόδ. ΙΕ, 72. —Πλούτ. Ἀγησ. ΛΓ), ἐνικήθη ὅμως ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων τῷ 364, προεμάχησε δὲ τῆς Σπάρτης, ὅτε (362) προσέβαλεν αὐτὴν ὁ Ἐπαμεινώνδας, καὶ ἔπεσε τῷ 338 ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα ἀπῆλθεν ἐπίκουρος τῶν Ταραντίνων κατὰ τῶν Λουκανῶν (Πλούτ. Ἀγησ. Γ. —Διόδ. ΙΣΤ, 62. 88).—4) Ἀρχ. Δ, ἔγγονος τούτου, ἐπολέμησε κατὰ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ (Πλούτ. Δημ. ΛΕ).—5) Τούτου ὁ ἔγγονος συνετάχθη μετὰ τοῦ βασιλέως Κλεομένους κατὰ τῶν Ἐφόρων, ἔφυγε, φοβηθεὶς τοὺς φονεῖς τοῦ ἀδελφοῦ του Ἄγιδος Γ, καὶ ὅτε ἐπέστρεψεν, ἐθανατώθη, τῷ 226 (Πλούτ. Κλεομ. Ε).

**Ἀρχίλοχος,** 1) τὸ. Ἰαμβογράφοι.—2) Ἀρχ. Ἀγρυλῆθεν καὶ Φιλοκλῆς Ἀχαρνεύς, οἱ οἰκοδόμοι τοῦ Ἐρεχθείου (Rang. Ant. Hell. n. 57).

**Ἀρχιμήδης,** ἐν Συρακούσαις γεννηθεὶς 287 π. Χ., εἷς τῶν ἐπισημοτάτων μαθηματικῶν τῆς ἀρχαιότητος, ὁ μηχανικὸς ἐπικληθείς. Πρῶτος διδάσκαλός του ἦν Κόνων ὁ Σάμιος, μετὰ ταῦτα ὁ Εὐκλείδης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μεθ' ὃ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐν Συρακούσαις αὐλὴν τοῦ Ἱέρωνος, οὗ ἦν συγγενής. Εὗρε δὲ τὴν ἀναλογίαν τῆς διαμέτρου τοῦ κύκλου πρὸς τὴν περιφέρειαν, καὶ τὴν τῆς σφαίρας πρὸς τὸν κύλινδρον, περὶ ὧν, ὡς καὶ περὶ σχέσεων ἄλλων καμπύλων καὶ εὐθειῶν γραμμῶν πραγματεύονται τὰ ἔργα αὐτοῦ «περὶ τῆς σφαίρας καὶ κυλίνδρου, κύκλου μέτρησις, περὶ κωνοειδέων καὶ σφαιροειδέων, περὶ ἑλίκων.» Ἐντεῦθεν δ' ὁρμώμενος, προωδοποίησε τὴν θεωρίαν τῆς μηχανικῆς καὶ τῆς ὑδροστατικῆς. Ὅτε ποτὲ ὁ Ἱέρων παρήγγειλε στέφανον ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ, προσεκλήθη ὁ Ἀρχιμήδης νὰ ἐξελέγξῃ ἂν τις δὲν ἐγένετο δολίευσις διὰ μίξεως ἄλλου μετάλλου, ὃ κατὰ τὰς τότε ἐπιστημονικὰς γνώσεις ἐφαίνετο ἀδύνατον. Ἀλλὰ λουόμενός ποτε, ἐν ᾧ τὸν στέφανον εἶχε παρ' ἑαυτῷ, ἀνεκάλυψεν αἴφνης τὸν νόμον ὅτι σῶμα εἰς ὑγρὸν ἐμβαπτόμενον ἀπόλλυσι τοσοῦτο τοῦ βάρους αὐ-

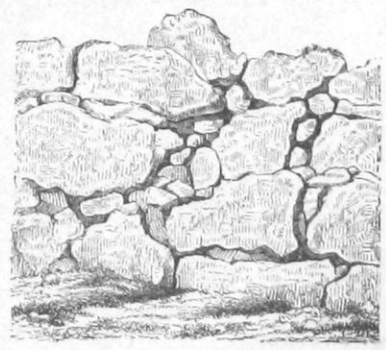


τοῦ, ὅσον εἶναι τὸ τοῦ ὑγροῦ ὃ ἀντικαθιστᾷ, καὶ πλήρης χαρᾶς ἐξεπήδησε γυμνὸς τοῦ λουτροῦ, κράζων «εὕρηκα, εὕρηκα!» Ἐνεβάθυνε δὲ καὶ εἰς τὴν μηχανικὴν, καὶ τοῦ μοχλοῦ τοὺς νόμους ὁρίσας, ὥστε καὶ ὅτε πλοῖον τοῦ βασιλέως ἤγειρε δι' αὐτοῦ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης (Ἀθήν. Ε, 40), εἶπε πρὸς τὸν Ἱέρωνα τὸ κομπαστικόν πως φαινόμενον· «Δός μοι πᾶ στῶ, καὶ τὰν γᾶν κινήσω.» Ὅτε δ' ἐν Αἰγύπτῳ ἠσχολεῖτο περὶ τὴν ἀποξήρανσιν γαιῶν ἃς εἶχε πλημμυρίσει ὁ Νεῖλος, ἐφεῦρε τὸ πολύσπαστον μηχάνημα, τὸν ἀτελεύτητον ἕλικα καὶ τὸν τοῦ ὕδατος, τὸν λεγόμενον ἀρχιμήδειον κοχλίαν, εἰς ὃ τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ ἰδίου βάρους ἀνέρχεται. Μνημονεύουσι δ' οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἀστρονομικὸν αὐτοῦ μηχάνημα, δι' οὗ παρίστα τῶν πλανητῶν τὴν κίνησιν. Λαμπρότατα δ' ἀνεδείχθη ἡ ἱκανότης αὐτοῦ ὅτε, κατὰ τὸν δεύτερον καρχηδονικὸν πόλεμον, ὁ Μάρκελλος ἐπολιόρκει τὰς Συρακούσας, καὶ ὁ Γαληνὸς καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐπαναλαμβάνουσι τὴν πάντως μετὰ ταῦτα διαδοθεῖσαν δόξαν, ὅτι ἔκαυσε μακρόθεν διὰ κοίλων κατόπτρων τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα. Ὅτε δ' ἡ πόλις ἐκυριεύθη, ἦν ἐκεῖνος βεβυθισμένος εἰς μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς, καὶ «μὴ τάραττε τοὺς κύκλους μου,» εἶπεν ἡσύχως εἰς τὸν στρατιώτην ὅστις ὥρμησε κατ' αὐτοῦ, ὅστις ὅμως, καίτοι ἀποτρεπόμενος ὑπὸ τοῦ Μαρκέλλου, τὸν ἐφόνευσε, τῷ 212 π. Χ. (Πλούτ. Μαρκ. ΙΘ.—Cic. Fin. V, 19, 50.—Verr. IV, 58, 131.—Liv. XXV, 31.—V. Max. VIII, 7). Ἐπὶ τοῦ τάφου του, κατὰ τὴν ἰδίαν παραγγελίαν του, ἐχαράχθη σφαῖρα ἐντὸς κυλίνδρου· ἀλλ' ἤδη ἐπὶ Κικέρωνος ἦν παρημελημένος καὶ εἶχε λησμονηθῆ (Turc. V, 23, 64). Ἔγραψε δὲ, πλὴν τῶν ἄνω, καὶ ταῦτα· «Ἐπιπέδων ἰσορροπικῶν ἢ κέντρα βαρέων ἐπιπέδων βιβλία 8·» «Τετραγωνισμὸς παραβολῆς·» «Ψαμμέτης,» ἤτοι διὰ κόκκων ἄμμου ὑπολογισμὸν τοῦ μεγέθους τοῦ κόσμου· «Περὶ τῶν ὀχουμένων,» δηλ. τῶν ἐπιπλεόντων σωμάτων. Ἦσαν δὲ πάντα δωριστὶ γεγραμμένα, καὶ τὰ μὲν ἀπωλέσθησαν, τὰ δὲ διεσώθησαν μετειργασμένα.

**Ἀρχῖνος,** ῥήτωρ Ἀθηναῖος, συμπράξας μετὰ τοῦ Θρασυβούλου εἰς τὴν κατάργησιν τῶν Λ' καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς δημοκρατίας· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Θρασύβουλον ἀντετάχθη (Δημοσθ. Τιμαρ. 742.—Αἰσχ. Κτης. 61, 64. 195).

**Ἄρχιππος,** ποιητὴς Ἀθηναῖος, τῆς ἀρχαίας καὶ μέσης κωμῳδίας, περὶ τὰ 410 π. Χ. Τούτου μνημονεύονται κυρίως οἱ ἰχθῦς, κωμῳδία σατυρίζουσα τοὺς ἰχθυοπώλας τῶν Ἀθηνῶν· καὶ ἐκ τῶν εἰς τὸν Ἀριστοφάνην ἀποδιδομένων ἀπολεσθεισῶν κωμῳδιῶν τέσσαρες λέγεται ὅτι ἦσαν ἐκ τῶν ἰδικῶν του. Σώζονται δ' ἀποσπάσματα αὐτοῦ μικρὰ μόνον.

**Ἀρχιτεκτονική.** Ἀρχαιότατα ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα ἀπαντῶνται ἐν Ἑλλάδι τὰ λεγόμενα Κυκλώπεια τείχη (Εὐριπ. Ἰφ. Αὐ. 151. 1508. Ἰφ. Τ. 849. — Πίνδ. Ἀποσπ. 151), ὡς ὑπὸ τῶν Κυκλώπων δῆθεν οἰκοδομηθέντα, ἢ Πελασγικὰ (Ἡρδ. Ε, 64), ὡς ἔργα τῶν Πελασγῶν, καὶ Ὠγύγια (Ἡσύχ.) διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῶν, ἀνερχομένην εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους. Ἦσαν δὲ δύο εἰδῶν, α') συγκείμενα ἐκ λίθων ἀργῶν, ἤτοι ἀκατεργάστων, τινῶν ἐξ αὐτῶν

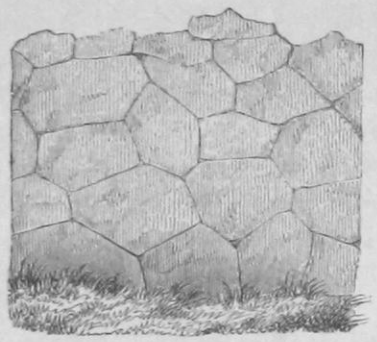


ὀγκωδεστάτων, οἷς παρενετίθεντο πρὸς σύνδεσμον μικροὶ λίθοι. Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ τείχη τῆς Τίρυνθος (Παυσ. Β. 25)· β') ᾠκοδομημένα ἐκ λίθων πολυγωνίων, συνηρμολογημένων,

οἷα τὰ τῶν Μηκυνῶν (Εὐριπ. Ἡρ. Μαιν.). Μίμησις δὲ καὶ τελειοποίησις αὐτῶν καθήκουσα καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους,



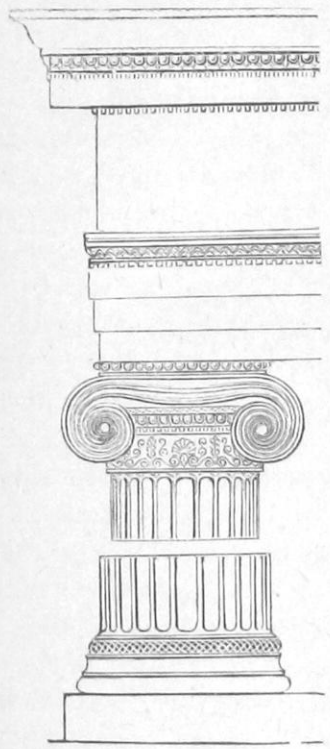
ἦσαν τὰ ἐντελῶς πολυγώνια τείχη, ὧν οἱ λίθοι ἀκριβέστατα συνηρμόζοντο, εἰργασμένοι πιθανῶς διὰ τοῦ κινητοῦ Λεσβίου λεγομένου κανόνος (Ἀρστ. Ἠθ. Νικ. Ε, 10),



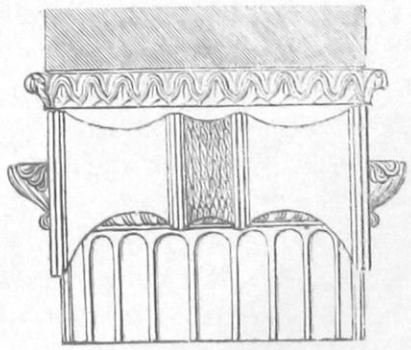
οἷα πολλὰ σώζονται ἐν Δελφοῖς, Ἀμφίσσῃ καὶ ἀλλαχοῦ. Καὶ τῶν ἀνακτόρων δὲ τῶν χρόνων ἐκείνων, ᾠκοδομημένων ἐντὸς τῶν Ἀκροπόλεων, σώζονται λείψανα πολλαχοῦ, ὡς ἐν Τίρυνθι, Μυκήναις, Ἀθήναις (Ὁμ. Ὀδυσ. Η, 81), κλπ., ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς περιγραφὰς τοῦ Ὁμήρου, καθ' ἃς περιεῖχον ἕρκος, ἤτοι αὐλὴν μετὰ βωμοῦ, μέγαρον, ἤτοι ὑπόστυλον θάλαμον, μετ' αἰθούσης ἢ στοᾶς πρὸ αὐτοῦ. καὶ περὶ αὐτὸ τὰ δωμάτια, μεθ' ὑπερῴου διὰ τὰς γυναῖκας. Ἦσαν δ' ᾠκοδομημένα ἐκ λίθων ξεστῶν (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 243), καὶ τὰ πολυτελέστερα εἶχον πιθανῶς τοὺς τοίχους ἐπικεκοσμημένους διὰ χαλκῶν ἐλασμάτων (Ὀδ. Η, 36). Ὑπὸ τοὺς οἴκους δ' ἐνίοτε, καὶ ἐνίοτε ἐκτὸς αὐτῶν, ὑπῆρχον ὑπόγεια οἰκοδομήματα, εἰς ἐναπόθεσιν τῶν θησαυρῶν, τῶν πολυτίμων ὅπλων, κτλ. (Παυσ. Β, 16. 5), οἷον σώζεται ὁ ἐν Μηκύναις ἐπὶ μακρὸν ἐσφαλμένως καλούμενος τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ ἄλλο αὐτόθι, καὶ ὅμοια ἐν Ἀμύκλαις, καὶ ἐν Ὀρχομενῷ ὁ τοῦ Μινύου (Παυσ. Θ, 36, 3. 38, 2), ὡς καὶ οἱ λεγόμενοι Νουράγοι ἐν Σαρδηνίᾳ. Εἰσὶ δ' οἱ Θησαυροὶ οὗτοι κυκλοτερεῖς, καὶ οἱ τοῖχοι αὐτῶν ἐκ τετραπλεύρων (συννόμων) λίθων ἐξειργασμένοι, κεκαλυμμένων ἔσωθεν ἴσως διὰ χαλκῶν ἐλασμάτων, ὡς ἀποδεικνύουσιν οἱ σωζόμενοι εἰς αὐτοὺς ὀρειχάλκινοι ἧλοι. Ἀπολήγουσι δ' ἄνω εἰς θόλον ἰδιόρρυθμον, συνιστάμενον ἐκ κύκλων βαθμηδὸν μειουμένων πρὸς τὰ ἄνω. Τὸ δ' ἔδαφος ἦν ἐστρωμένον διὰ μίγματος χώματος καὶ ἀσβέστου. Ἡ δὲ θύρα τοῦ ἐν Μυκήναις εἶχεν ἔξωθεν ἡμικίονας, κατὰ μῆκος ἰδιόρρυθμα κοσμήματα ἔχοντας. Καὶ τάφοι δὲ τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ μνημονεύονται: (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 225.— Παυσ. ΣΤ, 21.—Παυσ. Β. 16), καὶ εὑρέθησαν, ὑπογείως μὲν ἐκτισμένοι, ἀλλ' ἔχοντες χῶμα εἰς λόφον ἐπικεχυμένον, ὡς ἦσαν καὶ οἱ ἐν Φρυγίᾳ καὶ Λυδίᾳ (Ἀθήν. ΙΔ, 625), καὶ οἷος ἦν ὁ ἐν Μυκήναις ἀνευρεθεὶς τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἄλλοι δὲ, κατὰ τοὺς αἰγυπτιακοὺς, ὡς σπήλαια εἰς τὰ ὄρη ἀνεσκαμμένοι, καὶ Λαβύρινθοι λεγόμενοι, οἷοι εἰσὶν οἱ παρὰ τῷ Ναυπλίῳ φαινόμενοι (Στρβ. Η, 373). Καὶ ναοὶ δ' ἀναμφιβόλως ὑπῆρχον ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις (Ὁμ. Ἰλ. Β, 549), ἐν μὲν τοῖς παναρχαίοις καιροῖς ἴσως μόνον ἱερά τινα κοῖλα δένδρα (Ἡσίοδ.— Διον. Περγ. Α, 5.— Παυσ, Η, 10), εἶτα πιθανῶς ξύλινοι (Παυσ. Β, 55. 56. 58), δι' ὃ καὶ ἐρείπια αὐτῶν δὲν διετηρήθησαν· ὁ δὲ τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς ἐν Σπάρτῃ, κτίσμα τοῦ Τινδάρεω (Παυσ. Γ, 17), εἶχε πιθανῶς τοὺς τοίχους ἐπιχάλκους ὡς οἱ Θησαυροὶ, καὶ ἐκ τούτου τὸ ὄνομα.— Ἀπὸ δὲ τῆς ἐκδωρίσεως τῆς Πελοποννήσου ἤρξατο ἐπικρατῶν εἰς τὴν τοιχοδομίαν ὁ ἰσόδομος ῥυθμὸς, ὁ ἐξ ἴσων παραλληλεπιπέδων, οὗ ὅμως μέχρι τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, προηγήθη ὁ ψευδισόδομος, καθ' ὃν τινὲς τῶν πλευρῶν τῶν



λίθων, κατ' ἐξαίρεσιν, δὲν εἶναι ὁριζόντιαι ἢ κάθετοι, ὡς ἐν Ἐρετρίᾳ, ἐν Δεκελείᾳ, εἰς τὴν Πνύκα. Διὰ τοιούτων τειχῶν ὑψηλῶν μέχρι 30 πήχεων καὶ πλατέων ὥστε 5 ἅρματα νὰ διέρχωνται ἐπ' αὐτῶν κατὰ μέτωπον, ἐξ ὀρθογωνίων (ἐγγωνίων) δὲ λίθων, σιδήρῳ καὶ μολύβδῳ δεδεμένων (Θουκ. Α, 93) ὠχυροῦντο τὰ φρούρια. — Κατὰ τοὺτους τοὺς χρόνους ἀνεπτύχθη ἡ νεωδομία, καὶ τοὺς ξυλίνους ναοὺς διεδέχθησαν λίθινοι, συνήθως πρόστυλοι, ἤτοι ἔχοντες ἀριθμόν τινα κιόνων 4, 6 ἢ 8 πρὸς τῆς εἰσόδου, ἢ ἀμφιπρόστυλοι, ἔχοντες ἄλλους τόσους καὶ εἰς τὴν ἀντιπέραν πλευράν, ἢ περίπτεροι, κίονας ἔχοντες περὶ πᾶσαν τὴν οἰκοδομὴν, διότι πτερὸν ἐλέγετο ἡ σειρὰ κιόνων πρὸ πλευρᾶς οἰκοδομήματος. Ἐν παραστάσι δ' ἐλέγοντο οἱ μικροὶ οἱ μόνον δύο κίονας ἔχοντες πρὸ τῆς εἰσόδου. Ἦσαν δ' οἱ κίονες τοῦ ἐκ τῆς ἐποχῆς κληθέντος δωρίου ῥυθ-



μοῦ ἁπλῶς κατὰ τὸ ξύλινον πρότυπον, βαθμηδὸν δὲ κοσμηθέντες κατὰ τὸν ἰωνικὸν καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὸν κορινθιακὸν ῥυθμόν (ἴδ. κίων). Καὶ εὔστυλοι μὲν ἐλέγοντο οἱ ναοὶ ὧν οἱ κίονες ἀπεῖχον ἀπ' ἀλλήλων κατὰ 2 1/2 ἡμιδιαμέτρους των, πυκνόστυλοι, ὧν κατὰ 1 1/2, διάστυλοι, ὧν κατὰ 3, καὶ ἀραιόστυλοι ὧν κατὰ 4. Εἰς δὲ τὰ κιονόκρανα, τὰς κεφαλὰς τῶν κιόνων, ἐπεκάθητο τὸ ἐπιστύλιον, καὶ ὑπὲρ αὐτὸ ἡ ζώνη ἢ τὸ διάζωμα, ἔνθα ἐμφαίνονται διὰ τῶν τριγλύφων τὰ ἄκρα τῶν ἐγκαρσίων δοκῶν τῆς ὀροφῆς, τὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν διαστήματα κοσμοῦσιν αἱ μετόπαι, συνήθως ἐπίγλυφοι. Ἐπὶ τοῦ τοίχου δὲ τοῦ ναοῦ, ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὴν ἐπὶ τῶν κιόνων ζώνην, ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς πλουσιωτέρους ναοὺς ἡ ὑπὸ σειρᾶς γλυφῶν κοσμουμένη ζωοφόρος (ἴδ. Θριγκός). Διῃρεῖτο δ' ὁ ναὸς εἰς τὸν πρόναον, τὸ μέρος τὸ πρὸ τῆς εἰσόδου, καὶ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς κιόνων, ὧν εἰς τοὺς μεγάλους ναοὺς ἦν καὶ δευτέρα σειρά· ὀπισθόδομος δ' ἐλέγετο τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς, καὶ ἦν πολλάκις οὗτος εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ναοῦ ἀποτετμημένον ὑπόστεγον δωμάτιον, ἔνθα ἐφυλάττοντο τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ τὰ κοσμήματα τοῦ ναοῦ. Τὸ δ' ἐπίλοιπον, ὁ κυρίως ναὸς, ὁ περιέχων καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεότητος, ἐλέγετο σηκὸς, ὧν πολλάκις ὕπαιθρος, καὶ εἰς τοὺς μεγάλους ναοὺς, ὡς εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἔχων ἐσωτερικὴν στοὰν πέριξ διώροφον. Τὰ ἐστεγασμένα μέρη εἶχον εἰς μίμησιν τῶν ξυλίνων ὀροφῶν, τὰ τετράγωνα διὰ γλυφῶν καὶ γραφῶν κεκοσμημένα φατνώματα.— Μετὰ τὸν δώριον δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ



ἀνεπτύχθησαν ὁ ποικιλώτερος Ἰώνιος, καὶ

ὁ πλούσιος Κορίνθιος ῥυθμός (ἴδ.). Τὰ χαρακτηριστικώτερα τῶν σωζομένων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων εἰσὶ τὰ κατὰ τὴν 'Ακρόπολιν



τῶν 'Αθηνῶν Προπύλαια, ὁ Παρθενὼν, τὸ 'Ερέχθειον· ἐν τῇ κάτω πόλει τὸ Θησεῖον· ἐν Πελοποννήσῳ δὲ ὁ ναὸς τῆς Φυγαλείας (ἴδ.)· ὁ ἐν Σουνίῳ καὶ ὁ ἐν Αἰγίνῃ (ἴδ.) ναὸς τῆς 'Αθηνᾶς, ἀμφότεροι Δώριοι. Θέατρον ἐκτίσθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ Θέσπιδος ξύλινον, τὰ ἰκρία (Σουίδ.), καὶ λίθινα ἤρχισαν κτιζόμενα τῷ 494 π. Χ. 'Επὶ τῶν 'Αλεξανδρινῶν χρόνων ἐκτίζοντο αἱ πόλεις πολὺ μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἐρρυμοτομοῦντο πολὺ σκοπιμώτερον ἢ πρίν, ὧν παράδειγμα παρέχουσιν ἡ ὑπὸ τοῦ Δεινοκράτους σχεδιασθεῖσα 'Αλεξάνδρεια καὶ ἡ 'Αντιόχεια. Ἤρξατο δὲ τότε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα διαδιδομένη καὶ ἐπικρατοῦσα ἡ ἀσιατικὴ ἧττον φιλόκαλος ἢ ἐπιδεικτικὴ πολυτέλεια, καὶ ταύτην τὴν τάσιν παρηκολούθησαν εἰς τὴν τέχνην ἐν γένει οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν καθαρότητα τῆς τέχνης ἀδυνατοῦντες νὰ αἰσθανθῶσι καὶ νὰ ἐφαρμόσωσιν. 'Επ' αὐτῶν οἱ ῥυθμοὶ συνανεμίγησαν, παρεισφρησάντων προσέτι καὶ ξένων στοιχείων· καὶ μέγιστα μὲν καὶ πολυτελέστατα ἀνηγείροντο οἰκοδομήματα, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἥ τε εὐγένεια τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς ὕλης ἡ στερεότης ἐξέλιπον, ὥστε ἀντὶ τοῦ μαρμάρου πολλάκις ἤδη τὰς ὀπτὰς πλίνθους μετεχειρίζοντο.

**'Αρχύτας,** ἐκ Τάραντος, διάσημος πολιτικὸς ἀνήρ, καὶ, παρ' αὐτὸν τὸν νόμον, ἑπτάκις στρατηγὸς αἱρεθείς, καὶ κατὰ τοῦ τυράννου Διονυσίου τὸν Πλάτωνα προστατεύσας. Ἦν δὲ καὶ φιλόσοφος Πυθαγόρειος, καὶ μαθηματικὸς ἔξοχος, εὑρὼν τὸν διπλασιασμὸν τοῦ κύβου, κατασκευάσας αὐτομάτως πετῶσαν περιστεράν. 'Ενομίζετο δ' ὅτι ἀπέθανε περὶ τὸ 365 π. Χ. ἐν ναυαγίῳ. 'Εκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ μόνον μικρὰ ἀποσπάσματα σώζονται, καὶ ταῦτα ἀμφιβαλλόμενα (Διογ. Λαέρτ. — Cic. de Or. III.— Hor. Od. I, 28).

**Ἄρχων.** 'Εν 'Αθήναις, μετὰ τὴν καταργησιν τῆς βασιλείας ἐπὶ Κόδρου, ἐγκατέστη εἰς ἄρχων ἰσόβιος ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, τῆς τῶν Μεδοντιδῶν· μετὰ δέκα δὲ τοιούτους ἄρχοντας, ὧν ἔσχατος ἦν ὁ 'Αλκμαίων, ἡ ἀρχὴ ἔγινε τῷ 752 π. Χ. δεκαετὴς, μείνασα πάντοτε εἰς τοὺς Μεδοντίδας. Τῷ δὲ 714, μετὰ τέσσαρας τοιούτους ἄρχοντας, ἡ ἀρχὴ ἀπέβη αἱρετὴ ἐκ πάντων τῶν εὐπατριδῶν, καὶ μετ' ἄλλους τρεῖς μονοετὴς, καὶ ἀντὶ ἑνὸς ἄρχοντος ἐγκατέστησαν ἐννέα· 'Απὸ Κλεισθένους δὲ (508), ἀντὶ διὰ χειροτονίας, ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν ἐγίνετο διὰ κληρώσεως· ὁ δ' 'Αριστείδης τέλος ἐνομοθέτησε νὰ λαμβάνωνται οἱ ἄρχοντες οὐχὶ ἐκ μόνων τῶν εὐπατριδῶν, ἀλλ' ἐκ πάντων τῶν 'Αθηναίων, καὶ αὐτῆς τῆς κατωτέρας τάξεως. 'Εκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων ὁ εἷς ὠνομάζετο ἐπώνυμος, διότι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνεγράφετο εἰς τὰ ψηφίσματα, καὶ εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων· ὁ ἕτερος διετήρει τὴν ἐπίκλησιν τοῦ βασιλέως καὶ συγχρόνως τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα τοῦ ἀρχαίου ὑπερτάτου ἄρχοντος· ἄλλος ἐκαλεῖτο πολέμαρχος καὶ ἐπεμελεῖτο τῶν στρατιωτικῶν ὑποθέσεων κατά τε ξηρὰν καὶ θάλασσαν, καὶ οἱ ἄλλοι ἓξ, θεσμοθέται λεγόμενοι, εἶχον πάσας τὰς λοιπὰς διοικητικὰς ὑποθέσεις ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των· καὶ προσέτι πάντες εἶχον τὸ καθῆκον τοῦ νὰ προΐστανται τῶν δικαστηρίων εἰς ἃ εἰσήγοντο αἱ εἰς τὰ καθήκοντα ἑκάστου ὑπαγόμεναι δίκαι. Χρῆσις τῆς



λέξεως ἄρχων γίνεται καὶ γενικωτέρα πολλάκις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, δηλοῦσα πᾶσαν εἵαν δήποτε ἀρχήν.

**'Ασάμινθος,** λεκάνη ἢ σκάφη τῶν λουομένων. Ἴδ. Βαλανεῖον.

**'Ασανδρος,** 1) υἱὸς τοῦ Φιλώτα, στρατηγὸς τοῦ 'Αλεξάνδρου, διοικητὴς τῆς Καρίας, συμμαχήσας μετ' 'Αντιγόνου, εἶτα πολεμήσας κατ' αὐτοῦ καὶ ὑποταγεὶς (313 π. Χ.) ('Αρρ. Α, 17, 7. Δ, 7, 2. —Διόδ. ΙΘ, 62, 78, 76).—2) Στρατηγὸς Φαρνάκου Β', βασιλέως τοῦ Βοσπόρου, ὃν ἐφόνευσε καὶ διεδέχθη, ἀλλ' ἐξεθρονίσθη ὑπὸ Καίσαρος, καὶ εἶτα πάλιν ἀποκατέστη ὑπὸ Αὐγούστου (Δ. Κάσσ. ΜΒ, 47).

**'Ασάρωτον,** ψηφιδωτὸν παριστῶν ἔδαφος ἀσάρωτον μεθ' ἑστίασιν. Τοιαῦτα ὡραῖα κατεσκεύαζεν ὁ ἐκ Περγάμου Σῶσος.

**Ἄσβολος,** εἷς τῶν Κενταύρων οἵτινες ἐπολέμησαν τοὺς Λαπίθας εἰς τοῦ Πειριθόου τὸν γάμον, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ 'Ηρακλέους.

**'Ασία,** ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Προμηθέως, καθ' ἣν ὠνομάσθη καὶ τὸ μέρος τῆς γῆς. Τούτου κατ' ἀρχὰς ἦν εἰς τοὺς Ἕλληνας μόνον τὸ δυτικὸν πέρας γνωστὸν, τὸ καὶ δεχθὲν τὰς ἀποικίας αὐτῶν· εἶτα δὲ διὰ τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν σχέσεων ἐγνώσθη καὶ ἡ λοιπὴ 'Ασία· ἀλλὰ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ὑπετίθετο πολὺ περισσότερον, πρὸς βορᾶν δὲ καὶ ἀνατολὰς πολὺ ὀλιγώτερον ἐκτεινομένη ἀφ' ὅ,τι μετέπειτα ἀπεδείχθη. Τὰ πρὸς τὴν Εὐρώπην ὅρια αὐτῆς ἦσαν τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὁ Ἑλλήσποντος, ἡ Προποντὶς, ὁ θρᾳκικὸς Βόσπορος, ὁ Εὔξεινος πόντος, ἡ Μαιῶτις λίμνη καὶ ὁ ποταμὸς Τάναϊς (Δόν). Κατ' ἀρχὰς διὰ τοὺς Ἕλληνας διήρει ὁ ποταμὸς τῆς Λυδίας Ἅλυς τὴν χώραν εἰς τὰ ἐκτὸς καὶ ἐντὸς τοῦ Ἅλυος, ἢ τὰ ἄνω 'Ασίας καὶ τὰ κάτω 'Ασίας, τὴν μετὰ ταῦτα, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοῦ τετάρτου αἰῶνος μ. Χ. Μικρὰν 'Ασίαν κληθεῖσαν. Ἄλλη δὲ διαίρεσις αὐτῆς ἦν ἡ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ὄρους Ταύρου.

**Ἄσιλλα,** δοκὸς χρησιμεύουσα εἰς ἀχθοφορίαν, ἐν τῷ μέσῳ κυρτή, ὡς τὸ ἄνω ἐκ



τῶν σχημάτων, κατὰ πρωτότυπον ἐκ τοῦ Βρετ. Μουσείου, καὶ εἰς τὰ ἄκρα ἔχουσα λωρία διὰ τὰ βάρη (ὡς τὸ ἀριστερὸν μεῖζον σχῆμα πρὸς ἀκριβεστέραν παράστασιν), καὶ φερομένη ἐπὶ ἑνὸς τῶν ὤμων ('Αριστ. Βάτρ. 8), ὡς ἡ ἐκ πηλίνου ἀγγείου ἐν τῷ μέσῳ εἰκών.

**'Ασίνη,** 1) πόλις τῆς Λακωνικῆς (Θουκ. Δ, 54. — Ξεν. Ἑλλ. Ζ, 1, 25), — 2) Π. δρυοπικὴ εἰς τὸν ἀργολικὸν κόλπον ('Ομ. 'Ιλ. Β, 560), ὑπὸ τῶν 'Αργείων καταστραφεῖσα.—3) Π. ἐν Μεσσηνίᾳ, ἡ ἔπειτα Κορώνη ('Ηρδ. Η, 73. — Θουκ. Δ, 13. — Στρβ. Η, 359).

**Ἄσιος,** ἴδ. Ἐλεγεῖα.

**'Ασκάλαφος,** 1) υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς 'Αστυόχης, βασιλεὺς τοῦ 'Ορχομενοῦ, 'Αργοναύτης, μνηστὴρ τῆς Ἑλένης, φονεύεται πρὸ τῆς Τρωάδος ('Ομ. 'Ιλ. Β, 511. Ν. 518), ἢ, καὶ κατ' ἄλλους, κυριεύει τὴν ἐν τῷ Πόντῳ νῆσον 'Αρετιάδα.—2) Υἱὸς τοῦ 'Αχέροντος, καταμηνύσας τὴν Περσεφόνην ὡς φαγοῦσαν τὸ μῆλον τῆς ῥοιᾶς, δι' ὃ καὶ ὑπ' αὐτῆς ἢ ὑπὸ τῆς Δήμητρος μετεμορφώθη εἰς ἀσκάλαφον (γλαῦκα) (Ov. Met. V, 538).

**'Ασκάλων,** πόλις ἐν Παλαιστίνῃ παραθαλασσία, μετ' ἀρχαιοτάτου ναοῦ τῆς 'Αφροδίτης. Ἴδ. 'Αξίοχος (Στρβ. ΙΣΤ, 759).

**'Ασκανία,** 1) χώρα καὶ πόλις ἐν Βιθυνίᾳ, παρὰ τῇ 'Ασκανίᾳ λίμνῃ ('Ομ. 'Ιλ. Β, 863. Ο, 793). — 2) Λίμνη ἁλμυρὰ ἐν Φρυγίᾳ πρὸς τῇ Πισιδίᾳ ('Ηρδ. Ζ, 30. — 'Αρρ. Α, 29, 1).



**'Ασκαύλης,** ὁ παίζων αὐλὸν, ὅστις ἐφυσᾶτο δι' ἀσκοῦ (κάϊδαν) (Mart. Ep. X, 3, 8).

**'Ασκληπιάδης,** ἴδ. Ἀνθολογία.

**'Ασκληπιόδοτος,** γράψας τακτικὰ κεφάλαια, ἔργον ἐπιπόλαιον περὶ τῆς τακτικῆς παρὰ τοῖς Μακεδόσι.

**'Ασκληπιὸς,** ὁ θεὸς τῆς ἰατρικῆς, υἱὸς τοῦ παιᾶνος (θεραπευτοῦ) Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Κορωνίδος, θυγατρὸς τοῦ Φλεγύου, βασιλέως τῶν Λαπιθῶν, ἣν φονεύσας ὁ Ἀπόλλων ἐκ ζηλοτυπίας, παρέδωκε τὸ βρέφος εἰς τὸν Χείρωνα, διδάξαντα αὐτῷ διαφόρους τέχνας καὶ τὴν ἰατρικὴν (Ἡσίοδ. Πίνδ.). Κατ' ἄλλους ἐγεννήθη ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἢ ἐν Μεσσηνίᾳ, ἐκ μητρὸς Ἀρσινόης. Ἐπειδὴ δ' οὐ μόνον ἐθεράπευεν ἀσθενεῖς, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ἀνεκάλει εἰς τὴν ζωὴν, ὁ Ζεὺς τὸν ἐκεραύνωσεν ὡς ἀνατρέποντα τοῦ παντὸς τὴν οἰκονομίαν. Ἀντεκδικούμενος δ' ὁ Ἀπόλλων, ἐφόνευσε τοὺς Κύκλωπας οἵτινες κατεσκεύασαν τὸν κεραυνὸν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο κατεδικάσθη νὰ μείνῃ ἐπί τινα χρόνον ὑπηρετῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐπὶ Ὁμήρου καὶ Πινδάρου ἦν ὁ Ἀσκληπιὸς ἥρως μόνον καὶ ἄριστος ἰατρός. Μετέπειτα ἐθεωρεῖτο ὡς θεὸς, καὶ εἶχεν ἱερὰ τὸ πλεῖστον εἰς ὑγιεινὰ μέρη, ἐκτὸς τῶν πόλεων, εἰς ἄλση καὶ παρὰ κρήνας ἰαματικάς. Ἕδραι τῆς λατρείας αὐτοῦ ἦσαν κυρίως ἡ Ἐπίδαυρος, ἔνθα καὶ πενταετηρικῶς ἐτελοῦντο τὰ Ἀσκληπίεια, ἡ Τρίκκη ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ ἡ Πέργαμος, ἀποβᾶσα τὸ πρώτιστον κέντρον αὐτῆς. Εἰς τοὺς ναοὺς αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐτρέφοντο ὄφεις, ὡς σύμβολα τῆς ἀνακτήσεως νέου βίου, κοιμώμενοι πολλάκις οἱ ἀσθενεῖς, ἔβλεπον κατ' ὄναρ τὰ μέσα τῆς θεραπείας των, καὶ οἱ θεραπευθέντες ἀνέθετον πίνακας, οἵοι εὑρέθησαν ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν οἷς ἐνέγραφον τὴν ἀσθένειαν καὶ τὴν ἴασίν των. Ὁ θεὸς παρίστατο ἔχων ὄψιν γλυκεῖαν καὶ προσηνῆ, ὁμοίαν τῇ τοῦ Διὸς, καὶ κρατῶν ῥάβδον περὶ ἣν ὄφις ἑλίσ-



σεται. Ἔθυον δ' εἰς αὐτὸν ἀλέκτορας. Παρ' αὐτῷ δ' ἵστατο πολλάκις παῖς, ὁ Τελεσφόρος, ἢ καὶ Ἀκέσιος καὶ Εὐαμερίων καλούμενος, τὸ ἔμβλημα τῆς ἐπιτυχοῦς θεραπείας. Συνοδεύεται δὲ συνεχέστατα ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του Ὑγιείας, ὑπὸ μορφὴν νεάνιδος, εἰς τὴν ἀριστερὰν συνήθως φιάλην ἐχούσης, ἐξ ἧς πίνει ὄφις. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων τέκνων του εἰσὶν ἡ Πανάκεια, καὶ οἱ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Β, 731) ἰατροὶ Μαχάων καὶ Ποδαλείριος. Γυνή του δ' ἦν ἡ Ἠπιόνη (ἡ ἠπία). Ὄφις ἐξ Ἐπιδαύρου, κατὰ χρησμὸν Σιβύλλιον, σταλεὶς εἰς Ῥώμην ἐπὶ μεγάλου λοιμοῦ, τῷ 291 π. Χ., εἰσήγαγε καὶ ἐκεῖ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ κληθέντος Aesculapius (Liv. X, 47.—Ov. Met. XV, 622).

**Ἄσκρα,** χωρίον ἐν Βοιωτίᾳ, ὑπὸ τὸν Ἑλικῶνα, πατρὶς τοῦ Ἡσιόδου, περιγράφοντος αὐτὸ ὡς μέρος μὴ ὑγιεινὸν (Ἔργ. κ. Ἡμ. 638). Ἦν δὲ εὔφορον εἰς σῖτον καὶ ἀμπέλους (Παυσ. Θ, 29, 1, 38, 4).

**'Ασκώλια,** (ἀσκωλιάζειν, ἀσκωλιασμὸς), παιδιὰ ἐν Ἀττικῇ κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν μικρῶν Διονυσίων, ὅτε οἱ χωρικοὶ γυμνόποδες ἐπήδων εἰς ὀλισθηροὺς ἐλαίῳ ἐπικεχρισμένους ἀσκοὺς, κατεσκευασμένους ἐκ τοῦ δέρματρς τῶν ἱερείων (Σχλ. Ἀριστφ. Πλοῦτ. 1180. — Πλάτ. Συμπ. σ. 190.—Πολυδ. Θ, 121.—Ἡσύχ.).

**'Ασκόπηρα,** δερματίνη πήρα ἐν ᾗ οἱ πεζοὶ ὁδοιπόροι ἔφερον τὰ ἐφόδιά των, κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἱππο πήρας τῶν ἱππέων.



**'Ασπάζεσθαι** (Ἀριστ.). Αἱ συνήθεις αὐτοῦ ἐκφράσεις ἦσαν «χαίρειν» (χαῖρε), «ὑγιαίνειν» (παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις), «εὖ πράττειν.» Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Φιλήμονος λέγεται· «Αἰτῶ δ' ὑγίειαν πρῶτον, εἶτ' εὐπραξίαν, τρίτον δὲ χαίρειν, εἶτ' ὀφείλειν μηδενί.»

**'Ασπασία,** 1) θυγάτηρ Ἀξιόχου ἐκ Μιλήτου. Χάριτας, παιδείαν καὶ πολιτικὴν κεκτημένη εὐθυκρισίαν, κατέστη ἐν Ἀθήναις τὸ κέντρον τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας ἐπὶ Περικλέους. Καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων ἔχαιρον εἰς αὐτῆς τὴν συναναστροφήν· ὁ δὲ Περικλῆς, διαζευχθεὶς τὴν γυναῖκά του, ἐνυμφεύθη αὐτήν. Τοιαύτη δὲ τῇ ἀπεδίδετο ἐπιρ-

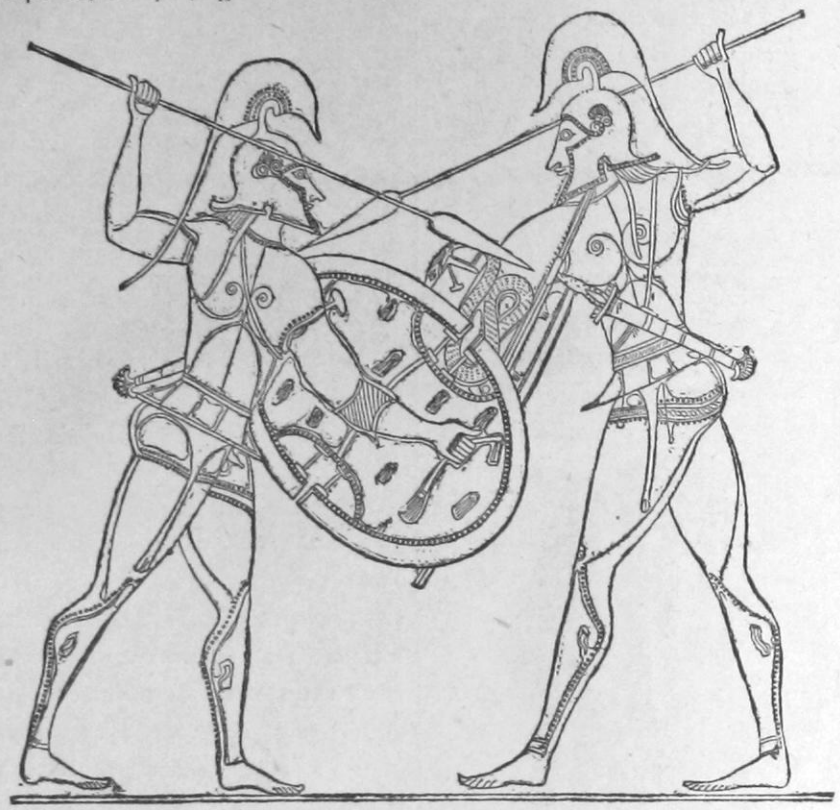


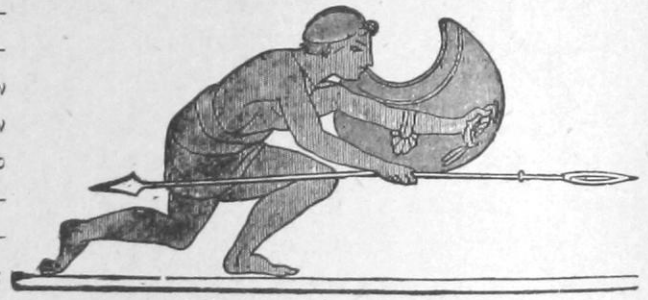

ροὴ, ὥστε ὁ Ἀριστοφάνης αὐτὴν λέγει προκαλέσασαν τὸν κατὰ τῆς Σάμου πόλεμον, ἕνεκα τῆς πατρίδος της, τῆς Μιλήτου, τὸν κατὰ τῆς Σπάρτης, ἕνεκα τῶν Μεγάρων. Οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Περικλέους, μὴ τολμῶντες αὐτὸν νὰ προσβάλωσιν, ἐνεκάλεσαν ἐκείνην ἐπ' ἀσεβείᾳ· ἀλλ' ὁ Περικλῆς ἔσωσεν αὐτὴν δι' εὐγλώττου ὑπερασπίσεως. Μετὰ δὲ τοῦ Περικλέους τὸν θάνατον ἐνυμφεύθη τὸν Λυσικλῆν, ἀφανῆ δημαγωγὸν, ὅστις δι' αὐτῆς ἀνεδείχθη.—2) Θυγάτηρ Ἑρμοτίμου ἐκ Φωκαίας, ἐρωμένη Κύρου τοῦ νεωτέρου, ὅστις Μιλτὼ καλουμένην, τὴν μετωνόμασεν Ἀσπασίαν, διὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ τὴν χάριν της (Πλουτ. Περ. ΚΔ). Μετὰ τοῦτο τὸν θάνατον (401 π. Χ.), τὴν ἔλαβεν ἐν Κουνάξοις μετὰ τῶν λαφύρων ὁ Ἀρταξέρξης ὁ Μνήμων, ὃν ἐπίσης κατέθελξεν· ἀλλ' ἀπαιτοῦντος αὐτὴν τοῦ υἱοῦ του Δαρείου, τὴν παρεχώρησε μὲν ὁ Ἀρταξέρξης, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ γίνῃ ἱέρεια τῆς Ἀναΐτιδος, ἐφ' ᾧ δυσαρεστηθεὶς ὁ υἱὸς, ἐπανέστη καὶ ἐφονεύθη (Πλουτ. Ἀρταξ. ΚΣΤ.— Just. X, 1).

**Ἄσπενδος,** πόλις τῆς Παμφυλίας, 60 στάδια ἄνω τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐρυμέδοντος, κτίσμα τῶν Ἀργείων, τοῖς περιοίκοις βαρβάροις ὑποταγεῖσα (Ξεν. Ἀνάβ. Α, Β, 12.—Ἀρρ. Α, 27, 1).

**'Ασπὶς,** κατεσκευάζετο κυρίως ἐκ δερμάτων ἀλλεπαλλήλως συνερραμμένων, πολλάκις μέχρις ἑπτὰ, ὧν μόνον ὁ ἔξω κύκλος (ἄντυξ) ἦν ἐκ μετάλλου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ κλάδων ἰτέας συμπεπλεγμένων, ὅτε καὶ ἰτέα ἐλέγετο· ἐπὶ δὲ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων αἱ τῶν ἀρχηγῶν ἦσαν ἐνίοτε ἐκ μετάλλου (πάγχαλκοι)· ἀλλ' ὡς βαρεῖαι καὶ δαπανηραὶ ταχέως ἐγκατελείφθησαν. Ἡ ἀρχαιοτάτη ἀσπὶς, ὡοειδὴς, σάκος λεγομένη, ἐκάλυπτε τὸν στρατιώτην ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν ποδῶν (ποδηνεκὴς, ἀμφίβροτος) Εἶχε δ' ἐνίοτε καὶ ἐντομὰς εἰς τὰ δύο πλάγια, διὰ νὰ γίνηται ἐλαφροτέρα, καὶ ἴσως διὰ νὰ βλέπῃ δι' αὐτῶν ἀσφαλῶς ὁ ἀσπιδοφόρος. Ἀλλ' ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη εἶχεν ἐπικρατήσει ἡ εἰς τοὺς Ἀργείους ἢ τοὺς Δωριεῖς ἀποδιδομένη στρογγύλη ἀσπὶς (εὔκυκλος, πάντοσ' ἐίση), χωροῦσα μόνον ἀπὸ τοῦ πώγωνος μέχρι τῶν γονάτων, ἐνίοτε δὲ παρατεινομένη διὰ κρεμαμένου δέρματος, (λαισήϊα πτερόεντα). Αἱ ἀρχαιότεραι ἀσπίδες ἐκρέμαντο ἀπὸ τῶν ὤμων διὰ τελαμῶνος, καὶ ὀπίσω εἶχον πόρπακα (Εὐριπ. Ἑλέν. 1396) θηλυκωτῆρα, δι' οὗ ἐκίνει αὐτὰς ἡ ἀριστερὰ χείρ. Ἐβελτίωσαν δ' οἱ Κᾶρες τὸν τρόπον τοῦτον προσθέντες εἰς τὸ κέντρον ὄχανον, δι' οὗ νὰ διέρχηται ὁ βραχίων, καὶ

τὸν πόρπακα εἶχον παρὰ τὸ χεῖλος, διὰ τὴν χεῖρα (Ἡρδ. Α, 171)· ἦεἶχεν ἡ ἀσπὶς ἐν τῷ μέσῳ κανόνα, πιθανῶς ξύλινον, διὰ τὸν βραχίονα, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν περιφέρειαν δερματίνους ἢ ἐκ σχοινίου πόρπακας πολλούς, ἵνα δι' αὐτῶν στρέφηται ἡ ἀσπὶς διαφόρως. Ἔξωθεν δ' ἐκοσμοῦντο αἱ ἀσπίδες διὰ τῶν ἥλων, καὶ εἶχον συνήθως κατὰ τὸ κέντρον, εἰς τὸν ὀμφαλόν, μετάλλινόν τι κόσμημα, οἰκιακόν τι ἔμβλημα (οἰκεῖα σημεῖα), ἢ, μετὰ τὰ Περσικὰ μάλιστα, γράμμα ἐμφαῖνον τὴν ἐθνότητα, ὡς οἱ Μεσσήνιοι εἶχον Μ, οἱ Λάκωνες Λ, κτλ., ἢ καὶ ἐπιγραφάς, ὡς ὁ Δημοσθένης εἶχεν Ἀγαθῇ τύχῃ, ὁ ἀρχαῖος Καπανεὺς Πρήσω πόλιν. Μετὰ τὰ Περσικὰ ὅμως, εἰς μὲν τοὺς ὁπλίτας ἀπεδόθη τὸ ἀρχαῖον ὠοειδὲς σάκος· ἐκ δὲ τοῦ ἐλαφροῦ πεζικοῦ οἱ μὲν γυμνῆται οὐδὲν εἶχον ἀμυντικὸν ὅπλον, οἱ δὲ πελτασταὶ ἔλαβον τὴν θρᾳκικὴν καὶ εἰς τὰς Ἀμαζόνας συνήθωςἀποδιδομένην πέλτην, μικρὰν (0,6$^{μ}$) ἀσπίδα ἐκ δέρματος καλύπτοντος πλέγμα κλάδων ἰτέας, καὶ ἔχουσαν σχῆμα μηνοειδὲς





**Ἀσπληδών,** Βοιωτικὴ πόλις πρὸς τῷ Ὀρχομενῷ, κατοικία τῶν Μινυῶν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 510.—Παυσ. Θ, 38, 9).

**Ἄσσος,** ὡραία πόλις τῆς Μυσίας εἰς τὸν Ἀδραμύττιον κόλπον κατὰ τὴν Ἴδην, πιθανῶς κτίσμα Αἰολέων, σιτοφόρος καὶ πλουσία εἰς λίθους καλουμένους σαρκοφάγους (Στρβ. ΙΕ, 735. ΙΓ, 610).

**Ἀστακὸς,** 1) Ἰδ. Μελάνιππος.—2) Λιμὴν καὶ πόλις τῆς Ἀκαρνανίας (ν. Δραγομέστη) (Θουκ. Β, 30, 33.—Στρβ. Ι, 459). —3) Ἐν Βιθυνίᾳ, Ν. τῆς Νικομηδείας, ἀποικία Μεγαρέων καὶ Ἀθηναίων. Εἶτα Ὀλβία. Κατεστράφη ὑπὸ Λυσιμάχου (Στρβ. ΙΒ, 563. — Π. Μελ. Α, 19, 4).



**Ἄσταπος,** κλάδος τοῦ Νείλου, δυτικῶς τῆς Μερόης.

**Ἀστάρτη,** συροφοινικία θεότης, ἐν Τύρῳ ναὸν ἔχουσα, ταὐτιζομένη δ' ἐνίοτε μετὰ τῆς Ἀφροδίτης, ἄλλοτε δὲ Ἀθηναΐς ἢ Σεληναίη λεγομένη.

**Ἀστερία,** θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Φοίβης, ἀδελφὴ τῆς Λητοῦς. Φεύγουσα τὸν Δία, μετεμορφώθη εἰς ὄρτυγα, καὶ ῥιφθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν, ἔγινε μία τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἥτις ἐκλήθη Ἀστερία, Ὀρτυγία, καὶ ἔπειτα Δῆλος (Ἡσίοδ. Θεογ. 109. Ἀπολλδ. Α, 2, 2).

**Ἀστερισμοί.** Τοὺς ὀρατοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ διήρεσαν οἱ ἀρχαῖοι πρὸς εὐχερεστέραν διάκρισιν κατὰ συστήματα εἰς διάφορα σχήματα ἀνθρώπων, ζῴων, ἐργαλείων, ὧν τινα ὀνόματα, ὡς τῶν Πλειάδων, Ὑάδων, τοῦ θηρευτοῦ Ὡρίωνος μετὰ τοῦ κυνὸς αὐτοῦ Σειρίου, τῆς Ἄρκτου, τοῦ Βοώτου ἢ Ἀρκτοφύλακος, ἀπαντῶνται καὶ παρ' Ὁμήρῳ. Μόνου ἀστέρος μνημονεύει καὶ τοῦ Ἑσπέρου (ἴδ. Φωσφόρος). Μεταγενεστέρως ἠριθμοῦντο 48 ἀστερισμοί, ἐξ ὧν 12 ζῴδια ἐν τῷ ζῳδιακῷ, 21 εἰς τὸ βόρειον καὶ 15 εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον. Τὰ τοῦ ζῳδιακοῦ ἦσαν· ὁ Κριός, ὁ Ταῦρος, ὁ Δίδυμος, ὁ Καρκῖνος, ὁ Λέων, ἡ Παρθένος, ὁ Ζυγός, ὁ Σκορπίος, ὁ Τοξότης, ὁ Αἰγόκερως, ὁ Ὑδροχόος, οἱ Ἰχθῦς. Οἱ βόρειοι ἦσαν ἡ μεγάλη καὶ ἡ μικρὰ Ἄρκτος, ὁ Κηφεύς, ἡ Κασσιέπεια, ἡ Ἀνδρομέδα, ὁ Περσεύς, ὁ Πήγασος, τὸ Ἱππάριον, τὸ Τρίγωνον, ὁ Ἡνίοχος, ὁ Βοώτης, ὁ βόρειος Στέφανος, ὁ Ὀφιοῦχος, ὁ Ὄφις, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Ἀετός, τὸ Βέλος, ἡ Λύρα, ὁ Κύκνος, ὁ Δελφίν. Οἱ δὲ νότιοι· ὁ Ὡρίων, τὸ Κῆτος, ὁ Ἐριδανός, ὁ Λαγωός, ὁ μέγας καὶ ὁ μικρὸς Κύων, ἡ Ὕδρα, ἡ Φιάλη, ὁ Κόραξ, ὁ Κένταυρος, ὁ Λύκος, ὁ Βωμός, ὁ νότιος Ἰχθύς, ἡ Ἀργώ, ὁ νότιος Στέφανος. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ διαφωνίαι ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, τὰ ὀνόματα καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν· οἱ δὲ ποιηταὶ ἠθέλησαν μυθολογικὰς νὰ δώσωσιν αὐτοῖς σημασίας. Ἰδοὺ τὰ περὶ αὐτῶν κατ' ἀλφάβητον· Ἀετὸς. ἱπτάμενος μετὰ βέλους πρὸς ἀνατολὰς, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν πέρας τοῦ Γαλαξίου, (Cic. Aret. 372. — Plin XVIII, 27), ὁ ἀετὸς τοῦ Διὸς (Ov. Fast. IV, 196), ἢ ὁ εἰς ὃν ἡ Ἥρα μετεμόρφωσε τὸν Μέροπα, βασιλέα τῆς νήσου Κῶ. — Αἰγόκερως, ἢ Πᾶν, τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τράγος, τὸ ὀπίσθιον ἰχθύς, καταγόμενος ἐξ Αἰγίπανος, τοῦ συντραφέντος μετὰ τοῦ Διὸς ἐπὶ τῆς Ἴδης, καὶ συμπολεμήσαντος κατὰ τῶν Τιτάνων.—Ἀνδρομέδα, παρθένος ἐκτάδην κειμένη, μετ' ἀναπεπταμένων τῶν βραχιόνων, νοτίως τῆς Κασσιεπείας· (ἴδ. Ἀνδρομέδα). —Ἄρκτος α) ἡ μεγάλη, ἢ καὶ ἅμαξα λεγομένη, μεταμόρφωσις τῆς Καλλιστοῦς ἢ Μεγιστοῦς ἢ Θεμιστοῦς, κόρης τοῦ Κητέως, ἢ τῆς Ἑλένης, κόρης τοῦ Λυκάονος ἢ τοῦ Ὀλενοῦ, ἤδη τῷ Ὁμήρῳ γνωστὴ (Ἰλ. Σ, 187. Ὀδ. Ε, 275)· β) ἡ μικρὰ, παρὰ τὴ μεγάλη, ὡς ἐκείνη ἐπίσης ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων συγκειμένη, ὧν ὁ ἀπώτατος, εἰς τὴν οὐρὰν, ὁ πολικὸς ἀστὴρ, ἐλέγετο Κυνόσουρα. Ἔλεγον δὲ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερε νύμφη, ἴσως τῆς Ἴδης, τροφὸς τοῦ Διὸς, ὑπ' αὐτοῦ ὡς Ἄρκτος εἰς τοὺς ἀστέρας μετατεθεῖσα, ἢ νύμφη Φοίνισσα, ἐρωμένη τοῦ Διὸς, ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος εἰς ἄρκτον μεταμορφωθεῖσα, καὶ ὑπ' ἐκείνου μετατεθεῖσα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀμφότεραι δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἅμαξαι, καὶ ἦσαν σπουδαιότατα διὰ τοὺς ναυτιλλομένους, ὡς οὐδέποτε δύουσαι.—Βέλος, τὸ δι' οὗ ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τὸν γύπα τὸν σπαράττοντα τὸν Προμηθέα, ἢ δι' οὗ ὁ Ἀπόλλων κατετόξευσε τοὺς Κύκλωπας. — Βερενίκη, ἢ Πλόκαμος Βερενίκης

Εὐεργέτιδος, παρὰ τῷ Μέσητι. Τὸ ὄνομα ἐδόθη ὑπὸ τοῦ μαθηματικοῦ Κόνωνος, εἰς τιμὴν τῆς ἀδελφῆς καὶ γυναικὸς Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου. Κατ' ἄλλους, κόρη τῆς 'Αριάδνης. — Βοώτης καὶ 'Αρκτοῦρος, 'Αρκτοφύλαξ (φύλαξ τῆς μεγάλης Ἄρκτου) λεγόμενος (Ἡσ. Ἔργακ. Ἡμ. 566). Μεταγενεστέρως ἦν 'Αρκτοφύλαξ ὁ ὅλος ἀστερισμὸς, 'Αρκτοῦρος δὲ ὁ λαμπρότερος αὐτοῦ ἀστήρ. Παρὰ τῇ Μεγάλῃ Ἄρκτῳ ἀνὴρ κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς κύνας θηρευτὰς ('Αστερίωνα καὶ Χαράν), ἐν τῇ ἑτέρᾳ ῥόπαλον. Ἔστι δ' ὁ μεταμορφωθεὶς 'Αρκὰς, υἱὸς τῆς Καλλιστοῦς, ἢ ὁ Λυκάων, ἢ ὁ Ἰκάριος, πατὴρ τοῦ 'Ωριγένους (Ovid.). — Δελφὶν, παρὰ τῷ Γαλαξίᾳ, ὁ τοῦ Ποσειδῶνος, εὑρόντος τὴν 'Αμφιτρίτην, ἢ εἷς τῶν ὑπὸ τοῦ Διονύσου μεταμορφωθέντων Τυρρηνῶν, ἢ ὁ τοῦ 'Αρίωνος (Ovid.). — Δίδυμοι, ἐν τῷ Ζῳδιακῷ, δύο ἀλλήλους ἐναγκαλιζόμενοι: νεανίαι, οἱ Διόσκουροι, ἢ ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ 'Απόλλων, ἢ ὁ Τριπτόλεμος καὶ ὁ 'Ιασίων. — Δράκων. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἡρακλέους. Ἦν ὁ φυλάττων τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Ἡρακλῆς, ἡ Ἥρα δὲ κατέταξεν εἰς τὸν οὐρανόν· ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ Κάδμου φονευθεὶς, ἢ ὁ Πύθων. — Ζυγὸς ἢ Χηλὰς, ἐν τῷ ζῳδιακῷ, ὁ τῆς Δίκης, ἢ ὁ τοῦ Μόσχου, ὅστις ἐφεῦρε ζυγὸν καὶ σταθμά. — Ἡνίοχος, ἀνὴρ γονυκλινὴς, ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χαλινὸν, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου αἶγα, καὶ παρὰ τῇ ἀριστερᾷ δύο ἐρίφια, κατὰ μέρος ἐν τῷ Γαλαξίᾳ, μεταξὺ Πλειάδων καὶ μεγάλης Ἄρκτου. Ὁ 'Εριχθόνιος (ἴδ. 'Ερεχθεὺς), ἢ ὁ 'Ορσίλοχος, ὁ Μυρτίλλος, ὁ Βελλεροφόντης, ὁ Τροχίλος, ἢ ὁ Κίλλας, ἡνίοχος τοῦ Πέλοπος. Ἡ Αἴξ ἦν ἡ 'Αμάλθεια, ἢ ἡ ὁμώνυμος νύμφη, ἥτις καὶ 'Ωλενία ἐκαλεῖτο, εἴτε ἐκ τοῦ πατρός της 'Ωλένου, εἴτε ἐκ τῆς πατρίδος της, τοῦ 'Αχαϊκοῦ 'Ωλενοῦ, εἴτε διότι ἐφέρετο ἐπὶ τῆς ὠλένης. Ἦν δ' ἀστερισμὸς ὄμβριος, διότι ἡ δύσις αὐτοῦ κατὰ τὸ λυκαυγὲς τῆς αὐγῆς συνέπιπτεν ἐπὶ τῆς τρικυμιώδους ἐποχῆς τοῦ ἔτους. — Ἡρακλῆς, ἀνὴρ ἐν γόνασιν, ἔχων τεταμένας τὰς χεῖρας, καὶ ἐν τῇ μὲν ῥόπαλον, ἐν τῇ δὲ λεοντῆν· μεταξὺ Στεφάνου, Ὄφεως, Ὀφιούχου, Λύρας καὶ Δράκοντος. Κατ' ἄλλους ὁ Κητεὺς, υἱὸς Λυκάονος, ἢ ὁ Θησεὺς, Θάμυρις, Ὀρφεὺς, Ἰξίων, ἢ Προμηθεύς. — Ἰχθύες, δύο συνδεδεμένοι, ἐκ τῶν ζῳδίων προκύψαντες, εἰς μνήμην τοῦ ὅτι ἡ 'Αφροδίτη καὶ ὁ Ἔρως, διωκόμενοί ποτε ὑπὸ τοῦ Τυφῶνος, ἐπήδησαν εἰς τὸν Εὐφράτην. Ὁ νότιος ἰχθὺς, ὑπὸ τὸν Ὑδροχόον καὶ Αἰγόκερων, ἐτάχθη μετὰ τῶν ἀστέρων καὶ διότι ἔσωσε τῶν κυμάτων τὴν Ἶσιν ἢ τὴν Δερκετών. — Ἵππος (ἢ Πήγασος), βορείως τοῦ Ὑδροχόου καὶ τῶν Ἰχθύων· ἵππου προτομή. Ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς Μελανίππη ἡ τοῦ Χείρωνος. — Καρκῖνος, ζῴδιον, ὁ προσβαλὼν τὸν Ἡρακλέα ὅτε ἐφόνευσε τὴν Λερναίαν Ὕδραν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἥρας ἐτάχθη εἰς τοὺς ἀστέρας. Εἰς τὸ ζῴδιον τοῦτο περιλαμβάνονται καὶ οἱ Ὄνοι καὶ Φάτνη. — Κασσιέπεια, γυνὴ καθημένη ἐν τῷ Γαλαξίᾳ, μεταξὺ Κηφέως καὶ 'Ανδρομέδας. — Κένταυρος, νοτ. ὁ Χείρων ἢ ὁ Φόλος. — Κῆτος, νοτίως ὑπὸ τὸν Κριὸν, θαλάσσιον τέρας, ἔχον πόδας ἐμπρὸς καὶ οὐρὰν ἰχθύος, τὸ πεμφθὲν κατὰ τῆς 'Ανδρομέδης. — Κριὸς, ὁ τοῦ Φρίξου. Ζῴδιον. — Κύκνος ἢ Ὄρνις, πετῶν ἐν τῷ Γαλαξίᾳ, ὁ Ζεὺς μεταμορφωθεὶς ὅτε προσῆλθεν εἰς τὴν Λήδαν ἢ τὴν Νέμεσιν· ἢ ὁ Ὀρφεὺς, μετὰ θάνατον εἰς κύκνον μεταμορφωθείς. — Κύλλαρος, ἵππου προτομή, μεταξὺ Ἵππου καὶ Δελφῖνος. — Κύων, Σείριος, 'Αστροκύων ('Ομ. Ἰλ. Χ, 29), κύων ὀκλάζων, 'Ανατ. ὑπὸ τὸν 'Ωρίωνα. Ὁ φύλαξ τῆς Εὐρώπης, δοθεὶς ὑπὸ τοῦ Μίνωος ἢ τῆς 'Αρτέμιδος εἰς τὴν Πρόκριν, καὶ ὑπὸ ταύτης τῷ Κεφάλῳ, ὑπὸ τοῦ Διὸς δ' εἰς τοὺς ἀστέρας ταχθείς· ἢ ὁ κύων τοῦ 'Ωρίωνος, ἢ ἡ Μαῖρα, κύων τοῦ Ἰκαρίου. Ὁ Σείριος, ὁ λαμπρότατος τῶν ἀστέρων, φέρει, ὅτε τὴν



αὐγὴν ἀνατέλλῃ, τὰς θερμοτάτας ἡμέρας, τὰ κυνικὰ καύματα. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβλαβῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν ὑπῆρχον πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἱλαστήριοι τελεταὶ (ἴδ. Λίνος, 'Ακταίων). — Λέων, ἐν τῷ ζῳδιακῷ· ὁ τῆς Νεμέας, εἰς τοὺς ἀστέρας ταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Διός. — Ὀφιοῦχος ἀνὴρ ὄρθιος, τὸν ἕνα πόδα ἔχων μεταξὺ Τοξότου καὶ Σκορπίου, διὰ τοῦ ἑτέρου τοῦτον πατῶν καὶ κρατῶν ὄφιν κείμενον μεταξὺ τῶν ποδῶν του, Ν. τοῦ Ἡρακλέους, Α. τοῦ ζυγοῦ, Δ. τοῦ 'Αετοῦ, Β. τοῦ Σκορπίου. Ἐκλαμβάνεται ὡς ὁ 'Ασκληπιὸς, κεραυνωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ μετατεθεὶς εἰς τοὺς ἀστέρας ἢ ὡς Καρνάβων, ὁ βασιλεὺς τῶν Γετῶν, τιμωρηθεὶς ὑπὸ τῆς Δήμητρος διότι ἐχθρικῶς προσηνέχθη πρὸς τὸν Τριπτόλεμον, ἢ ὡς ὁ Ἡρακλῆς, φονεύσας ἐπικίνδυνον ὄφιν παρὰ τῷ ποταμῷ τῆς Βιθυνίας Σαγγαρίῳ, ἢ ὡς Τριόπας, ὁ Θεσσαλὸς βασιλεὺς, ὁ καταστρέψας ναὸν τῆς Δήμητρος, ἢ ὡς ὁ Φόρβας, τὴν Ῥόδον ἀπὸ ὄφεως ἀπαλλάξας, κτλ. Διὸ καὶ προσεπεκαλεῖτο 'Ασκληπιὸς, Καρνάβων, Ἡρακλῆς, Τριόπας, Φόρβας, Κάδμος, Ἰάσων, Λαοκόων, κτλ. — Παρθένος, πτερωτή. Ζῴδιον. Ἡ Δίκη, ἢ 'Αστραία, ἢ Δημήτηρ σταχυοφόρος, ἢ Ἶσις, Τύχη, κτλ. — Περσεὺς κεφαλὴν Μεδούσης ἔχων εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ ἅρπην (δρέπανον) εἰς τὴν ἄλλην. Ἐν τῷ Γαλαξίᾳ, μεταξὺ 'Ανδρομέδης καὶ Ἡνιόχου. — Προκύων, τρέχων κύων, Ν. παρὰ τοῖς Διδύμοις. Τὰ τοῦ κυνὸς ἀπεδόθησαν καὶ αὐτῷ. — Σκορπίος, ζῴδιον· ὁ ἐν Χίῳ τὸν 'Ωρίωνα φονεύσας. — Στέφανος, ὁ βόρειος, Α. τοῦ Βοώτου. Ὁ τῆς 'Αριάδνης, εἰς τοὺς ἀστέρας μετατεθεὶς ὑπὸ τοῦ Διονύσου. Ὁ νότιος, πρὸς τῷ ποδὶ τοῦ Τοξότου, στέφανος αὐτοῦ, ἢ τροχὸς τοῦ Ἰξίωνος. — Ταῦρος, ζῴδιον· ταύρου προτομὴ, τοῦ τῆς Εὐρώπης, ἢ τῆς Ἰοῦς, ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος τῷ Μίνῳ δωρηθείς. Ἐπὶ τοῦ νώτου ἔχει τὰς Πλειάδας, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰς Ὑάδας. — Τοξότης, ζῴδιον· Κένταυρος (ὁ Χείρων ἢ Κρότος) τείνων τὸ τόξον. — Ὕδρα, μέγας ὄφις, οὗ ἡ κεφαλὴ 'Αν. ἔνθα ὁ Προκύων, ὑπὲρ τὸν Ἰσημερινόν. — Ὑδροχόος, ζῴδιον· μεταξὺ Αἰγόκερω καὶ Ἰχθύων, ἀνὴρ γονυπετὴς κενῶν ὑδροχόην, ὁ Γανυμήδης, ἢ ὁ Δευκαλίων ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, ἢ ὁ Κέκροψ, ἐφ' οὗ εἰς τὰς θυσίας οὐχὶ οἶνον ἀλλ' ὕδωρ μετεχειρίζοντο. Ἴσως ὅμως ἐμφαίνων τοὺς βροχεροὺς μῆνας. — Ὡρίων, ἀνὴρ ῥωμαλέος, περιεζωσμένος, ξίφος ἔχων, ῥόπαλον καὶ λεοντῆν· πρὸς τοῖς Διδύμοις. — Ὁ Γαλαξίας κύκλος, καὶ Γάλα, πολιὸν γάλα λεγόμενος, ὁ τὸν Ἰσημερινὸν, τὴν Ἐκλειπτικὴν καὶ πολλοὺς ἀστερισμοὺς διατέμνων, προῆλθεν ἐκ τοῦ ἐκχυθέντος γάλακτος τῆς Ἥρας, ὅτε ἀπέκρουσε τὸν Ἡρακλῆν, ὃν ὁ Ἑρμῆς τῇ ἔφερε βρέφος, ἵνα τὸν θηλάσῃ. Ὁ Θεόφραστος ἐξελάμβανεν αὐτὸν ὡς ἁρμογὴν τῶν δύο ἡμίσεων τοῦ οὐρανοῦ, ὁ Ποσειδώνιος ὡς ἐκροὴν τῆς οὐρανίας θερμότητος· ὁ δὲ Δημόκριτος διεῖδεν ἐν αὐτῷ πληθὺν συνεσωρευμένων ἀστέρων· ὁ δὲ Διόδωρος λέγει αὐτὸν πῦρ στερεὸν καὶ πυκνόν.

**'Αστερίων,** ἴδ. Εὐρώπη καὶ Μίνως.

**'Αστερόπη,** ἴδ. Αἴσακος.

**'Αστράβακος,** ἀρχαῖος ἥρως ἐν Σπάρτῃ, ἐκ τοῦ γένους τῶν 'Αγιδῶν (Ἡρ. ΣΤ, 69).

**'Αστράγαλοι,** 1) εἴτε φυσικοὶ εἴτε μετάλλινοι, ἐξ ἐλέφαντος, ὑέλου, κτλ. ἐχρη-

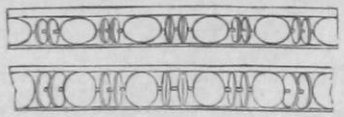


σίμευον εἰς παίγνιον (Παυσ. Α, 30) καὶ τὸ κέρδος ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς θέσεως ἣν ἐλάμβανον ὅτε, ἀναρριπτόμενοι ἔπιπτον ἢ κατὰ γῆς ἢ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἀστραγαλίζοντος, ἰδίως εἰς τὸ ὀπισθέναρ, ἢ, ἂν εἶχον ἀριθμοὺς ἐπιγεγραμμένους, ὅτε καὶ ἐρρίπτοντο ἢ διὰ τῆς



ΘΠ 1042

χειρὸς, ἢ διὰ χωνίου καλουμένου πύργος ἢ κηθὶς, τὸ παίγνιον συνίστατο εἰς τῶν ἀριθμῶν τὸν συνδυασμόν. Οὗτοι, κατ' ἀρχαίας περιγραφὰς ἦσαν 4, εἰς τὰς 4 ἐπιφανείας τοῦ ἀστραγάλου ἐπιγεγραμμένοι, ἤτοι 1) εἷς, μονὰς, ἴση, οἶνη, κύων ἢ χῖος, καλούμενος· 2) τριάς· 3) τετράς· 4) ἑξὰς, ἑξίτης, ἢ κῶος. Ὁ ῥίψας (εἰς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν) τέσσαρες μονάδας ἐνικᾶτο· ὁ δ' ἀνώτατος βόλος, ὁ λεγόμενος τῆς Ἀφροδίτης, ἦν ὁ τοῦ ῥίψαντος τέσσαρας διαφόρους ἀριθμούς. Ἄλλος τρόπος τοῦ συνδυάζειν ἦν τὸ νὰ προστίθενται οἱ ἀριθμοὶ καὶ νὰ νικᾷ ὁμείζων. Ἐκαλεῖτο δ' οὗτος πλειστοβολίνδα (Πολυδ. Ζ, 206. Θ. 95.110.117). — 2) Ἀ.



Λέσβιος, κόσμημα ἀρχιτεκτονικὸν τῶν κιονοκράνων ἀνῆκον εἰς τὸν Ἰωνικὸν ῥυθμόν.

**Ἀστρονομία,** ἐλέγετο κατ' ἀρχὰς ἀστρολογία, ἥτις λέξις ἔμεινεν ἔπειτα δηλοῦσα τὴν διὰ τῶν ἀστέρων μαντικήν. Αἱ πρῶται ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Χαλδαίων καὶ ἄλλων Ἀσιανῶν, ἕνεκα τῆς αἰθριότητος τοῦ οὐρανοῦ των· ταύτας δὲ διεδέχθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες πρῶτοι διῄρεσαν τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας. Ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων πρῶτος ὁ φιλόσοφος Θαλῆς ἐνέκυψεν (600 π. Χ.) εἰς τὴν ἀστρονομίαν, καὶ ἐπρέσβευε, κατὰ Πλούταρχον, ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ τὸ κέντρον τοῦ παντὸς, ἡ σελήνη ὅτι φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ ἀπέδωκε τὴν ἡλιακὴν ἔκλειψιν εἰς τὴν πρὸ τοῦ ἡλίου δίοδον τῆς σελήνης. Πρῶτος δὲ καὶ προανήγγειλε τὸν καιρὸν ἐκλείψεως (Ἡρδ. Α, 74.—Pl. II, 9, 12). Καὶ τὴν στρογγυλότητα δὲ τῆς γῆς ὅτι εὗρε διϊσχυρίζεται ὁ Πλούταρχος, ἀλλ' ἄλλοι ἀρνοῦνται. Ὁ Δημόκριτος (430) ἀνεγνώριζε τὸν Γαλαξίαν ὡς ἄθροισμα ἀπεράντου ἀριθμοῦ ἀστέρων· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἤ-ξευρον τὴν κίνησιν τοῦ ἄξονος τῆς γῆς, ἐξ οὗ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα τῆς περὶ τὸν ἥλιον ἐτησίας στροφῆς αὐτῆς. Ἀλλ' οὐδ' ἡ ὑψηλὴ μαθηματικὴ οὐδ' ἡ μηχανικὴ ἦσαν ἔτι τοσοῦτο προωδευμέναι, ὥστε νὰ διευκολύνωσι τὴν μελέτην τῶν οὐρανίων σωμάτων. Οὐχ ἧττον ὁ Εὔδοξος, οὗ ὅμως τὰ συγγράμματα ἀπωλέσθησαν, ἐνέκυψεν εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν (Senec. Quest. nat. VII, A). Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης, ἐξ ἁπλῆς θεωρίας, διϊσχυρίζετο ὅτι ἡ γῆ, ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ ἀστέρες εἶχον σχῆμα κυλινδρικὸν, καὶ ἡ γῆ ἵσταται ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ παντὸς ἀκίνητος. Αἱ ἀποδείξεις δ' ἃς δίδει εἰσὶν ὀξυνούσταται, ἀλλὰ στερούμεναι τῆς βάσεως βεβαίων παρατηρήσεων. Ὁ δὲ σύγχρονος αὐτοῦ Πυθέας ἐκ Μασσιλίας ἔφερεν ἐκ περιηγήσεών του εἰς βορείας χώρας τὴν εἴδησιν ὅτι εἰς αὐτὰς ἐπὶ ἓξ μῆνας δὲν δύει ὁ ἥλιος (Pl. II, 75, 77), ἀλλὰ δὲν ἐπιστεύθη, καὶ ὁ Στράβων πολλάκις τὸν ἀναιρεῖ. Καὶ ὁ Σάμιος δ' Ἀρίσταρχος (270) ὀξυνούστατα ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος τῆς ἀποστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ ὁ Ἐρατοσθένης (ἴδ.) ἐπροσπάθησε νὰ προσδιορίσῃ τὴν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἀπὸ τῆς γῆς. Ὁ ἰδίως δὲ θεμελιωτὴς τῆς ἀστρονομίας ὡς ἐπιστήμης ἦν ὁ Ἵππαρχος (140 π. Χ.), διϊσχυρισθεὶς, ὡς ὁ Εὔδοξος πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ὡς βάσις αὐτῆς πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ ἀκρίβεια τῶν παρατηρήσεων. Ἐσυμπέρανε δ' ὅτι ὁ ἥλιος κινεῖται κύκλῳ περὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μετὰ διαφόρου ταχύτητος· τὸ δὲ μῆκος τοῦ ἔτους ὑπελόγισεν εἰς 365 ἡμέρας, 5 ὥρας, 55 λεπτὰ καὶ 12 δευτερόλεπτα· προσδιώρισε δὲ, κατὰ Πλίνιον, τὴν πορείαν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἐπὶ 600 μέλλοντα ἔτη, καὶ ὑπελόγισε τὰς φάσεις τῆς σελήνης, τὸ μῆκος τῶν ἡμερῶν, καὶ τὴν κατὰ γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος θέσιν διαφόρων χωρῶν. Ὁ δὲ νεώτατος τῆς ἀρχαιότητος ἀστρονόμος ἐστὶν ὁ Πτολεμαῖος (130 μ. Χ.), ἐκ τῶν τοῦ Ἱππάρχου



καὶ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ παρατηρήσεων πλῆρες σύστημα καταρτίσας, καθ' ὃ ἡ γῆ ἐστὶ σφαιροειδὴς, ἀκίνητος μένουσα ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ περὶ αὐτὴν ἐπίσης σφαιροειδοῦς σύμπαντος, ὁ δ' ἥλιος, ἡ σελήνη, οἱ ἀστέρες, πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς, κινοῦνται, καὶ εἰς διαφόρους ἀποστάσεις στρέφονται περὶ αὐτήν. Αὕτη δ' ἡ θεωρία ἐπεκράτει κατὰ πάντα τὸν μεσαίωνα. Ἐπὶ Ῥωμαίων δὲ, οὐδενὸς ἀστρονόμου ἀναδειχθέντος, ὁ Καῖσαρ, ἵνα διορθώσῃ τὸ ἡμερολόγιον, μετεκαλέσατο ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν Σωσιγένην. Ἐπεκράτει δ' ἀφ' ἑτέρου μάλιστα ἡ ἀστρολογία ἐν Ῥώμῃ, ὑπὸ παντοίων ἀγυρτῶν, ἐγχωρίων καὶ ξένων, οἷον Χαλδαίων κτλ. ἀσκουμένη, οἵτινες καὶ μαθηματικοὶ ἐλέγοντο, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ εἰς τοὺς οἴκους περιεφέροντο.

**Ἀστυάναξ,** ἴδ. Ἕκτωρ.

**Ἀστυδάμας,** 1) Μορσίμου, Ἀθηναῖος, ἀνεψιὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Αἰσχύλου, ἔγραψε κατὰ Σουίδαν 240 τραγῳδίας, καὶ ἐνίκησε δεκαπεντάκις, τὸ πρῶτον τῷ 472 π. Χ., γράψας κατὰ πρῶτον τῷ 498. Τίτλοι μόνον τινῶν τῶν ἔργων του σώζονται· ἦν δὲ τοσοῦτον περιφίλαυτος, ὥστε παροιμιακῶς ἐλέγετο· «σαυτὸν ἐπαινεῖς ὥσπερ Ἀστυδάμας.» — 2) Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐπίσης ὡς τραγικὸς ποιητὴς μνημονευόμενος.

**Ἀστυνομία.** Ὑπέρτατα ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐξεπλήρου ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος (ἴδ.). — Πλὴν δ' αὐτοῦ ὑπῆρχον καὶ δέκα Ἀστυνόμοι, πέντε διὰ τὴν πόλιν καὶ πέντε διὰ τὸν Πειραιᾶ, ἔχοντες τὴν ἐπιμέλειαν τῆς τάξεως, τῆς καθαριότητος τῶν ὁδῶν, τῆς ἐπ' αὐτῶν κοσμιότητος (Ἁρπκρ.—Σουίδ.) — Σπουδαία δ' ἀρχὴ ἦσαν οἱ Ἐπιστάται τῶν ὑδάτων, διὰ τὴν σπάνιν αὐτῶν ἐν Ἀθήναις, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐδέχθη ποτὲ εἰς ταύτην διορισθείς (Πλούτ. Θεμ. ΛΑ. Σόλ. ΚΓ). — Τῆς ἀγορᾶς τὴν ἀστυνομίαν εἶχον οἱ δέκα Ἀγορανόμοι (ἴδ.) οἷς προσθετέοι καὶ οἱ τὴν ἀκρίβειαν τῶν μέτρων ἐπιτηροῦντες μετρονόμοι, ὧν ἄλλοι ἄλλον λέγουσι τὸν ἀριθμὸν, διῃρημένοι ἐπίσης εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ (5 + 10 ἢ 9 + 15, ἢ 5 + 5), καὶ οἱ τοῦ σίτου προμετρηταί· οἱ δὲ σιτοφύλακες ἦσαν τρεῖς τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ 15, ὧν 10 ἐν τῷ ἄστει καὶ 5 ἐν Πειραιεῖ, τὴν διὰ τὰς Ἀθήνας σπουδαιοτάτην εἰσαγωγὴν τοῦ σίτου ἐκ τῆς ξένης ἐπιτηροῦντες. — Οἱ δ' ἐπιμεληταὶ τοῦ ἐμπορίου, 10 τὸν ἀριθμὸν, ἐπέβλεπον πάντα τὰ διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου εἰσαγόμενα, καὶ τὰς εἰς αὐτὰ ἀφορώσας διατάξεις, οἷον τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πέμπειν εἰς τὸ ἄστυ τὰ $^2/_3$ τοῦ εἰσαγομένου σίτου (Ἀριστ. παρ' Ἁρπκρ.). Καὶ πάντες εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπαγομένων δικῶν.

**Ἀστυόχη,** ἴδ. Ἀσκάλαφος.

**Ἀστυπάλαια,** 1) μία τῶν Σποράδων, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, κτίσματος Μεγαρέων. Σιτοφόρος δὲν ἦτο, ἀλλὰ μόνον εἶχε κτηνοτροφίαν καὶ ἁλιείαν (Στρβ. Ι, 488). — 2) Πόλις εἰς τὴν νῆσον Κῶ. — 3) Ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς ΒΔ τοῦ Σουνίου, ἀντικρὺ τοῦ νησιδίου Ἐλαιούσσης (Στρβ. Θ, 398).

**Ἄστυρα,** π. ἐν Μυσίᾳ, παρὰ τῇ Σαπρᾷ λίμνῃ ΒΔ τοῦ Ἀδραμυττίου (Ξενοφ. Ἑλλ. Δ, 1, 41). Παρέκειτο ἄλσος τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος (Στρβ. ΙΓ, 613).

**Ἀσυλία,** δωρεὰ ἐνίοτε εἰς ξένους χορηγουμένη ὑπὸ πόλεων, ἵνα καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν μένωσιν ἐν τοῖς ὁρίοις ἢ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἀβλαβεῖς ἐν πᾶσι, κυρίως βεβαίως ἐν καιροῖς πολέμου.

**Ἄσυλον.** Κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν ἀρχῶν, ἢ καὶ κατὰ τῆς αὐστηρότητος δικαστικῆς ἐκτελέσεως οἱ ἀρχαῖοι κατέφευγον εἰς τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ τῶν θεῶν, ἅτινα ἐθεωροῦντο ἄσυλα, διότι ἐσχάτη ἀσέβεια ἐνομίζετο νὰ βλάψῃ τις, ἢ ν' ἀποσύρῃ ἐκεῖθεν, τὸν πρόσφυγα. Πρὸς ἀποφυγὴν καταχρήσεως ὅμως, μετὰ ταῦτα, εἰς διαφόρους τῆς Ἑλλάδος χώρας ἱερά τινα ἀνεγνωρίσθησαν γενικῶς ὡς ἀπαραβίαστα ἄσυλα, οἷον ἑπτὰ

διάφορα ἐν Ἀθήναις, καὶ τὸΘησεῖον ἰδίως διὰ δούλσυς φεύγοντας τοὺς κυρίους των καὶ ζητοῦντας νὰ μεταπωληθῶσι, τὸ ἐν Ταινάρῳ Ποσειδώνιον, ὁ ναὸς τῆς Χαλκιοίκου ἐν Σπάρτῃ, κτλ. (Παυσ. Δ.). Ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς περιώρισε καὶ σχεδὸν κατήργησεν ὁ Τιβέριος εἰς τὰς διαφόρους ἑλληνικὰς πόλεις τὸ δικαίωμα τοῦτο (Tac. Ann. III, 60—63. IV, 14. — Suet. Tib. XXXVII)· ἀλλ' ἐπεκράτησεν, ἀντὶ τῶν ναῶν τῶν θεῶν, τ' ἀγάλματα τῶν αὐτοκρατόρων νὰ θεωρῶνται ὡς ἄσυλα (Δ. Κάσσ. MZ, 19. NA, 15.— Suet. Oct. XVII), μέχρις οὗ ὁ Ἀντωνῖνος κατήργησε τὴν κατάχρησιν ταύτην.

**Ἀσύμβολος,** ὁ εἰς δημοσίας ἑστιάσεις μὴ πληρόνων συμβολὴν, ἔρανον, ὁ ἀσυμβόλως δειπνῶν.

**Ἀτάβυριος,** ὄρος εἰς τὰ νότια τῆς Ῥόδου, μετὰ ναοῦ Διὸς Ἀταβυρίου (Πίνδ. Ὀλ. Z, 160. — Διόδ. Ε, 59). Καὶ ἐν Σικελίᾳ, πρὸς τῷ Ἀκράγαντι, ὑπῆρχε τοιοῦτος ναός· καὶ τὸ ὄρος Θαβὼρ ἐνίοτε οὕτω καλεῖται.

**Ἀταλάντη,** θυγάτηρ Ἰάσου, (Ἰασίου ἢ Ἰασίωνος) καὶ Κλυμένης, ἐκ Σχοινοῦντος τῆς Ἀρκαδίας. Ἐκτεθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρός της, ἐτράφη ὑπὸ ἄρκτου καὶ ἐσώθη ὑπὸ κυνηγῶν. Ταχύπους καὶ ἀτρόμητος, μετέσχε τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου συὸς, καὶ ἔλαβε τὸ δέρμα αὐτοῦ, διότι πρώτη τὸν ἐπλήγωσε. Καὶ τοὺς Ἀργοναύτας ἐλέγετο συνοδεύσασα. Ὅτε ὁ πατήρ της ἠθέλησε νὰ τὴν νυμφεύσῃ, ὑπεσχέθη νὰ λάβῃ σύζυγον τὸν ὅστις θὰ τὴν ἐνίκα εἰς τὸν δρόμον, τοὺς δὲ νικωμένους θὰ ἐφόνευεν· ἀφ' οὗ δὲ πολλοὶ νέοι ἐφονεύθησαν, ὁ Μειλανίων, λαβὼν παρὰ τῆς Ἀφροδίτης τρία χρυσᾶ μῆλα, τὰ ἔρριψεν ἐκ διαλειμμάτων ἐν ᾧ ἔτρεχον, καὶ ἡ Ἀταλάντη, θελχθεῖσα ὑπ' αὐτῶν, καὶ χρονοτριβήσασα ἵνα τὰ λάβῃ, ἐνικήθη καὶ τὸν ἐνυμφεύθη. Εἶτα δὲ μετεμορφώθησαν ἀμφότεροι εἰς λέοντας. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ τὴν ἔλεγον κόρην Σχοινέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀθάμαντος· τὸν μνηστῆρά της ὀνομάζουσιν Ἱππομένην, καὶ τὸ διαγώνισμα ἔλεγον γινόμενον εἰς Ὀγχηστόν (Ov. Met. X, 560).

**Ἀταλάντη,** 1) νησίδιον ἐν τῷ Ὀπουντίῳ κόλπῳ (Θουκ. Β, 32. Γ, 89. Ε, 18). —2) Νησίδιον μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Σαλαμῖνος. — 3) Πόλις ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ Ἀξιῷ (Θουκ. Β, 100).

**Ἀτάργατις,** θεὰ τῶν Σύρων (Δερκετὼ), συγχεομένη μετὰ τῆς Ἀστάρτης.

**Ἀταρνεὺς,** εὔφορος χώρα ἐν Μυσίᾳ, ἀντικρὺ τῆς Λέσβου, ἣ παρέκειντο τὰ χρυσωρυχεῖα τῶν Λυδῶν βασιλέων. Ὁ Κῦρος παρεχώρησεν αὐτὴν τοῖς Χίοις. Ἡ δ' ἐν αὐτῇ ὁμώνυμος πόλις ταχέως ἐξηφανίσθη (Ἡρόδ. ΣΤ, 28. Z, 42. Η, 106.—Ξενφ. Ἀν. Z, 8, 8.—Στρβ. ΙΔ, 680).

**Ἀτέλεια,** ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ εἰσφορᾶς τελῶν ἢ λειτουργιῶν, ὡς εἶχον αὐτὴν ἐν Ἀθήναις οἱ ἀνήλικοι, καὶ ὡς τὴν τῆς στρατεία (τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ κατατάττεσθαι εἰς τὸν στρατὸν) εἶχον οἱ βουλευταί. Ὡς δωρεὰν ἐλάμβανον ταύτην, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς πᾶσιν ὑποχρεωτικῆς τριηραρχίας, καὶ πολῖται εἰς ἀμοιβὴν ὑπηρεσιῶν των, καὶ «ἀτέλειαν πάντων» ἐλάμβανε ξένος ἰδίως ὑπὸ τῆς πόλεως τιμώμενος (Δμσθ. π. Λεπτ. 466. 474). Ἐδίδετο δὲ καὶ εἰς βασιλεῖς, ὡς ὑπὸ τῶν Δελφῶν ἐδόθη τῷ Κροίσῳ (Ἡροδ. Θ, 73).

**Ἄτη,** συμβολικῶς ἡ ἐξ ἀπάτης προερχομένη βλάβη, καθ' ὃ πανίσχυρος, τοῦ Διὸς λεγομένη θυγάτηρ, καὶ ἐπιβαλλομένη πολλάκις καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα της. Μόναι αἱ λιταὶ, αἱ προσευχαὶ, ἐν προσωποποιήσει καὶ αὐταὶ, κατώρθουν νὰ τὴν ἀποτρέψωσι (Ὁμ. Ἰλ. Τ, 91.—Σοφ. Ἀντιγ. 614. 625). Καθ' Ἡσίοδον (Θεογ.) κόρη τῆς Ἔριδος.

**Ἀτήνη,** καὶ **Ἀτηνέα,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς.

**Ἀτθιδογράφοι,** συγγραφεῖς τῆς δ' καὶ γ' ἑκατονταετ. π. Χ. (Κλειτόδημος, Ἀνδροτίων, Φανόδημος, Δήμων, Φιλόχωρος, Ἴστρος, κτλ.), ἐκ μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν ἀρυσθέντες καὶ γράψαντες περὶ ἱστορίας καὶ



πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀποσπάσματα αὐτῶν σώζονται.

**Ἀτιμία,** ἣν παρ' Ἀθηναίοις ἡ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ ἕνεκα μὴ ἐκπληρώσεως δημοσίων ὑποχρεώσεων, ἢ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας κατὰ προστάξεις (Ἀνδοκ. Μυστ. 73—76) στέρησις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων (τιμῶν), πάντων ἢ τινῶν, ἐν ᾧ ἐπίτιμος ἦν ὁ αὐτὰ κεκτημένος, Οὕτω π. χ. ὁ διὰ δημοσίας γραφῆς τινὰ καταγγέλλων, καὶ μὴ τυχὼν τοῦ πέμπτου τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν, περιέπιπτεν εἰς τὴν ἀτιμίαν τοῦ νὰ μὴ δύναται ἄλλοτε νὰ παρουσιάσῃ ὁμοίαν γραφήν· ἐν ᾧ ὁ ὑποπεσὼν εἰς ἀτιμίαν τοῦ σώματος, ἤτοι γενικὴν ἀτιμίαν, ἀπεκλείετο καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ πάντων τῶν δημοσίων χωρίων, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, οὐδὲ νὰ καταμηνύσῃ ἐδικαιοῦτο, οὐδ' εἰς τὰ δικαστήρια νὰ παραστῇ, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς πολιτικὸς νεκρός. Ἂν δ' ἀντεποιεῖτο δικαιώματα ἐπιτίμου, ὑπέπιπτεν εἰς βαρυτάτας ποινὰς, ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν τοῦ θανάτου (ἴδ. Ἔνδειξις). Πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἀτίμων εἰς ἐπιτίμους, ἀπῃτεῖτο ἡ ψηφοφορία ἓξ χιλιάδων πολιτῶν, καὶ ἡ περίστασις ἦν σπανιωτάτη, πλὴν ὅταν ἡ πόλις περιήρχετο εἰς δεινὰς περιστάσεις. Εἰς γενικὴν ἀτίμωσιν, τοῦ σώματος καὶ τῶν χρημάτων, ὑπέπιπτον ἐν ἄλλοις οἱ ὀφειλέται τοῦ δημοσίου, ἀλλ' ἔπαυεν αὕτη ἅμα ἡ ὀφειλὴ ἀπετίνετο· ἂν δ' ὁ ὀφειλέτης ἀπέθνησκε χωρὶς νὰ πληρώσῃ, μετέβαινε καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του μέχρις ἐγγόνων. Ἐν Σπάρτῃ ἀτιμία ἐπεβάλλετο εἰς τοὺς λιποτάκτας τοὺς ἐκεῖ λεγομένους τρέσαντας· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς τὰ χρηστὰ ἤθη καὶ τὴν κοσμιότητα προσβάλλοντας. Εἰς μερικὴν ἀτιμίαν δ' ὑπέβαλλον καὶ ἡττηθέντας ἀντιπάλους ἐνίοτε, ὧν ἤθελον νὰ κωλύσωσι τὰς ἀξιώσεις, ἀποκλείοντες αὐτοὺς τῶν ἀρχῶν, τῶν ἀγοραπωλησιῶν, κτλ. (Θουκ. Ε, 34).

**Ἄτλαντες,** 1) ὁ ἀπώτατος τῷ Ἡροδότῳ γνωστὸς λαὸς ἐν Ἀφρικῇ, οἰκοῦντες τὸ



ὕψιστον ὄρος Ἄτλαντα, καὶ, ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς δὲν βρέχει, τὰς κατοικίας των οἰκοδομοῦντες ἐξ ἄλατος, οὗ εἶχον ἀφθονίαν.— 2) Ἀγάλματα ἀνδρῶν ῥωμαλέων ἀνέχοντα ὀροφὴν ἢ ζώνην οἰκοδομῆς.

**Ἀτλαντὶς,** κατὰ παραδόσεις, ἃς ὁ Σόλων ἤκουσε παρ' Αἰγυπτίων ἱερέων, μεγίστη νῆσος ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, ἴση τῇ Μικρασίᾳ καὶ τῇ Λιβύῃ, ἢ καὶ μεγαλητέρα. Κατὰ δὲ Πλάτωνα (Κριτ. 108. Τιμ. 24), ἀκριβολογοῦντα μᾶλλον περὶ αὐτῆς, ἔκειτο πρὸς δυσμὰς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἀπέναντι τοῦ ὄρους Ἄτλαντος, ἦν πολυανθρωποτάτη καὶ πλουσιωτάτη. Οἱ ἡγεμόνες αὐτῆς ἐξέτεινον μακρὰν τὴν ἐξουσίαν των, καὶ ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηναίων· μετὰ ταῦτα δ' ἐξέπεσαν, καὶ μετὰ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν παρακμὴν ἐπῆλθε σεισμὸς καὶ πλήμμυρα, καταποντίσασα τὴν νῆσον ἐν μιᾷ νυκτί· καὶ ἄλλα ἄλλοι τῶν ἀρχαίων λέγουσι περὶ τῆς θέσεως αὐτῆς. Ἐπὶ τοῦ καταστίκτου πέπλου, τοῦ κατὰ τὰ Παναθήναια κατ' ἔτος εἰς τὸν Παρθενῶνα ἀνατιθεμένου, ἦσάν ποτε ἐνειργασμέναι σκηναὶ ἐξ Ἀτλαντικοῦ πολέμου· ὥστε ἀρχαιότατα διαδεδομένη φαίνεται ἡ περὶ τῆς Ἀτλαντίδος δόξα. Τινὲς τῶν νεωτέρων ἐξέλαβον αὐτὴν ὡς τὰς Ἀζορίας ἢ Καναρίους νήτους, ἄλλοι ὡς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην, ἄλλοι δὲ ὡς αὐτὴν τὴν Ἀμερικὴν, γνωστὴν ἴσως γενομένην εἰς πλανηθέντας Φοίνικας θαλασσοπόρους. Μνημονεύουσι δὲ καὶ ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Πλίνιος καὶ ὁ Ἀρνόβιος μεγίστης νήσου ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ.

**Ἄτλας,** Τιτὰν, υἱὸς τοῦ Τιτᾶνος Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Κλυμένης ἢ τῆς Ἀσίας, ἀδελφὸς τοῦ Προμηθέως, ἔμφρων, καθ' Ὅμηρον (Ὀδ. Α, 52. Δ, 385) γνωρίζων τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ ἔχων τοὺς κίονας τοὺς χωρίζοντας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Καθ' Ἡσίοδον δὲ (Θεογ. 507. 517. 746), πρὸ τῶν Ε-

σπερίδων, φέρει τὸν οὐρανὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, κρατῶν αὐτὸν διὰ τῶν βραχιόνων του, τιμωρούμενος οὕτω διότι συνεπολέμησε μετὰ τῶν Τιτάνων. Ἓν δὲ τῶν ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους ἦν ὅτι ἐλθὼν ἀνακούφισε τὸν Ἄτλαντα, λαβὼν αὐτὸς εἰς τοὺς ὤμους του τὴν οὐράνιον σφαῖραν. Κατ' Ὀβίδιον (Met. VI. 629) ἦτο δῆθεν βασιλεὺς τῆς Ἀφρικῆς, ὃν ὁ Περσεύς, διότι τῷ ἠρνήθη φιλοξενίαν, ἀπελίθωσε διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης εἰς ὄρος, τὸν Ἄτλαντα, φέρον τὸν οὐρανόν. Ἐκ τῆς Πλειόνης ἔσχε κόρας τὰς Πλειάδας, ἐκ τῆς Αἴθρας τὰς Ὑάδας καὶ ἐκ τῆς Ἑσπερίδος τὰς Ἑσπερίδας.



**Ἄτλας,** τὸ ἀφρικανὸν ὄρος, κατὰ τὰ ΒΔ. τῆς Μαυριτανίας, εἰ καὶ ὁ Ἡρόδοτος (Δ, 184) λέγει αὐτὸ ΝΑ τῆς μικρᾶς Σύρτιος. Διεκρίνοντο δὲ ὁ Ἄτλας μείζων, πρὸς δυσμάς, καὶ ὁ ἐλάττων, ΒΑ.

**Ἄτοσσα,** κόρη τοῦ Κύρου, γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ της Καμβύσου, εἶτα τοῦ Σμέρδιος, καὶ τέλος Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, ἐξ οὗ ἔσχε τὸν Ξέρξην (Ἡρδ. Γ, 68. 133. Ζ, 3. 82. 97. — Αἰσχλ. Πέρσ.).

**Ἄτρακτος,** ἴδ. ἠλακάτη.

**Ἄτραξ,** πόλις θεσσαλικὴ παρὰ τῷ Πηνειῷ, πρὸς τῇ Λαρίσῃ, γνωστὴ καὶ δι' ὃ παρῆγεν ὑποπράσινον μάρμαρον.

**Ἀτρεῖδαι,** οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος.

**Ἀτρεύς,** υἱὸς Πέλοπος καὶ Ἱπποδαμείας, καὶ ἔγγονος τοῦ Ταντάλου. Μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Θυέστου ἐφόνευσε τὸν Χρύσιππον, υἱὸν τοῦ Πέλοπος καὶ τῆς νύμφης Ἀξιόχης, δι' ὃ ἀμφότεροι ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Τοὺς ὑπεδέχθη δ' ὁ σύζυγος τῆς ἀδελφῆς των Νικίππης, βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν Σθένελος. Ὅτε δὲ τούτου ὁ υἱὸς Εὐρυσθεὺς ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ἀφῆκε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Ἀτρέα, κληρονομήσαντα αὐτὴν ὅτε ὁ Εὐρυσθεὺς ἐφονεύθη. Ὁ δὲ Θυέστης, δελεάσας τὴν σύζυγον τοῦ Ἀτρέως Ἀερόπην, ἐξεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἐκδικηθῇ, ἔπεμψεν εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν Ἀτρέα τὸν υἱὸν τούτου Πλεισθένην, ὃν ὡς ἴδιον ἑαυτοῦ εἶχεν ἀναθρέψει· ὁ δ' Ἀτρεύς, φονεύει τὸν Πλησθένην, ἀγνοῶν ὅτι εἶναι πατήρ του. Τότε δὲ, προσποιηθεὶς ὅτι ἐξιλεώθη, προσκαλεῖ τὸν Θυέστην εἰς Μυκήνας, καὶ τῷ παραθέτει εἰς τὴν τραπεζαν νὰ φάγῃ τὸν ἴδιον υἱόν του Τάνταλον. Ἐννοήσας δ' ὁ Θυέστης τὴν φρικτὴν πρᾶξιν, ἔφυγε καταρώμενος τὸν Ἀτρέα, καὶ τότε λοιμὸς ἐπῆλθεν εἰς τὴν χώραν τούτου. Ἐπειδὴ δ' ὁ χρησμὸς ἀπήτησε τὴν ἐπάνοδον τοῦ Θυέστου, ὁ Ἀτρεὺς ἀνεζήτησεν αὐτὸν, καὶ εὑρὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Αἴγισθον, τὸν ἀνέθρεψεν ὡς ἴδιον ἑαυτοῦ. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἀτρεῖδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, συλλαβόντες τὸν Θυέστην, τὸν ἔφερον εἰς Μυκήνας καὶ τὸν ἐφυλάκισαν. Τότε ἔπεμψεν ὁ Ἀτρεὺς τὸν Αἴγισθον ἵνα φονεύσῃ τὸν Θυέστην· ἀλλ' ἀναγνωρισθέντων πατρὸς καὶ υἱοῦ, ὁ Αἴγισθος φονεύει τὸν Ἀτρέα ἐπὶ θυσίας εἰς τὸ παραθαλάσσιον, καὶ ἀποδιώξας τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Μενέλαον, κατέλαβε τὸν θρόνον μετὰ τοῦ πατρός του. Ἀλλὰ τ' ἀλλεπάλληλα ταῦτα ἐγκλήματα εἰσὶν ἄγνωστα τῷ Ὁμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ ἐπίνοιαι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, τῶν τραγικῶν.

**Ἄτροπος,** ἴδ. Μοῖρα.

**Ἀττάλεια,** 1) πόλις τῆς Λυδίας ἐπὶ τοῦ Ἕρμου. — 2) πόλις τῆς Παμφυλίας, κτίσμα Ἀττάλου τοῦ Φιλαδέλφου.

**Ἀτταλὶς,** φυλὴ τῶν ἐν Ἀθήναις.

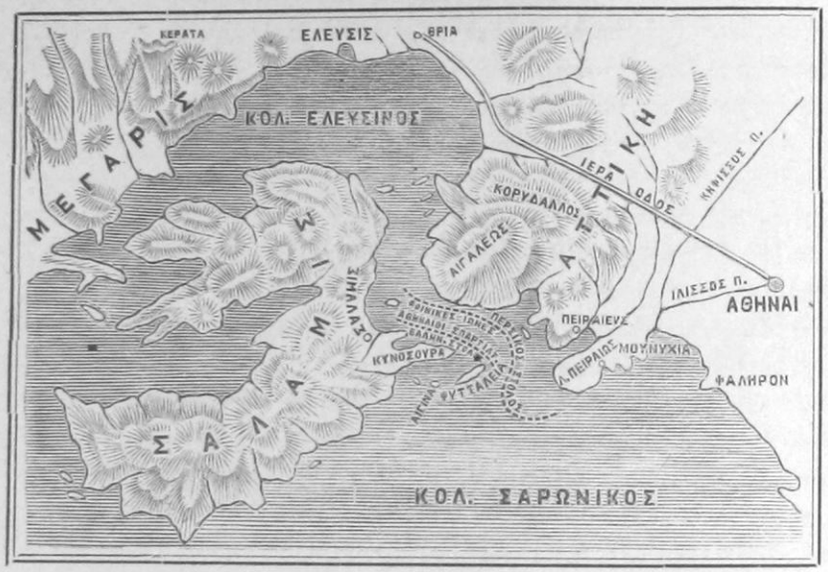
**Ἄτταλος,** 1) στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου τῆς Μακεδονίας, πεμφθεὶς εἰς Ἑλλήσποντον ὅτε ὁ βασιλεὺς προὐτίθετο νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου, ἐδολοφονήθη διαταγῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις δὲν τὸν ἠγάπα (Πλούτ. Ἀλέξ. Θ. — Διόδ. 12, 2). — 2) Στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, μεθ' οὗ τὸν θάνατον



ἠνώθη μετὰ τοῦ Περδίκκου· ἀφοῦ δὲ καὶ οὗτος ἀπέθανε, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἔφυγεν εἰς Τύρον μετὰ τοῦ στόλου, ἀλλ' ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου, ἐφυλακίσθη ἐν Φρυγίᾳ, καὶ θελήσας νὰ δραπετεύσῃ, ἐθανατώθη (τῷ 317 π. Χ.) — 3) Ἄττ. Α, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (241-197 π.Χ.)· ἐπολέμησε κατὰ τῶν Γαλατῶν· ἵνα δὲ ἀντιστῇ εἰς Σέλευκον (τὸν Κεραυνὸν) τῆς Συρίας, συνεμάχησε (211) μετὰ τῆς Ῥώμης καὶ τῶν Αἰτωλῶν. Ἐπολεμήθη δὲ καὶ ὑπὸ Προυσίου, τοῦ βασιλέως τῆς Βιθυνίας, καὶ ὑπὸ Φιλίππου τοῦ τῆς Μακεδονίας, ἀλλ' ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἀπέθανεν ἐξ ἀποπληξίας. Ἐθεωρεῖτο δὲ καὶ ὡς στρατιωτικὸς διακεκριμένος, καὶ ὡς πολιτικὸς νουνεχής, καὶ ὡς φίλος τῶν ἐπιστημῶν, ἱδρύσας καὶ τὴν πολυδάπανον Περγαμηνὴν βιβλιοθήκην. Νομίζεται δ' ὅτι ἔγραψε καὶ περὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν (Πλ. ΙΕ, 21-23. — Liv. XXXIII, 21. XXXVIII, 16). — 4) Ἄττ. Β, Φιλάδελφος, ὁ νεώτερος τοῦ ἀνωτέρω υἱὸς, πεμφθεὶς, τῷ 167, ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του, τοῦ βασιλέως Εὐμένους εἰς Ῥώμην· τῷ δὲ 159, ἀποθανόντος τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐπετρόπευσε τὸν ἀνεψιόν του, καὶ ἐβοηθήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατὰ τοῦ Προυσίου, εἰς οὗ τὸν φόνον (149) συνέπραξεν. Ἐν Συρίᾳ ὑπεστήριξε τὰς εἰς τὸν θρόνον ἀξιώσεις τοῦ Ἀλεξ. Βάλα. Καὶ μετὰ τῶν Ῥωμαίων δὲ συνεπολέμησε κατὰ τοῦ Ψευδοφιλίππου τοῦ Μακεδόνος καὶ τῶν Ἀχαιῶν. Ἦν δὲ καὶ οὗτος προστάτης τῶν γραμμάτων, καὶ ἀπέθανε τῷ 138 π. Χ. (Πλ. ΛΒ, 23. ΛΓ, 6. — Liv. XLV, 19. — Just. XXXV, 1). — 5) Ἄτταλος Γ, Φιλομήτωρ, υἱὸς τοῦ Εὐμένους, ἀνεψιὸς Ἀττάλου Β, ἀσθενὴς τὸ πνεῦμα, τὴν διοίκησιν τοῖς ὑπουργοῖς ἐπαφεὶς, καὶ εἰς τὴν κηπουρίαν καὶ τὴν γλυπτικὴν μόνον ἀσχολούμενος. Ἀποθανὼν τῷ 133 π. Χ., ἐκληροδότησε τὸ κράτος του εἰς τὴν Ῥώμην (Στρβ. ΙΓ, 624. — Πλούτ. Δημ. Κ). — 6) Διοικητὴς Ῥωμαῖος, ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου αὐτοκράτωρ ἀναγορευθεὶς καὶ ἀντιταχθεὶς τῷ Ὁνορίῳ. — 7) Ἕλλην φιλόσοφος στωϊκὸς, διδάσκαλος τοῦ Σενέκα (Sen. Suar. II, 12).

**Ἀττική,** ἐκ τοῦ Ἀκτή, ἀρχαιοτέρας ἐπωνυμίας, ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ Μοψοπία καὶ Ποσειδωνία καὶ Ἰωνία καλουμένη, ἡ ἐπισημοτέρα τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, ἀποτελεῖ τρίγωνον 40 τετρ. μιλίων, προβαῖνον εἰς τὸ Αἰγαῖον ἔνθα ἡ ΝΑ γωνία αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀκρωτήριον Σούνιον, ἔχον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, οὗ σώζονται ὡραῖα λείψανα, καὶ πόλιν εἰς τὰ ἐνδότερα. Πρὸς Δ δὲ συνορεύει μετὰ τῆς Μεγαρίδος, καὶ πρὸς Β μετὰ τῆς Βοιωτίας. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἦσαν αἱ Ἀθῆναι (ἴδ.). Τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Ἀττικῆς ἦσαν, πρὸς Α τῆς πόλεως ὁ Ὑμηττὸς, ἀπολήγων εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ζωστὴρ, καὶ διὰ τὸ μέλι του φημιζόμενος· Β ὁ Βριλησσὸς, ἢ Πεντελικὸν ὄρος, περίφημος διὰ τὰ μάρμαρα ἃ παρῆγε· Δ ὁ Πάρνης (1410μ ὑψηλὸς), καὶ Ν ὁ ταπεινότερος Αἰγάλεως, καὶ τὸ παρ' αὐτῷ ἔτι ταπεινότερον Ποικίλον ὄρος, δι' οὗ διήρχετο ἡ πρὸς τὴν Ἐλευσῖνα Ἱερὰ ὁδός· τὸ δὲ νοτιώτερον αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Κορυδαλὸς, ἔχον, ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος ἀκρωτήριον Ἀμφιάλην, ἥτις καὶ Κέρατα, φαίνεται, ἐκαλεῖτο (ν. Κερατσίνι), ἢ ἴσως ἐκλήθη οὕτως ἀφ' ὅτου ὁ Ξέρξης ἐκεῖθεν ἐθεᾶτο τὴν μάχην τῆς Σαλαμῖνος, ἐν ᾧ Κέρατα ἦν ἡ ἐπωνυμία τῶν δύο, Δ, ἀντιπέραν τῆς θέσεως ταύτης, ὑψουμένων κορυφῶν τοῦ Βοιωτικοῦ Κιθαιρῶνος. Παρὰ ταῖς Ἀθήναις, βορείως αὐτῶν, ὁ Λυκαβητὸς (ν. Λυκοβοῦνι), μετὰ τῆς Α κορυφῆς, τοῦ Ἀγχέσμου, ἐχούσης ἄγαλμα τοῦ Διός. Πεδιάδας δ' εἶχε κυρίως τρεῖς, τὸ περὶ τὰς Ἀθήνας πεδίον, τὰ Α τοῦ Ὑμηττοῦ Μεσόγεια, καὶ τὸ Δ τοῦ Πάρνηθος Ἐλευσίνιον πεδίον, οὗ τὸ δυτικώτερον μέρος ἐλέγετο Ῥάριον πεδίον, πρὸς τῇ Ἐλευσῖνι, ἔνθα ἦν περίφημος ναὸς τῆς Δήμητρος, καὶ ἐτελεῖτο ἐτησίως ἡ μεγάλη πανήγυρις τῶν Ἐλευσινίων. Τὰ κυριώτερα ποτάμια ἦσαν ὁ Κηφισὸς, ἐκ τοῦ Βριλησσοῦ πηγάζων, δια-

φόρους πηγὰς δεχόμενος, ῥέων δυτικῶς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Φάληρον· ὁ Ἰλισσὸς, ἐκ τοῦ Ὑμηττοῦ ῥέων ἀνατολικῶς τῶν Ἀθηνῶν, δεχόμενος παρ' αὐταῖς τὸν Ἐριδανὸν, καὶ ἐντὸς τῆς κοίτης του ἔχων πηγὴν τὴν Ἐννεάκρουνον, ἢ Καλλιρρόην. Οἱ Ῥειτοὶ ἦσαν πηγὴ ἁλμυροῦ ὕδατος, ἀναβρύουσα εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἐλευσινίου πεδίου, καὶ νομιζομένη ὅτι ῥέει ὑπὸ γῆν ἐκ τοῦ Εὐρίπου. Ἄλλαι δὲ πηγαὶ ἐν τῇ χώρᾳ εἶχον ὕδωρ μὴ πότιμον, δι' ὃ καί τινες ἐλέγοντο θάλασσαι (Ἡρδ. Η, 55). Ἡ Ἀττικὴ δὲν ἦτο εὔφορος. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς εἶχε 540,000 κατοίκους, ὧν 140,000 ἐλευθέρους καὶ 400,000 δούλους. Σίτου παρῆγε 3 ἑκατομμύρια· ἦτο ὅμως ἐλαιοφόρος, καὶ ἡ ἐλαία, ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν ἐφύτευσεν αὐτὴ ἡ θεὰ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὑπῆρχεν ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν Περσικῶν (Ἡρδ. Η, 55). Οἶνον παρῆγε καλὸν, καὶ ἄφθονα σῦκα. Κοινότατον δὲ πτηνὸν ἦν ἐκεῖ ἡ ἐπίσης ἱερὰ τῆς θεᾶς θεωρουμένη γλαυξ, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία γλαῦκας εἰς Ἀθήνας, δηλαδὴ τὸ φέρειν τι περιττὸν καὶ ἤδη ἀφθόνως ὑπάρχον. Διῃροῦντο δ' οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς κατ' ἀρχὰς εἰς 4 φυλὰς (ἴδ.), ἀπὸ δὲ Κλεισθένους (ἴδ.) ἀπετέλεσαν 10 φυλὰς, διαιρουμένας εἰς 174 δήμους. Τοπικῶς δὲ διῃρεῖτο ἡ Ἀττικὴ εἰς τρία, τὴν Πεδιάδα, Δ καὶ ΒΔ τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Παραλίαν ἢ Ἀκτὴν, τὸ ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι Σουνίου παραθαλάσσιον, περιλαμβάνουσαν καὶ τὴν Μεσογαίαν, καὶ τρίτην τὴν Διάκριαν, ἤτοι τὰ ὀρεινά. Ἐπίσημος δὲ λιμὴν ἐν τῇ Ἀττικῇ ἦν ὁ ἱστορικὸς τῆς Σαλαμῖνος. Μεταξὺ τῶν πρωτίστων χωρίων τῆς Ἀττικῆς ἦσαν ἐν ἄλλοις καὶ αἱ Ἀχαρναὶ (ν. Μενίδι), 60 στάδια Β τῶν Ἀθηνῶν, ἐπίσημος γενόμενος δῆμος διὰ τῆς κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους· ἡ Κηφισία παρὰ ταῖς πηγαῖς τοῦ Κηφισοῦ ὑπὸ τὸ Πεντελικὸν, ἔνθα ἐπὶ Ῥωμαίων ᾤκει καὶ συνῆγε περὶ ἑαυτὸν πάντας τοὺς τότε λογίους ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός· ἡ Πελλήνη, παρ' ἣ ὁ Πεισίστρατος ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους (Ἡρδ. Α, 62), μετὰ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ Γαργηττὸς, παρὰ τὸν Ὑμηττὸν, πατρὶς τοῦ Ἐπικούρου· ἡ Ἀλωπεκὴ (ν. Ἀγγελόκηποι), 10 στάδια ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, πατρὶς τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Σωκράτους· ἡ Ἀλιμοῦς, κατοικία τοῦ Θουκυδίδου, Β τοῦ ἀκρωτηρίου Κωλιάδος, ἐφ' οὗ ἵστατο ναὸς Ἀφροδίτης. Πρὸς τὴν Βοιωτίαν δ' ἦσαν αἱ






Ἐλευθεραὶ, ἔχουσαι ναὸν τοῦ Διονύσου· ἡ Οἰνόη, ὁ Δρύμος καὶ τὸ Πάνακτον, καὶ ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος τὸ φρούριον ἡ Φυλὴ, ἣν κατέλαβεν ὁ Θρασύβουλος ὅτε ἐξεδίωξε τοὺς Λ'. Προσέτι δὲ ἡ Δεκέλεια, ὑπὸ τοὺς Β πρόποδας, ὑπὲρ ἣν ὠχυρώθησαν οἱ Σπαρτιᾶται ἐπὶ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ὁ Ὠρωπὸς ἦν ὁτὲ μὲν Ἀττικὸς ὁτὲ δὲ Βοιωτικὸς, καὶ εἶχεν, ἀντικρὺ τῆς Εὐβοίας, λιμένα τὸ Δελφίνιον, μετὰ ναοῦ τοῦ Ἀμφιαράου, ὅστις ἐνταῦθα ἐλέγετο βυθισθεὶς εἰς τὴν γῆν. Μαραθὼν, Τρικόρυθος, Οἰνόη καὶ Προβάλινθος ἀπετέλουν τετράπολιν. Ῥαμνοῦς ἔκειτο ἄνω καὶ Β τοῦ Μαραθῶνος ὑπὲρ τὸν Εὔριπον, καὶ εἶχε περίφημον ναὸν Νεμέσεως. Αἱ Ἀφίδναι, ἔχουσαι ἀνατολικῶς τὴν Τρινεμείαν, ἔνθα ἦσαν αἱ πρῶται πηγαὶ τοῦ Κηφισοῦ. Τοῦ Μαραθῶνος ἡ πεδιὰς ἔχει μῆκος περίπου 2 ὡρῶν καὶ πλάτος 1/2-1 ὥρας. Ἐνταῦθα καὶ ὁ Θησεὺς ἐφόνευσε τὸν Μαραθώνιον σῦν, καὶ συνεκροτήθη τῷ 490 π. Χ. ἡ περίφημος μάχη. Κατὰ τὰ Ν ὑψοῦται χῶμα 200μ περίμετρον καὶ 12μ ὕψος ἔχον, πιθανῶς ὁ τάφος τῶν κατὰ τὴν μάχην πεσόντων Ἀθηναίων. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μικρότερος τῶν Πλαταιέων (Παυσ. Α, 32, 3), ἀλλ' ἐξηφανίσθη. Πλησίον δὲ τοῦ Μαραθῶνος ἦν ἡ πηγὴ Μακαρία, μετὰ ὄρους, σπηλαίου καὶ μαντείου τοῦ Πανός. Εἰς δὲ τὴν Παραλίαν ἔκειντο αἱ Ἁλαὶ Ἀραφηνίδες παρὰ τῷ ποταμίῳ Ἐρασίνῳ, καὶ οὐ μακρὰν αὐτῶν ἡ Βραυρὼν, ἔνθα ὑπῆρχε ναὸς τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα τῆς θεᾶς, ὃ ἐλέγετο κομίσασα ἐκ τῆς Ταυρίδος ἡ Ἰφιγένεια μετὰ τοῦ Ὀρέστου· ἥρπασε δ' αὐτὸ ὁ Ξέρξης. Ἐκεῖ καὶ τελετὴ ἦγετο ἐτησία, τὰ Βραυρώνια. Κατὰ πενταετίαν δ' ἐτελοῦντο αὐτόθι καὶ Διονύσια. Νοτιώτερον ἔκειτο ἡ Στειρία, πρὸς ἣν ἔφερεν ἡ Στειρία ὁδὸς ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἔνθα ἐγεννήθησαν ὁ Θηραμένης καὶ ὁ Θρασύβουλος· Πρασσιαὶ (ν. Ῥάφτι), ἔχουσαι ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τάφον τοῦ Ἐρυσίχθονος, υἱοῦ τοῦ Κέκροπος· Ποταμὸς, ἔνθα ἦν ὁ τάφος τοῦ Ἴωνος· Θορικὸς, ἔχων λιμένα καὶ Ἀκρόπολιν, ἧς ἐρείπια σώζονται. Παρὰ τῷ Λαυρείῳ ἦν ἡ Ἀνάφλυστος (ν. Ἀνάβυσος), ἔχουσα ὀχυρὸν λιμένα καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ νησίδιον Ἐλαιοῦσσαν (Λαγονῆσι). Οἱ δῆμοι Σφηττὸς, Λάμπτραι, Θόραι, Ἀνάγυρος, ἦσαν παρὰ τῷ ἀκρωτηρίῳ Ζωστῆρι, ἔχοντι ναὸν τῆς Μητρὸς θεῶν· ἐρρήθη δ' ὅτι ἡ παροιμία «ἀνάγυρον κινεῖν» προῆλθεν ἐκ κακόσμου τινὸς φυτοῦ ἐκεῖ που φυομένου. Αἱ Ἁλαὶ Αἰξωνίδες εἶχον ἁλικάς· ἡ δ' Αἰξωνὴ ἦν ἐπίσημος δῆμος, οὗ οἱ κάτοικοι κατηγοροῦντο ὡς φιλέριδες. Μεσογείως δ' ἔκειτο ἡ Παιανία (ν. Λιόπεσι), ἐπὶ τῆς Στειρίας ὁδοῦ, πατρὶς τοῦ Δημοσθένους. Τοῦ Σουνίου δ' ἀνατολικῶς παρετείνετο ἡ Μάκρις, ἢ νῆσος τῆς Ἑλένης, (ν. Μακρονῆσι), ἔνθα ἐλέγετο ὅτι ἀπέβη ἡ Ἑλένη εἴτε ὅτε τὸ πρῶτον ἡρπάγη, εἴτε ἐπὶ τῆς ἐκ Τροίας ἐπιστροφῆς της. Ἡ δ' ἐπισημοτάτη τῶν τῇ Ἀττικῇ ἀνηκουσῶν νήσων ἦν ἡ Σαλαμὶς, ἡμικυκλικὸν ἔχουσα τὸ σχῆμα, κατέναντι τῆς Ἐλευσῖνος. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἦν αὐτοτελὴς (ἴδ. Αἰακός)· εἶτα, γενομένη Μεγαρικὴ, προὐκάλει ἐπὶ πολὺ ἔριδας μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Μεγάρων· τέλος δ' ἐκυριεύθη, κατὰ προτροπὴν τοῦ Σόλωνος, ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ κατεκυρώθη αὐτοῖς ὑπὸ τῆς Σπάρτης. Ἡ ἀρχαία τῆς νήσου πρωτεύουσα ἔκειτο εἰς τὴν νοτίαν αὐτῆς ἀκτὴν· ἡ δὲ Νεοσαλαμὶς ἐκτίσθη εἰς τ' ἀνατολικὰ, ἀπέναντι τοῦ ὄρους Αἰγάλεω τῆς Ἀττικῆς. Τὸ τῇ Ἀττικῇ πλησιέστατον αὐτῆς ἀκρωτήριον ἦν ἡ Κυνόσουρα, ἔνθα ἐστήθη τὸ τρόπαιον τοῦ Θεμιστοκλέους μετὰ τὴν μεγάλην ναυμαχίαν (480 π. Χ.), καὶ ἦν καὶ ὁ τάφος τοῦ πιστοῦ κυνὸς αὐτοῦ, τοῦ κολυμβήσαντος ἕως ἐκεῖ κατόπιν τῆς τριήρεώς του, ὅτε ὁ στόλος ἀπέπλευσεν ἐκ Πειραιῶς, καὶ ἐκεῖ πεσόντος νεκροῦ. Ἡ ναυμαχία δὲ συνεκροτήθη ἐν τῷ πορθμῷ μεταξὺ τῆς πόλεως Σαλαμῖνος καὶ τῆς Ἀττικῆς, καὶ οἱ

Ἀθηναῖοι ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Ἐλευσῖνος (Ἡρδ. Η, 84). Τὰ παρακείμενα νησίδια Φαρμακούσα καὶ Ψυττάλεια (ν. Λιψοκουτάλα), κατείχοντο ὑπὸ Περσῶν· ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν (Ἡρδ. Η, 95.—Αἰσχλ. Πέρσ. 442. —Πλούτ. Ἀρστ. Θ.—Στρβ. Θ, 395). Ἐν γένει περὶ Ἀττικῆς ἴδ. Παυσ. Α.—Στρβ. Θ, 390.

**Ἀττικισταί,** 1) μεταγενέστεροι συγγραφεῖς οἱ ἀξιοῦντες νὰ γράφωσιν οὐχὶ εἰς τὴν κοινήν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον, ὡς ὁ Αἰλιανός, Ἀρριανός, Λουκιανός, Ἀριστείδης, Ἡλιόδωρος, Φιλόστρατος, Λόγγος, καὶ ἄλλοι.—2) Οἱ περὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀττικισμῶν ἀσχοληθέντες γραμματικοί, ὡς ὁ Μοῖρις, ὁ Φρύνιχος, Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος.

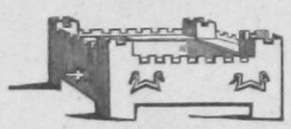
**Ἀττικός,** 1) Τίτος Πομπόνιος, Ῥωμαῖος, γεννηθεὶς 109 π. Χ., κατὰ τὰς ἐμφυλίους ἔριδας τῆς Ῥώμης εἰς Ἀθήνας φυγών, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκεῖ διαμείνας καὶ σπουδάσας, καὶ τὴν πόλιν διὰ τοῦ πλούτου του εὐεργετήσας, ὅθεν καὶ τὸ ἐπωνύμιον αὐτοῦ (C. Nep. Att.).—2) Ἴδ. Ἡρώδης.

**Αὐγή,** ἴδ. Τήλεφος.

**Αὐγείας,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

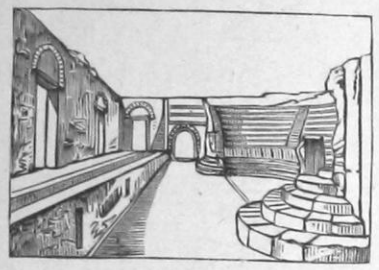
**Αὔγουστος** (Ἑλλ. Σεβαστὸς), τίτλος ὃν ἔλαβε κατὰ πρῶτον ὁ Ὀκταβιανὸς, ἀποφεύγων τὸν τῷ λαῷ τῆς Ῥώμης ἔτι ὕποπτον καὶ μὴ προσφιλῆ τοῦ αὐτοκράτορος, ἔφερον δὲ μετ' αὐτὸν πάντες οἱ αὐτοκράτορες ἐνθρονιζόμενοι, καὶ μόνοι αὐτοί.

**Αὐθέψης,** μαγειρικὸν σκεῦος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μνημονευόμενον (Cic. Rosc. Am. XLVI.—Lempr. Elag. XIX), καὶ πιθανῶς περιέχον καὶ τὸ πῦρ καὶ τὰ πρὸς ζέσιν προωρισμένα ἀντικείμενα (ὡς τὸ ῥωσικὸν λεγόμενον σαμαβάριον). Τοιοῦτο νομίζεται τὸ ἐν Πομπηΐᾳ εὑρεθὲν κατὰ τὴν προσηρτημένην εἰκόνα,



ἔνθα οἱ ἄνθρακες ἐτίθεντο ἐν τῷ μέσῳ, πέριξ δὲ τὸ ὕδωρ ἢ εἴ τι ἄλλο ῥευστὸν, ἐκρέον διὰ τοῦ εἰς τ' ἀριστερὰ φαινομένου κρουνοῦ.

**Αὐλαία,** τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου παραπέτασμα, μὴ αἰρόμενον ὡς εἰς τὰ νέα θέατρα, ἀλλὰ καταβιβαζόμενον καὶ τυ-



λισσόμενον εἰς κύλινδρον ὑπὸ τὸ προσκήνιον, ἔνθα φαίνεται· ἡ θέσις εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς εἰκόνος.

**Αὐλὴ,** ἴδ. οἶκος.

**Αὐλὶς,** πόλις τῆς Βοιωτίας, ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, Ν τῆς Χαλκίδος. Ἐκεῖ συνῆλθεν, εἰς τὴν Τροίαν ἐκπλέων, ὁ ἑλληνικὸς στόλος, εἰς τὸν λιμένα τὸ μικρὸν βαθύ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 304).

**Αὐλὸς,** τὸ σύνηθες ἐμπνευστὸν μουσικὸν ὄργανον τῶν ἀρχαίων, κατ' ἀρχὰς ἀφελὲς (μόναυλος), ἐξ ἁπλοῦ καλάμου (καλάμινος), ἔχων μίαν τρύπαν μόνον πλαγίως· εἶτα δὲ ξύλινος παρὰ διαφόροις λαοῖς, ἢ μετάλλινος, τὸ πρῶτον παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς, ἐξ ὀστοῦ ἢ ἐξ ἐλέφαντος μετὰ περισσοτέρων ὀπῶν. Ὁ πλαγίαυλος εἶχε συνήθως ἐξοχὴν εἰσερχομένην εἰς τὰ χείλη, ἐκρατεῖτο γωνιαίως πρὸς τὸ σῶμα (Εἰκών), καὶ ἦν τὸ κυρίως μουσικὸν ὄργανον τῶν Σατύρων. Ἐφευρέτης δ' αὐτοῦ ἐλέγετο ὁ Μίδας (Pl. VII, 57.—Apul. Met. XI, 245). Ἐν γένει δ' ἐχρησίμευεν ὁ αὐλὸς, ὃν ἔπαιζον πολλάκις αἱ αὐλητρίδες, εἰς τὰς ἑστιάσεις,





τοὺς χορούς, τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς, προσέτι καὶ εἰς τὸ νὰ δίδῃ τὸν ῥυθμὸν τοῖς ἐρέταις εἰς τὰς τριήρεις, καὶ νὰ συνοδεύῃ τὴν λύραν καὶ νὰ ὑποβοηθῇ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν ῥαψῳδῶν ἢ τῶν ὑποκριτῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Πολλάκις δ' εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἔπαιζε δύο συγχρόνως αὐλοὺς, ἐμφυσῶν αὐτοῖς ἄνωθεν, ὡς εἰς τοὺς σημερινοὺς εὐθυαύλους (κλαρινέττας), καὶ ὁ Ἡρόδοτος περὶ τῶν λυδίων δύο αὐλῶν



ὁμιλῶν λέγει (Α, 17) τὸν ἕνα αὐτῶν ἀνδρήϊον (ἀρσενικὸν, πιθανῶς βαρύτονον), τὸν δ' ἄλλον γυναικεῖον (ἴσως ὀξύφωνον). Ὑπῆρχε δὲ καὶ ὁ ἄσκαυλος, συγκείμενος ἐξ αὐλοῦ φυσωμένου δι' ἀσκοῦ, ὡς τὴν σημερινὴν κάϊδαν. Ἔμβλημα δὲ τοῦ Πανὸς, καὶ ἐφεύρεσις αὐτοῦ, ἢ τοῦ Μαρσύου, τοῦ Ὑάγνιδος ἢ τοῦ Ὀλύμπου ἦν καὶ ἡ σύριγξ, συγκειμένη ἐξ ἑπτὰ αὐλίσκων, οἵτινες διὰ διαφόρου μήκους ἔδιδον ἑπτὰ διαφόρους τόνους, οἷα ἐστὶν ἔτι ἐν χρήσει ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἴδ. Μουσική.

**Αὐλὼν,** ἐν γένει στενὴ κοιλάς· ἰδίως δὲ 1) πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ, κατὰ τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Κυπαρίσσου, μετὰ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ (Ξεν. Ἑλλ. Γ, 2,25. 3, 8.—Στρβ. Η, 850.—2) Πόλις μετὰ λιμένος ἐν Ἰλλυρίᾳ.—3) πόλις ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τὸ ΒΔτοῦ Στρυμωνίου κόλπου.—4) χώρα ἐν Λαυρείῳ τῆς Ἀττικῆς.

**Αὐλῶπις,** ἡ ἀρχαία περικεφαλαία τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, ἔχουσα προσωπίδα, ἥτις,



Ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου

ὅτε κατεβιβάζετο, ὡς εἰς τὴν ἀριστερὰν εἰκόνα, ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ πρόσωπον, πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν.

**Αὔξησία** καὶ **Δαμία,** δύο θεότητες, ἢ πιθανώτερον ἐπίθετα τῆς Δήμητρος (εἰς την αὔξησιν προκαλούσης) καὶ τῆς Κόρης, λατρευόμεναι μεθ' ὁμοίων τελετῶν ὡς αἱ θεαὶ ἐκεῖναι, πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, οἷον ἐν Τροιζῆνι, Αἰγίνῃ, Κρήτῃ, Ἐπιδαύρῳ, ἔχουσαι καὶ μυστήρια (Ἡρδ. Ε, 82—88. Παυσ. Β, 30, 5. 32, 2).

**Αὐξὼ,** ἴδ. Χάριτες.

**Αὐτεσίων,** ἴδ. Θήρας.

**Αὐτομάτη,** ἴδ. Βούσιρις.

**Αὐτομέδων,** 1) υἱὸς Διώρους, ἡνίοχος τοῦ Ἀχιλλέως. (Ὁμ. Ἰλ. Π, 148. Ρ, 429. 459. Φ, 574), ἐξ οὗ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις οὕτως ἐπεκαλεῖτο πᾶς ἐπιδέξιος ἡνίοχος (Cic. Rose. Am. XXXV, 98).—2) Τύραννος τῆς Ἐρετρίας, καταστασθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

**Αὐτονόη,** ἴδ. Ἀκταίων.

**Αὐτονομία,** τὸ δικαίωμα τῶν πόλεων τοῦ διοικεῖσθαι κατ' ἰδίους νόμους καὶ πολιτικῶς ἀνεξαρτήτως. Ἡ Ἀνταλκίδειος εἰρήνη

ἀπένειμεν αὐτὴν εἰς πάσας τὰς ἐν Εὐρώπῃ ἑλλ. πόλεις καὶ τὰς νήσους, πλὴν πέντε. Παρὰ Ῥωμαίοις αἱ αὐτόνομοι πόλεις ἐδικαιοῦντο νὰ ἔχωσι καὶ ἴδια νομίσματα.

**Αὐτόχθονες,** οἱ εἰς χώραν τινὰ θεωρούμενοι ὡς μὴ ἔξωθεν ἐποικήσαντες, ἀλλ' ἀνέκαθεν ἐξ αὐτῆς καταγόμενοι. Ἰδίως δ' ἐκαυχῶντο ἐπὶ τῇ αὐτοχθονίᾳ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Ἀρκάδες, καὶ περὶ τῶν πρώτων λέγει ὁ Θουκυδίδης (Α, 2) «τὴν γοῦν Ἀττικὴν, ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί,» ὃ ἐπικυροῖ καὶ ὁ Πλάτων (Μενέξ. 245) καὶ ἄλλοι· ὁ δ' Ἀντισθένης ἐχλεύαζεν αὐτοὺς κοχλίας, καθ' ὃ ἀξιοῦντας ὅτι εἰσὶ γηγενεῖς.

**Ἄφακα,** πόλις ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ παρὰ τῷ ποταμῷ Ἀδώνιδι, μετ' ἐπισήμου ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης καὶ χρηστηρίου, ὃ πρῶτος ὁ Κωνσταντῖνος κατήργησεν.

**Ἀφαμιῶται,** δοῦλοι ἐν Κρήτῃ (Ἀθν. σ. 263.—Στρβ. ΙΕ, 1027).

**Ἄφαρεὺς,** 1) ἴδ. Αἴολος καὶ Ἴδας. —2) Γαμβρὸς τοῦ Ἰσοκράτους, υἱὸς Ἱππίου τοῦ σοφιστοῦ καὶ Πλαθάνης, ῥήτωρ καὶ τραγικὸς ποιητὴς Ἀθηναῖος περὶ 369 καὶ 342. Εἷς τῶν λόγων αὐτοῦ ἐγράφη, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρός του, «Πρὸς Μεγακλείδην περὶ τῆς ἀντιδόσεως.» Ἐποίησε δὲ καὶ 37 τραγῳδίας, καὶ δὶς ἐνίκησεν εἰς τὰ Διονύσια καὶ δὶς εἰς τὰ Λήναια (Πλούτ. Γ' Ρ. σ. 839)· περιεσώθη δὲ οὐδὲν ἐκ τῶν ἔργων του.

**Ἄφεται ἢ Ἀφεταὶ,** ὅρμος κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τῶν Παγασῶν, ἔνθα ὁ Ἡρακλῆς ἀφέθη ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν. Ἐνταῦθα κατέπλευσεν ὁ περσικὸς στόλος μετὰ τὴν ἐν Σηπιάδι ἧτταν, καὶ ὁ Ξέρξης διέταξε σταδιοδρομίαν (Ἡρδ. Ζ. 193. Η, 6).

**Ἄφετοὶ ἡμέραι,** ἐν Ἀθήναις αἱ τῆς ἀργίας τῆς βουλῆς καὶ τῶν δικαστηρίων, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀποφράδων (τῶν τριῶν τελευταίων ἑκάστου μηνὸς), ἐν αἷς μόνα τὰ φονικὰ ἐδικάζοντο.

**Ἀφθόνιος,** σοφιστὴς ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὸ τέλος τοῦ γ'. αἰῶνος μ. Χ. ἔγραψε Προγυμνάσματα, κατὰ τὸν ἀρχαιότερον Ἑρμογένην, διατηρηθέντα, καὶ ἐν τῷ ις' καὶ ιζ' αἰῶνι εἰς τὰ σχολεῖα ὡς κείμενον πρὸς ἄσκησιν εἰς τὴν ῥητορικὴν παραδεδεγμένα. Συνέταξε δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ ἣν ἐπέγραψε Χρείαν, τὴν εἶτα Ἀφθονίαν ἐπικληθεῖσαν. Τῷ ἀποδίδονται δὲ καὶ 40 τῶν Αἰσωπείων μύθων.

**Ἀφιδναὶ** καὶ **Ἄφιδνα,** (ν. Καπανδρίτι), μία τῶν 12 ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Ἀττικῆς 3 ὥρας ἀνατολικῶς τῆς Δεκελείας. Ὁ Θησεὺς, ἁρπάσας τὴν Ἑλένην, τὴν εἶχε κρύψει ἐκεῖ, δι' ὃ οἱ Τυνδαρίδαι ἐκυρίευσαν αὐτῆς τὸ φρούριον (Ἡρδ. Θ, 73). Ἦν δ' ὠχυρωμένη καὶ ἐπὶ Δημοσθένους (Στρβ. Θ, 396).



**Ἄφλαστον,** κόσμημα ἐκ σανίδων τιθέμενον εἰς τὴν πρύμνην τῶν πλοίων.

**Ἀφροδίσια,** ἑορτὴ τῆς Ἀφροδίτης πολλαχοῦ τελουμένη, ἀλλὰ κυρίως ἐν Πάφῳ τῆς Κύπρου, ἔνθα ὁ Κινύρας ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν τῆς θεᾶς. Εἰς τούτου δὲ τὴν γενεὰν ἔμενεν ἡ ἱερωσύνη, καὶ ὁ πρῶτος ἱερεὺς ἐλέγετο ἀγήτωρ, πιθανῶς ὡς ὁ ὁδηγῶν τὴν πομπήν. Αἱ δὲ θυσίαι ἦσαν ἀναίμακτοι (Στρβ. Δ, 683.—Ἡσύχ. λ. Ἀγήτωρ).

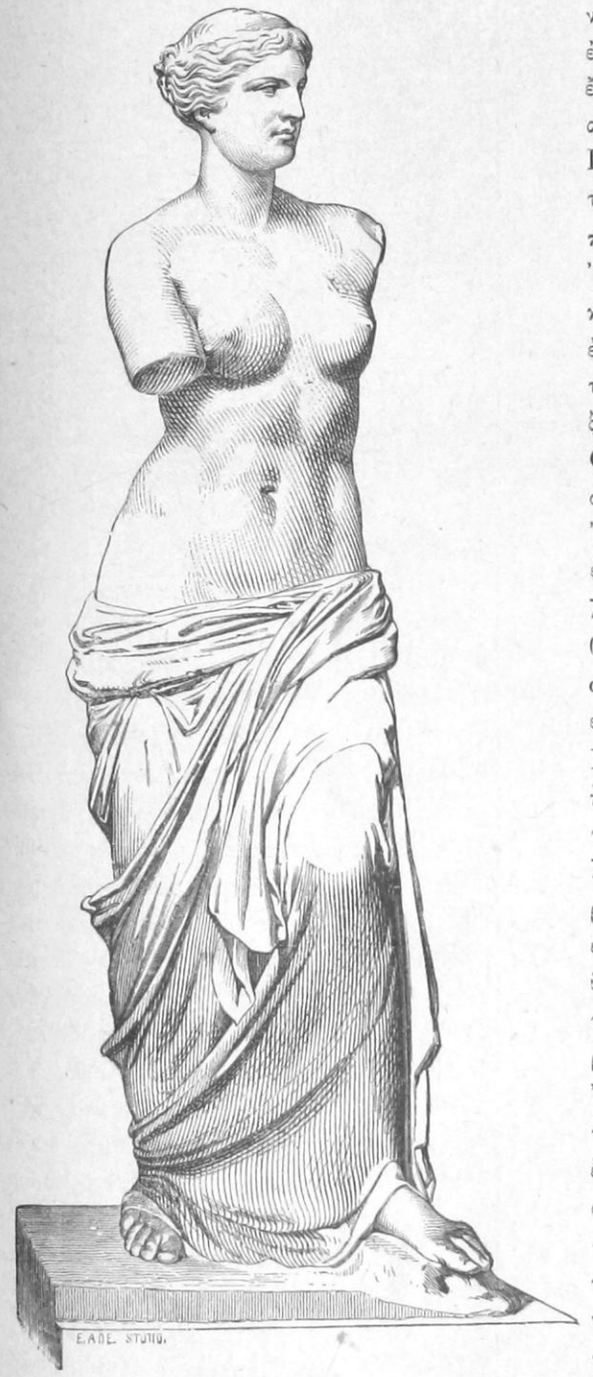
**Ἀφρικὴ,** ἴδ. Λιβύη.

**Ἀφροδισιὰς,** 1) πόλις Καρικὴ πρὸς τῇ Φρυγίᾳ, εἶχεν ἐπίσημον ναὸν Ἀφροδίτης, οὗ μεγάλα λείψανα σώζονται. —2) Πόλις καὶ λιμὴν τῆς Κιλικίας, ἀντικρὺ τῆς Κύπρου. —3) Παράλιος πόλις τῆς Κυρηναϊκῆς, ἔχουσα ναὸν Ἀφροδίτης (Ἡρδ. Δ, 169).

**Ἀφροδίσιον,** 1) Πόλις εἰς τὴν Β παραλίαν τῆς Κύπρου. — 2) Χωρίον ἐν Ἀρκαδίᾳ, μεταξὺ Μεγαλοπόλεως καὶ Παλλαντίου·



**Ἀφροδίτη,** καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Ε, 371, 428), θυγάτηρ Διὸς καὶ Διώνης· καθ' ἑτέρους δὲ ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης εἰς Κύπρον ἀναδῦσα, ἴσως διότι ἐξ Ἀσίας ἦλθεν ἐκεῖ ἡ λατρεία τῆς Ἀστάρτης, προστάτιδος τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως. Ἐντεῦθεν καὶ Ἀναδυομένη, Ἀφρογένεια, Κυπρογένεια ἐπελέγετο· θεὰ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἔρωτος, πασῶν ἡ ὡραιοτάτη. Ὀπαδοὶ αὐτῆς εἰσὶν αἱ Χάριτες, αἱ Ὧραι, ἡ Πειθὼ, ὁ Πόθος, ὁ Ἵμερος, καὶ ἔφερε τὸν κεστὸν, «ἔνθα οἱ θελκτήρια πάντα τέτυκτο»(Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 215). Ἐνιαχοῦ, ὡς ἐν Ἀθήναις, ἐλατρεύετο καὶ ὡς Πάνδημος, ἤτοι ἐπὶ πάντων ἐξουσίαν ἔχουσα· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐπίθετον τοῦτο παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς παρεξήγησιν, τῇ ἀπεδόθη καὶ ἡ ἐπωνυμία Οὐρανία. Καθ' Ὅμηρον (Ὀδύσ.) ἦν σύζυγος τοῦ Ἡφαίστου, ἀλλ' ἠγάπα τὸν Ἄρην, δι' ὃ καὶ τὸ ἐπίθετον Ἀρεία ἐνίοτε φέρει. Ἡ κυριωτέρα ἕδρα τῆς λατρείας αὐτῆς ἦν ἡ Κύπρος, ὡς ἐκ τῆς θαλάσσης δὲ προελθοῦσα, ἐθεωρεῖτο καὶ ὡς προστάτις τοῦ αἰσίου πλοῦ, ὑπὸ τὰς ἐπωνυμίας Λιμνησία, Εὔπλοια, Γαληνεία· ὡς δ' ἐκ τῶν μερῶν ἔνθα ἦσαν τὰ ἀρχαιότερα αὐτῆς ἱερὰ, Κύπρις, Παφία, Ἀμαθουσία, Ἰαλία, Κνιδία, Κυθήρεια καὶ Ἐρυνίκη ἐν Σικελίᾳ, διότι εἶχεν ἱερὸν εἰς τὸ ὄρος Ἔρυκα, τῆς λατρείας της ὑπὸ τῶν Φοινίκων ἐκεῖ εἰσαχθείσης. Ἐκ τοῦ Ἄρεως ἔσχε τὸν Ἔρωτα (ἴδ. Ἄρης), ἐκ τοῦ Ἀγχίσου δὲ τὸν Αἰνείαν. Ἐμβλήματα αὐτῆς φυτικὰ ἦσαν ἡ μύρτος, τὸ ῥόδον, ὁ μήκων, τὸ μῆλον, ὃ ἔλαβε παρὰ τοῦ Πάριδος (ἴδ.), νικήσασα τὴν Ἥραν καὶ τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὸν περὶ καλλονῆς διαγωνισμόν· ἐκ δὲ τῶν ζῴων ὁ λαγωὸς, καὶ ἐκ τῶν πτηνῶν ἡ περιστερὰ καὶ ὁ στρουθός· ἐνίοτε δὲ τῇ ἀπενέμετο καὶ ὁ δελφὶν ὡς ποντογενεῖ. Ἡ τέχνη παρίστησιν αὐτὴν ὡς νέαν χαριεστάτην, ἔχουσαν γλυκεῖαν, ἐνίοτε δὲ καὶ μεγαλοπρεπῆ τὴν ἔκφρασιν τῆς καλλονῆς. Ἡ τῆς Μήλου ἐν Παρισίοις καὶ ἡ τῶν




Ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου

Μεδίκων ἐν Φλωρεντίᾳ εἰσὶ τὰ δύο πρώτιστα σωζόμενα ἀριστουργήματα. Ἡ πρώτη δ' αὐτῶν παρίστα ἴσως τὴν θεάν, ἐν συμπλέγματι μετὰ τοῦ ἀφωπλισμένου Ἄρεως (Marte Ludovisi), ἐνοπτριζομένην εἰς αὐτοῦ τὴν ἀσπίδα. Ἴδ. Ῥαγκ. Ἱστ. καλλ. Τόμ. Α'. 388.

**Ἀφροδιτόπολις.** Τέσσαρες πόλεις ἐν Αἰγύπτῳ ἔφερον τοῦτο τὸ ὄνομα.

**Ἄφυτις,** πόλις τῆς Παλλήνης ἐν Μακεδονίᾳ, ἔχουσα ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ἄμμωνος (Θουκ. Α, 64).

**Ἀχαΐα,** ἀρχαιότατα καὶ Αἰγιάλεια (Στρβ. Η, 383.—Παυσ. Ε, 1, 1. Ζ, 1, 1) καλουμένη, ἦν τὸ βορειοδυτικὸν τμῆμα τῆς Πελοποννήσου, ἀποτελοῦν κατ' ἀρχὰς τὴν δωδεκάπολιν, εἶτα καὶ πρὸς ἀνατολὰς μᾶλλον ἐκτεθέν, ἐπὶ δὲ Ῥωμαίων (Liv. Cic. Cæs.) ὁτὲ μὲν πᾶσα ἡ Πελοπόννησος, ὁτὲ δὲ πᾶσα ἡ Ἑλλὰς οὕτω καλουμένη. Πρὸς τὴν Ἀρκαδίαν ὥριζον αὐτὴν τὰ ὄρη Κυλλήνη, Κρᾶθις, Κερύνεια, Ἐρύμανθος ἢ Ὁλωνὸς, ὧν τινα ἔχουσιν ὕψος μέχρι 8,000 ποδῶν. Βορειότερον δὲ τούτων, μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτεινόμενον, ἦν τὸ Παναχαϊκόν. Τὰ κυριώτερα δ' ἀκρωτήρια ἐκαλοῦντο Ἄραξος, παρὰ ταῖς Πάτραις, Ῥίον, ἔχον ἄλλοτε ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ Δρέπανον. Ποταμὸς μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (Α, 145) ὁ Κρᾶθις. Αἱ Πάτραι κεῖνται εἰς τὴν ΒΔ γωνίαν αὐτῆς· ἀνατολικώτερον δ' ἦσαν αἱ Ῥυπαὶ, τὸ Αἴγιον, ἡ Κερύνεια, ἡ Ἑλίκη καὶ ἡ Βούρα, ἀμφότεραι διὰ σεισμοῦ καταποντωθεῖσαι τῷ 373 π. Χ. (Διόδ. ΙΔ, 48.— Στρβ. Α, 384. — Παυσ. Ζ, 24), ἡ Αἴγειρα καὶ ἡ Πελλήνη. Μεσογείως δ' εἰς ὑψηλὴν θέσιν ἔκειτο ἡ Τριταία (Στρβ. Η, 383). Οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ Ἴωνες, ἐξ ὧν καὶ ἡ δωδεκάπολις· οὗτοι δ' ἐκδιωχθέντες ὑπὸ τοῦ Τισαμενοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀρέστου, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἔκτοτε ἡ χώρα ὠνομάσθη Ἀχαΐα. Εἰς τὸν περσικὸν πόλεμον οἱ Ἀχαιοὶ δὲν μετέσχον· οὐδέτεροι δ' ἔμειναν καὶ εἰς τὸν πελοποννησιακὸν, καθ' ὃ μὴ συμπαθοῦντες πρὸς τοὺς Δωριεῖς. Ἐν Αἰγίῳ δ' ἐτέλουν κοινὴν πανήγυριν εἰς Δία τὸν Ὁμάριον ἢ Ὁμαγύριον καὶ εἰς Δήμητραν τὴν Παναχαΐαν. Ἀλλὰ στενώτερον συνεδέθησαν κατὰ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου (281 π. Χ.) αἱ πόλεις Πάτραι, Δύμη, Τριταία καὶ Φαραὶ, αἷς ἀμέσως προσετέθησαν καὶ ἓξ ἄλλαι (Πολβ. Β, 41), ἀποτελέσασαι τὸν Ἀχαϊκὸν κληθέντα δεσμὸν, εἰς περιωπὴν ἀφιχθέντα ἐπὶ Ἀράτου (251 π. Χ.). Καὶ προσείλκυσε μὲν οὗτος καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ κοινὸν, ἀλλ' ἡ Σπάρτη, ἡ Μεσσηνία, ἡ Ἦλις, καὶ μέρος τῆς Ἀρκαδίας δὲν προσῆλθον· διὸ καὶ ὁτε ὁ Κλεομένης Γ', βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Μεγαλοπόλεως (224) ἔφθασε νικηφόρος πρὸ τῆς Κορίνθου καὶ Σικυῶνος, ὁ δεσμὸς συνεμάχησε μετ' Ἀντιγόνου τοῦ Δώσωνος, ὅστις προσέθηκεν αὐτῷ καὶ τὴν Τεγέαν καὶ τὴν Μαντίνειαν. Ἠττήθη ὅμως ὁ Ἄρατος ἐν Καφυαῖς ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν. Ἀλλ' ὁτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐκινήθησαν κατὰ τῶν Μακεδόνων, οὗτοι στενώτερον συνεδέθησαν μετὰ τοῦ ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ, ὃν μεγάλως ὠφέλησε καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Φιλοποίμενος ὡς στρατηγοῦ, καὶ κατενικήθη ὁ Μαχανίδας, τύραννος τῆς Σπάρτης, καὶ προσηρτήθη πᾶσα ἡ Ἀρκαδία εἰς τὸν δεσμὸν, ὅστις ἔκτοτε μετὰ τῆς Ῥώμης συμμαχήσας (195), ἐκυρίευσε καὶ τὴν Σπάρτην. Ἀλλ' ἡ Ῥώμη ζηλοτυπήσασα, ἐστράφη αὖθις κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Φιλοποίμην συλληφθεὶς, ἀπέθανεν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ὁ δεσμὸς ἐδιχάσθη. Ὁ νέος στρατηγὸς Λυκόρτας, ὁ πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Πολυβίου, ἐπεζήτησε μάτην τοῦ Μακεδόνος Περσέως τὴν συμμαχίαν· ὁτε δ' ἔπεσεν ὁ Περσεὺς ἐν Πύδνᾳ (168), Καλλικράτης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπάλου μερίδος ἐν τῷ δεσμῷ, παρέδωκε 1000 τῶν ἐπισημοτέρων συμπολιτῶν του εἰς τὴν Ῥώμην, ἔνθα ἔμειναν αἰχμάλωτοι μέχρι τοῦ 150. Τῷ 147, τὴν ἐξασθένισιν τοῦ δεσμοῦ ἐπιζητοῦσα ἡ Ῥώμη, ἀπήτησε τὴν ἐξαίρεσιν ἀπ' αὐτοῦ τῶν πόλεων Κορίνθου, Ὀρχομενοῦ, Ἄργους, Ἡρακλείας καὶ Οἴτης· ἀντιστὰς δ' ὁ δεσμὸς, ἠττήθη ὑπὸ τοὺς στρατηγοὺς Διαῖον καὶ Κριτόλαον. Ὁ δὲ Ῥωμαῖος Μόμμιος, νικήσας τοὺς Ἀχαιοὺς ἐν Λευκοπέτρᾳ (146), ἐκυρίευσε καὶ κατέστρεψε τὴν Κόρινθον, ὁ δεσμὸς διελύθη, καὶ ἡ Ἀχαΐα, ὀλιγαρχικῶς ὀργανωθεῖσα, ἐγένετο ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. (Ἴδ. Πλούτ. Φιλιπ. Ἄρατ. — Πολβ. Liv. XXVII). Τοῦ δεσμοῦ ἐν τῇ ἀκμῇ του προίσταντο τὸ πρῶτον δύο στρατηγοί, εἶτα δὲ εἷς, ἔχων πᾶσαν τοῦ δεσμοῦ τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν. Ὑπῆρχε δὲ, μέχρι τοῦ 256 καὶ εἰς γραμματεὺς, καὶ εἰς τὰς ἐκστρατείας ὑποστράτηγοι καὶ εἷς ἵππαρχος. Εἶχε δ' ὁ δεσμὸς καὶ βουλὴν, ἧς τὰ μέλη ἐκαλοῦντο δημιουργοὶ (Πολβ. Β, 9.—Liv. XXXVIII, 30), δώδεκα ἐν ὅλοις, μετὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τοῦ ἱππάρχου. Συνήρχοντο δ' οἱ πληρεξούσιοι τοῦ δεσμοῦ δὶς τοῦ ἔτους, τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον εἰς τὸ Αἴγιον, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἀλλαχοῦ, ἵνα νομοθετῶσιν, ἀποφασίζωσι περὶ πολέμου ἢ εἰρήνης, συμμαχιῶν, κτλ., ἑκάστου πολίτου ὑπερτριακονταετοῦς δικαιουμένου νὰ μετέχῃ τῆς ἐκκλησίας. Μνημονεύεται δὲ πλὴν τούτων καὶ συμβούλιόν τι, οὗ ἀκριβῶς γνωστὴ δὲν εἶναι ἡ δικαιοδοσία (Στρβ. Η, 383.—Παυσ. Ζ, 6).



**Ἀχαιμένης,** 1) Γενάρχης τῶν Ἀχαιμενιδῶν, οἷς ἀνῆκον, ἀπὸ Κύρου, οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας (Ἡροδ. Α, 125. Ζ, 11), ἡγεμὼν τῆς Περσίδος ὑπὸ τὸν βασιλέα τῶν Μήδων Φραόρτην (Ἡρδ. Α, 102).—2) Υἱὸς Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, ἀδελφὸς τοῦ Ξέρξου, διοικητὴς τῆς Αἰγύπτου (Ἡρδ. Ζ, 7. 97).

**Ἀχαιοὶ,** μία τῶν κυριωτέρων φυλῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐλέγοντο καταγόμενοι ἀπ' Ἀχαιοῦ (τοῦ Ξούθου, υἱοῦ τοῦ Ἕλληνος), ὅστις ἐξ Ἀττικῆς ὑπέταξε τοὺς Πελασγοὺς τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς Λακωνίας, ἢ κατ' ἄλλους ἐπέστρεψεν εἰς Θεσσαλίαν, ὅθεν κατήγετο (Ἡρδ. Ζ, 132), καὶ ἐκεῖθεν οἱ υἱοί του Ἄρχανδρος καὶ Ἀρχιτέλης κατῆλθον εἰς Ἄργος, καὶ ἐκυρίευσαν ἐκεῖθεν πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον πλὴν τῆς Ἀρκαδίας· διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀργείων τὸ ὄνομα ἀναφέρεται πάντοτε ὡς γενικὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' εἶτα, ὑπὸ τῶν Ἡρακλειδῶν ἐξωσθέντες τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Λακωνίας, κατῴκησαν ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Δωριέων τὴν βορειοδυτικὴν χώραν τῆς Πελοποννήσου, τὴν πρὶν Ἰωνίαν ἢ Αἰγιάλειαν καλουμένην. Ὁ δ' Ὀβίδιος (ex Pont. IV, 10, 27) μνημονεύει Ἀχαιῶν καὶ κατὰ τὰς βορείους παραλίας τοῦ Εὐξείνου πόντου.

**Ἀχαιὸς,** 1) υἱὸς Ξούθου καὶ Κρεούσης. Ἴδ. Ἀχαιοὶ καὶ Ξοῦθος. —2) Ἀχαιὸς ἐξ Ἐρετρίας, τραγικὸς ποιητὴς, υἱὸς τοῦ Πυθοδωρίδα, σύγχρονος, ἀλλὰ νεώτερος τοῦ Σοφοκλέους (Ὀλ. 74), ἀντίζηλος τοῦ Εὐριπίδου (Ὀλ. 83), ἔγραψεν 24 ἢ 44 δράματα, ἐξ ὧν εἷς ἓν μόνον ἐνίκησε (Σουίδ.). Ἰδίως ὅμως διεκρίνετο διὰ τὰ σατυρικὰ αὐτοῦ δράματα (Δ. Λαέρτ. Β, 133). Ὁ Ἀθήναιος (Χ, σ. 451) λέγει τὸ ὕφος του σκοτεινὸν καὶ ἐνίοτε αἰνιγματῶδες. Περιλαμβάνεται δ' εἰς τὸν Ἀλεξανδρινὸν λεγόμενον κανόνα μετὰ τοῦ Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου καὶ Ἴωνος, εἰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ τραγωδία παρήκμαζεν ἤδη. Ὀλίγιστα δὲ σώζονται αὐτοῦ ἀποσπάσματα. —3) Τραγικὸς ποιητὴς ἐκ Συρακουσῶν, μεταγενεστέρων χρόνων, γράψας 10 τραγῳδίας. — 4) Διοικητὴς διορισθεὶς ὑπὸ Ἀντιόχου Γ', βασιλέως τῆς Συρίας, ἐπαναστατήσας, ἀλλὰ συλληφθεὶς εἰς Σάρδεις καὶ θανατωθεὶς τῷ 214 π. Χ. (Πολβ. Ε, 57. Η, 17).

**Ἀχαρναὶ,** δῆμος Ἀττικῆς, 60 στάδ. Β. τῶν Ἀθηνῶν (ν. Μενίδι), οἰνοφόρος καὶ ἐλαιοφόρος (Θουκ. Β, 19). Οἱ κάτοικοι ἐν ἄλλοις καὶ ἀνθρακεῖς (Ἀριστοφ. Ἀχαρν.). Εἰς τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον ἔδωκαν 3000 ὁπλίτας.

**Ἀχάτης,** 1) ἴδ. Αἰνείας.— 2) ποταμὸς ῥέων νοτίως τῆς Σικελίας, μεταξὺ

Καμαρίνης καὶ Γέλας, ἐξ οὗ ὠνομάσθη ὁ παρ' αὐτῷ τὸ πρῶτον εὑρεθεὶς ἀχάτης λίθος (Θεόφρ. π. λίθ. Ἀπόσπ. 2. — Pl. XXXVII, 10, 54.— Sil. XIV, 229).

**Ἀχελῷος,** πρὶν καλούμενος Θόας, Ἄξενος, Θέστιος (ν. Ἀσπροπόταμον), ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἔχων 185 χιλιομέτρων μῆκος (Ὅμ. Ἰλ. Φ, 194). Ὀρμητικὸς καὶ διαυγὴς ἐκρέων τοῦ Πίνδου πρὸς νότον, διαιρεῖ τὴν Αἰτωλίαν τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἐκβάλλει ὑπὸ τὰς Οἰνιάδας, ἔχων τὰς Ἐχινάδας νήσους εἰς τὰς ἐκβολάς του (Θουκ. Β, 102). Μυθολογεῖται δὲ υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος. Ὁ Ὅμηρος τὸν λέγει κρείονα (Ἰλ. Φ, 194), ὁ Ἡσίοδος πρεσβύτερον τρισχιλίων ποταμῶν ἀδελφῶν του (Θεογν. 340). Ὑπὲρ τῆς Δηϊανείρας, κόρης Οἰνέως, τοῦ βασιλέως τῶν Αἰτωλῶν, ἐπάλαισε πρὸς τὸν Ἡρακλῆν ὑπὸ τρεῖς διαφόρους μορφὰς (Σοφοκ. Τραχ. 10)· ὅτε δ' εἶχε τὴν τοῦ ταύρου, τῷ ἐθραύσθη ἓν κέρας, καὶ τοῦτο αἱ Ναϊάδες ἐπλήρωσαν ἀνθέων, καὶ ἐγένετο κέρας τῆς ἀφθονίας, ἣ ἔλαβον παρὰ τοῦ νικητοῦ, δοῦσαι εἰς ἀνταλλαγὴν ὃ εἶχον κέρας τῆς Ἀμαλθείας. Τοῦτον δὲ τὸν μῦθον ὁ Στράβων ἐξηγεῖ ὡς ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν εὐφορίαν τῆς χώρας (I, 450.— Ov. Met. VIII, 883. IX, 1—100). Διὰ πάσης δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐθεωρεῖτο ὡς ἱερὸς ποταμός, καὶ ὁ Εὐριπίδης τὸν λέγει πατέρα τῆς Βοιωτικῆς Δίρκης (Βακχ. 514). Ηὔξανε δὲ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας καὶ ἡ γειτνίασίς του εἰς τὸ Δωδωναῖον ἱερόν, οὗ, ὡς ἐλέγετο, πᾶς χρησμὸς προσέθετε καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ νὰ προσφέρωσι θυσίαν καὶ εἰς τὸν Ἀχελῷον· διὸ καὶ ἐπικλήσεις εἰς αὐτὸν ἐγίνοντο ἐπὶ θυσιῶν, προσευχῶν καὶ ὅρκων. Τ' ὄνομα δ' αὐτοῦ, ἀποβὰν παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ προσηγορικὸν (Εὐρπ. Βακχ. 620), ἔφερον καὶ πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Θεσσαλίας. Ἐλέγετο δὲ καὶ πατὴρ τῶν Σειρήνων.

**Ἀχερουσία,** λίμνη. 1) ἴδ. Ἀχέρων 1).— 2) Περιτετειχισμένον χωρίον ἐν Ἐρμιόνῃ τῆς Ἀργολίδος, παρὰ βαράθρῳ, δι' οὗ ἐλέγετο ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἀνεκόμισε τὸν Κέρβερον ἐκ τοῦ Ἅδου (Παυσ. Β, 35, 10). — 3) Τὸ αὐτὸ ἐλέγετο περὶ τῆς Ἀχερουσιάδος χερσονήσου παρὰ τῇ Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Βιθυνίᾳ (Ξεν. Ἀνδ. ΣΤ. 2, 2).—4) Λίμνη παρὰ τῷ νεκροταφείῳ τῆς Μέμφιδος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐφ' ἧς ἐφέροντο οἱ νεκροὶ (Διοδ. Α, 96).

**Ἀχέρων,** 1) ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου (ν. παρὰ τὸ Σοῦλι Ζαγούρας ἢ Γλυκὺς), διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, ἕλος ἔχον $1\frac{1}{2}$ ὥρας μῆκος καὶ $\frac{3}{4}$ ὥρας πλάτος, βυθίζεται ὑπὸ γῆν, καὶ εἶτα ἐκρέει εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν κατὰ τὸν λιμένα Ἐλαίαν (ν. Φανάρι). Ἔχει δὲ τὸ ὕδωρ θολὸν καὶ πικρόν, (κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, διότι οἱ Τιτᾶνες ἔπιον ἐξ αὐτοῦ), ὡς καὶ ὁ παραρρέων Κωκυτὸς (τῶν κλαυθμῶν ποταμὸς) (Θουκ. Α, 46). Ἀμφότεροι δ' ἐφημίζοντο πιθανῶς διὰ τὸ ἄγριον τῆς θέσεως αὐτῶν, ὅπερ συνέβη καὶ διὰ τὴν Στύγα, ὡς ποταμοὶ τοῦ Ἅδου, ἔνθα συνηνοῦντο καὶ μετὰ τοῦ Πυριφλεγέθοντος. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐθεωρήθη παραγόμενον ἐκ τοῦ «Ἄχεα ῥέων» (Ὅμ. Ὀδ. Κ, 513). Ὑπὲρ αὐτὸν βαίνουσιν αἱ σκιαί (ἴδ. Πλάτ. Φαίδ.). Παρ' αὐτῷ δ' ἀρχαιότατα ἐνηργοῦντο νεκρομαντεῖαι καὶ ψυχοπομπεῖαι (Ἡροδ. Ε, 92, 7), ἤτοι ἐπικλήσεις τῶν ψυχῶν, καὶ ἐκεῖθεν φαίνεται ὅτι ἐδανείσθη καὶ ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσ. Λ) τὴν ἐπίκλησιν τῶν ψυχῶν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχέροντος. Τοῦτο δὲ πολλάκις σημαίνει καὶ ἁπλῶς μόνον τὰ βάθη τοῦ Ἅδου. Ἦν δὲ, ὡς πρόσωπον, υἱὸς τῆς Γῆς.— 2) Ποταμὸς ἐν Βρουττίᾳ, ὀλέθριος τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἐξ Ἠπείρου (Liv. VIII, 24).

**Ἀχίλλας,** ἐπίτροπος καὶ στρατηγὸς Πτολεμαίου ΙΒ, τοῦ Διονύσου, ἴσως ὁ διενεργήσας τὴν δολοφονίαν τοῦ Πομπηίου ὅτε ἐκ Φαρσάλων ἔφυγεν εἰς Αἴγυπτον, τῷ 48 π. Χ. (Caes. B. c. 3, 104.—Liv. Ep. 112).



Ἐπολέμησε δὲ κατὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πολιορκουμένου Καίσαρος, καὶ ἐδολοφονήθη (Caes. αὐτ. 108).

**Ἀχιλλεύς,** υἱὸς Πηλέως (Πηλείδης), βασιλέως τῶν Μυρμιδόνων ἐν Φθίᾳ τῆς Θεσσαλίας. Μήτηρ δ' αὐτοῦ ἐλέγετο ἡ ἐν Φθίᾳ τιμωμένη Νηρηὶς Θέτις. Ἦν δ' ἔγγονος τοῦ Αἰακοῦ, δι' ὃ καὶ Αἰακίδης ἐπιλέγεται. Τῆς Ἰλιάδος ἐστὶν αὐτὸς ὁ πρώτιστος ἥρως, καὶ κατ' αὐτὴν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καλῶς τὸν ἀνέθρεψεν. Ὁ Φοίνιξ, ὅστις φεύγων τὸν πατέρα του Ἀμύντορα, εἶχε καταφύγει παρὰ τῇ Πηλεῖ, τὸν ἐδίδαξε τὴν ῥητορείαν καὶ τὴν πολεμικὴν, καὶ ὁ Κένταυρος Χείρων τὴν ἰατρικὴν (Ἰλ. 1, 444. Λ, 832). Ἐν τῇ πρώτῃ νεότητι συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μετὰ τοῦ Πατρόκλου, ὅστις ἐκ τῆς πατρίδος του Ὀποῦντος εἶχε καταφύγει παρὰ τῷ Πηλεῖ, μετὰ τοῦ πατρός του Μενοιτίου, ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ τοῦ Αἰακοῦ, διότι ἀκουσίως εἶχε φονεύσει παῖδά τινα εἰς τοὺς κύβους (Ἰλ. Ψ, 84). Ἡ μοῖρα ἔδωκε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ μακροῦ καὶ ἀπράγμονος ἢ βραχέος καὶ ἐνδόξου βίου, καὶ ἐξελέξατο τὸν δεύτερον (Ἰλ. Ι, 410), διὸ καὶ προθύμως παρηκολούθησε τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν Νέστορα, ὅτε ἦλθον εἰς Φθίαν νὰ τὸν παραλάβωσιν εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τρωάδος (Ἰλ. Λ, 765), καὶ συναπέπλευσε μετ' αὐτῶν, ἔχων 50 πλοῖα, καὶ συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου καὶ ὑπὸ τοῦ Φοίνικος (Ἰλ. Β, 681). Ἦν δ' ὁ ἀνδρειότατος τῶν ἐκεῖ ἡρώων, καὶ ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς προστατευόμενος, 12 πόλεις κατέστρεψε διὰ θαλάσσης καὶ 11 διὰ ξηρᾶς. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 10ον ἔτος τοῦ πολέμου, ὀργισθεὶς διότι ὁ Ἀγαμέμνων τῷ ἀφῄρεσε τὴν Βρισηΐδα (Ἱπποδάμειαν), κόρην τοῦ Βρισέως, ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Λυρνησσοῦ, ἣν εἶχεν αἰχμαλωτεύσει, ἀπεσύρθη εἰς τὴν σκηνήν του, ἀπέχων τῶν μαχῶν (Ἰλ. Α), καὶ ὅτε μόνον οἱ Τρῶες εἰσέβαλον εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον, ἐπέτρεψε τῷ Πατρόκλῳ ν' ἀντιταχθῇ αὐτοῖς μετὰ τῶν Μυρμιδόνων, δοὺς αὐτῷ καὶ τὰ ὅπλα του (Ἰλ. Π, 97). Ὅτε δ' ὁ Πάτροκλος ἐφονεύθη καὶ ἐσυλήθη ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, τότε ὤμοσεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκδίκησιν (Ἰλ. Σ, 333), καὶ νέα ὅπλα λαβὼν παρὰ τῆς μητρός του, ἃ παρακλήσει αὐτῆς λαμπρὰ τῷ κατεσκεύασεν ὁ Ἥφαιστος (Ἰλ. Σ, 478—607), νικᾷ τοὺς Τρῶας, διώκει αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν, φονεύει



διὰ τῆς λόγχης του τὸν Ἕκτορα, καὶ τρὶς τὸν σύρει νεκρὸν περὶ τὰ τείχη (Ἰλ. Χ). Τότε δὲ μόνον κηδεύει καὶ τὸν Πάτροκλον (Ἰλ. Ψ)· τὸ δὲ σῶμα τοῦ Ἕκτορος θέλει νὰ ῥίψῃ εἰς τοὺς κύνας καὶ εἰς τὰ ὄρνεα· ἀλλ' ὅτε ὁ γέρων Πρίαμος, ἐλθὼν διὰ νυκτὸς εἰς τὴν σκηνήν του, τὸν παρακαλεῖ νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὸν υἱόν του, συγκινηθεὶς ἐνδίδει (Ἰλ. Ω). Πρὸ τῆς ἁλώσεως δὲ τῆς Τρωάδος,

ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Πάριδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν μάχῃ εἰς τὰς Σκαιὰς πύλας, ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν πόλιν (Ἰλ. Τ, 417. Χ, 359). Ἐθρήνησαν δ' αὐτὸν οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἡ Θέτις καὶ πᾶσαι αἱ θαλάσσιαι θεαί, καὶ αἱ Μοῦσαι· καὶ οἱ Ἕλληνες ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἀντιλόχου παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον (εἰς τὸ Σίγειον ἀκρωτήριον), ὑψηλὸν ἐπιχύσαντες χῶμα (Ὀδ. Ω, 36). Ἐν τῷ Ἅιδῃ δ' εὗρεν ὁ Ὀδυσσεὺς τῶν τριῶν τούτων φίλων τὰς ψυχὰς μετὰ τῆς τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου (Ὀδ. Λ, 467). — Ὁ κατὰ τὸν Ὅμηρον νεανικὸς, ἀτρόμητος, ὡραῖος ἥρως, ἐστὶ συγχρόνως φίλος τῆς λύρας καὶ τοῦ ἄσματος, καὶ ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων ἐμπνεόμενος αἰσθημάτων. — Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους δὲ μύθους, ἡ Θέτις, θέλουσα νὰ καταστήσῃ τὸ τέκνον της ἀθάνατον, δι' ἡμέρας μὲν τὸ ἔχριε δι' ἀμβροσίας, διὰ νυκτὸς δὲ τὸ εἰσῆγεν εἰς φλόγας, ὅπως καύσῃ τὰ θνητὰ αὐτοῦ μέρη. Ἀλλ' ἐπελθόντος ποτὲ τοῦ Πηλέως, μετὰ τρόμου τὸ γινόμενον ἰδόντος, καὶ θελήσαντος νὰ ἐξαγάγῃ τὸ παιδίον ἐκ τοῦ πυρὸς, διεκόπη τὸ ἔργον, καὶ ἡ Θέτις, ἀφεῖσα πατέρα καὶ υἱὸν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Κατὰ διηγήσεις δ' ἔτι μεταγενεστέρας, ἐνέβαπτε τὸ παιδίον εἰς τὴν Στύγα, ἐξ οὗ ἐγένετο ἄτρωτον, πλὴν κατὰ μόνην τὴν πτέρναν ἀφ' ἧς τὸ ἐκράτει. Ἀφ' οὗ δ' ἔφυγεν ἡ Θέτις, τότε ὁ Πηλεὺς ἔφερε τὸν Ἀχιλλέα πρὸς τὸν Χείρωνα, πρὸς παιδαγωγίαν (Πίνδ. Νεμ. Γ, 43). Κατὰ δὲ τὰ Κύπρια ἔπη, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς ἐκρήξεως τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου ὁ Κάλχας προεῖπεν ὅτι χωρὶς αὐτοῦ δὲν θὰ ἐκυριεύετο ἡ Τρωὰς, ἡ μήτηρ του τὸν ἔφερεν εἰς Σκύρον, καὶ ὑπὸ γυναικεῖον ἔνδυμα τὸν ἔκρυψε μεταξὺ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως Λυκομήδους, γινώσκουσα ὅτι θὰ ἐφονεύετο εἰς τὴν Τρωάδα. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς, ἵνα τὸν ἀνακαλύψῃ, μετεχειρίσθη τὸν δόλον τοῦτον· παρουσιασθεὶς ὡς ἔμπορος εἰς τὰς κόρας, ἐξέθηκε πρὸ αὐτῶν διάφορα γυναικεῖα κοσμήματα, ἀλλὰ σὺν αὐτοῖς καὶ ἀσπίδα καὶ λόγχην· καὶ ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι περὶ τὰ ἄλλα ἠσχολοῦντο, ὁ Ἀχιλλεὺς ἥρπασε τὰ ὅπλα, καὶ οὕτως ἀνεγνωρίσθη (Ἀπλδ. Ῥόδ. Γ, 13, 8)· ἴδ. Τήλεφος, Κύκνος, Τρωϊκὸς πόλεμος. Ὡς πρὸς τὸν θάνατον δὲ τοῦ Ἀχιλλέως τινὲς τῶν μεταγενεστέρων ἀκολουθοῦσι τὴν ὁμηρικὴν διήγησιν μέχρι τινὸς, οἷον ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἐφόνευσεν αὐτὸν εἰς τὴν μάχην, ἢ ὡδήγησε τὸ βέλος τοῦ Πάριδος (Virg. Æ, VI, 56). Κατ' ἄλλας δὲ διηγήσεις, θέλων ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ νυμφευθῇ τὴν Πολυξένην, κόρην τοῦ Πριάμου, ἔρχεται πρὸς αὐτὴν ἄοπλος εἰς τὸν ἐν Θύμβρῳ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐκεῖ φονεύεται ὑπὸ τοῦ Πάριδος, τοξευθεὶς εἰς τὴν πτέρναν, τὸ μόνον τρωτὸν αὐτοῦ μέρος. Οἱ δ' Ἕλληνες, εἰς Θρᾴκην ἀφιχθέντες, ἐθυσίασαν τὴν Πολυξένην, ὡς ἡ σκιά του ἐζήτησε πρὸς ἐξιλασμὸν (Εὐρ. Ἑκ. 1. — Ov. Met. XIII, 448). Πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀχιλλεὺς ἐτιμᾶτο ὡς ἥρως, καὶ εἶχε ναὸν ἐν Ἤλιδι, ἐν Σπάρτῃ, καὶ ἡ νῆσος Λεύκη (ἢ Ἀχιλλεία) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἴστρου τῷ ἦν ἀφιερωμένη, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς νέον Ἠλύσιον, διότι ἐκεῖ εὐδαίμων συνέζη μετ' ἄλλων ἡρώων καὶ ἡρωίδων. Ἡ παρακειμένη εἰκὼν νεανίου εὐγενοῦς μορφῆς καὶ σωματικοῦ σχηματισμοῦ, νῦν ἐν τῷ Μουσείῳ τῶν Παρισίων, ἐκλαμβάνεται ὑπὸ τῶν μὲν ὡς Ἀχιλλεὺς, ὑπὸ τῶν δὲ ὡς Ἄρης.

**Ἀχιλλεὺς Στάτιος,** ζῶν πιθανῶς ἐν τῷ β' αἰῶνι μ. Χ., καὶ γράψας σχόλια εἰς τὸ διδακτικὸν ποίημα τοῦ Ἀράτου, τὸ ἐπιγραφόμενον «Φαινόμενα.»

**Ἀχιλλεὺς Τάτιος,** ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἔγραψε μυθιστόρημα «τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα» εἰς βιβλία η', παράστασιν τῶν συμβάντων τῶν δύο ἐραστῶν, μετὰ περιγραφῶν τῆς φύσεως, παντοίων καλλιτεχνημάτων, κτλ., ἐνίοτε ὅμως ὑπερβαίνων τὰ ὅρια τῆς ἀληθοῦς καλαισθησίας καὶ τῆς κοσμιότητος. Ἔγραφε δὲ, φαίνεται, περὶ τὰ μέσα τοῦ ε' αἰῶνος μ. Χ. Ἐν τῷ μεσαίωνι πολὺ ἀνεγινώσκετο, δι' ὃ καὶ πολλὰ ὑπάρχουσιν ἐκ τῶν χρόνων ἐκείνων αὐτοῦ ἀντίγραφα.



**Ἀψίνης,** ἐκ Γαδάρων, ῥήτωρ, γράφων ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Μαξίμου. Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ σώζεται σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «τέχνη ῥητορικὴ, περὶ προοιμίου» ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ ἀπεδείχθη ἀνῆκον εἰς τὸν Λογγῖνον.

**Ἀψὶς,** ἴδ. Θόλος.

# B

**Βαβρίας,** ποιητὴς μύθων, ζήσας κατά τινας 150 ἔτη π. Χ., κατ' ἄλλας κρίσεις ὅμως ἐπὶ Δομιτιανοῦ ἢ καὶ μετέπειτα, καὶ στιχουργήσας, κατὰ παράδειγμα τοῦ Σωκράτους (ἴδ.), τοὺς Αἰσωπείους στίχους εἰς χωλιάμβους ἢ σκάζοντας (καταλήγοντας εἰς τροχαῖον ἢ σπονδεῖον). Τὸ σύγγραμμά του περιεῖχε 10 βιβλία. Χειρόγραφον 123 μύθων αὐτοῦ εὗρεν εἰς μονὴν τοῦ Ἄθωνος ὁ ἡμέτερος Μινᾶς Μινοείδης, καὶ ἐπώλησεν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον μετ' ἄλλων 95 μύθων, ὧν ἠμφισβητήθη ἡ γνησιότης· ἕτεροι δ' ἓξ, τέως ἄγνωστοι μύθοι, εὑρέθησαν ἔν τινι χειρογράφῳ ἐν τῷ Βατικανῷ.

**Βαθυκλῆς,** ἐκ Μαγνησίας τῆς πρὸς Μαιάνδρῳ, περὶ τὰ 560 κατασκευάσας ἐν Λακεδαίμονι, διὰ τὸ ἀρχαῖον ξόανον τοῦ Ἀμυκλαίου Ἀπόλλωνος, λαμπρὸν κατάγλυφον θρόνον, στηριζόμενον ἐπὶ τῶν Χαρίτων καὶ τῶν Ὡρῶν (Παυσ. Γ, 18).

**Βαθύλος,** παῖς ὡραῖος, ἀγαπητὸς τοῦ Ἀνακρέοντος, οὗ καὶ ἄγαλμα ὑπῆρχεν ἐν τῇ πατρίδι του Σάμῳ (Hor. Epod. XIV, 9).

**Βαίτυλος, βαιτύλιον,** λίθοι κωνικοὶ ἢ σφηνοειδεῖς, ὑποτιθέμενοι ὅτι ἔπεσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἴσως τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐξ ἀερολίθων. Ἐλατρεύοντο δὲ καὶ ἐχρίοντο δι' οἴνου, ἐλαίου καὶ αἵματος (Φώτ. σ. 1047. — Plin. XVII, IX, 51). Ἐν Δελφοῖς παρὰ τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπῆρχεν εἷς τοιοῦτος λίθος, ὃν καθ' ἑκάστην ἔχριον, εἰς τὰς πομπὰς δὲ περιέφερον ἐνειλιγμένον εἰς ἔριον. Ὑπετίθετο δ' ὅτι ἦν ὁ λίθος ὃν ἡ Ῥέα εἶχε δώσει τῷ Κρόνῳ νὰ καταπίῃ ἀντὶ τοῦ Διός (Παυσ. Ι, 24, 6).

**Βάκις,** πιθανῶς ψευδώνυμόν τινος, προφητείας ἐκδόντος καὶ χρησμοὺς, ὡς τοὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀρφέως, τοῦ Μουσαίου κτλ. ἀπὸ τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. διαδεδομένους, καὶ ἰδίως ὑπὸ Πεισιστράτου καὶ τῶν Πεισιστρατειδῶν συλλεγέντας καὶ κῦρος λαβόντας, ὥστε καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς σχέσεις ἐπενήργουν ἐνίοτε. Ὁ Βάκις ἐλέγετο Βοιωτὸς ἐξ Ἐλεῶνος, ὑπὸ τῶν Νυμφῶν ἐμπνευσθείς. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέκυψαν καὶ ἄλλαι τοιαῦται συλλογαὶ, καὶ πλὴν τοῦ Βοιωτοῦ μνημονεύονται καὶ εἷς Ἀρκὰς Βάκις, καὶ εἷς ἐξ Ἀττικῆς (Ἡρδ. Η, 20. — Σχλ. εἰς Ἀριστφ. Εἰρ. 107).

**Βάκχαι, Βάκχος,** ἴδ. Διόνυσος.

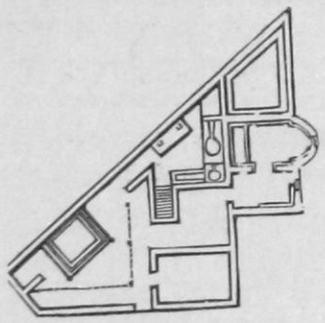
**Βακχεῖος,** ἐπὶ Βυζαντινῶν, ἔγραψε περὶ ἁρμονικῆς κατ' ἐρωταπόκρισιν. Καὶ μία Εἰσαγωγὴ τέχνης μουσικῆς φέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

**Βακχιάδαι,** γενεὰ ἡγεμόνων Κορινθίων ἐξ Ἀλήτου τοῦ Ἡρακλείδου καταγομένη. Ἑπτὰ ἀπόγονοι τοῦ Βάκχιδος ἐβασίλευσαν ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ 144 ἔτη, μέχρι 748 π. Χ. Εἶτα δὲ εἰς ὀλιγαρχίαν μεταπεσούσης τῆς κυβερνήσεως, διετηρήθησαν ἔτι ἐπὶ 90 ἔτη, ὅτε τέλος ὁ Κύψελος, καὶ αὐτὸς ἐκ μητρὸς Βακχιάδης, κατώρθωσε, βοηθείᾳ τοῦ ὄχλου, νὰ ἐξώσῃ παντάπασι τοὺς διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν μισητοὺς (658 π. Χ.), καὶ ν' ἀναδειχθῇ τύραννος· οἱ δὲ κατέφυγον εἰς τὴν Σπάρτην (Ἡρδ. Ε, 92. ΣΤ, 128).

**Βάκχιον,** νῆσος παρὰ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἀπέναντι τῆς Φωκαίας, ἔχουσα λαμπροὺς ναούς, οὓς ἐσύλησαν ἐπὶ Ἀντιόχου οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τοῦ συμμάχου αὐτῶν Εὐμένους (Liv. XXXVII, 21).

**Βακχυλίδης,** λυρικὸς ποιητὴς ἐξ Ἰουλίδος τῆς Κέω, ἀνεψιὸς τοῦ Κείου Σιμωνίδου, ἀκμάζων περὶ τὸ 472 π. Χ., σύγχρονος τοῦ Πινδάρου. Ἐπὶ πολὺ διέμεινε μετὰ τοῦ Σιμωνίδου παρὰ τῷ Ἱέρωνι ἐν Συρακούσαις μεθ' ὃ μετέβη, ἀγνοεῖται διατί, εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὡς πρὸς τὴν ποίησιν ἐβάδισεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ θείου του, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐκείνου τὸ ὕψος καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐμπνεύσεως. Ἐκ τῶν σωζομένων δ' αὐτοῦ ἀποσπασμάτων φαίνεται δι' ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας τοῦ ὕφους ἐξαγοράζων τὴν ἔλλειψιν ἀνωτέρων ποιητικῶν προτερημάτων.

**Βαλανεῖον.** Καὶ πρὸς καθαριότητα καὶ δι' ὑγιεινοὺς λόγους εἶχον οἱ Ἕλληνες, πλὴν ἰδίων καὶ δημόσια θερμὰ λουτρὰ ἢ βαλανεῖα, ἀλλὰ κατάχρησιν αὐτῶν δὲν ἐποιοῦντο, θεωροῦντες ὅτι ἐκλύουσι καὶ ἐκθηλύνουσι. «Κάκιστόν ἐστι καὶ δειλὸν ποιεῖ τὸν ἄνδρα,» λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Νφ. 992.—Ἰδ. καὶ Ἀθήν. Λ, 18.—Δμσθ. κ. Πολυκλ. 1217.—Πλούτ. Φωκ. Δ), οὐδ' ὑπάρχουσιν ἀρχαίων ἑλληνικῶν λουτρώνων περιγραφαί, ἀλλὰ μόνον ἐκ χωρίων συγγραφέων ἐστὶ γνωστὸν ὅτι ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς πύελοι ἢ λεκάναι (παρ' Ὁμήρῳ Ἀσάμινθοι), εἰς ἃς εἰσήρχετο ὁ λουόμενος, καὶ ἄλλο τι εἶδος, λουτὴρ ἢ λουτήριον λεγόμενον, μεθ' ὑποστάτου, διὰ τοὺς ὀρθῶς λουομένους. Πυρίαι δὲ ἢ πυριατήρια ἦσαν τὰ θερμὰ μέρη πρὸς ἵδρωσιν· ἀποδυτήριον ἔνθα ἀπέθετον τὰ ἐνδύματα οἱ εἰσερχόμενοι



εἰς τὸ λουτρόν· ἀλειπτήριον ἢ ἐλαιοθέσιον, ἔνθα ἠλείφοντο ἔλαιον οἱ λουσθέντες, καὶ μάλιστα οἱ παρασκευαζόμενοι διὰ τὰ γυμνάσια· στλεγγὶς δὲ ἢ ξύστρα ἦν τὸ ἐργαλεῖον δι' οὗ οὗτοι ἀπέξεον ἀφ' ἑαυτῶν τὸ ἔλαιον μετὰ τὴν πάλην. Ὁ ἐπιστάτης τοῦ λουτροῦ ἐλέγετο βαλανεύς, παραχύται δ' οἱ ὑπηρέται, καὶ ἀρύαινα ἢ ἀρύταινα τὸ ἀγγεῖον δι' οὗ ἠρύοντο πρὸς χύσιν τὸ ὕδωρ. Ἦν δ' ἐπὶ Λουκιανοῦ διώβολον ἡ τιμὴ τῆς χρήσεως τοῦ βαλανείου. Ἐπὶ δὲ Ῥωμαίων ἡ χρῆσις τῶν βαλανείων ἐξέπεσεν εἰς κατάχρησιν ἡδυπαθείας καὶ ἰδιωτικῆς ἢ δημοσίας πολυτελείας, καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐνιαχοῦ (ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ βασιλικῷ κήπῳ) σώζονται λείψανα ῥωμαϊκῶν βαλανείων, ἔχοντα πολλάκις ψηφόθετα καὶ κατάκοσμα τὰ ἐδάφη. Ἡ ἀπέναντι εἰκὼν παρίστησι βαλανεῖον εἰς γωνίαν ἰδιωτικῆς οἰκίας ἐν Πομπηΐᾳ. Ἡ εἴσοδος (ἐκ τῆς αὐλῆς) ἐστὶν ἄνω. Δεξιῶς ἔχει τὸ ἀποδυτήριον, ἀριστερῶς, ὀπίσω ὀρθογωνίου στοᾶς, τὸ ἀλειπτήριον. Ἐπέκεινα τοῦ ἀποδυτηρίου, τὸ ἡμικυκλικῶς προέχον πυριατήριον· εἰς δὲ τὴν κάτω προέχουσαν γωνίαν, δεξαμενή.

**Βαλάντιον,** ἦν συνήθως δερμάτινον, ἢ ἐκρεμᾶτο διὰ λωρίδος ἀπὸ τοῦ ὤμου, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ληφθείσῃ ἐκ λύχνου.



Ἐκ λύχνου χαλκοῦ

**Βάπται,** ἴδ. Κότυς.

**Βάραθρον,** ἢ ὄρυγμα, ἐν Ἀθήναις χάσμα φρεατῶδες καὶ σκοτεινὸν (Σχλ. Ἀριστφ. Πλούτ. 431), κείμενον ἐν τῷ δήμῳ τῶν Κειριαδῶν, πιθανῶς ἐν τοῖς βράχοις ΝΔ τῆς πόλεως, καὶ ἔχον εἰς τὰ πλευρὰ ὀγκίνους, ἤτοι σιδηρᾶ ἄγκιστρα, εἰς ἃ κατεσχίζοντο οἱ εἰς αὐτὸ ῥιπτόμενοι κατάδικοι. Ἐπὶ τῶν μηδικῶν ἦτο ἐν χρήσει (Ἡρδ. Z, 133), καὶ ἔτι ἐπὶ Ξενοφῶντος (Ἑλλ. Α, 7, 21.—



Λυκ. κ. Λεωκρ. 221. Δείν. κ. Δημ. 46)· εἶτα δὲ κατεχώσθη (Τὸ ἄνω Σχλ.).

**Βάρβιτος,** ἴδ. Μουσική.

**Βάρβαροι.** Διὰ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐπὶ πολὺ καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν, ἦν πᾶς μὴ Ἕλλην (δηλαδὴ μὴ ἑλληνιστὶ ὁμιλῶν) βάρβαρος, καὶ ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους ὡς αὐτὸ τοῦτο δούλους, καὶ ἑαυτούς, ἕνεκα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, ὡς ὡρισμένους ἄρχειν τῶν βαρβάρων (Εὐριπ. Ἰφ. Αὐλ. 1379.—Ἀριστ. Πολ. Α, 2. Ζ, 6). Μετὰ ταῦτα περιελήφθησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τῶν μὴ βαρβάρων, καὶ βραδύτερον, καθ' ὅσον ἐξετείνετο ὁ πολιτισμός, καὶ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἱσπανοί.

**Βαρδιαῖοι,** δοῦλοι Ἰλλυριοί, οὓς ὁ Μάριος μετεχειρίζετο ὡς ἐκτελεστὰς τῶν ὠμοτήτων του. Ὁ Σερτώριος ἀπέσφαξε τετρακισχιλίους ἐξ αὐτῶν (Πλούτ. Μάρ. ΛΔ. Σερτ. Ε).

**Βάρδυλις,** Ἰλλυριὸς στρατηγός, κατακτήσας μέρος τῆς Μακεδονίας, τῷ 359 π. Χ.· ἔπεσεν ὅμως τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐν μάχῃ κατὰ τοῦ Φιλίππου (Διόδ. ΣΤ, 4).

**Βαργύλια** (τὰ), πόλις τῆς Καρίας ἐν τῷ ὁμωνύμῳ κόλπῳ, ἣν ἀφαιρέσαντες οἱ Ῥωμαῖοι τῷ 197 π. Χ. ἀπὸ Φιλίππου Γ' τοῦ Μακεδόνος, ἀφῆκαν αὐτόνομον. Παρ' αὐτῇ ἵστατο τὸ ἄγαλμα τῆς Κινδυάδος Ἀρτέμιδος, περὶ οὗ ἐπιστεύετο ὅτι, καίτοι ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, οὐδέποτε ἐβρέχετο (Πλούτ. Φλαμ. ΙΒ.—Στρβ. ΙΔ, 653.—Liv. XXXVII).

**Βᾶρις,** ἴδ. Ναυτιλία.

**Βάρκα,** πόλις τῆς Κυρηναϊκῆς, ἀπὸ τοῦ 560 ὑπὸ τῶν ἐν Κυρήνῃ Ἑλλήνων πρωτεύουσα γενομένη ἰσχυροῦ κράτους, ἀντιπάλου τῆς Κυρήνης, μέχρις οὗ, τῷ 510, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Περσῶν (Ἡρδ. Δ, 164. 167. 171. 200).

**Βαρσίνη,** 1) Κόρη τοῦ Δαρείου, ἣν ἐνυμφεύθη ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἡρακλῆ (Ἀρρ. Ζ, 4, 6).—2) Θυγάτηρ τοῦ σατράπου Ἀρταβάζου, γυνὴ τοῦ Ῥοδίου Μέμνονος, ἠχμαλωτεύθη τῷ 333 ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, καὶ μετὰ ταῦτα ἐνυμφεύθη τὸν Εὐμένην (Πλούτ. Εὐμ. Α. —Just. XV, 2, 3).

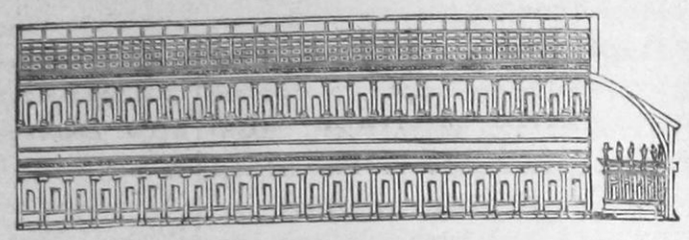
**Βάσανος,** ἐλογίζετο ὡς τρόπος ἀποδείξεως πρὸ τῶν ἀττικῶν δικαστηρίων, καὶ μάλιστα ὡς μᾶλλον τελεσφόρος ἢ αἱ μαρτυρίαι (Ἰσ. π. Κιρ. κλ. 202. —Ἀνξμ. ῥητ. ΙΣΤ, 1). Ἀλλὰ ψήφισμα προταθὲν ὑπὸ Σκαμανδρίου (Ἀνδκ. Π. Μυστ. ΜΓ) ἀπηγόρευε τὴν χρῆσιν αὐτῆς κατ' ἐλευθέρων, πλὴν συνεπείᾳ ἰδίου ψηφίσματος (Ἰσοκρ. Τραπ. ΙΕ. — Δμσθ. Πανταιν. Μ)· ἐφηρμόζετο ὅμως εἰς τοὺς δούλους, οὓς ὁ ἀττικὸς νόμος δὲν παρεδέχετο ὡς μάρτυρας, καὶ ἐδικαιοῦτο πᾶς ἐλεύθερος ἢ νὰ παραδώσῃ τὸν ἴδιον δοῦλον εἰς βάσανον, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἰδίας ἀθωότητος, ἢ νὰ ζητήσῃ, δι' ἐπισήμου πράξεως, ἥτις ἐκαλεῖτο πρόσκλησις, (Δμσ. κ. Στφ. 1106), τὸν τοῦ ἀντιδίκου του, καὶ ὁ ἀρνούμενος ἔδιδεν ἰσχυρὰν πρόληψιν καθ' ἑαυτοῦ. Αἱ καταθέσεις δὲ τῶν βασανιζομένων ἐγίνοντο οὐχὶ σπανίως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (Δμσθ. κ. Νικοστρ. 1254), ὅτε ὁ δήμιος ἐνήργει αὐτὰς (Αἰσχν. π. Πρασβ. 281), ἀλλ' ἐνώπιον πρὸς τοῦτο ἐκλεγομένων βασανιστῶν.

**Βασίλειος,** ὁ μέγας, γεννηθεὶς ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας, ἐξ ἐπισήμων γονέων, ἐτράφη ἐν Ἀθήναις, ἔνθα συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ Γρηγορίου τοῦ Νύσσης. Πρεσβύτερος τῷ 362 μ. Χ., καὶ ἐπίσκοπος Καισαρείας τῷ 370, οὗτος ἐκανόνισε τὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου· ἀφιερώσας δὲ πᾶσαν τὴν περιουσίαν του εἰς ἵδρυσιν νοσοκομείου, ἔζη αὐτὸς ἐν πενίᾳ, καὶ ἀπέθανε τῷ 379. Ἦν δὲ καὶ φίλος καὶ προστάτης τῶν γραμμάτων, καὶ σώζονται αὐτοῦ ἐπιστολαί, καὶ ἡ τοῖς φιλομαθέσι λίαν ἀξιοσύστατος πραγματεία· «Ὅπως ἂν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων.»

**Βασιλεύς,** ἴδ. Ἄναξ καὶ Ἄρχων.

**Βασιλικὴ.** Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἀγορᾷ στοὰ βασίλειος ὀνομαζομένη, διότι ἐν αὐτῇ εἶχε τὴν ἐπίσημον ἕδραν του

καὶ τὸ δικαστήριόν του ὁ ἄρχων βασιλεύς. Ταύτης ἐπὶ Ῥωμαίων ἐδόθη εἰς πολλὰς δημοσίας στοὰς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ σχῆμα, ὃ ἦν, φαίνεται, ἐπίμηκες οἰκοδόμημα, ἔχον ἐντὸς δύο σειρὰς κιόνων παρὰ τὰς δύο μακρὰς πλευράς, καὶ κατὰ τὴν μικρὰν ἀπέναντι τῆς εἰσόδου διαίρεσίν τινα, συνήθως ἡμικυκλικήν διὰ τὴν ἔδραν τῶν δικαστῶν, ἢ ἄλλων ἀρχόντων ἐπιτηρούντων τὰ ἐν τῇ στοᾷ. Ἐπὶ δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ τινὲς τῶν στοῶν τούτων προωρίσθησαν εἰς ἐκκλησίας, ἢ καὶ ἐκκλησίαι ἐκτίσθησαν κατὰ τὸ σχέδιον αὐτῶν, κληθεῖσαι ἐπίσης Βασιλικαί.



Ἡ ἐν Βιρώνῃ Βασιλική.

**Βασκανία,** γοητεία διὰ τοῦ βλέμματος ἢ διὰ τῆς γλώσσης ἐνεργουμένη κατ' ἀνθρώπων εὐτυχούντων ἢ κατὰ βρεφῶν (Πλούτ. Συμπ. Ε, 7.—Ἀλκίφρ. Ἐπ. α, 15. — Ἡλιόδ. Αἰθ. Α, 7). Πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς, ἔπτυον τρὶς, ἢ ἐπρόφερον λόγιά τινα (Θεόκρ. Στ. 39)· εἶχον δὲ καί τινα φυλακτήρια, ὡς ὁ Πεισίστρατος ἀνήρτησε πρὸ τῆς Ἀκροπόλεως ὁμοίωμα ἀκρίδος (Ἡσύχ. λ. Κατηχήσει).

**Βατεία,** ἴδ. Δάρδανος.

**Βατὴ,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῆς Αἰγηίδης φυλῆς.

**Βαττιάδης,** ἴδ. Καλλίμαχος.

**Βάττος,** 1) Υἱὸς Πολυμνήστου, Θηραῖος, καταγόμενος, ὡς ἐν Θήρᾳ ἐπιστεύετο, ἐκ τῶν Μινυῶν. Κατὰ χρησμὸν ἔκτισε τὴν Κυρήνην ἐν Λιβύῃ, ἀφ' οὗ μεγάλας κακουχίας ὑπέστη, τῷ 631 π. Χ., καὶ ἀνέθετο αὐτὴν τῷ Ἀπόλλωνι. Ἦρξε δ' ἐκεῖ χρηστῶς καὶ δικαίως ἐπὶ 40 ἔτη (Πινδ. Πυθ. Ε, 89-92.—Ἡρδ. Δ 157). Ἀπόγονοι δ' αὐτοῦ ἦσαν οἱ μετέπειτα βασιλεῖς.—2) Βάττος Β (ὁ εὐδαίμων), ἔγγονος τοῦ πρώτου. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Κυρήνη, δι' ἐποικήσεων Πελοποννησίων, Κρητῶν καὶ ἄλλων νησιωτῶν, ηὔξησεν ἐπισημότατα, καὶ ἀντέστη (τῷ 570) εἰς Ἀπρίην, τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων, οὗ ὁ διάδοχος Ἄμασις συνωμολόγησε συνθήκην (Ἡρδ. Δ, 150).

**Βαῦκις,** ἴδ. Φιλήμων.

**Βαυκαλήματα,** νανουρίσματα, μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου (ΙΔ, 10, σ. 618), ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτο διετηρήθη. Τὸ δὲ λίκνον, εἰς ὃ ἐκουνοῦντο τὰ βρέφη, φαίνεται ὅτι ἐπ' αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχεν εἰσέτι.

**Βέβηλος,** κυρίως ὁ μὴ μεμυημένος, ἰδίως εἰς τὰ Ἐλευσίνια, ὥστε καὶ ὅτε οἱ μυηθέντες εἰσήγοντο, ἐπεφωνεῖτο· «ἐκὰς βέβηλοι.» Εἶτα δ' ἐπεκράτησεν ἡ ἔκφρασις καὶ ἐπὶ παντὸς ἀνιέρου.

**Βέλβινα,** νησίδιον μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος (ν. Ἅγ. Γεώργιος), εἶχε κατοίκους τὸ πάλαι (Ἡρδ. Η, 125) καὶ ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀττικήν (Στρβ. Η, 375. Θ, 398).

**Βελλεροφόντης, ἢ Βελλεροφῶν,** υἱὸς τοῦ Γλαύκου, βασιλέως τῆς Κορίνθου, ἔγγονος τοῦ Σισύφου· ἢ, ἄλλως, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, νέος ἥρως προσφιλὴς τοῖς θεοῖς. Ἱππόνους κατ' ἀρχὰς καλούμενος, ἔλαβε τὸ νέον ὄνομα διότι ἐφόνευσε τὸν Κορίνθιον Βέλλερον, δι' ὃ καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ Ἄργος, πρὸς τὸν βασιλέα Προῖτον. Ἐπειδὴ δὲ τούτου ἡ γυνὴ Ἀντεια, τὸν ἐσυκοφάντησεν, ὁ Προῖτος τὸν ἔπεμψε πρὸς τὸν πενθερόν του Ἰοβάτην, βασιλέα τῆς Λυδίας, δοὺς αὐτῷ σήματα λυγρὰ (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 168), ἤτοι γραπτὰ σημεῖα (ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ γραφὴ ἦν ἐπὶ Ὁμήρου γνωστὴ), δι' ὧν τῷ παρήγγελλε νὰ φονεύσῃ τὸν νέον. Ἀλλ' ὁ Ἰοβάτης, μὴ θελήσας νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ ἴδιος, ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὸν Βελλεροφόντην νὰ φονεύσῃ τὴν Χίμαιραν (ἴδ.)· ἀφ' οὗ δὲ τοῦτο οὗτος κατώρθωσεν ἐπιβὰς τοῦ πτερωτοῦ Πηγάσου, παρηγγέλθη νὰ καταστροπώσῃ τοὺς Σολύμους καὶ τὰς Ἀμαζόνας. Καὶ μετὰ τοῦτον δὲ τὸν ἆθλον, ἐνίκησε μίαν ἐνέδραν τοῦ Ἰοβάτου, καὶ τότε οὗτος ἀναγνωρίσας αὐτοῦ τὴν θείαν καταγωγήν, τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του (Φιλονόην, Ἀντίκλειαν ἢ Κασσάνδραν), ἐξ ἧς ἔσχε τρία τέκνα, τὸν Ἰσανδρον, τὸν Ἱππόλοχον καὶ τὴν Λαοδάμειαν, καὶ τῷ παρεχώρησε μέρος τῆς ἐξουσίας του. Μετὰ ταῦτα ὅμως ἔγινε θεομισής, διότι ἠθέλησε διὰ τοῦ Πηγάσου ν' ἀναβῇ εἰς τὸν οὐρανὸν, ὁ δὲ Πήγασος, ὑπὸ τοῦ Διὸς μαστιγωθεὶς, τὸν κατέρριψε, καὶ οὕτω χωλανθεὶς καὶ τυφλωθεὶς, περιεφέρετο ἄπελπις εἰς τὸ Ἀλήϊον πεδίον (Ὅμ. αὐτ.—Πίνδ. Ὀλ. ΙΓ, 60. Ἰσθμ. Ζ. 44). Ἐν Κορίνθῳ ὁ Βελλεροφόντης ἐτιμᾶτο ὡς ἥρως, εἶχε κυπαρίσσων ἱερὸν ἄλσος ἐν τῷ Κρανείῳ, καὶ μετὰ τοῦ Πηγάσου παριστᾶτο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ποσειδῶνος, ἴσως τοῦ Ἱππίου.

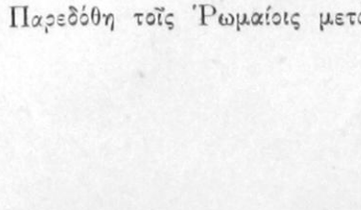




**Βένδις ἢ Βενδῖς,** θρακικὴ θεότης, ἐν τῇ Ἀττικῇ μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος ταὐτιζομένη καὶ ἔχουσα ναὸν ἐν Πειραιεῖ, τὸ Βενδίδιον (Ξεν. Ἑλλ. Β, 4, 11).

**Βερένικη,** ὄρος εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Κρήτης (Διόδ. Ε, 64).

**Βερενίκη,** ὁ Μακεδονικὸς τύπος ἀντὶ Φερενίκη. 1) Θυγάτηρ Λάγου, γυνὴ Φιλίππου καὶ μήτηρ Μάγα, τοῦ κυριεύσαντος τὴν Κυρήνην. Ἐγεννήθη 340 π. Χ. Εἶτα ἐνυμφεύθη τὸν ἑτεροθαλῆ ἀδελφόν της Πτολεμαῖον Α ἐν Αἰγύπτῳ (Πλούτ. Πύρ. Δ.—Θεόκρ. ΙΖ, 38).—2) Θυγάτηρ τοῦ Μάγα, ἐκ Κυρήνης, ἐξανέστη (250) κατὰ τῆς μητρός της Ἀρσινόης, νυμφευθεῖσης τὸν μνηστῆρα



τῆς κόρης Δημήτριον, υἱὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. Φονεύσασα δὲ τὸν Δημήτριον, ἐνυμφεύθη τὸν πρὶν ἢδη αὐτῇ μεμνηστευμένον Πτολεμαῖον Γ τὸν Εὐεργέτην ἐξ Αἰγύπτου, τῷ 246 π. Χ. (Just. XXVI, 3). Ἐφονεύθη δὲ τῷ 220 ὑπὸ Σωσιβίου τινὸς, φίλου Πτολεμαίου Δ' καὶ τῆς ὡραίας κόμης αὐτῆς τὴν μνήμην διαιωνίζων, ὠνόμασεν ὁ ἀστρονόμος Κόνων κατ' αὐτὴν ἕνα τῶν ἀστερισμῶν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου (Catull. LXVI). — Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον καὶ διάφοροι πόλεις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ Κυρηναίᾳ.

**Βέρμιος,** ὄρος πρὸς τῷ Ἀλιάκμονι, διήρει τὴν ἄνω καὶ κάτω Μακεδονίαν (Ἡρδ. Η, 138.—Στρβ. Ζ, 390).

**Βέροια** ἢ Βέρροια, 1) Πόλις τῆς Συρίας παρὰ τῷ ποταμῷ Χάλῳ (ν. Χαλέπιον), ηὐξήθη ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος (Στρβ. ΙΣΤ, 751).—2) Πόλις ἐν Ἡμαθίᾳ τῆς Μακεδονίας (Θουκ. Α, 61.—Πολβ. ΚΖ, 8, 5). Παρεδόθη τοῖς Ῥωμαίοις μετὰ τὴν

ἐν Πύδνᾳ μάχην, τῷ 168 π. Χ. Ἐνταῦθα



δ' ἐδίδαξεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος (49—65 μ. Χ.).

**Βηρυτὸς,** ἀρχαιότατον ἐπίνειον τῆς Φοινίκης, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαγόρα· ηὐξήθη καὶ κατεκοσμήθη ἰδίως ὑπὸ τῶν αὐ-



τοκρατόρων Αὐγούστου, Κλαυδίου καὶ Καρακάλλα, καὶ εἶχεν ἐπίσημον νομικὴν σχολήν (Στρβ. ΙΣΤ, 756).

**Βῆμα,** ἡ ὑψηλὴ θέσις ἀφ' ἧς οἱ ῥήτορες ἠγόρευον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἦτο τὸ τῆς Πνυκὸς (ἴδ.).

**Βηρωσσὸς ἢ Βήρησσος,** γεννηθεὶς ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἀκμάσας μέχρις ἐπὶ Πτολεμαίου Β', ἔγραψεν ἑλληνιστὶ Βαβυλωνιακὰ ἢ Χαλδαϊκὰ εἰς 3 βιβλία, ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐγχωρίων συγγραμμάτων πολυτίμους εἰδήσεις ἀρυσθείς, καὶ ἐκείνων ἀκολουθῶν τὴν χρονολογίαν. Ἔγραψε δὲ καὶ ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις.

**Βῆσσα,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς.

**Βησσοὶ** ἢ Βεσοί, θρᾳκικὸς λαὸς παρὰ τὸν Αἷμον, μέχρις Ἰλλυρίας, ποτὲ ἰσχυρὸς, ἀλλὰ πρωΐμως παρακμάσας (Ἡρδ. Ζ, 111). Ὑπετάγησαν δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ὅτε καὶ οἱ Μακεδόνες (Liv. XXXIX, 53).

**Βῆσσος,** σατράπης τῆς Βακτριανῆς, μετὰ τὴν ἐν Γαυγαμήλοις μάχην συνέλαβε καὶ ἔσυρε μεθ' ἑαυτοῦ δέσμιον τὸν Δαρεῖον, ἐπιχειρήσας αὐτὸς ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Καταδιωχθεὶς δὲ, ἐτραυμάτισε θανασίμως καὶ ἐγκατέλειψε τὸν βασιλέα, φυγὼν αὐτὸς εἰς τὰς βορείας ἐπαρχίας (Ἀρρ. Γ, 13.—Πλούτ. Ἀλέξ. ΜΒ), ἔνθα ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρταξέρξου Δ' ἀλλὰ καταδιωχθεὶς, συνελήφθη ἐν τῇ Σογδιανῇ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, καὶ εἰς Περσῶν στρατοδικεῖον ὑποβληθεὶς, κατεδικάσθη νὰ διασπασθῇ ζῶν (Ἀρρ. Γ, 28.—Curt. V, 7, 13. VI, 3, 10.—Just. XI, 15. XII, 5).

**Βίας,** ἴδ. Μελάμπους, Νηλεὺς, Ἑπτὰ σοφοί.

**Βιβλιοθήκη.** Ἤδη κατὰ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς χρόνους ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι μέριμνα περὶ συλλογῆς βιβλίων. Ὁ Πεισίστρατος εἶχε πρῶτος ἱδρύσει βιβλιοθήκην ἐν Ἀθήναις (Ἀθήν. Α, 3.—Aul. Gell. VI, 17), ἣν ὁ Ξέρξης ἀπεκόμισε, καὶ ἄλλην ὁ Πολυκράτης ἐν Σάμῳ. Ἰδιαιτέρας βιβλιοθήκας εἶχον πολλοὶ, ὡς ὁ Εὐκλείδης, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Θεόφραστος. Καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν ἐπωλοῦντο βιβλία, ἴσως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὀρχήστρᾳ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου (Πλάτ. Ἀπολ. ΙΣΤ). Κατὰ Στράβωνα (ΙΓ, 1), ὁ Ἀριστοτέλης ἐδίδαξε τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὰ περὶ ἱδρύσεως βιβλιοθήκης, καὶ πρώτην μεγαλοπρεπεστάτην τοιαύτην ἐσύστησεν ὁ Πτολεμαῖος ὁ Λάγος, ἣν ἐξέτεινεν ὁ Πτολ. ὁ Φιλάδελφος, τάξας ἐπ' αὐτῇ βιβλιοθηκάριον τὸν Ζηνόδοτον τὸν Ἐφέσιον. Δύο δ' ἦσαν αἱ ἱδρυθεῖσαι συγχρόνως βιβλιοθῆκαι, ἡ μεγάλη, ἐν τῷ τμήματι τῆς πόλεως τῷ καλουμένῳ Βρουχείῳ, παρὰ τῷ Μουσείῳ, περιέχουσα βιβλία 500,000 (Ἰώσηπ.), ἂν ὄχι 700,000 (Aul. Gell.), πυρποληθεῖσα ἴσως μόνον ἐν μέρει ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ Καίσαρος (Δ. Κάσσ. ΜΒ, 38). Μετὰ ταύτην δὲ τὴν μεγάλην συνέστη καὶ ἄλλη μικροτέρα ἐν τῷ Σεραπείῳ ἥτις καὶ θυγάτηρ ὠνομάσθη αὐτῆς (Δ. Κάσσ. ΜΒ, 38). Καὶ ἐν Περγάμῳ δὲ συνέλεξεν



ἐπίσημον βιβλιοθήκην Εὐμένης ὁ Β', καίτοι ἀντιπραττόντων τῶν Πτολεμαίων δι' ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξαγωγῆς οὐ μόνον βιβλίων, ἀλλὰ καὶ παπύρου εἰσέτι, ὅπερ ὅμως ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἐφεύρεσιν τοῦ περγαμηνοῦ. Ταύτην δὲ τὴν βιβλιοθήκην 200,000 χειρόγραφα περιέχουσαν, ἐδωρήσατο ὁ Ἀντώνιος τῇ Κλεοπάτρᾳ, εἰς ἀντικατάστασιν τῆς καταστραφείσης ὑπὸ Καίσαρος. Ἐπὶ Δομιτιανοῦ ἐγένοντο καὶ ἀντίγραφα τῶν ἀπηρχαιωμένων, πιθανῶς βεβλαμμένων, χειρογράφων (Just. Dom. XX). Παρεδόθη δὲ καὶ αὕτη ἡ βιβλιοθήκη εἰς τὰς φλόγας ὑπὸ τῶν Ἀράβων τῶν ὑπὸ τὸν Ὁμὰρ τῷ 640 μ. Χ. Ἐπὶ δὲ Ῥωμαίων τὰ ἀντίγραφα ἐγίνοντο ὑπὸ δούλων ἢ ἀπελευθέρων, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ δι' ὑπαγορεύσεως εἰς πολλοὺς ὁμοῦ.

**Βίβλος,** ὁ φλοιὸς τοῦ αἰγυπτιακοῦ καλάμου τοῦ λεγομένου παπύρου. Ἐκ τοῦ φλοιοῦ τούτου, κατειργασμένου καὶ συγκεκολλημένου, κατεσκευάζοντο τὰ φύλλα ἐφ' ὧν ἔγραφον οἱ ἀρ-



Ἐκ γραφῆς ἐν Πομπηΐᾳ.

χαῖοι τὰ χειρόγραφα, συγκολλῶντες πολλοὺς φλοιούς. Βιβλία δ' ἐκλήθησαν τὰ ἐκ πολλῶν τοιούτων φύλλων συγκείμενα. Καὶ ἀφ' οὗ δ' ἐν Περγάμῳ, ἐπὶ Εὐμένους Β' ἐτελειοποιήθη πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡ κατεργασία τῶν δερμάτων, τὰ περγαμηνὰ, πάλιν ἔμεινεν ὁ πάπυρος ἡ προτιμωμένη ὕλη διὰ πάσης τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς.



Ἐξ ἀναγλύφου.

**Βίβλος** (Bibulus), υἱὸς Πορκίας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Κάτωνος, καὶ Βίβλου, συνυπατεύσαντος μετὰ τοῦ Καίσαρος, αἰχμαλωτευθεὶς εἰς τὴν ἐν Φιλίπποις μάχην ὑπὸ Ἀντωνίου, ὑπ' αὐτοῦ διοικητὴς εἰς Συρίαν περφθεὶς, ἀποθανὼν τῷ 31 π. Χ. Ἔγραψεν Ἀπομνημονεύματα Βρούτου (Πλούτ. Βρουτ. ΙΓ. ΚΗ.—Ἀππ. Δ, 136).

**Βιδιαῖοι,** Βίδεοι ἢ Βίδιοι (πιθ. Ϝιδιαῖοι, οἱ γινώσκοντες), ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ ἐκ πέντε ἀνδρῶν, οἵτινες προσηρτῶντο τῷ παιδονόμῳ, καὶ ἐπέβλεπον τὰς ἀσκήσεις τῶν παίδων. Ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐλέγετο πρέσβυς βιδέων (Παυσ. Γ, 11, 2).

**Βιζύη,** ἐν Θρᾴκῃ, πόλις ἐπίσημος (Pl. VI, 18).



**Βιθυνία,** χώρα τῆς Μικρασίας ἐπὶ τοῦ θρᾳκικοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Εὐξείνου, ἐκτεινομένη Α μέχρι Παφλαγονίας, Δ μέχρι Μυσίας, Ν μέχρι Γαλατίας καὶ Φρυγίας. Περιλαμβάνει ὄρος τὸν Ὄλυμπον. Οἱ ἐπισημότεροι ποταμοί της ἦσαν ὁ Ῥύνδακος, ὁ Ῥήβας παρὰ τῷ Βοσπόρῳ, καὶ ὁ Σαγγάριος. Πόλεις ἐν ἄλλαις διάσημοι, ἡ Νίκαια, παρὰ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ, ἡ Προύσα, κατὰ τὸν Ὄλυμπον, ἡ Νικομήδεια, ἡ Χαλκηδὼν, ἡ Κίος, τὸ Βιθύνιον, κτλ. Οἱ Θρᾷκες Θυνοὶ καὶ Βιθυνοὶ κατέκτησαν τὴν χώραν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων Μυσῶν καὶ Βεβρύκων· δὲν ὑπετάγησαν δὲ οἱ τὰ ΒΑ οἰκοῦντες Μαριανδυνοί. Εἶτα δὲ ὑπέκυψαν τοῖς Πέρσαις, ὧν τὸν ζυγὸν ἀπέσεισε Νικομήδης Α' (246 π. Χ)· ὁ δὲ Νικομήδης Γ' ἐκληροδότησε τὴν χώραν τοῖς Ῥωμαίοις (Στρβ. ΙΒ, 562).

**Βιθύνιον,** πόλις τῶν Μαριανδυνῶν, ἐν τοῖς Α τῆς Βιθυνίας, ὑπὸ Ῥωμαίων κληθεῖσα Κλαυδιούπολις, πατρὶς τοῦ Ἀντινόου (ἴδ.). Παρ' αὐτῇ εἰς τὰ Σάλωνα πα-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΣΑΚΟΥΛΕΙΟΝ ΣΠ 1942

ρήγετο ὁ περίφημος Σαλωνίτης τυρὸς (Στρβ. ΙΒ, 565).

**Βίκος,** «στάμνος ὠτα ἔχων» (Ἡσύχ. — Ἰδ. Ἡρδ. Α, 196. — Ἀθήν. Γ, 116. — Εὐστθ. εἰς Ὀδ. σ. 1445. — Πολυδ. ΣΤ, 14. Ζ, 162, Ι, 73).

**Βισαλτία,** χώρα μακεδονική, Β τῆς Χαλκιδικῆς, ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Βισάλτου διαρρεομένη (Ἡρδ. Η, 116. — Θουκ. Β, 99. Δ, 106).

**Βισάνθη,** ἡ εἶτα Ῥαιδεστὸς, θρακικὴ πόλις ἐπὶ τῆς Προποντίδος, ἀποικία Σαμίων (Ἡρδ. Ζ, 137. — Ξνφ. Ἀνδ. Ζ, 2, 28. Ε, 8).

**Βίστονες** ἢ Βίστωνες, Θρᾷκες πρὸς τῷ Αἰγαίῳ, παρὰ τῇ Βιστωνίδι λίμνῃ, Α τῶν Ἀβδήρων (Ἡρδ. Ζ, 110. — Στρ. Ζ, 331).

**Βίτων,** ἴδ. Κλέοβις.

**Βίων,** ἴδ. Θεόκριτος.

**Βλέμμυες,** λῃστρικὸς λαὸς ἐν Λιβύῃ, Δ τῆς Αἰγύπτου (Στρβ. ΙΖ, 786).

**Βοηδρόμια,** ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις τῇ 7 βοηδρομιῶνος (22 σεπτεμβρίου), εἰς μνήμην, κατὰ τοὺς μὲν (Πλούτ. Θησ. ΚΖ)



τῆς νίκης τοῦ Θησέως κατὰ τῶν Ἀμαζόνων, κατὰ τοὺς δὲ (Εὐριπ. Ἰων. 59. — Σουίδ. — Μ. Ἐτυμ.), τῆς ἐπὶ Ἐρεχθέως ὑπὸ τοῦ Ξούθου ἢ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἴωνος τοῖς Ἀθηναίοις δοθείσης ἐπικουρίας κατὰ τῶν Ἐλευσινίων. Βοηδρόμιος δὲ ἦν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπίθετον ἐν Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ.

**Βοηθὸς,** ἐκ Χαλκηδόνος, ὑπὸ Παυσανίου δὲ (Ε, 717) ἐσφαλμένως Καρχηδόνιος λεγόμενος, ἐπίσημος τορευτὴς καὶ γλύπτης τοῦ β' αἰῶνος π. Χ., ἰδίως διαπρέπων εἰς παίδων παράστασιν, ἴσως ὁ ἐργασθεὶς τὸν γνωστὸν παῖδα τὸν ἀποπνίγοντα χῆνα, καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἀποσπῶντα ἄκανθαν ἐκ τοῦ ποδός του (Pl. XXXIV, 19, 24. — Cic. Verr. IV, 14).

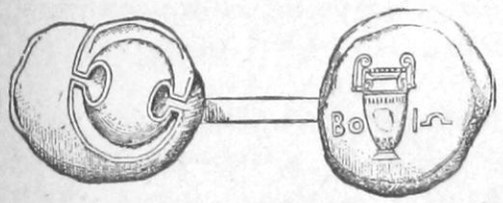


**Βοιωτάρχαι** ἢ Βοιώταρχοι (Ξεν. Ἑλλ. Γ, 4, 10) ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν, εἰς ἣν αἱ μὲν Θῆβαι ἔπεμπον δύο, αἱ δὲ λοιπαὶ τὸ κοινὸν ἀποτελοῦσαι πόλεις ἀνὰ ἕνα ἄρχοντα, ὥστε ὁ ὅλος ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ἦν πάντοτε ὁ αὐτὸς, ἐξαρτώμενος ἐκ τοῦ τῶν πόλεων αἴτινες ἑκάστοτε ἐγκατηριθμοῦντο ἐν τῷ κοινῷ. Εἶχον δὲ μάλιστα τὴν διεύθυνσιν τῶν στρατιωτικῶν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ ἐν πολέμῳ,



ὄντες ὑπεύθυνοι «ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι» (Θουκ. Ε, 38), καὶ αὐτῶν ὀφείλοντες νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγάς. Ἦσαν δ' ἐνιαύσιοι, καὶ ἐδύναντο μὲν νὰ ἐκλεχθῶσι καὶ διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, ὡς ὁ Πελοπίδας, ἐνδεκάκις κατὰ σειρὰν ἐκλεχθεὶς βοιωτάρχης· ἀλλ' ὁ κατακρατῶν τὴν ἀρχὴν ἐπέκεινα τοῦ ἐνιαυτοῦ ἄνευ ἐκλογῆς, εἰς θάνατον κατεδικάζετο, καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας εἰσήχθη εἰς δίκην διὰ τοιαύτην παράβασιν, ἀλλ' ἀπελύθη ἕνεκα τῶν μεγάλων του ὑπηρεσιῶν, καὶ διότι ἀνεγνωρίσθη ὅτι εἶχεν ἀναγκασθῆ εἰς τοῦτο ἵνα μὴ ἐγκαταλείψῃ τὸν στρατὸν ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ (Πλουτ. Πελοπ. ΚΔ. — Παυσ. Θ, 14, 3. — Θουκ. Δ, 91. — Διόδ. ΙΕ, 51).

**Βοιωτία,** χώρα τῆς Ἑλλάδος, μεταξὺ Ἀττικῆς, Φωκίδος, Μεγαρίδος, τῆς εὐβοϊκῆς θαλάσσης καὶ τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου κειμένη, ὄρη περίφημα ἔχουσα τὸν Ἑλικῶνα, κατοικίαν τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τὰ ΑΝ τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ τὸ ἐπίσης τῷ Ἀπόλλωνι καθιερωμένον Πτῶον· πρὸς τῇ Ἀττικῇ δὲ τὸν Κιθαιρῶνα μεγάλην λίμνην τὴν Κωπαΐδα, τρεφομένην ὑπὸ τοῦ Κηφισσοῦ καὶ τοῦ Μέλανος, καὶ δι' ὑπογείων καταβοθρῶν εἰς τὸν εὐβοϊκὸν κόλπον ἐκβάλλουσαν, καὶ ἑτέραν, ΝΑ, τὴν Ὑλίκην· ποταμοὺς δ' ἐν ἄλλοις καὶ τὸν Ἀσωπὸν καὶ τὸν Ἰσμηνὸν,



καὶ πηγὰς διασήμους, τὴν Ἱπποκρήνην ἐν τῷ Ἑλικῶνι, καὶ τὴν Δίρκην παρὰ ταῖς Θήβαις. Πόλεις δ' αἱ ἐν τῇ ἱστορίᾳ γνωστότεραι ἦσαν, ἐκ μὲν τῶν αὐτονόμων, αἵτινες καὶ τὸ κοινὸν τῶν Βοιωτῶν ἀπετέλουν, αἱ Θῆβαι, τῆς Βοιωτίας πρωτεύουσα, ὁ Ὀρχομενὸς, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κηφισσοῦ εἰς τὴν λίμνην, καταστραφεὶς ὑπὸ τῶν Θηβαίων μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371 π. Χ.). Αἱ Κῶπαι, παρὰ τῇ λίμνῃ· ἡ Ἀλίαρτος, ὁμοίως, καταστραφεῖσα ὑπὸ Ξέρξου (480 π. Χ.), καὶ αὖθις ὑπὸ Ῥωμαίων (171 π. Χ.)· Κορώνεια, Λεβάδεια, Θεσπιαί, Τάναγρα, Ἀνθηδών· ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ ταύτας πολιτευομένων μνείας μάλιστα τυγχάνουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ αἱ Πλαταιαί, ἔνθα κατετροπώθη ὁ Μαρδόνιος (479 π. Χ.), κατεστράφησαν δ' ὑπὸ τῶν Θηβαίων τῷ 427 π. Χ., καὶ αὖθις τῷ 373. Αἱ Ἀλαλκομεναὶ ἔχουσαι ἱερὸν τῆς Παλλάδος· ἡ



Χαιρώνεια, παρ' ἣ ὁ Φίλιππος κατετρόπωσε τὴν Ἑλλάδα· τὰ Λεῦκτρα, περίφημα διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Ἐπαμεινώνδα (371 π. Χ.). Ἡ Αὐλὶς, ὅθεν ἐλέγοντο ἐκπλεύσαντες οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Τροίαν· τὸ παρ' αὐτὴν Δήλιον, ἔνθα ὁ Σωκράτης ἔσωσεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἀλκιβιάδην· ἡ Θίσβη, ἧς μνημονεύει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Β. 502).

**Βόλβη,** μεγάλη λίμνη ἐν Μυγδονίᾳ τῆς Μακεδονίας, κοινωνοῦσα μετὰ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου (Θουκ. Α, 58. Δ, 103).

**Βολὶς,** μολυβδίνη, ἡ βυθιζομένη εἰς τὴν θάλασσαν, πρὸς ἐξιχνίασιν τοῦ πυθμένος, ἠλείφετο πρὸς τοῦτο κάτωθεν διὰ λίπους.



Ἀνάγλ. Ἐν Βρετ. Μουσείῳ.

**Βόμβυξ,** τὸ μεταξοκουκκούλιον, ὁ σκώληξ ὁ παράγων αὐτὸ, καὶ ἡ μέταξα αὐτή. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ μακρὸν ἐξ ἀκοῆς σχεδὸν μόνον εἶχον τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ τὸν, πιθανῶς Ἰνδικὸν ἢ Σινικὸν, λαὸν τὸν καλλιεργοῦντα αὐτὸ ἔλεγον Σῆρας, ταὐτόσημον πρὸς σκώληκας, εἴτε τῆς σημασίας τοῦ ἐθνικοῦ μεταπεσούσης εἰς τὸ προσηγορικὸν, ἢ καὶ τ' ἀνάπαλιν (Διον. Περιηγ. 752. — Ἡσύχ.

—Ἰουλιαν. Ἐπιστ. ΚΔ)· σηρικὸν δὲ νῆμα (Ἀρρ. Πρπλ. Ἐρθρ.) ἢ καὶ βομβύκινον (Ἀλκίφρ. Α, 39) ἦν ἡ μέταξα, ἥτις ὅμως σπανίως ἤρχετο κατειργασμένη εἰς τὴν Εὐρώπην. Πρώτην ὑφάνασαν αὐτὴν ἐν τῇ νήσῳ Κῷ λέγει Παμφύλην τινὰ ὁ Ἀριστοτέλης (Ζ. ἱστ. Ε, 67). Παρὰ Μήδοις καὶ Πέρσαις ἡ χρῆσις τῆς μετάξης ἦν ἱκανῶς ἀρχαία (Ἡρδ. Γ, 84)· εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲ φαίνεται ὅτι αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν διέδωκαν πρῶται (Κῶα ἐσθὴς), καὶ κυρίως κοινὴ ἐγένετο ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Ὁλοσηρικὸν δὲ ἐλέγετο τὸ ὕφασμα τὸ μόνον μέταξαν περιέχον, ἐλαφρὸν σχεδὸν πάντοτε καὶ διαφανές, εἰδόμενα χροιᾷ λειμωνίδος ἄνθεσι ποίης (Διον. Περιηγ. 755)· ὑποσηρικὸν δ' ἦν τὸ καὶ μετ' ἄλλου στήμονος ὑφαινόμενον. Ἔμενε δὲ πάντοτε τόσον σπάνιον καὶ πολυδάπανον τὸ ξένον τοῦτο προϊόν, ὥστε καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ ταῦτα αὐτοκρατόρων ἐπελέγετο ἰσόχρυσον διὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ὁ Τιβέριος ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ἄνδρας τὴν πολυτέλειαν μεταξωτῶν ἐνδυμάτων (Δ. Κάσσ. ΝΖ, 15.—Σουίδ. λ. Τιβέρ.). Ἡ παραγωγὴ δ' αὐτῆς τῆς μετάξης διεδόθη εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, μοναχὸς τὴν ἐκόμισεν ἐκ τῆς Ἀσίας (Σηρίνδης) (Προκόπ. Ἱστ. Ἀρν. ΚΕ).

**Βορεάδες,** ἴδ. Ἀργοναῦται καὶ Κάλαϊς.

**Βορέας,** ἴδ. Ἄνεμοι.

**Βορεασμός,** ἑορτὴ ἣν ἐτέλουν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ ἀνέμῳ **Β**ορέᾳ, ὅστις ἦν ὁ σφοδρότερος καὶ ἐπαισθητότερος ἐν Ἀθήναις, ἐμυθεύετο ὡς ἁρπάσας Ὠρείθυιαν, τὴν κόρην τοῦ Ἐρεχθέως, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς κηδεστὴς αὐτῶν, κατὰ χρησμόν, ἐπὶ Ξέρξου τὸν στόλον τῶν Περσῶν διαλύσας· διὸ καὶ βωμὸν εἶχεν ἐπὶ τοῦ Ἰλισσοῦ (Ἡρδ. Ζ, 189).

**Βόρσιππα,** τά· πόλις παρὰ τῷ Εὐφράτῃ, Ν. τῆς Βαβυλῶνος, γνωστὴ διὰ τὰ λινᾶ της ὑφάσματα καὶ διὰ τὴν χαλδαϊκὴν ἀστρονομικὴν αἵρεσιν τῶν Βορσιππινῶν (Στρβ. ΙΕ, 739.— Just. XII, 13).

**Βορυσθένης,** εἶτα Δάναπρις, ποταμὸς τῆς εὐρωπαϊκῆς Σαρματίας, ἐκβάλλων εἰς τὰ βόρεια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πλευστὸς κατὰ Στράβωνα (Ζ, 289, 306) ἐπὶ 600 στάδια. Ἔνθα εἰσβάλλει εἰς αὐτὸν ὁ Ὕπανις (νῦν Βούγ), ἔκειτο ἡ πλουσία πόλις Βορυσθένης, ἢ Ὀλβία, ἀποικία Μιλησίων (Ἡρδ. Δ, 17, 53, 71).

**Βόσπορος,** σημαίνων στενὸν ὃ καὶ βοῦς δύναται νὰ διαπλεύσῃ νηχόμενος· 1) ὁ τῆς Θράκης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ στενώτερον αὐτοῦ μέρος, μόλις πενταστάδιον, ἐγεφύρωσεν ὁ Δαρεῖος (Ἡρδ. Δ, 83, 85). — 2) Ὁ Κιμμέριος συνδέων τὴν Μαιώτιδα μετὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου, καθ' Ἡρόδοτον (Δ. 12. 28) ἰσχυρῶς πηγνύμενος τὸν χειμῶνα. Ἡ ἐπ' αὐτοῦ Μιλησίων ἀποικία, τὸ Παντικάπαιον (ν. Κὲρτς) ἐγένετο πρωτεύουσα κράτους ἀνθοῦντος, ἀφ' οὗ ἡ Ἀττικὴ ἠρύετο τὸν σῖτον αὐτῆς. Ὁ πρῶτος αὐτοῦ βασιλεὺς ἐκαλεῖτο Σπάρτοκος, ὁ δ' ἔσχατος, Παιρισάδης Β', ὑπὸ τῶν Σκυθῶν ἐξωσθεὶς παρέδωκεν αὐτὸ τῷ Μιθριδάτῃ, μεθ' ὃν διετήρησε μὲν βασιλεῖς, ἀλλὰ τῇ Ῥώμῃ ὑποκειμένους (Στρβ. Ζ, 475. ΙΑ, 494).

**Βοττιαία,** χώρα ἐν Μακεδονίᾳ, Δ. ἐπὶ τοῦ Ἀξιοῦ (Ἡρδ. Ζ, 185. Η, 127). Πρὸς τοῖς ἐγχωρίοις κατῴκησαν αὐτὴν καὶ Κρῆτες. Κυριώτεραι πόλεις ἡ Πέλλα καὶ αἱ Ἴχναι (Ἀρρ. Α, 2, 5).

**Βοῦαι,** ἴδ. Ἀγέλαι.

**Βούβασσος,** πόλις καὶ κόλπος τῆς Καρίας Α. τῆς Κνίδου (Ἡρδ. Α. 174.— Διόδ. Ε, 62)

**Βούβαστις,** θεότης αἰγυπτιακή, θυγάτηρ τοῦ Ὀσίριδος καὶ τῆς Ἴσιδος, γαλῆς πρόσωπον ἔχουσα, καὶ καθ' Ἡρόδοτον (Β, 59. 137. 156), εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ὡς σελήνην, ἀντιστοιχοῦσα. Τὴν ἑορτὴν αὐτῆς ἐπανηγύριζε μεγάλη συρροὴ ἀνθρώπων εἰς τὴν



Α. τοῦ Νείλου κειμένην ὁμώνυμον αὐτῆς πόλιν, παρ' ἣ ὁ Ψαμμήτιχος εἶχε συνοικήσει Ἴωνας καὶ Κᾶρας, ἣν δ' ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι ἐπὶ Μέμνονος, τῷ 352 π. Χ.

**Βουδῖνοι,** καθ' Ἡρόδοτον (Δ, 108), λαὸς πολυάριθμος, ἐν Σκυθίᾳ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς, κατὰ τὸ ἥμισυ Ἑλληνιστὶ καὶ Σκυθιστὶ ὁμιλοῦντες, καὶ πέραν τοῦ Τανάϊδος, εἰς 15 ἡμερῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος, ξυλόκτιστον πόλιν οἰκοῦντες, Γελωνὸν καλουμένην.

**Βουζύγης,** 1) ἐπίθετον τοῦ Τριπτολέμου ἢ τοῦ Ἐπιμενίδου, ὡς πρώτου ζεύξαντος βόας. — 2) Ὁ ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις τῶν ἱερῶν βοῶν ἐπιμελούμενος.

**Βουθρωτὸν,** Ἠπειρωτικὴ πόλις ἀπέναντι τῆς Κερκύρας, εἶχε φρούριον καὶ λιμένα ὅστις Πηλώδης ἐλέγετο. Κατά τινας ἱδρύθη ὑπὸ Ἑλένου μετὰ Τρώων φυγάδων (Διον. Ἀλ. Α, 51).

**Βουκεφάλας,** ὁ περίφημος ἵππος Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ὃν μόνος οὗτος, παῖς ἔτι, ἐδάμασε στρέψας αὐτὸν πρὸς τὸν ἥλιον, ἵνα μὴ τὸν τρομάζῃ ἡ σκιά. Τὸν εἶχε δὲ διὰ πάσας τὰς ἐκστρατείας του, καὶ τὸν ἐτίμησε φονευθέντα (Ἰδ. Βουκεφάλα). (Πλούτ. Ἀλέξ. ΣΤ, ΞΑ. — Ἀρρ. Α, 19. — Curt. VI, 5, 18).

**Βουκεφαλία,** ἡ Βουκέφαλα (τὰ) πόλις ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἀφ' οὗ ἐνίκησε τὸν Πῶρον, ἱδρυθεῖσα ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ Ὑδάσπου, ἐπώνυμος τοῦ ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος ἵππου του (Ἀρρ. Ε, 19, 4. 29, 5).— 2) Τὸ ΝΑ ἀκρωτήριον τῆς Ἀργολίδος (Παυσ. Β, 34, 8).

**Βουκολικὸς,** ἴδ. Θεόκριτος.

**Βουλή.** Ἐπὶ τῶν ἀνάκτων συνέκειτο αὕτη ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν (μεγαθύμων γερόντων. Ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες. Ὁμ.), ἀλλ' εἶχε μόνον συμβουλευτικὴν δικαιοδοσίαν. Μετὰ ταῦτα ἐν Ἀθήναις ὁ Σόλων ὠργάνισεν αὐτὴν ἐκ τετρακοσίων ἀνδρῶν, ἀνὰ 100 ἐξ ἑκάστης φυλῆς, ἐκ πάντων τῶν Ἀθηναίων, πλὴν τῶν θητῶν, ἵνα προβουλεύωσιν, ἢ προπαρασκευάζωσι τοὺς νόμους (Πλούτ. Σόλ. ΙΘ). Ἐπὶ Κλεισθένους δὲ καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν 10 φυλῶν, κατηρτίσθη ἐκ 500, ἤτοι ἐκ 50 ἐξ ἑκάστης φυλῆς, κληρουμένων κατ' ἔτος, καὶ ἐπὶ ἓν δέκατον τοῦ ἔτους διεπόντων τὰ τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν Πρυτάνεων, κατὰ διαδοχὴν ὑπὸ τοῦ κλήρου ὁριζομένων. Ἑκάστης δὲ φυλῆς ἐκληροῦτο καθ' ἑκάστην εἷς πρόεδρος, καὶ ὁ τῆς Πρυτανευούσης, λεγόμενος Ἐπιστάτης, προήδρευεν ἀνωτάτως πάσης τῆς Βουλῆς. Ἐλάμβανον δ' οἱ βουλευταὶ μισθὸν τὸ βουλευτικόν, ἀνὰ 1 δραχμὴν δι' ἑκάστην συνεδρίασιν, ἦσαν ἀπηλλαγμένοι τῆς στρατείας, εἶχον ἕδραν ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ ἕφερον μύρτου στέφανον ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ, εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔτους ἔδιδον εὐθύνας. Ἡ Βουλὴ δὲ προεβούλευεν, ἤτοι προσυνεζήτει πάντα ὅσα ἔμελλον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου· ἐνίοτε δ' ἐψήφιζε καὶ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ μόνον ἐπέτεια, ἤτοι ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος ἰσχύοντα ψηφίσματα. Ὁ δῆμος δ' ἐδύνατο εἴς τινας περιστάσεις νὰ κηρύξῃ κυρίαν αὐτὴν ἢ αὐτοκράτορα, καὶ τότε ἐψήφιζεν ὁριστικῶς. Ἤκουε δὲ καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν στρατηγῶν, καὶ ἐδέχετο ξένους πρέσβεις. Προσέτι δ' εἶχε καὶ ἀνωτάτην οἰκονομικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ πρὸ αὐτῆς ἐγίνετο τῶν ἀρχόντων ἡ δοκιμασία. Ὁ Ἀριστείδης κατήργησε τὴν ἐξαίρεσιν τῶν θητῶν, ὥστε πᾶς Ἀθηναῖος ὑπερτριακοντούτης ἐδύνατο νὰ κληρωθῇ βουλευτής. Ἐπὶ Ἀντιγόνου δὲ (307 π. Χ.), οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ κολακείας προσέθηκαν εἰς τὰς 10 φυλὰς τῶν ἄλλας δύο, ἐπωνύμους αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ του Δημητρίου, δι' ὃ ηὔξησαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν ἐκ 500 εἰς 600. Ἐπὶ Ἀδριανοῦ δὲ προσθέντες καὶ 13ην φυλήν, ἥτις νὰ φέρῃ αὐτοῦ τὸ ὄνομα, ἐπανήγαγον τὴν Βουλὴν εἰς 500 (Παυσ. Α, 5). Ἀλλ' ἐπ' Αὐρηλιανοῦ ἀπαντᾶται Βουλὴ τῶν 750, καὶ μεταγενεστέρως ἐκ μόνων 300 (Bœckh. G. J.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ Σ. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ ΟΠ 1942

Ἀρ. 372. 380). Συνήρχετο δ' ἡ Βουλὴ καθ' ἑκάστην, πλὴν τῶν ἑορτῶν, εἰς τὸ Βουλευτήριον, καὶ αἱ συνεδριάσεις ἦσαν δημόσιαι· οἱ δὲ Πρυτάνεις ἔμενον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐν τῷ Πρυτανείῳ, καὶ συνεσιτοῦντο ἐκεῖ, εἶτα δὲ ἐν τῇ παρακειμένῃ Θόλῳ. Ἐξέλεγε δὲ ἡ Βουλὴ καὶ ἕνα Γραμματέα καὶ ὑπογραμματεῖς, καὶ ἑκάστη πρυτανεία ἐπίσης τὸν ἴδιον ἑαυτῆς. Βουλὴ δ' ἐλέγετο καὶ τὸ ἀνώτατον φονικὸν δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἴδ.).

**Βοῦλις,** 1) Σπαρτιάτης, μεταβὰς μετὰ τοῦ Σπαρθίου παρὰ τῷ Ξέρξῃ, ὅπως διὰ τοῦ ἑκουσίου θανάτου των ἐξιλεώσωσι τὸν ἐγχώριον ἥρωα Ταλθύβιον, ὀργισθέντα κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν ὅτι ἐθανάτωσαν τοὺς πρέσβεις τῶν Περσῶν. Ἀλλ' ὁ Ξέρξης τοὺς ἀπέπεμψε, μὴ δεχθεὶς τὸν ἱλασμόν. Καὶ τοὺς μὲν Σπαρτιάτας ἐσυγχώρησεν ὁ Ταλθύβιος, μετὰ πολλὰ ἔτη ὅμως ἐπέρριψε τὴν τιμωρίαν εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν δύο τούτων, προδοθέντας κατ' εἰσήγησίν του εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ φονευθέντας (Ἡρδ. Ζ, 134 —Θουκ. Β, 67, —Λουκ. Δμ. ἐγκ. ΛΒ).—2) Πόλις παράλιος τῆς Φωκίδος ὑπὸ τὸν Ἑλικῶνα. Οἱ κάτοικοι ἦσαν ἁλιεῖς πορφύρας (Στρβ. Β, 423. —Παυσ. Γ, 37, 2).

**Βούξεντον,** ἀρχαιότερον Πυξοῦς, πόλις ἐν Λευκανίᾳ, ἱδρυθεῖσα τῷ 467 ὑπὸ Μικύθου, τυράννου τῆς Μεσσήνης (Στρ. ΣΤ, 252).

**Βούπαλος,** υἱὸς τοῦ Ἀνθέρμου, ἢ Ἀρχέρμου (ἴδ.), χῖος γλύπτης, περὶ τὰ 540 π. Χ. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀθήνιδος ἐργαζόμενος. Περὶ αὐτῶν διηγοῦντο τὸν μῦθον, ὅτι μὴ ἀνεχόμενοι τὰ σατυρικὰ βέλη τοῦ δυσμόρφου Ἐφεσίου ποιητοῦ Ἱππώνακτος, οὗ τὸν ἀνδριάντα εἶχον παραστήσει γελοιογραφικῶς, ἢ ὃν ὁ Βούπαλος δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ γαμβρόν του, ηὐτοκτόνησαν (Σουίδ. λ. Ἀθηνις, λ. Ἱππῶναξ.—Pl. XXXIV). Ἦσαν δ' ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὰ ἀρχαϊκὰ ἀγάλματα ἔκφρασιν δόντων, καὶ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν ἐκόσμησεν ὁ Αὔγουστος ἀετώματα ναῶν ἐν Ῥώμῃ. Ἦν δ' ὁ Βούπαλος συγχρόνως καὶ ἀρχιτέκτων (Παυσ. Δ, 30).

**Βούπορθμος,** ἀκρωτήριον τῆς Ἀργολίδος, παρὰ τῇ Ἑρμιόνῃ, ἔχον ναοὺς Δήμητρος καὶ Κόρης, καὶ Ἀθηνᾶς (Παυσαν. Β, 34, 8).

**Βουπράσιον,** ἀρχαιοτάτη χώρα τῶν Ἐπειῶν ἐν τῇ «Κοίλῃ Ἤλιδι,» παρὰ τὸν Λάρισσον ποταμὸν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 615). Ἂν εἶχε καὶ πόλιν, αὕτη ἐξέλιπεν ἔπειτα (Στρβ. Η, 340).

**Βοῦς,** εἰς τὰ ἀττικὰ νομίσματα ὁ Θησεὺς ἐχάραξε τὸ πρῶτον βοῦν (Πλούτ. Θησ. ΚΕ), ἐξ οὗ ἐσφαλμένως ὑπετέθη ὅτι προέκυψεν ἡ παροιμία «βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκε.»

**Βούσιρις,** εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ, τῆς Δαναΐδος Αὐτομάτης· ἢ, κατ' ἄλλην παράδοσιν, ἡ Αὐτομάτη ἐφόνευσε τὸν Αἴγυπτον, ὁ δὲ Βούσιρις ἦρξε τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐθυσίαζε τοὺς ἐκεῖ ἐρχομένους ξένους κατ' Ἀπολλόδωρον (Β, 8, 11), υἱὸς ὢν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λυσιανάσσης. Λόγον περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Ἰσοκράτης (Ἀρρ. Γ, 3, 1.— Gell. II, 6).

**Βουστροφηδὸν,** ἴδ. γράμματα.

**Βούτεια ἢ Βουτάδαι,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῆς Οἰνηίδος φυλῆς.

**Βούτης,** 1) Ἥρως Ἀθηναῖος, υἱὸς Πανδίωνος καὶ Ζευξίππης, ἀδελφὸς τοῦ Ἐρεχθέως, ἱερεὺς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ γενάρχης τοῦ ἱερατικοῦ γένους τῶν Βουταδῶν ἢ Ἐτεοβουταδῶν· κατά τινας δὲ, υἱὸς Τελέοντος καὶ Ζευξίππης, πολεμιστὴς, καὶ εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν.—2) Βασιλεὺς ἐν Σικελίᾳ, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν, ὅστις ἑλκυσθεὶς ὑπὸ τῶν ᾀσμάτων τῶν Σειρήνων, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη, σώσασα αὐτὸν, τὸν ἔφερεν εἰς Λιλύβαιον καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Ἔρυκα (Διόδ. Δ, 83.— Ἀπολλόδ. Α, 9, 25. — Ἀπλλ. Ῥόδ. Δ, 913)— 3) Υἱὸς Βορέου ἐν Θρᾴκῃ, ὑπὸ τοῦ



ἀδελφοῦ του Λυκούργου ἐκβληθεὶς, κατέλαβε τὴν νῆσον Στογγύλην, καὶ ἐν Διονυσιακῇ ἑορτῇ ἐν Θεσσαλίᾳ ἥρπασε τὴν Κορωνίδα· τῇ ὀργῇ δὲ τοῦ θεοῦ παρεφρόνησε, καὶ ἐρρίφθη εἰς φρέαρ (Διόδ. Ε, 50).—4) Πατὴρ Ἱπποδαμείας τῆς γυναικὸς τοῦ Πειριθόου (Διόδ. Δ, 70).—5) Πατὴρ τοῦ Πολυκάονος (Παυσ. Δ, 2, 1). — 6) Ἀργεῖος, ἄρξας ἐν Ῥόδῳ (Διόδ. Ε, 59).—7) Ἀθηναῖος, υἱὸς τοῦ Πάλλαντος (Ov. Met. VII, 500).—8 Δύο Τρῶες ὀπαδοὶ τοῦ Αἰνείου (Virg. Æ. IX, 646, IX 691).

**Βουτὼ,** αἰγυπτία θεότης, ἔχουσα ναὸν καὶ χρηστήριον εἰς τὴν ὁμώνυμον πόλιν. Ἡ Ἶσις, φεύγουσα τὸν Τυφῶνα, τῇ ἐνεπιστεύθη τὰ τέκνα της Ὧρον καὶ Βούβαστιν. Οἱ Ἕλληνες τὴν ταὐτίζουσι μετὰ τῆς Λητοῦς (Ἡρδ. Β, 83. 152. 155).

**Βοῶναι,** ἀρχὴ ἐν Ἀθήναις τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσα τοῦ ἀγοράζειν βοῦς διὰ τὰς θυσίας καὶ τὰς δημοσίας ἑστιάσεις (Δημοσθ. Μακδ. 171.—Πολδ. Π, 114.—Ἁρποκρ.).

**Βοώτης,** ἴδ. Ἀστερισμοί.

**Βραγχίδαι,** ἡ γενεὰ τῶν ἐν Μιλήτῳ (ἴδ.) τὸ χρηστήριον τοῦ Διδυμαίου Ἀπόλλωνος ἐπιμελουμένων. Ὁ γενάρχης αὐτῶν Βράγχος, υἱὸς Σμικροῦ, ἢ αὐτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν μαντικὴν δύναμιν αὐτῷ δωρησαμένου, εἶχεν ἔλθει ἐκ Δελφῶν. Ἐπὶ τῶν Περσικῶν ἠναγκάσθησαν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Ξέρξην τὸν θησαυρὸν τοῦ ναοῦ αὐτῶν· φοβηθέντες δὲ μετὰ τὴν ἧτταν τῶν Περσῶν μὴ τιμωρηθῶσιν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, μετῳκίσθησαν ἐπὶ τῇ αἰτήσει των εἰς τὴν Βακτριανὴν, ἔνθα ἐρρέθη ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, ἐκδικῶν τοὺς Ἕλληνας, κατέστρεψε τὰ ἱερὰ αὐτῶν καὶ τὸ χωρίον, ἐπίσης Βραγχίδαι λεγόμενον (Curt. VII, 5).

**Βρασίδας,** ἐπίσημος στρατηγὸς τῆς Σπάρτης, ἐβίασε (431 π. Χ.) τοὺς Ἀθηναίους νὰ παραιτηθῶσι τῆς κατὰ τῆς Μεθώνης ἐκστρατείας των (Θουκ. Β, 25, 93). Τῷ 424 πολλὰς πόλεις ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ἀποσπάσας τῶν Ἀθηνῶν, προσήρτησεν εἰς τὴν Σπάρτην (Θουκ. Δ, 84). Μετὰ δύο δὲ ἔτη, καίτοι νικήσας ἐν Ἀμφιπόλει τὸν Κλέωνα, ἔπεσεν ὅμως καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ ὁ ἀντίπαλός του εἰς τὴν μάχην (Θουκ. Δ, 78, 120. Ε, 6. — Διόδ. ΙΒ, 72). Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ, μετὰ θάνατον ἐτιμήθη ὡς ἥρως.

**Βραυρὼν,** ἴδ. Ἀττική.

**Βραχμᾶνες,** ἡ φυλὴ τῶν Ἰνδῶν ἱερέων (Ἀρρ. Ἰνδ. ΙΑ), ἐνίοτε καὶ οἱ τῆς θρησκείας αὐτῶν ὀπαδοὶ (Ἀρρ. Ἀν. ΣΤ, 7, 4. — Plin. VII, 17). Ὁ Πτολεμαῖος τοὺς λέγει οἰκοῦντας ὑπὸ τὸ ὄρος Βέττιγον, καὶ ἔχοντας πρωτεύουσαν Βράχμην.

**Βρέννος,** 1) ἀρχηγὸς Γαλάτης, κυριεύσας τὴν Ῥώμην τῷ 390 π. Χ., καὶ ἀπελθὼν ἀφ' οὗ ἔλαβε λύτρα. — 2) Ἀρχηγὸς Γαλάτης, τῷ 280 καὶ 279 π. Χ. εἰσβαλὼν ἐπὶ κεφαλῆς 200,000 (Just. XXIV, 6) εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, κατατροπωθεὶς δ' ὑπὸ 4,000 Ἀθηναίων ἐν Δελφοῖς, ἔνθα ἐρρέθη ὅτι ὁ Ἀπόλλων βράχους ἐσφενδόνιζε κατὰ τῶν βαρβάρων. Πᾶς ὁ στρατός του, πλὴν τῶν φθάντων νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, κατεστράφη, καὶ ὁ ἴδιος ηὐτοκτόνησε (Παυσ. Ι, 19.— Διόδ. ΚΒ, 11.— Just. XXIV, 6).

**Βριάρεως,** ἴδ, Ἑκατόγχειρες.

**Βριζὼ,** ἐν Δήλῳ θεὰ ἢ αἱ γυναῖκες προσέφερον ἐδέσματα εἰς ἀγγεῖα ἔχοντα σχῆμα πλοίου, καὶ ἐπεκαλοῦντο αὐτὴν δι' αἴσιον πλοῦν (Ἀθήν. Η, 3).

**Βριλησσὸς,** ἴδ. Ἀττική.

**Βρίσης** καὶ **Βρισηΐς,** ἴδ. Ἀχιλλεύς.

**Βριτόμαρτις,** ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Κρήτῃ, ἢ, κατ' ἄλλον μῦθον, νύμφη ὀπαδὸς αὐτῆς, θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἥτις τοῦ Μίνωος τὸν ἔρωτα φεύγουσα, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐσώθη ὑπὸ δικτύων τῶν ἁλιέων, διὸ καὶ Δίκτυννα ἐλέγετο· ἡ αὐτὴ τῇ ἐν Αἰγίνῃ Ἀφαίᾳ (Παυσ. Β, 30. Γ, 14).

**Βροντεῖον,** μηχανὴ ἐν τοῖς θεάτροις,

τὴν βροντὴν μιμουμένη ὑπὸ τὸ μετασκήνιον, εἴτε λίθων κυλινδουμένων ἐντὸς χαλκῶν λεβήτων, εἴτε ἐπὶ χαλκῶν ἐλασμάτων κινουμένων ἀσκῶν.

**Βρόντης,** ἴδ. Κύκλωπες.

**Βρούχειον,** ἴδ. Ἀλεξάνδρεια.

**Βυβλὶς,** θυγάτηρ Μιλήτου καὶ Εἰδοθέας, ἀπέθανεν ἐξ ἔρωτος πρὸς τὸν ἀδελφόν της Καῦνον, καὶ ἐκ τῶν δακρύων της ἀνέβλυσε πηγὴ (Ov. Met. IX, 446).

**Βύβλος,** πόλις φοινικικὴ (ν. Τζεβὲλ), μεταξὺ Τριπόλεως καὶ Βηρυτοῦ, ἡ κυριωτέρα ἕδρα τῆς λατρείας τοῦ Ἀδώνιδος. Ὁ ποταμὸς Ἄδωνις τὴν ἐχώριζεν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Βύβλου (Στρβ. ΙΣΤ, 755).

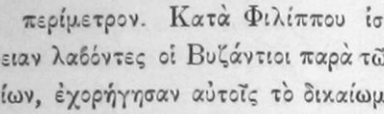
**Βυζακὶς** (Πολβ. Α, 29), Βυζάκιον ἢ Βυσσᾶτις, χώρα εὔφορος τῆς Ἀφρικῆς, μεταξὺ Καρχηδόνος, Νουμιδίας, τῆς ἔσω Λιβύης καὶ τῆς θαλάσσης πρὸς Α. Αἱ κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν ἡ Λέπτις, ἡ Θύσδρος, τὸ Ἀδρύμητον (Διόδ. Κ, 8).

**Βυζαντῖνοι** ἢ Βυζαντινοὶ λέγονται οἱ ἐν Βυζαντίῳ γράψαντες συγγραφεῖς ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου (325 μ. Χ.), μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453). Πολύτιμα εἰσὶν ἰδίως τὰ ἱστορικὰ αὐτῶν συγγράμματα, οὐχὶ τοσοῦτον διὰ τὴν φιλοκαλίαν καὶ ἀκρίβειαν τοῦ ὕφους καὶ τὴν κρίσιν τῶν συγγραφέων, ὅσον ὡς μόναι πηγαὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῖς συμβάντων. Ὁ Ζωναρᾶς (1118), ὁ Νικήτας Χωνιάτης ἢ Ἀκομινάτος (1216), ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς (1359), ὁ Λαόνικος Χαλκοκονδύλης (1463), ἔγραψαν ἀλληλοδιαδόχως μέρη συναπαρτίζοντα πᾶσαν τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν.

**Βυζάντιον,** ἱδρύθη τῷ 658 π. Χ. ὑπὸ Βύζαντος, μετὰ Μιλησίων, ἐπὶ δύο λόφων κατὰ τὸν κόλπον Χρυσόκερας, εἰς τὴν Δ εἴσοδον τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος. Ἐπερχομένου τοῦ Ξέρξου, οἱ κάτοικοι ἀπεσύρθησαν εἰς Μεσημβρίαν τοῦ Πόντου, καὶ ἡ πόλις κατεστράφη (Ἡρδ. ΣΤ, 33)· ἀλλ' ἀνέκυψε πάλιν, ἰδίως ἐπιμελείᾳ τοῦ Σπαρτιάτου Παυσανίου. Εἶχε δ' ἡ πόλις 40 σταδίων περίμετρον. Κατὰ Φιλίππου ἰσχυρὰν βοήθειαν λαβόντες οἱ Βυζάντιοι παρὰ τῶν Ἀθηναίων, ἐχορήγησαν αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῆς πολιτείας (340 π. Χ.). Ἀντεμάχοντο δὲ καὶ κατὰ τῶν περιοίκων Θρᾳκῶν. Ἐπὶ Ῥωμαίων τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν τὰ κυριώτερα προϊόντα ἦσαν σῖτος καὶ ταριχευτοὶ ἰχθῦς ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου, καὶ τότε καὶ ὠχυρώθη ἡ πόλις. Τῷ 196 μ. Χ. ἡ πόλις ὑπέστη μεγάλας ζημίας ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου, ὑπὲρ οὗ εἶχε κηρυχθῆ. Τῷ δὲ 330 μετῴκισεν ἐκεῖ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, συμπληρώσας εἰς ἑπτάλοφον τὴν πόλιν, ἥτις ἔλαβεν 1 1/4 γεωγραφικοῦ μιλίου ἔκτασιν, διαιρουμένη εἰς 14 τμήματα (ἢ ῥεγιῶνας), καὶ μετωνομάσθη Κωνσταντινούπολις.

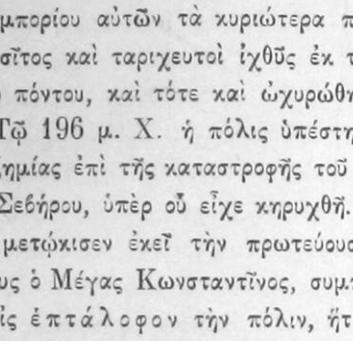
**Βύζας,** υἱὸς Ποσειδῶνος καὶ Κρεούσης ἢ, κατ' ἄλλους Μεγαρεῖς, ἀγαγὼν ἀποικίαν Μεγαρέων εἰς Θρᾴκην καὶ κτίσας τὸ Βυζάντιον ἐπὶ τῶν Ἀργοναυτῶν (Διόδ. Δ, 50.— Στεφ. Βυζ.—Ἡσύχ.).

**Βυκάνη,** ὄργανον ἐμπνευστὸν, ἡ ἀφε-



Ἐκ χαλκοῦ πρωτοτύπου

λεστάτη τῶν σαλπίγγων, κατ' ἀρχὰς κόγχη,

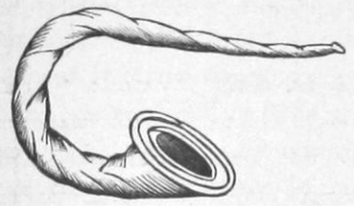


Ἐκ λύχνου κεραμίνου.

εἰς χρῆσιν τῶν βουκόλων καὶ νυκτοφυλάκων, εἶτα δὲ χαλκῆ, ἐν χρήσει τοῖς ναυτικοῖς. Κυρ-

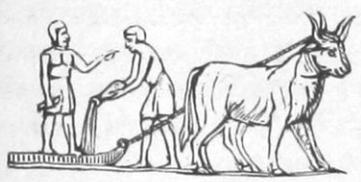


κτὴν δ' εἶχον αὐτὴν εἰς τὸν στρατὸν οἱ βυκανισταὶ ἢ βυκανηταί.



Ἐξ ἀναγλύφου.

**Βωλοκόπος,** τὸ γεωργικὸν ἐργαλεῖον δι' οὗ ἵνα σπείρωσι συνέτριβον τοὺς διὰ τοῦ

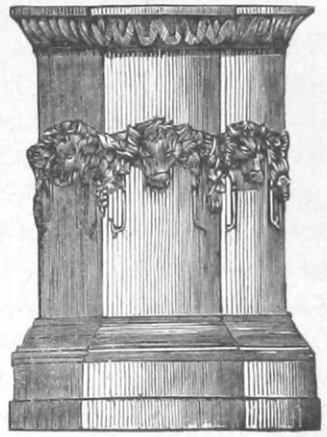


ἀρότρου παραχθέντας βώλους. Ἐπ' αὐτοῦ ἵστατο εἷς τῶν γεωργῶν ἐνίοτε, ἵνα τὸν καταστήσῃ βαρύτερον.

**Βωμιεῖς,** Αἰτωλοὶ περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ ὑπὸ τὸ ὄρος Κόρακα, Δ οἰκοῦντες, παρά τισι λόφοις οἵτινες ἕνεκα τοῦ σχήματος αὐτῶν ἐκαλοῦντο βωμοὶ (Στρβ. Ι, 451).

**Βωμονίκαι,** ἐν Σπάρτῃ, αἱ παῖδες οἵτινες, κατὰ τὴν διαμαστίγωσιν (ἴδ.) πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος (ἴδ.), καρτερικώτατα ἀντεῖχον εἰς τὴν δοκιμασίαν.

**Βωμὸς,** τὸ μέρος ἐφ' οὗ ἐτελοῦντο αἱ θρησκευτικαὶ θυσίαι, ἢ ἐκαίοντο τὰ ἱερεῖα, ἐκ γῆς ἢ ἐκ λίθων κατεσκευασμένον, συνήθως δὲ μονόλιθον, διαφόρου σχήματος, οἷον τετραγώνου πρίσματος, πολυγώνου ἢ κυλινδρικοῦ, ὡς καὶ διαφόρου ὕψους, πάντοτε ὅμως ἐλάσσονος τοῦ θείου ἀγάλματος, ὅταν ἱδρύετο πρὸ αὐτοῦ· πολλάκις δὲ καὶ διὰ γλυφῶν κοσμούμενον. Βωμοὶ ἵσταντο πρὸ τῶν ναῶν, βωμοὶ πρόναοι (Αἰσχύλ. Ἱκέτ. 197), ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς ὅταν ἦσαν ὕπαιθροι. Αἱ θυσίαι ἦσαν ἀναίμακτοι, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἄσυλα διὰ τοὺς εἰς αὐτοὺς προσφεύγοντας. Οἱ δ' ὀμνύοντες ἔθετον συνήθως ἐπ' αὐτῶν τὴν χεῖρα (Cic. p. Balb. V). Εἴς τινα ἱερὰ ὁ βωμὸς ἦν ἔθος νὰ κατασκευάζηται ἐκ τῆς τέφρας τῶν ἱερείων, ὥστε ἀδιακόπως ηὔξανον αἱ διαστάσεις αὐτοῦ. Οὕτω, κατὰ Παυσανίαν (Ε, 13), ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ τοῦ Διὸς εἶχεν 22 ποδῶν ὕψος, καὶ ἤρετο ἐπὶ οἰκοδομήματος λιθίνου 125' περίμετρον τῆς βάσεως, καὶ εὐρεῖαν κλίμακα ἔχοντος. Ὅμοιος δ' ἦν καὶ ὁ



τῆς Περγάμου, οὗ ἡ ἐσχάτως ἀνασκαφεῖσα βάσις μετὰ τῆς ἀναβάθρας ἦν μεγαλοπρεπεστάτη καὶ διὰ τὰς διαστάσεις καὶ διὰ τὰ πολυτελέστατα γλυπτικὰ κοσμήματα. Ἐλέγετο δ' ὁ βωμὸς καὶ ἐσχάρα (ὅτε ἐκαίοντο ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἱερεῖα), καὶ θυμιατήριον (διὰ τὸν λιβανωτὸν ὅστις ἐπ' αὐτοῦ ἐκαίετο) καὶ θυτήριον, καὶ ταύτας τὰς δύο τελευταίας ἐπωνυμίας ἔφερεν ὁ ἐκ 4 ἢ 7 ἀστέρων συγκείμενος ἀστερισμὸς τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, ὁ ὑπὸ τὸν σκορπίον, ΝΔ τοῦ τοξότου (Ἀρατ. Φαιν. 402.—Cic. N. D. II, 44. —Ov. Met. II, 139).

# Γ

**Γάβαλα,** πόλις καὶ λιμὴν ἐν τῇ Σελευκίδι τῆς Συρίας.



**Γάγγης,** ποταμὸς ὁ διαρρέων πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν, πρὸ τῆς ὁμωνύμου πόλεως καὶ εἰς τὸν Γαγγητικὸν κόλπον ἐκβάλλων διὰ πέντε ἢ ἑπτὰ στομίων (Πτολ.—Μελ.), κατὰ δὲ Στράβωνα καὶ Πλίνιον, δι' ἑνὸς, θεωρούμενος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς γῆς, 80 ἢ 100 σταδίων πλάτος ἔῃθεν ἔχων. Ὁ δὲ Διόδωρος (ΙΖ, 93) τῷ ἀποδίδωσι 32 (=3 ἀγγλικ. μίλια), ὅπερ καὶ ὀρθόν.

**Γάδειρα,** πόλις ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Φοινίκων (Γάδιρ, φοινικιστὶ τὸ φρούριον) κατὰ τὴν ΔΜ ἄκραν τῆς Ἱσπανίας, ἐκτὸς τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἐπὶ τῆς νήσου Ἐρυθείας (ν. Λέων), συνδεομένης διὰ στενοῦ



πορθμοῦ μετὰ τῆς στερεᾶς. Ἐπὶ τοῦ πρώτου Καρχηδονικοῦ πολέμου κατελήφθη ὑπὸ τῶν Φοινίκων, ἐπὶ τοῦ δευτέρου παρεδόθη τῇ Ῥώμῃ, καὶ ἔλαβε διάφορα πλεονεκτήματα, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς τὴν δωρεὰν τῆς πολιτείας. Ἦτο δ' ἐμπορικωτάτη, καὶ ὁ Στράβων (Γ, 168) μόνον τὴν Ῥώμην λέγει πολυανθρωποτέραν αὐτῆς. Εἶχε δὲ ναὸν τοῦ Κρόνου, καὶ ναὸν καὶ μαντεῖον τοῦ Ἡρακλέους.

**Γάζα,** 1) πόλις ἐν Σογδιανῇ τῆς Περσίας, ἐλεηλατήθη ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ ἐφονεύθησαν αὐτῆς οἱ κάτοικοι (Ἀρρ. Δ, 2. Ι, 3).—2) Πόλις, κατοικία θερινὴ τῶν βασιλέων τῆς Μηδίας ΒΔ τῶν Ἐκβατάνων (Στρβ. ΙΑ, 523).—3) Πόλις μετὰ λιμένος ἐν Παλαιστίνῃ. Τὴν ἐκυρίευσεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ πεντάμηνον πολιορκίαν (Ἀρρ. Β, 26, 2. 27, 6. — Διόδ. ΙΖ, 18). Πολλάκις δ' ἔπειτα καταστραφεῖσα καὶ ἀνοικοδομηθεῖσα, ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν ἐπίσημος διὰ τὴν θέσιν της.

**Γαῖα, Γῆ,** ἀρχαιότατα ἤδη θεωρουμένη ὡς θεὰ τὰ πάντα τρέφουσα καὶ τὰ πάντα ζωοποιοῦσα. Ἐν Δωδώνῃ συνελατρεύετο μετὰ τοῦ Διὸς ὡς παμμήτωρ. Παρ' Ὁμήρῳ μέλαν ἀρνίον θύεται εἰς αὐτὴν, καὶ αὐτὴν ἐπικαλοῦνται οἱ ὀμνύοντες ὁμοῦ μετὰ τοῦ Διὸς, τοῦ Ἡλίου, τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ἅδου (Ἰλ. Γ, 104, 277. Ο, 36. Τ, 258). Τέκνα δ' ἔχει πολλὰ καὶ ἰδίως ὄντα ὑπεράνθρωπα καὶ φοβερὰ, ὡς τὸν γίγαντα Τιτυὸν (Ὀδ. Η, 324. Λ, 576). Καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 117, 126, 183, 232) προήχθη ἐκ τοῦ Χάους, καὶ ἔτεκεν ἀφ' ἑαυτῆς τὸν ἑαυτῇ ὅμοιον Οὐρανὸν, τὰ Ὄρη καὶ τὸν Πόντον, μετὰ δὲ τοῦ Οὐρανοῦ τοὺς Τιτάνας, τοὺς Κύκλωπας καὶ τοὺς Ἑκατόγχειρας· ἀκρωτηριασθέντος δὲ τοῦ Οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὰς Ἐριννύας, τοὺς Γίγαντας, τὰς Μελιάδας Νύμφας, μετὰ δὲ τοῦ Πόντου τὸν Νηρέα, τὸν Θαύμαντα, τὸν Φόρκυν, τὴν Κητὼ καὶ τὴν Εὐρυβίαν. Γηγενεῖς δ' ἐλέγοντο ἐν γένει καὶ οἱ αὐτόχθονες, ὡς ὁ Ἐρεχθεύς. Ἡ Γῆ, καὶ ἄρουρα καλουμένη, ὡς ἀρουμένη, ἦν προσέτι κουροτρόφος, τοὺς νέους τρέφουσα, καὶ προσέτι θεὰ μαντικὴ, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξήρχοντο οἱ τοὺς χρησμοδοτοῦντας ἐμπνέοντες ἀτμοί. Αὐτῆς χρησμὸς ἦν τὸ πάλαι ὁ ἐν Δελφοῖς, ἔνθα ἐλατρεύετο πάντοτε, ὡς καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐν Σπάρτῃ, ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Τὰ ἀγάλματα αὐτῆς ἀναφέρονται ἔχοντα κλεῖδα εἰς τὴν χεῖρα, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν διετηρήθη. Ἐν μεταγενεστέροις δὲ χρόνοις ἐταυτίζετο πολλαχοῦ μετὰ τῆς Κυβέλης ἢ τῆς Δήμητρος.



**Γαῖσον,** ἀκόντιον ἰσχυρὸν καὶ βαρὺ, ἴσως σιδηροῦν (Πολδ. Ζ, 156.—Stat. Theb. IV, 64).

**Γαλακτοφάγοι,** ἔθνος Σκυθικὸν τῆς Ἀσίας, οὗ μνημονεύουσιν ὁ Στράβων καὶ ὁ Πτολεμαῖος.

**Γαλάτεια,** θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς θαλασσίας νύμφης Δωρίδος, νύμφη τὴν γαλήνην προσωποποιοῦσα (Ἰλ. Σ, 45.—Ἡσίοδ. Θεογ. 250). Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους (Θεοκρ. ΣΤ. ΙΑ) ἠγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος Πολυφήμου, ἀλλ' ἠγάπα ἐκείνη τὸν ὡραῖον Ἄκιν, υἱὸν τοῦ Φαύνου, ὃν ἐκ ζηλοτυπίας διὰ βράχου φονεύει ὁ Κύκλωψ, καὶ ὁ Ἄκις μεταμορφοῦται εἰς πηγὴν (Ov. Met. XIII, 750). Καὶ ἡ ψυχικὴ δὲ γαλήνη ἐπροσωποποιεῖτο ὁμοίως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ φέρουσα δάφνης στέφανον, κώπην καὶ στάχυας.

**Γαλατέα ἡ Ἑλληνές.** Ὅτε ἐκ τοῦ Ἴστρου καὶ τῆς Θρᾴκης εἰσέβαλον εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα βάρβαροι φυλῆς Γαλατικῆς, καὶ ἡττηθέντες ἐκεῖ ἔφυγον (τῷ 275 π. Χ.) τινὲς αὐτῶν εἰς τὴν Μικρὰν



Ἀσίαν, κληθέντες ὑπὸ τοῦ Νικομήδους τῆς Βιθυνίας, περιεφέροντο μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν, κατακτήσεις θηρεύοντες, ἀλλὰ τῷ 235 ὁ Ἄτταλος ἐκ Περγάμου, νικήσας αὐτοὺς, τοὺς περιώρισεν εἰς τὴν οὕτω κληθεῖσαν Γαλατίαν, μεταξὺ Βιθυνίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας καὶ Πόντου, χώραν ἔχουσαν εὐφόρους πεδιάδας πρὸς νότον, πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ δὲ ὄρη, τὸν Ὄλυμπον, τὸ Ὀρμίνιον καὶ τὸν Δίδυμον, καὶ ποταμοὺς τὸν Σαγγάριον καὶ τὸν Ἅλυν. Ἐνταῦθα δὲ, Γαλλογραικοὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κληθέντες, διηροῦντο εἰς τρεῖς φυλὰς, τὴν τῶν Τρόκμων, ὧν Ταβιθα ἦν ἡ πρωτεύουσα, Α τοῦ Ἅλυος, τὴν τῶν Τεκτοσάγων, πρωτεύουσαν ἐχόντων τὴν Ἄγκυραν, καὶ τὴν τῶν Τολιστοβοίων, ὧν πρωτεύουσα ἡ Πεσσινοῦς. Ἑκάστη δὲ φυλὴ διηρεῖτο εἰς τετραρχίας, διοικουμένας ὑπὸ τετραρχῶν. Ὁ Πομπήϊος τὸν Δειόταρον, ἑνώσαντα πᾶσαν τὴν χώραν ὑφ' ἑαυτὸν, ἀνεγνώρισεν ὡς βασιλέα τῆς Μικρᾶς τότε λεγομένης Ἀρμενίας. Τῷ δὲ 25 π. Χ. ὁ Αὔγουστος, ἑνώσας τὴν Γαλατίαν μετὰ τῆς Παφλαγονίας καὶ μέρους τῆς Φρυγίας, ἐκήρυξεν αὐτὴν ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν (Στρβ. ΙΒ, 566. — Cic. Deiot. VI, 17. VII. 21). Τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὑπάρχει «ἡ πρὸς Γαλάτας» ἐπιστολὴ, κυρίως πρὸς ἐκεῖ ἐγκατεστημένους Ἑλληνοϊουδαίους.

**Γαληνὸς** (Κλαύδιος), γεννηθεὶς τῷ 131 μ. Χ. ἐν Περγάμῳ, ἐκ πατρὸς Νίκωνος, εὐπόρου ἀρχιτέκτονος. Ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ περιπατητικοὺς, ἰδίως δὲ τὴν ἰατρικὴν καὶ ἀνατομίαν ὑπὸ ἐπισήμους διδασκάλους ἐν τῇ πατρίδι του, καὶ εἶτα ἐν Σμύρνῃ, Κορίνθῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ. Εἰς Πέργαμον ἐπανελθὼν 27ἐτης, διωρίσθη ἰατρὸς τῶν μονομάχων, ἔνθα πολὺ ἠσκήθη περὶ τὴν χειρουργίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 164 ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, καὶ περιῆλθε διάφορα μέρη, μέχρις οὗ προσελήφθη ἰατρὸς τοῦ νέου Κομμόδου. 125 ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀπωλέσθησαν, πολλὰ εἰς τὴν πυρκαϊὰν τοῦ ναοῦ τῆς Εἰρήνης. Ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς γ' ἑκατονταετηρίδος. Μεγίστη ἦν ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ φιλολογικὴ αὐτοῦ δραστηριότης. Ἰατρικαὶ δὲ συγγραφαὶ αὐτοῦ σώζονται 100, ἄλλων 19 μόνον ἀποσπάσματα, 18 ἡ γνησιότης ἀμφιβάλλεται, καὶ 24 εἰσὶν οὐχὶ γνήσια. Ἐπραγματεύθη δὲ πάντα τὰ ἰατρικὰ ζητήματα, καὶ μεγαλοφυέστατα τ' ἀνατομικὰ καὶ φυσιολογικά. Τὸ περὶ ἀνατομικῶν

ἐγχειρήσεων (μυώνων, πνευστικῶν καὶ πεπτικῶν ὀργάνων, μυελοῦ) σύγκειται ἐξ θ' βιβλίων. Τῆς αὐτῆς κατηγορίας εἰσὶ τὰ περὶ ὀστῶν· φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν· νεύρων ἀνατομῆς· μήτρας ἀνατομῆς· μυῶν κινήσεως· τῶν τῆς ἀναπνοῆς αἰτιῶν· σπέρματος· ὀσφρήσεως ὀργάνου, κτλ. Ἔξοχον ἐστὶ τὸ φυσιολογικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ χρείας τῶν ἐν ἀνθρώπου σώματι μορίων, παραδεχόμενον ὕπαρξιν ὑπερτάτου σχεδίου ἐν τῇ ἁρμονίᾳ τῆς πλάσεως. Ἐν τῇ παθολογίᾳ τὸ ἀγχινούστατον σύγγραμμά του περὶ πεπονθότων τόπων περιλαμβάνει ς' βιβλία, περὶ διαφορᾶς νοσημάτων· συμπτωμάτων διαφορᾶς· τῶν ἐν τοῖς νόσοις καιρῶν· διαφορᾶς πυρετῶν· δυσπνοίας· πλήθους· τρόμου καὶ παλμοῦ καὶ σπασμοῦ καὶ ῥίγους· μαρασμοῦ. Ταύτης δὲ τῆς κατηγορίας εἰσὶ καὶ τὰ σχόλια εἰς τοὺς ἀφορισμοὺς τοῦ Ἱπποκράτους, καὶ τὰ κατὰ Λύκου καὶ Ἰουλιανοῦ. Ἐν τῇ Σημειωτικῇ ἐπραγματεύθη περὶ σφιγμοῦ, περὶ κρίσεων καὶ κριτικῶν ἡμερῶν, καὶ περὶ ὀνείρων δὲ κατὰ τὰς τότε προλήψεις. Ἔτι δὲ περὶ φαρμακευτικῆς, τὰ περὶ κράσεως καὶ δυνάμεως τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, εἰς βιβλία θ', περὶ δυνάμεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους, εἰς βιβλία ί, περὶ συνθέσεως φαρμάκων κατὰ γένη, εἰς βιβλία ζ', οἷς προσθετέα καὶ τὰ 2 βιβλία περὶ ἀντιδότων καὶ περὶ θηριακῆς. Ἐν τῇ Θεραπευτικῇ παραδέχεται ὡς ὁ Ἱπποκράτης τὴν ἀρχὴν τῶν ἀντιδότων, πολεμῶν τὸ θερμὸν διὰ τοῦ ψυχροῦ, τὸ ξηρὸν διὰ τοῦ ὑγροῦ, καὶ τὰ ἰδ' αὐτοῦ βιβλία τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου ἐπίσης βαίνουσιν ἐπὶ τῶν Ἱπποκρατικῶν ἀρχῶν, καὶ τῆς αὐτῆς ὕλης εἰσὶ καὶ τὰ περὶ ἀφαιμάξεως, περὶ βδελῶν, περὶ θεραπείας ἐπιληπτικοῦ. Ἡ δὲ τέχνη ἰατρικὴ αὐτοῦ ἦν ἐπὶ μακρὸν τὸ κυριώτερον διδακτικὸν βιβλίον. Ὑγιεινὴν ἔγραψεν ἐν ς' βιβλίοις, καὶ ἐν γ' περὶ διαιτητικῆς καὶ φύσεως τῶν τροφῶν. Καὶ εἰς τὴν χειρουργίαν ἐπίσης ἐνέκυψεν, ἀλλ' αὐτὴν ἐν Ῥώμῃ ἤσκουν εἰδικοὶ χειρουργοί. Τόσα δὲ γράψας, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐπιμεληθῇ τὸ ὕφος του, καὶ δύναται πολλάκις νὰ ἐλεγχθῇ ὡς οὐχὶ λίαν φιλοκάλως λεξιθήρας καὶ σχοινοτενής.

**Γαληψός,** 1) πόλις κατὰ τὴν θρᾳκικὴν παραλίαν, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Στρυμόνος καὶ Νέστου (Θουκ. Δ, 107. Ε, 6.—Πλούτ. Αἰμ. Παῦλ. ΚΓ.—Liv. XLIV, 45). —2) πόλις τῆς Χαλκιδικῆς, ἐν τῷ Τορωναίῳ κόλπῳ (Ἡρδ. Ζ, 122).

**Γαλιλαία,** τὸ ΒΔ τῆς Παλαιστίνης, περιέχον καὶ μὴ Ἰουδαίους κατοίκους (Στρβ. ΙΣΤ, 760). Αἱ πρώτισται αὐτῆς πόλεις ἦσαν ἡ Ναζαρὲτ, Κανὰ, Καπερναοὺμ, Τιβεριὰς, Ἔνδωρ, Μάγδαλα, καὶ Ναΐν.

**Γαμήλια,** ἑστίασις προσφερομένη εἰς τοὺς φράτορας (γ. εἰσφέρειν) ὅτε ἡ νύμφη εἰσήγετο τὸ πρῶτον εἰς τὴν φρατρίαν (Δημοσθ. Εὐβουλ. ΜΓ, 69).

**Γαμηλιών,** ἴδ. ἔτος.

**Γάμος,** ἦν, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν οἰκογενειῶν σχεδὸν ὑποχρεωτικὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐν Σπάρτῃ ὑπῆρχε γραφὴ ἀγαμίου, καὶ προσέτι καὶ ὀψιγαμίου καὶ κακογαμίου διὰ τοὺς ἐπὶ πολὺ τὸ καθῆκον τοῦτο παραμελοῦντας, ἢ οὐχὶ κατὰ τοὺς ὑφεστῶτας νόμους νυμφευομένους (Πολυδ. Η, 40.—Πλούτ. Λυκ. ΙΕ). Ἐπειδὴ, ἐν Ἀθήναις κἂν, αἱ γυναῖκες ἦσαν κατάκλειστοι, οἱ γάμοι ἐγίνοντο οὐχὶ ἐξ ἀμοιβαίας κλίσεως καὶ κατ' ἐλευθέραν ἐκλογὴν, ἀλλὰ κατ' ἀπόφασιν τῶν γονέων ἢ Κυρίων (Εὐριπ. Ἀνδρμ. 987), καὶ μάλιστα, ἂν ἡ κόρη ἦν ἐπίκληρος (ἴδ.), κατὰ διατάξεις τοῦ νόμου. Ἀδελφοὶ ἑτεροθαλεῖς ὁμοπάτριοι, οὐδέποτε δ' ὁμομήτριοι, ἐνίοτε ἐνυμφεύοντο, ἀλλ' ἐπαινετὸς δὲν ἐθεωρεῖτο ὁ τοιοῦτος γάμος. Ὁ γάμος ἂν συνήπτετο οὐχὶ μεταξὺ ἀστοῦ καὶ ἀστῆς, ἀλλὰ μετὰ ξένου ἢ ξένης, τὰ τέκνα ἦσαν νόθα, καὶ ἐδικαιοῦντο μὲν εἰς κληρονομίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ πολὺ 1,000 δρ., τὰ λεγόμενα νόθεια, κατὰ νόμον Σολώνιον, ἀνανεωθέντα καὶ ὑπὸ Περικλέους (460 π. Χ.), καὶ αὖθις ὑπὸ Ἀριστοφῶντος ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου (τῷ 403). Ἡ σύζυγος, γαμετὴ καὶ ἐγγυητὴ, ἐλέγετο κουριδίη ἄλοχος ἐπὶ Ὁμήρου. Ἐνίοτε δ' ἀπαντᾶται καὶ ἡ ἐκδιαίτησιν ἠθῶν ἀποδεικνύουσα παλλακίς. Τοῦ γάμου ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ προηγῆται ἡ ἐγγύησις (μνήστευσις) ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅστις ὤφειλεν ἐγγυᾶν ἢ ἐκδιδόναι, τὴν νύμφην· ἄλλως τὰ τέκνα δὲν εἶχον τῶν γνησίων τὰ δικαιώματα. Ἐπὶ τῆς ἐγγυήσεως δὲ, πλὴν τῶν ἀμοιβαίων ἀποδείξεων τῆς νομιμότητος, ἐδίδετο καὶ ἡ προῖξ ἢ φερνὴ, ἥτις ὅμως δὲν ἦτο νομικῶς ἀναπόφευκτος, καὶ ὁ ἀνὴρ εἶχε μόνον τὴν ἐπικαρπίαν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆς. Τὰ δὲ ἱμάτια καὶ εἴτι ἄλλο ἡ νύμφη ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, ὁ Σόλων περιώρισεν εἰς ἐλάχιστον ὅρον (Πλουτ. Σόλ. Κ). Οἱ δὲ τοῦ Λυκούργου νόμοι ἀπηγόρευον πᾶσαν προῖκα, ἵνα μὴ περιέρχωνται δύο κτήματα εἰς κτῆσιν ἑνός. Κατὰ τὴν προτεραίαν τοῦ γάμου ἐτελεῖτο εἰς τοὺς γαμηλίους θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἥραν, τὴν Ἄρτεμιν, τὰς Μοίρας καὶ πιθανῶς ἐπίσης εἰς τοὺς ἐγχωρίους θεοὺς, θυσία, τὰ προγάμεια ἢ προτέλεια γάμων λεγομένη· κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου ἐλούοντο ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη εἰς ὕδωρ ὃ ἔφερεν ἡ (ἢ ὁ σπαν.) λουτροφόρος ἐκ πηγῆς ὡρισμένης, ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου· μετ' ἄλλας δὲ τελετὰς, ἐκάθηντο εἰς τὴν γαμικὴν ἑστίασιν ἢ θοίνην, αἱ γυναῖκες μετὰ τῆς νύμφης εἰς ἄλλην τράπεζαν ἢ οἱ ἄνδρες· μετὰ δὲ τοῦτο, τὸ ἑσπέρας, ἤγετο ἡ νύμφη εἰς τὴν νέαν της κατοικίαν ἐφ' ἁμάξῃ, ἐν ᾗ ἐκάθητο μεταξὺ τοῦ νυμφίου καὶ τοῦ παρανύμφου ἢ παρόχου, ἑνὸς τῶν ἐγγυτέρων συγγενῶν. Ἐν Σπάρτῃ δ' ἐπεκράτει τὸ ἔθος ν' ἁρπάζῃ, δηλαδὴ νὰ προσποιῆται ὅτι ἁρπάζει ὁ νυμφίος τὴν νύμφην. Ἐπὶ δευτέρου γάμου ἡ νύμφη ὡδηγεῖτο εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ ὑπὸ συγγενοῦς ἢ φίλου τινὸς νυμφαγωγοῦ. Οἱ εἰς τὸν γάμον παρευρισκόμενοι ἐφόρουν ἑορτασίμους στολὰς καὶ ἦσαν ἐστεφανωμένοι, ἡ δὲ νύμφη ἔφερε καὶ κάλυμμα. Ἡ μήτηρ αὐτῆς ἀνῆπτε τὴν νυμφικὴν δᾷδα, καὶ λαμπαδοφορουσα ἐχώρει ἡ πομπὴ ἐν αὐλοῖς καὶ κιθάραις. Εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου, ὅστις ἦν καὶ αὐτὸς κεκοσμημένος διὰ στεφάνων καὶ κλάδων, ἔραινον τοὺς προσερχομένους διὰ παντοίων καταχυσμάτων, καὶ εἵπετο συνήθως δεύτερον δεῖπνον, εἰς ὃ παρετίθεντο πέμματα ἢ πλακοῦς γαμικὸς, ἐκ σησάμου πεποιημένος· εἶτα δ' ἐγκεκαλυμμένη ἡ νύμφη ἤγετο ὑπὸ τῆς νυμφευτρίας εἰς τὴν παστάδα ἢ τὸν θάλαμον, καὶ πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἐψάλλετο ὁ ἐπιθαλάμιος. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἐπαύλια, ἢ ἴσως μᾶλλον τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἔφερον τῇ γυναικὶ δῶρα, ὀπτήρια ἢ ἀποκαλυπτήρια καλούμενα, διότι ἔκτοτε ἐδικαιοῦτο νὰ παρουσιάζηται ἄνευ καλύμματος. Τῆς ἐγγάμου γυναικὸς ἡ κατοικία ἦν ὁ γυναικωνίτις (ἴδ. οἶκος). Συνηστιᾶτο δ' αὐτὴ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, πλὴν ὅτε εἶχε ξένους. Διεῖπε δὲ τὰ τῆς οἰκονομίας, τῆς τροφῆς, τῆς ἰατρικῆς θεραπείας καὶ τὰ τῆς τῶν παίδων ἀγωγῆς, τῶν μὲν υἱῶν μέχρι τοῦ χρόνου τῆς εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτήσεως (ἴδ. Παιδαγωγία), τῶν δὲ θυγατέρων μέχρι τοῦ γάμου των. Αἱ πλουσιώτεραι δ' εἶχον καὶ μίαν ταμίαν ὡς βοηθὸν, καὶ δούλας ὡς ὑπηρετρίας. Κύριος δὲ τῆς οἰκίας ἦν ὁ ἀνὴρ, καὶ ἵνα μὴ ἀνατρέπηται ἡ τάξις αὕτη ὑπὲρ τῶν πολυφέρνων γυναικῶν, ἐπιθυμεῖ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις του (ΣΤ, σ. 774) τὴν ἀπαγόρευσιν πάσης προικός. Ἐν Σπάρτῃ δ' ἦν ἀνωτέρα ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ, διότι ὁ ἀνὴρ ἔμενε πολὺ συνηθέστερον μακρὰν αὐτῆς· δι' ὃ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ (Λυκ. ΙΔ) λέγει ξένη πρὸς Λάκαιναν· Μόναι τῶν ἀν-



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΥΤΛΙΔΟΥ ΘΠ 1942

δρῶν ἄρχετε ὑμεῖς αἱ Λάκαιναι. Ἡ συζυγικὴ πίστις ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς ἀπῃτεῖτο αὐστηρότατα ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ παρεβιάζετο συνεχέστερον ἢ ἐν Σπάρτῃ, εἰ καὶ ἐδικαιοῦτο ἐκεῖ ὁ σύζυγος νὰ φονεύῃ τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθέντα· κατὰ τῆς γυναικὸς δὲ κατεγινώσκετο ἀτιμία, ὡς καὶ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ἂν τὴν ἠνείχετο παρ' ἑαυτῷ, ὥστε ἔπρεπε νὰ τὴν ἀποπέμψῃ, ὅπερ καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις ἐδύνατο (ἴδ. ἀποπομπή).

**Γάνος,** θρᾳκικὸν φρούριον ἐπὶ τῆς Προποντίδος, ὃ ὑπεσχέθη Σεύθης, ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεύς, νὰ δώσῃ τοῖς ἐξ Ἀσίας ἐπιστρέφουσι μυρίοις (Ξεν. Ἀνδ. Ζ, 5, 8).

**Γανυμήδης,** Υἱὸς Τρωὸς, βασιλέως τῆς Τροίας, ἀδελφὸς Ἴλου καὶ Ἀσπαράκου, «ὃς κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,» καὶ ὃν οἱ θεοὶ ἥρπασαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἵνα συζῇ μετ' αὐτῶν καὶ οἰνοχοεύῃ τῷ Διΐ (Ὁμ. Ἰλ. Υ, 232), ἀντ' αὐτοῦ δ' ὁ Ζεὺς ἔδωκεν εἰς τὸν Τρῶα γενεὰν σπανίων ἵππων (Ἰλ. Ἐ, 266). Ἀπὸ Πινδάρου (Ὀλ. Α, 44) ἰδίως ἀγαπητὸς τοῦ Διός· καὶ εἰς τὴν τέχνην παριστᾶτο ὡς ἁρπαζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ, ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ὑπὸ μορφὴν ἀετοῦ (Ἰδ. Λεωχάρης). Καθ' ὃ τὴν φιάλην τοῦ Διὸς πληροῦντα, τὸν ἐταύτισαν οἱ μεταγενέστεροι μετὰ τοῦ δαίμονος τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου, καὶ τὸν εἰσήγαγον καὶ εἰς τὸν ζωδιακόν.

**Γάργαρα** (τὰ) ἢ **Γάργαρον,** 1) μία τῶν δύο ὑψίστων κορυφῶν τῆς Ἴδης παρὰ τῇ Τροίᾳ (Ἰλ. Θ, 14. Ξ, 292. 362). — 2) Π. ἐν τῷ Ἀδραμυττείῳ κόλπῳ, μεταξὺ Ἀσσοῦ καὶ Ἀντάνδρου (Στρβ. ΙΓ, 606. 610).

**Γαργηττὸς,** (ν. Γαργηττὸ) δῆμος τῆς Ἀττικῆς ΝΔ τοῦ Πεντελικοῦ. Ἐκεῖ οἱ Παλλαντίδαι ἐνήδρευσαν κατὰ τοῦ Θησέως καὶ οὗτος κατηράσθη τὰς Ἀθήνας, (Πλούτ. Θησ. 15. Α).

**Γάρον** ἢ Γάρος (ἡ) ταρίχευμα ἐξ ὠῶν σκομβρίων (Ἀθήν. Ι, 121), εἶδος αὐγοταράχου ἢ χαβιαρίου.

**Γαυγάμηλα** (τὰ), ἐν Ἀσσυρίᾳ, ἔνθα συνεκροτήθη ἡ μεταξὺ Ἀλεξάνδρου καὶ Δαρείου ἐσχάτη μάχη, ἢ, ἧττον ἀκριβῶς, καὶ τῶν Ἀρβήλων λεγομένη (Ἀρρ. Γ, 8, 7. ΣΤ, 11, 5. — Πλούτ. Ἀλέξ. ΛΑ).

**Γαῦλος,** εἶδος πλοίου στρογγύλου.

**Γαῦλος,** ἴδ. Μελίτη.

**Γαυλὸς,** ἀγγεῖον ποιμενικὸν διὰ γάλα.

**Γαῦρος,** ὄρος τῆς Καμπανίας ἐν Ἰταλίᾳ, μεταξὺ Κύμης καὶ Νεαπόλεως (ν. Πουτεόλι), ἔχον ἐσβεσμένους καὶ εἰς λίμνας μεταβληθέντας



κρατῆρας. Ὁ Στράβων (Ε, 246) μνημονεύει ἐκεῖ «Ἀγορᾶς τοῦ Ἡφαίστου» (ν. Σολφατάρα).



**Γεδρωσία,** πρὶν Γαδρωσία, χώρα τῆς Ἀριανῆς ἐν Περσίᾳ, ὑπετάγη ἐπ' ὀλίγον χρόνον μόνον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον (Ἀρρ. Γ, 28, 1. ΣΤ, 22, 1. 23, 1. 27, 1).

**Γεῖσον,** τὸ προέχον μέρος τῆς ὀροφῆς. Ἰδ. Ναός. Ἐκ τούτου καὶ τὰ προμετωπίδια εἴς τινας περικεφαλαίας (Πολδ. Α. 125).

**Γέλα,** πόλις δωρικὴ ἐπίσημος ἐπὶ τῆς Ν. ἀκτῆς τῆς Σικελίας, κτίσμα Ἀντιλήμου τοῦ Ῥοδίου καὶ Ἐντίμου τοῦ Κρητὸς (690



π. Χ.). Πολῖται καὶ τύραννοι αὐτῆς ὑπῆρξαν ὁ Γέλων, ὁ Ἱέρων, ὁ Θρασύβουλος. Ἐπὶ Στράβωνος (ΣΤ, 272) ἦν ἔρημος. Τὸ «Γελῷον πεδίον» λέγει πυροφόρον ὁ Αἰσχύλος, ὅστις καὶ ἐνταῦθα θανὼν ἐτάφη.

**Γελάνωρ,** υἱὸς Σθενελάου, ἀπόγονος τοῦ Ἰνάχου, βασιλέως τοῦ Ἄργους.

**Γελέοντες,** ἴδ. Φυλή.

**Γελλίας,** πλούσιος καὶ μεγαλόδωρος Ἀκραγαντῖνος, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος π. Χ. ἐπυρπόλησε τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν βεβηλώσεων τῶν τὴν πόλιν κυριευσάντων Καρχηδονίων (Διόδ. 15, 839. 90. — Val. Max. IV, 8).

**Γέλων,** 1) Δεινομένους, ἐκ Γέλας τῆς Σικελίας, ἵππαρχος ἐπὶ τοῦ τυράννου Ἱπποκράτους (Ἡρδ. Ζ, 154), μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ (491), ἐπίτροπος τῶν υἱῶν αὐτοῦ,



εἶτα ἄρξας ἐν ἰδίῳ ὀνόματι. Τοὺς Γεωμόρους ἢ πλουσίους, διωχθέντας ἐκ Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν, καὶ καταφυγόντας εἰς Κασμέναν, κατήγαγεν ὀπίσω, κυριεύσας τὰς Συρακούσας, καὶ μετέφερεν ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν (485—484), ἀφεὶς τὴν Γέλαν εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἱέρωνα (Διόδ. ΙΑ, 73). Ἐνυμφεύθη δὲ τὴν θυγατέρα Θήρωνος, τοῦ τυράννου τοῦ Ἀκράγαντος. Τοὺς Ἕλληνας ἠρνήθη νὰ βοηθήσῃ κατὰ τοῦ Ξέρξου, μὴ λαχὼν τῆς ἀρχηγίας ἣν ἠξίου, καὶ προὐτίθετο νὰ προστεθῇ τοῖς Πέρσαις ἐὰν ἐνίκων (Ἡρδ. Ζ, 157). Ηὔξησε δὲ πολὺ τὰς Συρακούσας, συνοικίσας ἐκεῖ κατοίκους ἐξ ἄλλων πόλεων. Ἐνίκησε δὲ κατὰ κράτος ἐν Ἱμέρᾳ καὶ τὸν ὑπὸ τὸν Ἀμίλκαν ἰσχυρὸν στρατὸν καὶ στόλον τῶν Καρχηδονίων, οὓς εἶχε καλέσει εἰς Σικελίαν ὁ ἐξ Ἱμέρας Ἀναξίλαος (Ἡρδ. Ζ, 163. 166. — Πίνδ. Πυθ. Α, 146), καὶ οἱ Σικελοὶ διετείνοντο ὅτι ἡ μάχη αὕτη συνεκροτήθη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μετὰ τῆς ναυμαχίας τῆς Σαλαμῖνος, ὅτι τοὺς Καρχηδονίους οἱ Πέρσαι διήγειρον κατὰ τῆς Σικελίας, καὶ ὅτι πρὸς αὐτοὺς συνωμολογήθη εἰρήνη ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι θέλουσιν ἀπέχει ἀνθρωποθυσιῶν (Διόδ. ΙΑ, 20). Μετὰ δὲ τὴν νίκην ἀνευφημήθη ὁ Γέλων βασιλεὺς (Διοδ. αὐτ. 26. 27), καὶ ἡ νῆσος ἐπ' αὐτοῦ εὐημέρει. Ἀποθανὼν δὲ τῷ 478, ἐτιμήθη ὡς ἥρως (Αὐτ. 38), καὶ διάδοχον ἔσχε τὸν Ἱέρωνα. — 2) Υἱὸς Ἱέρωνος Β. 50ετὴς ἀποθανὼν πρὸ τοῦ πατρός του, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ τὸν τίτλον βασιλέως τῶν Συρακουσῶν λαβών.

**Γελωνοί,** Σαρματικὸς λαὸς παρὰ Βωρυσθένει (ἐν Οὐκρανίᾳ) (Ἡρδ. Δ, 108, 123). εἶχον πόλιν Γελωνὸν, καὶ ἦσαν κατάστικτοι (Picti, Virg. Γεωργ. II, 118. III, 461).

**Γενέθλια** (τὰ), ἡ γενέθλιος ἡμέρα, ἐτησίως ὑφ' ἑκάστου ἑορταζομένη. Γενέθλιοι δὲ θεοὶ ἦσαν οἱ τῆς γενέσεως ἰδίως προστατοῦντες, πιθανῶς ὁ Ζεύς, ἡ Ἥρα, ἡ Ἄρτεμις καὶ οἱ πατρῷοι τῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐθνῶν, ἐν ᾧ ἰδίως πάτριοι θεοὶ καὶ πάτρια ἱερὰ ἐλέγοντο τὰ τὴν ὅλην πατρίδα ἀφορῶντα.

**Γεραιστὸς,** ἴδ. Εὔβοια.

**Γεράνεια,** ἴδ. Μεγαρίς.

**Γέρανος** 1), Μηχανὴ πρὸς ἄρσιν βαρέων ἀντικειμένων, ἰδίως ἐκ τῶν πλοίων, καὶ

πρὸς ἄντλησιν ὕδατος· προσέτι καὶ ἡ εἰς τὸ θέατρον τοὺς θεοὺς κτλ. ἄνωθεν καταβιβάζουσα. — 2) Χορὸς παίδων ἔγκυκλος, ἰδίως ἐν Δήλῳ, τὰς κινήσεις τῶν πετωμένων γεράνων μιμούμενος, ἤ, ὡς ἔλεγον, τὰς στροφὰς τοῦ λαβυρίνθου τῆς Κρήτης, διότι δὴθεν πρῶτος ὁ Θησεὺς ἐχόρευσεν αὐτὸν μετὰ τῶν σωθέντων ἐκεῖθεν παιδίων (Πλουτ. Θησ.).

**Γέργιθος** ἡ Γέργις, πόλις μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος ὑπὸ τῶν Τεύκρων καὶ Μυσῶν ἀνατολικῶς τῆς Ἴδης κτισθεῖσα. Ἐπὶ Αὐγούστου εἶχεν ἐξαφανισθῇ (Ἡρδ. Ε, 122. Ζ, 43.— Ξεν. Ἑλλ. Γ, 1, 15).

**Γερηνία,** (ν. Ζαρνάτα), ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Μεσσηνίας, εἶτα τῆς Λακωνίας, ἔνθα κατέφυγεν ὁ Νέστωρ ὅτε ὁ Ἡρακλῆς κατέστρεψε τὴν Πύλον (Στρβ. Η, 340, 360).

**Γερουσία.** Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῶν Ἀνάκτων, παρ' αὐτοῖς ἐκάθητο, συμβουλευτικὴν ἔχουσα δικαιοδοσίαν, ἡ βουλὴ τῶν «μεγαθύμων γερόντων» καθ' Ὅμηρον, οὐ μόνον ἐκ τῶν γεροντοτέρων, ἀλλ' ἐν γένει ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κωμῶν συγκειμένη. Μετὰ ταῦτα δ' ἔμεινεν εἷς τινας πόλεις ἓν ἀνώτατον πολιτικὸν σῶμα, διοικητικὰ καθήκοντα ἐξασκοῦν. Οὕτως ἐν Σπάρτῃ συνέκειτο ἡ Γερουσία ἐκ τριάκοντα μελῶν, οἷς συγκατηριθμοῦντο καὶ οἱ δύο βασιλεῖς, ἔχοντες ψῆφον ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν προεδρείαν. Ἐξελέγοντο δ' εἰς αὐτὴν μόνον ὑπερεξηκοντούτεις, καὶ ὡς ἆθλον ἀρετῆς (Δημ. πρ. Λεπτ. 489) ἐθεωρεῖτο ἡ εἰς αὐτὴν ἐκλογή. Ὅτε δ' οἱ Ὅμοιοι (ἴδ.) διεκρίθησαν τῶν λοιπῶν πολιτῶν, τότε ἐξ ἐκείνων μόνον ἐλαμβάνοντο οἱ Γερουσιασταί. Ἦσαν δ' ἰσόβιοι καὶ ἀνεύθυνοι, ὥστε ἐτήρουν τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν βασιλέων καὶ τῆς ἐκκλησίας. Ἐν τῇ Γερουσίᾳ συνεζητοῦντο τὰ νομοσχέδια πρὶν ἢ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἦσαν ἄκυροι ἄνευ τῆς ψήφου τῆς ἐκκλησίας. Εἶχε δὲ καὶ δικαστικὰ καθήκοντα ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων κατηγοριῶν τῶν δικῶν, οἷον τῶν φονικῶν καὶ τῶν κατὰ τῶν βασιλέων. Ὅτε δ' ηὔξησε μετ' ἔπειτα ἡ ἐπισημότης τῶν ἐφόρων, ἠλαττώθη μετὰ τῆς τῶν βασιλέων καὶ ἡ τῆς Γερουσίας, καὶ ἐν γένει ἡ ἀκρίβεια τῆς τοῦ Λυκούργου νομοθεσίας. — Ὁμοία ἦν καὶ ἐν Κρήτῃ ἡ ἐξουσία τῆς Γερουσίας, ἥτις ἐκεῖ Βουλὴ ἐκαλεῖτο, καὶ φαίνεται ὅτι συνέκειτο καὶ αὐτὴ ἐκ 30 ἢ 20 μελῶν. Ἐξελέγοντο δὲ τὰ μέλη ἐκ τῶν δέκα κόσμων (ἴδ. Κρήτη), ὡς ἐν Ἀθήναις οἱ Ἀρεοπαγίται ἐκ τῶν ἀρχόντων.

**Γέρρα** (τὰ), αἱ ἐκ λύγων πλεκταὶ μικραὶ ἀσπίδες, ἰδίως τῶν Περσῶν (Ἡρδ Ζ, 61. Θ, 61.— Ξενφ. Ἀνδ. Β, 1, 6).

**Γέται,** θρᾳκικὸς λαὸς παρὰ τῷ Ἴστρῳ (Ἡρδ. Δ, 93.— Θουκ. Β, 56). Μέρος αὐτοῦ ἐπ' Αὐγούστου ἐλέγοντο Δᾶκες, λαὸς εὐσεβὴς καὶ χορτοφάγος (Στρβ. Ε, 294), ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατατροπωθεὶς ἐπὶ Αὐγούστου, καὶ καθυποταγεὶς ἐπὶ Τραϊανοῦ.

**Γέφυρα,** ἡ ἀρχαιοτάτη μνημονευομένη ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου (Ἡρδ. Α. 186.—Διόδ. Β, 8). Τὸν Βόσπορον ἐγεφύρωσε διὰ τὸν Δαρεῖον ὁ Σάμιος Μανδροκλῆς (Ἡρδ. Δ, 87. Ζ, 34). Ἐπὶ Ὁμήρου αἱ γέφυραι ἦσαν ἐν πλήρει χρήσει, καὶ ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν τῆς Χαλκίδος (IV, 21), ἴσως ἔργον χρόνων ῥωμαϊκῶν.

**Γεωγραφία,** ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κατὰ τέσσαρας διαφόρους περιόδους. Ἐν τῇ πρώτῃ, οἱ Ἑβραῖοι, καὶ ἐκ τῶν εἰδήσεων τῶν θαλασσοπόρων ἀρυόμενοι, ἔλεγον τὴν γῆν κύκλον περιρρεόμενον ὑπὸ θαλάσσης, καὶ κέντρον ἔχοντα τὴν Ἱερουσαλήμ. Παρ' Ἕλλησι δὲ, κατὰ τοὺς ποιητὰς καὶ ἰδίως τὸν Ὅμηρον, τὸν κύκλον τῆς γῆς περιεζώνυεν ὁ ποταμὸς Ὠκεανὸς, πρὸς δυσμὰς μὲν εἰσρέων εἰς τὴν θάλασσαν, πρὸς ἀνατολὰς δ' ἔχων λίμνην περικαλλῆ (Ὀδ. Γ, 1. Κ, 508. Μ, 1). Κέντρον δὲ τοῦ κύκλου ἦν ἡ Ἑλλὰς, καὶ μάλιστα ὁ Ὄλυμπος, ἕδρα τῶν θεῶν. Ὁ χαλκοῦς οὐρανὸς βαίνει πρὸς δυσμὰς ἐπὶ τοῦ Ἄτλαντος, καὶ ὁμοίως θολωτός ἐστι καὶ ὁ Τάρταρος



ὑπογείως. Ἐκ τῶν σημείων τοῦ οὐρανοῦ μόνον τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν μνημονεύει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Μ, 240. Ὀδ. Ν, 241), ἐκ χωρῶν δὲ μόνον τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν· μνημονεύει δὲ καὶ ὀνομάτων τινῶν ἄλλων, ὧν ἔνια μυθικὰ, τῆς Θρᾴκης μετὰ τῶν Ἱππομολγῶν καὶ Ἀβίων, τῆς Φοινίκης. πρὸς ἄνω καὶ βορειότερόν που τῶν Ἐρέμβων, Αἰθιόπων καὶ Ἀρίμων, νοτίως δὲ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Λιβύης καὶ τῶν Λωτοφάγων, καὶ δυτικῶς, μεταξὺ ἄλλων μυθικῶν νήσων τίθησι τὴν Θρινακίαν, ἕδραν τῶν Κυκλώπων καὶ Λαιστρυγόνων. Ἡ δ' Ὠγυγία ΒΔ κατέχει τὸ κέντρον τῆς θαλάσσης. Πέραν δὲ τοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς δυσμὰς, οἰκοῦσιν οἱ Κιμμέριοι. Ὁ δὲ περὶ τὰ 800 π. Χ. ἀκμάσας Ἡσίοδος γνωρίζει ἤδη τὴν Αἴτναν, τοὺς Τυρρηνοὺς καὶ Λατίνους ἐν Ἰταλίᾳ, τοὺς Λίγυας ἐν Γαλλίᾳ. Παρὰ δὲ τοῖς Κυκλίοις, παρὰ τῷ Πινδάρῳ (522 — 442 π. Χ.) καὶ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ (525—456), γνωστὰ εἰσὶ τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ τρία μέρη τοῦ κόσμου, ἡ Ἀσία, ἡ Λιβύη καὶ ἡ Εὐρώπη, μεταξὺ τοῦ Φάσιδος, τοῦ Νείλου, τῶν Ἡρακλείων στηλῶν καὶ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου· ὁ δ' Ὠκεανὸς ἐστὶν ἤδη θάλασσα παρ' αὐτοῖς. Ἡ θαλασσοπλοία καὶ αἱ ἀποικίαι εἶχον ἐκτείνει τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις. Τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς οἱ φιλόσοφοι, ὁ Θαλῆς, ὁ Ἀναξίμανδρος, ὁ Ἀναξιμένης, πρὸ πάντων ὁ Πυθαγόρας (548 π. Χ.), ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Ἡράκλειτος, ὁ Δημόκριτος, ἰδίως ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς ὑφῆς τῆς γῆς, καὶ πρῶτος ὁ Πυθαγόρας συνέλαβε τὴν ἰδέαν σφαιροειδοῦς αὐτῆς σχήματος. Οἱ δὲ λεγόμενοι Λογογράφοι, οἱ πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἱστορικοὶ, ἰδίως ὁ Ἑκαταῖος (540—486 π. Χ.) καὶ ὁ Ἑλλάνικος (496—411), κατέγραψαν ἐν τοῖς ἔργοις των, οἷον ἦν τοῦ πρώτου ἡ «Γῆς περίοδος», τὰς μέχρις ἐκείνου κεκτημένας καὶ βαθμηδὸν προϊούσας γεωγραφικὰς γνώσεις, καὶ ἀκριβέστερον ἤδη ἐγώριζον τὰς περὶ τὴν Μεσόγειον χώρας, ὡς τὴν Ἰβηρίαν (Ἱσπανίαν), τὴν Ἰταλίαν, τὸν Πόντον καὶ τὰ περὶ αὐτόν. Πρὸς δυσμὰς αἱ γνώσεις αὐτῶν χωροῦσι μέχρι τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, πρὸς βορρᾶν μέχρι τῶν θρᾳκικῶν ὀρέων, πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Πόντου, τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ περσικοῦ κράτους· πρὸς νότον δ' ὀλίγα γνωρίζουσι. Μνημονεύονται δὲ περιοδεῖαι γενόμεναι δι' ἀνακαλύψεις, ὡς ὅτε κατὰ διαταγὴν τοῦ Νεχὼ, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου (610 π. Χ.), οἱ Καρχηδόνιοι περιέπλευσαν τὴν Ἀφρικήν. Διαταγῇ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς (ἐκ Καρίας), περιελθὼν ἐν Ἀσίᾳ, κατέστησε γνωστὸν τὸν Ἰνδὸν καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἀραβικοῦ κόλπου παραλίαν. Καὶ τῷ 500 π. Χ., περιπλεύσας ὁ Καρχηδόνιος Ἄννων τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τῆς νήσου Κέρνης, ἵδρυσεν ἀποικίας. Συγχρόνως δ' ὁ Ἰμίλκων ἀνακάλυπτε τὰς Βρεττανικὰς νήσους. — Δευτέρα περίοδος. Ὁ Ἡρόδοτος (484 — 408 π. Χ.) περιῆλθεν αὐτὸς πολλὰ τῶν τότε γνωστῶν μερῶν τοῦ κόσμου, καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ του περιέλαβε τὰς πολυπληθεῖς καὶ ὀξύνοάς του παρατηρήσεις. Κατ' αὐτὸν, ἡ γῆ ἐστὶν ὡοειδῶς στρογγύλη. καὶ τὸ μὲν βόρειον αὐτῆς περιλαμβάνει τὴν Εὐρώπην καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας τὰ ὑπὲρ τὸν Φᾶσιν καὶ τὴν Κασπίαν, τὸ δὲ νότιον τὴν ἐπίλοιπον Ἀσίαν μετὰ τῆς Λιβύης, μέρους ὄντος αὐτῆς. Γνωρίζει δὲ καὶ τὴν Κασπίαν ὡς ἐσωτερικὴν θάλασσαν. Περὶ τῆς Ἀσίας, τῶν κατοίκων, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν πολλὰ ἐν μέρει μυθώδη εἶχε γράψει καὶ ὁ ἰατρὸς Κτησίας (400 π. Χ.) εἰς τ' ἀπολεσθέντα συγγράμματά του. Ὁ Ξενοφῶν (445—355) ἀφηγεῖται μετ' ἀκριβείας περὶ τῶν χωρῶν ἃς ἐπεσκέφθη μεταξὺ Τίγριδος καὶ Εὐφράτου καὶ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἀφθόνους δὲ γεωγραφικὰς πληροφορίας ἰδίως περὶ Ἑλλάδος περιέχει τοῦ Θουκυδίδου ἡ ἱστορία ((471—400 π. Χ.)· καὶ ἰδίως ἐπλούτισαν τὴν γεωγραφίαν ὁ Ἔφορος, ὁ Θεόπομπος, καὶ

ΣΑΚΟΥΛΑΣ ΟΠ 1042

πρὸ πάντων ὁ Εὔδοξος (360 π. Χ.), θεωρῶν τὴν γῆν ὡς σφαῖραν διαιρουμένην εἰς 5 ζώνας, καὶ ἐγκύψας καὶ εἰς τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ εἰς τὰ προϊόντα τῶν διαφόρων χωρῶν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων τοῦ Ἀλεξάνδρου αἱ ἐκστρατεῖαι καὶ τὰ συνεπείᾳ αὐτῶν ἱδρυθέντα ἐν Ἀνατολῇ ἑλληνικὰ κράτη καὶ ἀποικίαι, ηὔξησαν μεγάλως τὸν πλοῦτον τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων. Ἐξόχως ὅμως συνετέλεσαν εἰς τοῦτο οἱ Σελευκίδαι διὰ τῶν ἰνδικῶν των πολέμων, οἱ Λαγίδαι καὶ οἱ Πτολεμαῖοι, διὰ τῶν ἀνακαλύψεων κατὰ τὰς ὄχθας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀραβίας. Αἱ καταμετρήσεις τῶν ὁδῶν ἃς διέτρεχον τὰ στρατεύματα, διὰ καταμετρητῶν, οἵτινες ἐκλήθησαν βηματισταί, καὶ ἡ ἔστω καὶ ἀτελὴς ἐκτίμησις τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους διὰ τῆς σκιᾶς κατὰ τὴν μεσημβρίαν, παρεῖχον ἤδη ἀσφαλεστέρας βάσεις πρὸς κατάστρωσιν γεωγραφικῶν πινάκων· καὶ πρῶτος χάρτην σχεδιάσας ὀνομάζεται ὁ ἐκ Μεσσάνας Δικαίαρχος (310 π. Χ.). Ὁ Ἀριστοτέλης (384—322 π. Χ.), καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Θεόφραστος καὶ Ἡρακλείδης ἰσχυρότατα ὑπηρέτησαν τὴν ἐπιστήμην, τοῦ πρώτου ἀποδείξαντος τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς, ὑπολογισθείσης εἰς περιφέρειαν 250,000 σταδίων (=6,250 γεωγρ. μιλίων) καὶ παραδεχθέντος νότιον ἡμισφαίριον. Ὁ Μασσαλιώτης Πυθέας (334 π. Χ.) ἐπεχείρησε περιοδείαν ἀνακαλύψεων πρὸς τὰ ΒΔ., καὶ ἔφερεν ἀκριβεστέρας πληροφορίας περὶ τῶν Βρεττανικῶν ἀκτῶν, τῶν Γαλλικῶν καὶ τῶν Γερμανικῶν, προσανακαλύψας καὶ τὴν νῆσον Θούλην, ἣν ἄλλοι ὡς ἄλλην ἐξέλαβον, τινὲς ὡς τὴν Σουηδίαν, ἄλλοι ὡς τὴν Ἰσλανδίαν. — Τριτη περίοδος. Ἐπὶ τῶν διδομένων τούτων ὁ ἐξ Ἀλεξανδρείας Ἐρατοσθένης (276 — 196 π. Χ.) ἐστήριξε πλῆρες γεωγραφικὸν σύστημα. Τὸν Ἰσημερινὸν διαιροῦντα τὴν γῆν εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια, κατέτεμεν εἰς 60 μέρη, καὶ ἤγαγεν ἐπὶ τῆς σφαίρας 8 παραλλήλους κύκλους καὶ 7 μεσημβρινούς. Ἀλλὰ, κατ' ὀρθὰς γωνίας τούτους ταμών, μετέθεσεν ἐσφαλμένως πολλὰς χώρας, παραλιπὼν τὴν βορειανατολικὴν Ἀσίαν καὶ τὴν νοτιοδυτικὴν Ἀφρικὴν, καὶ οὐ τὴν ἀληθῆ δοὺς διεύθυνσιν εἰς ταύτης τὴν δυτικὴν ἀκτήν. Τὴν δὲ Κασπίαν, παρὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἡροδότου, παρέτεινε μέχρι τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, σώζουσαν τῷ ὄντι ἴχνη ὅτι ἐξετείνετο ποτὲ βορειότερον τῆς σημερινῆς της περιφερείας. Λάθη δὲ τοῦ Ἐρατοσθένους ἐπανώρθωσε πολλὰ ὁ μέγας ἀστρονόμος Ἵππαρχος (150 π. Χ.), καὶ διὰ τῆς ἀστρονομίας τὰς πρόοδους τῆς γεωγραφίας ἰσχυρῶς βοηθήσας. Ταὐτοχρόνως περιῆλθεν ὁ Ποσειδώνιος τὴν Αἴγυπτον, Λιβύην, Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν, καὶ πολύτιμοι πληροφορίαι, ἐξ αὐτοῦ ἀρυσθεῖσαι, ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἱστορικὰς συγγραφὰς τοῦ Πολυβίου (μέχρι 122 π. Χ.). Τὸ δὲ πρῶτον, συστηματικῶς διατεταγμένον καὶ πᾶσαν τὴν τότε γνωστὴν γῆν περιλαμβάνον σύγγραμμα, ἐστὶ τὸ μέγα σωζόμενον τοῦ Στράβωνος (66 π. Χ.—24 μ. Χ.) εἰς 17 βιβλία, ἀρυσθέντος μετ' εὐθυκρισίας ἐκ τῶν προηγουμένων συγγραφέων καὶ ἐκ τῶν ρωμαϊκῶν πολέμων πολλὰς περὶ τῶν δυτικῶν χωρῶν πληροφορίας συλλέξαντος. Ὁ Τύριος Μαρῖνος ὀλίγον πρὶν εἶχε πράξει τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν νοτιανατολικῶν χωρῶν. Ὁ Πευτιγγέριος λεγόμενος πίναξ ἐστὶν ὁ πρῶτος μετ' ἀκριβείας τινὸς καταρτισθεὶς (230 μ. Χ.) ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στρατιωτικῶν ὁδομετριῶν. Ἄξιον μνείας ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ Πομπονίου Μελᾶ (γεν. 40 μ. Χ.) σύγγραμμα de situ orbis, ὡς καὶ πολλὰ τῶν περιεχομένων εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν Πλινίου τοῦ πρεσβυτέρου (23—79 μ. Χ.). — Τετάρτη περίοδος. Τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου (120 μ. Χ.) ἡ «γεωγραφικὴ ἀφήγησις», περιέχουσα ἐπιστημονικῶς ἐξειργασμένην πᾶσαν τὴν ἕως τότε ὑπάρχουσαν ὕλην, μέχρι καὶ τοῦ ιε' αἰῶνος ἔμεινε τὸ μόνον γενικῶς παραδεδεγμένον διδακτικὸν τῆς γεωγραφίας βιβλίον, ὡς καὶ ἔτι μένει μετὰ τοῦ Στράβωνος ἡ κυριωτέρα πηγὴ τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας. Ἐν αὐτῷ ὁρίζει ἀκριβῶς, καὶ διὰ πλάτους καὶ μήκους, τὰς θέσεις τῶν πόλεων, ὀρέων, κόλπων, κτλ. Συνοδεύουσι δ' αὐτὸ καὶ χάρται ἀκριβῶς διαγεγραμμένοι, κατὰ μαθηματικὰς γραμμὰς, αἵτινες ὡς κύκλοι καὶ οὐχὶ ὡς εὐθεῖαι διατέμνονται. Ἐν Ἀσίᾳ γνωρίζει τὴν Σινικὴν, τὴν Ἰάβαν, ἀλλ' ἔχει ἀτελεῖς ἰδέας περὶ τῆς συναφείας τῆς Ἀσίας μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, ὁμοίως καὶ περὶ τῶν Σκανδιναυϊκῶν χωρῶν. Τὴν τοπογραφίαν προήγαγεν ἔτι μᾶλλον ὁ Ἀρριανὸς (β' αἰὼν μ. Χ.), μάλιστα δ' ἡ ἔκθεσις περὶ τοῦ περίπλου τοῦ Πόντου ὃν διέταξεν ὁ Ἀδριανὸς (137 μ. Χ.). Διὰ τὴν Ἑλλάδα δ' ἰδίως σπουδαῖον σύγγραμμά ἐστὶν ἡ περιήγησις τοῦ Παυσανίου (174 μ. Χ.). Τοῦ δὲ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου (στ' αἰῶνι μ. Χ.) τὰ «ἐθνικὰ» εἰσὶ λεξικὸν ἐπιμελέστατα συνερανισθὲν ἐκ 300 συγγραφέων. Οἱ μικροὶ Γεωγράφοι ἐξεδόθησαν ἐν νεωτέροις χρόνοις εἰς συλλογήν.



**Γεωμετρία,** ἴδ. μαθηματική.

**Γεωμόρος,** ἐν Ἀθήναις, ἴδ. Φυλή. — Ἐν Δωρικαῖς πολιτείαις, ὡς ἐν Συρακούσαις (γαμόρος), ἡ τάξις τῶν πλουσίων καὶ εὐγενῶν, οἵτινες τὰς πόλεις κατοικοῦντες, ἐκαλλιέργουν τὰ κτήματά των διὰ χωρικῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἀρχαίων ὑποταγέντων κατοίκων.

**Γεωπονικοὶ,** οἱ περὶ καλλιεργείας γράψαντες ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Ὁ «Οἰκονομικὸς λόγος» τοῦ Ξενοφῶντος, πολλὰ ἐν Ἀριστοτέλει καὶ τῷ μαθητῇ αὐτοῦ Θεοφράστῳ, ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. Ἐκ τούτων δὲ καὶ ἐκ πολλῶν ἀπολεσθέντων συγγραμμάτων ἠρανίσατο κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Ζ' (950 μ. Χ.) ὁ Βιθυνὸς Κασσιανὸς Βάσσος 20 βιβλία Γεωπονικῶν. Εἰς τὴν ἐπιστήμην δὲ ταύτην οἱ Ῥωμαῖοι μάλιστα ἐπεδόθησαν, καὶ ἐν αὐτοῖς διαπρέπει ὁ Τερέντιος Οὐάρρων, καὶ τοῦ Βιργιλίου τὰ Γεωργικὰ, περιέλαβον αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ποίησιν.

**Γεωργία,** ἴδ. Ἰβηρία.

**Γῆς ἀναδασμὸς,** ἴδ. Σεισάχθεια.

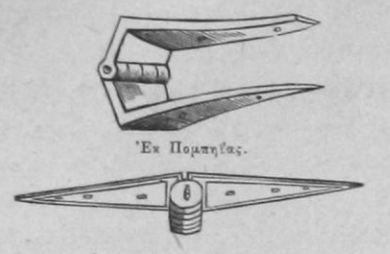
**Γίγαντες,** καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 185), υἱοὶ τῆς Γῆς, ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ἀκρωτηριασθέντος Οὐρανοῦ, τεράστιοι τὸ ὕψος καὶ τὴν δύναμιν, καὶ εἶχον, κατὰ μεταγενεστέρους ποιητὰς, ὄφεις ἀντὶ τῶν ποδῶν. Ἐπαναστατήσαντες, ὡς οἱ Τιτᾶνες, μεθ' ὧν συγχέονται, κατὰ τῶν θεῶν, καὶ κατ' ἄλλους ἀλλαχοῦ, ἐν Ἀρκαδίᾳ, Θεσσαλίᾳ, εἰς τὴν Παλλήνην, τὴν μακεδονικὴν ἢ τὴν θρᾳκικὴν, διὰ βράχων καὶ κορμῶν δένδρων αὐτοὺς προσβαλόντες, ἐθανατώθησαν πάντες, συμπράττοντος μετὰ τῶν θεῶν καὶ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπολλόδ.



Α, 6, 1). Ὀνόματα τινῶν ἐξ αὐτῶν μνημονεύονται ταῦτα· Ἀλκυονεὺς, Πορφυρίων, Ἄγριος, Ἐφιάλτης, Πάλλας, Ἐγκέλαδος, Κλύτιος, Θόων, Ἱππόλυτος, Πολυβότης, Εὔρυτος. Τὴν πάλην ταύτην συνεχῶς παρίστα ἡ ἀρχαία τέχνη, ὡς ὁ Φειδίας ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς, ὁ Πολύγνωτος εἰς τὴν ζωοφόρον τοῦ ἐν Ἀργολίδι Ἡραίου, οἱ Περγαμινοὶ καλλιτέχναι εἰς τὸν μέγαν ναὸν τῆς Περγάμου. — Ὁ δ' Ὅμηρος τοὺς λέγει «λαὸν ἀτάσθαλον,» καὶ τοῖς δίδει βασιλέα τὸν Εὐρυμέδοντα (Ὀδ. Η, 58. 206. Κ, 120).

**Γίγγλυμος,** ἄρθρωσις, κλείδωσις τῶν μελῶν τοῦ σώματος, καὶ κατὰ μεταφορὰν,

τῶν μηχανῶν, ἐργαλείων κτλ., ὡς αἱ τῆς εἰκόνος.



Ἐκ Πομπηΐας.

Ἐκ τοῦ Βριττ. Μουσείου.

**Γλαύκη,** 1) ἴδ. Ἀργοναῦται. — 2) ἴδ. Αἰακός.

**Γλαυκίας,** 1) Αἰγινήτης γλύπτης, διάσημος διὰ τὴν ἔκφρασιν, ποιήσας χαλκοῦν ἀνδριάντα τοῦ Γλαύκωνος σκιαμαχοῦντος, περὶ Ὀλ. 70 (Παυσ. ΣΤ, 10. — Ῥαγκ. Ἀπ. ΙΓ, 172). — 2). Σοφὸς ἰατρὸς, εἷς τῶν πρώτων ἐξηγητῶν τοῦ Ἱπποκράτους.

**Γλαῦκος,** 1) θεὸς θαλάσσιος (πόντιος), μαντικός. Κατ' ἀρχὰς ἐλατρεύετο ἐν Ἀνθηδόνι τῆς Βοιωτίας· εἶτα ἐρρέθη ναυπηγὸς καὶ πηδαλιοῦχος τῆς Ἀργοῦς, καὶ ἐγένετο θαλάσσιος δαίμων. Ὡς διηγοῦντο οἱ Ἀνθηδόνιοι, φαγών ποτε φῦκος ἐφ' οὗ εἶδεν ἀναζήσαντας νεκροὺς ἰχθῦς, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὁ Ὠκεανὸς καὶ ἡ Θέτις τὸν κατέταξαν μετὰ τῶν θεῶν. Κατ' ἄλλους, κατοικία του ἦν ἡ Δῆλος, ἔνθα συμμαντεύων μετὰ τῶν Νηρηίδων, αὐτὸς ἐδίδαξε τῷ Ἀπόλλωνι τὴν μαντικήν. Πατὴρ αὐτοῦ λέγεται, ὑπ' ἄλλων ἄλλος, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Κοπεὺς, ὁ Πόλυβος, ὁ Ἀνθηδών. Παριστᾶτο δὲ συνήθως ὡς γέρων, μακρὸν ἔχων πώγωνα, καὶ τὸ σῶμα εἰς ἰχθῦν ἀπολῆγον. Ἐν Κορίνθῳ δ' ἐλέγετο υἱὸς Σισύφου καὶ Μερόπης, σύζυγος Εὐρυμέδης καὶ πατὴρ τοῦ Βελλεροφόντου (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 172), σπαραχθεὶς ἐν Ἰωλκῷ ἐπὶ τῶν ἐπικηδείων ἀγώνων τοῦ Πελίου ἀπὸ τῶν ἐκμανέντων του ἵππων, καὶ ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ ὡς δαίμων ταράξιππος, τοὺς ἵππους εἰς τοὺς ἰσθμικοὺς ἀγῶνας ἐκφοβίζων. Κατ' ἄλλην δόξαν ὅμως ἦν ὁ Βελλεροφόντης υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Ὡς δισέγγονος δ' αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ἕτερος Γλαῦκος, υἱὸς Ἱππομάχου, βασιλέως τῆς Λυκίας, υἱοῦ τοῦ Βελλεροφόντου, ἀνδρεῖος σύμμαχος τοῦ Πριάμου, καὶ ξένος τοῦ Διομήδους (Ὁμ. Ἰλ. Β, 876. Ζ, 119. Μ, 309. 387. Ξ, 426. Π· 490), φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἴαντος. — 2) Υἱὸς τοῦ Μίνωος καὶ τῆς Πασιφάης, ὡς παιδίον πνιγεὶς εἰς πίθον μέλιτος, καὶ ὑπὸ τοῦ μάντεως Πολυίδου ἀναστηθεὶς (Ἀπολλόδ. Γ, 3, 1. 2). — 3) Γλύπτης Χῖος (Ὀλ. 22-40) ἐφευρὼν τὴν κόλλησιν τοῦ σιδήρου (Ἡρδ. Α, 25.-Παυσ. 1, 16, 1). — 4) Ἕτερος, ποιήσας ἐν Ὀλυμπίᾳ σύμπλεγμα μετὰ Ὀλ. 78 (Παυσ. Ε, 6).

**Γλαυξ,** ἱερὰ τῇ Παλλάδι, παρὰ τῇ θεᾷ παριστωμένη, εἰς τὰ νομίσματα τῶν Ἀθηνῶν ἐπιγεγλυμμένη, καὶ νίκης καὶ εὐτυχίας ἄγγελος, ὅθεν τὸ λόγιον γλαὺξ ἵπταται, ἐπὶ χρηστοῦ οἰωνοῦ. Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας (φέρειν) δ' ἐσήμαινε τὸ περιττόν τι λέγειν ἢ πράττειν, ἕνεκα τῶν πολλῶν γλαυκῶν αἴτινες ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον.



**Γλυκέρα,** ὡραία νέα Σικυωνὶς, τὸ πρότυπον τῆς στεφανοπλόκου, περιφήμου εἰκόνος τοῦ Παυσίου (Pl. XXXV, 123).

**Γλύκων,** 1) Ἕλλην λυρικὸς, καθ' ὃν ἐκλήθη ἴδιόν τι μέτρον. — 2) Γλύπτης Ἀθηναῖος χρόνων Ῥωμαϊκῶν, ὁ ἐργασθεὶς τὸν Φαρνέσιον Ἡρακλῆ κατὰ πρωτότυπον τοῦ Λυσίππου (Ῥαγκ. Ἀπ. ΙΓ, 404).

**Γλυπτικὴ,** ἴδ. Πλαστική.

**Γλῶσσα,** 1) παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ὁ εἴς τινα μέρη ἢ εἴς τινας ἐποχὰς ἰδιαίτερος τρόπος τοῦ ἐκράζεσθαι, ἢ ἡ ἰδιαιτέρα λέξεών τινων χρῆσις. Καὶ ἐν Ἀθήναις μὲν ἤδη εἶχεν ἀρχίσει ἡ τοιούτων λέξεων συλλογή· πρὸ πάντων ὅμως ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐστράφη πρὸς αὐτὴν ἡ προσοχὴ, καὶ τοιοῦτοι γλωσσογράφοι, γράψαντες, γλωσσάρια τῆς ἀρχαιοτέρας ἑλληνικῆς ἦσαν ὁ Ἡσύχιος, ὁ Σουίδας, ὁ Πολυδεύκης, ὁ συντάξας τὸ Μέγα ἐτυμολογικόν. Εἶτα δὲ καὶ ἐν Ῥώμῃ πολλὰ ἐγράφησαν, ἀφορῶντα τὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας λατινικῆς. — 2) ἡ γλωττὶς, τὸ μέρος τοῦ αὐλοῦ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα. — 3) Λωρίον τῆς ὑποδέσεως.



**Γνωμικὴ ποίησις,** ἡ ὡς ἀντικείμενον ἔχουσα γνώμας καὶ διδάγματα, τὰ τελευταῖα πορίσματα πρακτικῆς φιλοσοφίας, ἐφαρμοσμένης εἰς τὴν ἠθικὴν, εἰς τὴν πολιτικὴν, εἰς τὸν κοινὸν βίον. Παρὰ τοῖς Ἕλλησι ποιηταῖς, παρὰ Πινδάρῳ, παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ ἄλλοις πολλὰ ἀπαντῶνται γνωμικὰ ἐν ὡραίοις στίχοις ἐκπεφρασμένα. Τοιαῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δίστιχα, ἦσαν ἐν Ἀθήναις ἐπιγεγραμμένα, ἐπὶ τῶν Ἑρμῶν, πρὸς διδασκαλίαν τοῦ λαοῦ· ὑπῆρχον δὲ, κατὰ τοὺς πρώτους μάλιστα χρόνους, καὶ ποιηταὶ ὧν ἡ Μοῦσα διὰ τοιούτων ἰδίως ἔργων, ὧν τινα ἐλάμβανον διαστάσεις ἐλεγείων (ἴδ.), ἐπενήργει ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Σόλων, ὁ Ξενοφάνης, ὁ Ἀρχίλοχος, πρὸ πάντων ὁ Θέογνις καὶ ὁ Φωκυλλίδης. Ὁ δὲ Σιμωνίδης καὶ ὁ Εὔηνος, προσέτι καὶ ὁ μυθοποιὸς Αἴσωπος ἐκαλλιέργησαν μᾶλλον τὸ ἐπίγραμμα, προϊὸν ἤδη τῆς τέχνης, καὶ οὐχὶ, ὡς τὰ γνωμικὰ, ἀμέσως ἐκ τοῦ πρακτικοῦ βίου προκύπτον· καὶ τὴν γνωμικὴν ποίησιν διεδέχθη μετὰ ταῦτα ἡ διδακτικὴ, ἥτις οὐχὶ ἀποφθέγματα, ἀλλὰ σκέψεις ἠτιολογημένας στιχουργεῖ.

**Γνώμων,** ἴδ. Ἡμέρα.

**Γνώριμοι,** ἦν μία τῶν λέξεων ἥτις ἐνέφαινε τοὺς πλουσίους καὶ εὐγενεῖς, ἕτεραι δὲ ἦσαν ἐπιφανεῖς, χαρίεντες, ἐπιεικεῖς, καλοὶ κἀγαθοὶ, ὑπέροχοι, δυνατοὶ, ἄριστοι, βέλτιστοι· καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν αὐτῶν πλούσιοι, εὔποροι, παχεῖς. Κατ' ἀντίθεσιν δὲ τούτοις ἦν ὁ δῆμος, καὶ ἦσαν οἱ κακοὶ, οἱ δειλοὶ, οἱ πονηροὶ, ἤτοι οἱ τοῦ κοινοῦ λαοῦ.

**Γοητεία.** Οἱ ἀρχαῖοι, τὴν μαντικὴν (ἴδ.) δεχόμενοι ὡς δύναμιν δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος, ὑπερπηδῶν τὰ ὅρια τῶν ἰδίων ἀντιλήψεων, δύναται νὰ ἐμβλέψῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἀλλὰ τοῦτο ὡς ὄργανον μᾶλλον θείας ἐμπνεύσεως, εὐκόλως ἐκ τῆς βαθμίδος ταύτης κατήρχοντο εἰς ἄλλην κατωτέραν προλήψεων, τὴν τῆς γοητείας, καθ' ἣν τινες ἀντιποιοῦνται, καὶ ὑπὸ τῶν εὐπίστων νομίζονται κεκτημένοι δύναμιν ὑπερφυσικήν. Τὰς τοιαύτας δόξας ἐπιδιώκει καὶ ἐκμεταλλεύεται παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ἡ ἀγυρτία, καὶ θῦμα αὐτῶν γίνεται ἡ ἀμάθεια. Οὕτως ὑπῆρχον μάγοι παρὰ τοῖς βαρβάροις τῆς Ἀσίας, παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, τοῖς Πέρσαις, τοῖς Χαλδαίοις, τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ μετὰ ταῦτα παρὰ τοῖς Ἑβραίοις. Καὶ ἐν Ἑλλάδι δὲ παρ' Ὁμήρῳ ἤδη ἀπαντῶνται ἴχνη μαγείας· οὕτω μαγικὸν ἦν τὸ φάρμακον τῆς Ἑλένης (Ὀδ. Δ, 220), καὶ γοητεία ἦν ἡ ἐπαοιδὴ, δι' ἧς οἱ παῖδες τοῦ Αὐτολύκου ἐμπόδισαν τὴν ῥοὴν τοῦ αἵματος τῆς πληγῆς τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Τ, 457), καὶ γοητείας ἐνήργουν ἡ ῥάβδος καὶ τὰ φάρμακα τῆς Κίρκης, μεταμορφούσης τοὺς ἀνθρώπους εἰς χοίρους καὶ λέοντας, καὶ τὸ δοθὲν τῷ Ὀδυσσεῖ ἀντιφάρμακον μῶλυ, καὶ τοιαύτη ἦν καὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἡ νεκρομαντεία (Ὀδ. Κ, 503, ἐπ. Λ, 1). Ἐπενήργησε δὲ μετὰ ταῦτα ἔτι μᾶλλον ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀσιανὴ πίστις εἰς τὴν μαγείαν διὰ τῶν συγγενῶν θρησκευμάτων. Ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀνεβίβαζον αἱ προλήψεις τὴν μαγικὴν ἐνέργειαν καὶ εἰς τοὺς ἥρωας καὶ εἰς τοὺς θεούς. Οὕτω, πλὴν τοῦ Ἑρμοῦ, παρ' οὗ ἐδόθη τὸ μαγικὸν μῶλυ, καὶ οὐ μαγικὴ ἦν ἡ ῥάβδος, καὶ πλὴν τοῦ μαγικοῦ κεστοῦ τῆς Ἀφροδίτης, ἡ Ἑκάτη ἦν πρὸ πάντων ἡ τῆς γοητείας θεὰ, ἡ νυκτερινὴ καὶ ὑπόγειος, ἧς τὰ μυστήρια ἐν βρονταῖς καὶ ἀστραπαῖς ἐτελοῦντο καὶ διὰ παρουσίας παντοίων

φαντασμάτων (Θεόκρ. Β, 15. — Virg. Æ. 4511). Ὡς δὲ τῆς σελήνης θεὰ, ταὐτίζεται μετὰ τῆς Ἑκάτης συνεχῶς καὶ ἡ Ἄρτεμις, καὶ αὐτὴ μαγικὰ διδάσκουσα λόγια καὶ ποτὰ παράγουσα καὶ εἰς παραφροσύνην ἐμβάλλουσα. Μία δὲ τῶν κυριωτάτων θεοτήτων τῶν γοητειῶν ἦν ἡ Φρυγία Μήτηρ θεῶν. Αὐτῆς οἱ ἱερεῖς παντοίας ἐξετέλουν μαγείας καὶ δηλητήρια παρεσκεύαζον· αἱ δὲ φρυγικαὶ πομπαὶ περιγράφονται ὡς γοητεῖαι καὶ μαγεῖαι καὶ περιδρομαὶ καὶ τυμπανισμοὶ καὶ καθαρμοί. Ἥρωες δὲ μάγοι ἦσαν ἐν ἄλλοις ὁ Δαίμων τῆς Τεμέσης (Στρϐ. ΣΤ, 255.—Παυσ. ΣΤ, 6, 7), ὁ Λακεδαιμόνιος Ἀστράϐακος (Ἡρδ. ΣΤ, 61, 69). Τοιαῦτα μαγικὰ ὄντα εἰσὶ παρ' Ὁμήρῳ καὶ αἱ Σειρῆνες (Ὀδ. Μ, 39), ἡ θυγάτηρ τοῦ Αὐγείου Ἀγαμήδη (Ἰλ. Λ, 740), ἡ Ἑλένη καὶ ἡ Κίρκη, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς γόησσαι θεωρούμεναι (Ἡρδ. ΣΤ, 61.—Ovid. Met. XIV, 346), καὶ Μήδεια, θυγάτηρ τῆς Ἑκάτης καὶ τοῦ γόητος Αἰήτου, διδαχθεῖσα παρὰ τῆς μητρός της τὴν μαγικὴν, καὶ ὡς ἡ ὑπερτάτη αὐτῆς παραστάτις ὑπὸ τῶν ποιητῶν φημιζομένη, τὰ νέφη διοικοῦσα, ϐάση καὶ ὄρη σείουσα, δένδρα ἐκριζοῦσα, τὴν σελήνην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατασπῶσα. Ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἡρώων, πλὴν τοῦ Αἰήτου, ὁ Πέρσης, πατὴρ τῆς Ἑκάτης, ὁ Ἡρακλῆς, εἷς τῶν Ἰδαίων Δακτύλων, ἱερεὺς τῆς Κυϐέλης, οἱ Ἰταλοὶ ϐαίμονες Πίκος καὶ Φαῦνος, καὶ οἱ Καϐεῖροι, Κυρύϐαντες, Κουρῆται, Τελχῖναι. Τοιοῦτοι κατωτέρας τάξεως ϐαίμονες ἦσαν καὶ οἱ Κέρκοπες, ἡ Ἔμπουσα, αἱ Λάμιαι, ἡ Γελλὼ, κατὰ τὴν δόξαν τῶν Λεσϐίων κόραι νέαι ἀποθανοῦσαι, αἵτινες φονεύουσι ϐρέφη καὶ τρώγουσι τὸν σπλῆνα αὐτῶν· αἱ Στρίγες (ν. Στρίγλαι), κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ποιητὰς (Hor.—Ov.), ϐαίμονες ὑπὸ σχῆμα πτηνῶν, ῥοφῶσι τὸ αἷμα καὶ τὰ ἐντόσθια τῶν ϐρεφῶν, τὴν δύναμιν ἀφαιροῦσαι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν· κατὰ τοὺς αὐτοὺς δὲ καὶ τὰ πνεύματα τῶν ἀποθανόντων πολλάκις ἐπιφαινόμενα ἐϐασάνιζον τοὺς ζῶντας.—Ἄνθρωποι δὲ, μαγικὴν κεκτημένοι δύναμιν μνημονεύονται ὁ Ὀρφεὺς ἐκ τῶν μυθικῶν προσώπων· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἱστορικῶν ὁ Πυθαγόρας, εἰς ὃν δημώδεις παραδόσεις μαγείας ἀπέδιδον, ὡς μυθώδεις ὁδοιπορίας, εἰς ᾅδου κάθοδον, σχέσεις μετὰ τῶν Ἰουδαίων, Βραχμάνων, Αἰγυπτίων καὶ Μάγων· ὁ Ἐμπεδοκλῆς, οὗ μαθητὴς ἐπὶ μαγείᾳ ἦν ὁ Λεοντῖνος Γοργίας, καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ὁ Δημόκριτος, μαθητεύσας παρὰ τῷ Πέρσῃ Ὀσθάνῃ. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων δὲ τάττονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὁ Μελάμπους (Ἡρδ. Β, 49), ὁ Ἐπιμενίδης, ὁ Μουσαῖος (Ἡρδ. Ζ, 6.—Πλάτ. Πρωταγ. 316), ὁ Βάκις (Ἡρδ. Η, 96), ὁ Ἄϐαρις (Ἡρδ. Δ, 36.—Πλάτ. Χαρμ. 158). — Οἰκογένειαι δὲ ἐπὶ γοητείᾳ περιϐόητοι ἦσαν οἱ Ἰαμίδαι ἐν Ὀλυμπίᾳ, οἱ Κυτιδαι ἐν Τροίᾳ, ὡς τοιαῦται ἦσαν καὶ αἱ Σιϐύλλαι ἐν Ῥώμῃ, ἔνθα ἡ δεισιδαιμονία πολὺ μᾶλλον ἐκορυφώθη ἢ ποτὲ ἐν Ἑλλάδι. — Ἐπαιτείαν δὲ ἤσκουν, τὴν μαγείαν ἐπαγγελλόμενοι παρὰ τῷ ὄχλῳ, οἱ ἀγύρται, Μηναγύρται, Μητραγύρται, Ὀρφεοτελεσταὶ, οἵτινες καὶ φαρμακομάντεις, ἰατρομάντεις, ἀπομάκται, καθαρταὶ, ϐωμολόχοι ἐπωνομάζοντο, καὶ ὧν ὀπαδοὶ ἦσαν γραῖαι εἰς τὴν μαγείαν ἐπιδιδόμεναι, ὡς ἡ μήτηρ τοῦ Αἰσχίνου Γλαυκοθέα (Δημοσθ. π. Στφ. 314.—Θεόκρ. Β, 92. — Πλατ. Πολ. Β, 364.—Mart. XI, 85.—Ov. Met.—Gen. d. b. vit. 26). Ἐν δὲ τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει περιεφέροντο ὑπὸ τὰ ὀνόματα μάγων, Βαϐυλωνίων, Χαλδαίων, μαθηματικῶν, Ἱερέων τῆς Ἴσιδος, σμήνη τυχοδιωκτῶν, πάντα δόλον καὶ πᾶσαν κακοήθειαν ἐξασκούντων.—Ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις ἡ κυρίως πατρὶς τῆς μαγείας ἦν ἡ Κολχὶς, ἔδρα τῆς τοῦ Αἰήτου οἰκογενείας· εἶτα δ' ἡ Θεσσαλία, καὶ μάλιστα ἡ πόλις Ὑπάτη. Ἐν Ἰταλίᾳ δ' ἠσκεῖτο ἡ μαγεία μάλιστα παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς, Σαϐίνοις καὶ Μαρσοῖς.—Μετεχειρίζοντο δ' οἱ παντοῖοι οὗτοι γόητες κυρίως ἐπῳδὰς, ὅτε καὶ ἐπαοιδοὶ ἐλέγοντο· προσέτι ἀρὰς, πολλάκις ἀκαταλήπτους, ἐκ ϐαρϐάρων γλωσσῶν. Ὡς ἰσχυρότατον φυλακτήριον, ὃ καὶ ὁ Κροῖσος ἔφερεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἐθεωροῦντο αἱ ἐπὶ τοῦ ϐάθρου, τῆς ζώνης καὶ τοῦ στέμματος τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐπιγεγραμμέναι αὗται λέξεις· Ἄσκι (ἢ ἄσκιον), κατάσκι (ἢ κατάσκιον), λὶξ (ἢ αἴξ), τέτραξ (ἢ τέτρας), δαμνομενεὺς, αἶσια, δηλοῦσαι δῆθεν· «Σκότος, φῶς, γῆ, ἔτος, ἥλιος, ἀληθὴς φωνή.» Προσέτι μετεχειρίζοντο οἱ ἀγύρται τὰ φάρμακα, ὡς τὸ μῶλυ, τὸ πόλιον ἢ τριπόλιον, τὸν ἀσφόδελον, τὴν σιδηρῖτιν (καὶ ἱεροϐοτάνην καλουμένην) κτλ. ἅπερ ἐνομίζετο ὅτι μετὰ δυσχερειῶν καὶ κινδύνων ἐξερριζοῦντο (Ὁμ. Ὀδύσ. Κ, 305. — Pl. XXX, 2). Ἰσχυρότεροι δὲ τῶν φαρμάκων καὶ σωτηριώδεις πάντοτε ἦσαν οἱ μαγικοὶ λίθοι, εἴτε ἀερόλιθοι, εἴτε ἐκ μυστικοῦ ἐδάφους ἀνασκαπτόμενοι, καὶ φερόμενοι πολλοὶ ὡς περίαπτα, περιάμματα, τελέσματα, ἐνεπίγραφα πολλάκις καὶ διὰ συμϐολικῶν γραμμάτων (ὡς Ἀϐρακαδάϐρα), δακτύλιοι, ὡς ὁ τοῦ Γύγου (Πλάτ. Πλ. Β, 359), μαγικαὶ καταδέσεις ἢ καταδεσμοὶ (Πλάτ. Νομ. ΙΑ, 933), ζῶναι, στέμματα, μαγικοὶ ἀριθμοὶ, μουσικὴ, ζωϊκαὶ οὐσίαι, (ὑαίνης, ϐάτραχοι, ὀστᾶ ἀνθρώπινα). —Διὰ τῶν γοητειῶν δ' ὑπετίθετο ὅτι κατεϐιϐάζετο ἡ σελήνη, ἐσκοτίζετο ὁ ἥλιος, οἱ ἀστέρες ἐξετρέποντο, ἡ γῆ ἐσχίζετο, ϐάση καὶ ὄρη ἐσείοντο, τῶν ποταμῶν ὁ ῥοῦς ἀνεστέλλετο (Πλάτ. Γοργ. 513.—Ov. Met. VII. —Virg. Æ. IV. —Hor. Ep. V). Ἐπῳδαὶ καὶ ἄλλαι μαγεῖαι προὐκάλουν ἢ ἐμάκρυνον καταιγίδας, ϐροχὰς, χιόνα, χάλαζαν, εὐφορίαν κτλ. ἄψυχα ὄντα ἐγίνοντο ἔμψυχα (Λουκ. Φιλοψ. ΝΕ), θηρία ἐτιθασσεύοντο, καὶ πρὸ πάντων οἱ Μαρσοὶ ἦσαν οἱ ἐξημεροῦντες τοὺς ὄφεις. Ἄνθρωποι ἐϐάσκαινον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ἰδίως αἱ διπλῆν κόρην ὀφθαλμοῦ ἔχουσαι γυναῖκες, καὶ ἠδύναντο νὰ ἐπιφέρωσιν ἀσθενείας, θάνατον, καὶ αὐτὴν τὴν εἰς ζῷα μεταμόρφωσιν. Ἀλλ' ἡ μαγεία ἠδύνατο νὰ ἰάνῃ πάλιν τὰ δεινὰ ἃ αὐτὴ ἐπέφερε. Κλάδοι δάφνης καὶ ἄλλων τινῶν φυτῶν, ἢ κρανία ἀναρτώμενα εἰς τὰς θύρας, ἔσωζον τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐργαστήρια ἀπὸ ϐασκανίας· ἐν Ῥώμῃ δὲ λίαν ἐπιτήδεια πρὸς τοῦτο ἐθεωροῦντο τὰ ἑλληνικὰ λόγια. Ἤνοιγον δ' οἱ μάγοι καὶ θύρας, καὶ εἰσέπεμπον ἢ ἐξέπεμπον οἰκιακὰ δαιμόνια. Καὶ ἐρωτικὰ δὲ φίλτρα κατεσκευάζοντο, καὶ ἡ ἴυγξ (σεισουράδα) εἰς τροχὸν στρεφομένη, ἐπανέφερε τὸν ἄπιστον ἐραστὴν (Θεόκρ. Β). Μάγοι ἐπέτων διὰ τοῦ ἀέρος ἐπὶ ὀϐελῶν, ὡς ἔπτη ὁ Ἄϐαρις ἐπὶ ϐέλους ὃ ἔλαϐε παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ ψυχὴ των πολλάκις ὡδοιπόρει μακρὰν τοῦ σώματος, καὶ συγχρόνως παρίσταντο πολλαχοῦ (ὡς ὁ Πυθαγόρας, ὁ Τυανεὺς Ἀπολλώνιος). Διὰ τοῦ Ἀστροϐόλου, μέλανος πολυτίμου λίθου, στόλοι καὶ πόλεις ἐνικήθησαν κατὰ Πλίνιον (XXXVII, 9), καὶ διὰ μαγειῶν λαοὶ ὑπετάγησαν. Ἐν Σπάρτῃ διὰ τοῦ Γορτυνίου Θαλήτου, ἐν Ἀθήναις διὰ τοῦ Ἐπιμενίδου, καὶ ἀλλαχόσε δι' ἄλλων, μαγικὰ ᾄσματα καὶ μουσικὴ ἐκάθαιρον τὰς πόλεις ἀπὸ ἐπιδημιῶν. — Πρὸς σκοποὺς μαντικοὺς μετεχειρίζοντο τὴν νεκρομαντείαν (νεκύαν) ψυχαγωγοὶ, ἐπικαλούμενοι ἐκ τοῦ ᾅδου τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 23), καὶ ἐν Ῥώμῃ γνωστοὶ ἄνδρες, ὡς ὁ Ἄππιος, φίλος τοῦ Κικέρωνος, καὶ αὐτὸς ὁ Νέρων, ἐπίστευον καὶ ἐπεδίδοντο εἰς ταύτην τὴν τέχνην. Οἱ νεκρομάντεις ἀπετέλουν καὶ αὐτοὶ συντεχνίαν, ὡς οἱ λοιποὶ γόητες· ὑπῆρχον ἐνιαχοῦ, ὡς ἐν Θεσπρωτίᾳ παρὰ τῷ Ἀχέροντι (Ἡρδ. Ε, 92), ἐν Φυγαλείᾳ τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ὡρισμένα νεκρομαντεῖα ἢ ψυχοπομπεῖα. Ὅτε ἄνθρωποι κατελαμϐάνοντο ὑπὸ δαιμόνων, καὶ ἦσαν δαιμονιζόμενοι, δαιμονιόληπτοι, ἐνεργούμενοι, ἀπηλλάττοντο διὰ ῥιζῶν, δακτυλίων, τριχῶν, ὀνύχων, πτυσμάτων, λογίων Ἐφε-

σίων ἤ, εἶτα, τοῦ Σολομῶντος. Καὶ εἰς δουλείαν δ' ὑπεβάλλοντο δαίμονες, καὶ τοῦτο κυρίως ἐλέγετο γοητεία, κατ' ἀντίθεσιν τῇ λοιπῇ μαγείᾳ, ἤ γοητεία καὶ μαγεία, κατ' ἀντίθεσιν τῇ θεουργίᾳ καὶ τελετουργίᾳ. -- Οἱ ὑπὸ τοῦ Μελάμποδος, Μουσαίου, Ἐμπεδοκλέους κτλ. ὑποτιθέμενοι ὅτι εἰσήχθησαν καθαρμοί, καθάρσεις, τελεταί, λύσεις, ἀποτροπιασμοί, κτλ., ἀπέβλεπον παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Τυρρηνοῖς καὶ τοὺς ὑπερτάτους θεοὺς, μάλιστα τοὺς ξένους· ἀλλὰ κυρίως τοὺς ὑποχθονίους ὡς τροπαίους, λυσίους, καθαρσίους, ψυξίους, ἀγνίτας, ἀποπομπαίους ἐπικαλουμένους, οὓς θυσίαι, προσευχαί, πομπαί, μαγικαὶ ῥήσεις, ὡς καὶ ἀπειλαὶ ἤθελον ἱλέους νὰ καταστήσωσι, πρὸς ὃ παντοῖα ἐχρησίμευον μαγκανεύματα, οἷον Κρητικὰ φυτά, αἰγυπτιακὰ πτηνά, ἰβηρικὰ ὀστᾶ, χῶμα τῆς Λήμνου, διωπτῆρες διαδεδεμένοι διὰ μαγικῆς κλωστῆς, χρυσοῦς κύκλος μετὰ σαπφείρου, καὶ ταῦτα πρὸς θεραπείαν ἀσθενειῶν, βλάβην τῶν ἐχθρῶν, ἀποτροπὴν τῆς ὀργῆς μαγικῶν θεοτήτων, ἐξιλασμὸν ἰδίων ἁμαρτημάτων ἢ τῶν τεθνεώτων, καὶ ἰδίως ἀπόλαυσιν τῶν μετὰ θάνατον ἀγαθῶν. Οἱ τοὺς ἱλασμοὺς τελοῦντες ὑπεβάλλοντο εἰς νηστείαν, εἰς θαλάσσιον βάπτισμα, ἐπὶ ἡμέρας ἔμενον καθήμενοι ἢ ἔκειντο ἐπὶ τῶν νώτων· καὶ ἐκ τῶν στοιχείων τούτων συνέστη ἡ θεουργικὴ μαγεία τῶν Νεοπλατωνικῶν, δοξαζόντων ὅτι ἡ ψυχὴ, ἀπόρροια τοῦ ἀπολύτου, δι' αὐστηρῶν ἀσκήσεων, παντοίων τελετῶν καὶ μαγικῶν συσκευῶν ἠδύνατο νὰ συνδεθῇ μετὰ τῶν θεῶν ἐν μυστικῇ ἑνότητι, τὴν θείαν δύναμιν οὕτως ἰδιοποιουμένη. Ἡ θεωρία δ' αὕτη, διϊσχυρίζοντο οἱ αὐτὴν πρεσβεύοντες, ὅτι ἀνῆκε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ οὐχὶ τῇ μαγικῇ.— Ἡ πολιτεία ἐν Ἑλλάδι δὲν ἀπηγόρευεν οὐδὲ κατεδίωκε τὴν μαγείαν· ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐπωφελεῖτο αὐτῆς, ὡς ἀποτελούσης μέρος τῆς θρησκείας. Οὕτως ὡς πολιτικοὶ χρησμοὶ ἐξελαμβάνοντο ἐν Ἀθήναις οἱ τοῦ Μουσαίου καὶ οἱ τοῦ Βάκιδος (Ἡρδ. Z, 6), καὶ ὁ Ἐπιμενίδης ἐκλήθη ἐκεῖ πρὸς ἐξαγνισμὸν τῆς πόλεως. Ὁμοίως καὶ Θεσσαλοὶ ψυχαγωγοὶ ἐκλήθησαν εἰς Σπάρτην κατὰ τοῦ φαντάσματος τοῦ Παυσανίου. Ἡ Θεωρὶς καὶ ὁ Νίνος κατηγγέλθησαν τῷ ὄντι ἐν Ἀθήναις καὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, ἀλλ' οὐχὶ ἕνεκα τῆς μαγείας, ἀλλ' ἕνεκα τῆς κακούργου χρήσεως ἣν αὐτοὶ ἐποιήσαντο. Καὶ ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεδιώκετο ἡ μαγεία μόνον ὅταν ἐγίνετο ἐγκληματικὴ ἐφαρμογὴ αὐτῆς, καὶ εἶτα ὅτε οἱ ξένοι ἀγύρται ἠπείλουν τὴν βιομηχανίαν τῶν ἐγχωρίων χρησμολόγων. Ἀπηγόρευσαν δὲ τέλος αὐτὴν οἱ αὐτοκράτορες μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ χριστιανισμοῦ.

**Γολγοί,** πόλις τῆς Κύπρου, ἵδρυμα τοῦ Σικυωνίου Γολγοῦ, ἔχουσα ναὸν Ἀφροδίτης (Θεόκρ. ΙΕ, 100. — Παυσ. Η. 5. 2).

**Γόμφοι,** φρούριον ἐν Θεσσαλίᾳ πρὸς



τῇ Ἠπείρῳ (ν. Παλαιὰ Ἐπισκοπή). Κατε-



στράφη ὑπὸ Καίσαρος, καὶ εἶτα ἀνῳκοδομήθη.

**Γόννος** ἢ Γόννυς, πόλις τῶν Περραιβῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ, κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τεμπῶν (ν. Λυκόστομον, μετ' ἐρειπίων). (Ἡρδ. Z. 128. 173. — Πολϐ. ΙΖ. 23. ΙΗ. 10).

**Γόρδιος δεσμὸς.** Εἰς τὴν πόλιν Γόρδιον, ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τῆς Φρυγίας, ὁ Ἀλέξανδρος εὗρεν εἰς ναόν τινα δι' ἁλύτου δεσμοῦ προσδεδεμένον ζυγὸν, περὶ οὗ διηγοῦντο τοιαῦτα· ὅτι γεωργός τις, Γόρδιος καλούμενος, εἶδέ ποτε ἀετὸν καταβάντα καὶ καθεσθέντα εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἁμάξης του· νέα δέ τις μάντις ἐκ Τελμησσοῦ τῷ εἶπεν ὅτι τοῦτο προμηνύει βασιλικὴν ἐξουσίαν. Καὶ τῷ ὄντι μετ' ὀλίγον οἱ Φρύγες, εἰς οὓς ὁ χρησμὸς εἶχε παραγγείλει νὰ ἐκλέξωσι βασιλέα ὃν πρῶτον θ' ἁπήντων ἐφ' ἁμάξης ὀχούμενον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς, ἀπήντησαν καὶ ἀνηγόρευσαν τὸν Γόρδιον, ὅστις ἔγινεν ἱδρυτὴς τῆς δυναστείας καὶ τῆς πόλεως, καὶ τὸν ζυγὸν τῆς ἁμάξης του προσέδεσεν εἰς τὸν ναὸν διὰ δεσμοῦ δυσλύτου, περὶ οὗ ὁ χρησμὸς ἀπεφήνατο, ὅτι ὁ λύσων αὐτὸν θ' ἀποκτήσῃ τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν τῆς Ἀσίας. Ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἀδυνατῶν νὰ τὸν λύσῃ, κατὰ τοὺς μὲν τὸν ἔκοψε, κατὰ τοὺς δὲ ἀφῄρεσε τὸν πάσσαλον ὅστις τὸν συνεῖχε (Ἡρδ. Α. 14. 35. (45.— Ἀρρ. Β. 3. 1.—Πλούτ. Ἀλέξ. 14).



**Γοργίας,** 1) Ἐκ Λεοντίνων τῆς Σικελίας, μαθητὴς τοῦ Ἐμπεδοκλέους κατά τινας, ἦλθε τῷ 427 π. Χ. ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ, μετὰ τοῦ Τισίου εἰς Ἀθήνας ὡς πρέσϐυς τῆς πατρίδος του, ἵνα ζητήσῃ βοήθειαν κατὰ τῶν Συρακουσῶν, καὶ ἐθαυμάσθη διὰ τὴν εὐγλωττίαν του. Εἶτα δ' ἐπανελθὼν καὶ αὖθις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐδίδασκε, κατὰ τοὺς ἐν Σικελίᾳ προδιδάξαντας Τισίαν καὶ Κόρακα, πρῶτος ἐνταῦθα τὴν ῥητορείαν, καὶ ἐπεδίδετο ἰδίως εἰς ῥητορικὰς ἐπιδείξεις, ὡς ἐλέγοντο. Ἑκατοντούτης ἦν ἐν Λαρίσῃ τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἀπέθανε μετὰ τὸν Σωκράτην, ἴσως κατὰ τὸ 375. Ἐπεδίδετο δὲ καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἔγραψε περὶ τοῦ μὴ ὄντος ἢ περὶ φύσεως, ἑπόμενος τῷ δόγματι τῆς ἐλεατικῆς σχολῆς, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἐστὶ μία καὶ ἀναντίρρητος. Ἀντέταττεν ὅμως μᾶλλον τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν πεῖραν ταῖς φιλοσοφικαῖς θεωρίαις, καὶ διαφόρους ἀποδίδων σημασίας εἴς τινας λέξεις, ὡς εἰς τὴν λέξιν εἶναι, διϊσχυρίζετο ὅτι «οὐδὲν ἐστὶν,» εἰ δέ τι ἐστὶν «οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ἐπίγνωσις,» εἰ δὲ καὶ ἐπίγνωσις ὑπάρχῃ, «ἐστὶν ἀδύνατος ἡ αὐτῆς ἔκφρασις.» Τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἀρετῆς δὲν ἐπηγγέλετο, ἀλλ' οὐδὲν ἐδίδασκεν ἐναντίον τῇ ἀρετῇ. Ἐν δὲ τῇ ῥητορικῇ του διδασκαλίᾳ διετείνετο ὅτι ἐπρόκειτο οὐχὶ περὶ ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξωτερικῆς παραστάσεως καὶ τεχνασμάτων διαλεκτικῶν, ὧν νὰ πείθῃ ἡ ὁμοιολήθεια. Ἐπειδὴ δ' ἡ Ἑλλὰς διετέλει ἔτι τότε εἰς τὴν ποιητικὴν αὐτῆς περίοδον, καὶ τὰ ὦτα τῶν Ἑλλήνων ἤθελεν ὁ ῥυθμὸς τότε κυρίως, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Γοργίας ῥυθμικὰς ἐπεδίωκε μᾶλλον φράσεις καὶ ῥητορικὰ σχήματα εὐγλωττότερα ἢ πειστικώτερα, ὥστε καὶ μετὰ ταῦτα Γοργίεια σχήματα τοῦτα ὠνομάζοντο, καὶ γοργιάζειν τὸ κατ' αὐτὰ ὁμιλεῖν. Ἐξεγείρεται δ' αὐστηρῶς ὁ Πλάτων (Γοργ. 417. Μεν. 75) κατὰ τῆς τοιαύτης ῥητορικῆς. Τοῦ ῥήτορος τούτου σώζονται δύο λόγοι: Ἑλένης ἐγκώμιον καὶ Παλαμήδου ἀπολογία, ἀλλ' ἀμφιϐάλλεται ἡ γνησιότης αὐτῶν.— 2) Ῥήτωρ Ἀθηναῖος, διδάσκαλος τοῦ υἱοῦ τοῦ Κικέρωνος, ἀποπεμφθεὶς κατ' εἰσήγησιν τούτου. Σώζονται δ' αὐτοῦ τέσσαρα ϐιϐλία «περὶ σχημάτων διανοίας καὶ λέξεως.»

**Γόργη,** 1) θυγάτηρ Οἰνέως καὶ Ἀλθαίας, γυνὴ Ἀνδραίμονος. — 2) Μία τῶν Δαναΐδων.

**Γοργίδας,** Θηϐαῖος, ἵππαρχος, παραμείνας εἰς Θήϐας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καδμείας ὑπὸ Φοιϐίδου· ἀλλὰ συνεννοούμενος μετὰ τῶν φυγάδων, ἐστρατολόγησε μετὰ τοῦ Ἐπαμεινώνδου σῶμα νέων πολεμιστῶν, οἵτινες μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Θηϐῶν διέπρεψαν εἰς τὴν ἐν Τεγύρᾳ μάχην (375 π. Χ.), καὶ μετὰ ταῦτα ἀπετέλεσαν ὑπὸ τὸν Πελοπίδαν τὸν Ἱερὸν Λόχον. Τῷ δὲ 378 ἐξελέγη ὁ Γοργίδας Βοιωτάρχης (Πλουτ. δ. Σωκρ. Ε. Πελοπ. ΙΔ. ΙΗ. — Πολύαιν. Β, 8, 2).

**Γοργὼ.** Ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 270) παραδέχεται τρεῖς Γοργόνας, τὴν Σθενὼ, τὴν Εὐρυάλην καὶ τὴν Μέδουσαν, θυγατέρας τοῦ Φόρκυος (δι' ὃ καὶ Φορκίδες ἐπιλέγονται) καὶ τῆς Κητοῦς. Κατῴκουν δὲ κατ' αὐτὸν εἰς τὰς δυτικὰς ἐσχατιὰς, πλησίον τῶν

Ἐσπερίδων καὶ ἦσαν ὄντα φοβερά, ὧν ἀπελίθου τὸ βλέμμα, καὶ εἶχον τὴν κόμην ἐξ ὄφεων, καὶ ὄφεις περὶ τὴν ὀσφύν. Μίαν ἐξ αὐτῶν, τὴν Μέδουσαν, ἐφόνευσεν ὁ Περσεύς, βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις ἔκτοτε ἔφερε τὴν φοβερὰν αὐτῆς κεφαλήν, τὸ Γοργόνειον, ἐπὶ τῆς αἰγίδος της. Οἱ καλλιτέχναι δὲ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὸ καλὸν μόνον ἐπεζήτει ἡ τέχνη, παρίστων αὐτὴν ὡραίαν, καίτοι ὑπ' ὄφεων περιβεβλημένην, (Ἡδ. Θεογ. 270). Καὶ ὁ Ὅμηρος δὲ (Ὀδ. Λ, 654, Ἰλ. Ε, 741, Θ, 349) μνημονεύει τῆς «Γοργείας κεφαλῆς» ἐπὶ τῆς αἰγίδος τοῦ Διός. — Ἐκ τῆς Μεδούσης δ' ἔσχεν ὁ Ποσειδὼν δύο τέκνα, τὸν Πήγασον καὶ τὸν Χρυσάωρα (πατέρα τοῦ Γηρυόνου καὶ τῆς Ἐχίδνης), γεννηθέντα ὅτε τῇ ἀπεκόπη ἡ κεφαλή. (Ἡσ. Θεογ. 278).



**Γοργοφόνος,** τὸ. Περσεύς.

**Γόρτυς,** ἡ Γόρτυνα, 1) Πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ (ν. Καρύταινα), παρὰ τῇ Μεγαλοπόλει, κτίσμα Γόρτυνος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Στυμ(φάλου, Παυσ.). — 2) Πόλις ἐπίσημος ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ τοῦ Λιθαίου ποταμοῦ κατὰ τὸ νότιον τῆς νήσου, ἔχουσα ναὸν τοῦ Ἑκατομβαίου Διὸς, κτίσμα Γόρτυνος υἱοῦ τοῦ Τεγεάτου ἐξ Ἀρκαδίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 646. — Παυσ. Η, 53. — Στρβ.). Παρ' αὐτῇ εὑρέθησαν ἐπι-



γραφαὶ σπουδαιόταται περὶ τῆς νομοθεσίας τῆς Κρήτης (ἴδ. Ῥαγκ. Ἅπαντα Τ. ΙΣΤ). —3) Πόλις τῆς Ἡμαθίας ἐν Μακεδονίᾳ (ν. Γαρδίτσα) (Θουκ. Β, 100. — Στ. Βυζ.).

**Γοσσύπιον,** φυτὸν τῆς ἄνω Αἰγύπτου, οὗ τὸ λεπτότατον νῆμα ἐχρησίμευεν εἰς ὑφάνσιν ἱερῶν ἐσθήτων (Pl. XIX, 14. XII, 39).

**Γραῖαι,** ἀδελφαὶ τῶν Γοργόνων, κατὰ Ἡσίοδον (Θεογ. 270) ἡ Πεφρηδὼ καὶ ἡ Ἐνυώ, αἷς μετὰ ταῦτα προστίθεται καὶ ἡ Δεινώ. Ἐλέγοντο εὐπάρειοι, εἰ καὶ ὑπόλευκον ἔχουσαι τὴν κόμην. Κατ' Αἰσχύλον (Προμ. 393), εἶχον κύκνου μορφὴν, ἕνα κοινὸν ὀφθαλμὸν καὶ κοινὸν ὀδόντα, καὶ ᾤκουν ἐν τοῖς Γοργονείοις πεδίοις τῆς Κισθένης (ἐν Λιβύῃ), οὐδέποτε οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου οὐδ' ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζόμεναι, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς φύλακες τῶν Γοργόνων.

**Γράμματα.** Τὴν εὕρεσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἄλλοι εἰς ἄλλους ἀποδίδουσιν, εἰς τὸν Προμηθέα (Αἰσχλ. Πρ. 463), εἰς τὸν Ἑρμῆν (Πλάτ. Ψαῖδρ. 274. — Διόδ. Α, 16), τὰς Μούσας (Διόδ. Ε, 74)· ἢ εἰς ἥρωας, ὡς τὸν Ὀρφέα, τὸν Μουσαῖον, τὸν Κέκροπα, καὶ κοινότερον εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν Ναυπλίου (Εὐριπ. Παλαμ. Ἀπόσπ.), ὅστις ὅμως, καθ' ἑτέραν παράδοσιν (Σχόλ. εἰς Εὐριπ. Ὀρέστ. 432) ἀντικατέστησε μόνον (ἢ καὶ κατ' ἄλλους (Διόδ. Γ, 67) Λίνος ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἡρακλέους) 16 (ἢ 17, 10 ἢ 11) γράμματα ἑλληνικὰ εἰς τὰ ἤδη ἐν χρήσει ὑπάρχοντα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ Κάδμου ιε' ἑκατονταετ. π. Χ. εἰσαχθέντα φοινικικά. Καὶ τὸ ἀρχικὸν δὲ σχῆμα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κυροῦσι τὴν ἐκ τῆς Φοινίκης καταγωγήν των. Πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων διϊσχυρίζονται ὅμως ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τῆς γραφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐστὶ πολὺ μεταγενεστέρα, καὶ ὅτι οὔτε τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη οὔτε οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου ἐγράφησαν· ἀλλὰ τοῦ μὲν πρώτου οὐδεμία ὑπάρχει ἀπόδειξις· ἐξ ἐναντίας, αὐτὸς ὁ Ὅμηρος ποιεῖται λόγον περὶ γραπτῶν σημάτων (Ἰλ. Ζ, 169)· ἡ δὲ δωρικὴ νομοθεσία ἦν ἄγραφος συμφώνως πρὸς τὰ δωρικὰ ἤθη καὶ πρὸς διατάττουσαν τοῦτο ῥήτραν (Πλούτ. Λυκ. ΙΓ). Ἡ ἔλλειψις γραφικῆς ὕλης ἀτόπως προτείνεται ὡς τὸ ἐναντίον ἀποδεικνύουσα. Κατ' ἀρχὰς, καθ' Ἡρόδοτον (Ε, 58), βάρβαροι καὶ Ἴωνες ἔγραφον ἐπὶ



διφθερῶν (δερμάτων), ἢ κατ' ἄλλους, καὶ ἐπὶ φλοιῶν καὶ φύλλων, ἢ ἐπὶ πινάκων, μεταλλίνων, καὶ μολυβδίνων (Παυσ. Θ, 16), ἢ ξυλίνων κηρῷ κεχρισμένων, ἢ, τὰς ἐπιγραφὰς, ἐπὶ λίθου. Ἀπὸ Ψαμμητίχου (650 π. Χ.) εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Αἰγυπτιακὴ βίβλος, καὶ ὁ κατ' ὀλίγον ἔπειτα τελειοποιηθεὶς πάπυρος, ἐφ' οὗ μεταγενεστέρως ἔγραφον διὰ δόνακος, σχοίνου ἢ καλάμου, ὀξυνομένων διὰ τοῦ καλαμογλύφου, καὶ ἐμβαπτομένων εἰς τὸ γραφικὸν μέλαν. — Ἦσαν δὲ τὰ ἀρχαιότατα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν εἰσαχθέντα γράμματα 21 ἢ 22 τὸν ἀριθμὸν, ἐλλειπόντων δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ μετὰ ταῦτα πλήρους ἀλφαβήτου τῶν μακρῶν η καὶ ω καὶ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων τελευταίων (υ), φ, χ, ψ, περιεχομένων ὅμως τινῶν ἃ ἔπειτα πολλαχοῦ ἐφ' ἱκανὸν διετηρήθησαν, καὶ ἦσαν τὸ δίγαμμα, τὸ σημεῖον τῆς δασείας καὶ τὸ κόππα. Διὰ τοιούτων γραμμάτων εὑρίσκονται καὶ ἀρχαιόταται ἐπιγραφαὶ, πιθανῶς ὅμως οὐχὶ προγενέστεραι τῆς 40ης Ὀλυμπιάδος· ἀλλὰ τὸ δίγαμμα καὶ τὸ κόππα σπανίως παρὰ τοῖς Ἴωσιν ἀπαντῶνται. Ἐν Ἀθήναις δὲ ἀπὸ τῆς 94ης Ὀλυμπιάδος (400 π. Χ.) εἰσήχθη διὰ νόμου ἡ καὶ πρό τινος χρόνου ἤδη ἰδιωτικῶς ἐν χρήσει οὖσα ὀρθογραφία, ἥτις ἔκτοτε κατέστη ἡ κοινὴ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἔχουσα τὰ μακρὰ καὶ διπλᾶ γράμματα, ἀποβαλοῦσα δὲ τὸ δίγαμμα, τὸ κόππα καὶ τὸ δασύ. — Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν φαίνεται ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἔγραφον ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά· μετὰ ταῦτα δὲ, πάντοτε εἰς λίαν ἀρχαίους χρόνους, ἤρξαντο γράφοντες βουστροφηδὸν, ἥτοι τὴν πρώτην γραμμὴν ἐκ δεξιῶν, τὴν δευτέραν ἐξ ἀριστερῶν, καὶ οὕτω καθεξῆς ἐναλλάξ. Ἀπὸ τῆς 80ῆς δὲ Ὀλυμπιάδος (450 π. Χ.) βεβαίως, ἴσως ὅμως καὶ ἐκ προτέρων χρόνων, ἐγκατελείφθη ὁ τρόπος οὗτος τῆς γραφῆς, καὶ ἐγράφοντο πᾶσαι αἱ γραμμαὶ ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἀρχόμεναι. — Ἐν Κύπρῳ δὲ (ἴδ.) εὑρέθησαν ἐπιγραφαὶ χρῆσιν ποιούμεναι γραμμάτων παραδόξων, ὅλως διαφόρων τῶν Ἑλληνικῶν, ἅτινα φαίνονται μορφωθέντα κατὰ τὰ ἐν Ἀσσυρίᾳ σφηνοειδῆ, καὶ ἐχώρουν ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερά. Ἐπεκράτει δ' ἡ γραφὴ αὕτη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ε' ἑκατονταετηρίδος π. Χ., καὶ ἤρξατο καταλιμπανομένη ἀπὸ Εὐαγόρου (410 π. Χ).

**Γραμματεῖον,** ληξιαρχικὸν, ὁ ἐν Ἀττικῇ παρὰ τοῖς δημάρχοις πίναξ τῶν δημοτῶν, εἰς ὃν ἕκαστος πολίτης, ἐνῆλιξ γενόμενος, καὶ τὸ δικαίωμα κτώμενος τοῦ ἄρχειν τῆς λήξεως, ἤτοι τῆς μερίδος τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, ὤφειλε νὰ ἐγγράφηται ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, μετὰ δοκιμασίαν, ἤτοι ἐξέλεγξιν τοῦ τοιούτου αὐτοῦ δικαιώματος. Ἡ ἐγγραφὴ δ' ἐγίνετο ἅπαξ κατ' ἔτος κατὰ τὸ τέλος ἢ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, εἰς ῥητὴν ἡμέραν, ὅτε ἐγίνοντο καὶ αἱ ἀρχαιρεσίαι (Λυκ. κ. Σωκρ. 76. — Αἰσχ. κ. Τιμάρχ. 18). Ἐπὶ τούτων δὲ τῶν Γραμματείων ἐστηρίζοντο καὶ πάντες οἱ λοιποὶ κατάλογοι οὓς συνέταττον καὶ ὧν χρῆσιν ἐποιοῦντο αἱ ἀρχαί. — Γραμματεῖον δὲ φρατορικὸν ἢ κοινὸν ἦν τὸ τῶν μελῶν ἑκάστης φρατρίας (Ἁρποκρ. λ.).

**Γραμματεύς.** Πᾶσα ἀρχὴ ἐν Ἑλλάδι εἶχε τὸν γραμματέα της, εἴτε διδόμενον αὐτῇ, εἴτε ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγόμενον. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τρεῖς Γραμματεῖς, ὧν ἡ θέσις ἦν σπουδαιοτάτη· α) ὁ κατὰ πρυτανείαν, κληρούμενος ἐκ τῶν βουλευτῶν, ἔχων τὴν φύλαξιν τῶν δημοσίων ἐγγράφων ἃ συνέταττεν ἐπὶ τῆς Πρυτανείας του, ὁ καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις ψηφίσμασιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν μνημονευόμενος (Δημοσθ. κ. Τιμοκρ. 720. — Πολδ. Η, 98). β) Ὁ Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς ἢ τῶν βουλευτῶν, κατ' ἔτος χειροτονούμενος πρὸς φυλακὴν τῶν νόμων (Δημοσθ. Αὐτ. 713. π. Στφ. 238. Rang. Ant. Hell. I, σ. 167). γ) Γραμματεὺς τῆς πόλεως ἢ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου, ἢ καὶ Ὑπογραμματεύς, καὶ οὗτος χειροτονητὸς, ὁ τὰ ἔγγραφα εἰς

τὰς συνεδριάσεις ἀναγινώσκων (Δημοσθ. Πρπρβ. 419. π. Λεπτ. 485. — Σουΐδ. λ.). Ὑπῆρχον δὲ καὶ δύο ἐπίσημοι Ἀντιγραφεῖς, α) ὁ τῆς Βουλῆς, συνυπογράφων τὰ λογιστικὰ αὐτῆς ἔγγραφα, καὶ ἅπαξ κατὰ πρυτανείαν τῷ δήμῳ λόγον τῶν εἰσπράξεων διδούς· χειροτονητὸς τὸ πρῶτον, μετὰ ταῦτα δὲ κληρωτός. Ὁ τῆς διοικήσεως, τῷ ταμίᾳ τῆς διοικήσεως προσηρτημένος, πρὸς ἔλεγχον τῆς λογιστικότητος (Ἀρποκρ. λ.— Πολυδ. Η, 98.— Σουΐδ. λ.). Πλὴν δὲ τούτων ὑπῆρχον καὶ εἰς πλείστας ἀρχὰς προσηρτημένοι ὑποδεέστεροι γραμματεῖς καὶ ὑπογραμματεῖς, ἐκ τῶν κατωτέρων τάξεων, πολλάκις καὶ ἐκ δημοσίων δούλων λαμβανόμενοι. Ἀντιγραφεῖς δὲ κατωτέρας τάξεως παρηκολούθουν τοὺς ταμίας τῶν στρατευμάτων (Δημοσθ. π. τ. ἐν Χερρ. 191). — Παρὰ δὲ τῷ Ἀχαϊκῷ καὶ τῷ Αἰτωλικῷ δεσμῷ ἦν ὁ γραμματεύς, ὡς καὶ ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ ἵππαρχος, αἱρετὸς τοῦ δεσμοῦ, καὶ εἷς τῶν ἀνωτάτων ἀρχόντων.

**Γραμματικοί,** αἱ λέξεις γραμματικὸς καὶ γραμματικὴ τέχνη ἀπαντῶνται τὸ πρῶτον παρὰ Πλάτωσι, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν φύσιν καὶ τὰς σχέσεις τῶν γραμμάτων ἢ στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου. Οἱ γραμματισταὶ, τάξις οὐχὶ μεγάλης κατ' ἀρχὰς ἀπολαμβάνουσα ὑπολήψεως, ἦσαν οἱ τὰ στοιχειώδη διδάσκοντες γράμματα. Ἀλλὰ βαθμηδὸν, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἁπλῆν ἀνάγνωσιν, οἱ διδάσκαλοι ἤθελον καὶ νὰ ἐξηγῶσι τὸ ἀναγινωσκόμενον, καὶ ἐπιμένως καὶ νὰ διορθῶσι τὰ ἐσφαλμένα κείμενα, ὡς τὸ τοῦ Ὁμήρου, ὃν συνήθως ἐδίδασκον. Οὕτω προέκυψε κατ' ὀλίγον ἐν τῇ πράξει ἡ κριτικὴ καὶ ἡ ἑρμηνευτική. Ἀλλὰ πρῶτον ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ ἐποχῇ ἀνεδείχθησαν σπουδαῖοι γραμματικοί, τὴν ἀκρίβειαν τῆς γλώσσης, καὶ τὴν σύμπασαν γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος ἐπιδιώκοντες (Cic. de Or. I, 42). Αἱ ἔννοιαι γραμματικὸς, φιλόλογος καὶ κριτικὸς ἐταυτίσθησαν· ὅτε δὲ διεκρίνοντο, ὑπὸ τὸν μὲν πρῶτον ἐνοεῖτο ὁ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ τεχνικὴν, ὁ δὲ τελευταῖος ὁ ὑπὸ φιλοσοφικὴν ἔποψιν τὰ γεγραμμένα ἐρευνῶν καὶ ἐπανορθῶν. Τὴν γραμματικὴν διῄρουν εἰς τρία μέρη, εἰς τὸ τεχνικὸν, ἤτοι τὸ κυρίως τεχνικὸν καὶ γραμματικὸν, τὸ ἱστορικὸν, τὸ τὴν ἔννοιαν καὶ τὰ πράγματα ἑρμηνεῦον, καὶ τὸ ἰδιαίτερον. Ὁ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ἀποδίδωσιν αὐτῇ ἓξ μέρη, τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν ἐξήγησιν, λέξεων καὶ πραγμάτων ἑρμηνείαν, ἐτυμολογίαν, ἀναλογίαν, κριτικήν. Εἶτα δὲ διέστελλον μεταξὺ κατωτέρας καὶ ἀνωτέρας γραμματικῆς. Ἔχοντες δ' οἱ Ἀλεξανδρινοὶ εὐρείας τῆς ἀρχαιότητος γνώσεις, ἐνέκυπτον εἰς ἔρευναν καὶ εἰς διορθώσεις ὁλοκλήρων συγγραμμάτων, ὡς κυρίως τῶν Ὁμηρικῶν, καὶ εἰς ἀναγραφὰς τῶν ὑπ' αὐτῶν θεωρουμένων ὡς κλασικῶν συγγραφέων. Ἦσαν δ' οἱ ἐπισημότεροι ἐξ αὐτῶν· Ζηνόδοτος (280 π. Χ.)· Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος (221-180)· Ἀρίσταρχος (περὶ 160)· Κράτης ὁ ἐκ Μάλλου ἀντίπαλος τῶν Ἀλεξανδρινῶν (περὶ 170)· Διονύσιος ὁ Θρᾷξ (60)· Δίδυμος ἐξ Ἀλεξανδρείας (30)· Ζωΐλος, Ἀσκληπιάδης· Τρύφων ἐξ Ἀλεξανδρείας (ἐπ' Αὐγούστου)· Αἴλιος Διονύσιος ἐξ Ἁλικαρνασσοῦ (ἀπὸ τοῦ 31 ἐν Ῥώμῃ)· Ἀπολλώνιος Δύσκολος ἐξ Ἀλεξανδρείας (ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου)· οὗ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Αἴλιος Ἡρωδιανός· Δράκων ἐκ Στρατονίκης· Ἡφαιστίων, διδάσκαλος τοῦ αὐτοκράτορος Οὐήρου· Διονύσιος Κάσσιος Λογγῖνος (περὶ 250 μ.Χ.)· Πρόκλος· Ἀρκάδιος· Δοσίθεος· Λεσβῶναξ· Γεώργιος Χοιροβοσκός.

**Γρανικὸς,** ποταμὸς τῆς Μυσίας, ἐκ τῆς Ἴδης πηγάζων καὶ εἰς τὴν Προποντίδα ἐκβάλλων, μεταξὺ Κυζίκου καὶ Πριάπου. Ἐπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐνίκησε τοὺς Πέρσας ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν Μιθριδάτην ὁ Λούκουλος (Στρβ. ΙΓ', 837.— Ἀρρ. Α, 13, 1.— Πλούτ. Ἀλέξ. ΙΣΤ. Λούκ. ΙΑ. — Διόδ. ΙΖ, 18).



**Γραφή·** οὕτω, καὶ δημοσία δίκη, ἐλέγετο ἐν Ἀθήναις πᾶσα δίκη ἐφαπτομένη δημοσίου συμφέροντος, διότι ἡ καταμήνυσις ἔπρεπεν ἐγγράφως νὰ γίνηται. Τὴν γραφὴν ἠδύνατο νὰ παρουσιάσῃ (γράφεσθαι) οὐ μόνον ὁ ἀδικηθεὶς, ἀλλ' ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων, οἷς ἔξεστι (Πλδ. Η, 14. 40), πλὴν τῶν φονικῶν, ἃς ἐδικαιοῦντο νὰ εἰσάγωσι μόνοι οἱ συγγενεῖς τοῦ παθόντος. Εἴδη δὲ γραφῆς ἐλέγοντο καὶ ἡ ἀπαγωγὴ καὶ ἡ ἐφήγησις, ἤτοι τὸ διάβημα δι' οὗ ὁ ἐνάγων, ἐπὶ αὐτοφώρων ἐγκλημάτων, ἔφερε τὸν ἐγκληματίαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, (Δμσθ. πρ. πρ. 431. — Λυσ. ἡ Ἀγορ. 85 ἢ τούτους ἔνθα ἐτελεῖτο τὸ ἔγκλημα (Δμσθ. κ. Ἀνδρτ. 602. — Λυσ. π. Ἐλ. 22), καὶ τὸ ἔγγραφον δι' οὗ ἐστήριζε τὴν καταγγελίαν. Φάσις δ' ἐκαλεῖτο ἡ γραφὴ, ὅτε μέρος τῆς ἐπιβαλλομένης χρηματικῆς ποινῆς ἐδίδετο εἰς τὸν καταγγέλλοντα (τὸν φαίνοντα) πρὸς ἐμψύχωσιν ἵνα καταμηνύῃ τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ, ὡς καταχρήσεις δημοσίων χρημάτων, ἢ καὶ ὀρφανικῶν, πρὸς προστασίαν τῶν ὀρφανῶν (Πλδ. Η, 47). Ὁ Πολυδεύκης ἀπαριθμεῖ 24 εἴδη ἢ ἀντικείμενα γραφῆς, εἰς ἃ καὶ ἄλλα ἄλλοι προσθέτουσιν. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν: ἡ Γραφὴ ἀγαμίου, ἀπὸ Σόλωνος, ἴσως κατὰ τῶν καταλαβόντων ὑπηρεσίαν ἀπαιτοῦσαν ἔγγαμον, ὡς τὴν τοῦ στρατηγοῦ, ἢ παραβάντα ἀστυνομικήν τινα διάταξιν περὶ γάμου. Ἦν δὲ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ ἄρχοντος. Ἐν Σπάρτῃ ὑπῆρχον γραφαὶ ὀψιγαμίου καὶ κακογαμίου. — Ἀγραφίου, κατὰ τοῦ διαγραφέντος ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν δημοσίων ὀφειλετῶν πρὶν ἢ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του· τῆς δικαιοδοσίας τῶν θεσμοθετῶν. — Ἀλογίου, κατὰ τῶν μὴ δόντων λόγον τῆς διαχειρίσεώς των. — Ἀναυμαχίου, κατὰ τοῦ ἐκπλεύσαντος μετὰ τοῦ πλοίου του, ἀλλ' ἀποσχόντος ναυμαχίας. Δικαιοδοσία τῶν στρατηγῶν. Ποινὴ ἀτιμία. — Λειποναυτίου.— Ἀστρατείας.— Λειποστρατίου.— Λειποταξίου· τοῦ ῥίψαι τὴν ἀσπίδα· ἀνάλογοι τῇ προρρηθείσῃ. — Ἀνδραποδισμοῦ, κατὰ πειρατῶν, ἀνδραποδιζόντων ἐλευθέρους, ἢ ξένους δούλους. Ποινὴ θάνατος. — Ἀποστασίου, ἴδ. Δοῦλοι. — Ἀποστασίου, κατὰ μετοίκου, μὴ ἐκλέξαντος Ἀθηναῖον προστάτην, ὅστις νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύῃ εἰς τὰ δικαστήρια. Δικαιοδοσία πολεμάρχου. — Ψευδεγγραφῆς ξένου εἰς πολίτας, ἴσως κατὰ τοῦ ἐγγράψαντος. — Ἀργίας, κατὰ τοῦ μὴ ἔχοντος ἐργασίαν τινὰ ἢ ἐπάγγελμα. Δικαιοδοσία Ἀρείου πάγου. Ποινὴ πρόστιμον, καὶ ἐν ὑποτροπῇ ἀτιμία.— Ἱερουλίας.— Ἀσεβείας, κατὰ τῶν μὴ σεβομένων τὸ ἐγχώριον θρήσκευμα καὶ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ. Δικαιοδοσία τοῦ Ἀρείου πάγου ὡς καὶ τῶν Ἡλιαστῶν. Ὁ ἀγὼν ἦν τιμητὸς, ὡς ὁ κατὰ τοῦ Σωκράτους. — Παρανόμων, κατὰ τῶν προτεινάντων νόμους ἐπιβλαβεῖς ἢ ἀντιβαίνοντας εἰς προϋπάρχοντας ἄλλους· ἐγίνετο ὅπλον τῶν δημαγωγῶν ὀλέθριον, καὶ κατὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων μεταρρυθμίσεων τῆς νομοθεσίας. Ὁ ἐγκαλῶν ὑπεβάλλετο εἰς ὑπωμοσίαν, ὅρκον ὅτι προσβάλλων τὸν προταθέντα ἢ κυρωθέντα νόμον, δέχεται, ἐν περιπτώσει ἥττης, νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς συνεπείας. Τοῦ προσβαλλομένου νόμου ἢ ψηφίσματος τότε ἔπαυεν ἡ συζήτησις, ἢ, ἂν εἶχε κυρωθῇ, ἀνεστέλλετο ἡ ἐνέργεια μέχρι περατώσεως τῆς δίκης. Ὁ δὲ τὸν νόμον προτείνας ἦν ἐπὶ ἓν ἔτος ὑπεύθυνος δι' αὐτὸν, καὶ τῆς δίκης διεξαγομένης πρὸ τῶν 9 ἀρχόντων· ἐὰν δ' ἐνικᾶτο, κατεδικάζετο ὑπ' αὐτῶν εἰς οἱανδήποτε ἐνέκρινον ποινὴν, καὶ μέχρι θανάτου. Τοὐλάχιστον δ' ὁ τρὶς παρανόμων ἁλοὺς (καταδικασθεὶς), δὲν ἠδύνατο ποτὲ πλέον νὰ προτείνῃ νόμον ἢ ψήφισμα. Ἄλλαι γραφαὶ ἦσαν, πλὴν τῶν φονικῶν (φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, φαρμάκων. πυρκαϊᾶς), προσέτι· Προδοσίας. — Ὕβρεως. — Μοιχείας. — Ἑταιρήσεως.— Δώριον, ἤτοι δωροδοκίας ἄρχοντος. — Δεκασμοῦ δικαστοῦ.—

Ψευδοκλητείας, ψευδοῦς ἐγγραφῆς κλητῆρος. — Ξενίας, δωροξενίας, κατὰ ξένου παρανόμως καὶ διὰ δώρων λαβόντος καὶ ἐξασκοῦντος πολιτικὰ δικαιώματα.— Παραπρεσβείας, κατὰ πρέσβεων μὴ ἐκτελεσάντων τὴν ἐντολὴν αὐτῶν, κατὰ τὸ καθῆκον. Πρὸς ἀνεύρεσιν δὲ τῶν περιστάσεων ἐγκλήματος, διωρίζοντο πολλάκις ἰδιαίτεροι ζητηταί (Ἀνδ. π. Μυστ. 14).

**Γραφική.** Ἡ τέχνη αὕτη τῆς διὰ γραμμῶν καὶ χρωμάτων μιμήσεως τῆς φύσεως ἠσκεῖτο ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων, καὶ ἐκορυφώθη ἔπειτα εἰς μεγάλην ἐντέλειαν. Ἐπὶ Ὁμήρου ἦν τῶν βαφῶν ἡ χρῆσις γνωστὴ (Ἰλ. Α, 141. Σ. 538). Ἦν δ' ἐπίσης καὶ ἡ τοῦ διαγράμματος, ὡς πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ μνημονευόμενα κοσμήματα ἀποδεικνύουσι (Ἰλ. Γ, 26. Τ, 225). Κατὰ Πλίνιον (XXXV, 12, 43) ἡ θυγάτηρ τοῦ Σικυωνίου Διβουτάδου πρώτη ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τὴν σκιὰν τοῦ μνηστῆρός της, κατ' Ἀθηναγόραν δὲ (Προβ. ὑπ. Χρ. 59), πρῶτος διέγραψεν οὕτω τὸν ἵππον του ὁ Σάμιος Σαυρίας, καὶ πρῶτος ὁ Σικυώνιος Κράτων ἐπέχρισεν ἐπὶ λευκοῦ πίνακος διὰ χρώματος τὴν σκιὰν ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ὁ δὲ Κορίνθιος Ἔκφαντος πρῶτος ἔτριψε κέραμον πρὸς κατασκευὴν χρώματος. Εἰκόνα δ' ὑποτιθεμένην ἔργον τοῦ Δαιδάλου ἀναφέρει ὁ Σέρβιος (Ad Æn.) ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἐν Κύμῃ. Ὡς πρῶτον δὲ βῆμα προόδου τῆς τέχνης μνημονεύεται ἡ τῶν μονοχρωμάτων γραφή, οἵαν διετήρησεν ἡ κεραμευτικὴ (ἴδ.), καὶ ὁ Πλίνιος (XXXV, 34) ἀναφέρει τὸν Ἀθηναῖον Εὔμαρον (540 π. Χ.),ὡς αὐτὸν πρῶτον τρίψαντα κέραμον ἵνα κατασκευάσῃ χρῶμα, καὶ πρῶτον τῆς παραστάσεως διαφόρων σχημάτων ἀποπειραθέντα. Τὴν δ' ἰοψιν δ' ἡ καταγραφὴν πρῶτος εἰσαγαγὼν εἰς τὴν γραφικὴν, καὶ τὴν τέχνην ἐκ τῶν σπαργάνων αὐτῆς ἐξαγαγὼν, λέγεται Κίμων ὁ Κλεωναῖος, περὶ τὰ Μηδικὰ (490) (Αἰλ. Π. Ι. Η.— PI. XXXV, 34). Ἀλλ' ἤδη ἐν Ὀλ. 60 (537 π. Χ.) οἱ Φωκαεῖς, ἐγκαταλιπόντες τὴν πόλιν των, ἀφῆκαν ἐν αὐτῇ πλὴν ἄλλων καὶ γραφὰς καθ' Ἡρόδοτον (Α, 164), καὶ ὁ Σάμιος Μανδροκλῆς, ὁ ἀρχιτέκτων τῆς ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου γεφύρας τοῦ Δαρείου, ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἐν Σάμῳ Ἡραῖον πίνακα παριστῶντα τὴν διοδον (Ἡρδ. Δ, 88). Μόνα δὲ σωζόμενα λείψανα τῆς τότε γραφικῆς εἰσὶ τὰ τῆς κεραμογραφίας (ἴδ.). Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους δ' ἤρχισε μάλιστα ἀνθοῦσα ἡ γραφικὴ, καὶ κατὰ Πλίνιον (XXXV, 34) πρὸ τῆς 90ης Ὀλυμπιάδος (457 π. Χ.) οὐδεὶς ἀνεφάνη ἐν Ἑλλάδι ἐπίσημος ζωγράφος. Ἐν γένει δ' ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς, μᾶλλον πλαστικὸς ὤν, ὀλίγον ἐπέδιδεν εἰς τὰς συντμήσεις, καὶ τὰ ζῴδια ἐφρόντιζον οἱ ζωγράφοι νὰ μακρύνωσιν ἀπ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ διαγράμματα καὶ βλάπτωνται ὑπὸ τῶν σκιῶν τῶν ἑτέρων (Quint. VIII, 5, 26). Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀνεπτύχθη ἡ τέχνη ἐν Ἀθήναις, ἔνθα, πλὴν πολλῶν ἄλλων, διέλαμψαν ὁ πολυγραφώτατος καὶ μεγαλογράφος καὶ ὡς ἠθογράφος φημιζόμενος Πολύγνωτος, ἐπὶ Κίμωνος (470 π. Χ.)· οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ Μίκων καὶ Ἀπολλόδωρος, ὁ εὑρὼν τὴν τῆς σκιᾶς φθορὰν καὶ ἀπόχρωσιν· ὁ τῆς σκηνογραφίας ἐπιμεληθεὶς Ἀγάθαρχος (455 π. Χ.)· ὁ Νικίας, ἤδη ἐπὶ Ἀλεξάνδρου.— Μετέβη δ' ἐξ Ἀθηνῶν καὶ εἰς Ἰωνίαν ἡ γραφικὴ, χαρακτῆρα ἐκεῖ λαβοῦσα ἁβρότερον, καὶ σύγχρονος τοῦ Πολυγνώτου ἦν ὁ Κολοφώνιος Διονύσιος· ἐπὶ τῶν χρόνων δὲ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐπισημότατοι ζωγράφοι ἀνεδείχθησαν ὁ Ζεῦξις, ἐν Ἐφέσῳ ἐργαζόμενος, καὶ τὴν σκιαγραφίαν τελειοποιήσας, καὶ ὁ Ἐφέσιος Παρράσιος, τοῦ διαγράμματος καὶ τῆς προσωπογραφίας ἰδίως ἐπιμεληθείς· καὶ ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ὁ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς ἐπιμελείας του πάντας ὑπερακοντίσας Ἀπελλῆς, ἐφ' οὗ ἡ γραφικὴ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς μέρος ἀναγκαῖον τῆς τῶν νέων ἀγωγῆς (Πολιτ. Κ, 3).—Καὶ ἐν Πελοποννήσῳ δ' ἐκαλλιεργεῖτο ἡ τέχνη μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὁ Ἴσθμιος Εὐφράνωρ ἐπαινεῖται δι' ἣν ἔδωκεν ἔκφρασιν εἰς τοὺς ἥρωας, καὶ διὰ τὴν συμμετρίαν ἐν τοῖς ἔργοις του. Ἀλλὰ περὶ τὰς ἀναλογίας κυρίως ἐνέκυψεν ὁ Σικυώνιος Πάμφιλος, καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Παυσίας, ὁ πρῶτος τὴν ἐγκαυστικὴν εἰσαγαγὼν, καὶ ὁ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας ζωγραφήσας Τιμάνθης. — Καὶ εἰς τὰς Θήβας δὲ, ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδου, ἀνεπτύχθη ζωγραφικὸν ἐργαστήριον, ἐν ᾧ ἐπαινοῦνται ὁ Νικόμαχος, διὰ τὴν εὐκαφρότητα καὶ εὐχέρειαν τῆς γραφίδος του· ὁ Ἀριστείδης, διακριθεὶς διὰ τοῦ ἤθους καὶ τῶν παθῶν τὴν παράστασιν.—Καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων δὲ δὲν ἔπαυσεν ἐπιμελῶς καὶ κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχῶς ἀσκουμένη ἡ τέχνη, ὡς ἐν Ῥόδῳ ὑπὸ τοῦ Πρωτογένους, ὃν ἐξετίμα καὶ ἐπροστάτευεν ὁ Ἀπελλῆς· προσέτι ὑπὸ τοῦ Βυζαντίου Ἀντιμάχου, οὗ μεγαλοφυὲς ἔργον ἦν ἐν ἄλλοις ἡ Μήδεια· ὑπὸ τοῦ Σικυωνίου Νεάλκους, ἐπαινουμένου ὡς ὀξύνοος καὶ ἐφευρετικοῦ. Ἀλλὰ βαθμηδὸν μετὰ τῶν ἠθῶν ἐξέπεσε καὶ ἡ τέχνη εἰς ἀκολάστους καὶ μικροῦ λόγου ἀξίας παραστάσεις καὶ εἰς ῥωπο-



Γελοιογρ. ζωγρ. ἐργοστασίου Πομπηΐας

γραφίας, καὶ μετὰ τὴν ἠθικὴν ἐπῆλθε ταχέως καὶ ἡ ὑλικὴ παρακμή της.— Κατὰ τοὺς χρόνους δὲ τούτους ἤρξατο ἀναπτυσσομένη ἡ τέχνη τῶν ψηφοθετημάτων, ἥτις ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἐξηκολούθησεν ἀσκουμένη ἐν Ἰταλίᾳ, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ παρακμάσασα ζωγραφικὴ, ἰδίως ὑπὸ δούλων. Ἦν δὲ τὸ πρώτιστον θέμα αὐτῶν ἡ διακόσμησις τῶν πλουσίων μεγάρων τῶν κυρίων αὐτῶν, δι' ἐντοιχίων γραφῶν, αἵτινες παρίστων πολλάκις τοπογραφίας καὶ ἄλλα ἀντίγραφα ἑλληνικῶν καλλιτεχνημάτων, καὶ εἰσὶν, ὡς αἱ ἐν Πομπηΐᾳ εὑρεθεῖσαι εἰς μέγα πλῆθος, κατὰ τοῦτο πολύτιμοι, ὅτι διετήρησαν μέχρι τοῦδε καὶ γνωστὰ κατέστησαν πολλῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων τοὐλάχιστον τὸ γενικὸν σχῆμα καὶ τὴν διάθεσιν. Τέλος δὲ καὶ ἐκεῖθεν ἡ γραφικὴ κατέπεσεν εἰς τὴν βυζαντινὴν ἁγιογραφικὴν χειρουργίαν μᾶλλον ἢ τέχνην· ἀλλ' ἐκ τοῦ σπέρματος ἐκείνου ἀνέκυψεν αὖθις ἡ νέα καλλιτεχνία.



**Γρῖφος,** κυρίως εἶδος δικτύου, ὅθεν μεταφορικῶς καὶ εἶδος αἰνιγμάτων καὶ λογοπαιγνίων ἰδίως ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς, ὡς τὸ Ἕκτορα τὸν Πριάμου Διομήδης ἔκτανεν ἀνήρ, ἔνθα τὸ διομήδης ἦν δῆθεν ἐπίθετον, αἰνιττόμενον τὸν Ἀχιλλέα.

**Γρύλλος,** Ἀθηναῖος, 1) πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Ξενοφῶντος. — 2) Υἱὸς τοῦ Ξενοφῶντος, ἀνδρείως ἐν Μαντινείᾳ πεσών. Κατὰ τοὺς Ἀθηναίους ἐπλήγωσε βαρέως τὸν Ἐπαμεινώνδαν (Παυσ. Η, 9, 5, 1, 4, 11).

**Γρύνεια ἢ Γρύνιον,** πόλις ἐν Μυσίᾳ εἰς τὸν Ἐλαΐτην κόλπον, ἔχουσα ναὸν καὶ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ Παρμενίων κυριεύσας αὐτὴν ἐξηνδραπόδισε τοὺς κατοίκους (Ἡρδ. Α, 149. — Ξενφ. Ἑλλ. Γ, 1, 6. Διόδ. ΙΖ, 7).

**Γρῦψ** (ὁ), τέρας μυθῶδες, ἔχον λέοντος σῶμα καὶ κεφαλὴν ἀετοῦ. Οἱ γρύπες ἐ-

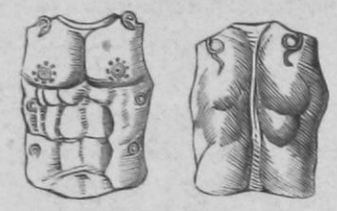


Ἐξ. ἀρχ. ἀγγείου.

λέγοντο κατοικοῦντες εἰς τὰ Ῥιπαῖα ὄρη, παρὰ τοῖς Ὑπερβορείοις, ἢ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἢ Αἰθίοψι, καὶ φρουροῦντες τὸν χρυσὸν αὐτῶν. Κατ' αὐτῶν ἦλθον ἔφιπποι οἱ μονόφθαλμοι Ἀριμάσπαι ἵν' ἁρπάσωσι τὸν χρυσὸν, ὅθεν καὶ ἐν τῇ τέχνῃ πάντοτε ἀντιμάχονται γρύπες καὶ ἵπποι. Ὁ μῦθος ἦν ἀσιατικῆς καταγωγῆς.

**Γύαλον,** τὸ ἡμιθωράκιον τῶν ὁμηρι-

κῶν χρόνων, ὅτε ὁ θώραξ συνέκειτο ἐκ δύο γυάλων, ἀκριβῶς ἐφαρμοζομένων εἰς τὸ σῶμα καὶ συνδεομένων διὰ πορπῶν. Ὅλος δ' ὠνομάζετο στάδιος Θώραξ, καὶ με-



ταγενεστέρως Γυαλοθώραξ (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 99. 489. Ν, 507. 587 κτλ). Ὁ Παυσανίας οὐδέποτε εἶδε τοιοῦτον (1, 26, 6). Ὁ ἐνταῦθα παριστάμενος ἐστὶν ὁ μόνος γνωστὸς, εὑρεθεὶς ἐν Ποσειδωνίᾳ τῆς Ἰταλίας.

**Γύαρος,** μικρὰ νῆσος, μία τῶν Κυκλάδων, μεταξὺ Τήνου καὶ Κέας. Ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν τόπος ἐξορίας (Στρβ. 1, 485. — Tac. Ann. III, 68. IV, 30).

**Γυγαία λίμνη,** 2 ὥρας ὑπὲρ τὰς Σάρδεις. Παρ' αὐτῇ ἦσαν οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς Λυδίας (Ἡρδ. Α, 93. — Στρβ. ΙΔ, 626).

**Γύγης,** Λυδὸς, ὅστις, κατὰ παραδόσεις, ἐπιτραπεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κανδαύλου νὰ ἰδῇ κρυφίως τὰ κάλλη τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἐξηγέρθη ὑπ' αὐτῆς νὰ φονεύσῃ τὸν Κανδαύλην, καὶ λάβῃ τὸν θρόνον, οὕτως εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1221 π. Χ. ἄρχουσαν δυναστείαν τῶν Ἡρακλειδῶν ἀντικαταστήσας τῷ 716 π. Χ. τὴν τῶν ἐγχωρίων Μερμναδῶν. Ἐξέτεινε δὲ τὸ Λυδικὸν κράτος μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ ἵνα ἐλκύσῃ τὴν φιλίαν τῶν Ἑλλήνων, ἔπεμψε πολύτιμα δῶρα εἰς Δελφοὺς· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπεχείρησε νὰ καθυποτάξῃ τὰς ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνικὰς ἀποικίας.

**Γύη ,** ἴδ. Ἑκατόγχειρες. — Ἴδ. Ἄρουρα.

**Γύθειον ἢ Γύθιον,** παράλιος πόλις καὶ φρούριον τῆς Λακωνικῆς, θεωρουμένη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ὁ λιμὴν τῆς Σπάρτης, ἔνθα ἐστάθμευον αἱ νῆες τῶν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν Μηδικῶν (Πλούτ. Θεμ. Κ. Ἀρστδ. Κ. — Πολδ. Ε, 19, 7). Τῷ 455 π. Χ. ὁ Ἀθηναῖος Τολμίδης κατέστρεψεν αὐτόθι τὸν Λακωνικὸν στόλον· μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371) ἐλεηλάτησεν ὁ Ἐπαμεινώνδας τὴν χώραν (Ξεν. Ἑλλ. ΣΤ, 5, 24). Τῷ δὲ 195 ἐκυριεύθη ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων· εἶτα δὲ μετὰ τῶν Ἐλευθερολακώνων καταριθμουμένη, προσηρτήθη εἰς τὸν Ἀχαϊκὸν δεσμόν. Ἀνοικοδομηθεῖσα ὑπ' Αὐγούστου, ἦν τὸ κυρίως ἐμπορεῖον τῆς Λακωνίας, καὶ ἐκ τῶν χρόνων ἐκείνων σώζονται καὶ ἱκανὰ ἐρείπια.

**Γύλιππος,** Σπαρτιάτης, υἱὸς τοῦ Κλεανδρίδου καὶ Εἰλώτιδος, ὅθεν Μόθων, ἤτοι μικτῆς καταγωγῆς. Στρατηγὸς αἱρεθεὶς, ἔφερε τῷ 414 π. Χ. Σπαρτιατικὸν στρατὸν οὐχὶ πολυάριθμον, εἰς Σικελίαν, πρὸς βοήθειαν τῶν Συρακουσίων κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Εἰς Ἰμέραν δὲ καταπλεύσας, βοηθείᾳ καὶ τῶν ἐγχωρίων ἦλθεν εἰς Συρακούσας καὶ ἐκυρίευσε τὰς Ἐπιπολὰς· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους, ἀλλὰ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος κατετρόπωσε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἠχμαλώτευσε τὸν Νικίαν καὶ τὸν Δημοσθένην, θανατωθέντας ὑπὸ τῶν Συρακουσίων παρὰ τὴν θέλησίν του (Θουκ. ΣΤ, 93, 104. Η, 13. — Πλούτ. Νικ. ΙΘ). Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐντολὴν λαβὼν παρὰ τοῦ Λυσάνδρου (404 π. Χ.) νὰ φέρῃ εἰς Σπάρτην τὸν ἐκ λαφύρων θησαυρὸν, κατῃσχύνθη φωραθεὶς ὅτι ὑπεξήρεσε μέρος αὐτοῦ, καὶ ἐξωρίσθη (Πλούτ. Λυσ. ΙΣΤ. Νικ. ΚΗ. — Διόδ. ΙΓ, 106).

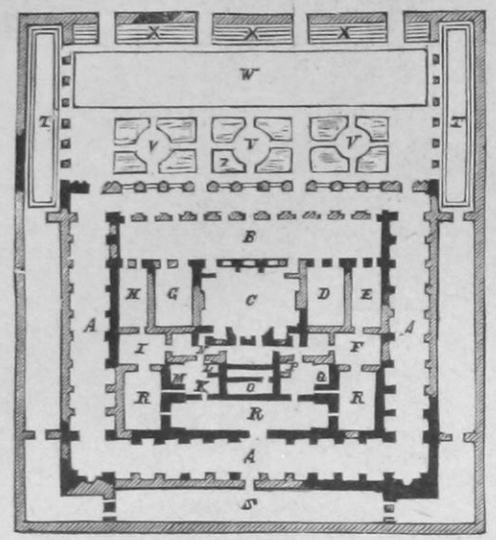
**Γυμνασιαρχία,** ἴδ. Λειτουργία.

**Γυμνάσιον.** Ἡ γυμναστικὴ, ὡς τελειοποιοῦσα καὶ κρατύνουσα τὸ σῶμα, οὗ ἡ ἀρτία ἀνάπτυξις συμβάλλεται καὶ εἰς τὴν τοῦ νοὸς, ἐτύγχανε γενικῆς καὶ διαρκοῦς ἐπιμελείας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἤδη ἠσκεῖτο ἐπὶ Ὁμήρου, καὶ εἰς τοὺς ἥρωας ἀπεδίδετο ἐμπειρία περὶ τὴν πάλην, ἧς διδασκαλεῖα ἐλέγοντο εἰσαχθέντα εἰς Ἀθήνας ἀπὸ Θησέως (Παυσ. Α, 39, 3). Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς, ἡ γυμναστικὴ, καὶ διὰ τοὺς δημοσίους ἀγῶνας ἀπαραίτητος, ἠσκεῖτο ἐπιμελέστατα καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἔνθα δὲν ὑπῆρχε πόλις μὴ ἔχουσα τὸ γυμνάσιον αὐτῆς, τινὲς δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἑνὸς, ὡς ἐν Ἀθήναις ἦσαν τὸ Λύκειον, ἡ Ἀκαδημία, τὸ Κυνόσαργες διὰ τοὺς νόθους, ἤτοι μὴ ἀρτίους πολίτας. — Τὰ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκόμενα καὶ ἀσκούμενα ἀγωνίσματα ἦσαν· α') ὁ δρόμος (ἢ στάδιον, σταδιοδρομία), ὅστις ἐλέγετο δίαυλος ὅτε ἦν διπλοῦς, καὶ ὁπλιτῶν ἢ ὁπλίτης δρόμος, ὅτε ἔτρεχον ἔνοπλοι· δόλιχος δὲ (ἴδ.) ἡ μακροτέρα σταδιοδρομία. Ἰδίως ὤφειλον οἱ παῖδες ν' ἀσκῶνται εἰς τὸ στάδιον· β') Τὸ ἅλμα· γ') ἡ πάλη (παλαισμοσύνη, καταβλητικὴ), ἥτις ἦν ἡ κυρίως γυμναστική· δ') ὁ δίσκος ἢ δισκοβολία, τὸ μακρὰν ῥίπτειν μετάλλινον δίσκον· ε') ὁ ἀκοντισμός. Οἱ πέντε δὲ οὗτοι ἀγῶνες ὁμοῦ ἀπετέλουν τὸ πένταθλον, ὃ ὁ Σιμωνίδης ἐν ἑνὶ πενταμέτρῳ οὕτω περιλαμβάνει· ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην. Ὁ νικητὴς δ' εἰς ἕκαστον μετεῖχε καὶ τοῦ ἑπομένου, καὶ ἂν ἐνίκα καὶ εἰς τὸ τελευταῖον ἀγώνισμα, τὸ τῆς πάλης, ἀνεκηρύττετο νικητὴς τοῦ πενταθλου. ς') Ἡ πυγμή. Οἱ πύκται ἢ πυγμάχοι ἐκτυπῶντο καὶ ἠμύνοντο ἀμοιβαίως πυξ, διὰ τῆς πυγμῆς, περὶ ἣν εἶχον προσδεδεμένους ἱμάντας, εἰς οὓς ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις προσέθετον καὶ ὀξεῖς ἥλους. ζ') Παγκράτιον, ἕνωσις τῆς πάλης καὶ τῆς πυγμῆς, εἰς ἣν ἀπεκλείοντο οἱ ἱμάντες. Τοῦτο καὶ τὴν πυγμὴν δὲν εἶχον οἱ Σπαρτιᾶται. Ἀλλ' ἡ τελειοποίησις εἰς ταῦτα τὰ εἴδη ἦν ἔργον πολὺ μᾶλλον τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀθλητῶν ἢ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις παιδοτριβῶν καὶ γυμναστῶν τῆς νεολαίας. Εἰς τὰ γυμνάσια οἱ ἀγωνιζόμενοι ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον γυμνοί· διὰ τοῦτο ἐν Ἀθήναις ἡ εἰς αὐτὰ πρόσοδος ἀπηγορεύετο εἰς τὰς γυναῖκας, ἐν Σπάρτῃ δ' ἐπετρέπετο εἰς μόνας τὰς παρθένους. Διάφορα μέρη Γυμνασίων μνημονεύονται παρ' ἀρχαίοις Ἕλλησι συγγραφεῦσιν, ὡς παρὰ Πλάτωνι τὸ ἐφηβεῖον ἢ ἰδίως διὰ τοὺς ἐφήβους ὡρισμένη αἴθουσα, τὸ βαλανεῖον μετὰ τοῦ πυριατηρίου, δηλαδὴ τοῦ ἱδρωτηρίου, τὸ



ἀποδυτήριον, ἔνθα οἱ ἀγωνιζόμενοι κατέθετον τὰ ἐνδύματά των, τὸ ἐλαιοθέσιον ἔνθα ὁ ἀλείπτης ἔχριε τὸ σῶμα τοῦ παλαιστοῦ, τὸ κονιστήριον, ἔνθα κόνις ἐπερρίπτετο εἰς τ' ἀλειφθέντα σώματα, τὸ σφαιριστήριον διὰ γύμνασιν εἰς τὴν σφαῖραν, ὁ δρόμος διὰ περιπάτους. Οἱ δὲ ξυστοὶ ἦσαν εἴδη σταδίων ἔχοντα ὑψώματα ἑκατέρωθεν διὰ τοὺς θεατὰς, κοῖλα δ' ὄντα κατὰ τὸ μέσον διὰ τοὺς παλαιστάς. Ἐρείπια ἀρχαίων γυμνασίων εὑρέθησαν καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας, ἅτινα, συνδυαζόμενα μεθ' ὅσων μανθάνομεν παρὰ Βιτρουβίου (V, 11), ἀποδεικνύουσιν ὅτι οὐχὶ μὲν ἐν πᾶσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς πλείστοις ᾠκοδομοῦντο πάντα ἐπὶ ὁμοίου σχεδίου, εἴτε ἐπιμήκους, εἴτε τετραγώνου, ὡς τὸ ἐπισυναπτόμενον, περίβολον ἔχον δύο σταδίων (1200 ποδῶν), περίστυλον κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς

(Α), κατὰ δὲ τὴν νοτίαν μετὰ διπλοῦ περιστυλίου (Β), φέρον εἰς τὸ ἐφηβεῖον (C) περὶ ὃ οἱ λουτρῶνες μετὰ τοῦ ἀποδυτηρίου, κονιστηρίου, ἐλαιοθεσίου κτλ.



καὶ προσέτι δωμάτια διὰ τὰς συνεντεύξεις τῶν σπουδαίων (Δ, Ε, F, Θ, Η, Ι, Κ, L, Μ)· εἶτα τὸ σφαιριστήριον (Π), καὶ περὶ τὸ γυμνάσιον ἢ παρ' αὐτῷ οἱ ξυστοὶ (Τ) διὰ τοὺς παλαιστὰς, οἱ δρόμοι καὶ παραδρομίδες μετὰ φυτειῶν (Λ), καὶ τὸ στάδιον (Ω) μετὰ ἑδρῶν διὰ τοὺς θεατάς (Χ). Κατεκοσμοῦντο δὲ συνήθως τὰ Γυμνάσια διὰ πολυτίμων ἔργων τῆς πλαστικῆς.

**Γυμνῆτες ἢ Γυμνήσιοι,** δοῦλοι ἐν Ἄργει, ἀνάλογοι πρὸς τοὺς ἐν Σπάρτῃ Εἵλωτας. Ἴσως καὶ ὡς ψιλοὶ στρατιῶται ἐν ταῖς μάχαις ταττόμενοι.

**Γυμνοπαιδίαι,** ἐπισημοτάτη ἑορτὴ ἐν Σπάρτῃ, ἐν μέσῳ τῷ θέρει, ἐπὶ 6 ἡμέρας ὑπὸ τῶν παίδων κυρίως διὰ μουσικῶν, ὀρχηστικῶν καὶ γυμναστικῶν ὀρχήσεων τελουμένη, καθ' ἣν πᾶσα ἡ πόλις ἦν ἐν εὐθυμίᾳ, καὶ ξένοι ἐπεδήμουν. Λέγεται δὲ τὴν ἀρχὴν λαβοῦσα τῇ Ὀλ. 27 γ' (670 π. Χ.)· ἀλλὰ μετ' αὐτῆς συνεδέθη στενῶς ἡ μνήμη τῶν ἐν Θυρέᾳ τῆς Ἀργολίδος τῷ 541 π. Χ. πεσόντων 300 Σπαρτιατῶν (Ἡρδ. Α, 82. — Θουκ. Ε, 82.—Ξενφ. Ἑλλ. ΣΤ, 4, 16.—Πλούτ. Ἄγις, Β, 28, 29.— Πλάτ. Νομ. Α, 633.—Ἀθήν. ΙΔ, 30. ΙΕ, 22).

**Γυμνοσοφισταὶ,** τάξις Ἰνδῶν σοφῶν, γυμνῶν ζώντων εἰς τὰ δάση, διαιρουμένων δὲ εἰς δύο αἱρέσεις, τὴν τῶν Βραχμάνων καὶ τὴν τῶν Σαμαναίων.

**Γυναικονόμοι ἢ Γυναικοκόσμοι,** ἀρχὴ ἐν Ἀθήναις, ἴσως ἀπὸ Σόλωνος νενομοθετημένη, ἀλλ' ἀπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ἰδίως ἐπέκτασιν δικαιοδοσίας λαβοῦσα, καὶ ἀστυνομικῶς ἐπιτηροῦσα οὐ μόνον τὴν κοσμιότητα τῆς συμπεριφορᾶς τῶν γυναικῶν εἰς ὁδοὺς καὶ δημόσια μέρη, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τὴν πολυτέλειαν. Εἰς συμπόσια καὶ γάμους ὤφειλον νὰ ἐπιβλέπωσι μὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν συγκεκλημένων ὑπερβαίνῃ τοὺς 30, καὶ πρὸς τοῦτο ὤφειλον αὐτοῖς λόγον οἱ μάγειροι. Του αὐτοῦ ὀνόματος ἀρχαὶ ἀπαντῶνται καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ ἐν Συρακούσαις (Πλούτ. Σόλ. ΚΑ. — Ἀριστ. Πολ. Δ, 12. ΣΤ, 5. — Ἀθήν. ΣΤ, 245.—Πολδ. Η, 112).

**Γυναικωνῖτις,** ἴδ. Οἶκος.

**Γύνδης,** ὁμόρρους τοῦ Τίγριδος, ἐν τῇ Ἀτροπατηνῇ. Ὁ Κῦρος τὸν κατέτεμεν εἰς 360 κλάδους, ὧν οὐδὲν ἴχνος σώζεται (Ἡρδ. Α, 189, 202. Ε, 52).

**Γυρτώνη,** εἶτα **Γυρτών,** πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ (Ἰλ. Β, 738.—Θουκ. Β, 22. —Πολδ. ΙΔ, 5. — Στρβ. Ζ, 329. Θ, 443). Κατῳκεῖτο ὑπὸ Φλεγύων.

**Γύψος,** ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἐκ κεκαυμένων ἀσβεστολίθων, ἀλλ' ἐν Κύπρῳ ἐξ ἀναστραφῶν. Ἐχρησίμευεν εἰς ἀρχιτεκτονικὰ κοσμήματα, εἶτα δὲ καὶ εἰς ἐπίχρισιν τῶν καρπῶν πρὸς διατήρησιν, καὶ εἰς προσθήκην εἰς τὸν οἶνον.



Ἐξ ἀγγείου.

**Γωρυτὸς,** (ὁ), ἡ τοξοθήκη (Ὁμ. Ἰλ. Φ, 54). Ἐνίοτε ἦν συγχρόνως καὶ φαρέτρα.



ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΟΠ 1942

## Δ

**Δάαι,** πολυάριθμος Σκυθικὸς λαὸς, ἀνατολικῶς τῆς Κασπίας (ν. Δαϊστάν). Ἐξ αὐτῶν ἱππεῖς ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Δαρείου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀντιόχου (Ἀρρ. Γ, 11, 3. ΚΗ, 9. Ε, 12, 2.—Curt.—Liv. —Tac.).

**Δᾷδες,** ἦσαν ξύλα ῥητινώδη, ἢ κατεσκευάζοντο ἐκ ξύλου πεύκης, φρυγάνων, στυπείου καὶ καννάβεως, ἐμβεβαμμένων εἰς κηρὸν ἢ πίσσαν, καὶ ἐχρησίμευον ἀρχαιότατα ἀντὶ λύχνων, καὶ ἐνίοτε εἰς ἐπισήμους περιστάσεις πρὸς φωτοχυσίαν τῶν ὁδῶν. Ἐν Ῥώμῃ ἔφερον αὐτὰς δοῦλοι πρὸ τῶν κυρίων των. Αἱ δὲ νυμφικαὶ ἀνήπτοντο ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς νύμφης, καὶ ἐδίδοντο νὰ παρακολουθῶσι τὴν νυμφικὴν ἅμαξαν. Καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῆς πομπῆς ἔφερον δᾷδας, καὶ μετὰ λαμπάδων ἐδέχετο τὴν πομπὴν εἰς τὴν θύραν της αὐτοὶ καὶ τοῦ νυμφίου ἡ μήτηρ.



**Δᾳδοῦχοι,** ἴδ. Ἐλευσίνια.

**Δαίδαλα,** (τὰ), 1) Ὄρη μεταξὺ Καρίας καὶ Λυδίας, ἐν τῇ ὑπὸ τῶν Ῥοδίων κατεχομένῃ χώρᾳ Περαίᾳ, καὶ αὐτόθι πόλις Δαίδαλα ἐν τῷ Γλαυκίῳ κόλπῳ (Liv. XXXVII, 22). — 2) Πόλις Ἰνδικὴ ἀγνώστου θέσεως (Curt. VIII, 10.—Just. XII, 7). —3) Ἑορτὴ ἐν Βοιωτίᾳ τῶν γάμων τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας. Ἡ εἰκὼν τῆς θεᾶς συνωδεύετο ὑπὸ παρανύμφου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Κιθαιρῶνος, ἔνθα ἐθύετο αὐτῇ μὲν δάμαλις, τῷ δὲ Διὶ ταῦρος. Ἐπανηγυρίζοντο δὲ τὰ μικρὰ λεγόμενα Δαίδαλα ὑπὸ τῶν Πλαταιέων κατὰ ἑπταετίαν ἐν ἄλσει τῶν Ἀλαλκομενῶν, ἔνθα κατετέμνετο δρῦς, ἣν ὄρνις ὑπεδείκνυε, καὶ ἐξ αὐτῆς κατεσκευάζοντο δαίδαλα, ἤτοι ξύλινα ἀγαλμάτια τῆς Ἥρας. Τὰ δὲ Μεγάλα ἑωρτάζοντο ἀνὰ 6 ἔτη ὑπὸ πάντων τῶν Βοιωτῶν, καὶ 14 δαίδαλα διενέμοντο εἰς τὰς 14 πόλεις τοῦ Βοιωτικοῦ δεσμοῦ· κομιζόμενα δ' εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, ἐκαίοντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (Παυσ. Θ, 3).

**Δαιδάλιον,** ἴδ. Κάῦξ.

**Δαίδαλος,** Ἀθηναῖος, Ἐρεχθείδης, υἱὸς Μητίωνος ἢ Πολεμάωνος, ἢ, κατ' ἄλλους Εὐφήμου καὶ Φρασιμήδης ἢ Εὐπολέμου, πάντων συμβολικῶν ὀνομάτων, ὡς καὶ τὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐκ τοῦ δαιδάλειν (γλύφειν καὶ διαποικίλλειν), ἐλέγετο σύγχρονος τοῦ Θησέως καὶ Μίνωος, καὶ ἦν ὁ ἀρχαιότατος ἀντιπρόσωπος τῆς ἀναπτύξεως τῆς γλυπτικῆς ἐν Ἑλλάδι. Εἰς αὐτὸν ἀπεδίδετο ἡ ἐφεύρεσις διαφόρων ἐργαλείων, ὡς τοῦ πρίονος, τοῦ πελέκεως, τοῦ τρυπάνου, τῆς κόλλης τῶν ξυλουργῶν, τῶν ἱστῶν καὶ κεραιῶν τῶν πλοίων· καὶ οἱ ὀκλαδίαι δίφροι ὑπ' αὐτοῦ λέγονται κατασκευασθέντες. Κατὰ δὲ τοὺς μύθους, γαμβρὸν ἔχων καὶ μαθητὴν τὸν Τάλων, ἐφθόνησεν αὐτὸν ὡς ἐπίσης ἐφευρέτην ἐργαλείων καὶ ἰδίως τῶν κεραμευτικῶν, καὶ τὸν ἐφόνευσε, δι' ὃ φυγὼν, ἀπῆλθεν εἰς Κρήτην. Ὧν δὲ καὶ ἀρχιτέκτων, ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Μίνωος, τὸν ναὸν τῆς Βριτομάρτιδος ἢ Δικτύννης, καὶ τὸν ὑπόγαιον, ἐκ περιπεπλεγμένων διόδων συγκείμενον Λαβύρινθον διὰ τὸν Μινώταυρον, καὶ προσέτι, κατὰ χωρίον τοῦ Ὁμήρου, χορὸν διὰ τὴν Ἀριάδνην, κόρην τοῦ Μίνωος, ὃν ἐπιστεύθη ὅτι ὁ Ἥφαιστος ἀναπαρέστησεν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 520.—Ἀλλ' ἴδ. Ῥαγκ. Ἱστ. ἀρχ. Καλλιτ. Α, σ. 9). Ἐπειδὴ δ' ἐβοήθησε τὸν Θησέα, δοὺς τῇ Ἀριάδνῃ τὸν μίτον ὅστις ἐξήγαγεν αὐτὸν τοῦ Λαβυρίνθου, ὁ Μίνως τὸν ἐνέκλεισε πρὸς τιμωρίαν ἐκεῖ μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἰκάρου. Ἀλλ' ὁ Δαίδαλος, πτερὰ κατασκευάσας καὶ διὰ κηροῦ προσκολλήσας αὐτὰ εἰς τὸ σῶμά του καὶ εἰς τὸ τοῦ υἱοῦ του, ἀπέπτη μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλακῆς. Ὁ Ἴκαρος ὁ-

μως, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του πετάξας πολὺ ὑψηλά, ἔφθασε πλησίον τοῦ ἡλίου, καὶ τοῦ κηροῦ ἀναλυθέντος ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἔπεσε καὶ ἐπνίγη εἰς τὸ πέλαγος τὸ παρὰ τὴν Σάμον, ὀνομασθὲν ὑπ' αὐτοῦ Ἰκάριον. Καὶ ἐν Σικελίᾳ δ' ἐλέγετο σκάψας τὴν Κολυμβήθραν, καταβόθραν δι' ἧς ἐξεχεῖτο ὁ ποταμὸς Ἀλαβὼν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πόλεις ἔκτισεν ἐπὶ κρημνῶν, καὶ ἐν Σαρδοῖ καὶ Ἰταλίᾳ μεγάλα οἰκοδομήματα καὶ ναούς, καὶ πρόπυλον τοῦ Ἡφαιστείου ἐν Σάμῳ. Ὡς ἀντιπρόσωπος δὲ τῆς πρώτης ἀναπτύξεως τοῦ γλυπτικοῦ ἐργαστηρίου ἐν Ἀθήναις, λέγεται πρῶτος διαστεῖλας τῶν ἀγαλμάτων τοὺς πόδας καὶ ἀνοίξας τὰ βλέφαρα, καὶ ὅτι ὁ ῥυθμὸς αὐτοῦ, τραχὺς μὲν ἔτι, εἶχεν ὅμως τι τὸ ἔννουν καὶ ἔνθεον. Ἀποδίδονται δὲ πολλὰ τῶν ἀρχαιοτάτων ἀγαλμάτων εἰς αὐτόν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐν Σικελίᾳ τὸν λέγουσιν ἀποθανόντα, ἐν ᾧ κατ' ἄλλους ἐκ Κρήτης συνώδευσε τὸν Θησέα εἰς Ἀθήνας.



Ἀνάγλ. ἐν Ῥώμῃ.

**Δαίμων,** παρ' Ὁμήρῳ ταὐτόσημον τῷ θεὸς, ὅταν ἐξασκῇ ἀγαθὴν ἢ ἐπιβλαβῆ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ μεταγενεστέρως ἡ λέξις ἐνέφαινεν ὄντα τὴν μέσην ἐπέχοντα θέσιν μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Οὕτω, καθ' Ἡσίοδον (Ἔργ. κ. Ἡμ. 122), οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος μετὰ θάνατον ἐγίνοντο δαίμονες, ἀνώτερά τινα ὄντα ὑπὲρ τὴν γῆν φερόμενα, τοὺς ἀνθρώπους ἐφορῶντα, τὸ δίκαιον καὶ ἄδικον ῥυθμίζοντα καὶ τὸν πλοῦτον παρέχοντα· ἀλλά τινες, φρονοῦντες ὅτι ἡ περὶ δαιμόνων δόξα ἦν νεωτέρα, ἐκλαμβάνουσι τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὡς μετὰ ταῦτα παρεμβληθέν. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ ἥρωες ἤρχισαν νὰ θεωρῶνται ὡς ἀνώτερα ὄντα καὶ αὐτοί, παρενεβλήθησαν οἱ δαίμονες μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν θεῶν, οἵτινες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑψοῦντο καὶ ἐμακρύνοντο τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων κοινωνίας κατὰ Πλάτωνα (Συμπ. 202 Ε), καὶ ἔφερον τοῖς θεοῖς τὰς εὐχὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν. Ἰδίως δ' ἀνέπτυξαν τὴν περὶ τῶν δαιμόνων θεωρίαν οἱ Νεοπλατωνικοὶ τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἑκατονταετηρίδος, καὶ ἡ εἰς αὐτοὺς πίστις διεδόθη βαθμηδὸν καὶ εἰς τὸν λαόν, ὅστις διέκρινεν αὐτοὺς εἰς ἀγαθούς, ἀγαθοδαίμονας, καὶ εἰς κακοποιούς, ἀλάστορας, ἐπιρροὴν ἐξασκοῦντας ἐπὶ ἀτόμων, ἐπὶ γενῶν ἢ καὶ ἐπὶ πόλεων. Ἀπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος προέκυψεν ἡ δόξα ὅτι εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς γενετῆς του προστίθεται εἷς δαίμων (τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους) ἠθικῶς αὐτὸν ὁδηγῶν, καὶ μεταγενεστέρως προσήρτησαν εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον δύο δαίμονας, ἕνα ἀγαθὸν καὶ ἕνα κακόν. Οἱ δ' Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοὶ εἰς τὴν λέξιν ἔδοσαν τὴν σημασίαν τοῦ κακοῦ δαίμονος, τοῦ διαβόλου.

**Δακία,** ἡ σήμερον Ῥουμανία μετὰ τῆς Βουκοβίνης καὶ Ἐπταπόλεως, ἐγκλείουσα τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἔχουσα πλὴν τούτου ἄλλους μεγάλους ποταμοὺς τὸν Ἱερασὸν (Προῦτον), τὸν Ἀλούτρην (Ὄλτον), καὶ Μαρπίαν (Μαρίτσαν). Οἱ Δάκες, λαὸς Θρᾳκικός, ἦσαν φιλοπόλεμοι. Τοὺς τὰ νοτιώτερα οἰκοῦντας Μοισοὺς (Μουζίκους) ὑπέταξεν ὁ Αὔγουστος. Ὁ δὲ Τραϊανὸς, μετὰ πεισματώδη πόλεμον (101—109 π. Χ.), κατετρόπωσε τὸν βασιλέα των Δεκέβαλον, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὴν χώραν στρατιωτικὰς ἀποικίας, αἵτινες μετέβαλον καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Ὁ Ἀδριανὸς διῄρεσε τὴν Δακίαν εἰς ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν. Ἀπὸ Γαλιηνοῦ δὲ (257), τῶν Ῥωμαίων ἀποχωρησάντων, εἰσέβαλον οἱ Γότθοι. Καθέδρα δὲ βασιλικὴ ἦν ἐπὶ Δεκεβάλου ἡ Σαρμισηγέτουσα, ἡ δὲ πολεμικὴ τῶν Ῥωμαίων τὸ Ἄπουλον (ν. Καρλεσβούργ) (Δ. Κάσσ. NA, 22. — Εὐτρ. Η, 6.-Tac. 79. — Or. Od. III, 6 13. Pl. IV, 12).

**Δακτυλιοθήκη,** πολυτελὴς θήκη ἐν ᾗ ἐφυλάττοντο οἱ πολυτιμότεροι τῶν δακτυλίων.

**Δακτύλιος,** ἴδ. σφραγίς.

**Δάκτυλοι (ἰδαῖοι),** ἀρχαιότατοι Φρυγικοὶ δαίμονες ἐπὶ τῆς Ἴδης, οἷς ἀποδίδεται ἡ εὕρεσις καὶ πρώτη ἐξεργασία τοῦ σιδήρου. Μετὰ ταῦτα δ' ἐθεωροῦντο ὡς καλλιτέχναι ἐν γένει καὶ ὡς μάγοι προσέτι. Συνεδέοντο δὲ μετὰ τῆς Φρυγίας Ῥέας Κυβέλης, καὶ ἑπομένως μετὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς Κουρητῶν (Παυσ. Ε, 7) καὶ Κορυβάντων, καὶ ἐνίοτε ἐξελαμβάνοντο ἀντὶ τῶν Καβείρων τῆς Σαμοθρᾴκης καὶ τῶν Τελχίνων. Δάκτυλοι ἐλέγοντο διὰ τὴν τῶν δακτύλων των ἐπιδεξιότητα, ἢ διότι κατῴκουν εἰς τοὺς δακτύλους, τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τοῦ ὄρους· καὶ τρία εἰσὶν αὐτῶν γνωστὰ ὀνόματα, Κέλμις, Δαμναμενεὺς καὶ Ἄκμων. Κατὰ δὲ Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον (Α, 1129) ἦσαν παῖδες τῆς νύμφης Ἀγχιάλης, καὶ συνώδευσαν τὴν Κυβέλην εἰς τὴν Ἴδην τῆς Κρήτης, ἔνθα πρῶτοι καὶ τὴν χρῆσιν εὗρον τοῦ πυρὸς, καὶ ἐλέγοντο ὄντες πέντε, ἰσάριθμοι τοῖς δακτύλοις, κατ' ἄλλους δέκα (5 ἄρρενες καὶ 5 θήλειαι), καὶ ἔτι κατ' ἄλλους (Φερεκ.) 52, ἢ καὶ 100.



**Δαλματία,** χώρα κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἀπὸ τῆς ΒΑ γωνίας αὐτῆς μέχρι τῆς Ἠπείρου. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἦν τὸ Δελμίνιον ἢ Δάλμιον, καὶ ἐπίσημοι, μεταξὺ ἄλλων πόλεων, ἦσαν ἡ Σκόδρα καὶ τὰ Σάλωνα (ν. Σπαλάτρον). Τὴν χώραν διασχίζουσι κατὰ μῆκος τὰ Βέβια ὄρη καὶ παρατείνουσι πολλαὶ νῆσοι. Οἱ Δαλματοὶ ἦσαν γνωστοὶ ἐπὶ πειρατείᾳ. Τῷ 156 κατὰ πρῶτον κατεπολεμήθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων· εἰς τὸν Καίσαρα δ' ὑπετάγησαν ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἀντέστησαν ἐπὶ τῶν ὀρέων αὐτῶν. Ἀπὸ τῶν πρώτων δ' ἐτῶν μ. Χ. ἀπετέλεσαν μέρος τοῦ Ἰλλυρικοῦ (Στρβ. Ζ, 315).

**Δαλμάτιος,** 1) ἑτερομήτριος ἀδελφὸς Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἀπέθανε πρὸ αὐτοῦ, εἰς βαθμὸν τιμητοῦ προχειρισθείς. —2) Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, εὐφυὴς καὶ πεπαιδευμένος, ὑπὸ τοῦ θείου του, ὅστις τὸν ἐξετίμα, βαθμὸν λαβὼν Καίσαρος, ὑπέταξε τὴν ἐπαναστᾶσαν Κύπρον, ἔλαβε παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου τὰς Θρᾳκικὰς ἐπαρχίας, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπαναστάντων (Εὐτρ. Ι, 9).

**Δάμαλις ἢ Βοῦς,** ἀκρωτήριον καὶ χωρίον τοῦ Βοσπόρου, ἀπέναντι τοῦ Βυζαντίου. Ἐντεῦθεν ἐλέγετο διαπλεύσασα τὸν Βόσπορον ἡ Ἰώ, δι' ὃ καὶ οἱ Καλχηδόνιοι τῇ ἔστησαν ἐνταῦθα χαλκῆν δάμαλιν, καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως ἐπιστεύετο ταφεῖσα ἡ Δάμαλις, γυνὴ τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Χάρητος (Πολύβ. Ε, 53).

**Δαμαρέτη,** γυνὴ τοῦ τυράννου Γέλωνος, καθ' ἣν Δαμαρέτειον ἐκλήθη καὶ τὸ Σικελικὸν τετράδραχμον, ὃ ἔκοψεν αὐτὸς τῷ 480 π. Χ. (Διόδ. ΙΑ, 26).

**Δαμασίθυμος,** υἱὸς Κανδαύλου, τοῦ

ἡγεμόνος τῆς Καρίας, παρακολουθήσας τὸν Ξέρξην, ἔπεσεν εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.

**Δαμασκὸς,** ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῆς Κοίλης Συρίας, παρὰ τὸν Χρυσορρόαν ποταμὸν, οὐ μακρὰν τῶν ὀρέων τῆς Παλαιστίνης. Κατ' ἀρχὰς ὑπέταξεν αὐτὴν ὁ Δαυὶδ,



εἶτα δ' ἀλληλοδιαδόχως οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Πέρσαι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (Ἀρρ. Ε, 11, 9. 15, 1.—Στρϐ. ΙΣΤ, 755). Ὁ Διοκλητιανὸς ἵδρυσεν ἐν αὐτῇ ὁπλοποιεῖα, φημισθέντα ἰδίως διὰ τῶν ξιφῶν τὰς λεπίδας.

**Δαμαστὴς,** 1) Ἴδ. Θησεύς. — 2) Ἕλλην ἱστορικὸς, λέγεται μαθητὴς τοῦ Ἡροδότου καὶ Ἑλλανίκου, καὶ φαίνεται γράψας Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος.

**Δαμία,** ἴδ. Αὐξησία.

**Δαμοκλῆς,** αὐλικὸς Διονυσίου τοῦ πρεσϐυτέρου, ὅν, ἐξαίροντα τοῦ τυράννου τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἰσχὺν, ἐκάθησεν οὗτος εἰς τράπεζαν πολυτελεστάτην, ἐπικρεμάσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του μάχαιραν ἐκ τριχὸς, ἵνα τῷ δείξῃ ὁποῖαι ἦσαν αἱ ὑπ' αὐτοῦ φθονούμεναι εὐτυχίαι (Cic. Tusc. V, 21. 61).

**Δαμοσία,** οἱ περὶ δαμοσίαν (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 5, 8, 6, 14), ἡ συνοδία τοῦ ϐασιλέως τῆς Σπάρτης εἰς τὸν πόλεμον, συνισταμένη ἐκ τῶν πολεμαρχῶν, τῶν μάντεων, τῶν ἰατρῶν, κτλ.

**Δαμὼ,** θυγάτηρ τοῦ Πυθαγόρου, κατὰ παραγγελίαν αὐτοῦ εἰς οὐδένα δοῦσα τὰ συγγράμματά του, εἰ καὶ διετέλει εἰς ἐσχάτην πενίαν (Διογ. Λαερτ. Πυθ).

**Δάμων,** ἴδ. Φιντίας.

**Δανάη,** ἴδ. Περσεύς.

**Δαναΐδες,** ἴδ. Δαναός.

**Δανάκη,** ὁ ὀϐολὸς ὁ τιθέμενος εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ ὡς ναῦλος τῷ Χάρωνι, κατ' ἀρχὰς νόμισμα Περσικὸν οὕτω καλούμενον.

**Δαναοὶ,** ἴδ. Ἑλλάς.

**Δαναὸς,** υἱὸς τοῦ Αἰγυπτίου ϐασιλέως Βήλου, καὶ ἀδελφὸς τοῦ Αἰγύπτου. Ὑπὸ τούτου διωχθεὶς, ἦλθεν εἰς Ἄργος μετὰ τῶν 50 θυγατέρων του· ἀλλ' ἐκεῖ τὸν παρηκολούθησαν οἱ 50 υἱοὶ τοῦ Αἰγύπτου, καὶ ἀπῄτησαν αὐτὰς εἰς γάμον. Καὶ τὰς ἔδωκε μὲν ὁ Δαναὸς, ἀλλὰ, κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, αἱ Δαναΐδες ἐθανάτωσαν τοὺς ἄνδρας των, πλὴν μιᾶς, καθ' Ὁράτιον (Od. III, 11. 25), τῆς Ὑπερμνήστρας, φεισθείσης τοῦ Λυγκέως. Ταύτην τὴν ὑπόθεσιν πραγματεύονται αἱ Ἱκέτιδες τοῦ Αἰσχύλου. Μίαν δὲ τῶν Δαναΐδων, τὴν Ἀμυμώνην, ἠγάπησεν ὁ Ποσειδὼν, καὶ χάριν αὐτῆς ἐνήργησε καὶ ἀνέϐρυσε



πηγὴ αὐτῆς τὸ ὄνομα φέρουσα. Κατεδίκασαν ὅμως οἱ θεοὶ τὰς ἀνδροφόνους Δαναΐδας ἐν Ἅδου ν' ἀγωνίζωνται αἰωνίως νὰ πληρώσωσι δι' ὕδατος ἀγγεῖον ἄνευ πυθμένος. Τὸν Δαναὸν δὲ, ψηφισθέντα ϐασιλέα τοῦ Ἄργους ἀντὶ τοῦ μέχρι τότε ϐασιλεύοντος Γελάνορος, ἐφόνευσεν ὁ περισωθεὶς υἱὸς τοῦ Αἰγύπτου Λυγκεὺς, ἤ, κατ' ἄλλους μύθους, ἀποθανὼν ἐκεῖνος φυσικῶς, ἀφῆκε τὸν θρόνον εἰς τὸν Λυγκέα, ὅστις, ὅτε ὁ υἱός του Ἄϐας, ὁ κτίστης τῆς φωκικῆς πόλεως Ἀϐῶν, τῷ ἔφερε τὴν εἴδησιν τοῦ ϑανάτου τοῦ Δαναοῦ, ἐχάρισεν αὐτῷ τὴν ἀσπίδα τούτου, ἔχουσαν τὴν ϑαυματουργὸν δύναμιν τοῦ νὰ καταστέλ-



λῃ ἐπαναστάσεις, καὶ ὁ Ἄϐας, ἀναρτήσας αὐτὴν εἰς τὸ Ἡραῖον, ἵδρυσε τὴν ἑορτὴν τὰ Ἡραῖα. Ἐν Ἄργει ὑπῆρχεν ἱερὸν τοῦ Λυγκέως καὶ τῆς Ὑπερμνήστρας, καὶ τοῦ Δαναοῦ ὁ τάφος ἦν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς. Τὸ δ' ὄνομα Δαναοὶ, τοῖς Ἀργείοις ἴδιον, ἀποδίδωσιν ὁ Ὅμηρος καὶ οἱ ποιηταὶ εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, καὶ μέχρι τοῦδε οἱ Ἀργεῖοι Δάνοι καλοῦνται ὑπὸ τοῦ ὄχλου. (Ἀπολλόδ. Β, 1. — Παυσ. Β, 10. — Ἡρϐ. Β, 19. Ζ, 94).

**Δανούϐιος,** ὁ μέγιστος τῆς Εὐρώπης ποταμὸς, φέρων κατὰ τὰ κατώτερα μέρη αὐτοῦ, τὴν Πανωνίαν καὶ τὴν Μοισίαν, τὸ ὄνομα Ἴστρος, ὃ πρὶν ὅλος ἔφερεν, ἦν γνωστὸν τοῖς ἀρχαίοις ὅτι ἐπήγαζεν ἐκ Γερμανίας (Tac. Germ. 1), καὶ ἐξέϐαλλεν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον δι' ἑπτὰ στομίων, τοῦ Ἱεροῦ, τοῦ Ναράκου, τοῦ καλοῦ, τοῦ Ψευδοστόματος, τοῦ Βορείου, τοῦ Φίλου (ὃ καὶ Θιαγόλα ἐλέγετο). Ὁ Ἡσίοδος γνωρίζει τὸν ποταμὸν (Θεογ. 338)· ὁ δ' Αἰσχύλος κατάγει αὐτὸν ἐκ τῶν Ὑπερϐορείων καὶ τῶν Ῥιπαίων, καὶ καθ' Ἡρόδοτον (Β, 33. Δ, 50, 99) κατερχόμενος ἐκ Πυρήνης ἀπὸ τῆς Κελτικῆς (ἐκ τῶν Πυρηναίων), διαρρέει πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Τινὲς τὸν εἶπον διευθυνόμενον καὶ πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν (Στρϐ. Ζ, 305).

**Δάρα ἢ Ἀναστασιόπολις,** ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Περσίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας κτισθεῖσα.

**Δαρδανέα,** 1) πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὑπὸ τὴν Ἴδην, παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον, κτίσμα καὶ καθέδρα τοῦ ϐασιλέως Δαρδάνου (Ὁμ. Ἰλ. Υ, 216).—2) Μικρὰ χώρα ὑπὲρ τὴν Τρωάδα, ἡγεμονία τοῦ Αἰνείου κατὰ τοὺς Λατίνους. — 3) Ἡ ἄνω Μοισία, (ν. Σερϐία) ἀπὸ τοῦ ὄρους Σκάρδου, μέχρι τοῦ ποταμοῦ Μάργου.

**Δάρδανοι,** 1) παρ' Ὁμήρῳ αὐτοὶ οἱ Τρῶες.—2) Οἱ κάτοικοι τῆς ἐν Μοισίᾳ Δαρδανίας, λαὸς ἀκάθαρτος, ἀλλὰ φίλος τῆς μουσικῆς (Στρϐ. Ζ, 315, 316.—Liv. LX, 57, —Cæs. B. C. III, 4).

**Δάρδανος,** 1) υἱὸς Διὸς καὶ Ἠλέτρας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος, ἐξ Ἀρκαδίας μεταϐὰς εἰς Σαμοθρᾴκην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Φρυγίαν, ἔνθα ὁ ϐασιλεὺς Τεῦκρος τῷ ἔδωκε χώραν πρὸς οἰκοδομὴν τῆς πόλεως Δαρδανίας. Ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Χρύσης εἰς προῖκα τὸ Παλλάδιον λαϐὼν καὶ τὰ ἱερὰ ἃ τῇ εἶχε δωρήσει ἡ Ἀθηνᾶ, εἰσήγαγε μὲν αὐτῶν τὴν λατρείαν εἰς τὴν Σαμοθρᾴκην, ἀλλὰ τὰ ἀγάλματα ἔλαϐε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Δαρδανίαν, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ τὰ μετέφερον εἰς τὴν Τρωάδα. Δευτέρα δὲ γυνή του ἦν ἡ Βατεία, θυγάτηρ τοῦ Τεύκρου, ἐξ ἧς ἔσχε τὸν Ἐριχθόνιον, τὸν πλουσιώτατον τὸν ἀνθρώπων, οὗ υἱὸς ἦν ὁ Τρώς (Ὁμ. Ἰλ. Υ, 215). Ἄλλοι δ' ἔλεγον τὸν Δάρδανον ἐκ τῆς Τρωϊκῆς χώρας καταγόμενον, ἢ ἐκ Κρήτης, ἢ ἐξ Ἰταλίας (Πλούτ. Καμ. Κ). Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ Πρίαμος, Ἴλος, Ἀγχίσης, λέγονται Δαρδανίδαι παρ' Ὁμήρῳ. — 2) Πόλις ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, νοτίως τῆς Ἀϐύδου, ἴσως ἡ αὐτὴ τῇ Δαρδανίᾳ. Ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ναυμαχίᾳ (Θουκ. Η, 106). Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῆς εἰρήνης μετ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου ἐκήρυξαν ἐλευθέραν τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸ Ἴλιον, ἐκ σεϐασμοῦ διὰ τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἱστορίαν (Liv. XXXVIII, 39). Ἐνταῦθα δὲ καὶ συνωμολογήθη ἡ συνθήκη ἡ περατώσασα τὸν πρῶτον Μιθριδατικὸν πόλεμον.

**Δαρεικὸς,** χρυσοῦν περσικὸν νόμισμα, ἔχον ἀξίαν 27 1/4 δρ.



**Δαρεῖος,** σημαῖνον παρὰ Πέρσαις ὁ ἰσχυρὸς (Ἡρϐ. ΣΤ, 98), ὄνομα διαφόρων Περσῶν ϐασιλέων. 1) Ὁ Ὑστάσπου, ἀπό-

γονος τοῦ Κύρου, ὑπὸ Καμβύσην ἐκστρατεύσας εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἦν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ συνομωσάντων, οἵτινες ἐφόνευσαν τὸν ψευδοσμέρδιν καὶ εἶτα ἀπεφάσισαν ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν νὰ βασιλεύσῃ, οὗ ὁ ἵππος πρῶτος θὰ προσεχρεμέτιζε πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον· τοῦτο δὲ κατωρθώθη ὑπὲρ τοῦ Δαρείου, διὰ



τεχνάσματος τοῦ ἱπποκόμου αὐτοῦ. (Ἡρδ. Γ, 70. 84). Κατ' ἀρχὰς κατετρόπωσε τὴν ἐπαναστᾶσαν Βαβυλῶνα (517 π. Χ.) διὰ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ Ζωπύρου (αὐτ. 150). Εἶτα δ' ὑπερβὰς τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ 700,000 ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἦσαν καὶ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, γεφυρώσας τὸν Δούναβιν, εἰσῆλασεν εἰς τὴν Σκυθίαν· ἀλλ' ἀποτυχών, ἐπανῆλθεν, ὅτε ὁ Μιλτιάδης συνεβούλευσε καὶ σχεδὸν ἔπεισε τοὺς Ἕλληνας νὰ καταστρέψωσι τὴν γέφυραν τοῦ Δουνάβεως, ἀφίνοντες τοὺς Πέρσας εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Σκυθῶν. ὁ δ' Ἰστιαῖος ἀπέτρεψε δι' ἐναντίας γνώμης τὸν κίνδυνον (Ἡρδ. Δ, 87). Ὁ στρατηγὸς δὲ τοῦ Δαρείου Μεγάβαζος, μείνας ἐν Θράκῃ, ὑπέταξε τὰς ὑπὲρ τὸν Βόσπορον Θρᾳκικὰς χώρας, καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς ἐστράφη κατὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ἀλλ' ὑποτάξας καὶ τὰς ἐπαναστάσας Ἑλληνικὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἃς ἐβοήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Ἐρετριεῖς (494 π. Χ.), ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐξέπεμψεν (492) ὑπὸ τὸν γαμβρόν του Μαρδόνιον στόλον, ὅστις κατεστράφη ὑπὸ τρικυμίας περὶ τὸν Ἄθω, αἱ στρατὸν, κυριεύσαντα μὲν τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ τέλος καὶ αὐτὸν ἀναγκασθέντα νὰ ὑποχωρήσῃ. Πρέσβεις σταλέντας ὑπ' αὐτοῦ νὰ ζητήσωσι τὴν ὑποταγὴν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἐθανάτωσαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Σπαρτιᾶται. Τότε μέγας στόλος καὶ στρατὸς ἐπελθὼν ὑπὸ τὸν Δᾶτιν καὶ Ἀρταφέρνην, κατέστρεψε τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Ἐρέτριαν, ἐξανδραποδίσας καὶ εἰς Σοῦσα τοὺς κατοίκους μετοικίσας, ἀλλ' ἡττήθη κατὰ κράτος ἐν Μαραθῶνι (Ἡρδ. ΣΤ, 94. 162.—Πλούτ. Ἀριστ. Ε,). Ἀπέθανε δ' ὁ Δαρεῖος τῷ 486 π. Χ. (Ἡρδ. Ζ, 1). — 2) Δαρ. Β' ὁ Νόθος, νόθος υἱὸς Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, βασιλεύσας διὰ τοῦ φόνου τῶν ἀδελφῶν του, σύγχρονος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἔμεινεν ἀμέτοχος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, καὶ ἀπέθανε τῷ 404 π. Χ. — 3) Δ. ὁ Κοδομανὸς, υἱὸς Σισυγάμβιδος, θυγατρὸς τοῦ δευτέρου Ἀρταξέρξου, ἐνθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Εὐνούχου Βαγόα, φονεύσαντος τὸν θεῖον αὐτοῦ Ἀρόην. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐθανάτωσε τὸν κακοῦργον Βαγόαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας του ἐξεστράτευσεν εἰς Περσίαν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ μετὰ τὴν ἐν Γαυγαμήλοις μάχην (330 π. Χ.) ὁ Δαρεῖος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Βήσσου καὶ ἄλλων προδοτῶν ὑπηκόων του (Ἀρρ. Γ, 19. — Διόδ. ΙΖ, 75).

**Δάρης,** ἱερεὺς τοῦ Ἡφαίστου ἐν Τρωάδι (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 9), ἐπιστεύετο γράψας ἐπὶ φύλλων φοινίκων Ἰλιάδα ἀρχαιοτέραν τῆς τοῦ Ὁμήρου, ἣν ὁ Αἰλιανὸς (Π. Ἱ. ΙΑ, 2) λέγει ὅτι εἶδεν. Ὑπάρχει λατινικόν τι σύγγραμμα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Excidio Troæ, (ἢ æ) ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος ὅθεν μεταφρασθὲν ἔκ τινος Dares Phrygius. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ξηροῦ καὶ πτωχοῦ αὐτοῦ ὕφους κρίνεται μᾶλλον ὡς ἔργον μεσαιωνικὸν, ἀρυσθὲν ὅμως ἐξ ἀγνώστων πηγῶν.



**Δασσαρῆται,** κατοικοῦντες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἰλλυρίᾳ, Δ. τῆς Μακεδονίας. Πόλις αὐτῶν ἡ Λυχνιδὸς (ν. Ὄχριδα) (Στρβ. Ζ, 316. 318).

**Δαταφέρνης,** Πέρσης, σύντροφος τοῦ Βήσου, παρέδωκε τοῦτον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον (Ἀρρ. Ι, 30)· εἶτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπαναστὰς, παρεδόθη καὶ κατεδικάσθη (Curt. VII, 5. VIII, 3).

**Δᾶτις,** στρατηγὸς Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, μετ' Ἀρταφέρνους εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ἐπιπεσὼν καὶ λεηλατήσας αὐτὰς, ἔπειτα δ' ἐν Μαραθῶνι κατατροπωθεὶς (Ἡρδ. ΣΤ, 54).

**Δᾶτον,** ἀκτὴ τοῦ Στρυμωνίου κόλπου ἐν Μακεδονίᾳ, ἀπέναντι τῆς Θάσου, παροιμιακὴ γενομένη διὰ τὰ παρ' αὐτῇ, ἐν τῷ Παγγαίῳ ὄρει, πλούσια χρυσωρυχεῖα (Ἡρδ. Θ, 75).

**Δαυλὶς,** (εἶτα καὶ ν. **Δαυλία),** πόλις τῆς Φωκίδος, μεταξὺ Ὀρχομενοῦ καὶ Δελφῶν, ἐπὶ ἀποτόμου ῥάχεως κειμένη, μετ' ὀχυροῦ κυκλωπείου φρουρίου. Ἐκεῖ ὁ μῦθος ἔθετε τὰ κατὰ τὸν Τηρέα (ἴδ.) (Ὅμ. Ἰλ. Β, 520. — Θουκ. Β, 29. 39). Κατεστράφη ὑπὸ Ξέρξου, καὶ αὖθις ἐπὶ τοῦ Φωκικοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν πάντοτε ὀχυρά (Liv. XXXII, 18).

**Δαῦνος,** ἴδ. Διομήδης.

**Δάφνη,** 1) Ἴδ. Ἀπόλλων. — 2) Ἴδ. Δελφοί. — 3) Προάστειον τῆς Ἀντιοχείας ἐν Συρίᾳ, καθιερωθὲν τῷ Ἀπόλλωνι ὑπὸ Σκλεύκου τοῦ Νικάτορος. Ὁ ἐν αὐτῷ οἰκοδομηθεὶς λαμπρὸς ναὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, ὅστις καὶ ἄσυλον ἦν, καὶ περὶ ὃν ἐτελοῦντο ἀγῶνες, ἐπυρπολήθη τῷ 362 μ. Χ. Ὡραῖον τέμενος δαφνῶν μετὰ κυπαρίσσων, 80 σταδίων περιφέρειαν ἔχον, προσέθετεν εἰς τὴν καλλονὴν τοῦ μέρους, ὃ ὅμως μέχρι τέλους ἐδυσφημίσθη ἐπὶ ἐκδιατήσει τῶν εἰς αὐτὸ φοιτώντων.

**Δαφνηφόρια,** ἑορτὴ ἐννεαετὴς ἐν Δελφοῖς, εἰς τὰ Τέμπη καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, ἀγομένη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα διὰ τὴν κάθαρσιν αὐτοῦ ὅτε ἐφόνευσε τὸν Πύθωνα (ἴδ. Δελφοί). Ἐν Θήβαις ἐτελεῖτο τῷ Ἰσμηνίῳ Ἀπόλλωνι, καὶ τότε ἐν μεγάλῃ παρατάξει ὁ παῖς ὁ λεγόμενος δαφνηφόρος ἔφερεν εἰς τὸν ναὸν ξύλον ἐλαίας κεκοσμημένον διὰ δαφνῶν, ἀνθέων καὶ ταινιῶν, καὶ ἄνω μὲν διὰ χαλκῆς σφαίρας, ἐξ ἧς ἐκρέμαντο 165 ἄλλαι μικραὶ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ δι' ἄλλης ἐλάσσονος τῆς πρώτης· καὶ ἡ μὲν παρίστα τὸν ἥλιον, ἡ δὲ τὴν σελήνην, καὶ αἱ μικραὶ τοὺς ἀστέρας, ἢ μᾶλλον τὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους (Πρόκλ. Ἱρ. Χρστμ. 11. — Παυσ. Θ, 10, 4. — Πλούτ. Ἑλλ. Κεφ. ΙΒ).

**Δάφνις,** νέος καὶ ὡραῖος ἥρως τῶν ποιμένων ἐν Κρήτῃ καὶ Σικελίᾳ, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ Νύμφης, βουκόλος, θηρευτὴς καὶ τὴν σύριγγα ὑπὸ τοῦ Πανὸς διδαχθείς. Ὑπὸ τῆς μητρός του ἐξετέθη εἰς δαφνῶνα ἐντὸς κοιλάδος, ἔνθα τὸν ἀνέθρεψαν ποιμένες ἢ νύμφαι. Οἱ βουκολικοὶ ποιηταὶ τὸν ψάλλουσι πολλάκις καὶ διαφόρως. Κατὰ τὸν Θεόκριτον (Α. Ζ), ἀπέθανεν ἐξ ὀργῆς τῆς Ἀφροδίτης, διότι δὲν ἐπείσθη ν' ἀγαπήσῃ ἣν ἐκείνη ἤθελε. Κατ' ἄλλους, ὑποσχεθεὶς πίστιν εἰς τὴν ἐρωμένην του τὴν νύμφην (Ναΐδα, Νομίαν ἢ Ξενίαν), ἀλλ' ἀπιστήσας, ἐτυφλώθη ἢ ἀπελιθώθη ὑπ' αὐτῆς, ὁ δ' Ἑρμῆς μετήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὅθεν τὸν ἀπήγαγεν, ἀνέβρυσε πηγὴ ὁμώνυμος αὐτῷ, εἰς ἣν ἔθυον κατ' ἔτος οἱ Σικελοί. Ὁ δὲ Βιργίλιος (Ecl. V) ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ψάλλει, τὸν ὑπὸ τῆς Τριανδρίας ἀποθεωθέντα Καίσαρα (42 π. Χ.).

**Δεῖγμα,** οὕτως ἐλέγοντο καὶ αὐτὰ τῶν ἐμπορευμάτων τὰ δείγματα, καὶ τὸ δημόσιον κατάστημα ἐν ᾧ αὐτὰ ἐξετίθεντο. Τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἦν ἐν Πειραιεῖ (Πλούτ. Δμσθ. ΚΓ. — Ἀρστφ. Ἱππ. 974. — Δμσθ. Π. Λακρ. 932. — Πολδ. — Ἁρπκρ.).

**Δείναρχος,** ὁ τελευταῖος καὶ ἧττον

ἐπίσημος τῶν δέκα ἀττικῶν ῥητόρων, ὡς ἀπαριθμεῖ αὐτοὺς ὁ Ἀλεξανδρινὸς κανών, υἱὸς Σωστράτου, γεννηθεὶς ἐν Κορίνθῳ τῷ 361 π. Χ., διετέλεσεν ἐν Ἀθήναις φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Θεοφράστου καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, καὶ ἔζη δημηγορίας γράφων δι' ἄλλους. Πολιτικὸς ὀπαδὸς τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τοῦ Κασσάνδρου ἀπῆλθεν ἐξόριστος εἰς τὴν Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, καὶ τῷ 292 ἀνεκλήθη μεσιτείᾳ τοῦ Θεοφράστου. Τῷ δὲ 290, μετὰ τοῦ Θεοφράστου τὸν θάνατον, τὸν Δείναρχον, 70έτη ἤδη, καὶ πέννητα διότι τὴν πᾶσαν περιουσίαν αὐτοῦ κατεχράσθη τις καλούμενος Πρόξενος, κατεδίκασεν εἰς θάνατον Ἀντίπατρος ὁ Πολυσπέρχων. Ἐφιλοτιμεῖτο δ' ὁ Δείναρχος νὰ μιμῆται τὸν Δημοσθένην, ἀλλ' οὔτε κατὰ τὴν σαφήνειαν οὔτε κατὰ τὴν τέχνην ἦτο ἐκείνου ἐφάμιλλος, δι' ὃ καὶ ὑπό τινων χλευαστικῶς ἐπωνομάζετο Δημοσθένης ὁ κριθινος. Λόγους λέγεται γράψας τοὐλάχιστον 58· ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τρεῖς μόνον διετηρήθησαν, ὁ «κατὰ Φιλοκλέους,» ὁ «κατ' Ἀριστογείτονος» καὶ ὁ «κατὰ Δημοσθένους,» οὗ ὅμως ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης.

**Δεινοκράτης,** ἀρχιτέκτων μεγαλεπήβολος, καὶ ἔν τισι παράβολος, τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἀνῳκοδόμησε τὸν ἐπὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ πυρποληθέντα ναὸν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ἔδωκε τὸ μεγαλοπρεπὲς σχέδιον τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸ τοῦ Πειραιῶς, οὗ ἡ ἀγορὰ ἦν αὐτοῦ ἐπώνυμος, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον νὰ λοξεύσῃ τὸ ὄρος Ἄθω εἰς ἀνδριάντα αὐτοῦ, κρατοῦντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ μυρίανδρον πόλιν, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς σπένδοντα ποταμὸν εἰς τὴν θάλασσαν, κατεσκεύασε τὴν πολυτελεστάτην σορὸν διὰ τὴν κηδείαν τοῦ Ἡφαιστίωνος ἐπὶ δαπάνῃ 12 χιλιάδων ταλάντων, ἤτοι ἐξαπλασίᾳ τῆς ἀπαιτηθείσης διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν Προπυλαίων, καὶ ἐμελέτησε νὰ κατασκευάσῃ τὸν τάφον Ἀρσινόης, τῆς ἀδελφῆς Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, θέτων τὴν λάρνακα μεταξὺ δύο μαγνητῶν, ὥστε νὰ μένῃ μετέωρος. (Πλούτ. Ἀλέξ. ΟΒ. — Vitr. II, Praf. — Pl. XXXIV, 42).

**Δεινώ,** ἴδ. Γοργώ.

**Δεῖπνον,** ἴδ. Ἑστίασις.

**Δεκαδοῦχοι,** ἐν Ἀθήναις προσωρινὴ, μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Λ' ἐκλεγεῖσα διοίκησις ἐκ 10 ὀλιγαρχῶν, ἑνὸς ἐκ φυλῆς ἑκάστης, καὶ ὑποστηριχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου, μέχρις οὗ, διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ μετὰ τοῦ Παυσανίου, ἐπανῆλθον αὖθις οἱ δημοκράται εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὅτε οἱ δεκαδοῦχοι ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν Ἐλευσῖνα, ἐπανελθόντες μόνον ἐπὶ τῆς ἀμνηστείας τοῦ Θρασυβούλου (Ξεν. Ἑλλ. Β, 1, 24. — Λυσ. Ἐρατοσθ. 54).

**Δεκάτη,** 1) ἦν ὁ συνήθης τελωνιακὸς φόρος. Τοῦτον φέρ' εἰπεῖν ἐπέβαλον ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ τῷ 411 π. Χ. εἰς πάντα τὰ εἰς τὸ Βυζάντιον ἐκ τοῦ Εὐξείνου εἰσπλέοντα πλοῖα (Ξεν. Ἑλλ. Α, 4,22), καὶ τὸ Δεκατευτήριον (τελωνεῖον) ἦν ἐν Χρυσοπόλει τῆς Χαλκηδόνος. Ἡ ἐν Αἰγὸς Ποταμοῖς ἦττα διέκοψε τὸ τέλος τοῦτο, ὃ ὁ Θρασύβουλος αὖθις ἐπέβαλε (Αὐτ. Δ, 8, 27), καὶ ὃ πιθανῶς πάλιν κατηργήθη ἐπὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἀνταλκίδου (372). Δεκάτην δ' εἰσέπραττον συνήθως καὶ οἱ τύραννοι παρὰ τῶν ὑπηκόων, καὶ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τῶν αὐτῇ ἀνηκόντων δημοσίων κτημάτων, ὡς καὶ οἱ ναοὶ ἐκ τῶν τεμενῶν αὐτῶν, πρὸς ὃ ὑπῆρχον οἱ δεκατολόγοι (εἰσπράκτορες), ἢ δεκατῶνες (ἐνοικιασταί). Τὰς ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ πολέμου μετὰ τοῦ ἐχθροῦ συνταχθείσας Ἑλληνικὰς πόλεις προὐτίθεντο οἱ Ἕλληνες νὰ ὑποβάλωσιν εἰς δεκάτην, ὑπὲρ τοῦ ναοῦ τῶν Δελφῶν (Ἡρδ. Ζ, 132). Τὴν δεκάτην δὲ τῶν λαφύρων συνήθως ἀφιέρουν τοῖς θεοῖς, καὶ ἐκ τῆς τῶν ληφθέντων ἐκ τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος ἀνήγειραν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Ἀκροπόλει τὸ φειδαϊκὸν ἄγαλμα τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς (Παυσ. Α, 28 2), καὶ πασῶν τῶν κατασχέσεων καὶ χρηματικῶν ποινῶν ἡ δεκάτη ἀνῆκεν ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς.—2) Ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸ ὄνομα δεκάτη ἐπανηγυρίζετο καὶ ἡ 10η ἡμέρα ἀπὸ τῆς γεννήσεως βρέφους, καὶ ἔθος ἦν δεκάτην θύειν ἢ ἑστιᾶν. Ἦν δ' αὕτη συνήθως ἡ ἡμέρα καθ' ἣν, μετὰ δώρων, ἐδίδετο εἰς τὸ παιδίον καὶ τὸ ὄνομα, καὶ ἡ τέλεσις τῆς ἑορτῆς ταύτης ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπόδειξις ὅτι ὁ πατὴρ ἀνεγνώρισε τὴν γνησιότητα τοῦ παιδίου.



**Δεκέλεια,** δῆμος Ἀττικῆς μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Πεντελικοῦ, καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (ν. Βασιλικὸν κτῆμα, καὶ Τατόϊ).

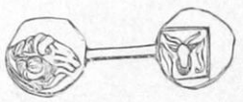
**Δέλτα,** ἴδ. Νεῖλος.

**Δελφίνια,** ἑορτὴ τοῦ Δελφινίου Ἀπόλλωνος ἐν Ἀθήναις, τελουμένη τῇ 6 Μουνυχιῶνος διὰ τὸν πρῶτον ἔκπλουν τῶν πλοίων. Ἐπ' αὐτῆς παρθένοι, κλάδους ἔχουσαι διὰ τῶν χειρῶν, ἐπόμπευον πρὸς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ παρὰ τῷ Ἰλισσῷ (Πλούτ. Θησ. ΙΗ).

**Δελφίνιον,** 1) πόλις εἰς τ' ἀνατολικὰ τῆς νήσου Χίου, ἔχουσα καλὸν λιμένα καὶ φρούριον (Θουκ. Η, 38,40). — 2) Λιμὴν ἐν Ἀττικῇ παρὰ τῷ Ὠρωπῷ, ἔχων χρηστήριον τοῦ Ἀμφιαράου (Στρβ. Θ, 403). — 3) Δικαστήριον ἐν Ἀθήναις, ἑδρεῦον ἐν τῷ τεμένει τοῦ Δελφινίου Ἀπόλλωνος, ἔνθα ἐδικάζοντο οἱ ἔννομοι φόνοι. Ἴδ. Ἐφέται.

**Δελφὶς** ἢ **Δελφίν,** 1) ὁ ἰχθύς, σύμβολον τῆς θαλάσσης καὶ τῶν θαλασσίων θεῶν, αἰνιττόμενον προσέτι καὶ τὰς θαλασσοπορίας καὶ τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον. Πολλὰ οἱ ποιηταὶ ἀφηγοῦντο ἢ ἔπλαττον περὶ τῆς ταχύτητος τῶν ἰχθύων τούτων, τῆς τάσεως αὐτῶν νὰ παρακολουθῶσι τὰ πλοῖα, ὅταν μάλιστα οἱ ναῦται τοῖς προσεσύριζον, νὰ πηδῶσιν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, πρὸ πάντων ἐπικειμένης τρικυμίας, καὶ ὡς ἵνα προειδοποιῶσι τοὺς ναυτιλλομένους. Κατὰ δὲ τοὺς μύθους, τὸν Μελικέρτην, πεσόντα εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τῆς Ἰνοῦς, ἔφερε δελφὶν ἐπὶ τῶν νώτων του εἰς Κόρινθον· ὁμοίως καὶ τὸν Ἀρίωνα, οὗ καὶ τὸ ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀνάθημα ἀνέκειτο ἐν Ταινάρῳ ἐπὶ Ἡροδότου (Α, 23), ἴσως κυρίως ἐπιχώριος παράστασις τοῦ Ποσειδῶνος.—2) ἴδ. Ἀστερισμοί.—3) Μηχάνημα ἐπὶ τῶν πολεμικῶν πλοίων, μολύβδινον ἢ μετάλλινον, δελφῖνος σχῆμα ἔχον, ἐκ τῶν κεραιῶν κρεμάμενον, καὶ καταφερόμενον κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων ὅπως διατρυπήσῃ αὐτὰ (Θουκ. Ζ, 41 — Ἀριστφ. Ἱππ. 762).—4) Πολυτελὴ σκεύη παντοῖα, δελφίνων ἔχοντα σχῆμα.

**Δελφοί,** ἐπίσημος πόλις τῆς Φωκίδος (ἴδ.), κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὺν τοῦ Παρνασσοῦ, περιέχουσα τὸν περίφημον ναὸν καὶ χρηστήριον τοῦ Ἀπόλλωνος. Κατ' Αἰσχύλον (Εὐμ.1)πρώτη ἡ Γαῖα ἐνταῦθα ἐχρησμοδότει· παρέδωκε δὲ τὸ χρηστήριον εἰς τὴν θυγατέρα της Θέμιν, αὕτη δ' εἰς τὴν ἀδελφήν της Φοίβην, παρ' ἧς ἔλαβεν αὐτὸ ὡς δῶρον κατὰ τὴν γέννησίν του, ὡς «γενέθλιον δόσιν,» ὁ Ἀπόλλων. Κατ' ἄλλον μῦθον, τὸ χρηστήριον εἶχεν ἡ Γαῖα κατ' ἀρχὰς μετὰ τῆς νύμφης τῶν ὀρέων Δάφνης, εἶτα μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ τὴν μερίδα αὐτῆς ἔδωκεν ἡ Γαῖα εἰς τὴν Θέμιν, αὕτη δὲ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα,

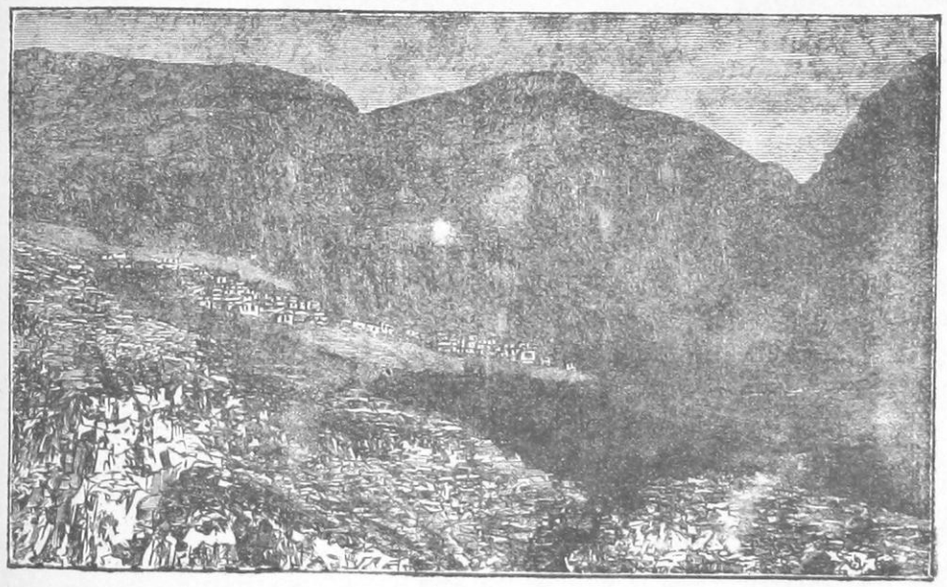


ὅστις καὶ τὴν μερίδα τοῦ Ποσειδῶνος ἔλαβε, δοὺς αὐτῷ τὴν Καλαυρίαν. Κατὰ δὲ τὸν ὁμηρικὸν ὕμνον πρὸς τὸν Πύθιον Ἀπόλλωνα, ἐκ τῆς Δήλου προελθὼν ὁ Ἀπόλλων μικρὸν μετὰ τὴν γέννησίν του, κατέλαβε τὸ χρηστήριον κατατοξεύσας τὸν φρουροῦντα αὐτὸ δράκοντα Πύθωνα (ἢ Δελφύνα), υἱὸν τῆς Γῆς, καὶ ἐγκατέστησεν ὡς πρώτους ἱερεῖς ἐκεῖ Κρῆτας ἐκ Κνωσσοῦ. Πρὸς κάθαρσιν δὲ διὰ τὸν φόνον τοῦτον ἠναγκάσθη ὁ Ἀπόλλων νὰ φύγῃ καὶ ὑπηρετήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ποιμὴν ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη (ἕνα μέγαν ἐνιαυτὸν), καὶ εἰς μνήμην τούτου ἐτέλουν ἑορτὴν οἱ Δελφοὶ ἀνὰ ὀκταετίαν. Τότε, ἀφ' οὗ πρὸ τοῦ ναοῦ ἐπυρπόλουν καλύβην, ἥτις παριστᾶ τὴν τοῦ Πύθωνος, καὶ ἔφευγον μετὰ πάσης βίας, εἷς παῖς,

παριστῶν τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπήρχετο μετὰ πομπῆς, καὶ διαβὰς τὴν Λοκρίδα, τὴν Δωρίδα, τὴν Οἴτην, τὴν γῆν τῶν Αἰνιάνων καὶ τῶν Μαλίων, ἐτέλει καθαρμὸν εἰς τὰ Τέμπη. Καθαρισθεὶς δ' ὁ Ἀπόλλων, παρέλαβε τὸ χρηστήριον ἵνα ἀγγέλλῃ τοῖς ἀνθρώποις τὴν θέλησιν τοῦ πατρός του Διός, καὶ παρασκευάσῃ χρόνους ἠθικωτέρου πολιτισμοῦ. Τὸ χρηστήριον ἦν ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ ναοῦ, ἐπὶ χαράδρας ἐξ ἧς ἀνεπέμποντο ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις ἐρεθιστικαί, ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ ποιμένων οἵτινες εἶδον αἶγα εἰς σπασμοὺς περιπεσοῦσαν ἐκεῖ. Ἵστατο δ' ἐπὶ τοῦ χάσματος ξύλινος ἐπίχρυσος τρίπους, καὶ ἐπὶ τούτου ἔκειτο σκεῦός τι λεγόμενον λέβης, φιάλη, κύκλος ἢ ὅλμος, ἔλασμα στρογγύλον, ἐπίπεδον, ἢ ὀλίγον κεκοιλωμένον, ἐφ' οὗ ἀνήρχετο ἡ χρησμοδότις Πυθία, ἥτις ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἦν παρθένος, εἶτα δὲ πεντηκοντοῦτις γυνὴ παρθενικὸν ἔνδυμα φέρουσα. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ χρηστηρίου ὑπῆρχον δύο Πυθίαι ἐναλλασσόμεναι, καὶ εἶχον καὶ τρίτην, ὡς ἀντικαταστάτιν. Ἡ κυρίως ἐποχὴ καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ἐρωτᾶται τὸ μαντεῖον, ἦν ἡ ἑβδόμη ἡμέρα τοῦ ἐαρινοῦ μηνὸς Βυσίου, περὶ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, γενέθλιον ἡμέραν τοῦ θεοῦ, μετέπειτα δὲ ῥητὸς χρόνος ἑκάστου μηνός, ἐξαιρουμένων, ἐννοεῖται, τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν. Διὰ λαχνοῦ δ' ὡρίζετο ἡ τάξις τῶν ἐρωτώντων τὸ μαντεῖον (τῶν θεοπρόπων), οἵτινες καὶ δῶρα πάντοτε ἔφερον εἰς τὸν ναὸν, καὶ θυσίας ἐτέλουν (χρηστήρια). Ἂν δ' ἡ θυσία ἦν αἰσία, καὶ δὲν ἐκήρυττε τὴν ἡμέραν ἀποφράδα, τότε ἡ Πυθία, μετ' ἀπολούσεις καὶ καθαρμοὺς, ποδήρη χιτῶνα φέρουσα καὶ χρυσοῦν κόσμον εἰς τὴν κόμην, ἀνήρχετο εἰς τὸν τρίπουν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων δῆθεν ἐρεθιζομένη, ἐχρησμοδότει· καὶ, ἐὰν τὸ μάντευμα ἦν εἰς λόγον πεζὸν, ὑπῆρχον ποιηταὶ εἰς τὸν ὑπηρεσίαν τοῦ ναοῦ, στιχουργοῦντες αὐτὸ παραχρῆμα κατ' ἐπικὴν γλῶσσαν καὶ προσῳδίαν· ἀλλ' ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἐδίδοντο οἱ χρησμοὶ καὶ εἰς πεζὸν λόγον, κατ' ἔκφρασιν δὲ σκοτεινὴν σχεδὸν πάντοτε, διφορουμένην καὶ συμβολικήν. Τῶν χρησμῶν δὲ διετηροῦντο συλλογαί, εἰς ἃς προσέφευγον οἱ θέλοντες νὰ συμβουλευθῶσι τὰς θείας βουλὰς, ὡς τοιαύτην εἶχε καὶ ὁ Πεισίστρατος (Ἡρδ. Ε, 90). Παρὰ τῷ χρηστηρίῳ ὑπῆρχον καὶ οἱ ὅσιοι, εἰς τὰ 5 ἀνώτατα δελφικὰ γένη ἀνήκοντες, ὑπέρτατοι δ' ὄντες τοῦ ναοῦ ἐπιστάται καὶ θύται· προσέτι οἱ προφῆται, ἐξηγηταὶ τῶν χρησμῶν, αἱ πρόσπολοι γυναῖκες ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετοῦσαι· καὶ οἱ περιάγοντες τοὺς ξένους περιηγηταί. Ἤδη ἐπὶ Ὁμήρου (Ὀδ. Θ' 79) μνημονεύεται τῶν Δελφῶν τὸ χρηστήριον, καὶ ἤσκει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος, προερχομένην πάντως ἐκ τῆς αὐτόθι ἕδρας τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ δεσμοῦ, καὶ ὑπερτάτη ἦν ἡ πρὸς τὸ χρηστήριον ἀφοσίωσις καὶ ὑπόληψις τῶν βασιλέων καὶ μάλιστα τῆς Σπάρτης. Καὶ ἐπέκεινα δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐξετείνετο ἡ φήμη αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπόληψις, ὡς ἐν Λυδίᾳ (Ἡρδ. Α, 13,14,19, 25,46) καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Ἀλλ' εἰς τὰ πολιτικὰ πολλάκις ἀναμιγὲν, καὶ ἐκ φιλοπροσωπίας, ἐξ ἰδιοτελείας ἢ ἐκ φόβου τὰ συμφέροντα τῶν τῆς ἡμέρας ἰσχυόντων ὑπηρετοῦν, ἐκίνησε καθ' ἑαυτοῦ βαθμηδὸν περιφρόνησιν καὶ ὀργὴν, καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ παρακμὴν συνετέλεσε καὶ ἡ ἀναπτυχθεῖσα ἑλληνικὴ φιλοσοφία, ἰδίως ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· ὥστε καὶ μέχρι τέλους παρημελήθη περιφρονούμενον, καὶ ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυβερνήσεως οὐδεμιᾶς ἐτύγχανε προσοχῆς. Ἐκ φιλαρχαίου μόνον πνεύματος ἠθέλησε νὰ τὸ ἀναζωογονήσῃ ὁ Ἀδριανός· ἀλλὰ καὶ τότε ἀφορμὴν πλέον δὲν εἶχε νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰ δημόσια, ἀλλὰ μόνον εἰς ἀσήμους ἰδιωτικὰς σχέσεις περιωρίζετο. Καταπολεμηθὲν δ' ἐπ Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, καταδιωκόμενον καὶ λειτουργούμενον ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων, κατηργήθη τέλος ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου (290μ.Χ.)—Τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν ἐλέγοντο οἰκοδομήσαντες τὸ πρῶτον ὁ Τροφώνιος καὶ ὁ Ἀγαμήδης, ἐκ πτερῶν (πιθανῶς περὶ



πτερον). Πυρποληθέντα δὲ τῷ 548 π. Χ., τὸν ἀνῳκοδόμησαν διὰ 300 ταλάντων (1,800,000 δρ.) μεγαλοπρεπέστατον οἱ ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου ἐξ Ἀθηνῶν ἐκβληθέντες Ἀλκμαιωνίδαι, δώριον, ὡς ἀποδεικνύουσι τ' ἀνευρεθέντα αὐτοῦ λείψανα, ἔνδον δὲ δι' Ἰωνικῆς κεκοσμημένον στοᾶς καὶ ὑπαίθριον, καὶ ἐν τοῖς ἀετοῖς ἔχοντα, ἐν μὲν τῷ προσθίῳ, τὴν Λητὼ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῶν Μουσῶν, ἐν δὲ τῷ ὀπισθίῳ τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν Θυάδων, καὶ τοῦ δίῤῥου τοῦ δύοντος (ἴσως καὶ ἑτέρωθι τοῦ ἀνίσχοντος) ἡλίου, καλλιτεχνήματα τοῦ Πραξίου καὶ Ἀνδροσθένους, ὥστε φαίνεται ὅτι ἡ οἰκοδομὴ δὲν ἐπερατώθη πρὸ τῶν 430 π. Χ., ὅτε οὗτοι ἔζων. Τὰ ἐπιστύλια ἐξωτερικῶς ἐκόσμουν ἀγάλματα τῶν Μοιρῶν, καὶ παρ' αὐταῖς τὸ τοῦ Μοιραγέτου Διὸς καὶ παρ' αὐτῷ τὸ τοῦ Μοιραγέτου Ἀπόλλωνος, προσέτι δὲ καὶ ἕτερον χρυσοῦν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐμπρὸς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάρας ἔκαιεν ἄσβεστον πῦρ. Παρὰ τῇ ἐσχάρᾳ δ' ἦν ὁ Ὀμφαλὸς τῆς γῆς, λίθος ἔχων σχῆμα κωνοκολούρου, διὰ ταινιῶν περιβεβλημένος, εἰς οὗ τὰ δύο πέρατα ἵσταντο δύο χρυσοῖ ἀετοί, τοὺς ὑπὸ τοῦ Διὸς πρὸς τὰ δύο ἀντίθετα πέρατα τῆς γῆς ἐκπεμφθέντας παριστῶντες, οἵτινες ἐνταῦθα εἰς τὸ κοινὸν κέντρον συνηντήθησαν. Ὀπίσω δὲ τοῦ σηκοῦ τοῦ ναοῦ ἦν τὸ σπηλαιῶδες ἄδυτον, τὸ περιέχον τὸ χάσμα ἐφ' οὗ ὁ τρίπους. καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ ἵδρυτο καὶ ἄλλο χρυσοῦν ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἔθαλλεν ἀρχαία



χρυσαῖ ἀσπίδες ἐκ λαφύρων τῶν ἀπειλησάντων τὸν ναὸν Περσῶν καὶ Γαλατῶν, ἐν δὲ τῷ προνάῳ ἦσαν ἐπιγεγραμμένα τὰ σοφὰ δόγματα «Γνῶθι σαυτὸν» καὶ «Μηδὲν ἄγαν·» ἐπὶ τῆς εἰσόδου δὲ τὸ καὶ τοῖς ἀρχαίοις δυσεξήγητον ΕΙ (Ἴδ. Στ. Καραθεοδωρῆν «Περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ΕΙ.») Ἐν τῷ Προνάῳ δ' ἦν ἱδρυμένον καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὁμήρου. Ἐν τῷ ναῷ δ' ἦσαν τὰ δάφνη. Εἰς αὐτὸ δ' ἐχεῖτο διὰ τοῦ περιβόλου ἡ πηγὴ Κασταλία,, ἐξ ἧς ἔπινεν ἡ Πυθία καὶ ἔτρωγεν ἐκ τῶν φύλλων τῆς δάφνης πρὶν ἢ ἀναβῇ εἰς τὸν τρίποδα. Περιεῖχε δ' ὁ περίβολος παντοίους ναΐσκους, λέσχας, θησαυροὺς διαφόρων Ἑλληνικῶν πόλεων (Ἡρδ. Β, 180. Ε, 62), ἀγάλματα καὶ ἄλλα ἀφιερώματα πλουσιώτατα, τῆς εὐπορίας τοῦ ναοῦ προερχομένης οὐ μόνον ἐκ τῶν χρηστηρίων

ἢ δώρων τῶν συμβουλευομένων τὸ μαντεῖον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὅλων δεκατῶν διδομένων πολλάκις ὑπὸ πόλεων δι' αἴσιόν τινα χρησμόν· καὶ τόσην ἀφθονίαν χρημάτων ἐκέκτητο ὁ ναός, ὥστε πολλάκις αὐτὸς καὶ ἐπὶ τόκῳ ἐδάνειζε. Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ ἦν τὸ μέγα θυσιαστήριον, καὶ παρ' αὐτῷ, μετὰ τὰ Μηδικά, ἱδρύθη ὁ χρυσοῦς τρίπους ὃν οἱ Ἕλληνες ἀνέθηκαν μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην (Ἡρδ. Θ. 81) ἐπὶ χαλκῆς στήλης παριστώσης τρεῖς περιπεπλεγμένους ὄφεις, ἐφ' ἧς ἐπεγράφησαν τὰ ὀνόματα τῶν τότε συναγωνισαμένων πόλεων, ἥτις δὲ ἤδη ἐστὶν ἑστημένη ἐν τῷ Ἱπποδρομίῳ (ν. Ἀττμεϊδὰν) τοῦ Βυζαντίου.

**Δεξίθεος**, ποιητὴς Ἀθηναῖος (Ἀριστφ. Ἀχρν. 14).

**Δέξιππος**, (Π. Ἐρρένιος), ἱστορικὸς Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Ἕρμου, ἐν τῇ γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδι, ἀποκρούσας τῷ 269 τοὺς βαρβάρους τοὺς κυριεύσαντας τὰς Ἀθήνας, ἀπέθανε τῷ 280. Τρία συγγράμματα αὐτοῦ μνημονεύονται, Ἱστορία τῆς Μακεδονίας ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, χρονολογία ἀπὸ τῶν μυθωδῶν χρόνων, καὶ τὰ περὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν βαρβάρων, οὗ σώζονται οὐκ ὀλίγα τεμάχια (Φωτ. Μυριόβ.—Eunap. Vit. Poephr.).

**Δέραια,** περιδέραια συνήθως τοῖς παιδίοις περιτιθέμενα, καὶ τοῖς ἐκθέτοις ὡς γνωρίσματα μάλιστα χρησιμεύοντα (Εὐρπ. Ἰων. 1438,—Δ. Χρσ. Δ, 25).

**Δερκετὼ** ἡ **Δερκέτις,** Συρία θεὰ, μήτηρ τῆς Σεμιράμιδος, ὑπὸ Σύρου τινὸς, ὃν εἶτα ἐφόνευσε, ῥιφθεῖσα αὐτὴ εἰς τὴν θάλασσαν, ἔνθα μετεβλήθη εἰς ἰχθὺν, καὶ ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν Σύρων ὑπὸ τὸ σχῆμα κατὰ τὸ ἥμισυ γυναικὸς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἰχθύος.

**Δερκυλίδας,** Σπαρτιάτης ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, διέπρεψεν ἐν Ἀσίᾳ κατὰ τὸ 411 π. Χ, καὶ μάλιστα τῷ 399, ὅτε, στρατηγὸς ἐκλεχθείς, ἐπανήγαγε τὴν πειθαρχίαν, καὶ δι' ἐπιδεξιότητος καὶ πανουργίας, δι' ἣν καὶ Σίσυφος ἐπεκλήθη (Ξεν. Ἑλλ. Γ, 1, 6), τοὺς Πέρσας ἐνίκησε, καὶ τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Φαρνάβαζον κατορθώσας νὰ διαιρέσῃ, ἐκυρίευσεν ἐπὶ τούτου τὴν Αἰολίδα, ἐξησφάλισε κατὰ τῶν Θρᾳκῶν τοὺς ἐν τῇ Χερσονήσῳ Ἕλληνας, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Καρίαν, καὶ τέλος ἐπέβαλε τοῖς Πέρσαις ἀνακωχὴν, μέχρι τῆς συνομολογήσεως τῆς εἰρήνης (397) δι' ἧς αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, οἱ δὲ Σπαρτιᾶται ἀπῆλθον τῆς Ἀσίας (Ξεν. Ἑλλ. Γ. 35.—Διόδ. ΙΔ, 37). Ἀλλ' ἐπειδὴ, οὐχ ἧττον ὁπλιζομένου τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ἡ Σπάρτη ἔπεμψεν εἰς Ἀσίαν τὸν Ἀγησίλαον, παρέμεινε καὶ οὗτος ἔτι ἐκεῖ, καὶ ἔσωσε τὴν Σηστὸν καὶ τὴν Ἄβυδον, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἐν Κνίδῳ νίκην τοῦ Κόνωνος ἀνεκτήσαντο δύναμιν. Ἔκτοτε δὲ δὲν μνημονεύεται πλέον, καὶ φαίνεται περιπεσὼν εἰς δυσμένειαν (Αὐτ. Δ. 8. 9. 32).

**Δεσμωτήριον**. Ἡ ποινὴ αὕτη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων κατεγινώσκετο ἐν Ἀθήναις κατὰ τῶν ὑπερημέρων ὀφειλετῶν, ἐπιφέρουσα καὶ ἀτιμίαν. Ἀλλ' ὁ Σόλων ἠκύρωσε τὴν αὐστηρὰν ταύτην τοῦ νόμου διάταξιν (ἴδ. Φυλή). Ἔκτοτε δὲ μόνον οἱ ὀφειλέται καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ τοῦ δημοσίου ἄνευ δίκης, καὶ μόνον ἀποφάσει τῆς Βουλῆς (ἴδ.) ἐπετρέπετο δεθέντες νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τὸ δεσμωτήριον. Καὶ τριήραρχοι δὲ, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δημοσίων αὐτῶν καθηκόντων παραμελοῦντες, κατεδικάζοντο εἰς τὸ δεσμωτήριον ὑπὸ τῶν Ἀποστολέων. Ἐπὶ δημοσίων γραφῶν τὸ δεσμωτήριον ἐπεβάλλετο πολλάκις ὡς προστίμημα, ἤτοι ἐπιβάρυνσις τῆς ποινῆς (ἴδ. Μιλτιάδης). Ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ περιπτώσει δὲν ἐπετρέπετο πολίτης νὰ δεθῇ καὶ ῥιφθῇ εἰς δεσμωτήριον, ἂν τρεῖς ἕτεροι πολῖται ἠγγυῶντο ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ἔτι τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ταῖς καλουμέναις ἀπαγωγὴ, ἐφήγησις, ἔνδειξις, εἰσαγγελία, ἡ τοιαύτη ἐγγύησις ἀπήλλαττε τῆς ἀμέσου φυλακίσεως. Ἦν δὲ τὸ δεσμωτήριον ὑπὸ τοὺς Ἕνδεκα,



χρησιμεῦον συγχρόνως καὶ ὡς φυλακὴ, καὶ ὡς τόπος ἐκτελέσεως πασῶν τῶν σωματικῶν ποινῶν, ἐν αἷς καὶ τῆς τοῦ κωνείου. Οἱ δ' ὑπηρέται καὶ ἐκτελεσταὶ τῶν ποινῶν τούτων ἦσαν οἱ δημόσιοι δοῦλοι καὶ οἱ τοξόται λεγόμενοι.

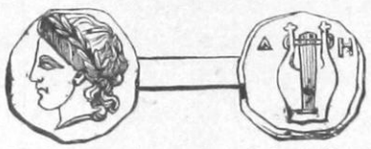
**Δέσποινα,** ἐπίθετον πολλῶν θεαινῶν, τῆς Ἀφροδίτης, τῆς Δήμητρος καὶ ἰδίως τῆς Περσεφόνης ἐν Ἀρκαδίᾳ. Παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἡ κυρία τῆς οἰκίας (Ὀδ. Γ, 403. Η. 34).

**Δευκαλίων,** υἱὸς τοῦ Προμηθέως καὶ τῆς Κλυμένης, βασιλεὺς τῆς Φθίας ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ δι' οὗ ὁ Ζεὺς ἐξηφάνισε τὸ χαλκοῦν γένος τῶν ἀνθρώπων, ὁ Δευκαλίων, μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύρρας, θυγατρὸς τοῦ Ἐπιμηθέως, ἐσώθη ἐπινεύσει τοῦ Διὸς, ἐπὶ πλοίου ὃ ἐναυπήγησε βοηθείᾳ τοῦ Προμηθέως, καὶ ἐπὶ 9 ἡμέρας πλανηθεὶς ἐπὶ τῶν κυμάτων, προσωρμίσθη τέλος εἰς τὸν Παρνασσὸν (τὴν Ὄθρυν, τὸν Ἄθω, τὴν Αἴτναν), ἔνθα ἔθυσε τῷ Φυξίῳ Διΐ. Τὸ δὲ μαντεῖον τῆς Θέμιδος, ἐν Δελφοῖς, ἐρωτηθὲν ὑπ' αὐτοῦ, πῶς νέον γένος ἀνθρώπων ν' ἀναγεννηθῇ, ἀπεφήνατο, νὰ περικαλυφθῶσιν ἀμφότεροι τὴν κεφαλὴν, νὰ διαζωσθῶσι τὰς ἐσθῆτας, καὶ οὕτω νὰ ῥίπτωσιν ὀπίσω τὰ ὀστᾶ τῆς μεγάλης γενετείρας· ὡς τοιαῦτα δὲ τοὺς λίθους ἐννοήσαντες, ἔρριπτον αὐτοὺς ὑπὲρ τοὺς ὤμους των, καὶ ἐγένοντο οἱ μὲν τοῦ Δευκαλίωνος ἄνδρες, οἱ δὲ τῆς Πύρρας γυναῖκες, ὅθεν καὶ ἐκ τοῦ λάας, λαός. (Ἀπολλόδ. Ῥόδ. Γ, 1088. — Ἀπολλόδωρος Α. 7, 2).

**Δηΐφοβος,** υἱὸς τοῦ Πριάμου, εἷς τῶν ἀνδρειοτέρων μετὰ τὸν Ἕκτορα, φίλος καὶ τοῦ Αἰνείου (Ὁμ. Ἰλ. Μ, 94. Ν. 186), μετὰ τοῦ Πάριδος φονεύσας τὸν Ἀχιλλέα. Τὴν Ἑλένην συνώδευσεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Δουρείου ἵππου (Ὀδ. Δ. 276), καὶ αἱ μετὰ ταῦτα παραδόσεις (Εὐριπ. Τρωάδ. 952) τὸν λέγουσι νυμφευθέντα αὐτὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάριδος. Ὡς ἐναντιούμενος εἰς αὐτῆς τὴν ἀπόδοσιν, ἐμισεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ πρώτη μετὰ τὴν ἅλωσιν κατεστράφη ἡ οἰκία τοῦ ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Η, 517)· κατὰ τὸν Βιργίλιον δὲ (Æn. VI, 494) προδοθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλένης, ἠκρωτηριάσθη ὑπὸ τοῦ Μενελάου.

**Δῆλος,** μικρὰ πόλις τῆς Βοιωτίας παρὰ τῇ Τανάγρᾳ καὶ τῷ Εὐρίπῳ, ἔχουσα μέγαν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃν ὡς φρούριον κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· τῷ δὲ 424 π. Χ. ἡττήθησαν αὐτόθι ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν (Θουκ. Δ. 90, 100. —Στρβ. Θ. 403). (ν. Δήλιοι).

**Δῆλος,** παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐνίοτε καὶ Κυνθία, Ὀρτυγία, Χλαμυδία καλουμένη, νῆσος μικροτάτη, νῦν ἀκατοίκητος, περίφημος δ' ἐν πάσῃ τῇ ἀρχαιότητι, ὡς τόπος γεννήσεως τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἔχει δὲ καὶ ὄρος, ὃ ἐκαλεῖτο Κύνθος, καὶ ῥύακα, τὸν Ἰνωπόν. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Ποσειδὼν ἐκτύπησε τὰ κύματα διὰ τῆς τριαίνης, καὶ ὁ σκόπελος ἀνεφάνη, ἐγε-



νετο δῆλος, καὶ ἐφέρθη πλέων εἰς τὴν θάλασσαν, μέχρις οὗ ὁ Ἀπόλλων τὸν ἀστερέωσε μεταξὺ Μυκόνου καὶ Πάρου. Εἶτα δ' ἀπέβη γενικὸν ἐμπορεῖον, καὶ ἰδίως δουλεμπορεῖον διὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ταμεῖον μεγίστων θησαυρῶν, οὓς ἔσωζεν ἡ ἁγιότης τοῦ τόπου, ὄντος ἄλλως ἀτειχίστου. Καὶ αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ἐφείσθησαν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τοῦ Μιθριδάτου Μηνοφάνης ἐλεηλάτησε τὴν νῆσον λῃστεύσας τὸν θησαυρὸν (Ἡρδ. ΣΤ. 96. —Cis. de imp. Pomp. XVIII). Εἰς τὸν παρὰ τῷ λιμένι κείμενον λαμπρὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ἐτελεῖτο μεγάλη ἑορτὴ κατὰ πενταετίαν, εἰς ἣν αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἔπεμπον θεωρίας καὶ θεωροὶ ἐλέγοντο οἱ ἐρχόμενοι ὑπὸ ἀρχιθέωρον, καὶ ἐντὸς πλοίου ὃ ἐλέγετο θεωρίς. Ἦσαν δ' οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἴωνες, ὑπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Κόδρου εἰς αὐτὴν ἐλθόντες, καὶ αὐτοῖς προσετέθησαν καὶ Ἀθη-

ναῖοι κληροῦχοι (τῷ 506 π. Χ.). Ἐνταῦθα κατετέθη καὶ ὁ θησαυρὸς τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 476 (Θουκ. Δ, 96), μέχρις οὗ ὁ Περικλῆς μετέθεσεν αὐτὸν (454) εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν Ἀκρόπολιν (Πλούτ. Περ. ΙΒ'). Οὐδὲν νεκρὸν ἐνεταφιάζετο εἰς τὴν ἱερὰν νῆσον, ἀλλὰ πάντα μετεκομίζοντο εἰς τὴν παρακειμένην Ῥήνειαν ἢ Ῥηνίδα, ἣν ὁ Φωκίων συνέδεσε διὰ γεφύρας μετὰ τῆς Δήλου ὅτε ἦλθεν ἐκεῖ ὡς ἀρχιθέωρος.

**Δημαγωγοί**. Ἡ δημαγωγία ἦν ἐξάμβλωμα καὶ ἀσθένεια τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος ἀκράτου δημοκρατίας. Ὅτε ἡ δύναμις πᾶσα ἦν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πολλῶν, οἱ θέλοντες ὑπὲρ ἑαυτῶν αὐτὴν νὰ ἐκμεταλλεύωνται εἴλκυον εἴτε διὰ δώρων, εἴτε διὰ λόγων ἐπαγωγῶν, τὰς ψήφους τοῦ ὄχλου, ὀλίγον δεκτικοῦ ἐμβριθοῦς ἐκτιμήσεως τῶν ἀληθῶν αὐτοῦ συμφερόντων, καὶ, δημαγωγοῦντες, ἀνεδείκνυντο προστάται ἢ προεστῶτες τοῦ δήμου, διευθύνοντες αὐτὸν διὰ τῆς ἐπιρροῆς καὶ τῶν δημηγοριῶν των ἐντελῶς ἀνευθύνως. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἦν ζωηρὸν ἐν ταῖς πεποιθήσεσι τὸ πρὸς τὸν νόμον σέβας, καὶ τὴν δημαγωγίαν ἐξήσκουν ἄνδρες μεγαλεπήβολοι, ὡς ὁ Περικλῆς, μεγάλα διὰ τὴν πόλιν ἦσαν καὶ τ' ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς κινδυνώδους ὁδοῦ ταχέως ἐξετράπη ὁ δῆμος διαφθαρείς, καὶ τὸν Περικλῆ διεδέχθησαν δημαγωγοὶ ποταποὶ καὶ ἰδιοτελεῖς, τοὺς νόμους ἀνατρέποντες, τὸν λαὸν διαφθείροντες καὶ τὰ ταπεινότερα αὐτοῦ πάθη ἐξάπτοντες. Οἱ δὲ ὕστερον (μετὰ τὸν Περικλῆ), ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους ὄντες, καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι, ἐτράποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ τὰ πράγματα ἐκδιδόναι (Θουκ. Β, 65).

**Δημάδης**, Ἀθηναῖος, υἱὸς ἁλιέως, διὰ τὴν σπανίαν του εὐχέρειαν περὶ τὸ λέγειν καὶ τὴν εὐφυίαν τῆς εὐγλωττίας του μεγάλως διακριθείς, βλάψας δὲ τὴν πόλιν διὰ τοῦ χαρακτῆρός του, ὥστε καὶ ὁ Πλούταρχος τὸν λέγει ναυάγιον τῶν Ἀθηνῶν, καὶ διὰ τῆς ἐχθροπαθείας του κατὰ τοῦ Δημοσθένους, εἰς οὗ καὶ τὸν θάνατον ὑποτίθεται συντελέσας (Πλούτ. Δημοσθ. ΚΗ). Ἐν Χαιρωνείᾳ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου αἰχμαλωτευθείς, κατώρθωσε διὰ τῆς παρρησίας του ν' ἀφεθῇ ἐλεύθερος, ὡς καὶ πάντες οἱ συναιχμάλωτοί του (Διόδ. 181, 87), καὶ ἀφοσιωθεὶς ἔκτοτε εἰς τὴν μακεδονικὴν πολιτικήν, ἔτυχε καὶ τῆς εὐνοίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὗ καὶ κατώρθωσε, συνεργείᾳ καὶ τοῦ Φωκίωνος, ν' ἀποτρέψῃ τὴν ὀργὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν (Πλούτ. Δημοσθ. ΚΓ καὶ Η. Ι. ΙΑ). Διὰ τὰς ἀσωτείας του κατεδικάσθη πολλάκις εἰς πρόστιμα καὶ εἰς ἀτιμίαν. Ὅτε δὲ, τῷ 319 π. Χ., ἐπέμφθη πρὸς τὸν Ἀντίπατρον ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Μουνυχίας ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς φρουρᾶς, ἐξ ἐπιστολῶν ἃς συνέλαβεν ὁ Ἀντίπατρος μαθὼν ὅτι ὁ Δημάδης ὑπενήργει συνωμοσίαν κατ' αὐτοῦ, τὸν ἐκράτησε καὶ τὸν ἐθανάτωσε (Διόδ. ΙΗ, 48). Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ οὐδεὶς διασώζεται.

**Δημάρατος**, 1) Υἱὸς Ἀρίστωνος, βασιλέως τῆς Σπάρτης. Ὁ ἕτερος τῶν βασιλέων, Κλεομένης Α, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Λεωτυχίδου, διέβαλεν αὐτὸν ὡς δῆθεν μὴ γνησίας καταγωγῆς (Ἡρδ. ΣΤ, 63), δι' ὃ καὶ χλευαζόμενος καὶ περιφρονούμενος, ἔφυγε παρὰ τῷ Δαρείῳ, ὃν καὶ προέτρεψε νὰ ἐκλέξῃ τὸν Ξέρξην ὡς διάδοχον τοῦ Περσικοῦ θρόνου (Ἡρδ. Ζ, 3). Τοῦτον δὲ παρηκολούθησεν εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν του, ἀλλ' αἱ συμβουλαί του δὲν ἔτυχον ἀκροάσεως (Ἡρδ. Ζ, 101.—Διόδ. ΙΑ, 63). Τῷ ἐδόθη δὲ μικρά τις χώρα ἐν Αἰολίδι, ἣν καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἔτι εἶχον μέχρι τοῦ 399 π. Χ. (Ξεν. Ἀνδ. Ζ, 8, 17. Ἑλλ. Γ, 1, 4).—2) Κορίνθιος, ἐπὶ τοῦ τυράννου Κυψέλου εἰς Τυρρηνίαν φυγών.

**Δήμαρχος**, ἴδ. Δῆμος.

**Δημήτηρ**, (=Γῆ-μήτηρ), ἡ **Δήμητρα**, θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ἀδελφὴ τοῦ Διὸς (Ἡσιόδ. Θεογ. 454), θεὰ τῶν φυτικῶν προϊόντων, καὶ ἰδίως τοῦ σίτου, καὶ τῆς γεωργίας, ἀγαθοεργὸς καὶ τοὺς ἀνθρώπους τρέφουσα. Ὁ Ὅμηρος, ὡς πολέμων καὶ πλανήσεων ἀοιδὸς, σπανίως ποιεῖται μνείαν αὐτῆς καὶ τοῦ Βάκχου, οὐδὲ καταριθμεῖ αὐτὴν μετὰ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν, καὶ διηγεῖται μόνον τὸν μῦθον τοῦ Ἰασίωνος καὶ αὐτῆς, τεκούσης τὸν Πλοῦτον ἐν Κρήτῃ ἐπὶ ἀγροῦ τρὶς ὀργωθέντος· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ζηλοτυπήσας, ἐκεραύνωσε τὸν Ἰασίωνα (Ὀδ. Ε, 125.—Ἰδ. Ἡσιόδ. Θεογ. 969). Τὴν ἐκ τοῦ Διὸς (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 326. Ὀδ. Α, 217) θυγατέρα αὐτῆς Περσεφόνην (ἴδ.) ἥρπασεν ὁ Πλούτων (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Δήμ.) ἄνθη συλλέγουσαν, καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἡ Δημήτηρ πανταχοῦ τὴν ἐζήτησε, τέλος τῇ 10ῃ ἡμέρᾳ ἔμαθε παρὰ τοῦ παντόπτου Ἡλίου τὴν ἁπαγωγήν. Ὀργιζομένη δὲ κατὰ τοῦ Διὸς, ὡς τὴν ἁρπαγὴν ἐπιτρέψαντος, περιεφέρετο ἀνὰ τὴν γῆν, καὶ τέλος ὑπὸ τὸ σχῆμα γραίας γυναικὸς καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Δηὼ (ἡ ζητοῦσα) ἦλθεν εἰς Ἐλευσῖνα, εἰς τὴν οἰκίαν Κελεοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐλευσῖνος, καὶ ἀνεδέχθη τὴν ἀνατροφὴν τοῦ βρέφους Δημοφόοντος, υἱοῦ τοῦ Κελεοῦ, ἐμπιστευθέντος αὐτῇ ὑπὸ τῆς μητρὸς Μετανείρας. Θελήσασα νὰ καταστήσῃ τὸ παιδίον ἀθάνατον, ἔχριεν αὐτὸ δι' ἀμβροσίας, καὶ τὴν νύκτα τὸ εἶχεν εἰς τὰς φλόγας. Ἀλλ' ἐπειδὴ μίαν νύκτα, ἰδοῦσα τοῦτο ἡ μήτηρ, ἀνέκραξεν ἔντρομος, ἀπέσχεν ἡ Δήμητρα, καὶ ἀπεκαλύφθη ὡς θεὰ, καὶ ἐν ναῷ οἰκοδομηθέντι αὐτῇ ἐπὶ τῆς Καλλιχόρου πηγῆς ἐδίδασκε τοῖς ἀνθρώποις τὰ τῆς λατρείας της· ἀπέφευγεν ὅμως τὸν Ὄλυμπον, καὶ ἄφορον καθίστα τὴν γῆν, μέχρις οὗ ὁ Ζεὺς τὴν ἐπράϋνεν, ἀνακαλέσας ἐκ τοῦ Ἅδου τὴν Περσεφόνην, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως τοῦ νὰ μένῃ ἐν τέταρτον τοῦ ἔτους παρὰ τῷ Πλούτωνι πάντοτε, ὅπερ ἠνίττετο τὸν σπόρον, μένοντα ἐπὶ τρεῖς μῆνας τεθαμμένον πρὶν ἢ βλαστήσῃ.



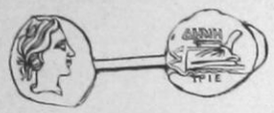
Ἀλλὰ πρὶν ἢ μετὰ τῆς θυγατρὸς της ἀναβῇ ἡ Δημήτηρ εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἐδίδαξεν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἐλευσῖνος, τὸν Τριπτόλεμον, τὸν Διοκλῆν, τὸν Εὔμολπον καὶ τὸν Κελεὸν τὰς ἐλευσινιακὰς θυσίας καὶ τὰ μυ-



στήρια (ἴδ. Ἐλευσίνια). Ἦν δ' ἐξ ἀπωτάτων χρόνων ἡ Ἐλευσὶς ἕδρα τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος, κυρίως ὡς προστάτιδος τῆς γεωργίας, καὶ ἐπομένως τῶν μονίμων ἀσκήσεων, τοῦ νομίμου γάμου καὶ τῆς πολιτικῆς εὐταξίας, δι' ὃ καὶ Θεσμία καὶ Θεσμοφόρος ἐπεκαλεῖτο. Ὁ Τριπτόλεμος, υἱὸς τοῦ Ἐλευσῖνος (ἢ τοῦ Κελεοῦ, ταὐτιζόμενος πολλάκις μετὰ τοῦ Δημοφόοντος) λέγεται τὸ ἄροτρον ἐφευρὼν, καὶ, ἐντολῇ τῆς Δήμητρος, ἐπὶ ἅρματος συρομένου ὑπὸ πτερωτῶν δρακόντων τὴν γῆν περιελθὼν καὶ τὴν σποράν τοῦ σίτου διδάξας, ἀρξάμενος δ' ἀπὸ τοῦ Ῥαρίου πεδίου ΒΑ τῆς Ἐλευσῖνος, ἔνθα καὶ βωμὸν εἶχε, καὶ χῶρός τις ἐλέγετο «Τρι-

πτολέμου ἄλως.» Καὶ ἡ Δήμητρα δὲ, ἐν ᾧ ἐζήτει τὴν κόρην της, λέγεται πολλαχοῦ εἰς τοὺς ποιμένας τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου διδάξασα. Ὡς θεὰ τῆς περὶ τὴν γῆν ἐργασίας ἐλέγετο Χθονία, καὶ Χλόη δι' ἃ ἀπέδιδε πρῶτα χόρτα, καὶ Ἀνησιδώρα, καὶ πολλαχοῦ ἐλέγετο νενυμφευμένη μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ εἰς τὴν γεωργίαν ἀναποφεύκτου στοιχείου τῆς ὑγρασίας. Ἐπελέγετο δὲ καὶ Πελασγὶς, διότι ἡ λατρεία αὐτῆς ἦν ἀπὸ τῶν Πελασγικῶν χρόνων γενικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαδεδομένη, ὡς ἐν Θεσσαλίᾳ, Βοιωτίᾳ, Ἀττικῇ, Μεγάροις, Κορίνθῳ καὶ πανταχοῦ τῆς Πελοποννήσου. Καὶ ἡ εὐφορωτάτη δὲ Σικελία ἐδέξατο αὐτὴν ἐκ Κορίνθου καὶ ἐκ Μεγάρων, καὶ διαφόρους ἑορτὰς εἶχε κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον καθιερωμένας εἰς τὴν μητέρα καὶ τὴν κόρην, τὰ Ἀνθεσφόρια, τὰ Θεογάμια, τὰ Ἀνακαλυπτήρια, τὰ Κόρεια, τὰ Θεσμοφόρια. Ἡ ὑπερίσχυσις τῶν Δωριέων, φυλῆς φιλοπολέμου, ἠλάττωσε πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐξάσκησιν τοῦ κυρίως εἰρηνικὴν τάσιν ἔχοντος τούτου θρησκεύματος, μέχρις οὗ ἡ νέα τῶν Ἰώνων ἐπιρροὴ ἐξέτεινεν αὐτὸ αὖθις, ἰδίως ἐξ Ἀττικῆς ὑπὸ νέαν μορφὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὴν Δήμητραν ἐθύοντο καὶ ταῦροι καὶ δαμάλεις, ἀλλὰ πρὸ πάντων σῦες, διὰ τὸ γόνιμον αὐτῶν, καὶ προσέτι καρποὶ καὶ μέλι, καὶ ἱερὰ ἦσαν αὐτῇ οἱ ἀστάχειες, ὁ μήκων, τὰ καρποφόρα δένδρα. Ἡ τέχνη δὲ παρίστα αὐτὴν ὁμοίαν τῇ Ἥρᾳ, ἀλλ' ἠπιωτέραν, καὶ μᾶλλον φιλοστοργίαν πνέουσαν, φέρουσαν στέμμα ἀστάχυνον, καὶ εἰς τὰς χεῖρας τὴν δᾷδα τῶν μυστηρίων καὶ πολλάκις καρπῶν κάνιστρον, καὶ ἀστάχειες ἢ μήκωνας εἰς τῶν χειρῶν τὴν ἑτέραν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον Ceres καὶ Cerealia ἐκαλεῖτο ἡ ἑορτὴ αὐτῆς, τελουμένη τὸ ἔαρ.

**Δημητριὰς,** ὀχυρὰ πόλις ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Θεσσαλίας, ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Παγασαίου κόλπου, ἐκτίσθη (290 π. Χ.) ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ ἐφημίζετο ἕνεκα τῆς διὰ τὸ ἐμπόριον προσφόρου αὐτῆς θέσεως, ὡς κλεὶς τῆς Ἑλλάδος (πέδαι Ἑλληνικαί), καὶ πολλάκις ἦν καὶ ἕδρα τῶν βασιλέων. Ἐνταῦθα προσωρμίσθη ὁ μέγας Ἀντίοχος ὅτε ἐπολέμει κατὰ τῶν Ῥωμαίων (Πλβ. ΙΖ, Π. — Στρβ. Θ, 436).



**Δημήτριος,** 1) ὁ Πολιορκητὴς, υἱὸς Ἀντιγόνου, ἐγενν. 337 π. Χ., νέος συνεπολέμησε μετὰ τοῦ πατρός του κατὰ τοῦ Εὐμένους, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Λυσιμάχου καὶ κατ' ἄλλων στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀμφισβητούντων αὐτοῦ τὴν διαδοχήν. Δι' ἀνδρείας καὶ στρατηγικῶν πεπροικισμένος προτερημάτων, ἐνίοτε ἀπετύγχανεν ὅμως παρα-



συρόμενος ὑπ' ἀπερισκέπτου ὁρμῆς, ὡς ἐν Γάζῃ (312) κατὰ τοῦ Πτολεμαίου τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλ' ἐν Συρίᾳ μικρὸν μετὰ ταῦτα κατετρόπωσε τοὺς Αἰγυπτίους (Πλούτ. Δημ. Ε, ΣΤ. — Διόδ. ΙΘ, 80.-93). Τὴν Βαβυλῶνα κατακτήσας, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ δεύτερον αὐτῆς φρούριον, ὃ γενναίως ὑπερήσπισεν ὁ Σέλευκος, ἠναγκάσθη τέλος ν' ἀποσυρθῇ (Πλούτ. Δημ. Ζ). Εἶτα δ' αὖθις κατενίκησε τοὺς στρατοὺς τοῦ Πτολεμαίου, καὶ ἠλευθέρωσε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τοῦ Κασσάνδρου (307), εἰσελάσας θριαμβευτικῶς εἰς τὴν πόλιν, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὴν Μουνυχίαν, προσέφερε τοῖς Ἀθηναίοις πλούσιον δῶρον σίτου καὶ ξυλείας, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ δεκτὸς μετὰ βασιλικῶν τιμῶν. Μετεκλήθη δ' ἔπειτα ὑπὸ τοῦ πατρός του, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸν κατὰ τοῦ Πτολεμαίου πόλεμον, καὶ ἐν Κύπρῳ ἐνίκησε τὸν Μενέλαον, ἀδελφὸν τοῦ Πτολεμαίου, καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Σαλαμῖνα, πρωτεύουσαν τῆς



νήσου. Καὶ ἰσχυρὰν μὲν εὗρεν ἀντίστασιν, εἰ καὶ ἀξιολογωτάτας ἐπενόησε πολιορκητικὰς μηχανὰς, δι' ἃς καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ Πολιορκητοῦ τῷ ἐδόθη· ἀλλὰ μόνον ἀφ' οὗ εἰς ναυμαχίαν ἐνίκησε τὸν εἰς βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ του προσδραμόντα Πτολεμαῖον, τότε ἐκυρίευσε τὴν πόλιν, καὶ ἔκτοτε (306) αὐτὸς καὶ ὁ πατήρ του ἀνέλαβον τὸν τίτλον βασιλέων (Πλούτ. Δημ. Η, ΙΕ. — Διόδ. Κ, 47). Τὴν Ῥόδον ὅμως πολιορκήσας (304), ἀπέτυχε, καὶ συνθηκολογήσας, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ὁ Κάσσανδρος ἠπείλει τὰς Ἀθήνας. Διεχείμασε δ' ὁ Δημήτριος εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἔνθα αἱ κολακεῖαι ὧν ἔτυχεν, ὡς φέρ' εἰπεῖν ὅτι κατῳκίσθη ἐν τῷ Ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος, ὡς ὢν δῆθεν ἀδελφὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἀπεδείκνυον τῶν Ἀθηναίων τὴν ἠθικὴν παρακμήν. Τὸ ἑπόμενον δ' ἔτος ἠναγκάσθη νὰ σπεύσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔνθα ὁ Κάσσανδρος, ὁ Λυσίμαχος, ὁ Σέλευκος καὶ ὁ Πτολεμαῖος εἶχον συμμαχήσει κατὰ τοῦ πατρός του· ἀλλ' ἐκεῖ, ἐν Ἰῷ ἐνικήθη κατὰ κράτος (Πλούτ. Δημ. ΚΘ), ὁ Ἀντίγονος ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην, καὶ ὁ Δημήτριος ἔφυγεν εἰς τὴν Ἔφεσον μετ' ὀλίγων πεζῶν καὶ τετρακισχιλίων ἱππέων. Καὶ ἤλπισε μὲν, διὰ τῶν ναυτικῶν του δυνάμεων καὶ τῆς κυριαρχίας του ἐπὶ τῶν ἐπισημοτέρων νήσων καὶ πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιθετικὸν πόλεμον, ἐξ Ἀθηνῶν, ὡς κέντρου, ὁρμώμενος· ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἠρνήθησαν ν' ἀνοίξωσι τὰς πύλας των εἰς τὸν ἡττηθέντα, ὃν ἐθεοποίουν ὡς νικητὴν (Πλούτ. Δημ. Λ.). Μεταβὰς δὲ τότε ὁ Δημήτριος ἐκ τῆς παραλίας τῆς Θρᾴκης εἰς Συρίαν, συνεδέθη ἐκεῖ μετὰ τοῦ Σελεύκου, ψυχρανθέντος πρὸς τοὺς ἀρχαίους συμμάχους του, ἔδωκεν αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Στρατονίκην, καὶ δι' αὐτοῦ διηλλάγη καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν. Ἀρνηθεὶς ὅμως ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν Σέλευκον ἣν καθ' ὁδὸν κατέλαβε Κιλικίαν, διηνέχθη αὖθις πρὸς τοὺς νέους του φίλους, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ νέου στρατοῦ καὶ στόλου, ἐκυρίευσε τὴν Αἴγιναν καὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τὰς Ἀθήνας (297), ἃς ὅμως ἀντὶ νὰ τιμωρήσῃ, ἐξ ἐναντίας ἐνέπλησε δώρων, μόνον ἐλέγξας αὐτὰς διὰ τὴν ἀχαριστίαν των (Πλούτ. Δημ. ΛΓ). Καὶ τοὺς Σπαρτιάτας δ' ἐν Μαντινείᾳ νικήσας, μετέβη εἰς Μακεδονίαν, πρὸς Ἀλέξανδρον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ νέου βασιλέως Ἀντιγόνου. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος ἐφάνη τὴν ἀρρωγήν του μὴ προθύμως δεχθεὶς, καὶ ἐστράφη πρὸς Πύρρον, τὸν βασιλέα τῆς Ἠπείρου, διενήργησε τὸν φόνον αὐτοῦ, ἀνεκηρύχθη αὐτὸς βασιλεὺς, καὶ ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν τὰ γενόμενα μὴ στεργόντων Βοιωτῶν, μετ' αὐστηρὰν πολιορκίαν ἐκυρίευσε τὰς Θήβας καὶ προσηνέχθη πρὸς αὐτὰς ἠπίως. Κατόπιν δ' ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Πύρρου εἰς Ἤπειρον, ὑποστηρίζοντος τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ Αἰτωλοὺς (289), καὶ ἀφ' οὗ ἐδῄωσε τὴν χώραν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν (Πλούτ. Πύρρ. 2. Δμτρ. ΜΑ). Ἀλλὰ τὸ ἐκδεδιητημένον τοῦ βίου καὶ ἡ ὑπεροψία αὐτοῦ διέθεσαν κατ' αὐτοῦ τοὺς νέους του ὑπηκόους· οὐχ ἧττον ὅμως ἐμελέτα ὁ Δημήτριος τὴν ἀνάκτησιν τῶν χωρῶν αἵτινες ἄλλοτε ἀνῆκον εἰς τὸν πατέρα του, καὶ πρὸς τοῦτο, διὰ τρόπων βιαίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐξώπλισε στρατὸν 110,000 ἀνδρῶν καὶ στόλον ἐκ 500 πλοίων, δι' ὃ καὶ ὁ Σέλευκος, ὁ Λυσίμαχος καὶ ὁ Πτολεμαῖος συνέδεσαν αὖθις (288) νέαν κατ' αὐτοῦ συμμαχίαν· καὶ ἐν τῷ στρατῷ δ' αὐτοῦ τοσαύτη ἐξερράγη δυσαρέσκεια κατ' αὐτοῦ, ὡς πάντας, καὶ τὰ ἐχώρια ἤθη περιφρονοῦντος, ὥστε πρὶν ἤ τι ἐπιχειρήσῃ, ἠναγκάσθη (287) νὰ φύγῃ κρυφίως (Πλούτ. Δμτρ. ΜΑ). Ἐλθὼν δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπολιόρκησε τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν (Αὐτ. ΜΣΤ). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ηὐδοκίμει· εἶτα δὲ Ἀγαθοκλῆς, ὁ υἱὸς τοῦ Λυσιμάχου, τὸν ἐξεδίωξεν εἰς Φρυγίαν. Κατὰ Σελεύκου δὲ τὸν ὑπὲρ Κιλικίας πόλεμον, ἄνευ ἐλπίδων ἐπιτυχίας, ἐπαναλαβὼν, καὶ ὑπὸ βα-

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΚΟΥΛΑΣ ΟΠ 1942

ρείας νόσου προσβληθείς, ἀποκοπείσης δ' αὐτῷ καὶ τῆς διὰ θαλάσσης ὑπεκφυγῆς, ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν γαμβρόν του· ὁ δὲ Σέλευκος ἀπέκρουσε μετ' ἀγανακτήσεως ἂς ὁ Λυσίμαχος τῷ προσέφερε μεγάλας ποσότητας, ἂν τὸν ἐφόνευεν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τὰς ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως παρακλήσεις τοῦ Δημητρίου. Ἀπέθανε δ' οὗτος μετὰ τριῶν ἐτῶν αἰχμαλωσίαν (283) ἐν Ἀπαμείᾳ τῆς Συρίας, τιμῶν τυχὼν καὶ μετὰ θάνατον ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Δημήτριος ἦν φιλόδοξος, δραστήριος, εὔχαρις τοὺς τρόπους, εὐφυής, στρατηγὸς δεξιός, μεγαλεπήβολος, ἀλλὰ πολλάκις καὶ παραβόλως ἐπιχειρηματίας, προσέτι δὲ εἰς πᾶσαν τρυφὴν ἔκδοτος ἄνευ μέτρου. Τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ περιγράφει ὁ Διόδωρος (Κ, 92).—2) Δημήτριος Β', ὁ ἔγγονος τοῦ Πολιορκητοῦ, υἱὸς δ' Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, βασιλεύσας 10 ἔτη ἐν Μακεδονίᾳ, καθ' ἃ ἦν εἰς διηνεκεῖς πολέμους πρὸς τοὺς περιοίκους λαοὺς (240—230) π. Χ.)—3) Δημήτριος Α, Σωτήρ, υἱὸς Σελεύκου τοῦ Φιλοπάτορος. διέμεινεν ἐπὶ τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας ἐν



Ῥώμῃ ὡς ὅμηρος. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, ζητήσας μάτην ν' ἀπελευθερωθῇ, ἐδραπέτευσεν (162 π. Χ.), ἵνα διεκδικήσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀντιόχου, τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Συρίας, καὶ κυριεύσας τὸν θρόνον, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ῥώμης, ἥτις εἶχε πρὶν ἀναγνωρίσῃ τὸν Ἀντίοχον, ἐνασμενιζομένη, ὡς φαίνεται, εἰς τὰς οἰκογενειακὰς ταύτας διχονοίας, δι' ὧν κατεστρέφετο τῆς Συρίας ἡ δύναμις (Πολβ. ΛΑ, 23. ΛΒ, 4). Τοὺς Βαβυλωνίους ἐλευθερώσας ἀπὸ τοῦ τυραννικοῦ σατράπου αὐτῶν Τιμάρχου, ἔλαβε παρ' αὐτῶν τὴν ἐπωνυμίαν Σωτῆρος. Ἐπολέμησε δὲ καὶ κατ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' οὐχὶ μετ' ἐπιτυχίας. Μέθυσος δὲ καὶ ὠμὸς, ἐμισήθη ἐν Συρίᾳ, καὶ ἔπεσε πολεμῶν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Βάλαν (150 π. Χ.). (Πολβ. ΛΓ, 14).—4) Δημήτριος Β, ὁ Νικάτωρ, υἱὸς τοῦ προρρηθέντος, καὶ αὐτὸς ἐν τῇ νεωτάτῃ αὐτοῦ ἡλικίᾳ ἐπέμφθη ὡς ὅμηρος τοῦ πατρός



του εἰς Ῥώμην· ἀλλ' ἐπανελθὼν εἰς Συρίαν, ἐξέβαλε, βοηθείᾳ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἀνεκτήσατο τὸν πατρικὸν θρόνον (147 π. Χ.), ἐφ' οὗ, ὑπ' ἀδιακόπων ἐπαναστάσεων πολεμούμενος, ἐστηρίχθη διὰ ξένων μισθωτῶν βοηθείᾳ τοῦ Μακκαβαίου Ἰωνάθαν (Α. Μακκ. ΙΑ, 39.—(Just. XXXV. 2). Μὴ τηρήσας ὅμως τὰς πρὸς τοῦτον ὑποσχέσεις του, ἀπώλεσε σχεδὸν πᾶν τὸ κράτος του, καὶ μετὰ δυσχερείας ἀνεκτήσατο αὐτὸ πάλιν. Ἐξεστράτευσε δὲ καὶ κατὰ τῶν Πάρθων (140), ἐπέτυχε κατ' ἀρχὰς, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ᾐχμαλωτεύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἀρσάκου, ὅστις καὶ τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γάμον (Just. XXXVI, I), τὸν εἶχεν ὅμως οὐχ ἧττον αἰχμάλωτον, καὶ μόνον ὅτε ὁ ἀδελφός του Ἀντίοχος ἐπολέμησε τοὺς Πάρθους, ἀπηλλάγη, καὶ ἀνεκτήσατο καὶ τὸν θρόνον μετὰ τοῦ Ἀντιόχου τὸν θάνατον (130). Τέσσαρα δ' ἔτη μετέπειτα ἐφονεύθη ἐν ἐπαναστάσει (Just. XXXIX, I).—5) Δημήτριος ὁ Φαληρεύς, ἐγεννήθη τῷ 345 π. Χ. καὶ ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ φιλοσόφῳ Θεοφράστῳ καὶ τῷ κωμικῷ ποιητῇ Μενάνδρῳ. Ὁ Κάσσανδρος ἀνέθετο (317—307) αὐτῷ τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ οὕτω πρὸς ὄφελος καὶ εὐχαρίστησιν τῆς πόλεως ἐκυβέρνησεν, ὥστε εὐγνωμονοῦντες οἱ Ἀθηναῖοι τῷ ἀνήγειραν 360 ἀνδριάντας (Cic. Rp. II, I.—Nep. Mibl. VI). Ἠναγκάσθη ὅμως νὰ φύγῃ, ὅτε Δημήτριος



ὁ πολιορκητὴς κατέλαβε τὰς Ἀθήνας, καὶ ὁ παλίμβουλος ὄχλος τὸν κατεδίκασεν εἰς θάνατον (Πλούτ. Δμτρ. Κ). Μικρὸν δ' ἐν Θήβαις διαμείνας, ἀπῆλθεν εἶτα εἰς Ἀλεξάνδρειαν, πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Λάγου, ὅστις πολλάκις τὸν συνεβουλεύετο· ἀλλ' ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, τὸν ἐξώρισεν εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον, ἔνθα ἀπέθανε τῷ 283, δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως. Ἦν δ' οὐ μόνον πολιτικὸς διαπρεπὴς ὁ Δημήτριος, ἀλλὰ καὶ φίλος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἐν Ἀθήναις τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν ἐμψυχώσας, καὶ προσέτι χαριέστατος ῥήτωρ, εἰ καὶ ἤδη μᾶλλον εἰς τὴν παρακμάζουσαν ἀνήκων σχολὴν (Cic. Or. XXVII. Brut. IX. LXXXII.—De Or. II, 23.—Quint. X, 1, 80). Ἐκ τῶν πολλῶν ἱστορικῶν, φιλοσοφικῶν, γραμματικῶν καὶ ῥητορικῶν συγγραμμάτων του οἱ τίτλοι διετηρήθησαν μόνον. Ἔγραψε δὲ καὶ ποιήματα ἐπίσης ἀπολεσθέντα. Πραγματεία Περὶ ἑρμηνείας, περίληψις οὐχὶ ἀναξία λόγου κανόνων τῆς ῥητορικῆς ἐκφράσεως, φέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐστὶ χρόνων μεταγενεστέρων. —6) Δημ. ὁ Σουνιεὺς, κυνικὸς φιλόσοφος, ζῶν ἐν Ῥώμῃ, περὶ 40—90 μ. Χ. Ἡ ἄκρα αὐτοῦ λιτότης, ζῶντος ὡς ἐπαίτου ἐν μέσῳ τῶν τότε πολυτελέστατα βιούντων Ῥωμαίων, εἵλκυσεν ὑπὲρ αὐτοῦ πολλῶν τῶν τότε ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν τὸν σεβασμὸν, καὶ ὁ Σενέκας συνανεστρέφετο μετ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Θρασέας κατὰ τὰς τελευταίας στιγμάς του συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς (Sen. Ben. VII. II-Suet Verp. XIII). —7) Δημ. ὁ ἐκ Γαδάρων, ἀπελεύθερος τοῦ Πομπηίου, ἀγαπητὸς αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς αὐτοῦ προστασίας μέγαν κτησάμενος πλοῦτον (Πλούτ. Πομπ. Β, 40).—8) Εὐνοούμενός τις τοῦ Καίσαρος, μετὰ τοῦτου τὸν θάνατον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου διοικητὴς τῆς Κύπρου διορισθεὶς (Δ. Κάσσ. ΜΗ, 40).—9) Δημ. ὁ Σκήψιος, ἱστορικὸς, γράψας εἰς 30 βιβλία «Τρωϊκὸν διάκοσμον,» ἐν ᾧ ἐπραγματεύθη τὰ κατὰ τὸν ἐπὶ Ὁμήρου βίον ἐν Τρωάδι, ἀρυσθεὶς ἐξ Ἀριστάρχου καὶ Ἡγησίου. Σώζονται δέ τινα αὐτοῦ ἀποσπάσματα.—10) Γλύπτης ἐξ Ἀλωπεκῆς τῶν Ἀθηνῶν, προγενέστερος τοῦ Λυσίππου, ἰδίως περὶ τὴν ὁμοιότητα μᾶλλον ἢ τὸ ἰδανικὸν κάλλος ἀσχολούμενος, ὥστε καὶ ἀνθρωπογράφος ἐπωνομάσθη (Δ. Δαέρτ. Ε, 21). Ἔπλασεν ἄγαλμα τοῦ στρατηγοῦ Πελίχου.

**Δημόπρατα**, τὰ ὑπὸ τῶν πωλητῶν δημευόμενα (δημοσιευόμεα ἢ ἀπογραφόμενα) καὶ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου πωλούμενα ἰδιωτικὰ κτήματα. Περὶ αὐτῶν ἐδίδετο λόγος εἰς τὴν πρώτην ἐκκλησιαν τοῦ δήμου καθ' ἑκάστην πρυτανείαν. Ἐξετίθεντο δὲ δημοσίᾳ πίνακες αὐτῶν εἰς γνῶσιν πάντων. Ἦν δὲ καὶ ὡς ποινὴ συνηθεστάτη ἡ τῶν κτημάτων κατάσχεσις, οὐ μόνον τῶν ὀφειλόντων εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς ἀτιμίαν περιπιπτόντων, καὶ τῶν ἐξοριζομένων (οὐχὶ ὅμως τῶν ἐξοστρακιζομένων), καὶ τῶν εἰς θάνατον καταδικαζομένων· ὥστε ἐφηρμόζετο εἰς διάφορα ἐγκλήματα, οἷον φόνον, ἱεροσυλίαν, κτλ. Καὶ σύμμαχοι δ' ἐνίοτε κατεδικάζοντο εἰς τὴν δήμευσιν, ἂν ἐνομίζοντο πλούσιοι. Ταύτην δὲ τὴν ποινὴν ἐπέφερε καὶ ἡ γραφὴ ξενίας, ἣ κατὰ ξένου ἀποδειχθέντος ὅτι παρανόμως ἀντεποιήσατο δικαιώματα πολίτου, ὡς καὶ ὁ διὰ διαψηφίσεως τοῦ ἰδίου δήμου ἐκβληθείς, τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην ἐφεσιβαλὼν καὶ ἡττηθείς, προσέτι δὲ καὶ ὁ ἡττηθεὶς εἰς γραφὴν μετοικεσίου, ἤτοι μέτοικος καθ' οὗ δικαστικῶς θ' ἀπεδεικνύετο ὅτι δὲν ἐπλήρωσε τὸ μετοίκιον.

**Δημιουργοί**, 1) μία τῶν ἐπὶ Θησέως φυλετικῶν διαιρέσεων. Ἴδ. Φυλαί. 2) Δημόσιοι ὑπηρέται εἴς τινας πολιτείας. Παρὰ τῷ Ἀχαϊκῷ δεσμῷ ἦσαν οἱ 10 δημιουργοὶ ἀνώτατοι ἄρχοντες. (Πολβ. ΚΗ, 6, 9.—Liv XXXII, 32).—3) Οἱ χειρώνακτες οἵτινες καὶ ὀλίγην εἶχον πολιτικὴν σημασίαν. Ἐν Σπάρτῃ τὰς βαναύσους τέχνας μετήρχοντο κυρίως οἱ περίοικοι, καὶ ἐν Ἀθήναις

βαθμηδὸν περιῆλθον αὐταὶ κυρίως εἰς τοὺς μετοίκους· ἐν δὲ Ῥώμῃ ἐξησκοῦντο πρὸ πάντων ὑπὸ δούλων.

**Δημόδοκος,** ὁ τυφλὸς ἀοιδὸς τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, ὅστις, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τούτῳ ἐξενίσθη, ἔψαλεν εἰς τὴν τράπεζαν περὶ τῆς ἔριδος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Ἀχιλλέως, τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ἀφροδίτης, καὶ περὶ τοῦ Δουρείου ἵππου (Ὁμ. Ὀδ. Θ. 44). Ὡς ὁ αὐτὸς ἐξελήφθη ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις καὶ ὁ ἀοιδὸς ὃν κατέλιπεν ὁ Ἀγαμέμνων παρὰ τῇ Κλυταιμνήστρᾳ (Ὀδ. Γ. 267).

**Δῆμος.** Ἐν Ἀττικῇ, δῆμος μὲν κυρίως ἐλέγετο τὸ σύνολον τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν· δῆμοι δὲ ἰδίως ἦσαν τῶν φυλῶν αἱ ὑποδιαιρέσεις. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ φυλαὶ ἦσαν 4 τὸν ἀριθμόν. Ὁ δὲ Κλεισθένης (510 π. Χ.), ἀφαιρέσας ἀπ' αὐτῶν τὴν πολιτικὴν σημασίαν, ὠργάνωσε καὶ συνέστησε πάντα τὰ χωρία τῆς Ἀττικῆς εἰς 100 δήμους, καὶ ἀνὰ 10 ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ πάντοτε τοπικῶς συνεχόμενα, ἀπετέλεσαν ἀνὰ μίαν φυλήν, ὥστε ὑπῆρξαν αὐταὶ 10 τὸν ἀριθμὸν, καὶ οὐδόλως ἦσαν πολιτικῶς αὐθύπαρκτοι, ἀλλ' αἱ συνελεύσεις ἢ ἀγοραὶ αὐτῶν ἐγίνοντο ἐν Ἀθήναις. Ἐπὶ Στράβωνος δὲ (Θ, 396) εἶχεν αὐξήσει τῶν δήμων ὁ ἀριθμὸς εἰς 174. Ἕκαστος πολίτης τὸ πρῶτον ἀνῆκεν εἰς τὸν δῆμον ἔνθα εἶχεν ἰδιοκτησίας· ἀλλὰ, μεταβαλλομένων βαθμηδὸν τῶν κτηματικῶν σχέσεων, πολλοὶ πολλάκις εἶχον κτήματα καὶ εἰς ἄλλους δήμους, ὅπερ ἐλέγετο ἔγκτησις, δι' ἣν καὶ φόρος τις, τὸ ἐγκτητικὸν, ἀπετίνετο εἰς τὸν δῆμον εἰς ὃν τὸ κτῆμα ἔκειτο. Εἶχον δὲ τὰ ὀνόματα οἱ δῆμοι εἴτε ἐκ τῶν χωρίων ἃ περιελάμβανον, εἴτε ἐκ γενῶν πιθανῶς τῶν ἐκεῖ κατοικούντων, ὡς τὸ τῶν Βουταδῶν, ἐν ᾧ οἱ Ἐτεοβουτάδαι δῆμον δὲν ἀπετέλουν· οὐδὲ πᾶς Βουτάδης τὸ γένος ἦν ἀνάγκη νὰ ὑπάγηται εἰς τὸν δῆμον τοῦτον· ἀλλὰ πᾶς πολίτης ἀνῆκεν ἀναγκαίως εἰς ἕνα δῆμον, καὶ ὅτε ἐπισήμως ὀνομάτι ἐμνημονεύετο, προσετίθετο αὐτῷ καὶ τὸ πατρωνυμικὸν καὶ τὸ δημοτικὸν, οἷον «Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς.» Κατὰ δὲ τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας ἕκαστος νέος ἐνεγράφετο εἰς τοῦ δήμου τὸ ληξιαρχικὸν, καὶ μετὰ δύο ἕτερα ἔτη εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν πίνακα, δι' οὗ ἐκτᾶτο τὸ δικαίωμα τῆς μετοχῆς εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν ἢ ἐκκλησίαν τοῦ δήμου (τῶν Ἀθηναίων). Οἱ δημόται συνεδέοντο διὰ κοινῶν δημοτικῶν ἱερῶν, εἶχον δημοτικὰς κτήσεις, δημοτικοὺς φόρους καὶ δημοτικὰς δαπάνας, καὶ ὁσάκις ἔκτακτοι ἀνάγκαι παρουσιάζοντο, συνεισέφερον καὶ δημοτικὰς εἰσφορὰς εἰς τὸ δημόσιον, ἐφ' ὧν καὶ εἶχον καὶ ταμίαν τοῦ δήμου, καὶ ἑκάστου δήμου προΐστατο καὶ εἷς δήμαρχος, συγκαλῶν καὶ διευθύνων τὴν δημοτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ μετ' αὐτῆς τὰ ληξιαρχικὰ συντάττων βιβλία, καὶ νέους ἐγγράφων δημότας. Ὁσάκις δ' ὑπῆρχεν ὑπόνοια περὶ παρεγγράπτων, ἤτοι εἰς τοὺς καταλόγους ἐγγραφέντων ξένων μὴ κεκτημένων τὸ τοῦ πολίτου δικαίωμα, ἀνεγινώσκετο ἐπ' ἐκκλησίαις ἐκ νέου ὁ κατάλογος, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἐγίνετο διαψήφισις, ὁ δ' ἀποψηφισθεὶς ἁπλῶς διεγράφετο· ἂν ὅμως προέβαινεν εἰς ἔφεσιν καὶ ἡττᾶτο, ἐφυλακίζετο, ἐδημεύετο ἡ περιουσία του, καὶ ἠδύνατο καὶ δοῦλος νὰ πωληθῇ. Τοιαύτη διαψήφισις ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους κατ' Εὐβουλίδου, ἀποβληθέντος ἀπὸ τοῦ δήμου του.

**Δημοκήδης,** ἐκ Κρότωνος τῆς μεγάλης Ἑλλάδος, ἦλθε νέος εἰς Αἴγιναν, καὶ ὡς ἰατρὸς διακριθεὶς, μετέβη εἰς Ἀθήνας καὶ Σάμον, ὅθεν ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν Δαρείου τοῦ Α', ἵνα θεραπεύσῃ τὸν πάσχοντα αὐτοῦ πόδα. Δὲν ἐδέχθη ὅμως τὴν πρότασιν τοῦ νὰ μείνῃ ἐν Περσίᾳ, καὶ πλούσια λαβὼν δῶρα, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐκεῖ δὲ, μετὰ τῆς ἀριστοκρατικῆς μερίδος πολιτευθεὶς κατὰ τῶν δημοκρατικῶν, κατεδιώχθη ὑπ' αὐτῶν, ἐφυγαδεύθη, καὶ τιμῆς προκηρυχθείσης



ἐπὶ τῇ κεφαλῇ του, ἐθανατώθη ὑπό τινος Θεαγοῦς. Ἦν δ' ὁ Δημοκήδης ὁ ἀρχηγὸς τῆς πρώτης ἐν Ἑλλάδι διαπρεψάσης ἰατρικῆς σχολῆς (Ἡρδ. Γ, 129).

**Δημόκοινος,** ὁ καὶ **δημόσιος** καὶ **δήμιος** λεγόμενος ἐν Ἀθήναις, ἐκτελεστὴς τῶν σωματικῶν ποινῶν καὶ βασάνων, «ὁ τῶν ἑνδεκα ὑπηρέτης» (Πλάτ. Φαίδ. 116 Β).

**Δημοκρατία,** ἴδ. Πολιτεύματα.

**Δημόκριτος,** 1) ἐξ Ἀβδήρων τῆς Θράκης, γεννηθεὶς μεταξὺ 470 καὶ 460, π. Χ. ἔζη ἔτι ἐπὶ Σωκράτους. Τὸν μέγαν πλοῦτον τοῦ πατρός του, ὅστις καὶ τὸν Ξέρξην, ἐκστρατεύοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶχε φιλοξενήσει, ἐδαπάνησε, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὁ υἱὸς εἰς ὁδοιπορίας εἰς Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀσίαν. Περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται ὅτι ἐξηκολούθησε περιηγούμενος ἐπὶ ὀγδοήκοντα ἔτη· ἀλλὰ τοῦτο ἐθεώρησάν τινες κριτικοὶ ὡς παρεξήγησιν ἐκ συγχύσεως μεταξὺ Π'=80 καὶ Π. συγκοπὴν τοῦ πέντε. Ἐρρέθη προσέτι, πιθανῶς ὑπὸ μυθογράφων, θαυμάσια ἐπιδιωκόντων ἀκούσματα (Cic. Fin. V. 29, 87), ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἐτύφλωσεν. Ἐπίσης καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐμυήθη τὰ μυστήρια τῶν Μάγων στηρίζεται μόνον ἐπὶ παρεξηγήσεως χωρίου τοῦ Ἡροδότου (Η, 120). Ἄλλοι δὲ τὸν φέρουσι καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Γυμνοσοφιστὰς ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Ὅτε δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀπέχων τοῦ πολιτεύεσθαι, παρὰ τὰς προτροπὰς τῶν συμπολιτῶν του, ἐπεδόθη εἰς φιλοσοφικὰς καὶ φυσικοϊστορικὰς σπουδὰς, καὶ ἀπεδίωσε λίαν προβεβηκὼς, τῷ 361 π.Χ. Διδάσκαλος αὐτοῦ ἦν ὁ Λεύκιππος, καὶ οἱ δύο ὁμοῦ θεωροῦνται ὡς οἱ πρῶτοι ἱδρυταὶ τῆς ἀτομιστικῆς θεωρίας. Ὁ Δημόκριτος παρεδέχετο μίαν κόσμου ψυχὴν, πρώτην θείαν οὐσίαν, συγκειμένην ἐξ ἰδιορρύθμων λεπτοτάτων ἀτόμων, ἐξ ὧν προήρχοντο οἵ τε θεοὶ, καὶ αἱ ψυχαὶ παντὸς τοῦ ζῶντος, τρεφόμεναι διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀέρι διακεχυμένων ἐκείνων μορίων (Cic. N. D. I. 43,170). Διέφερον δὲ κατ' αὐτὸν αἱ οὐσίαι μόνον κατὰ ποσότητα, οὐχὶ καὶ κατὰ ποιότητα, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ διδασκάλου του ἐλέγετο· «Στοιχεῖα μὲν τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενὸν εἶναί φασι, λέγοντες τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν.» Διέκρινε δὲ μεταξὺ ἀντιλήψεως καὶ ὑπάρξεως, διϊσχυριζόμενος ὅτι κατὰ τὴν πρώτην μόνον (νόμῳ) ὑπάρχει ψῦχος καὶ θέρμη, τὸ σκληρὸν ἢ μαλακὸν, γλυκὺ ἢ πικρόν· κατ' ἀλήθειαν δὲ (ἐτεῇ) οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει ἢ τὰ ἀδιαίρετα μόρια καὶ τὸ κενόν. Τὴν ψυχὴν ἔλεγε συνισταμένην ἐξ ἀτόμων σφαιροειδῶν, καὶ ἐνέκυψεν εἰς τὰ περὶ ἀνθρωπίνης συνειδήσεως καὶ αἰσθήσεως, ἣν ἐξήγει παραδεχόμενος ὅτι αἱ λεπταὶ ἐπιφάνειαι ἀποσπώμεναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων, εἰσέρρεον εἰς τὰ αἰσθητήρια. Διετείνετο προσέτι ὅτι τὰ ὄντα διετέλουν εἰς ἀέναον κίνησιν ἐν τῷ κενῷ, διὸ καὶ ἄπειροι ὑπάρχουσι κόσμοι, διάφοροι κατὰ μέγεθος (Cic. Acad. pr. 17,55) καὶ κατ' ἀποστάσεις, τινὲς οὐδ' ἥλιον ἔχοντες οὐδὲ σελήνην, ἄλλοι μεγαλητέρους τῶν ἡμετέρων, καὶ ἄλλοι πλείονας· καὶ τινὲς μὲν διατελοῦσιν εἰς αὔξησιν, ἄλλοι δ' εἰς μείωσιν, καί τινες στεροῦνται καὶ ζῴων καὶ φυτῶν καὶ ὑγρασίας. Τὰ δ' ἄτομα εἰσὶ πάντοτε ὅμοια τὴν ποιότητα, ἀλλὰ τὸ σχῆμα διάφορα· ἡ δὲ συνέχουσα καὶ συνδυάζουσα αὐτὰ δύναμις ἐστὶν οὐχὶ σκεπτομένη, ἐπίγνωσιν καὶ λογικὸν κεκτημένη τις ἀρχὴ, οὐχὶ νοῦς, ἀλλὰ τυφλὴ σύμπτωσις ἢ αὐθαίρετος τύχη. Ἡ ὑλιστικὴ αὐτοῦ αὕτη δοξασία ἀπέκρουε τὴν ὕπαρξιν τῆς τοῦ παντὸς διεπούσης προνοίας, καὶ ὅμως οὐχ ἧττον παρεδέχετο ἐκ θείας οὐσίας προερχόμενα εἴδωλα, ἀγαθοποιὰ καὶ ἄλλα κακοποιὰ, διὰ τοῦ σώματος εἴτε ἐν ὀνείρῳ εἴτε ἄλλως εἰς τὴν ψυχὴν εἰσχωροῦντα, καὶ τῇ ὁράσει ἢ τῇ ἀκοῇ αἰσθητὰ, πολλάκις ὡς μαντεῖον τὸ μέλλον προλέγοντα. Σκοπὸν δὲ πάσης ἀντιλήψεως παρεδέχετο ἣν καλεῖ εὐθυμίαν ἢ καὶ δι' ἄλλων παντοίων ὀνομάτων, οὐχὶ σωματικὰς ἐννοῶν ἀπολαύσεις, ἀλλὰ μᾶλλον

ἠθικὴν ψυχῆς ἠρεμίαν, «καθ' ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει ὑπὸ μηδενὸς ταραττομένη φόβου ἢ δεισιδαιμονίας ἢ ἄλλου τινὸς πάθους.» Διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς παραδόσεως ὠνομάσθη γελασῖνος, ὁ ἀεὶ γελῶν, ὡς κατ' ἀντίθεσιν αὐτοῦ ὁ Ἡράκλειτος ἐρρέθη ὁ ἀεὶ κλαίων. Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων του μνημονεύεται ὁ «μικρὸς διάκοσμος.» Περιελάμβανον δ' αὐτὰ τὴν ἠθικήν, φυσικήν, φυσικὴν ἱστορίαν, μαθηματικά, τεχνικήν, μουσικήν, γεγραμμένα εἰς ὕφος ἀνθηρὸν καὶ σχεδὸν ποιητικόν, ἀλλ' οὐχὶ ἀπηλλαγμένον Ἀβδηριτικῶν ἰδιωτισμῶν (Cic. Or. XX). Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων Θρασύλειός τις συνέλεξε καὶ διήρεσεν αὐτὰ εἰς τετραλογίας ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐξέλιπον, καὶ μόνον ἐλάχιστά τινα αὐτῶν ἀποσπάσματα διεσώθησαν. — 2) Ἀρχιτέκτων, περὶ τὰ 400 π. Χ. πρῶτος χρῆσιν ποιησάμενος τῆς ἀψίδος, καὶ μετ' Ἀναξαγόρου γράψας περὶ τῆς σκηνικῆς διασκευῆς (Vitr. VII, Praf. II).

**Δημοσθένης,** 1) Ἀλκισθένους, Ἀθηναῖος, στρατηγὸς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 426 π. Χ., περιέπλευσε τὴν Πελοπόννησον μετὰ 30 πλοίων πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν πρὸς δυσμὰς συμμάχων πόλεων, ἐλεηλάτησε τὴν Λευκάδα, καὶ ἐκινήθη κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ἐλπίζων ἐκεῖθεν καὶ διὰ τῆς Φωκίδος νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Βοιωτίαν· ἀλλ' ἀποτυχών, ἀπέπεμψε τὸν στόλον εἰς Ἀθήνας, αὐτὸς δ' ἔμεινεν εἰς Ναύπακτον, φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ δήμου (Θουκ. Γ, 91—98). Ἐκεῖ δὲ προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σπαρτιάτου Εὐρυλόχου, ἐνίκησεν αὐτὸν, καὶ εἶτα αὖθις κατὰ κράτος, εἰς Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν, καὶ ἐπέφερε διχοστασίαν εἰς τοὺς ἐχθρούς, ἐπιτρέψας μόνον εἰς τοὺς Σπαρτιάνας ν' ἀπέλθωσιν ἀνενόχλητοι, τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας εὐκόλως κατατροπώσας (Θουκ. Γ, 102, 107). Ἐπανελθὼν δὲ τότε εἰς Ἀθήνας, ἐξεστράτευσεν αὖθις τῷ 425, ἐκυρίευσε τὴν Πύλον ἐν Μεσσηνίᾳ, ἐνέκλεισεν εἰς τὴν νῆσον Σφακτηρίαν τοὺς αὐτὴν κατέχοντας Σπαρτιάτας ὁπλίτας, καὶ ἐβίασεν αὐτοὺς νὰ παραδοθῶσι, συμπράκτορα ἔχων καὶ τὸν δημαγωγὸν Κλέωνα (Θουκ. Δ, 21). Μετὰ ταῦτα ἀπέτυχε προσβαλὼν τὰ Μέγαρα, ἀλλ' ἐκυρίευσε τὸν λιμένα αὐτῶν, τὴν Νίσαιαν (Θουκ. Δ, 66). Ἐν Σικελίᾳ δὲ, δεινωθείσης τῆς θέσεως τῶν Ἀθηναίων μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Σπαρτιάτου Γυλίππου, ἐπέμφθη ἐκεῖ εἰς βοήθειαν τοῦ Νικίου τὸ πρῶτον ὁ Εὐρυμέδων (τῷ 414), καὶ τὸ ἐπιὸν ἔτος (413) ὁ Δημοσθένης μετὰ στόλου. Ἀλλ' ἡ κατὰ τῶν Ἐπιπολῶν, ἀκροπόλεως τῶν Συρακουσῶν, προσβολὴ τῶν Ἀθηναίων ἀπέτυχε, καὶ ὁ Δημοσθένης ἐπρότεινεν' ἀποσυρθῇ ἐκεῖθεν ὁ στρατὸς καὶ ὁ στόλος. Ὁ Νικίας ὅμως, ἐκ δεισιδαιμονίας δι' ἐπελθοῦσαν ἔκλειψιν σελήνης, τῆς καταλλήλου στιγμῆς μὴ ἐπωφεληθείς, ἀπώλεσε τὸ πρῶτον τὸν στόλον, καὶ εἶτα καὶ τοῦ στρατοῦ κατὰ κράτος νικηθέντος, ᾐχμαλωτίσθη καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, καὶ ἀμφότεροι ἐθανατώθησαν ὑπὸ τῶν ἐξαγριωθέντων Συρακουσίων, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 413 (Θουκ, Ζ, 42). Ἐν γένει δ' ἦν ὁ Δημοσθένης δραστήριος καὶ ἐπιχειρηματίας, οὐχ ἧττον ὅμως συνετὸς καὶ προβλεπτικὸς, στρατηγικὰ σχέδια ἐπινοῶν, καὶ ἠξεύρων τὴν στιγμὴν πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν νὰ ἐκλέγῃ, καὶ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀπροσδοκήτως νὰ ἐπιπίπτῃ, ἐπιδεξίως εἴτε τῶν ὁπλιτῶν εἴτε τῶν ψιλῶν χρῆσιν ποιούμενος. Πολιτικὴν ἐπιρροὴν δὲν ἐξήσκει, οὐδὲ διηύθυνεν αὐτὸς τὰς περὶ τοῦ πολέμου ἀποφάσεις τῶν Ἀθηναίων. Ἦτο δὲ χαρακτὴρ ἀνεπιλήπτου, καὶ οὕτως αὐτὸς τὸν παριστᾷ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Ἱππεῦσι. — 2) Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, γεννηθεὶς πιθανῶς ἐν Ὀλ. 98, δ' (385 π. Χ.), ἐκ γονέων πλουσίων, ἀπώλεσε τὸν πατέρα του ἑπταετὴς ὤν, τὴν δὲ περιουσίαν του δι' ἀπίστου διαχειρίσεως τῶν ἐπιτρόπων του. Τὴν ῥητορικὴν ἐδιδάχθη κυρίως παρὰ τῷ Ἰσαίῳ, ἐπὶ διδάκτροις μυρίων



δραχμῶν, καὶ δι' ἐπιμόνου ἐπιμελείας ὑπερένίκησε τὴν ἀσθένειαν τοῦ τε σώματος καὶ τῶν φωνητικῶν του ὀργάνων. Διηγοῦνται ὅτι ἵνα βιάζηται νὰ μένῃ οἴκαδε μελετῶν, ἔκειρε τὸν ἥμισυν πώγωνά του, καὶ ἵνα θεραπεύσῃ τὴν τραυλότητα τῶν ὀργάνων του ἐλάμβανε μικροὺς χάλικας εἰς τὸ στόμα, καὶ εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἀπέναντι τῆς βοῆς τῶν θρυομένων κυμάτων, ἀπήγγελλε μεγαλοφώνως (Πλουτ. Δμσθ. Δ. ΣΤ). Ἡ πρώτη αὐτοῦ δημηγορία ἦν ἡ κατὰ τοῦ ἐπιτρόπου του Ἀφόβου καὶ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ὀνήτορος. Ἀλλὰ, καί τοι καταδικασθέντος ἐκείνου, ὁ Δημοσθένης οὐδόλως ἐπανακτήσατο τὴν περιουσίαν του· προσέτι ἡ δίκη αὕτη ἐξήγειρε κατ' αὐτοῦ τὸν ἰσχυρὸν ἐν Ἀθήναις Μειδίαν, ὅστις βιαίως εἰσέβαλεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δημοσθένους, καὶ κατεδικάσθη μὲν, ἀλλὰ κατώρθωσεν ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη νὰ διαφύγῃ τὴν ποινήν του, καὶ μάλιστα, τῷ 354 π. Χ., ὅτε ὁ Δημοσθένης ἀνεδέχθη τὴν Διονυσιακὴν χορηγίαν, ἐτόλμησε νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτοῦ. Καὶ ταύτην δὲ τὴν δίκην κατώρθωσεν ἐπὶ μακρὸν ν' ἀναβάλῃ, μέχρις οὗ διὰ παρακλήσεων ἔπεισε τὸν Δημοσθένην ν' ἀποστῇ αὐτῆς. Ἠναγκάσθη δ' αὐτὸς εἰς τοῦτο ἐνορῶν ὅτι οὐδὲν ἐδύνατο κατὰ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἀντιπάλου του· ὁ δ' ἐχθρός του Αἰσχίνης τὸν διέβαλεν ὅτι ἔπραξεν οὕτω δωροδοκηθεὶς 30 μνᾶς (3000 δρ.) Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον (355) ἠγόρευσε κατὰ Λεπτίνου καὶ Ἀνδροτίωνος, καὶ διὰ τῶν τοιούτων λόγων παρεσκευάσθη βαθμηδὸν εἰς τὸ μέγα αὐτοῦ πολιτικὸν στάδιον, ἀρχόμενον ἀφ' ὅτου Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἀνεμίγη δραστηρίως εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἤδη ἀπὸ τοῦ 358 εἶχεν οὗτος ἀρχίσει προσβάλλων καὶ κυριεύων τὰς βορείους τῶν Ἀθηναίων κτήσεις, ὡς τὴν Ἀμφίπολιν, τὴν Πύδναν, τὴν Ποτίδαιαν, τὴν Μεθώνην. Τὴν ταπείνωσιν δὲ ταύτην καὶ ἐξασθένισιν τῶν Ἀθηνῶν ἐθεώρησεν ὁ Δημοσθένης καὶ ἐκήρυξεν ἐν τοῖς Ὀλυνθιακοῖς καὶ Φιλιππικοῖς αὐτοῦ λόγοις, ὡς ἀπειλοῦσαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἐλευθερίαν. Ἀλλὰ δὲν ἀπέφερε πᾶν τὸ ἀποτέλεσμα ὃ ἐπεδίωκε, διότι ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν ἤδη πολὺ ἐκπέσει τῆς προτέρας αὐτοῦ δραστηριότητος, οὐδὲ στρατηγόν τινα εἶχεν ἐφάμιλλον τοῦ Φιλίππου, καὶ προσέτι ἀντετάχθη τῷ ῥήτορι ἀντίπαλος οὐκ εὐκαταφρόνητος ὁ Αἰσχίνης (ἴδ), κηρυχθεὶς φίλος τῶν Μακεδόνων, εἰ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ὑπὲρ τοῦ Δημοσθένους ἔκλινε μᾶλλον. Τῷ 345 ὅμως ὁ Δημοσθένης



Δημοσθένης ὡς ῥήτωρ. Ἄγαλμα ἐν τῷ Βατικανῷ.

συνεβούλευε τὴν μετὰ τοῦ Φιλίππου εἰρήνην, βλέπων τῆς πόλεως τὴν ἀδυναμίαν, καὶ προσῆπτεν εἰς τὸν Αἰσχίνην ὅτι ἤθελε τοῦ πολέμου τὴν ἐξακολούθησιν μόνον ἵνα συμπληρωθῇ τῶν Ἀθηνῶν ἡ καθυπόταξις εἰς τοὺς Μακεδόνας, καὶ τῷ 343 ἐπανέλαβε τὴν κατηγορίαν του. Ὅτε δὲ μετ' ἄλλα δύο ἔτη ἀπειλητικώτερος ἐπῆλθεν ὁ Φίλιππος, ἐπεδίωξεν ὁ Δημοσθένης γενικὴν κατ' αὐτοῦ συμμαχίαν, καὶ κατὰ συμβουλὴν αὐτοῦ ἐστάλη ὁ Φωκίων εἰς Εὔβοιαν, καὶ ἐξέβαλεν ἐκεῖθεν τοὺς ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἐγκατασταθέντας τυράννους. Διὰ ταύτας δὲ καὶ τὰς ἄλλας προσπαθείας του, ὧν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξαν μετὰ ταῦτα αἱ ἐν Περίνθῳ καὶ Βυζαντίῳ νῖκαι, τῷ ἀπενεμήθη τῷ 340 χρυσοῦς στέφανος εἰς τὰ Διονύσια. Καὶ ὑπὲρ τῆς οἰκονομικῆς δὲ διαχειρίσεως καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ δαπάνης τῶν πρὶν κατασπαταλωμένων χρημάτων πολὺ ἐμερίμνησεν. Ἀλλὰ κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἔτος, ὅτε ὁ Αἰσχίνης ὡς Πυλαγόρας εἰς τοὺς Δελφοὺς πεμφθείς, προὐκάλεσε τὸν δεύτερον ἱερὸν πόλεμον, καὶ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Φιλίππου κατ' αὐτῶν τῶν Ἀθηνῶν, πάντων καταπλαγέντων, μόνος ὁ Δημοσθένης ἔμεινεν ἀπτόητος, καὶ ἐκ τοῦ βήματος εἰς περίσκεψιν τοὺς Ἀθηναίους προτρέπων, ἐπέφερε τὴν Ἀττικοβοιωτικὴν συμμαχίαν, ἥτις καὶ δὶς τὸ πρῶτον ἐνίκησε. Τῷ 338 ὅμως ἐπῆλθεν ἡ φοβερὰ ἥττα ἐν Χαιρωνείᾳ, ἔνθα καὶ ὁ Δημοσθένης ὡς ὁπλίτης ἐπολέμησε, καὶ εἶτα παρὰ πάσας τὰς ἀντιπράξεις τῆς μακεδονικῆς μερίδος, αὐτὸς ἐξελέγη ἵνα ἀπαγγείλῃ τῶν πεσόντων τὸν ἐπιτάφιον, καὶ ὁ Κτησιφῶν ἐπρότεινε νὰ τῷ δοθῇ αὖθις χρυσοῦς στέφανος καὶ ν' ἀνακηρυχθῇ εἰς τὰ Διονύσια. Ἀλλ' ὁ Αἰσχίνης ἀντεξανέστη, κατώρθωσε ν' ἀναβληθῇ ἐπὶ ὀκτὼ ὅλα ἔτη ἡ ἀπόφασις, καὶ τότε, ὁμιλήσας «κατὰ Κτησιφῶντος» ἀπεκρούσθη διὰ τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους τοῦ «περὶ στεφάνου,» καὶ καταδικασθείς, ἐξωρίσθη. Καὶ μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Φιλίππου νέαν διεπράξατο ὁ Δημοσθένης ἀντιμακεδονικὴν συμμαχίαν, ἣν ὅμως διέλυσεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπιπεσὼν κατὰ τῶν Θηβῶν, καὶ μόλις διὰ μεσιτείας τοῦ Δημάδου ἀπεσοβήθη ἡ ἀπαιτηθεῖσα παράδοσις τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Λυκούργου. Ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ἅρπαλος ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ἀπαγαγὼν ἐκ Βαβυλῶνος τὸ ταμεῖον τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ προσεπάθησε νὰ ἐξεγείρῃ τὴν πόλιν κατὰ τῶν Μακεδόνων, οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Δημοσθένους κατηγόρησαν καὶ αὐτὸν ὡς δωροδοκηθέντα, καὶ κατώρθωσαν νὰ καταδικασθῇ εἰς πρόστιμον, ὃ μὴ ἀποτίσας, ἐφυλακίσθη καὶ ἐδραπέτευσε μετὰ βαρείας καρδίας διὰ τῆς πατρίδος του τὴν ἀγνωμοσύνην. Ὅτε δ' ἠγγέλθη τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ θάνατος, τῷ 323, ἀνεσκίρτησε πᾶσα ἡ Ἑλλάς, ὁ Δημοσθένης πανταχοῦ ἐκήρυττε τὴν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἐξέγερσιν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, πέμψαντες τριήρη, ἀνεκαλέσαντο αὐτὸν πανηγυρικῶς (Πλούτ. Δμσθ. ΚΖ). Μετὰ τὴν νίκην ὅμως τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τοῦ Κρατεροῦ, κατηγορήθησαν ὁ Δημοσθένης μετὰ τῶν φίλων του, καὶ προτάσει τοῦ Δημάδου κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Τότε δὲ κατεφυγεν ὁ Δημοσθένης εἰς τὴν νῆσον Καλαυρίαν (ν. Πόρον) εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ἐλθόντων τῶν Μακεδόνων καὶ ἐκεῖνα τὸν συλλάβωσι, φαρμακευθεὶς ηὐτοκτόνησε (Πλούτ. Δμσθ. ΚΘ) τῇ ις' Πυανεψιῶνος τῆς 114, γ' Ὀλυμπ. (30 Σεπτμ. 322 π. Χ.). Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐτίμησαν τὴν μνήμην αὐτοῦ στήσαντες αὐτῷ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα χαλκοῦν. Αἱ δημηγορίαι τοῦ Δημοσθένους, πρότυπα δεινότητος περὶ τὸν λόγον, καὶ ἐντόνου οὐχὶ δὲ πεφυσημένης, ἀλλ' ἐμβριθοῦς εὐγλωττίας, μεγαλορρήμονες ἐν τῇ ἀφελείᾳ των, ἔντεχνοι ἀλλ' οὐχὶ ἐπιτετηδευμέναι, εἰσὶ συγχρόνως ἡ πιστὴ εἰκὼν τοῦ ὕψους τῆς διανοίας καὶ τῆς εὐγενείας τῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων του. Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον 65 ἐξ αὐτῶν, διετηρήθησαν δὲ 61, ἐξ ὧν τινες ἐκρίθησαν μὴ γνήσιαι.

**Δημοτικὰ ἄσματα.** Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ ποιητικὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ φαντασία καὶ αἴσθησις παρῆγε παρ' αὐτῷ ἀφελῆ καὶ ἀνεπιτήδευτα δημοτικὰ ἄσματα, εἴτε θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος, εἴτε εἰς τὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς ἢ τὸν κατ' οἶκον βίον ἀναφερόμενα, μετὰ ταῦτα καὶ ὑπὸ τῆς ἐντέχνου ποιήσεως ἐπὶ τὸ τελειότερον καλλιεργηθέντα. Τοιοῦτος ἦν ὁ γοερὸς Αἴλινος, ἢ καὶ Οἰτόλινος, (ἤτοι θάνατος τοῦ Λίνου) (Παυσ. Θ, 29), ἐκ τοῦ «Αἴ Λίνε,» ὡς ἤρχιζε καὶ ἔληγε θρῆνός τις εἰς τὸν Λίνον, τὸν ἐν ἀκμῇ νεότητος ὑπὸ τῶν κυνῶν σπαραχθέντα. Ἐν Ὁμήρῳ (Ὀλ. Ε, 569) ὁ Λίνος ψάλλεται κατὰ τὸν τρυγητὸν, καὶ ἴσως συγγενὲς τῷ λῆνος, ἦν συμβολικὴ ἐπωνυμία τῆς ἀκμῆς τοῦ ἔτους, ἀπὸ τῶν κυνικῶν καυμάτων ἀρχομένης νὰ ἐκκλίνῃ. Ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ὁ Λίνος ἐπροσωποποιήθη εἰς ποιητὴν, διδάσκαλον τοῦ Μουσαίου. Καὶ ἄλλα δὲ ὑπὸ ἄλλα νεανιῶν ὀνόματα ἐψάλλοντο ὅμοια ἐλεγεῖα πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς ἀναλόγους περιστάσεις, ὡς ὁ Ἰάλεμος, ὁ Σκέφρος ἐν Τεγέᾳ, ὁ Λιτυέρσης ἐν Φρυγίᾳ ἐπὶ τοῦ θερισμοῦ ψαλλόμενος, ὁ Βόρμος, παρὰ τοῖς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Μαριανδινοῖς. Τοιαῦτα εἰσὶ καὶ τὰ εἰς Ἄδωνιν ἄσματα, καὶ τούτοις συγγενῆ καὶ τὰ εἰς νεκροὺς μοιρολόγια, οἱ θρῆνοι (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 720). Θρησκευτικὰ ἄσματα ἦσαν οἱ παιᾶνες πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, πίστιν, εὐγνωμοσύνην, ἐλπίδας ἐκφράζοντες (Ὁμ. Ἰλ. Α, 473. Χ, 391. Ὕμν. πρὸς τὸν Ἀπόλλ. Πύθ. 336), ἢ ὑμνοῦντες ἐπικῶς τὸν θεὸν καὶ τὰς πράξεις του. Ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων γνωστοὶ εἰσὶν, ἐντέχνως συντεταγμένοι, πρὸ πάντων ὕμνοι εἰς τὸν Διόνυσον, ἐξ ὧν ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν ἡ δραματική. Θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος ἦσαν καὶ οἱ Ὑμέναιοι (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 493). Καὶ πολλὰ δὲ καὶ παντοῖα ἄλλα οἰκιακὰ καὶ δημοτικὰ ἄσματα μνημονεύονται παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, οἷον τὰ πρὸς ὄρχησιν, τὰ διὰ τὰ παιδία, αἱ καταβαυκαλίσεις διὰ τὰ βρέφη, τὰ τῶν χελιδόνων, τὰ τῶν μυλωθρῶν, τῶν κωπηλατῶν, τοῦ ληνοῦ, τὰ τῶν ἐπαιτῶν, ἡ Εἰρεσιώνη (ἴδ. Πυανέψια). Καὶ τὰ σκολιὰ δὲ ἦσαν ᾠδαὶ τῶν οἰνοποτῶν, καὶ βουκολικὰ ἐψάλλοντο ἄσματα, ἐξ ὧν ἀνεπτύχθη ἔπειτα ἡ βουκολικὴ ποίησις (ἴδ. Θεόκριτος).

**Δημοφάνης,** ἴδ. Ἔκδημος.

**Δημοφόων** καὶ **Δημοφῶν,** 1) ἴδ. Δημήτηρ.—2) Υἱὸς Θησέως καὶ Φαίδρας, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν (ἴδ. Διομήδης), κατὰ τὰς μετὰ τὸν Ὅμηρον παραδόσεις συνεξεστράτευσε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀκάμαντος (ἴδ.) εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ἠλευθέρωσε τὴν μάμμην του Αἴθραν, ἥτις ὡς δούλη εἶχε παρακολουθήσει ἐκεῖ τὴν Ἑλένην (Ἰλ. Γ. 144.—Παυσ. Ι, 25,3). Κατ' Ὀβίδιον (Her. II), ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του ἐμνηστεύθη Φυλλίδα, τὴν θυγατέρα Σίθωνος τοῦ βασιλέως τῶν Θρᾳκῶν, ἀπῆλθε δὲ πρὸ τοῦ γάμου εἰς τὴν πατρίδα του ὅπως διατάξῃ τὰ καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπέστρεψε κατὰ τὴν ὡρισμένην προθεσμίαν, ἡ Φυλλὶς ἀπηγχονίσθη καὶ μετεμορφώθη εἰς δένδρον. Ὑπὲρ τῶν Ἡρακλειδῶν ὑπερμαχήσας ὁ Δημοφῶν ἐν Ἀθήναις, ἐφόνευσε τὸν καταδιώκοντα αὐτοὺς Εὐρυσθέα (Εὐριπ. Ἡρακλεῖδαι).

**Δημοχάρης,** ἀνεψιὸς (υἱὸς ἀδελφῆς) τοῦ ῥήτορος Δημοσθένους, ὑπ' αὐτοῦ διδαχθείς, καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ δραστηρίως ἀντιταχθεὶς εἰς τὴν Μακεδονικὴν φατρίαν (Πλούτ. Δμσθ. ΚΑ. Δμτρ. ΚΔ). Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, τὴν δημοκρατίαν αὖθις ἐγκαταστήσας ἐν Ἀθήναις, ὑπεστήριζε καὶ αὐτὸν διὰ τῆς ἐπιρροῆς του. Ἀλλὰ τῷ 303 ἐξεβλήθη τῶν Ἀθηνῶν, ἐπανῆλθεν ὅμως τῷ 298, καὶ αὖθις ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Δημητρίου, ὠχύρωσε τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὰς ἐνισχύσῃ, τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὴν διοίκησιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τακτικώτερον ἀνοργάνισας. Ἐπέμφθη δὲ καὶ πολλάκις πρέσβυς πρὸς διαφόρους τῶν Μακεδόνων ἡγεμόνων. Ἀπεβιω-

σε δὲ, φαίνεται, τῷ 280 π. Χ. (Πολ6. ΙΗ, 13). Ὁ εὐγενὴς πατριώτης ἔγραψε καὶ ἱστορίαν τῶν κατ' αὐτὸν χρόνων, εἰς τοὐλάχιστον 21 βιβλία (Cic. Brut. LXXXIII), μὴ διασωθεῖσαν (Πλούτ. Δημ6. Λ.)

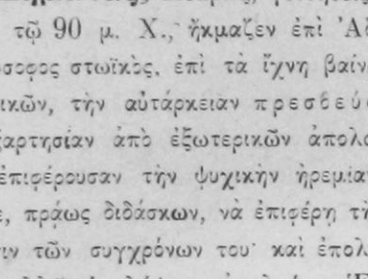
**Δημῶναξ,** Κύπριος, γεννηθεὶς πιθανῶς τῷ 90 μ. Χ., ἤκμαζεν ἐπὶ Ἀδριανοῦ, φιλόσοφος στωϊκὸς, ἐπὶ τὰ ἴχνη βαίνων τῶν Κυνικῶν, τὴν αὐτάρκειαν πρεσβεύων καὶ ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ ἐξωτερικῶν ἀπολαύσεων, ὡς ἐπιφέρουσαν τὴν ψυχικὴν ἠρεμίαν. Ἤθελε, πράως διδάσκων, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν βελτίωσιν τῶν συγχρόνων του· καὶ ἐπολιτεύετο δὲ, πολλῆς ὑπολήψεως ἀπολαύων. Ἑκατοντούτης σχεδὸν, ἵνα ἀποφύγῃ τὰς ἀσθενείας τοῦ βαθέος γήρως, ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἀρνούμενος τροφὴν, καὶ ἐνεταφιάσθη μεγαλοπρεπῶς, δημοσίᾳ δαπάνῃ, τῶν φιλοσόφων φερόντων τὸ φέρετρον εἰς τὸν τάφον, ἡ δὲ λιθίνη ἕδρα ἐφ' ἧς ἐκάθητο ἐθεωρεῖτο ὡς ἱερά. Φίλος τις τοῦ Λουκιανοῦ συνέγραψε τὰ περὶ αὐτοῦ.

**Δία,** 1) ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου Νάξου (Διόδ. Ε, 50).—2) Ἴδ. Κρήτη.

**Διάβαθρον,** εἶδος ὑποδήσεως γυναικείας (Εὐστ. εἰς Ὁμ. Ὀδ. Ε. 3), ἣν ὁ Πολυδεύκης (Ζ, 90) ἐσφαλμένως λέγει κοινὴν εἰς τὰ δύο φῦλα.

**Διαβατήρια,** ἴδ. Ἀθηνᾶ.

**Διαβήτης,** εἰς χρῆσιν τῶν γεωμετρῶν,



Εὑρέθησαν ἐν Πομπηΐᾳ.

ἀρχιτεκτόνων, γλυπτῶν, διαφόρων σχημάτων κατὰ τὴν διάφορον χρῆσιν.

**Διαγόρας,** 1) Ῥόδιος, εἷς τῶν ἐπισημοτέρων Ἑλλήνων ἀθλητῶν, σύγχρονος τοῦ Πινδάρου, ἀναθέντος αὐτῷ τὴν ζ' ᾠδὴν τῶν Ὀλυμπίων. Ἦν δὲ περιοδονίκης, ἤτοι νικητὴς καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας μεγάλους ἀγῶνας, καὶ παρώτρυνε καὶ τοὺς υἱοὺς καὶ τοὺς ἐγγόνους του ν' ἀκολουθήσωσι τὰ ἴχνη του. Ὅτε ἐν Ὀλυμπίᾳ δύο τῶν υἱῶν του συγχρόνως ἐνίκησαν, τῷ ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τοὺς στεφάνους οὓς ἐκέρδησαν, καὶ τὸν περιήγαγον μεταξὺ τοῦ ἐπευφημοῦντος πλήθους, ῥίπτοντος εἰς αὐτὸν στέφανα ἐξ ἀνθέων. Εἷς δὲ Σπαρτιάτης τῷ ἐφώναξε τότε· «Ἀπόθανε, Διαγόρα. Εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν δύνασαι ν' ἀναβῇς» (Πλουτ. Πελπδ. ΞΓ. — Cic. Tusc. I, 46, III). Ἀνδριὰς δ' αὐτοῦ ἱδρύθη ἐν Ὀλυμπίᾳ. — 2) ὁ ἐπικληθεὶς Ἄθεος, υἱὸς Τελεκλείδου, ἐκ Μήλου, σύγχρονος τοῦ Πινδάρου, Σιμωνίδου, Δημοκρίτου, Πρωταγόρου καὶ Σωκράτους, κατὰ τὸ μέσον τοῦ δ' αἰῶνος π. Χ., ἔζησε τὸ πλεῖστον ἐν Ἀθήναις. Ἐπὶ τῆς πρώτης νεότητός του ποιητὴς, ἔγραψεν ὕμνους καὶ διθυράμβους· εἶτα δ' ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὀπαδὸς γενόμενος τοῦ συστήματος τῶν ἀτόμων τοῦ Δημοκρίτου, καὶ κηρυχθεὶς κατὰ τοῦ παραδεδεγμένου θρησκεύματος, ἀρνούμενος τὴν ὕπαρξιν τῶν θεῶν, καὶ περιφρονητὴς τῶν μυστηρίων, ἃ, μυηθεὶς, διέδιδε καὶ ἐχλεύαζε, καὶ ἀπέτρεπεν ἄλλους τῆς εἰς αὐτὰ πίστεως. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι παροργισθέντες, ἐξηφάνισαν τὰ συγγράμματά του, προέγραψαν αὐτὸν, καὶ ἔθεντο τιμὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, φυγόντος εἰς Κόρινθον (Ἀριστφ. Ὄρν. 1073, καὶ Σχόλ.), ἔνθα καὶ φαίνεται ὅτι ἀπέθανε (Cic. N. D. I, 1, 2, 23, 63, 42, 117. III, 37, 89). Δύο μικρὰ ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του σώζονται ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν λυρικῶν.

**Διαγραφεῖς,** ἴδ. Ἐπιγραφεῖς.

**Διάδημα** ἡ μίτρα, ταινία λευκὴ, στενὴ, καὶ μόνον κατὰ τὸ μέσον εὐρυτέρα, ἐξ ἐρίου ἢ ἐκ μετάξης, περὶ τὸ μέτωπον δενομένη, εἰς κόσμον τῶν ἡγεμόνων, ἐξ Ἀσίας δὲ πρὸ πάντων προελθοῦσα. Πρῶτος εἰσαγαγὼν αὐτὸ λέγεται ὁ Διόνυσος, διότι, λέγει



ὁ Διόδωρος (Δ, 4), ἐκ μέθης περιεδέθη τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων αὐτοῦ (Κρήδεμνον) ἔχει τὰς δύο ἄκρας κρεμαμένας παρὰ τοὺς μήνιγγας. Ἐν Αἰγύπτῳ εἶχεν ἐπειργασμένον τὸν ἱερὸν ὄφιν, ἐν Περσίᾳ περιεδεῖτο περὶ τὴν τιάραν, καὶ ἦν κυανόλευκον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ διάδημα ὁ προσέφερεν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὸν Καίσαρα ἔγινεν αἰτία τοῦ θανάτου αὐτοῦ, οἱ ἑπόμενοι αὐτοκράτορες ἀπέκλεισαν ἀποτροπιαζόμενοι τὸ σύμβολον τοῦτο· τὸ παρεδέχθη δὲ πάλιν ὁ Διοκλητιανὸς, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος τὸ ἐκόσμησε διὰ διπλῆς σειρᾶς μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων. Καὶ οἱ νικηταὶ δ' εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας περιεδέοντο τὴν κεφαλὴν δι' ὁμοίας νικητηρίου ταινίας, ὡς παρέστησε τὸν χαλκοῦν Διαδούμενον ὁ Πολύκλειτος (ἴδ.) (Λουκ. Φιλοψ. ΙΗ.— Plin. XXXI, 19, 2), οὗ λίθινα ἀπομιμήματα σώζονται.



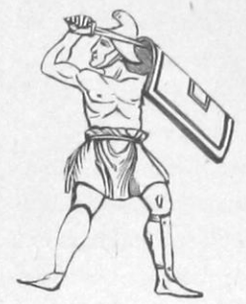
Πτολεμαῖος κατὰ δακτυλιόλιθον.

**Διαδικασία,** ἐν γένει πάντα τὰ κατὰ τὴν δίκην, ἰδίως δὲ αἱ δίκαι αἱ ἀφορῶσαι τὴν διάκρισιν μεταξὺ πολλῶν ἀντιποιουμένων τὸ αὐτὸ δικαίωμα, ἢ ἀμφισβητούντων τὴν αὐτὴν εὐθύνην. Κατέβαλλε δ' ἕκαστος τῶν εἰς τοιαύτην δίκην ἀντιγραφομένων ἢ ἀξίωσιν ἐγειρόντων, ποσότητά τινα, ἥτις ἐκαλεῖτο παράστασις.

**Διάδοχοι,** ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἱστορικῶν οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, οἵτινες μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ διενεμήθησαν τὸ κράτος του. — Διάδοχος ἐπεκλήθη ὁ νεοπλατωνικὸς Πρόκλος (412 μ. Χ.), ὡς διαδεχθεὶς τὸν Συριανόν.

**Διαζύγιον,** ἴδ. Γάμος.

**Διάζωμα,** 1) διάζωμα κατιὸν ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τῶν γονάτων, ὃ κατ' ἀρχὰς ἔφερον οἱ ἀθληταὶ, ἔπειτα δὲ κατέλιπον οἱ Ἕλληνες, παρουσιαζόμενοι γυμνοὶ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι· ἐν χρήσει δὲ καὶ εἰς τοὺς



Ἐξ ἀρχαίου λύχνου.

ἐργάτας ἐπιπάνων ἐργασιῶν. — 2) ἴδ. Θέατρον.

**Δίαιτα,** 1) τόπος διαμονῆς. — 2) Δικαστικὴ ἀπόφασις τῶν διαιτητῶν.

**Διαιτηταὶ,** δικασταὶ ἐν Ἀθήναις, οὐχὶ οἱ τακτικοὶ, οἱ τῆς Ἡλιαίας, ἀλλ' οἱ ἀναλογοῦντες πρὸς τοὺς σήμερον αἱρετοὺς κριτάς. Ἦσαν δὲ δύο εἰδῶν. Οἱ μὲν αὐτῶν ἦσαν δημόσιοι, ὑπερπεντηκοντούτεις ἢ ὑπερεξηκοντούτεις, κληρούμενοι ἀνὰ 44 ἐξ ἑκάστης φυλῆς καὶ ὁρκιζόμενοι (Οὐλπ. εἰς Δημοσθ. καὶ Μειδ. 542 Rang. Ant. Hell. II, N. 1163)· ὁ δ' ἀρνούμενος περιέπιπτεν εἰς ἀτιμίαν. Οἱ παρ' αὐτοῖς διάδικοι προκατέβαλλον ἕκαστος ἀνὰ μίαν δραχμὴν, τὴν καλουμένην παράστασιν, καὶ ἐπειδὴ ἡ διαδικασία αὕτη ἦν καὶ ὀλιγοδάπανος καὶ ἀπηλλαγμένη πολλῶν τύπων, πολλοὶ ἐπροτίμων αὐτὴν τῆς τακτικῆς δίκης· καὶ τινὲς μάλιστα (Λεξ. ῥητ.) διϊσχυρίσθησαν ὅτι πάντες ὤφειλον νὰ ὑποβάλλωσι τὰς δίκας των εἰς τοὺς διαιτητὰς πρὶν τῶν δικαστηρίων· ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶν ἐσφαλμένον (Δημοσθ. κ. Διονυσιοδ. 1288). Τῆς καταδιαιτήσεως δὲ ἢ ἀποδιαιτήσεως (καταδικαστικῆς ἢ ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως) ἐδύνατο νὰ ζητηθῇ ἡ ἀνατροπὴ (τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν) εἴτε δι' ἄλλων διαιτητῶν, εἴτε δι' ἐφέσεως εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἄνευ ἄλλων προδικαστικῶν διατυπώσεων, διότι κατὰ τὴν φύσιν τῆς δικης οἱ αὐτοὶ ἄρχοντες ἡγεμόνευον καὶ τῶν διαιτητικῶν καὶ τῶν ἄλλων δικαστηρίων, καὶ αἱ διὰ τὰ πρῶτα ἐνεργηθεῖσαι διατάξεις ἐφηρμόζοντο καὶ εἰς τὰ δεύτερα.— Οἱ δ' ἄλλοι διαιτηταὶ ἦσαν οἱ δι' ἐπιτροπῆς (Δημοσθ. π. Ἀπατούρ.) κατ' ἀμοιβαίαν συγκατάθεσιν τῶν ἀντιδίκων ἐκλεγόμενοι. Οὗτοι ὁρκιζόμενοι, ἐδίκαζον ἐνώπιον μαρτύρων ἀνεκλήτως. Καὶ οἱ μὲν ὅμως καὶ οἱ δὲ τῶν διαιτητῶν ἐδύναντο νὰ καταμηνυθῶσιν εἰς τὸν δῆμον

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΛΑΜΠΡΟΥ ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 1942

ἐπὶ φιλοπροσώπῳ ἐτυμηγορίᾳ, καὶ ὑπέκειντο εἰς βαρείας ποινὰς (Δημοσθ. κ. Μειδ. 545).

**Διακρία,** ἴδ. Ἀττική.

**Διάκτορος,** ἴδ. Ἑρμῆς.

**Διαλεκτική,** παρὰ Πλάτωνι ἡ λογική, ἢ ἡ μέθοδος τῆς θεωρητικῆς σκέψεως. Ὁ δ' Ἀριστοτέλης διέκρινε τὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα τῶν ἁπλῶς διαλεκτικῶν ἢ ἐπὶ πιθανότητος στηριζομένων. Οὕτω βαθμηδὸν διαλεκτικοὶ ἐπεκλήθησαν οἱ φιλόσοφοι οἱ ἐν ταῖς συζητήσεσι τεχνάσματα ἐπιδιώκοντες. Εἶτα δὲ περιῆλθεν ἡ ἐπωνυμία αὕτη εἰς διαφόρους φιλοσοφικὰς σχολάς, ἰδίως τὴν Μεγαρικὴν ἢ ἐριστικὴν κληθεῖσαν, καὶ τὴν στωϊκήν. Ἰδίως δ' ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Καρχηδονίου Κλειτομάχου, μαθητοῦ τοῦ Καρνεάδου, ἱδρυθεῖσα σχολή.

**Διαμαρτυρία,** ἐν τῇ ἀττικῇ δικονομίᾳ τὸ ἐναντίον τῆς εὐθυδικίας (ἴδ.), ὅτε ὁ διάδικος ζητῇ ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς δίκην, ὡς π. χ. ἐπὶ ἀμφισβητήσεως κληρονομίας, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ προσεχέστερος συγγενής.

**Διαμαστίγωσις,** ἡ τῶν Σπαρτιατῶν ἐφήβων μαστίγωσις πρὸ τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος. Ἐπειδὴ τὸ ἄγαλμα αὐτῆς ὑπετίθετο ἐλθὸν ἐκ τῆς Ταυρικῆς, ἴσως τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθος ἦν μετρίασις μόνον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἀνθρωποθυσιῶν, παραδεχθεῖσα ὑπὸ τῆς Λυκουργείου νομοθεσίας ὡς μέτρον ἀγωγῆς τῶν νέων καὶ σκληραγωγίας. Μνημονεύονται παραδείγματα ἐφήβων πεσόντων νεκρῶν ὑπὸ τὴν μάστιγα, χωρὶς οὐδὲ κραυγὴν νὰ ἐκφέρωσι. Καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ἐπεκράτει ἔτι τὸ ἔθιμον τοῦτο (Πλάτ. Λυκ. ΙΗ, Ἀρστδ. 12.— Ἀθήν. Η, 350. —Cic. Tusc. II, 14. V. 27).

**Διάσια,** μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Μειλιχίου Διός, ἐν Ἀθήναις πρὸς ἐξιλέωσιν πανηγυριζομένη τῇ κγ' Ἀνθεστηριῶνος ὑπὸ τὸ Ὀλυμπιεῖον παρὰ τὸν Ἰλισσὸν (Θουκ. Α, 128), δι' ἀναιμάκτων θυσιῶν.

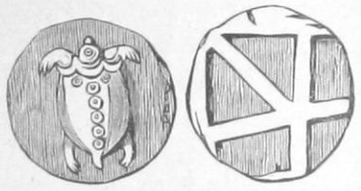
**Διασκεύαστος, διασκευαστής,** ἴδ. Ὅμηρος.

**Δίαυλος,** ἴδ. Γυμνάσιον.

**Διαψήφισις,** ἴδ. Δῆμος.

**Διδασκαλία,** ὠνομάζετο τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα, τὸ περιέχον τὸ ὄνομα τοῦ διδαχθέντος καὶ νικήσαντος δράματος, τὰ τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἀνταγωνισθέντων αὐτῷ, καὶ τὰ τῶν ἠθοποιῶν μετὰ τόπου καὶ χρόνου τῆς παραστάσεως· διότι διδάσκειν ἐλέγετο τὸ παριστᾶν δράματα ἀπὸ σκηνῆς. Ἐν Ἀθήναις ἀνεγράφοντο αἱ τοιαῦται διδασκαλίαι ἐπὶ πινάκων ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ συγγράμματα ἐξ αὐτῶν ἀρυσθέντα καὶ τὰ δράματα χρονολογικῶς διατάξαντα, μετὰ προσθήκης καὶ παρατηρήσεων φιλολογικῶν καὶ διασαφίσεων, ὠνομάσθησαν ἐπίσης διδασκαλίαι. Πρῶτος τοιαύτην συντάξας λέγεται ὁ Ἀριστοτέλης, ὃν ἐμιμήθησαν Ἀλεξανδρινοί, ὡς ὁ Δικαίαρχος, ὁ Καλλίμαχος, Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος, ὁ Ἀρίσταρχος, κτλ. ὧν πάντων ἀπωλέσθησαν τὰ συγγράμματα· ἐξ αὐτῶν δ' ἐδανείσθησαν οἱ γραμματικοὶ καὶ σχολιασταὶ τὰς σπανίας εἰδήσεις τὰς ἀπαντωμένας εἰς τῶν δραμάτων τὰς ὑποθέσεις.

**Δίδραχμον,** νόμισμα ἀττικὸν σπα-



Αἰγινητικόν.

νιώτατον, καὶ αἰγινητικὸν, ὀλίγον μεγαλείτερον καὶ κοινότερον, οὗ ἡ ἄνω εἰκών.

**Δίδυμα,** ἴδ. Μίλητος.

**Δίδυμος,** εἷς τῶν ἐπισημοτέρων γραμματικῶν, γεννηθεὶς τῷ 63 π. Χ. ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του Χαλκέντερος διὰ τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ μεγάλην δραστηριότητα (Ἀθην. Δ. σ. 139.—Sen. Ep. 88). Εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται 3,500 συγγράμματα, ἐν οἷς πολλὰ περὶ Ὁμήρου, καὶ ἐν τῶν πρωτίστων «περὶ τῆς Ἀριστάρχου διορθώσεως'» πολλὰ δὲ καὶ περὶ Πινδάρου, Σοφοκλέους, Ἀριστοφάνους καὶ ἄλλων ποιητῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν ἀττικῶν ῥητόρων. Ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται.



**Διδὼ ἢ Ἔλισσα,** θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου Βήλου, ἢ Ἀγήνορος, ἀδελφὴ τοῦ Πυγμαλίωνος, διαδεχθέντος τὸν πατέρα του. Ἐνυμφεύθη δὲ τὸν θεῖόν της Ἀκέρβαντα, ἢ, κατὰ τὸν Βιργίλιον (Æ. I. 343), τὸν Σιχαῖον, ἱερέα τοῦ Ἡρακλέους. Φονεύσαντος δὲ τοῦ Πυγμαλίωνος τὸν Ἀκέρβαν, ἵνα κυριεύσῃ τοὺς θησαυροὺς του, ἔφυγεν ἡ Διδὼ μετ' αὐτῶν, καὶ μετὰ πλήθους Τυρίων κατ' ἀρχὰς εἰς Κύπρον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀφρικὴν, ἔνθα παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰάρβα ἠγόρασε τόσην χώραν ὅσην ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ βέρμα βαμάλεως· κόψασα δὲ τὸ δέρμα εἰς λεπτοτάτας λωρίδας, περιέλαβεν ἐντὸς αὐτῶν τόπον ἱκανὸν, ἐφ' οὗ ἔκτισε τὸ φρούριον Βύρσαν (Βιργ. Æ. I, 338), καὶ οὕτως ὤκησε τὴν Καρχηδόνα, τῷ 888 π. Χ. Βλέπων ὁ



Διδὼ ἐν χειρογράφῳ τοῦ Βιργιλίου.

Ἰάρβας τὴν πόλιν ἰσχυρὰν γενομένην, ἵνα καταλάβῃ αὐτὴν, ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς Διδοῦς, ἄλλως πόλεμον ἀπειλήσας. Ἀλλ' ἀποτροπιαζομένη τὸν γάμον μετὰ βαρβάρου, ἡ Διδὼ κατεσκεύασε πυρὰν, ἀνέβη εἰς αὐτὴν, καὶ ἐνέπηξε τὸ ξίφος εἰς τὸ στῆθός της (Just. XVIII, 4—7). Ὁ Βιργίλιος δὲ μετέτρεψεν ἐν τῇ Αἰνειάδι του τὴν παράδοσιν ταύτην, τὴν ἐποχὴν τῆς Διδοῦς εἰς τὴν τῶν τρωϊκῶν ἀναβιβάσας, καὶ ποιήσας ὅτι αὐτὴ ᾐτοκτόνησεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς διότι ὁ Αἰνείας κατ' ἐντολὴν τῆς Εἱμαρμένης καὶ τοῦ Διὸς κρυφίως τὴν ἐγκατέλιπε (Æ. V). Ἦν δὲ, φαίνεται, ἡ Διδὼ κατ' ἀρχὰς ἡ πολιοῦχος θεὰ τῆς Καρχηδόνος, ἡ αὐτὴ τῇ Ἀστάρτῃ τῶν Φοινίκων, μετὰ ταῦτα εἰς ἱστορικὸν πρόσωπον μεταποιηθεῖσα.

**Διῆρες ὑπερῷον,** ἴδ. οἶκος.

**Διθύραμβος,** λέξις ὑποτεθεῖσα ὑπό τινων συγγενὴς τὴν παραγωγὴν μετὰ τοῦ Τίτυρος, Σάτυρος, καὶ ἐμφαίνουσα ᾆσμα ἐμπνεύσεως ἐξημμένης καὶ ταραχώδους, ἐκ τῶν ψαλλομένων κατὰ τὴν ἐαρινὴν τοῦ Διονύσου ἑορτὴν, καὶ ἀφηγουμένων τοῦ θεοῦ τὰ ἔργα κατὰ τὴν ἱστορίαν. Τὰ ᾄσματα ταῦτα ἴσως καὶ αὐτὰ μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Βάκχου ἐκ Λυδίας καὶ Φρυγίας ἐλθόντα, ἔψαλλον ἀτέχνως καὶ ἀκανονίστως στίφη ἐκβακχευμένα ἐν Ἀττικῇ, ἐν Φωκίδι, Σικυῶνι, Κορίνθῳ, καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα μάλιστα ὁ Διόνυσος ἐλατρεύετο, μέχρις οὗ ὁ Ἀρίων (ἴδ.) ἐν Κορίνθῳ τὸν διθύραμβον ἐκανόνισε, διὰ τοὺς κυκλίους χορεὺς εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς αὐτὸν διαθείς, ὅθεν ἐξέφυ τὸ δρᾶμα. Ἐν Ἀθήναις δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀνεπτύχθη περαιτέρω ὁ διθύραμβος διὰ διαγωνισμῶν κατὰ τὰ Διονύσια ποιητῶν ἐπισήμων εἰς τὸ εἶδος τοῦτο, οἷοι ἦσαν ὁ Λάσος ἐξ Ἑρμιόνης (περὶ τὰ 500 π. Χ.), ὁ Σιμωνίδης ἐκ Κέω, ὁ Πίνδαρος, κλπ. Οἱ διθύραμβοι τῶν πρώτων ἐκείνων χρόνων ἀνεπτεροῦντο μὲν καὶ αὐτοὶ ἐν ὁρμῇ ὑψηλῆς ἐμπνεύσεως, ἥτις ἐπέδρα καὶ ἐπὶ τῆς γλώσσης καὶ ἐπὶ τοῦ ῥυθμοῦ αὐτῶν, ἀλλ' ἔμφρων δύναμις καὶ ἀξιοπρέπεια διετήρει αὐτοὺς ἐντὸς κεκανονισμένων ὁρίων. Ἀπὸ τοῦ Μηλίου Μελανιππίδου ὅμως, τοῦ νεωτέρου (415 π. Χ.), ὑπερεπήδησεν αὐτὰ ὁ Δ.θύραμβος· ἡ μουσικὴ, ἄρχουσα ἔκτοτε τῆς ποιήσεως, ἀπέβη ἐκτεθηλυμένη καὶ ἐπιτετηδευμένη· ἡ φαντασία ἀχαλίνωτος ἐφέρετο καὶ ἐξεφράζετο διὰ φράσεων πομπωδῶν τὴν λέξιν μᾶλλον ἢ τὴν ἔννοιαν, καὶ διὰ παραβόλων εἰκόνων· ἡ τῶν ἀντιστροφῶν διάταξις κατηργήθη, καὶ πάντες οἱ ῥυθμικοὶ κανόνες παρημελήθησαν. Οἱ ἐπισημότατοι ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης τοῦ ἐκ-

τραχηλισμοῦ καὶ τῆς παρακμῆς τοῦ διθυράμβου ἦσαν ὁ ἐκ Κυθήρων Φιλόξενος, ἀποθανὼν τῷ 380 π. Χ., ὁ Ἀθηναῖος Κινησίας καὶ ὁ Μιτυληναῖος Φρύννος περὶ τὰ 418, ὁ Μιλήσιος Τιμόθεος, ἀποθανὼν τῷ 317, καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτῷ Πολύειδος καὶ Τελέστης. Δι' αὐτῶν οἱ διθύραμβοι ἐξέκλιναν βαθμηδὸν εἰς μουσικοὺς μίμους, ἐκτελουμένους οὐχὶ πλέον ὑπὸ χορῶν, ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς προσώπου. Καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ποιηταὶ εἶχον ἤδη ἀρχίσει νὰ ἐκλέγωσιν ὡς ἀντικείμενα τῶν διθυράμβων των ἐκ τῆς μυθολογίας ἡρώων καὶ ἡρωΐδων, ὧν αἱ πάλαι καὶ αἱ περιπέτειαι εἶχόν τι κοινὸν μετὰ τῶν τοῦ Διονύσου, καὶ τὸ παράδειγμα τούτων ἠκολούθησαν καὶ οἱ μεταγενέστεροι. Τὸ ἄριστον διθυράμβου παράδειγμα ἐστὶ τὸ τοῦ χοροῦ τῶν Βακχῶν (64—165) τοῦ Εὐριπίδου. Σώζονται δὲ καί τινα ἀποσπάσματα διθυραμβογράφων, ἐκδοθέντα ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν λυρικῶν ποιητῶν (καὶ τῇ τοῦ Bergk).

**Διιπόλια** ἢ **Διπόλια,** καὶ Βουφόνια λεγόμενα, ἀρχαιοτάτη ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις, τελουμένη τῇ ιδ' Ἀνθεστηριῶνος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ καθ' ἣν ἔθυον βοῦν πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Πολιέως Διός. Εἰς καθιέρωσιν δὲ τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ εἰς τοὺς ἀροτῆρας βόας, ἐξετίθετο σῖτος καὶ κριθὴ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἅμα ὁ βοῦς ἔτρωγεν ἐξ αὐτῶν, ὁ ἱερεὺς τὸν ἐφόνευεν. Ἀλλ' ἅμα θύσας αὐτόν, ἔφευγεν ἀμέσως, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐδικάζετο ἐν τῷ πρυτανείῳ, καὶ καταδικαζόμενος ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ πέλεκυς τοῦ δὲ βοὸς τὸ δέρμα ταριχευόμενον, προσεδεῖτο εἰς ἄροτρον.

**Δικαιαρχία,** πόλις καὶ λιμὴν ἐν Καμπανίᾳ τῆς Ἰταλίας, κτισθεῖσα τῷ 521 π. Χ. ὑπὸ τῶν ἐν Κύμῃ Ἑλλήνων, καὶ μετὰ ταῦτα κληθεῖσα Ποτιολία.

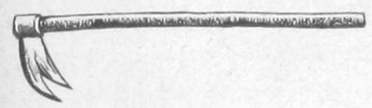
**Δικαίαρχος,** ἐκ Μεσσήνης τῆς Σικελιωτικῆς, φιλόσοφος περιπατητικὸς, μετὰ τοῦ Ἀριστοξένου καὶ τοῦ Θεοφράστου συμμαθητεύσας παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, διῃτᾶτο κυρίως ἐν Πελοποννήσῳ. Ἔγραψε δὲ «βίον Ἑλλάδος,» ἤτοι ἱστορικογεωγραφικὴν περιγραφὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ περὶ τῶν ἠθῶν αὐτῆς, παρεντιθεὶς καὶ χωρία ποιητῶν. Τοῦ συγγράμματος τούτου μόνον δύο ἀποσπάσματα σώζονται. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδεται καὶ συγγραφὴ «περὶ μουσικῶν ἀγώνων,» ἴσως μέρος τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος. Ἡ δ' ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διατηρουμένη «ἀναγραφὴ τῆς Ἑλλάδος,» ἔμμετρος, ἐκ στίχων 150 ἰαμβικῶν, οὐχὶ λίαν ἀξιολόγων, ἐστὶ πιθανώτερον ἔργον Διονυσίου τοῦ Καλλιφῶντος. Τὰ φιλοσοφικὰ δ' αὐτοῦ ἔργα, ἐπαινούμενα ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος, ἀπωλέσθησαν.

**Δικασταὶ κατὰ δήμους,** ἐν Ἀττικῇ τριάκοντα, μετὰ δὲ τὸν Θρασύβουλον «μίσει τοῦ ἀριθμοῦ» εἰς 40 αὐξηθέντες (Πολδ.), τοὺς δήμους περιερχόμενοι, «κατὰ δήμους περιϊόντες» (Ἀριστ. Πολ. Δ. 13, 2), καὶ δικάζοντες τὰ μικρὰ πλημμελήματα αἰκίας καὶ βιαίων καὶ ὀφειλὰς μέχρι 10 δραχμῶν (Δμσθ. Πανταιν. ΛΓ).

**Δικαστήριον.** Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Σόλωνος ὑπῆρχον ὠργανισμένα ἰδίως δικαστήρια ἄλλα διὰ τὴν ποινικὴν καὶ ἄλλα διὰ τὴν πολιτικὴν διαδικασίαν. Τὰ πρῶτα ἦσαν ὁ Ἄρειος Πάγος (ἴδ.) διὰ τὰ ἐκ προμελέτης φονικά, ἐδρεύων ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ λόφου, καὶ οἱ Ἐφέται (ἴδ.) διὰ τὰ λοιπὰ ποινικά. Τὰς πολιτικὰς δὲ δίκας ἐδίκαζεν ἡ Ἡλιαία (ἴδ.), ἢ οἱ Ἡλιασταὶ, εἰς δέκα διάφορα δικαστήρια κατὰ τὴν φύσιν τῆς δίκης κληρούμενοι. Ἐκειντο δὲ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ. Οἱ δικασταὶ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσερχόμενοι, ἐλάμβανον ἕκαστος πινακίδα μεταλλίνην, «σύμβολον» καλουμένην, καὶ βακτηρίαν, ἃ ἐξερχόμενοι ἀπέδιδον, καὶ ἐλάμβανον ὡς μισθὸν παρὰ τῶν Κωλακρετῶν (ἴδ.) τὸ δικαστικὸν ἢ ἡλιαστικὸν λεγόμενον τριώβολον, λαμβανόμενον ἐκ τῶν πρυτανείων, ἤτοι τῶν προκαταβολῶν ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων πρὸ τῆς δίκης. Συνίσταντο δὲ ταῦτα δι' ἕκαστον τῶν διαδίκων εἰς 3 δραχμὰς, ἂν τὸ τίμημα τῆς δίκης ἦν 100—1000 δραχμῶν, εἰς 30 δὲ ἂν ἦν ὑπὲρ τὰς 1000 μέχρι 10,000, καὶ ὁ ἡττηθεὶς ὤφειλε ν' ἀποδώσῃ καὶ τὸ τοῦ ἀντιδίκου (Πολδ. Η, 38).



**Δίκελλα,** ἢ Σμινύη, σκαπάνη γεωργικὴ ἔχουσα δύο ὀδόντας.



Ἐκ ψήφου γλυπτῆς.

**Δίκη,** ἡ προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης, ἡ κατ' ἀξίαν τιμωροῦσα καὶ ἀμείβουσα θεότης καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 901) θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μία τῶν Ὡρῶν, τοῦ Διὸς πάρεδρος, πάντα ἄδικον δικαστὴν εἰς αὐτὸν καταγγέλλουσα (Ἡσίοδ. Ἔρ. κ. Ἡμ. 256.— Σοφ. Οἰδ. Κ. 1374). Καθ' Ἡσίοδον ἦσαν ἀδελφαὶ αὐτῆς ἡ Εἰρήνη καὶ ἡ Εὐνομία, καὶ κατὰ Πίνδαρον (Πυθ. Η, 1) θυγάτηρ αὐτῆς ἦν ἡ Ἡσυχία. Κατὰ τοὺς τραγικοὺς (Αἰσχλ. Χοηφ. 639. 947), ἐστὶ θεὰ αὐστηρὰ, μετὰ τῶν Εὐμενίδων συνδεδεμένη, τὸν κακοῦργον ἀμειλίκτως τιμωροῦσα, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ βεβαίαν ἐπικρεμῶσα ποινήν. Κατ' Ὀβίδιον (Met. I. 150) ἐκαλεῖτο Ἀστραία, κατῴκει τὴν γῆν ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, ἐπὶ δὲ τοῦ χαλκοῦ τελευταία ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐτάχθη μεταξὺ τῶν ζῳδίων ὑπὸ τὸ ὄνομα Παρθένος.

**Δίκη,** ἐν γένει μεταξὺ δύο ἀμφισβητούντων μερῶν ἐνώπιον τῆς ἀρχῆς συζήτησις καὶ ἀπόφασις πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ δικαίου. Ἐν Ἀθήναις δὲ κυρίως δίκη ἐλέγετο ἡ ἰδιωτικὴ (ἀγὼν ἴδιος), ἡ δὲ δημόσιον συμφέρον (ἀγὼν δημόσιος), ἀφορῶσα τοιαύτη ἀμφισβήτησις ἐλέγετο γραφὴ (ἴδ.). Δίκην ἠδύνατο νὰ κινήσῃ ὡς ἐνάγων (διώκων) μόνον ἀνὴρ, ἐλεύθερος, ἐνήλιξ καὶ ἐπίτιμος, μὴ εἰς ἀτιμίαν (ἴδ.) περιπεσὼν, ὁ νομίζων ἑαυτὸν ἀτομικῶς ἀδικούμενον· ἐν ᾧ γραφὴν ἠδύνατο ὁ «βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν,» ἤτοι ὁ ἔχων τὰ προσόντα τοῦ ἐμφανίζεσθαι· γυνὴ δὲ, ἀνήλιξ ἢ δοῦλος μόνον διὰ τοῦ Κυρίου (ἴδ.) ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον. Ξένους εἰς ἰδίας δίκας ὑπεστήριζον συνήθως οἱ πρόξενοι τῆς πόλεως αὐτῶν. Τῶν δικῶν ἡγεμόνες ἦσαν οἱ ἐννέα ἄρχοντες καὶ οἱ ἕνδεκα διὰ τὰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀφορώσας, καὶ παρέπεμπον τὰς ἰδιωτικὰς εἰς ἐκεῖνο τῶν δικαστηρίων τῆς Ἡλιαίας (ἴδ.), εἰς ὃ, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν, ὑπείγοντο. Δι' ἀτομικὰ ἀδικήματα, ἂν ἀπετύγχανον ἀπόπειραι συμβιβασμοῦ, ὁ διώκων ἐκλήτευε τὸν φεύγοντα (ἐναγόμενον), ἤτοι ἔξωθεν τῆς οἰκίας του, ἥτις ἐθεωρεῖτο ἄσυλος, προσεκάλει αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἐνώπιον μαρτύρων, καλουμένων εἰς τὴν περίστασιν ταύτην κλητήρων, ἤ, ἂν παρέλειπε τοῦτο, δὲν εἶχε δικαίωμα εἰς τὰ ὠφελήματα τῆς κατ' ἐρήμην δίκης. Κατεδιώκετο δὲ ψευδοκλητείας ὡς ψευδῶς διατεινόμενος ὅτι ἐνήργησεν ὡς κλητήρ. Αἱ δίκαι εἰσήγοντο κατὰ πάσας τὰς ἡμέρας, πλὴν τῶν ἀποφράδων· ἐξηροῦντο ὅμως τινὲς, ὡς αἱ ἐμπορικαὶ, δι' ἃς, πρὸς εὐκολίαν τῶν διαδίκων, ἦσαν ὡραι τινὲς τοῦ ἔτους προσδιωρισμέναι. Μετὰ τὴν κλῆσιν δὲ, ἔδιδεν ὁ ἐνάγων εἰς τὸν ἄρχοντα τὴν ἔγγραφον αὐτοῦ καταμήνυσιν, ἥτις λῆξις ἐλέγετο, καὶ ὅτι ἐλάγχανε δίκην, ἤτοι ἐκτᾶτο τοῦ διαδίκου τὰ δικαιώματα. Εἴς τινας μάλιστα ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἕνεκα π. χ. τῆς θέσεως τοῦ ἐναγομένου, ἐζητεῖτο πρῶτον διὰ τῆς λεγομένης προβολῆς ἡ ἄδεια τῆς καταδιώξεως. Οἱ διάδικοι δὲ κατέθετον ἔπειτα ἑκατέρωθεν τὴν ποσότητα ἥτις ἐκαλεῖτο πρυτανεῖα (ἴδ.), ἐξ ὧν ἐλαμβάνετο τὸ ἡλιαστικὸν (ἴδ. Ἡλιαία), ἤτοι ὁ μισθὸς τῶν δικαστῶν. Ἐπ' ἀμφισβητήσεως δὲ ἢ κτημάτων δημευθέντων, ἢ κληρονομίας ὑπ' ἄλλου κατεχομένης, ὁ διώκων κατέβαλλε τὴν παρακαταβολὴν, ἴσην ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τῷ πέμπτῳ, ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τῷ δεκάτῳ τῆς ἀξίας τῆς ἀμφισβητουμένης ποσότητος, καὶ περιερχομένην εἰς

τὸ δημόσιον, ἂν ἡττᾶτο ὁ διώκων. Ἡ δὲ παράστασις ἦν μία μόνον δραχμὴ καταβαλλομένη ὑπὸ τοῦ διώκοντος, οὐχὶ ἐπὶ δίκης, ἀλλ' ἐπὶ γραφῆς, ὡς ἐνδιαφερούσης τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐφέσεων δὲ κατεβάλλετο ποσότης τις, ἀγνοεῖται πόση, ἥτις παράβολον ἢ παραβόλιον ὠνομάζετο. Ἦσαν δ' αἱ δίκαι ἢ πρός τινα, ὅτε ἁπλῶς προῦκειτο περὶ ἀμφισβητουμένου δικαιώματος, ἢ κατά τινος, ὅτε προσήπτετο εἰς τὸν κατηγορούμενον ὅτι ἔβλαψε τὸν ἀντίδικον δι' ὠφελήματος, οἷον κλοπῆς, αἰκίας, κτλ. Ἀνεγράφετο δ' ἡ δίκη ἐπὶ πίνακος ἢ λευκώματος ἐν τῷ δικαστηρίῳ, φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ ἡγεμόνος αὐτῆς ἄρχοντος, τὸ τῶν κλητήρων, τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸ τίμημα αὐτῆς, καὶ τότε ἤρχετο ἡ πρὸ τοῦ ἄρχοντος ἀνάκρισις, εἰς ἣν ἂν δὲν ἐνεφανίζετο ὁ διώκων, ἡ ἀπόφασις κατεγινώσκετο κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ γραφῆς κατεδικάζετο οὗτος καὶ εἰς πρόστιμον, καὶ εἰς τὴν μερικὴν ἀτιμίαν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τοῦ λοιποῦ ἄλλην ὁμοίαν γραφήν· ἂν δ' ἀπεῖχεν ὁ ἐναγόμενος, κατεδικάζετο ἐρήμην, ἂν δὲν εἶχε παρουσιάσει δεδικαιολογημένην αἰτησιν ἀναβολῆς. Ἂν οἱ διάδικοι ἐπροτίμων, ἠδύναντο ἀντὶ, ἢ πρὸ τῆς δίκης νὰ προσφύγωσιν εἰς διαιτητὰς (ἴδ.), ἄλλως ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἐναγόμενος ἐνεχείριζε τὴν ἀντιγραφήν, ἤτοι τὸν ἀντίθετον ἰσχυρισμόν του, ὥμνυον ἀμφότεροι περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ἰσχυρισμοῦ των, καὶ ὁ διπλοῦς ὅρκος ἐλέγετο διωμοσία, ἀντωμοσία, καὶ, κατὰ τοὺς γραμματικούς, ἀμφιορκία, ἀμφωμοσία, καὶ τότε ὁ φεύγων ἠδύνατο ἢ τὴν εὐθεῖαν (εὐθυδικίαν) εἰσιέναι, ἤτοι ἀμέσως ν' ἀντικρούσῃ τοῦ ἀντιδίκου του τοὺς ἰσχυρισμούς, ἢ νὰ καταφύγῃ εἰς προδικαστικὰς ἐνστάσεις (παραγραφάς), ὡς, φέρ' εἰπεῖν, διϊσχυριζόμενος «τὴν δίκην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι,» εἴτε λόγῳ ἀναρμοδιότητος τοῦ ἐνάγοντος, εἴτε ὡς περὶ τῆς ὑποθέσεως οὐδὲν τοῦ νόμου προβλέποντος, εἴτε δι' ὑπερημερίαν, οἷον ἐπὶ ὀφειλῶν καὶ ἐπιτροπικῶν ὑπαρχούσης νενομοθετημένης ἑκταετοῦς προθεσμίας. Οἱ διάδικοι ἠδύναντο νὰ φέρωσι μάρτυρας ὑπὲρ τῶν διϊσχυρισμῶν των (διαμαρτυρία)· κατὰ τούτων δὲ τῶν μαρτύρων ἠδύνατο ἑκάτερος νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ψευδομαρτυρίου. Ἂν δ' ἡ δίκη ἀπέβαινε κατὰ τοῦ ἐνάγοντος, τότε ἀπέτινεν οὗτος εἰς τὸν φεύγοντα τὴν ἐπωβελίαν (ἕνα ὀβολὸν δι' ἑκάστην δραχμὴν), ἤτοι τὸ ἕκτον τῆς ποσότητος ἣν παρ' αὐτοῦ ἐζήτει, εἰς ἀποζημίωσιν τῆς βλάβης καὶ ἀνησυχίας ἣν εἰς αὐτὸν ἐπροξένησεν. Εἰς τὴν ἐπωβελίαν δ' ὑπέκειτο καὶ ὁ ἐναγόμενος, ὅταν, καταφυγὼν εἰς ἀντικατηγορίαν κατὰ τοῦ ἐνάγοντος, σχέσιν ἔχουσαν πρὸς τὴν ἀγωγὴν (εἰς ἀντιγραφήν), ἡττᾶτο δι' ὅσων δήποτε ψήφων. Ὁ διάδικος ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου του, ἢ παρὰ τρίτου διὰ προκλήσεως ἐμμαρτύρου (ἐγγράφου ἀπαιτήσεως) τὴν εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν, ἤτοι παρουσίασιν ἐγγράφων ἀποδεικνυόντων ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ δὲν ἦν μὲν ὑπόχρεως ὁ ἀντίδικος νὰ ὑποκύψῃ εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἄρνησίς του διέθετε κατ' αὐτοῦ τὴν γνώμην τῶν δικαστῶν. Ἐν γένει δ' ἐθεωροῦντο αἱ μαρτυρίαι σπουδαῖον στοιχεῖον τῆς ἀποδείξεως, καὶ εἰς πᾶσαν πρᾶξιν δυναμένην νὰ προκαλέσῃ δίκην, ἐπεζητοῦντο πάντοτε μάρτυρες. Μάρτυς δὲ κλητευθεὶς καὶ μὴ παρουσιασθεὶς, ὑπέκειτο εἰς πρόστιμον 1000 δραχμῶν καὶ εἰς δίκην λειπομαρτυρίου ἢ βλάβης. Πᾶς ἐλεύθερος ἐνῆλιξ καὶ ἐπίτιμος, καὶ ξένος ἔτι, ἦν δεκτὸς ὡς μάρτυς. Τὸ δ' ἀκοὴν μαρτυρεῖν, δηλαδὴ οὐχὶ δι' αὐτοψίας, ἐπετρέπετο μόνον ὅτε ἀπέθανεν ὁ ἐξ οὗ τι ὁ μάρτυς ἤκουσε. Κωλυόμενος δ' ὁ μάρτυς διὰ σπουδαίους λόγους νὰ ἐμφανισθῇ, ἠδύνατο ἐκμαρτυρίαν ποιεῖσθαι ἢ ἐκμαρτυρεῖσθαι, ἤτοι ἐγγράφως νὰ καταθέσῃ τὴν μαρτυρίαν του, ἀλλὰ τοῦτο ἐνώπιον μαρτύρων, οἵτινες εἶχον μαρτυρεῖν τὴν ἐκμαρτυρίαν. Ἀλλ' ὁ μὴ θέλων νὰ μαρτυρήσῃ, παρουσιαζόμενος εἰς τὸ δικαστήριον ὤφειλε δι' ἐξωμοσίας νὰ



ὁρκισθῇ ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζε περὶ οὗ ἐζητεῖτο, διατρέχων ὅμως τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ὑποπέσῃ εἰς δίκην βλάβης. Αἱ μαρτυρίαι κατετίθεντο γραπταὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ κατὰ τὴν δικάσιμον ἡμέραν ὤφειλον νὰ παρευρίσκωνται οἱ μάρτυρες ἵνα ἀκούσωσι τὰς καταθέσεις των. Δοῦλοι ἐμαρτύρουν μόνον διὰ βασάνου, καὶ αἱ καταθέσεις αὐτῶν ἐθεωροῦντο ἰσχυραὶ (ἴδ. βάσανος). Οἱ διάδικοι ἠδύναντο καὶ ὅρκον παρὰ τοῦ ἀντιδίκου, ἔτι καὶ παρὰ γυναικῶν, ν' ἀπαιτῶσιν ἢ νὰ δέχωνται (ὀρ. δοῦναι ἢ δέξασθαι). Πάσας δὲ τὰς ἀποδείξεις ἔθετε καὶ ἐσφράγιζε δικαστικὸς ὑπηρέτης, καλούμενος ἐμπήκτης εἰς κιβώτιον λεγόμενον ἐχῖνον, ἔνθα ἐφυλάττοντο παρὰ τοῖς ἄρχουσι μέχρι τῆς δικασίμου, ἥτις ἐλέγετο ἡ κυρία (ἡμέρα), καθ' ἣν ἡ δίκη ἐκρίνετο ἐν τῇ ἡλιαίᾳ, καὶ ἥτις ἦν συνήθως ἡ 30 ἀπὸ τῆς παρουσιάσεως τῆς ἀγωγῆς, πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐμμήνους λεγομένας δίκας «ἐὰν μή τι δημόσιον κωλύῃ» (Δμσθ. κ. Μειδ. 529). Ἀλλ' οὐ σπανίως καὶ ἐπὶ ἔτη παρετείνοντο αἱ δίκαι δι' ἀναβολῶν, ὧν οἱ λόγοι ἐστηρίζοντο δι' ὅρκου (ὑπωμοσίας) τοῦ αἰτοῦντος καὶ ἀνθυπομωσίας τοῦ ἀποκρούοντος αὐτάς. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ κυρίᾳ ἠδύναντο, πρὸ τῆς δίκης, οἱ διάδικοι δι' ἐπιτροπῆς (ἐκ κοινῆς συγκαταθέσεως) νὰ προσφύγωσι πρὸς συμβιβασμὸν εἰς αἱρετοὺς διαιτητὰς (ἴδ.), ἀφ' ὧν ἔφεσις δὲν ὑπῆρχεν. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀπεδίδοντο αἱ χρηματικαὶ προκαταβολαί. Πρὸ τοῦ δικαστηρίου, συγκειμένου ἐκ 501 ἡλιαστῶν (ἴδ. Ἡλιαία) ἀνεγινώσκετο πρῶτον ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἡ ἀντιγραφὴ ἢ περίληψις τῆς κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως· εἶτα δ' ἐλάμβανε τὸν λόγον, ἐνίοτε ὑπ' ἄλλου γεγραμμένον, ὁ διώκων, καὶ ἔπειτα ὁ φεύγων· τὸν δὲ πρῶτον λόγον ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ καὶ ὕστερος ὑπ' ἀμφοτέρων. Ὤφειλε δ' ἕκαστος ὁ ἴδιος νὰ ὁμιλῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Ἐνίοτε δ' ἐζητεῖτο τῶν δικαστῶν ἡ ἄδεια ἵνα καὶ τις συνήγορος ἢ σύνδικος, ὅστις ἀπηγορεύετο ἐπὶ ποινῇ νὰ λαμβάνῃ πρὸς τοῦτο ἀντιμισθίαν, προσθέτῃ ἕνα ἐπίλογον. Βαθμηδὸν ὅμως τῶν συνηγόρων τούτων οἱ λόγοι, πολλαπλασιαζόμενοι καὶ εἰς δευτερολογίαν καὶ τριτολογίαν, ἀπέβησαν αὐτοὶ οἱ κυριώτεροι τῆς διαδικασίας. Ἐν ταῖς πλείσταις δὲ δίκαις ἦν περιωρισμένος ὁ χρόνος τῆς ἀγορεύσεως ἑκάστου τῶν διαδίκων, καὶ ἐμετρεῖτο διὰ κλεψύδρας. Αὗται ἐλέγοντο δίκαι πρὸς ὕδωρ, κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἄνευ ἢ χωρὶς ὕδατος· δι' ὃ καὶ «ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι» λέγοντες οἱ ἀγορεύοντες. ἐνόουν ἐν τῷ χρόνῳ μέχρις οὗ ἐπετρέπετο ἡ παράτασις τοῦ λόγου αὐτῶν. Διέφερε δὲ τὸ μέτρον κατὰ τὰς δίκας. Οὕτω διὰ κληρονομικὰς δίκας ἐπετρέπετο εἰς ἀμφορεὺς (ἄγνωστον ἐπὶ πόσον χρόνον ἔρρεε), καὶ διὰ τὴν δευτερολογίαν ἥμισυς, διὰ δὲ τὴν περὶ παραπρεσβείας, ἑνδεκα. Ἂν πολλοὶ ἦσαν οἱ κατήγοροι ἢ ὑπερασπισταί, διενέμοντο καὶ παρέδιδον ἀλλήλοις τὸ ὕδωρ. Ἂν δ' ὁ ἀγορεύων ἤθελε, μεταξὺ λέγων, ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες, ἢ ν' ἀναγνωσθῶσιν ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἔγγραφα ἀποδείξεων, ἔλεγε τῷ ἐφ' ὕδωρ (τῷ ἐπὶ τῆς κλεψύδρας ὑπηρέτῃ), «ἐπίλαβε (κράτησον) τὸ ὕδωρ.» Νὰ διακόπτῃ τὸν ἀγορεύοντα δὲν εἶχε δικαίωμα ὁ ἀντίδικος, ὤφειλεν ὅμως νὰ τῷ ἀπαντᾷ εἰς ὅ,τι ἠρωτᾶτο. Ἐδύναντο δ' οἱ δικασταὶ νὰ τὸν ἀνακόπτωσιν ἂν τι ἄτοπον ἔλεγε καὶ νὰ τῷ ἀποτείνωσιν ἐρωτήσεις ἢ τῷ ζητῶσι διασαφήσεις. Παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ δὲν ἐπετρέποντο παρεκτροπαὶ ἐκ τοῦ κυρίου θέματος (ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν)· παρὰ τοῖς λοιποῖς ὅμως δικαστηρίοις ἦσαν αὗται συνήθεις, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ τέλος τοῦ λόγου ἀπετείνοντο τοῖς κριταῖς ἱκεσίαι πολλάκις, ἃς ὑπεστήριζον προσερχόμεναι καὶ αἱ σύζυγοι, τὰ τέκνα, οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι. Ἡ ψηφοφορία ἐγίνετο μυστικὴ (κρύβδην), ἑκάστου δικαστοῦ λαμβάνοντος δύο ἢ κεράμους ἢ ψήφους (λιθάρια), ἢ χοιρίνας (ὄστρακα),

λευκὰ καὶ μέλανα, τὰ μὲν ἀθωωτικά, τὰ δὲ καταδικαστικά, καὶ μεταγενεστέρως σποδύλους (μικροὺς μεταλλίνους δίσκους), πλήρη τὸν ἀθωοῦντα καὶ τετρυπημένον τὸν καταδικάζοντα. Ἔρριπτε δ' ὁ δικαστὴς ἣν ἤθελε ψῆφον εἰς καδίσκον μετάλλινον, καλούμενον κύριον, καὶ τὴν ἄλλην, ὡς ἄχρηστον, εἰς ξύλινον ἄλλον. Ἐπὶ ἰσοψηφίᾳ, ἐν ποινικαῖς δίκαις ἐλέγετο ὅτι ἐνίκα «ἡ ψῆφος τῆς Ἀθηνᾶς,» καὶ ἀπελύετο ὁ κατηγορούμενος. Πρὸ τοῦ Εὐκλείδου ὁ δικαστὴς ἐλάμβανε μίαν μόνον ψῆφον, καὶ ὑπῆρχον δύο καδίσκοι, ὁ ἀπολύων (ἀθωωτικὸς) καὶ ὁ ἀπολλύς (καταδικαστικὸς) (Φρύνιχ. ἐν Σουϊδ. καὶ Ἁρπκρ.). Ἂν δ' ἦσαν πολλοί, τὸ αὐτὸ ἀμφισβητοῦντες, ἐτίθεντο ἰσάριθμοι αὐτοῖς καδίσκοι. Ἐπὶ τιμητῶν ἀγώνων (ἴδ.) ἐφ' ὧν ὁ ἐνάγων ἐζήτει ἐπιβολὴν ὡρισμένης χρηματικῆς ποινῆς, ἐγίνετο μετὰ τὴν πρώτην δίκην δευτέρα, πάλιν πρὸς ὕδωρ, περὶ τῆς τιμήσεως, ἤτοι τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς χρηματικῆς ποινῆς. Προστίμημα δ' ἐλέγετο ἡ ἐνίοτε ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἐπιβαλλομένη ἀνωτέρα ποινή. Ἡ Ἡλιαστικὴ δίκη ἦν αὐτοτελής, δηλαδὴ ἔφεσιν δὲν ἐπεδέχετο ὡς ἡ τῶν διαιτητῶν. Εἴς τινας περιστάσεις ὅμως, ἂν ὁ διάδικος ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ σπουδαίας παρατυπίας κατὰ τὴν δίκην, οἷον ὅτι παρανόμως ἐκρίθη ἐρήμην ἢ ἀπερρίφθη ἢ δι' ὑπωμοσίας ὑπ' αὐτοῦ ζητηθεῖσα ἀναβολή, ἢ ὅτι δὲν ἔλαβε πρόσκλησιν, ἐπετρέπετο ἡ ἀναδικία ἢ παλινδικία, καὶ τοῦτο ἐλέγετο τὴν δίκην (τὴν ἔρημον) ἀντιλαχεῖν. Δίκη ψευδομαρτυριῶν, κακοτεχνιῶν (στρεψοδικίας) κλπ. ἂν δὲν ἐπέφερεν ἀναδικίαν, ἠδύνατο ὅμως δι' ἄλλης ἀποφάσεως νὰ δικαιώσῃ τὸν ἀδικηθέντα. Ὁμοίαν ἔφεσιν ἐπεδέχοντο καὶ αἱ δίκαι ἀπὸ συμβόλου (ἴδ. ἔκκλητος). Τὰς ποινὰς (τὰ ἐπιτίμια, «ὅ, τι δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι» ἐπὶ δημοσίων δικῶν (γραφῶν) συνισταμένας εἰς θάνατον, εἰς φυλάκισιν, πρᾶσιν ἐπὶ δουλείᾳ, ἀειφυγίαν, ἀτιμίαν, δήμευσιν τῶν ἀκινήτων, πρόστιμον, ἢ καὶ πολλῶν τούτων ὁμοῦ, ἐξετέλουν οἱ ἄρχοντες, διὰ τὴν θανατικὴν (διὰ κωνείου, στραγγάλης, βαράθρου κτλ.) καὶ διὰ τὴν κάθειρξιν, παραδιδόντες τὸν καταδικασθέντα εἰς τοὺς Ἕνδεκα (ἴδ.). Ἀπὸ Σόλωνος ἡ πώλησις ἐπὶ δουλείᾳ (διὰ τῶν πωλητῶν) ἐφηρμόζετο μόνον εἰς δούλους. Ἡ ἀειφυγία, ἐπιφέρουσα καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς περιουσίας, ἁπλῶς ἐγνωστοποιεῖτο τῷ καταδικασθέντι, καὶ ἂν ἡ δὲν ἔφευγεν, ἢ ἐπέστρεφεν ἄνευ ἀδείας, ὑπέκειτο εἰς ποινὴν θανάτου. Περὶ τοῦ εἰς ἀτιμίαν περιπεσόντος, ἂν ἐξηκολούθει ἐξασκῶν πολιτικὰ δικαιώματα, ἴδ. ἔνδειξις καὶ ἄτιμος. Διὰ τῶν κτημάτων τὴν δήμευσιν, οἱ πωληταί, παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου κατάλογον αὐτῶν λαβόντες, τὰ ἐπώλουν, ἀφ' οὗ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἀνεγίνωσκον αὐτόν, εἰς γνῶσιν τῶν ἀντιποιουμένων δικαιώματα ἐπί τινων ἐξ αὐτῶν. Χρηματικὰ πρόστιμα, τὰ μὲν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰσέπραττον οἱ πράκτορες, τὰ δὲ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, οἱ ταμίαι τῶν ἱερῶν χρημάτων· ὁ δὲ ὀφείλων αὐτὰ ὡς καὶ οἱ κληρονόμοι του, ἦσαν μέχρι τῆς ἀποτίσεως ἄτιμοι. Τοῦ ὑπερπροθέσμου ὀφειλέτου τοῦ προστίμου ἐδιπλασιάζετο ἡ ὀφειλή, καὶ ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς, ἐπωλοῦντο αὐτοῦ τὰ κτήματα μέχρις ἀποτίσεως· ἂν δὲ δὲν ἐπήρκουν, ἔμενεν αὐτὸς ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου. Περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἰδιωτικῶν δικῶν. ἐφρόντιζε μόνον ὁ ἐπιτυχὼν ἐνάγων, πλὴν ὅταν ἡ ἀπόφασις, (ὡς π.χ. ἐπ' ἐγκλημάτων κλοπῆς) περιελάμβανε καὶ ποινὴν ἢ καὶ πρόστιμον ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, ἢ εἰς τὰς ἐμπορικὰς δίκας (ἴδ.). Ἐδίδετο δ' εἰς τὸν ἡττώμενον, πρὸς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς, προθεσμία, δυναμένη δι' ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως καὶ ἐνώπιον μαρτύρων, νὰ παραταθῇ. Ἐν περιπτώσει δ' ὑπερημερίας τοῦ ὀφειλέτου, ἐφηρμόζετο ἡ ἐνεχυρίασις, καὶ κατὰ τοῦ εἰς αὐτὴν ἀνθισταμένου, ὡς καὶ τοῦ ἀποκρούοντος τὴν ἐμβατείαν, ἤτοι τὴν κατάληψιν



τῶν ἐπιδικασθέντων ἀκινήτων, ἐκινεῖτο δίκη ἐξούλης. Ταύτης δὲ συγγενεῖς ἦσαν καὶ ἡ ἐνοικίου καὶ ἡ καρποῦ δίκη, κατὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τοῦ μὴ ἀποτίσαντος τὸ ἐνοίκιον ἢ μὴ δόντος τοὺς καρποὺς τοῦ κτήματος ὃ κατέχει.

**Δίκρανον,** καὶ Δικρὸν (Ἀριστφ. Εἰρ. 626), ἐργαλεῖον χρήσιμον εἰς τοὺς ἀγρούς.



Εὑρεθὲν ἐν ἀνασκαφῇ.

**Δίκτη,** ἴδ. Κρήτη.

**Δίκτυννα** καὶ **Δικτυννᾶτον,** ἴδ. Βριτόμαρτις καὶ Κρήτη.

**Δίκτυον,** ἐκ λινοῦ ἢ κανάβεως κατασκευαζόμενον, ἐχρησίμευε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἰς ἁλιείαν (Ὁμηρ. Ὀδ. Χ, 386. — Διόδ. ΙΖ, 43), καὶ ἦν διαφόρων εἰδῶν. Τὸ εὐρύτατον, περιλαμβάνον μεγάλην ἔκτασιν, καὶ ἔχον φελλοὺς εἰς τὰ ἄκρα διὰ νὰ ἐπιπλέῃ καὶ μολυβδίδας εἰς τὸ μέσον (Αἰλ. Ζ. Ἱστ.



Ἀνάγλυφον τάφου Νασόνων.

ΙΒ, 43. — Παυσ. Η, 12, 1) ἐλέγετο σαγήνη· ὠνομάζετο δὲ γρίφος (Ὀππ. Ἁλιευτ. Γ, 81) ὁ καὶ ἔτι γρίπος λεγόμενος, καὶ ὑποχὴ ἦτο ὁ καὶ ἤδη ἐν χρήσει ξύλινος κύκλος, εἰς ὃν προσαρτᾶται σάκκος δικτύου. Ἐχρησίμευε δὲ τὸ δίκτυον καὶ εἰς τοὺς ὀρνιθοθήρας (Ἀριστφ. Ὄρν. 533), καὶ εἰς τοὺς θηρευτάς, περικλείοντας δι' αὐτοῦ μέρος τοῦ δάσους, ἔνθα νὰ κατακλείηται ἡ ἄγρα.

**Δίκτυς,** 1) ἴδ. Περσεύς. — 2) Δ. ὁ Κρής, ὃς ἦν ὀπαδὸς τοῦ Ἰδομενέως εἰς Τρωάδα, καὶ γράψας ἐφημερίδα τῆς ἐκστρατείας διὰ φοινικικῶν γραμμάτων ἐπὶ φύλλων φοινίκων, ἐνταφιασθέντων μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι του Κνωσσῷ, ἔνθα σεισμὸς συμβὰς ἐπὶ Νέρωνος ἠνέῳξε τὸν τάφον, καὶ ἐν μολυβδίνῃ θήκῃ εὑρεθεῖσα ἡ Ἐφημερὶς, ἐξεδόθη καὶ ἐδόθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα ὑπό τινος Ἕλληνος, Πράξιδος ἢ Εὐπραξίδου καλουμένου. Κατὰ τὸν δ' μ. Χ. αἰῶνα ὡς ἔργον σπουδαιότατον μετεφράσθη εἰς τὴν λατινικὴν ὑπό τινος Σεπτιμίου. Ἀλλὰ τὸ πρωτότυπον δὲν ὑπάρχει, καὶ ἐπιστεύθη ὅτι ἀπωλέσθη κατὰ τὸν ιε' αἰῶνα. Φαίνεται δὲ μᾶλλον ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε, καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Σεπτιμίου ὡς μετάφρασις δοθεῖσα ἦν ἀληθῶς ἔργον αὐτοῦ πρωτότυπον.

**Δισμάχαι,** τάγμα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ὀργανωθέν, οὗ οἱ στρατιῶται ὑπηρέτουν συγχρόνως καὶ ὡς πεζοὶ καὶ ὡς ἱππεῖς, ἕκαστος ὑφ' ἑνὸς δούλου παρακολουθούμενος (Πολδ. Α, 132).

**Δίνδυμον,** 1) Ὄρος παρὰ τὴν Κύζικον. — 2) Ὄρος μεταξὺ Φρυγίας καὶ Γαλατίας.

**Δῖνος** ἢ **Δεῖνος,** ἀγγεῖον δι' οἶνον

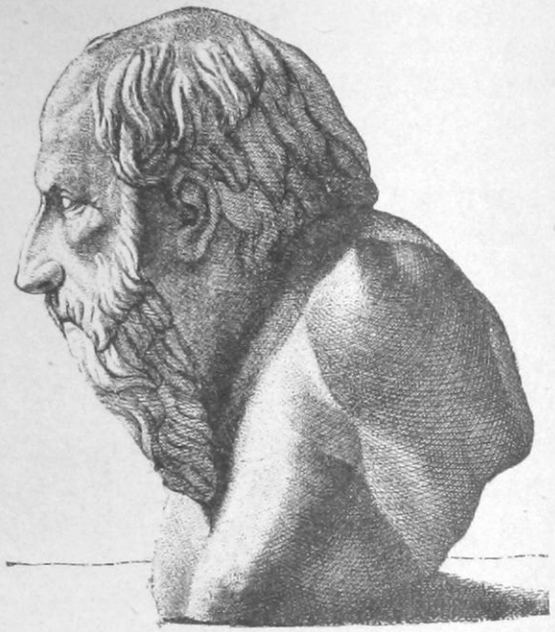


Ἐξ ἀναγλύφου ἐν Νεαπόλει.

εὐρὺ καὶ βαθύ (Ἀθην. ΙΑ, 467). Ἐν τῇ εἰκόνι ὁ Ὀδυσσεὺς προσφέρει ἐν αὐτῷ οἶνον τῷ Πολυφήμῳ.

**Διογένης,** 1) ἐξ Ἀπολλωνίας τῆς Κρήτης, γνωστὸς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ὁ Ἀπολλωνιάτης, ἢ καὶ ὁ φυσικὸς, σύγχρονος, ὀλίγον νεώτερος τοῦ Ἀναξαγόρου, τῆς ἀρχαίας Ἰωνικῆς λεγομένης σχολῆς ὀπαδὸς, ἔγραψε σύγγραμμα ἀπολεσθὲν «περὶ φύσεως,» συνταχθὲν δὲ μετὰ τὸ 405 π. Χ., διότι ἐν αὐτῷ ἐγίνετο λόγος περὶ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐν

Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίας πεσόντος ἀερολίθου. Μετὰ τοῦ Ἀναξιμένους παρεδέχετο ὁ Δ. ὡς τῶν πάντων ἀρχὴν τὸν ἀέρα, ἐξ οὗ ἐπήγαζον πάντα τὰ φυσικὰ φαινόμενα, καὶ αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἄλλον θεὸν ζῶντα, πλάττοντα καὶ νοοῦντα (Διογ. Λ. Θ, 57.—Cic. N. D. I, 12, 29). — 2) Δ. ὁ Κύων, τῶν κυνικῶν φιλοσόφων ὁ ἐπισημότατος, γεννηθεὶς τῷ 404 π. Χ. ἐν Σινώπῃ ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἱκεσίας καλούμενος, ἐδιώχθη ἐκ τῆς πατρίδος του ὡς παραχαράκτης, καὶ ἔφυγεν εἰς Ἀθήνας, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν Διογένην. Ἐκεῖ δὲ, κατὰ παράκλησιν, δεκτὸς οὗτος γενόμενος παρὰ τῷ Ἀντισθένει, οὐ μόνον συνεπέστατα ἠκολούθησεν αὐτοῦ τὸ σύστημα, ἀλλὰ καὶ πολὺ ὑπερηκόντισεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ. Τὴν ἀνεξαρτησίαν ἐπιδιώκων διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης, ὑπερέβη πᾶν ὅριον κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην, διότι κακῶς ἐτρέφετο, καὶ πολλάκις ἐστερεῖτο τροφῆς καὶ κατέφευγε καὶ εἰς ἐπαιτείαν. Δι' ἡμέρας περιήρχετο τὰς ὁδοὺς καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν ἀνυπόδητος, ἄνευ ἐπενδύτου, μακρὸν φέρων τὸν πώγωνα, μακρὰν ῥάβδον ἔχων διὰ χειρῶν καὶ πήραν ἐπὶ τοῦ ὤμου· τὴν δὲ νύκτα ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν Βασίλειον στοὰν, δι' ὃ καὶ ἔλεγεν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι τῷ ὠκοδόμησαν λαμπρὸν κατάλυμα· ἔτι δὲ συνηθέστερον διέτριβεν ἐντὸς πίθου παρὰ τῷ Μητρῴῳ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Πλέων ποτὲ εἰς Αἴγιναν, συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν, οἵτινες θελήσαντες νὰ τὸν πωλήσωσιν εἰς Κρήτην, τὸν ἠρώτησαν τί ἠξεύρει· ὁ δὲ ἀπεκρίθη, «νὰ ἄρχῃ ἀνθρώπων,» καὶ εἰς τὸν κήρυκα εἶπε νὰ προκηρύξῃ· «Τίς θέλει ν' ἀγοράσῃ αὐθέντην.» Τὸν ἠγόρασε δ' ὁ Κορίνθιος Ξενιάδης, καὶ τῷ ἐνεπιστεύθη τὴν ἀγωγὴν τῶν τέκνων του. Ἔκτοτε ἔζη τὸν χειμῶνα ἐν Ἀθήναις καὶ τὸ θέρος ἐν Κορίνθῳ, ἔνθα καὶ ἀπήντησεν αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ Κρανναίῳ ἐντὸς τοῦ πίθου του, καὶ τὸν ἠρώτησε τί ἐπιθυμεῖ παρ' αὐτοῦ· «Νὰ μὴ μοὶ καλύπτῃς τὸν ἥλιον,» τῷ ἀπεκρίθη ὁ Διογένης, καὶ τότε ὁ Μακεδὼν ἥρως εἶπε πρὸς τοὺς ὀπαδούς του· «Ἂν δὲν ἤμην Ἀλέξανδρος, ἤθελον νὰ εἶμαι Διογένης» (Cic. Tusc. V, 32, 92). Ὁ Πλάτων τὸν ἀπεκάλει «Σωκράτην μαινόμενον.» Ἐλθών ποτε εἰς τούτου τὸν οἶκον, καὶ πατῶν τοὺς πλουσίους του τάπητας δι' ἀκαθάρτων ποδῶν, εἶπε· «Πατῶ τὸν τύφον τοῦ Πλάτωνος.» «Ναὶ, ἀπεκρίθη οὗτος, ἀλλὰ δι' ἄλλου τύφου.» Ἡ πᾶσα φιλοσοφία του ἦν ἐντελῶς πρακτικὴ,



περιοριζομένη εἰς τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ διαίταν, ὥστε καὶ φαίνεται ὅτι οὐδὲν ἔγραψεν, οὐδ' ἐνεβάθυνεν εἰς θεωρίας, οὐδ' οἰκογένειαν εἶχεν ἢ εἰς ἰδίαν πατρίδα ἦν προσηλωμένος, δι' ὃ καὶ κοσμοπολίτης ἐλέγετο. Τῷ ἀποδίδονται ὅμως ὑπό τινων συγγραφαὶ, «Πολιτεία» καὶ «πραγματεία περὶ Πολιτείας·» ἀλλὰ βεβαιότεραι εἰσὶ πολλαὶ εὐφυεῖς αὐτοῦ ἀπαντήσεις. Οὕτω ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τυράννου τινὸς τίς ἐστὶν ὁ ἄριστος χαλκὸς πρὸς χύσιν ἀνδριάντων, ἀπήντησεν, «ὁ ἐξ οὗ ἐχύθησαν οἱ τοῦ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος.» Ἀπέθανε δ' ἐν Κορίνθῳ, εἰς τὰς ὁδοὺς, ὑπερογδοηκοντούτης, καὶ ἀνδριάντες τῷ ἐστήθησαν καὶ ἐκεῖ καὶ ἐν Σινώπῃ. — 3) Δ. ὁ Βαβυλώνιος,



ἐκ Σελευκείας ἐπὶ τοῦ Τίγριδος, φιλόσοφος στωϊκὸς, μαθητὴς τοῦ Χρυσίππου, εἰς οὗ τὸ δόγμα ἐνέμεινε. Μετὰ τὸν Ζήνωνα δὲ ἀρχηγὸς τῆς σχολῆς ταύτης διαμείνας, καὶ λίαν ἐπίσημος γενόμενος (Cic. Off. III, 12, 51), μετέσχε τῆς εἰς Ῥώμην πρεσβείας τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Καρνεάδου καὶ τοῦ περιπατητικοῦ Κριτολάου, τῷ 158 π. Χ., δι' ὧν καὶ τὸ πρῶτον οἱ Ῥωμαῖοι ἔλαβον γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Ἐν τῇ διαλεκτικῇ, ἧς κυρίως ἐπεμελεῖτο, μαθητὴν εἶχε τὸν Καρνεάδην. Τὰ δὲ πολυάριθμα συγγράμματά του περὶ παντοίας φιλοσοφικῆς ὕλης ἀπωλέσθησαν πάντα (Cic. de Or. II, 38, 157. Acad. II, 45, 139. Tusc. IV, 3, 5) —4) Δ. ὁ Λαέρτιος, ἐκ Λαέρτης τῆς Κιλικίας, γραμματικὸς, ζῶν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Αὐγούστου ἢ μικρὸν μετ' αὐτόν. Τούτου σώζεται τὸ περὶ «βίων καὶ γνωμῶν τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων» σύγγραμμα εἰς 10 βιβλία, ἐράνισμα ὁπωσοῦν ἄτακτον, καὶ οὐχὶ πάντοτε ἀκριβὲς ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα καὶ τὴν κριτικὴν, ἀλλ' ἀμερόληπτον ἄλλως, ἐκτὸς τῶν ἰσχυρῶν του συμπαθειῶν ὑπὲρ τοῦ Ἐπικούρου. Ἐστὶ δὲ πολύτιμον δι' ἃ διέσωσεν ἀποσπάσματα ἀρχαίων ἀπολεσθέντων συγγραμμάτων, καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν κυριωτέρων πηγῶν τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐγράφη διὰ σοφήν τινα Ῥωμαίαν, Ἀρίαν καλουμένην, καὶ μέρος αὐτοῦ κρίνεται ὡς μὴ γνήσιον.

**Διόδοτος,** 1) ἐξ Ἐρυθρῶν τῆς Ἰωνίας, γράψας ἀπολεσθείσας Ἐφημερίδας Ἀλεξάνδρου, ἐξ ὧν ἠρύσθησαν ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Πλούταρχος. — 2) Σοφὸς στωϊκὸς παρὰ Κικέρωνι οἰκῶν, τούτῳ διδάξας τὴν διαλεκτικὴν, καὶ ὅτε ἐν βαθεῖ γήρατι ἀπέθανε, πάντοτε τὰς ἐπιστήμας καλλιεργῶν, ἀφεὶς αὐτῷ εἰς κληρονομίαν τὴν περιουσίαν του (Cic. Tusc. V, 39, 113. N. D. I, 3, 6. Ad Att. II, 20, 6).

**Διόδωρος,** 1) Τύριος, περιπατητικὸς, μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ Ἀριστοτέλους, εἷς τῶν μετὰ ταῦτα ἀρχηγῶν τῆς σχολῆς αὐτοῦ (Cic. Fin. V, 5, 14). — 2) Δ. ὁ ἐπικληθεὶς Κρόνος, ἐξ Ἰάσου τῆς Καρίας, φιλόσοφος τῆς Μεγαρικῆς σχολῆς, ζῶν παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι, ἐπίσημος διαλεκτικὸς (Διογ. Λ. Β, 111.—Στρβ. ΙΔ, 658. ΙΖ, 838). — 3) Δ. ὁ Σικελιώτης, ἐξ Ἀγυρίου ἐν Σικελίᾳ, ἐπὶ Καίσαρος καὶ Αὐγούστου, περιῆλθεν ἐπὶ ὅλα 30 ἔτη τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν ἵνα γνωρίσῃ πάσας τὰς ἱστορικὰς θέσεις, καὶ διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐν Ῥώμῃ (Διόδ. Α, 4). Ἐκ τῶν ἰδίων ἀντιλήψεων καὶ τῶν πηγῶν ἃς εὗρισκεν ἐν Ῥώμῃ ἀρυσθείς, συνέταξε «Βιβλιοθήκην ἱστορικὴν» εἰς 50 βιβλία, ἐξ ὧν 6 περιστρέφονται εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορίαν, 11 εἰς τὴν ἀπὸ τῶν Τρωϊκῶν μέχρι τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ 33 τὴν ἔκτοτε μέχρι τῶν 60 π. Χ. Διεσώθησαν δ' ἐξ αὐτῶν τὰ βιβλία Α—Ε, περιέχοντα τὴν Ἀσιανὴν καὶ Ἑλληνικὴν μυθολογίαν, ΙΑ—Κ, ἀπὸ τῶν Περσικῶν (480 π. Χ.) μέχρι τῶν Διαδόχων πρὸ τῆς ἐν Ἰψῷ μάχης (301), καὶ ἄλλα οὐ μικρὰ ἀποσπάσματα. Ἐν τῷ μυθολογικῷ μέρει ἐστὶν ἡ ἔκθεσις ἐθνογραφικὴ, ἐν δὲ τοῖς μετέπειτα χρονογραφικὴ, δι' ὃ ἐλλείπει ἐν αὐταῖς ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος, καὶ, ἄνευ ἀκριβοῦς χαρακτηρισμοῦ τῶν ἐθνῶν ἢ ἀτόμων, μνημονεύονται κυρίως συμβάντα μὴ συνεχῆ οὐδ' ἱκανῶς ἠτιολογημένα. Ὅμοιρος ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἔβλεπεν ἐν τῇ μυθολογίᾳ αἰνιγμοὺς μόνον ἀνθρωπίνων περιπετειῶν, ἐν δὲ τῇ ἱστορίᾳ διορᾷ παντοχοῦ πρόνοιαν διέπουσαν τὰ συμβάντα. Τὸ ἀξιόπιστον αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τῶν πηγῶν ἃς μᾶλλον ἀδιστάκτως ἐδέχετο, ὡς ἀποδεικνύει καὶ ἡ γλῶσσά του, κατ' αὐτὰς πολλάκις ποικιλλομένη, ἄλλως ὅμως ἀφελὴς καὶ εὐκρινὴς, εἰ καὶ συντομίας ἐνίοτε καὶ γλαφυρότητος στερουμένη. Ἦσαν δὲ, ὡς φαίνεται, αἱ κυριώτεραι τῶν πηγῶν τούτων, ὁ Θεόπομπος, ὁ Ἔφορος, ὁ Τίμαιος, ὁ Κτησίας, ὁ Κλείταρχος, ὁ Δοῦρις καὶ ὁ Μεγασθένης. Ὅπως δήποτε τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ

ἐστὶ πολύτιμον, καὶ ὡς πρός τινα, φέρ' εἰπεῖν τὰ Σικελικά, ἡ μόνη προσφυγὴ διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας.

**Διοκλῆς,** 1) βασιλεὺς τῶν Φηρῶν ἐν Μεσσηνίᾳ, πατὴρ τῶν εἰς Τροίαν ἀπελθόντων Κρήθωνος καὶ Ὀρσιλόχου (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 541. Ὀδ. Γ, 488).—2) Νέος Ἀθηναῖος, ἐν Μεγάροις εἰς μάχην ὑπὲρ νέου φίλου του θυσιασθείς, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἥρως τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, οἵτινες καὶ ἑορτὴν τὰ Διόκλεια ἦγον εἰς τιμὴν αὐτοῦ (Σχλ. εἰς Θεοκρ. Εἰδ. ΙΒ, 27). — 3) Ἡγεμὼν ἐν Ἐλευσῖνι (ἴδ. Δημήτηρ).—4) Ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, ἐκ Φλιοῦντος. Σώζονται μόνον οἱ τίτλοι 4 κωμῳδιῶν αὐτοῦ.—5) Συρακούσιος, ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου προκαλέσας τὰς κατὰ τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτων ὠμότητας. Συνέταξε νομοθεσίαν κατὰ βάσεις δημοκρατικάς, κληρωτὰς ὁρίζων πάσας τὰς ἀρχὰς (413, 412 π. Χ.). Ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων (409), ἐξωρίσθη ἐνεργείᾳ τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ Ἑρμοκράτους. Ἐπέστρεψεν ὅμως πάλιν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἀρχῶν τῆς νομοθεσίας του, ξιφήρης εἰσελθών, ηὐτοκτόνησεν. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ περὶ τοῦ Χαιρώνδου (Διόδ. ΙΓ, 19, 33).—6) Δ. Καρύστιος, ἐπίσημος ἰατρὸς ἐπὶ Ἀριστοτέλους (Pl. XXVI, 2). —7) Ῥήτωρ ἐπὶ Αὐγούστου, οὗ συνεχῶς μνημονεύει ὁ Σενέκας ἐν τοῖς ῥητορικοῖς συγγράμμασί του. — 8) Δ. ἐκ Πεπαρήθου, οὐχὶ νεώτερος τοῦ γ' αἰῶνος π. Χ., ἔγραψε πρῶτος «Ῥώμης κτίσιν» (Πλούτ. Ῥωμλ. Γ, Η).

**Δίολκος,** ὁδὸς ἐπίπεδος ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἐφ' ἧς τὰ πλοῖα μετεφέροντο ἀπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον (Στρβ. Η, 335, 380.—Ἀριστφ. Θεσμφ. 648).

**Διόμεια,** δῆμος τῶν Ἀθηναίων ΒΑ τῆς πόλεως, διαιρούμενος εἰς ἐντὸς καὶ ἐκτός. Οὗτος περιεῖχε τὸ ἐν Κυνοσάργει γυμνάσιον τοῦ Ἡρακλέους (ν. Ἀσωμάτων). Ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Διομήδης,** 1) Υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Κυρήνης (ἴδ. Ἡρακλῆς). — 2) Υἱὸς τοῦ Τυδέως, ἔγγονος τοῦ Ἀδράστου (ἴδ.). Μετὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἐπιγόνων, ὡς βασιλεὺς τοῦ Ἄργους ἐξεστράτευσεν εἰς Τρωάδα (Ὁμ. Ἰλ. Β, 559), ἔνθα, ἐπὶ τῆς μήνιος τοῦ Ἀχιλλέως, διακρίνεται ὡς ὁ ἀνδρειότερος καὶ συνετώτερος τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων, ὥστε, βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ κατὰ θεῶν ἐτόλμα ν' ἀντιταχθῇ (Ἰλ. Ε.). Ὅτε οἱ Ἀχαιοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν (Ἰλ. Θ, 66), προσβαλὼν τὸν Ἕκτορα, ἐπηνώρθωσε τὴν μάχην· ἀλλ' ὁ Ζεὺς τὸν ἀπέκρουσε, ῥίψας κεραυνὸν πρὸ τῶν ἵππων του. Τὸν Ὀδυσσέα συμπαραλαβών, ἀπῆλθεν εἰς νυκτερινὴν κατασκοπείαν, καὶ φονεύσας τὸν κατάσκοπον τῶν Τρώων Δόλωνα, εἰσώρμησεν εἰς τὰς σκηνὰς Ῥήσου τοῦ βασιλέως τῶν Θρᾳκῶν (Ἰλ. Κ, 220, 490. Λ, 310). Ὁ Βιργίλιος, κατὰ μύθους μεταγενεστέρους, διηγεῖται (Æ. ΙΙ, 163) ὅτι μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως εἰσελθὼν εἰς τὸ Ἴλιον δι' ὑπογείου διώρυγος, ἐφόνευσε τοὺς φύλακας, καὶ ἥρπασε τὸ Παλλάδιον, ὃ μετὰ ταῦτα ἔφερεν εἰς Ἄργος, ἢ, ὅτε προσωρμίσθη εἰς τὴν Ἀττικήν, τῷ τὸ ἥρπασεν ὁ Δημοφῶν. Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἄργος (Ὀδ. Γ, 180). Τὰς μετὰ τὰ Τρωϊκὰ τύχας του ἄλλοι ἄλλως διηγοῦνται. Ὀργιζομένη κατ' αὐτοῦ ἡ Ἀφροδίτη διότι τὴν εἶχε πληγώσει πρὸ τῆς Τρωάδος (Ἰλ. Ε, 330, 410), παρέσυρε τὴν γυναῖκά του Αἰγιάλην ἢ Αἰγιάλειαν, θυγατέρα, ἢ μᾶλλον ἔγγονον καὶ αὐτὴν τοῦ Ἀδράστου, εἰς ἀπιστίαν μετὰ τοῦ Ἱππολύτου, ἢ τοῦ Κυμήτου, ἢ τοῦ Κυλλαβάρου, δι' ὃ ὁ Διομήδης, εἴτε ἀφ' ἑαυτοῦ, εἴτε ὑπ' αὐτῆς ἐκβληθείς, ἔφυγεν εἰς Αἰτωλίαν, τὴν χώραν τοῦ πατρός του Τυδέως, ἔνθα εὗρε τὸν πάππον του Οἰνέα, ζῶντα ἔτι, ἀλλ' ἐκθρονισθέντα ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγρίου. Τούτου τὸν υἱὸν Ἐποπέα φονεύσας ὁ Διομήδης, ἀπέδωκε τὸν θρόνον εἰς τὸν Οἰνέα, ἢ κατ' ἄλλους εἰς τὸν Ἀνδραίμονα (ἴδ.). Ἄλλοι δὲ τὸν φέρουσιν



εἰς Αἰτωλίαν πρὸ τῆς Τρωϊκῆς ἐκστρατείας, μετὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἐπιγόνων, καὶ φέρουσι τὸν Οἰνέα μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ἄργος. Κατ' ἄλλας διηγήσεις, ἐπανερχόμενος ἐκ Τρωάδος, ἀπεπλανήθη ὁ Διομήδης εἰς Ἰταλίαν, εἰς τὴν χώραν τῶν Δαυνίων, ἔνθα βοηθήσας κατὰ τῶν Μεσσαπίων τὸν βασιλέα Δαῦνον, υἱὸν τοῦ Λυκάονος καὶ ἀδελφὸν τοῦ Ἰάπυγος καὶ τοῦ Πευκετίου, ἔλαβε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Εὐίππην εἰς γάμον καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς χώρας. Ἔσχε δ' ἐξ αὐτῆς τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ἀμφίνομον, καὶ κτίσας ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας διαφόρους πόλεις, ὡς τὸ Βενεβέντον, τὸ Ἄπιον Ἄργος (Ἀργορίπαν, ν. Ἄρπι), τὸ Βρινδίσιον καὶ ἄλλας, καὶ πολλὰ ἱδρύσας ἱερὰ θεῶν, ἰδίως τῆς Ἀθηνᾶς (Στρβ. ΣΤ, 284), ἀπέθανεν ἢ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ἄργος, ἢ ἐν Δαυνίᾳ, ἢ ἔν τινι τῶν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ καλουμένων Διομηδίων Νήσων, ἔνθα καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ ἐδείκνυτο. Κατ' αὐτὸν ἐπεκαλοῦντο καὶ οἱ Diomedei campi ἐν Ἀπουλίᾳ, καὶ ἐν πολλαῖς πόλεσι τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι ἐθεωρεῖτο ὡς ἥρως, καὶ ἐν Ἄργει, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀθηνᾶς, μετὰ τοῦ Παλλαδίου περιεφέρετο ἐν πομπῇ καὶ ἡ ἀσπὶς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἄγαλμά του ἐπλύνετο εἰς τὸν Ἴναχον· ὁ δὲ Πίνδαρος (Νεμ. Ι, 7) τὴν Ἀθηνᾶν λέγει αὐτὸν θεοποιήσασαν.

**Δίον,** 1) Ἀκρωτήριον εἰς τῆς Κρήτης τὰ βόρεια.—2) Πόλις μακεδονικὴ παρὰ τὸν Θερμαῖον κόλπον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου (Θουκ. Δ, 93), εἶχε ναὸν τοῦ Διὸς ἐπίσημον ἐπὶ Πολυβίου (Πολβ. Δ, 62). Ἐνταῦθα ἀνετέθησαν οἱ χαλκοῖ ἀνδριάντες τῶν ἐν Γρανικῷ πεσόντων ἱππέων, ἔργον τοῦ Λυσίππου, ἀπαχθὲν εἶτα εἰς Ῥώμην (Ἀρρ. Α, 16, 4).— 3) Πόλις ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς ἀκτῆς (Ἡρδ. Ζ, 22.—Θουκ. Δ, 109).—4) Πόλις τῆς Εὐβοίας, ἐπὶ τοῦ Κηναίου ἀκρωτηρίου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 538.—Στρβ. Ι, 446).

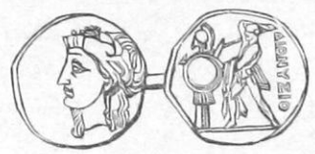
**Διονύσια,** ἴδ. Διόνυσος.

**Διονυσιάδης,** ἐκ Κιλικίας, τραγικὸς ποιητὴς μετ' Ἀλέξανδρον, ἐγγραφεὶς εἰς τὴν τραγικὴν πλειάδα. Μνημονεύεται αὐτοῦ δραματικόν τι ἡμερολόγιον, ἐπιγραφόμενον Χαρακτῆρες ἢ Φιλοκωμῳδός.

**Διονύσιος,** 1) Ὁ Φωκαεύς, ἀρχηγὸς τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Περσῶν, μετὰ τὴν ἐν Λάδῃ μάχην ἐπολέμει πειρατικῶς, εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Μεσογείου, κατὰ τῶν Τυρρηνῶν καὶ τῶν Καρχηδονίων (Ἡρ. ΣΤ, 11).—2) Δ. ὁ πρεσβύτερος, υἱὸς Ἑρμοκράτους. Γεννηθεὶς τῷ 431 π. Χ., ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς τοὺς Καρχηδονίους, καθ' ὧν αἱ Συρακοῦσαι ἀπὸ τοῦ 410 ἐμάχοντο (Διοδ. ΙΓ, 87). Καταγγείλας δὲ τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἀπολέσαντας τὸν Ἀκράγαντα, κατώρθωσε τὴν ἀποβολὴν αὐτῶν, καὶ, συμπράξει τοῦ Φιλίππου, συμπεριελήφθη μετὰ τῶν ἀντικαταστησάντων αὐτούς. Ἀνακαλέσας δὲ τοὺς ἐξορίστους, καὶ τὴν μερίδα του δι' αὐτῶν ἐνισχύσας, προσέτι δὲ τὸν στρατὸν δι' αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ περιποιησάμενος, ἀπέκλεισε τοὺς συνεκλεχθέντας αὐτῷ στρατηγούς, καὶ ἔμεινε μόνος· σωματοφυλακὴν δ' ὀργανώσας, κατέλαβε τὰς Συρακούσας καὶ ἐκηρύχθη ἄρχων αὐτῶν (Cic. Tuss. V, 20). Εἰς Γέλαν ἐνικήθη, ὁ στρατὸς ἐπανέστη, ἀλλὰ, παραχωρήσας τὴν Ἱμέραν καὶ τὸν Ἀκράγαντα, ἐπέτυχε τὴν εἰρήνην. Εἶτα δὲ μισθωτοὺς παραλαβών, ἰδίως ἐκ Καμπανίας, ὀχυρώσας τὴν Ὀρτυγίαν, συνοικίαν τῶν Συρακουσῶν, καὶ εἰς νέας προβὰς κατακτήσεις, ἐξησφάλισε τὴν ἀρχήν του (Διόδ. ΙΔ, 7), τῷ 406. Ἐνυμφεύθη δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ στρατηγοῦ Ἑρμοκράτους, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, τὴν Ἀριστομάχην, ἀδελφὴν τοῦ Δίωνος, καὶ συγχρόνως τὴν Δωρίδα ἐν Λοκροῖς. Τῷ δὲ 399 κατεῖχε πᾶσαν τὴν Σικελίαν ὅση δὲν ἀνῆκε τοῖς Καρχηδονίοις. Ἰσχυρῶς δ' ὁπλισθείς, πεντήρεις ἔχων εἰς τὸν στόλον του καὶ καταπέλτας, ἐπεχείρησε, τῷ 397, τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Καρχηδονίων. Πολιορκήσας τὴν Μοτύην, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τοῦ Ἰμίλκωνος τὴν ὑπερέχουσαν δύναμιν, καὶ ἐπολιορ-

κήθη ἐν Συρακούσαις. Ἀλλ' ἀντέσχε γενναίως, ἐκέρδησε διὰ περιποιήσεων τὴν εὔνοιαν τῶν πολιτῶν, καὶ τέλος ἐσώθη, τῷ 396, διὰ λοιμοῦ ἐνσκήψαντος εἰς τὸν Καρχηδονικὸν στρατὸν (Διόδ. ΙΔ, 45). Καὶ ὁ μὲν Ἱμίλκων ἀπεσύρθη μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ του, τὸν πόλεμον ὅμως ἐξηκολούθησεν ὁ Μάγων μέχρι τοῦ 392, ὅτε ἔκλεισεν εἰρήνην, παραχωρήσας τὸ Ταυρομένιον. Ἐπὶ τοῦ πολέμου ἐδείχθη ὡμὸς ὁ Διονύσιος, πολλοὺς πολίτας θανατώσας ἵνα προμηθευθῇ χρήματα διὰ τῆς περιουσίας αὐτῶν. Εἶτα δ' ἐστράφη κατὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ἐνίκησε τοὺς Κροτωνιάτας, ἐκυρίευσε μετὰ ἐνδεκάμηνον πολιορκίαν δι' ἀστιτίας τὸ Ῥήγιον, καὶ σκληρῶς προσηνέχθη πρὸς τοὺς πολίτας (Διόδ. ΙΔ, 10, 111). Μετά τινα δ' εἰρηνικὰ ἔτη, ἐφ' ὧν συνέδεσε σχέσεις μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ ἐξησφάλισε τὴν δύναμίν του ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, ἤρχισε νέον πόλεμον κατὰ τῶν Καρχηδονίων (383), καὶ ἐνίκησε μὲν τὸν Μάγωνα ἐν Καβάλᾳ, ἡττήθη ὅμως ἐν Κροσίῳ, καὶ ἀναγκασθεὶς εἰς παραχωρήσεις, ἐδέχθη τὸν Ἀλυκὸν ὡς μεθόριον (Διόδ. ΙΕ, 12). Ἐβουλεύθη ἔπειτα νὰ κινηθῇ κατὰ τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν Δελφῶν, ἀλλ' ἀποτυχὼν, ἤρξατο τετάρτου πολέμου κατὰ Καρχηδόνος, τὸ πρῶτον ἐπιτυχοῦς· ἀλλὰ τοῦ στόλου του καταστραφέντος ἐν τῷ λιμένι τῆς Ἔρυκος, συνωμολόγησεν ἀνακωχὴν, καὶ μετ' ὀλίγον, τῷ 367, ἀπέθανε, κατὰ τοὺς μὲν, ἐξ ἀκρασίας, κατὰ τοὺς δὲ δηλητηριασθεὶς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, καὶ κατ' ἄλλους ἐκ χαρᾶς ὅτε ἐνίκησεν εἰς διαγωνισμὸν τραγικῆς ποιήσεως (Διοδ. ΙΕ, 74). Ὁ Διονύσιος οὗτος ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ πρότυπον τῶν μεταγενεστέρων τυράννων, οὐδὲν ἱερὸν ἔχων, ὡμὸς, χαρακτῆρος δυσπίστου πρὸς τοὺς ἐγγυτέρους αὐτῷ (Πλούτ. Δίων, Ε.—V. Max. I, 1. IV, IX, 17.—Cic. Tusc. V, 21, 22). Δὲν ἐστερεῖτο ὅμως καὶ φυσικῶν τινων εὐγενῶν ροπῶν (ἴδ. Φιντίας), οὐδ' ἐτύφλωττε πρὸς τὴν δυσχέρειαν τῆς ἰδίας του θέσεως. Εἶχε δὲ καὶ τὴν δυστυχῆ ἀξίωσιν ὅτι ἦν ποιητὴς, καὶ ἔγραφε τραγῳδίας, μετὰ παρρησίας κατακριθείσας ὑπὸ τοῦ Φιλοξένου, καταγελασθείσας δ' ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἀλλ' ἐν Ἀθήναις ἐνίκησε, τῷ 367, μία ἐξ αὐτῶν, ἐπιγραφομένη «λύτρα Ἕκτορος,» καὶ ἧς ἀποσπάσματά τινα σώζονται. — 3) Δ. ὁ νεώτερος, υἱὸς τοῦ προρρηθέντος καὶ τῆς ἐκ Λοκρῶν Δωρίδος. Ἐπὶ τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας ὁ πατήρ του ἐκ δυσπιστίας τὸν εἶχε μακρὰν τῶν πραγμάτων. Τῷ 367 δὲ π. Χ., τριακονταετὴς διεδέχθη τὴν ἀρχὴν, καὶ ἥκιστα ὢν πολεμικὸς, διηλλάγη ταχέως μετὰ τῶν Καρχηδονίων. Βλέπων δ' αὐτὸν ὁ Δίων μὴ ἔχοντα τὴν ὠμότητα τοῦ πατρός του, οὐδὲ φυσικῶν προτερημάτων ἐστερημένον, μετεκαλέσατο τὸν Πλάτωνα ἵνα δι' αὐτοῦ τὸν μορφώσῃ εἰς ἡγεμόνα ἱκανὸν καὶ ἐνάρετον. Καὶ ἔτυχε μὲν κατ' ἀρχὰς ἐντίμου ὑποδοχῆς, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ δι' ἐνεργείας κολάκων, ὡς τοῦ Φιλίστου, ἐξωρίσθη ὁ Δίων, καὶ ἀπεπέμφθη καὶ ὁ Πλάτων, εἰ καὶ ὁ Διονύσιος ἠσθάνετο συμπάθειαν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐπανῆλθε μὲν αὖθις ἐπὶ τῇ ἐπιμόνῳ προσκλήσει τοῦ Διονυσίου, ἀλλὰ τῷ 360 ἀνεχώρησεν ἐκ δευτέρου, βλέπων τὰς προσπαθείας του πάσας ἀνωφελεῖς, καὶ ἐκτεθεὶς εἰς καταδρομὰς καὶ κινδύνους· ὁ δὲ Διονύσιος παρεδόθη εἰς τῆς τυραννίδος τὰς ἐκδιαιτήσεις καὶ τὰ ἐλαττώματα. Ἐν ᾧ δ' ἐξεστράτευε κατὰ τῶν Λουκανῶν, ἐπιστρέψας ὁ Δίων μετὰ μικροῦ στρατοῦ, κατέλαβε τὰς Συρακούσας, καὶ ὁ Διονύσιος κατέφυγε τῷ 356 εἰς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρούς, τὴν πατρίδα τῆς μητρός του, ἔνθα δεκτὸς γενόμενος, ἀνεδείχθη τύραννος σκληρότατος. Παρέμεινεν ὅμως ἐκεῖ ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ εἶτα ἐπανελθὼν κατέλαβεν ἐκ νέου τὰς Συρακούσας ἐπὶ ἄλλα τρία ἔτη, μέχρις οὗ ὁ Τιμολέων ἦλθεν ἐκ Κορίνθου τῷ 343 ἵνα ἐλευθερώσῃ τὰς ἑλληνικὰς πόλεις τῆς Σικελίας, καὶ ὁ Διονύσιος, ἀδυνατῶν ν' ἀντιστῇ, παρέδωκε τὸ φρούριον ἐπὶ τῇ ἀδείᾳ τοῦ ν' ἀπέλθῃ ὁ ἴδιος εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ δ' ἔζησεν ὡς ἰδιώτης, καὶ κατά τινας ἠναγκάσθη ν' ἀνοίξῃ σχολεῖον ἵνα πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν (Διοδ. ΙΕ, 16. ΙΣΤ, 70.— Αἰλ. Π. Ἱ. Θ, 8.—Πλούτ. Δίων. Τιμολ.).—4) Δ. Κολοφώνιος, ζωγράφος σύγχρονος τοῦ Πολυγνώτου, καὶ ἐκείνου ἐφάμιλλος, ἀλλ' ἧττον ὑψηλὸς τὴν ἀντίληψιν, καὶ τὴν πραγματικότητα μᾶλλον ἐπιδιώκων (Αἰλ. Π. Ἱ. Δ, 3. —Ἀριστ. Ποιητ. Β. — Πλούτ. Τιμολ. ΛΣΤ), δι' ὃ καὶ ἀνθρωπογράφος ἐπεκλήθη (Pl. XXXV, 37). — 5) Ἕτερος ζωγράφος ἐπὶ Καίσαρος (Pl. XXXV, 11).—6) Γλύπτης μετὰ Ὀλ. 78 ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐργαζόμενος. Ἐλέγετο ποιήσας θήλειαν ἵππον, ἣν οἱ ἵπποι προσέδραμον χρεμετίζοντες (Παυσ. Ε, 27). — 7) Δ. Μιλήσιος, ἔζη ὀλίγον μετὰ τὰ Περσικὰ, καὶ ἦν ὁ πρῶτος ἀποπειραθεὶς τὰ σχεδὸν σύγχρονα αὐτῷ συμβάντα νὰ ἐξιστορίσῃ, γράψας Περσικὰ ἢ τὰ μετὰ Δαρεῖον. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται καὶ περιήγησις οἰκουμένης. —8) Δ. Σάμιος, τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς, ἔγραψε μυθολογικὰ συγγράμματα, ὧν ἓν ὠνομάζετο Κύκλος, καὶ ἐξ ὧν ἠρύσθη ὁ Διόδωρος.—9) Δ. ὁ Θρᾷξ, 100 π. Χ., ἔγραψε πρῶτος τέχνην γραμματικὴν μεγάλως ἐκτιμωμένην, μὴ διατηρηθεῖσαν δὲ, ὡς φαίνεται, ἐν γνησιότητι. — 10) Δ. ὁ Ἁλικαρνασεὺς, ἦλθε περὶ τὰ 30 π. Χ. εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἐπὶ 22 ἔτη διαμείνας, ἐσπούδασε τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 8 μ. Χ., γράψας, πλὴν ἄλλων ἀπολεσθέντων, Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων μέχρι τῶν Καρχηδονικῶν πολέμων, εἰς βιβλία 20, ὧν μόνον τὰ 9 πρῶτα σώζονται, τῶν 2 ἑπομένων μέγα μέρος, καὶ τῶν ἄλλων ἀποσπάσματα μόνον. Τὴν συγγένειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων θέλων ν' ἀποδείξῃ, καὶ τῆς πολιτικῆς ἀξίας τούτων θαυμαστὴς, διηγεῖται τὰ κατὰ τοὺς πολέμους καὶ τὴν νομοθεσίαν, δι' ἣν ἐστὶν αὐτὸς ἡ κυριωτέρα πηγὴ, συγχέων ὅμως πολλάκις τοὺς χρόνους καὶ τὰ Ἑλληνικὰ μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν. Εἰς τὸ ὕφος φιλοτιμεῖται νὰ μιμῆται τὸν Πολύβιον καὶ τὸν Θουκυδίδην, παρεμβάλλων, ὡς οὗτος, καὶ ῥητορικοὺς λόγους εἰς τὸ κείμενον, καὶ ἐν γένει δὲν στερεῖται εὐφραδείας καὶ χάριτος. Σώζονται δ' αὐτοῦ καὶ ἡ περὶ συνθέσεως ὀνομάτων ῥητορικὴ πραγματεία, καὶ τέχνη ῥητορικὴ, περίληψις μόνον, ἣ μὴ γνήσιον ἔργον· τῶν παλαιῶν (συγγραφέων) χαρακτῆρες, περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων ὑπομνηματισμοὶ, ἤτοι κρίσεις περὶ Θουκυδίδου, Δημοσθένους, κτλ. τέλος Ἐπιστολαί. — 11) Δ. ὁ Περιηγητὴς, καταγόμενος, κατὰ διαφόρους, ἐκ Βυζαντίου, Χάρακος, Ἀλεξανδρείας ἢ Λιβύης, ἔγραψεν, ἐπὶ Αὐγούστου, Δομιτιανοῦ καὶ Σεπτ. Σεβήρου, Περιήγησιν οἰκουμένης ἐν ἀπταίστοις ἑξαμέτροις.—12) Δ. τύραννος Ἡρακλείας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, περὶ τὰ 338 π. Χ. ἐνυμφεύθη Ἀ-





μαστριν, τὴν ἀνεψιὰν τοῦ Δαρείου, καὶ διεκρίνετο ἐπὶ ἠπιότητι καὶ δικαιοσύνῃ. Ἔλαβε καὶ τίτλον βασιλέως, καὶ ἀπέθανε πνιγεὶς ἐκ τοῦ πάχους. — 13) Δ. ἐξ Ἡρακλείας, μαθητὴς τοῦ Ζήνωνος, φιλόσοφος στωϊκὸς, μεταβὰς εἰς τὴν Ἐλεατικὴν σχολήν.

**Διονυσόπολις,** ἱδρυθεῖσα ἐν Φρυγίᾳ ὑπὸ Ἀττάλου καὶ Εὐμένους.



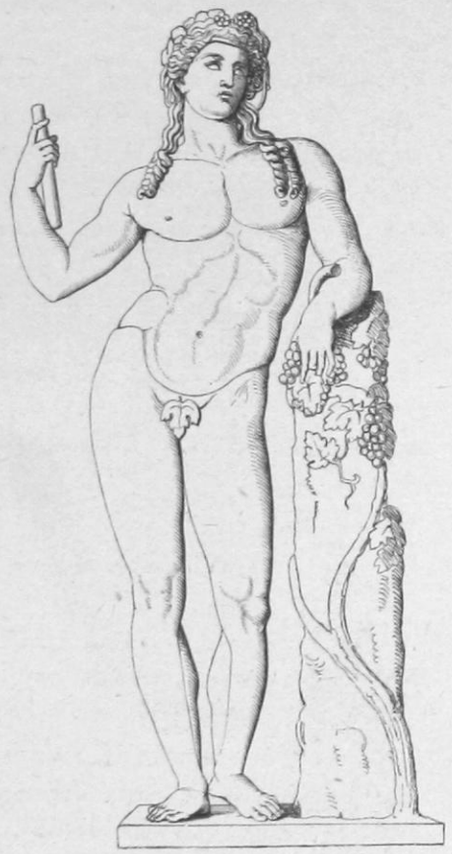
**Διόνυσος,** καὶ **Βάκχος,** υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 325), ἐξ οὗ ὑπετέθη ὅτι ἡ

λατρεία αὐτοῦ προῆλθεν ἐκ τῶν ἀρχαιότατα ἐν Βοιωτίᾳ οἰκούντων Θρᾳκῶν. Κατὰ τὸν μῦθον, ἔπεισεν ἐκ ζηλοτυπίας ἡ Ἥρα τὴν Σεμέλην νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Διὸς νὰ προσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἐν πάσῃ του τῇ λαμπρότητι, ὃ ὑποσχεθεὶς ὁ θεὸς, ὅτε ἦλθε φέρων τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς του, ἐπυρπολήθη ἡ οἰκία, καὶ ἔπεσε νεκρὰ ἡ Σεμέλη, τεκοῦσα ἄωρον παιδίον, ὃ λαβὼν ὁ Ζεὺς, ἔσχισε τὴν κνήμην του καὶ τὸ ἐνέκλεισεν εἰς αὐτήν· καὶ ὅτε ἐγκαίρως ἐγεννήθη, τὸ παρέδωκεν εἰς Ἰνὼ, τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀθάμαντος ἐν Ὀρχομενῷ ἵνα τὸ ἀναθρέψῃ. Ὅτε ὅμως ἐξ ὀργῆς τῆς Ἥρας ὁ Ἀθάμας ἐμάνη, καὶ ἡ Ἰνὼ ἔφυγε, παρέλαβον νύμφαι τὸ βρέφος καὶ ἔθρεψαν αὐτὸ δι' ἡδείας τροφῆς, ἐν σπηλαίῳ κεκρυμμένον, ἐντὸς τῆς συμφύτου κοιλάδος ἥτις ἐλέγετο Νύσα, ἐξ οὗ καὶ τῷ ἐδόθη τὸ ὄνομα Διόνυσος. Ἀλλ' ἄλλοι μῦθοι τὴν Νύσαν ταύτην, ἥτις ἄγνωστον ἂν ἀληθῶς ὑπῆρχεν ἐν Βοιωτίᾳ, μετέθετον εἰς Θράκην, Ἀραβίαν, Ἰνδίας, κτλ. Αὐξηθεὶς δ' ὁ Διόνυσος, ἐγένετο θεὸς τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἀμπέλων, καὶ ἐλέγετο διὰ τοῦτο «χάρμα βροτοῖσι,» καὶ «Λυαῖος,» οἷον λυσίπονος, καὶ διὰ τὰς δῆθεν θεραπευτικὰς ἰδιότητας τοῦ οἴνου, «ἰατρόμαντις,» καὶ αὐτὸ τοῦτο «σωτήρ.» Ἕνεκα τῆς ἣν προκαλεῖ εὐθυμίας καὶ ἐμπνεύσεως, ἦν φίλος τῶν Χαρίτων καὶ τῶν Μουσῶν, καὶ αὐτὸς Μελπόμενος, καὶ τῆς λατρείας αὐτοῦ προϊόντα ἦσαν ὁ Διθύραμβος καὶ τὸ δρᾶμα. Ὡς δὲ τὴν καρποφορίαν τῆς ἀμπέλου προστατεύων, ἐθεωρεῖτο καὶ εἰς πᾶσαν βλάστησιν εὔνους, καὶ ἐλέγετο πολλάκις Ἀνθεὺς, Ἄνθιος, Φλοιὸς (ἐκ τοῦ φλοίω), Δενδρίτης, Ὕης, καὶ ὡς καὶ ἡ Δήμητρα τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν προκαλῶν, ἔφερε μετ' αὐτῆς τὸ ἐπίθετον θεσμοφόρος. Τὰς ὀργιαστικὰς δ' αὐτοῦ τελετὰς, εἴτε ἐκ Θράκης, εἴτε ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως αὐτῶν προερχομένας, γνωρίζει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Ζ, 130), εἰ καὶ οὐδ' αὐτὸν οὐδὲ τὴν Δήμητραν ἀναμίξας ποτὲ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ, ἀλλὰ πάντοτε ὡς θεοὺς οὕτως εἰπεῖν ἐπιγείους αὐτοὺς ἀναφέρων. Ἐξετάθη δ' ἡ λατρεία αὐτοῦ ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἠσκεῖτο ἰδίως ἐν Ἀττικῇ, Κορίνθῳ, Σικυῶνι, ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, τῶν νήσων, οἷον Λέσβου, Νάξου, ἔνθα ἐκ τῆς Ἀριάδνης (ἴδ. Θησεὺς) ἔσχεν υἱοὺς τὸν Οἰνοπίονα, τὸν Εὐάνθην καὶ τὸν Στάφυλον. Τὴν κατὰ τῆς μέθης ἀποστροφὴν τινων αἰνίττεται πιθανῶς ὁ Ὁμηρικὸς μῦθος (Ἰλ. Ζ, 130) ὅτε Λυκοῦργος ὁ Δρύαντος, βασιλεὺς τῶν Ἠδωνῶν, ἐξεδίωξεν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ Νισαϊκῶν πεδίων τας τροφοὺς τοῦ Διονύσου, αἵτινες ἔρριψαν κατὰ γῆς τὰ ἱερὰ σκεύη, τὸ δὲ θεῖον βρέφος ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ παρελήφθη ὑπὸ τῆς Θέτιδος, δι' ὃ ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς ἐτύφλωσε τὸν Λυκοῦργον· κατὰ δὲ μετέπειτα μύθους ἐπῆλθε καὶ ἀφορία εἰς τὴν χώραν, καὶ ὁ Λυκοῦργος μανείς, ἐξέλαβε τὸν υἱόν του ὡς σταφυλὴν καὶ τὸν ἐθανάτωσεν, εἶτα δὲ τὸν ἔφεραν οἱ Ἠδωνεῖς εἰς τὸ Πάγγαιον ὄρος, ἔνθα, ἐντολῇ τοῦ Διονύσου, ἵπποι τὸν ἐσπάραξαν (Ἀπολλδ. Γ, 5, 1. — Σοφ. Ἀντ. 955). Ἐν Ἄργει τὰς γυναῖκας αἵτινες ἔφευγον τὴν λατρείαν του ἐνέβαλεν ὁ Διόνυσος εἰς μανίαν, ὥστε καὶ τὰ ἴδια παιδία των φονεύσασαι ἔφαγον. Τυρρηνοὺς δὲ πειρατὰς, οἵτινες τὸν συνέλαβον, μετεμόρφωσεν εἰς δελφῖνας, πλὴν τοῦ κυβερνήτου, ὅστις εἶχεν ἀναγνωρίσει ἐν αὐτῷ τὸν θεόν. Ὑπὸ ὁμίλου Μαινάδων καὶ Βακχίδων, Σατύρων καὶ Σιληνῶν, φερόντων τὸν φύλλοις ἀμπέλου περικεκοσμημένον θύρσον (ἴδ.) συνωδεύετο περιελθὼν τὴν Ἑλλάδα, πᾶσαν χώραν βαρβάρων, καὶ αὐτὰς τὰς Ἰνδίας, αἵτινες ὅμως προσετέθησαν εἰς τὸν μῦθον μετὰ τὴν ἐκεῖ ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐκ δὲ τοῦ Ἅδου μετέφερε τὴν μητέρα του εἰς τὸν Ὄλυμπον μετονομασθεῖσαν Θυώνην, ὡς καὶ αὐτὸς καὶ Θυωνεὺς (ὁ μέθῃ ἐνθουσιῶν) ἐπεκαλεῖτο. Ὁ χαρακτὴρ τῶν ἑορτῶν του ἦν ζωηρότης καὶ εὐθυμία· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, κατὰ Πλούταρχον, ἦσαν ἁπλαῖ. Ἀμφορεὺς οἴνου καὶ σταφυλαὶ ἐφέροντο εἰς αὐτὰς, καὶ



ὀπίσω τούτων κριός, καὶ ἕτερος φέρων κόρινον σύκων. Βαθμηδὸν ὅμως ἀπέβησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον θορυβώδεις καὶ ἐρεθιστικαί, καὶ οἱ πανηγυρίζοντες, μετ' αὐλῶν καὶ τυμπάνων ἐν παραφόρῳ ἐξάψει περιεφέροντο «εὐοῖ εὐὰν» κραυγάζοντες, ψάλλοντες, ζῷα σπαράττοντες καὶ τὰς αἱμοσταγεῖς σάρκας των κατατρώγοντες, ἐξ ὧν καὶ ὁ θεὸς προσέτι Εὔιος καὶ βρόμιος καὶ Βάκχος (παρὰ τοῦ ἰαχὴ, ἰαχὴ) ἐλέγετο. Ἐτελοῦντο δ' αἱ παράφοροι αὐταὶ ἑορταὶ συνήθως διὰ νυκτὸς, δι' ὃ καὶ Νυκτάλια ἐλέγοντο (Πλουτ. Συμπ.) καὶ ὁ θεὸς προσέτι Νυκτάλιος. Συνωργίαζον δὲ αἱ Βάκχαι, καὶ Μαινάδες λεγόμεναι, Θυάδες, Μιμαλλόνες (ἐν Μακεδονίᾳ), Βιστονίδες (ἐν Θράκῃ), Βασσαρίδες, ὅθεν καὶ ὁ θεὸς Βασσαρεύς, ἐκ τῆς Βασσάρας, μακροῦ χιτῶνος, ὃν ἐφόρουν ἐν Θράκῃ, διότι ἐκεῖθεν προῆλθε φαίνεται ἡ θορυβώδης αὕτη ἑορτή. Τούτου ἕνεκα καὶ ἐσχετίζετο ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου μετὰ τῆς τοῦ Ἄτυος καὶ τῆς Κυβέλης, ἀσιανῶν ταραχωδῶν θεοτήτων, καὶ αὐτὸς καὶ Σαβάζιος ἐπεκαλεῖτο, σύμβολον ὢν τότε τῆς ἀνθούσης φύσεως, ἥτις θνήσκει καὶ ἀναγεννᾶται. Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἐνίττετο καὶ ὁ Ζαγρεὺς ἢ ὑποχθόνιος Διόνυσος, υἱὸς λεγόμενος τοῦ Διὸς καὶ τῆς Περσεφόνης. Κατὰ τοὺς Ὀρφικοὺς ἐνθρονισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρός του εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐσπαράχθη ὑπὸ τῶν Τιτάνων, ὁ δὲ Ζεὺς, τὴν καρδίαν αὐτοῦ καταπιὼν, ἔτεκεν ἔπειτα τὸν Διόνυσον. Ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος λέγεται Ἴακχος, καὶ παρίσταται ὡς παῖς, κόρος, ἀδελφὸς ἢ μνηστὴρ τῆς Κόρης. Ἐν τῇ Ἀττικῇ ἦσαν 4 αἱ Διονυσιακαὶ ἑορταί, α'. Διονύσια τὰ μικρὰ, ἐν ἀγροῖς ἢ κατ' ἀγροὺς, ἐν Ποσειδεῶνι, τέλει δεκεμβρίου, ὅτε ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ χωρίοις κατὰ πρῶτον ἐγίνετο χρῆσις τοῦ νέου οἴνου. Συνίστατο δὲ κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχαρν. 241. 263) εἰς γενικὴν πομπὴν τοῦ χωρίου πρὸς τὴν θυσίαν, μετὰ κωμικῶν ὀρχήσεων καὶ παντοίων ἀστεϊσμῶν, τοῦ πυρῆνος ἐξ οὗ ἀνεπτύχθη ἡ κωμῳδία· καὶ μεταβατικοὶ δ' ὑποκριταὶ παρίστων ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐν τοῖς χωρίοις δράματα ἃ εἶχον ἤδη διδαχθῆ ἐν Ἀθήναις. Μία δὲ τῶν συνήθων διασκεδάσεων ἦσαν καὶ τὰ ἀσκώλια (ἴδ.). — β'. τὰ Ληναῖα, κατὰ Γαμηλιῶνα. (τέλος Ἰανουαρίου), ἐν Ἀθήναις πανηγυριζόμενα κατὰ τὸ Λήναιον, παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Διονύσου, Ν. τῆς Ἀκροπόλεως. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἡ κατὰ τὴν πόλιν ἐξακολούθησις τῶν μικρῶν Διονυσίων, διότι καὶ ἐν αὐτοῖς κυρίως τὸν νέον οἶνον ἔπινον, καὶ συνώδευε τὴν τελετὴν ἑστίασις, εἰς ἣν ἡ πόλις παρεῖχε τὸ κρέας, καὶ τὰς ὁδοὺς διέτρεχε πομπή, καθ' ἣν ἐγίνοντο ἀστεῖαι προκλήσεις ἐξ ἁμαξῶν, καὶ ἐδιδάσκοντο δράματα, μάλιστα κωμῳδίαι· — γ'. Τὸν δ' ἑπόμενον μῆνα, τῇ 11—13 Ἀνθεστηριῶνος, ἑωρτάζοντο τ' Ἀνθεστήρια· καὶ ἡ μὲν πρώτη ἡμέρα ἐκαλεῖτο πιθοίγια (ἡ ἄνοιξις τῶν πίθων)· ἡ δευτέρα ἐλέγετο οἱ Χόες, καὶ κατ' αὐτὴν, εἰς κοινὴν ἑστίασιν, ἔπινον, καθ' ἁμιλλαν, τίς περισσότερον, τὸν νέον οἶνον, καὶ ὁ πρῶτος πιὼν τὴν μερίδα του ἐλάμβανεν ὡς ἔπαθλον ἀσκὸν οἴνου. Τὸ δ' ἐπισημότερον μέρος τῆς τελετῆς ἦν μυστικὴ θυσία ἣν ἡ γυνὴ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως ἔφερε τῷ θεῷ εἰς τὸ Ληναῖον, καὶ ἡ μετ' αὐτοῦ σύζευξίς της. Ἡ δὲ τρίτη ἡμέρα ἐκαλεῖτο Χύτροι, διότι κατ' αὐτὴν ἐν πηλίναις χύτραις ἐξετίθεντο ἐψημένοι καρποὶ εἰς θυσίαν τῷ χθονίῳ Ἑρμῇ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων. — δ'. Τὰ κυρίως Διονύσια, τὰ μεγάλα, κατ' ἄστυ ἢ ἀστυκὰ, ἐπανηγυρίζοντο ἀπὸ τῆς 8—13 Ἐλαφηβολιῶνος (τέλος Μαρτίου), καὶ πολλοὶ συνέρρεον εἰς αὐτὰ ἔκ τε τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς. Τὸ ἐξ Ἐλευθερῶν εἰς Ἀθήνας κομισθὲν ἀρχαῖον ξόανον τοῦ θεοῦ ἐφέρετο ἐν μεγάλῃ παρατάξει κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Ληναίου εἰς μικρὸν ναὸν τοῦ Διονύσου ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἀγούσης, ἔνθα ἴσως ἵστατο κατ' ἀρχάς, καὶ ἐπανήγετο εἶτα πάλιν εἰς τὸ Λη-

ναῖον ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους τῶν ἑορταζόντων· καὶ τότε ἀντήχουν ἐν εὐωχίᾳ ψαλλόμενοι λαμπροὶ διθύραμβοι πρὸς τὸν Ἐλευθέριον Διόνυσον, οὗς συνέθετον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον οἱ ἐπισημότεροι τῶν ποιητῶν, καὶ ἐντεῦθεν ἔλαβε τὴν πρώτην γέννησίν της ἡ δραματικὴ ποίησις. Τὰς δὲ τρεῖς τελευταίας ἡμέρας ἐδιδάσκοντο νέα δράματα («καινοῖς τραγῳδοῖς») ἐπὶ μεγίστῃ δαπάνῃ, καὶ παρουσίᾳ μεγάλου πλήθους καὶ ἐγχωρίων καὶ ξένων, δι' ὃ καὶ ἐκεῖ, ἐνώπιον πάντων τούτων τῶν θεατῶν, ἀπενέμοντο αἱ μεγάλαι δημόσιαι διακρίσεις, ὡς ἐδόθη τῷ Δημοσθένει ὁ στέφανος. Διὰ τὰς παραστάσεις δὲ ταύτας ἤγειρε κατ' ἀρχὰς ὁ Θέσπις ἱκρία, καὶ ὅτε



Μουσείου Παρισίων.

ἔπεσαν ταῦτα, ᾠκοδομήθη τὸ πολυτελὲς Διονυσιακὸν θέατρον (ἴδ.). Παρίστατο δ' ἐν τῇ τέχνῃ ὁ Διόνυσος εἴτε, ὡς ἐξ Ἰνδιῶν προερχόμενος, πρεσβύτης μεγαλοπρεπὴς, μακρὸν ἔχων τὸν πώγωνα καὶ τὴν κόμην, ποδήρη φέρων ἀναβολὴν, καὶ καθαρὸς καὶ εὐγενεῖς τοῦ προσώπου τοὺς χαρακτῆρας. Ἢ παρίστατο ὡς ἔφηβος, εὐειδὴς, ρεμβάζων, τῆς κόμης τοὺς ἰούλους ἔχων μακροὺς καὶ περιδεδεμένους διὰ σταφυλῶν καὶ κισσοῦ, τὸ σῶμα γυμνὸν, ἀνθηρὸν καὶ μᾶλλον θηλυπρεπὲς, συνήθως ἐλαφρῶς που ἐπερειδόμενον, καὶ πολλάκις ἐπὶ τῶν ὤμων κεκαλυμμένον διὰ δορᾶς ἐλάφου. Πολλάκις δ' ἐν γλυφαῖς καὶ γραφαῖς παριστᾶται συνοδευόμενος ὑπὸ παροινοῦντος θιάσου Σατύρων, Σιληνῶν, Κενταύρων, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἥρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ των, ἐνίοτε καὶ μετὰ τῆς ὡραίας μνηστῆς του, τῆς Ἀριάδνης. Ἱερὰ αὐτῷ εἰσὶν ἐκ μὲν τῶν φυτῶν τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου καὶ ὁ κισσὸς, ἐκ δὲ τῶν ζῴων ὁ πάνθηρ, ὁ λύγξ, ἡ τίγρις, ὁ τράγος, ὁ ὄνος, καὶ ἐκ τῶν ἰχθύων ὁ δελφίν.

**Διοπείθης,** Σουνιεὺς, εἷς τῶν ἀρίστων Ἀθηναίων στρατηγῶν, σύγχρονος τοῦ Δημοσθένους, ἀντιταχθεὶς τῷ Φιλίππῳ, ὅτε, τῷ 343 π. Χ. ἐκινήθη κατὰ τῶν ἐν Χερσονήσῳ Ἑλληνίδων πόλεων. Κατήγγειλε δ' αὐτὸν ὁ Φίλιππος εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὡς τὴν εἰρήνην παραβάντα, ἀλλ' ὁ Δημοσθένης (π. Χερσον., καὶ Φιλιπ. Γ') ὡμίλησεν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Φωκίων συνεβούλευσε τοὺς συμπολίτας του ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ Μακεδόνος. Ἐκεῖθεν ἐπήγασε, τῷ 340, ὁ τελευταῖος κατὰ Φιλίππου πόλεμος. Ἔπεσε δὲ μετ' ὀλίγον ὁ Διοπείθης ἐν μάχῃ.

**Διοσκορίδης,** 1) ἴδ. Ἀνθολογία. —2) Δ. Πεδάνιος, Ἕλλην ἐκ Κιλικίας, ἰατρὸς ἐπὶ Νέρωνος, ἔγραψεν εἰς 5 βιβλία σωζόμενον σύγγραμμα περὶ ὕλης ἰατρικῆς, ἐπὶ πολὺ θεωρούμενον ὡς κυριωτάτη πηγή. Προστίθενται δ' αὐτοῖς ἐνίοτε 2 ἕτερα βιβλία, «ἀλεξιφάρμακα» καὶ «θηριακὰ» ἐπιγραφόμενα· φαίνεται ὅμως ὅτι εἰσὶν ἔργον



ἄλλου τινὸς Διοσκορίδου, Ἀλεξανδρέως. Τὸ δὲ «περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων,» εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενον, δὲν ἀναγνωρίζεται γνήσιον. — 3) Ἐπίσημος ψηφογλύπτης ἐκ Κιλικίας, γλύψας ἐν ἄλλοις κεφαλὴν Αὐγούστου ἐπὶ δακτυλίου, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ ἔφερεν ὡς σφραγῖδα (Pl. XXXVII, 1).

**Διόσκουροι,** Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, υἱοὶ τοῦ Διὸς, μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον, καὶ τῆς Λήδας, γυναικὸς τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, δι' ὃ καὶ Τυνδαρίδαι πολλάκις λέγονται. Θεωροῦνται δὲ διάσημοι καὶ ἐπὶ ἡρωϊσμῷ, καὶ εἰς μὲν τὸν Κάστορα δίδεται τὸ ἐπίθετον ἱππόδαμος, εἰς δὲ τὸν Πολυδεύκην πὺξ ἀγαθός. Ὅτε ὁ Θησεὺς ἥρπασε τὴν ἀδελφήν των



Νόμισμα Βρεττανικοῦ Μουσείου.

Ἑλένην, εἰσήλασαν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἵνα τὴν ἐλευθερώσωσι. Συνεξέπλευσαν δὲ καὶ μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ ἐπολέμησαν τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀφαρέως Ἴδαν καὶ Λυγκέα, ὧν ἥρπασαν καὶ ἐνυμφεύθησαν τὰς μνηστὰς, Φοίβην καὶ Ἱλάειραν, Λευκιππίδας, ἤτοι θυγατέρας τοῦ κοινοῦ θείου των Λευκίππου. Ἔπεσε δ' εἰς τὴν μάχην ὁ Κάστωρ, ὅστις ἦν ὁ θνητὸς



Δακτύλιος.

ἐκ τῶν δύο· ὁ δὲ Πολυδεύκης, ὅστις ἦν ἀθάνατος, ἤθελεν, ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἀδελφόν του, νὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψεν, ἑκάτερος ἀνὰ μίαν ἡμέραν νὰ μένῃ ἐναλλὰξ εἰς τὸν Ἅδην ἢ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐν Σπάρτῃ ἐθεωροῦντο ὡς πλουσιοῦχοι, καὶ ξένιοι, καὶ προστάται τῶν θλασσοπορούντων, καὶ εἰς τὰ πλοῖα ὡς ἐμφαίνουσα τὴν παρουσίαν αὐτῶν ἐξελαμβάνετο ἡ Ἑλένη (τὸ εἰς τοὺς ἱστοὺς ἐπικαθήμενον φῶς). Ἐν δ' Ἀθήναις ἐπελέγοντο Ἄνακες (ἤτοι Ἄνακτες), καὶ αἱ ἑορταὶ αὐτῶν, ἦσαν τὰ Διοσκούρια ἢ Ἀνάκεια. Σύμβολα δὲ τῶν Διοσκούρων ἦσαν ἐν Σπάρτῃ τὰ δόκανα, δύο παράλληλοι ῥάβδοι διὰ δύο ἐγκαρσίων ἐνούμεναι, καὶ ταῦτα συνώδευον πάντοτε τοὺς βασιλεῖς ἐκστρατεύοντας. Ὅτε δ' ἀπεφασίσθη εἷς μόνος βασιλεὺς νὰ ἐκπέμπηται, συνενομοθετήθη νὰ συνοδεύηται ὑφ' ἑνὸς μόνον ἐκ τῶν δύο δοκάνων.

**Διόσπολις,** 1) ἴδ. Κάβειρα. — 2) Πόλις ἐν τῇ Κάτω Αἰγύπτῳ (Στρβ. IZ, 802). —3) Δ. ἡ μικρὰ ἐν Θηβαΐδι τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν καὶ ὁ νομὸς Διοσπολίτης (Αὐτ. 814). —4) Ἴδ. Θῆβαι.—5) Δ. ἢ Λύδδα (πόλις ἐν Παλαιστίνῃ.

**Διοτίμα,** κατὰ Πλάτωνα, ἐν Συμποσίῳ, ὑποτιθεμένη ἱέρεια ἐκ Μαντινείας, ἐξηγοῦσα τῷ Σωκράτει τὴν περὶ ἔρωτος θεωρίαν της.

**Διότιμος,** 1) Στρομβίχου, στρατηγὸς Ἀθηναῖος ἐν τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων καὶ Κερκυραίων (Θουκ. Α. 45. Η, 15). — 2) Ναύαρχος Ἀθηναῖος ἐν τῷ κατὰ Σπάρτης πολέμῳ τῶν Ἀθηναίων μετὰ τῶν Περσῶν (Ξενφ. Ἑλλ. Ε, 1, 22). — 3) Διοπείθους, Εὐωνυμεὺς, ναύαρχος Ἀθηναῖος, ὀπαδὸς τῶν ἀρχῶν τοῦ Δημοσθένους. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπήτησε τῷ 335 π. Χ. νὰ τῷ παραδοθῇ (Ἀρρ. Α, 10).

**Διοτρεφὴς,** Ἀθηναῖος, ἀρχηγὸς ξενικῶν στρατευμάτων, μεθ' ὧν, φέρων αὐτὰ ὀπίσω, ἐλεηλάτησε τὴν ἐν Βοιωτίᾳ Μυκαλησσόν. Τῷ 411 διετάχθη νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Θάσον τὴν ὀλιγαρχίαν, δι' ὃ ἡ νῆσος ἀπεσπάσθη τῶν Ἀθηνῶν (Θουκ. Ζ, 29. Η, 64).



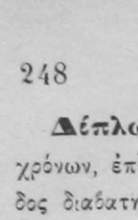
Ἀρχ. ἀργυροῦ ἀγγείου.

**Διπλοῦς,** ἢ δίπλαξ, εὐρὺ ἐπίβλημα διπλούμενον (ὡς τὰ νῦν σάλια) ὅταν ἐφέρετο ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Ὡς ἀφελὲς, τὸ ἔφερον καὶ οἱ κυνικοί.

**Δίπλωμα,** ἦν, ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἐπὶ διπλοῦ χάρτου γεγραμμένον, εἶδος διαβατηρίου, ἢ μᾶλλον συστατικοῦ διδομένου εἰς ὁδοιπόρους.

**Δίποινος,** Κρὴς, γλύπτης πανάρχαιος, λεγόμενος, ὡς καὶ ὁ συνεργάτης αὐτοῦ Σκύλλις, μαθητὴς καὶ υἱὸς τοῦ Δαιδάλου (Παυσ. Β, 15. Γ, 17), πάντως δ' ἀρχαιότερος τοῦ Κύρου (Pl. XXXVI, 41). Ἀμφότεροι δὲ πρῶτοι, ἀντὶ τῆς μεταλλουργίας εἰς τὴν γλυφὴν τοῦ μαρμάρου ἐπιδοθέντες, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀρχαϊκωτάτης τῶν λιθοξόων σχολῆς. Ἀδικηθέντες ὑπὸ τῶν Σικυωνίων ὡς πρὸς τὴν ἀντιμισθίαν τῆς ἐργασίας των, ἔφυγον εἰς Αἰτωλίαν· λιμοῦ δ' ἐνσκήψαντος εἰς Σικυῶνα, ἀνεκλήθησαν καὶ ἐπεράτωσαν τὸ ἔργον των, σύμπλεγμα παριστῶν, ὡς φαίνεται, τὴν περὶ τὸν τρίποδα ἔριν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἡρακλέους.

**Δίπτυχα,** δύο πινακίδες συνδεδεμέναι δι' οἰκιακὰς σημειώσεις καὶ ὑπολογισμούς. Εἶχον ὑπερέχοντα περιθώρια ἵνα μὴ ἐγγίζωσιν ἀλλήλας, οὖσαι κεχρισμέναι διὰ κηροῦ, ἐφ' οὗ ἔγραφον διὰ στύλου. Ἔξωθεν ἐκλείοντο



διὰ δύο ξυλίνων πινάκων. Ἐπὶ Ῥωμαίων πολυτελέστατα, χρυσελεφάντινα κατασκευαζόμενα ἐλέγοντο καὶ τρίπτυχα καὶ πολύπτυχα, περιέχοντα πλέον τῶν δύο σελίδων. Ἦσαν δὲ λίαν ἐν χρήσει ἔπειτα καὶ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς.

**Δίρκη,** ἴδ. Ἀμφίων καὶ Θῆβαι.

**Δίσκος,** λίθος περιφερὴς (Ὁμ. Ὀδ. Η, 190), διαμέτρου συνήθως 10″ ἢ 1′, ἐνίοτε καὶ σιδηροῦς, ὅτε μάλιστα φαίνεται καὶ σόλας ἐκαλεῖτο (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 286). Ἡ ῥίψις αὐτοῦ εἰς ὡρισμένον σημεῖον, ἢ εἰς ὅσον ἐνῆν μείζονα ἀπόστασιν (δισκοβολία) ἦν ἐν τῶν πρωτίστων ἀγωνισμάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἤδη ἐπὶ Ὁμήρου. Περίφημον ἔργον πλαστικῆς ἦν ὁ χαλκοῦς δισκοβόλος τοῦ Μύρωνος (Λουκ. Φιλοξ. 18.—Quinct. II, 13), οὗ ὁμοιώματα μεταγενέστερα σώζονται.



Βρεταννικοῦ Μουσείου.

**Δίϋλος,** Ἀθηναῖος, ἐξηκολούθησε τοῦ Ἐφόρου τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ 357 μέχρι τοῦ 336, καὶ εἰς ἄλλο σύγγραμμα μέχρι τοῦ 298 π. Χ.

**Διφθέρα,** ἴδ. Ἱματισμός.

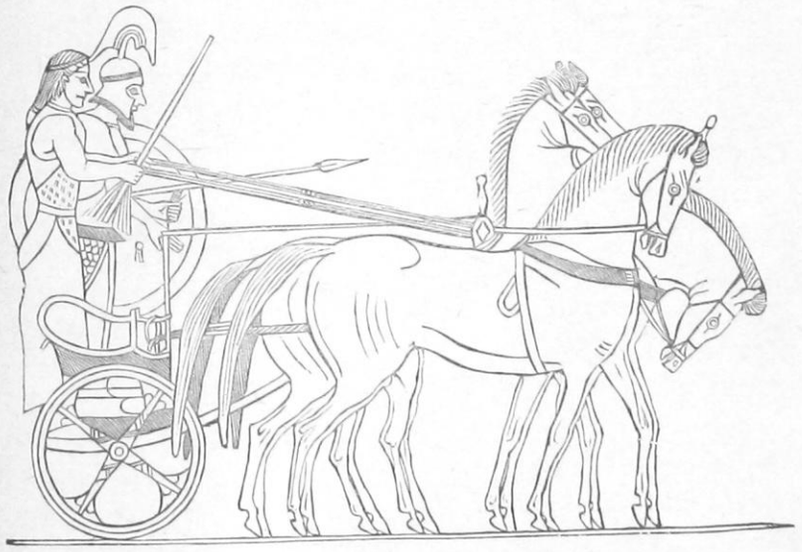
**Δίφιλος,** Σινωπεὺς, ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας, ἔζη ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Μενάνδρου, καὶ ἀπέθανεν ἐν Σμύρνῃ. Ἔγραψε περὶ τὰ 100 δράματα, ἐξ ὧν 50 εἰσὶ γνωστὰ διὰ τῶν τίτλων ἢ ἐξ ἀποσπασμάτων αὐτῶν. Συνήθως ἐξειργάζετο μυθικὰς ὑποθέσεις, καὶ τῆς ἀλληγορίας χρῆσιν ποιούμενος. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν καθαρὰ, ἀφελὴς καὶ φυσική. Ὑπῆρξε δ' αὐτὸς ἓν τῶν προτύπων ἃ ἠκολούθησαν οἱ Ῥωμαῖοι κωμικοὶ ποιηταί. —2) Ἕτερος ποιητὴς, γράψας Θησηίδα καί τινα σατυρικὰ ποιήματα. — 3) Φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Ἐκφάντου καὶ τοῦ Στίλπωνος (Διογ. Λ. Β, 113).—4) Στωϊκὸς, σύγχρονος τοῦ Παναιτίου (Διογ. Λ. Ε, 84).—5) Στωϊκὸς, ἐπικληθεὶς Λαβύρινθος διὰ τὸ περιπεπλεγμένον τῶν θεωριῶν του (Λουκ. Συμπ. 6, 9).—6) Σίφνιος ἰατρὸς μετ' Ἀλέξανδρον, γράψας ἐπὶ Λυσιμάχου σπουδαῖον σύγγραμμα περὶ ὑγιεινῆς τροφῆς δι' ὑγιεῖς καὶ ἀσθενεῖς.—7)



Ἀρχιτέκτων γράψας περὶ μηχανῶν (Vitr. Praef. VII.— Cic. ad Quinct. fr. III, 1, 9).

**Διφρίδας,** στρατηγὸς Σπαρτιάτης, διεδέχθη τῷ 393 π. Χ. τὸν Θίμβρωνα εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ἐν Ἀσίᾳ στρατοῦ (Ξενφ. Ἑλ. Δ, 8, 20—23). Ἴσως ὁ αὐτὸς καὶ ἔφορος (Πλούτ. Ἀγησ. ΙΖ).

**Δίφρος,** 1) ἕδρα ταπεινὴ, κυρίως ἄνευ ἀνακλίντρου ἔχουσα τοὺς πόδας ἢ καθέτους ἢ χιαστῶς διασταυρουμένους, οὕτως ὥστε νὰ κλείηται ὁ δίφρος, ὅτε καὶ ἐπελέγετο ὀκλαδίας ἐφευρεθεὶς, ὡς ἔλεγον, ὑπὸ τοῦ Δαιδάλου, (Παυσ. Θ, 11), καὶ χρησιμεύων εἰς τὸ νὰ μεταφέρηται εὐκόλως, διότι οἱ δοῦλοι ἔφερον συνήθως δίφρους κατόπιν τῶν κυρίων των, καὶ εἰς τὰς πομπὰς, τοὐλάχιστον τὴν τῶν Παναθηναίων, αἱ θυγατέρες τῶν μετοίκων ἐδιφροφόρουν κατόπιν τῶν γυναικῶν τῶν εὐπατριδῶν. Ἴδ. Καθέδρα. — 2) Ἐν τοῖς ἡρωϊκοῖς χρόνοις τὸ πολεμικὸν ἅρμα (ἴδ.), καὶ μετὰ ταῦτα τὸ τῶν ἱπποδρομίων, δίτροχον, περιλαμβάνον τὸν ἡνίοχον καὶ τὸν παραβάτην. Κατ' ἀρχὰς ὅ-



μως κυριολεκτικῶς δίφρος ἐλέγετο τὸ σῶμα τοῦ ἅρματος, εἰς ὃ προσετίθεντο οἱ τροχοὶ, μικροὶ συνήθως, ἔχοντες $^3/_4$ τοῦ μέτρου διάμετρον, ὁ δ' ἄξων εἶχε μῆκος περίπου 2.20$^{μ}$, καὶ τὸ ἔνδον πλάτος τοῦ δίφρου $1.^1/_2{}^{μ}$. Τοῦ τροχοῦ τὸ κέντρον ἦν ἡ πλήμνη ἢ χοινικὶς, δι' ἧς διήρχετο ἡ κεντήσυριγξ· εἶχε δ' ἐσωτερικῶς δακτύλιον καλούμενον ἄταρνον, χάρνον ἢ δίστρον, ἐξωτερικῶς δὲ δύο κύκλους μεταλλίνους, ὧν ὁ μὲν ἦν ὀπίσω ὁ δὲ ἐμπρὸς τῶν κνημῶν, πλημνόδετος ἢ θώραξ λεγόμενος, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐξήρχοντο ἐκ τῆς πλήμνης αἱ κνῆμαι, ἤτοι αἱ ἀκτῖνες τοῦ τροχοῦ, ὀκτὼ παρ' Ὁμήρῳ, ἐπὶ δὲ τῶν ἀγγείων, ἴσως συμβολικῶς, μόνον τέσσαρες. Ὁ δ' ἐξωτερικὸς κύκλος τοῦ τροχοῦ, ἴτυς, συνέκειτο ἐκ τεσσάρων τμημάτων, λεγομένων ἀψίδων. Περιεβάλλετο δ' ὁ τροχὸς ὑπὸ σιδηροῦ κρίκου, ὅστις ἐκαλεῖτο ἐπίσωτρον. Τὸ δ' ἐπὶ τοῦ ἄξονος ἐπικαθήμενον μέρος, ὁ κυρίως δίφρος, ὠνομάζετο, σχετικῶς πρὸς τὸ ὅλον ἅρμα, ὑπερτερία. Ἐπὶ τοῦ ἄξονος ἐτίθετο ὁ τόνος ἢ ἡ ἱμάντωσις τοῦ δίφρου, ἤτοι τὰ πρῶτα ξύλα ἐφ' ὧν προσηλοῦνται αἱ σανίδες (ἢ πτέρνα) εἰς σχῆμα ἡμικυκλικὸν ἢ μᾶλλον ἡμιελλείψεως, τὴν διάμετρον ἐχούσης πρὸς τὰ ὀπίσω, περὶ τὴν περιφέρειαν δὲ ἐκ ῥάβδων πεπλεγμένων (δι' ὃ καὶ παρ' Ὁμήρῳ δίφρος εὔπλεκτος λέγεται), περίφραγμα καὶ ταρρίον λεγόμενον, ὑψούμενον εἰς τὰ ἐμπρὸς (πρὸς τοὺς ἵππους) μέχρι τῶν

γονάτων, πρὸς τὰ ὀπίσω δὲ ταπεινούμενον. Ἐπεκαλύπτετο δὲ τὸ περίφραγμα διὰ δερμάτων κατὰ τῶν ἐχθρικῶν βολῶν, ἢ κατεσκευάζετο καὶ αὐτὸ ἐκ σανίδων· ὑπὲρ πᾶν δὲ τὸ χεῖλος αὐτοῦ ἦν ὁ μετάλλινος ἄντυξ, χρησιμεύων πρὸς τὰ ὀπίσω μὲν ἵνα ὁ παραβάτης, λαβόμενος αὐτοῦ, ἀναβαίνῃ εὐκόλως, ἐμπρὸς δὲ, ἵνα προσδέωνται οἱ χαλινοὶ εἰς αὐτόν. Εἰς τὸν ἄξονα δ' ἐνηρμόζετο ὁ ρυμὸς, κοσμούμενος συνήθως ἐμπρὸς, ὡς καὶ τὰ ἄκρα τοῦ ἄξονος, διὰ μεταλλίνων κεφαλῶν ζῴων. Εἶχε δὲ περὶ τὸ ἄκρον του ὁ ρυμὸς πολλάκις ἦλον ὄρθιον, ὅστις ἐλέγετο ἔστωρ, καὶ ἐπερατοῦτο εἰς κρίκον δι' οὗ διήρχοντο οἱ χαλινοί.

**Διωβελία,** ἡ ἐν Ἀθήναις εἰς τοὺς πτωχοὺς διανομὴ 2 ὀβολῶν εἰς ἕκαστον κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς, διὰ τὸ εἰσιτήριον εἰς θέατρον (Ἀριστ. Πολιτ. Β, 7).

**Διώξιππος,** 1) ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας ἐν Ἀθήναις, οὗ σώζονται 4—5 δραμάτων οἱ τίτλοι καί τινα ἀποσπάσματα.—2) Ἀθηναῖος πυγμάχος Ὀλυμπιονίκης. Ὀπαδὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, ἐνίκησεν ἄοπλος Μακεδόνα τινὰ ἔνοπλον. Τοῦτο ἐξήγειρε τὴν κατ' αὐτοῦ ζηλοτυπίαν τῶν Μακεδόνων, καὶ ἐπέφερε τὸν θάνατόν του (Διόδ. ΙΖ, 100. — Qurt. IX, 9).



Ἐκ κεράμου Μουσείου Νεαπόλεως.

**Διώτη,** ἀγγεῖον ἔχον δύο λαβίδας, ὡς ὁ ἀμφορεὺς, ἰδίως χρησιμεῦον εἰς τήρησιν οἴνου.

**Διώρης,** ἴδ. Αὐτομέδων καὶ Ἀμαρυγκεύς.

**Δόκανα,** ἴδ. Διόσκουροι.

**Δοκιμασία,** εἰς ἣν ὑπεβάλλετο πᾶς Ἀθηναῖος ἀξιῶν νὰ ἐξασκήσῃ εἷόν δήποτε πολιτικὸν προνόμιον. Εἰς τοιαύτην φέρ' εἰπεῖν ὑπεβάλλετο παρὰ τοῖς ληξιάρχοις ὁ ἀντιποιούμενος δικαιώματα πολίτου· ἐδοκιμάζετο εἰς ἄνδρας ὁ ἔφηβος ὁ ἀξιῶν ὅτι ἔχει τὴν ἡλικίαν τοῦ ἐξασκεῖν δικαιώματα ἐνήλικος. Οἱ εἰς ἀρχὰς ἐκλεγόμενοι ἐδοκιμάζοντο ἤτοι ἀνεκρίνοντο πρὸ τῆς Βουλῆς ἢ πρὸ δικαστηρίου, ἵν' ἀποδείξωσιν ὅτι εἶχον οὐχὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα, διότι ταύτην προϋπέθετεν ἡ ἐκλογὴ, ἀλλὰ τὰ διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἀρχῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, οἷον τὴν ἐκ πολιτῶν γνησίων καταγωγὴν, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις τὴν ἐκ τριγενίας (μέχρι πάππου) τοιαύτην, τὴν δέουσαν ἡλικίαν, ὅτι δὲν ὑπέκειντο εἰς ἀτιμίαν, εἴς τινας περιστάσεις ὅτι ἦσαν ἔγγαμοι, ὅτι ἦσαν ἐστρατευμένοι κτλ., πρὸ τοῦ Ἀριστείδου δὲ καὶ τὸ (χρηματικὸν) τίμημα εἰς ὃ ἀνῆκον. Τρεῖς λόγοι τοῦ Λυσίου, ὁ κατ' Εὐάνδρου, ὁ κατὰ Φίλωνος, καὶ ὁ ὑπὲρ Μαντιθέου, τοῦ πρώτου ἐκλεγέντος ἄρχοντος, τῶν δύο ἄλλων βουλευτῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. Καὶ παρὰ τῶν ῥητόρων δ' ἀπῃτεῖτο δοκιμασία, ἰδίως ἂν δὲν εἶχον περιπέσει εἰς ἀτιμίαν. Καὶ ἂν μὲν, ἐπιδεβλημένης αὐτοῖς τοιαύτης, παρουσιάζοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἠγόρευον, ἐκινεῖτο κατ' αὐτῶν ἔνδειξις, ἤτοι καταγγελία περὶ παρανόμου πράξεως, ἂν δ' εἶχον πράξει τι προκαλοῦν ἀτιμίαν, οἷον δειλίαν ἐν μάχῃ, κάκωσιν γονέων, καταστάλησιν τῶν πατρώων κτλ., ἀλλὰ δὲν εἶχον καταδικασθῇ εἰς αὐτὴν, ἠδύναντο νὰ κινηθῇ κατ' αὐτῶν ἐπαγγελία δοκιμασίας, ἤτοι νὰ ζητηθῇ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς δοκιμασίαν διὰ τὰς πράξεις ἐκείνας, πρὸ τῶν θεσμοθετῶν, καὶ ὁ ῥήτωρ πιθανῶς ἠναγκάζετο ν' ἀπέχῃ τῆς ἐκκλήσεως μέχρι τῆς περατώσεως τῆς δίκης.

**Δολίχη,** 1) Πόλις Θεσσαλικὴ ὑπὸ τὸν Ὄλυμπον δυτικῶς (Liv. XLII, 53. XLIV. 32.) — 2) Πόλις ἐν Κομμαγηνῇ τῆς Συρίας, εἶχεν ἐπίσημα θερμὰ λουτρὰ καὶ ναὸν Διὸς τοῦ Δολιχηνοῦ. 3) Ἴδ. Ἐχινάδες.

**Δόλιχος,** ἴδ. Γυμναστική.

**Δολίων.** Δολίονες, λαὸς παρὰ τῇ Κυζίκῳ, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ῥυνδάκου καὶ Αἰσώπου, φιλικῶς ὑποταχθεὶς τοῖς Ἀργοναύταις, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν νύκτα ἐκ παρανοήσεως πολεμήσας αὐτούς (Ἀπολλ. Ῥόδ. Α, 536. — Στρβ. ΙΒ, 575).



**Δόλογκοι,** ἔθνος Θρᾳκικὸν ἐπὶ τῆς Θρᾳκ. Χερσονήσου, παρ' οἷς ἦρξεν ὁ πατὴρ τοῦ Μιλτιάδου (Ἡρδ. ΣΤ, 34).

**Δόλοπες,** ἴδ. Ἑλλάς.

**Δόλων,** ἴδ. Ναῦς.

**Δονοῦσσα,** 1) Πόλις Ἀχαϊκὴ, ἣν κατέστρεψαν οἱ Σικυώνιοι (Παυσ. Ζ, 26, 13). — 2) Νῆσος τοῦ Αἰγαίου, Α. τῆς Νάξου, τόπος ἐξορίας ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. (Tac. Ann. IV, 30).

**Δορίσκος,** πόλις ὀχυρὰ καὶ πεδιὰς τῆς Θρᾴκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἔβρου, ἔνθα ὁ Ξέρξης, στρατεύων κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπεθεώρησε τὸν στρατόν του. (Ἡρδ. Ζ, 58).

**Δορύλαιον,** πόλις τῆς Φρυγίας ἐπὶ τοῦ Θύμβριος, ἔχουσα θερμὰ λουτρὰ (Στρβ. ΙΒ, 576. — Διόδ. Κ, 108).

**Δορυφόρημα,** ἐπὶ τῶν θεάτρων ἔλεγον περιληπτικῶς τὰ κωφὰ ἢ καὶ κενὰ λεγόμενα πρόσωπα, δορυφόρους καὶ ἄλλους.

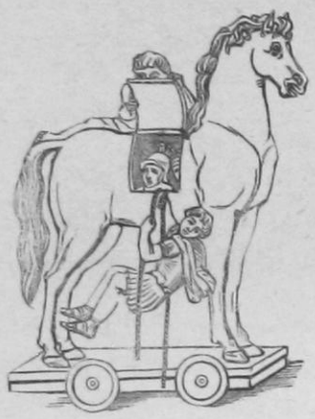
**Δορυφόροι,** τῶν τυράννων, ἦσαν μάλιστα ξένοι μισθωτοί, καὶ κατ' Ἀριστοτέλην (Πολ. Γ, 9, 4) αὕτη ἦν μία τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν νομίμων ἡγεμόνων καὶ τῶν τυράννων, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν περιεστοιχίζοντο ὑπὸ τῶν πολιτῶν, οὗτοι δ' ὑπὸ ξένων.

**Δουκέτιος,** Σικελὸς ἰθαγενὴς, ἐπιχειρήσας κατὰ τὸ 451 π. Χ., ὅτε αἱ ἐκεῖσε Ἑλληνικαὶ πόλεις, ἀποβαλοῦσαι τοὺς τυράννους, προῆλθον εἰς ἀλληλομαχίας, νὰ συνασπίσῃ κατ' αὐτῶν τὸν ἰθαγενῆ πληθυσμὸν, καὶ ν' ἀποσείσῃ τὸν ζυγόν των. Ἀλλ' ἡττηθεὶς ἐν Συρακούσαις, ἔφυγεν εἰς Κόρινθον, καὶ εἶτα ἐπανελθὼν, ἀπέθανε τῷ 440 (Διόδ. ΙΑ, 76. ΙΒ', 29).

**Δοῦλοι.** Ἐπὶ Ὁμήρου, οἱ ἐν πολέμῳ αἰχμαλωτευθέντες ἐλαμβάνοντο ἢ ἐπωλοῦντο ὡς δοῦλοι (Ὀδ. Υ, 382), καὶ τῶν πορθουμένων πόλεων οἱ πολῖται, οἱ δοριάλωτοι, ἐπεῖχον θέσιν μεταξὺ δούλου καὶ ἐλευθέρου. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὅμως ἔπαυσε βαθμηδὸν τὸ ὑποβάλλειν Ἕλληνας, καὶ ἔπειτα αἰχμαλώτους ἐν γένει, εἰς δουλείαν (Πλάτ. Πολ. Ε, 469), καὶ οἱ δοῦλοι ἦσαν ἀργυρώνητοι μόνον ἐκ βαρβάρων, Κᾶρες, Λυδοὶ καὶ Σκῦθαι· καὶ ἦν ἡ ἀξία τοῦ δούλου συνήθως 200 μέχρι 500 δραχμῶν, ἴση τῇ τῆς ἡμιόνου καὶ ἡμίσεια τῆς τοῦ ἵππου. Ὑπεβάλλοντο δ' ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν εἰς πᾶν εἶδος ἐργασίας, ἐξ ἧς μέρος τοῦ προϊόντος, τὴν ἀποφοράν, ἔδιδον εἰς τὸν κύριον, τὸ δ' ἐπίλοιπον ἀνῆκεν αὐτοῖς. Πολλάκις δὲ καὶ ἐξεμισθοῦντο δοῦλοι ὀβολοῦ τῆς ἡμέρας. Ἡ πραότης δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος ἠλάφρυνε τὴν θέσιν αὐτῶν, ὥστε καὶ ἐνίοτε γάμοι συνήπτοντο μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων· ἀλλ' οἱ ἐκ τούτων γεννώμενοι ἦσαν ἐστερημένοι πολιτικῶν δικαιωμάτων, οἱ δ' ἐκ γονέων δούλων (ἀμφίδουλοι) ἔμενον δοῦλοι, καὶ τῆς θέσεως ταύτης μόνον δι' ἀπελευθερώσεως ἀπηλλάττοντο. Ἐπροστάτευε δ' ὁ νόμος, ἐν Ἀθήναις κἄν, τὴν ζωὴν καὶ τιμὴν τῶν δούλων κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν δεσποτῶν (Εὐρπ. Ἐκ. 288.—Δμσθ. ΚΑ, 46.—Αἰσχ. Α, 17.—Ξνφ. Πολ. Ἀθ. Α, 10). Πρὸ τῶν δικαστηρίων ἐπετρέπετο, ἀπῃτεῖτο μάλιστα, νὰ ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βάσανον, ἵνα μαρτυρῶσι περὶ τῶν κυρίων των. Ἐπετρέπετο δὲ τοῖς δούλοις καταφυγὴ κατὰ τῆς ὠμότητος τῶν κυρίων των εἰς ἄσυλα, ἰδίως ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ Θησεῖον, πρὸς πᾶσιν, δηλαδὴ ἵνα εἰς ἕτερον πωληθῶσιν. Ὑπῆρχον δὲ καὶ δημόσιοι δοῦλοι, εἰς γραφικὰς καὶ κατωτέρας ἐργασίας τῶν ἀρχῶν χρησιμεύοντες. Πολλάκις οἱ δοῦλοι ἀπηλευθεροῦντο, ἢ ἐπετρέπετο αὐτοῖς ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν νὰ ἐξαγοράζωνται. Πολλαχοῦ δὲ, ὡς ἐν Δελφοῖς, οἱ οὕτως ἐξαγοραζόμενοι ἐνεγράφοντο ὡς πωληθέντες εἰς τὸν θεὸν, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας των. (Rang. Ant. Hel. II, ἀρ.903—945 σ.643). Ἦσαν δ' ἐν Ἀττικῇ, ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς, ἐκ τῶν 500,000

κατοίκων οὓς περιεῖχεν, οἱ 400,000 περίπου δοῦλοι.

**Δούρειος** ἡ δουράτιος, ὁ ξύλινος



ἵππος, δι' οὗ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμηχανεύθη τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος. (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 493. 512).

**Δοῦρος,** Σάμιος, γράψας περὶ 250 π. Χ. «Ἱστορίας» ἢ «Ἑλληνικὰ» καὶ «Μακεδονικά,» ἀπὸ 370 μέχρι Δημ. τοῦ Πολιορκητοῦ· προσέτι «τὰ περὶ Ἀγαθοκλέα,» «Σαμίων ὥρας» κ. ἄ. Μνημονεύεται συνεχῶς ὑπὸ Διοδώρου, Πλουτάρχου, Ἀθηναίου καὶ ἄλλων.

**Δράβος,** ποταμὸς τῆς Πανθείας καὶ τοῦ Νορικοῦ, ἐκβάλλων εἰς τὸν Δούναβιν (Στρβ. Ζ, 314).

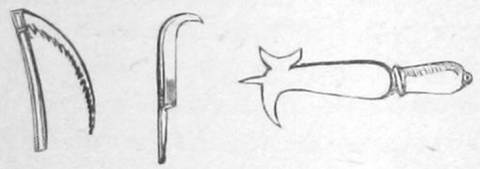
**Δράκων.** 1) Ἀθηναῖος, Ἄρχων ἐν Ὀλ. 39, α (624 π. Χ.) καὶ νομοθέτης. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τῶν Ἀνάκτων ἀρχῆς, ὁ δῆμος ἐν Ἀθήναις, φρονηματιζόμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἤρξατο ἀπαιτῶν γραπτὴν νομοθεσίαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων του. Ἔγραψε λοιπὸν τοιαύτην ὁ Δράκων, οὐχὶ περὶ ὀργανισμοῦ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ ποινικοὺς μόνον νόμους (Ἀριστοτ. Πολ. Β, 99) ὧν τινὰς, ἴσως ἕνεκα τῆς τότε ἠθικῆς καταστάσεως τῆς κοινωνίας, ἔθηκε τόσον αὐστηρούς, ὥστε ὁ Δημάδης ἔλεγεν αὐτοὺς γεγραμμένους δι' αἵματος, οὐχὶ διὰ μέλανος. Τὰς περὶ φονικῶν ὅμως διατάξεις αὐτοῦ διετήρησε καὶ ὁ Σόλων (Πλούτ. Σόλ. 12). Ἀλλ' ἡ αὐστηρότης αὐτῶν ἐξήγειρε κατ' αὐτοῦ στάσιν τοῦ πλήθους, ἐξ ἧς ὠφεληθεὶς ὁ Κύλων, κατέλαβε τὴν τυραννίδα. Ὅτε δ' οἱ νικήσαντες αὐτὸν Ἀλκμαιονίδαι ἀπέσφαξαν ἀσεβῶς τοὺς ἱκέτας, τότε αὐτοὶ μὲν ἀπεδιώχθησαν ὡς ἐναγεῖς, εἰς τὸν Σόλωνα δ' ἀνετέθη νὰ συμπληρώσῃ καὶ καταρτίσῃ τὴν νομοθεσίαν. Ὠργάνωσε δὲ προσέτι ὁ Δράκων καὶ τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν (Πολυβ. Η, 124.—Corp. I. Att.).

**Δρᾶμα,** ἴδ. Κωμῳδία. Τραγῳδία, Θεατρικὴ παράστασις.

**Δρέπανον,** παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ



μέγα διὰ τοὺς ἀστάχεις, ὃ ἔφερε καὶ ὁ Χά-



ρων, καὶ τὸ μικρὸν, τῆς χειρὸς, ἡ ἅρπη, δὲν διέφερον τῶν σήμερον ἐν χρήσει.

**Δρέπανον**. Πολλὰ ἀκρωτήρια ἔφερον τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην διὰ τὸ σχῆμά των. 1) Τὸ κατὰ Ν. τῆς Κύπρου (ν. Κεφάλας).—2) ἐν Ἀχαΐᾳ.—3) Δ. καὶ Δρέπανα εἰς τὸ Β τῆς Σικελίας (ν. Τραπάνι), μεθ' ὁμωνύμου πόλεως ἱδρυθείσης κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου Καρχηδονικοῦ πολέμου ὑπὸ τοῦ Ἀμίλκα (Διόδ. ΚΓ, 14).

**Δρόμος.** ἴδ. Γυμνάσιον.

**Δρυάδες,** ἴδ. Νύμφαι.

**Δρύμος** (Ἡροδ. Η, 33) ἡ Δρυμαία (Παυσ. Ι, 33, 12), 1) πόλις εἰς τὸ Β. τῆς Φωκίδος, ἔχουσα ναὸν τῆς Δήμητρος. — 2) Πολίχνη μεταξὺ Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς. 3) Χωρίον τι τῆς Εὐβοίας.

**Δρύοπες,** ἴδ. Ἑλλάς.



**Δρύοψ,** υἱὸς τοῦ ποταμοῦ Σπερχειοῦ καὶ τῆς Δαναΐδος Πολυδώρας, ἢ τοῦ Λυκάονος καὶ τῆς Δίας, γενάρχης τῶν Δρυόπων. Οἱ Μεσσήνιοι Ἀσιναῖοι τὸν ἐθεώρουν ἐπίσης ὡς γενάρχην, καὶ τὸν ἑώρταζον ἀνὰ πᾶν δεύτερον ἔτος (Παυσ. Δ. 34, 6).

**Δυμᾶνες,** ἴδ. Φυλή.

**Δύμας,** ἴδ. 1) Πρίαμος, — 2) Αἰγιμιός.

**Δύμη,** 1) Πόλις εἰς τὰ Δ. τῆς Ἀχαΐας, συνοικισθεῖσα μετὰ τὸ 750 π. Χ. ἐξ ὀκτὼ διαφόρων χωρίων. Ὁ Πομπήϊος κατῴκισεν ἐκεῖ πειρατὰς ἐκ Κιλικίας (Στρβ. Η, 378). —2) Πόλις ἐν Θράκῃ ἐπὶ τοῦ Ἔβρου.

**Δυναστεία.** Δυνάστας καλεῖ ὁ Ἡρόδοτος τοὺς μικροὺς ἡγεμόνας μὴ ἑλληνικῶν χωρῶν. Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης (Πολ. Β, 5, 1) δυναστείαν λέγει τὴν κατάχρησιν τῆς ὀλιγαρχίας, «ὅταν ἄρχῃ μὴ ὁ νόμος, ἀλλ' οἱ ἄρχοντες,» ἔχουσαν πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν ὡς ἡ τυραννὶς πρὸς τὴν βασιλείαν, ἡ ὀχλοκρατία πρὸς τὴν δημοκρατίαν. Καὶ ὁ Θουκυδίδης ἤδη λέγει περὶ τῶν Θεσσαλῶν ὅτι «δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο,» καὶ ἐν τῇ ἀγορεύσει τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Πλαταιέων (Γ, 62, 2) ἀντιτίθεται ἡ «ὀλιγαρχία ἰσόνομος» τῇ «δυναστείᾳ ὀλίγων,» διὰ τοὺς ἐπὶ τῶν Περσικῶν χρόνους, καὶ ταύτην θεωρεῖ ὡς οὖσαν «ἐγγύτατα τυράννου.» Ὁ δ' Ἀθηναγόρας (Θουκ. ΣΤ, 38, 2) συνδέει τὰς «τυραννίδας καὶ δυναστείας ἀδίκους.»

**Δύρας,** ποταμὸς Φθιώτιδος, ἐκβάλλων εἰς τὸν Σπερχειὸν, ἀλλὰ τὸ πάλαι βορείως αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν (Ἡρδ. Ζ, 198).

**Δυρράχιον,** ἴδ. Ἐπίδαμνος.

**Δυσαύλης,** πατὴρ τοῦ Τριπτολέμου καὶ Εὐβουλέως, ἀδελφὸς τοῦ Κελεοῦ, διωχθεὶς, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Φλιασίων, ἐξ Ἐλευσῖνος ὑπὸ τοῦ Ἴωνος, εἰσήγαγεν εἰς Φλιοῦντα τὰ Ἐλευσινιακὰ μυστήρια (Παυσ. Α, 14, 2. Β, 14, 2).

**Δυσπόντιον,** ἴδ. Ἦλις.

**Δύσωρον** ὄρος, ἐν Μακεδονίᾳ, χρυσοφόρον καὶ χωροῦν ἐκ Β. πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου (Ἡρδ. Ε, 17).

**Δωριεύς.** 1) Διὰ τὸ ἐθνικὸν, ἴδ. Δωρίς.—2) Υἱὸς τοῦ Ἀλεξανδρίδου καὶ ἀδελφὸς Κλεομένους Α', βασιλέως τῆς Σπάρτης. Ἀξιῶν ὅτι εἰς αὐτὸν ἀνῆκεν ὁ θρόνος, ἔφυγε τῷ 540 π. Χ. εἰς Λιβύην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σικελίαν, καὶ ἔπεσεν ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Ἐγεσταίων καὶ τῶν Καρχηδονίων (Ἡρδ. Ε, 41. Ζ, 185. 205.—Διόδ. Δ, 23).—2) Υἱὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου (Ὀλ. Ζ) ὑμνηθέντος Ῥοδίου ἀθλητοῦ Διαγόρου, ἐνίκησε καὶ αὐτὸς ὡς παγκρατιαστὴς, τρὶς ἐν Ὀλυμπίᾳ, 8κις ἐν τοῖς Ἰσθμίοις, 7κις ἐν τοῖς Νεμέοις, καὶ ἅπαξ ἐν τοῖς Πυθίοις, ὥστε ἦν περιοδονίκης, ὡς ἐλέγοντο (Θουκ. Γ, 8.—Παυσ. ΣΤ, 7, 1). Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐδιάσθη ὑπὸ τῶν περιστάσεων τῆς πατρίδος του Ῥόδου νὰ φύγῃ εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας. Εἶτα δ' ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ταχθεὶς εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν, ἠχμαλωτεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ χάριν τῆς φήμης του ἀφέθη ἐλεύθερος (Ξεν. Ἑλλ. Α, 5, 19. — Παυσ. ΣΤ, 7, 1).

**Δωρὶς,** 1) μικρά, μόλις 4 τετρ. μιλίων ἔκτασιν ἔχουσα ἑλληνικὴ χώρα μεταξὺ Αἰτωλίας πρὸς Δ., Θεσσαλίας Β., Ὀζολαίας Λοκρίδος καὶ Φωκίδος Ν. καὶ Ἐπικνημιδίας Λοκρίδος Α., ἐκαλεῖτο καὶ Δρυοπὶς ἕνεκα τῶν πρώτων αὐτῆς κατοίκων, τῶν Δρυόπων. Σπουδαιότητα δ' εἶχεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς κοιτὶς τῆς ἐπὶ πολὺ τῆς Ἑλλάδος ἐφαπλωθείσης φυλῆς τῶν Δωριέων. Ἡ τραχεῖα αὕτη χώρα περικλείεται ὑπ' ὀρέων, τῆς Οἴτης, τοῦ Καλλιδρόμου, τοῦ Κόρακος καὶ τῶν Β. λόφων τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ διαρρεῖται ὑπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισσοῦ. Ἦν δὲ τόσον πτωχὴ, ὥστε καὶ λιμοδωριεῖς ἐχλευάζοντο οἱ κάτοικοι αὐτῆς (Στρβ. Θ, 427). Πόλεις εἶχε τέσσαρας, τὴν Πίνδον (ἥτις πρωΐμως κατεστράφη), τὸν Ἐρινεὸν, τὸ Κυτίνιον, καὶ τὸ Βοῖον, ἀποτελούσας τετράπολιν, ἧς ἄγνωστος ὁ ὀργα-

νισμός. Μετὰ τὴν πτῶσιν δὲ τῆς Σπάρτης ἠνώθησαν αὐται μετὰ τῶν Αἰτωλῶν. — 2) Μέρος τῆς Καρίας ἐν τῇ Μικρασίᾳ καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, κατοικούμενον ὑπὸ δωριέων καὶ ὀργανωθὲν εἰς Ἑξάπολιν, περιέχουσαν τὴν Κνίδον καὶ Ἁλικαρνασὸν ἐπὶ τῆς στερεᾶς, τὴν Ἰαλυσὸν, Λίνδον καὶ Κάμειρον ἐπὶ τῆς Ῥόδου, καὶ τὴν Κῶ ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου (Ἡρδ. Α, 144). Εἶχον δὲ καὶ κοινὰς συνελεύσεις εἰς τὸ Τριοπικὸν ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Δήμητρος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου παρὰ τῇ Κνίδῳ· καὶ τόσος ἦν ὁ πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦτο σεβασμὸς, ὥστε ἡ Ἁλικαρνασὸς ἀπεκλείσθη τοῦ δεσμοῦ ὅτε εἰς πολίτης αὐτῆς ἠσέβησε πρὸς αὐτὸ (Ἡρδ. αὐτ.). Ὁ Ἡρόδοτος (2, 93) λέγει τοὺς Δωριεῖς τούτους ὑπηκόους τοῦ Ξέρξου, ὁδὲ Θουκυδίδης (Β, 9) συμμάχους τῶν Ἀθηναίων. Πολιτικὴν ὅμως σπουδαιότητα ὁ δεσμὸς δὲν εἶχε.

**Δωρὶς,** ἴδ. Νηρεύς.

**Δῶρος,** ὁ γενάρχης τῶν Δωριέων, υἱὸς τοῦ ἐν Φθίᾳ Ἕλληνος καὶ τῆς νύμφης Ὀρσηίδος, ἀδελφὸς Ξούθου καὶ Αἰόλου, πατὴρ Τεκτάμου, ἢ υἱὸς Ἀπόλλωνος καὶ Φθίας, ἢ Ποσειδῶνος (Ἀπολλόδ. Α, 7, 3, 6).

# Ε

**Ἔβρος,** (ν. Μαρίτσα), ὁ πρώτιστος ποταμὸς τῆς Θρᾴκης, πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ῥοδόπης καὶ Σκομίου (Θουκ. Β, 96), καὶ πολλὰ δεχόμενος παραποτάμια, ἐκβάλλει, πλωτὸς ἀπὸ τῆς Φιλιππουπόλεως, εἰς τὴν θάλασσαν διὰ δύο βραχιόνων, ὧν ὁ εἷς ῥέει πρὸ τῆς Αἴνου (Ἡρδ. Ζ, 59. Δ, 90).

**Ἐγγύϊον,** πόλις εἰς τὰ Β. τῆς Σικελίας παρὰ τῷ ποταμῷ Μονάλῳ, κτίσμα Κρητῶν, ἔχουσα ναὸν τῆς Μεγάλης Μητρὸς (Πλούτ. Μάρ. Ε).

**Ἐγγύησις,** ἴδ. γάμος.

**Ἔγεστα ἢ Αἴγεστα,** ἴδ. Σέγεστα.



Ἐκ σαρκοφάγου.

**Ἔγκαρπα** (τὰ), στέφανοι καρπῶν καὶ ἀνθέων εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν γλυπτικήν.

**Ἐγκαυστικὴ,** εἶδος ζωγραφικῆς, καθ' ὃ διὰ τοῦ πυρὸς ἐνεκόλαπτον χρώματα ἐπὶ μετάλλων, ἢ διὰ πεπυρακτωμένων ἐργαλείων καὶ κηροῦ ἐπὶ μικρῶν προσέτι εἰκόνων.

**Ἐγκέλαδος,** ἴδ. Γίγαντες.

**Ἐγκοίμησις,** ἴδ. Μαντική.



Ἐξ ἀναγλύφου.

**Ἐγκόμβωμα ἢ Ἐπίβλημα,** λευκὴ ποδιὰ ἣν αἱ δοῦλαι ἔφερον ἐπὶ τῆς ἐξωμίδος (Πολυδ. Α).

**Ἔγκτησις,** ἡ κτῆσις ἀκινήτων ἐν ξένῃ χώρᾳ. Ἡ ἄδεια δι' αὐτὴν ἐχορηγεῖτο μόνον διὰ ψηφίσματος.

**Ἐγκύκλιος παιδεία, ἀγωγὴ, ἐγκύκλια μαθήματα,** κατ' ἔκφρασιν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ πλήρης κύκλος, ὡς καὶ ἑκάστη τῶν γνώσεων τῶν ἀναγκαίων τοῖς ἐλευθέροις καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένοις νεανίαις, καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῶν.

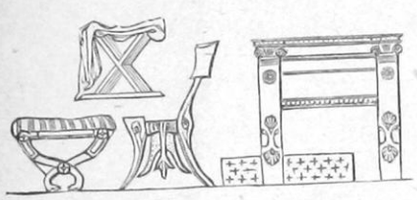
**Ἐγκώμιον,** κατ' ἀρχὰς τὸ ἐπαινετικὸν ᾆσμα μεθ' οὗ κατὰ τοὺς ἀγῶνας προέπεμπε τὸν νικητὴν ὁ κῶμος, ἤτοι ἡ πανηγυρικὴ συνοδία, πρὸς διάκρισιν τοῦ ἐπινικίου, ᾀδομένου ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἐν τῷ ναῷ. Μετὰ ταῦτα δὲ μετέπεσεν ἡ λέξις εἰς τὴν σημασίαν ἐπαινετικῆς ἀγορεύσεως, συγγραφῆς ἢ ποιήσεως.

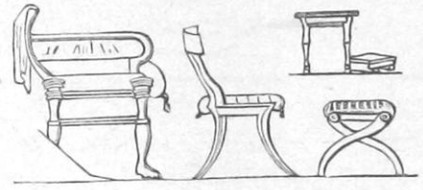
**Ἔδεσσα,** 1) πόλις ἐν Ἡμαθίᾳ τῆς Μακεδονίας (ν. Βοδενὰ), καλουμένη πρὶν Αἰγαὶ (Στρβ. Ζ, 323. Ι, 449. — Πλούτ. Πύρρ. ΜΓ).—2) Π. εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μακεδονίας, πρὶν Ὀσρόη ἢ Ὀρρόη, ὑπὸ δὲ τῶν Μακεδόνων ἔπειτα Ἀντιόχεια Καλλιρρόη καλουμένη, ἐν ᾗ ἐφονεύθη ὁ Καρακάλλας. Κατα-



πεσοῦσαν ὑπὸ σεισμοῦ, τὴν ἀνῳκοδόμησεν ὁ Ἰουστῖνος, μετονομάσας αὐτὴν Ἰουστινόπολιν.

**Ἕδρα,** πᾶν σκεῦος προωρισμένον ἵνα κάθηνται ἐπ' αὐτοῦ. Μνημονεύονται δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἕδραι παντοίου σχήματος καὶ μεγέθους, καὶ παριστῶνται καὶ εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα. Ἡ μεγίστη καὶ ὑψηλοτάτη ἦν ὁ θρόνος (ἴδ.), ἔχων στηρίγματα καὶ διὰ τὰ νῶτα πρὸς ἀνάκλισιν καὶ διὰ τοὺς βραχίονας, καὶ ἀποδιδόμενος πρὸ πάντων εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς. Ἡ ταπεινοτάτη δ' ἦν ὁ δίφρος (ἴδ.) ἄνευ ἐρείσματος· ὅτε δ' ἦν κατεσκευασμένος ὥστε νὰ συστέλληται καὶ κλείηται ἐλέγετο ὀκλαδίας (ἴδ.). Ὅσοι δ' εἶχον ἐρείσματα διὰ τὰ νῶτα, ὡς αἱ σημεριναὶ ἕδραι (σκαμνία), ἐλέγοντο κλισμοὶ, κλιντῆρες. Ἐπὶ τῶν καθεδρῶν δὲ ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λιθίνων ἑδωλίων τῶν θεάτρων, ἔθετον, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ καθίσωσι, προσκεφάλαια, ἢ δέρματα, ἢ ὑφάσματα. Καθέδρα δ' ἦν μετὰ ταῦτα κυρίως ἡ τῶν ῥητόρων καὶ φιλοσόφων.





**Εἰδοθέα,** ἴδ. Πρωτεύς.

**Εἰδύλλιον,** ἴδ. Θεόκριτος.

**Εἰκοστή.** Οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν παρεπονοῦντο καθ' οὗ τοῖς εἶχον ἐπιβάλει βαρέος φόρου, ἀντικατέστησαν αὐτὸν, κατὰ τὰ 413 π. Χ., διὰ τῆς εἰκοστῆς πάντων τῶν παρ' αὐτοῖς εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων, κατ' ἐπιφάνειαν μὲν αὐτοῖς ἐνδίδοντες, ἀλλὰ καὶ «πλείω νομίζοντες ἂν σφισι χρήματα οὕτω προσιέναι» (Θουκ. Ζ, 28, 4), καὶ ἔταξαν εἰκοστολόγους ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπὶ πολὺ δὲν διήρκεσε, διότι τῷ 409 μνημονεύονται πάλιν φόρους εἰσπράττοντες.

**Εἰλείθυια,** Εἰλήθυια, Ἐλείθυια, καὶ Ἐλευθὼ, ἡ θεὰ τοῦ τοκετοῦ, τοῦ ὀνόματος παραγομένου, κατὰ τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ εἴλω, εἱλέω (ἐπιφέρω πόνους), κατ' ἄλλους ἀπὸ τοῦ ἐλυθ- (τὸ ἐρχόμενον), ἴσως ὅμως συγγενὲς καὶ τῷ ἐλευθερῶ. Ὁ Ὅμηρος λέγει πληθυντικῶς Εἰλειθυίας, καὶ καλεῖ αὐτὰς θυγατέρας τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας (Ἰλ. Λ, 269. Τ, 119). Ἐνικῶς δ' ἀποκαλεῖ αὐτὴν, ἔχουσαν σπήλαιον ἐν Ἀμνισῷ τῆς Κρήτης (Ἰλ. Π, 187. Τ, 103. Ὀδ. 188.—Ἡσιοδ. Θεογ. 922). Φέρουσι δὲ τ' ὄνομα καὶ αὐτὴ ἡ Ἥρα καὶ ἡ Ἄρτεμις, ὡς βοηθητικαὶ εἰς τοὺς τοκετούς, καὶ μετεδόθη, φαίνεται, ἡ λατρεία τῆς θεᾶς ἐκ Κρήτης μετὰ τῆς τοῦ Ἀπόλλωνος διὰ Δήλου εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ὁ ναὸς αὐτῆς ἦν ἡ σήμερον ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου.

**Εἵλωτες,** Εἵλωται, Ἕλωτες. Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Δωριέων εἰς τὴν Πελοπόννησον, μέρος τοῦ ἀρχαίου πληθυσμοῦ διετήρησε τὰς κτήσεις αὐτοῦ καί τινα τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἐπὶ ἀποτίσει φόρου, καὶ ἐκαλοῦντο περίοικοι, διότι τὰς πόλεις κατεῖχον οἱ κατακτηταὶ, καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ ὠνομάζοντο Λακεδαιμόνιοι, ἐν ᾧ Σπαρτιᾶται ἦσαν οἱ τὴν Σπάρτην οἰκήσαντες Δωριεῖς. Ἀλλ' ἕτερον μέρος τοῦ ἀρχικοῦ πληθυσμοῦ, πιθανῶς οἱ ἐπιμόνως ἀντιστάντες καὶ δοριάλωτοι γενόμενοι, περιῆλθον εἰς δουλείαν, μόνον πλεονέκτημα ὑπὲρ τοὺς ἄλλους δούλους ἔχοντες, ὅτι δὲν ἐπε-

τρέπετο νὰ πωλῶνται ἐκτὸς τῆς χώρας. Ἐν Κρήτῃ οὗτοι ἐκαλοῦντο κλαρῶται καὶ ἀφαμιῶται, ἐν Σικυῶνι κορυνηφόροι, ἐν Ἄργει γυμνῆτες ἢ γυμνήσιοι, καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ ἦσαν ἐν τοιαύτῃ θέτει οἱ Πενέσται· ἐν Σπάρτῃ δ' ἐλέγοντο Εἵλωτες, ἐκ τῆς πόλεως Ἕλους, ὡς ἐνόμιζον οἱ ἀρχαῖοι (Παυσ. Γ, 20.—Ἁρπκρ.), ἔνθα ὑποτίθεται ὅτι μᾶλλον ἀντέστησαν, ἢ ἴσως ἐκ τοῦ αἱρέω, ὡς ἁλόντες, δοριάλωτοι. Ἦσαν δὲ δοῦλοι δημόσιοι, τοῖς ἐλευθέροις Σπαρτιάταις πρὸς καλλιέργειαν τῶν γαιῶν αὐτῶν κατανεμόμενοι, ἐξ ὧν ἀπέτινον τοῖς κυρίοις ὡρισμένον μέρος τῶν προϊόντων (82 μεδίμνους κριθῆς, κλπ.), τὰ λοιπὰ ὑπὲρ ἑαυτῶν διατηροῦντες. Ὑπηρέτουν δὲ καὶ εἰς τὰς οἰκίας, καὶ ἐν τῷ στρατῷ ὡς ψιλοὶ (Ἡρδ. Θ, 10, 28), καὶ σπανίως ὡς ὁπλῖται (Θουκ. Δ, 80. Ε, 34. Ζ, 19), καὶ εἰς τὸν στόλον ὡς ναῦται (Ξεν. Ἑλλ. Ζ, 1, 12), καὶ ἐνίοτε, εἰς ἀμοιβὴν ἀνδραγαθημάτων, ἀπηλευθεροῦντο (Θουκ. Ζ, 58. Δ, 80. Ε, 34), δημοσίῳ ψηφίσματι, καὶ τότε ἐλέγοντο νεοδαμώδεις. Ὡς δὲ παρὰ πᾶσι τοῖς δούλοις, καὶ παρ' αὐτοῖς τινὲς ἀπέκτων περιουσίαν (Πλούτ. Κλεομ. ΚΓ). Πολίτου δὲ δικαιώματα ἐν ἐκτάκτοις περιστάσεσι μόνον ἀνεκτῶντο, ὡς μετὰ τὰς μεγάλας ζημίας τοῦ Β' Μεσσηνιακοῦ πολέμου οἱ κληθέντες ἐπεύνακτοι. Μόθακες δὲ ἢ Μόθωνες ἦσαν οἱ ἐκ Σπαρτιατῶν καὶ Εἱλωτίδων, ἐλεύθεροι, καὶ πολιτικὰ δυνάμενοι ν' ἀποκτήσωσι δικαιώματα δι' υἱοθεσίας. Τοιοῦτοι ἦσαν ἐν ἄλλοις ὁ Γύλιππος, ὁ Λύσανδρος, ὁ Καλλικρατίδας. Ὑπερεῖχον δ' ἀριθμητικῶς οἱ Εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων, διότι ἐπὶ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ ἐκ 400,000, πρὸ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης, οἱ Εἵλωτες ἦσαν 244,000, ὥστε καὶ ὡς ἐπίφοβοι ἐθεωροῦντο. Ἐντεῦθεν ὁ ἀπαίσιος ἐξαφανισμὸς 2000 εἱλώτων, περὶ οὗ ὁ Θουκυδίδης (Δ, 80), καὶ ἡ βδελυρὰ κρυπτεία, ἥτις ὅμως, κατὰ Πλάτωνα (Νομ. Α, σ. 633. ΣΤ, σ. 763) δὲν ἦν ὅσον κοινῶς ἐνομίζετο αἱματηρά, ἀλλ' ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων οἱ ἔφηβοι ἐξεπέμποντο εἰς μυστικὴν ἐπισκόπησιν τῆς χώρας καὶ πρὸ πάντων κατεσκόπευον τοὺς πάντοτε ὑπόπτους εἵλωτας.

**Εἶρα,** ἴδ. Ἰρά.

**Εἴρενες ἢ Ἴρενες,** ἐν Σπάρτῃ οἱ νέοι 20—30 ἐτῶν. Μελείρην ἦν ὁ 18ετὴς (Πλούτ. Λυκ. ΙΖ). Διηροῦντο δ' εἰς πρωτείρας, τοὺς νεωτέρους καὶ σφαιρεῖς, τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ ἦσαν στρατεύσιμοι, ἐπέβλεπον τὰς ἀγέλας τῶν παίδων, καὶ διηύθυνον αὐτῶν τὰ γυμνάσια.

**Εἰρεσίδαι,** δῆμος Ἀττικῆς παρὰ τῷ Κηφισῷ.

**Εἰρεσιώνη,** ἴδ. Πυανέψια καὶ Ὅμηρος.

**Εἰρκτὴ,** φρούριον ἐν Σικελίᾳ παρὰ τῷ Πανόρμῳ, ὁρμητήριον τῶν Φοινίκων ἐν τῷ Α' Καρχηδονικῷ πολέμῳ (Πολϐ. Α, 56).

**Εἰσαγγελία,** ἦν ἐν Ἀθήναις ἡ εἰς τὸν δῆμον ὑπὸ ἰδιώτου καταμήνυσις ἐγκλήματος ἀφορῶντος τὰ συμφέροντα αὐτοῦ τοῦ δημοσίου ἢ προσέτι ἐκ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων εἰς τὸν νόμον, ἃ οἱ ῥήτορες ἄγραφα ἐγκλήματα ἀπεκάλουν. Ὑπῆρχε δ' ἰδιαίτερος εἰσαγγελικὸς νόμος, καθ' ὃν ὁ κατήγορος ὤφειλε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Πρυτάνεις ἔγγραφον τὴν κατηγορίαν (πινάκιον, εἰσαγγελίαν), καὶ ἂν αὕτη ἐγίνετο δεκτὴ, ὁ κατηγορούμενος ἐφυλακίζετο εὐθὺς, ἂν τῷ προσήπτετο πρόθεσις περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου, καὶ εἰς πᾶσαν ἔτι ἄλλην περίπτωσιν, ἂν δὲν ἔβλεπε 3 ἐγγυητάς. Εἰσῆγον δ' οἱ Πρυτάνεις τὴν δίκην εἰς τὴν βουλὴν, ἥτις, ἂν τὸ ἔγκλημα ἦν μικρὸν, ἐπέβαλλε πρόστιμον 500 δρ., ἂν δὲ σπουδαῖον, ὤφειλε νὰ παραδώσῃ ἐντὸς 30 ἡμερῶν τὸν ἐναγόμενον εἰς τὸν δῆμον ἢ τοὺς Θεσμοθέτας, ἵνα δικασθῇ· ἐν λίαν δὲ σπουδαίαις ὑποθέσεσιν, ἔκρινεν ὁ δῆμος ἐπ' ἐκκλησίας ὁ ἴδιος, ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁρίζων αὐτὸς τὴν ποινὴν, καὶ συγχρόνως ἔβιδε καὶ 5 συνηγόρους τῷ εἰσαγγέλλοντι, ὅστις, ὡς ἁπλῶς καταμηνυτὴς, μὴ κυρίως ἐνδιαφερόμενος, εἰς οὐδεμίαν ζημίαν ὑπέκειτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ἐγίνετο τῆς εἰσαγγελίας κατάχρησις, νέος νόμος ἐπέβαλλε 1000 δρ. πρόστιμον εἰς τὸν εἰσαγγέλλοντα, οὗ ἡ εἰσαγγελία θ' ἀπερρίπτετο ἐξ ἀρχῆς, χωρὶς νὰ λάϐῃ οὐδὲ τὸ πέμπτον τῶν ψήφων τοῦ δήμου. Εἰσαγγελίαι δ' ἐπεκλήθησαν καὶ ἄλλαι τινὲς δίκαι, ὅσαι διὰ τοὺς καταγγέλλοντας ἦσαν ἐπίσης ἀζήμιοι, πρὸς ἐμψύχωσιν αὐτῶν, καὶ προστασίαν ἀδυνάτων, οἷον περὶ κακώσεως ὀρφανῶν, γονέων· καὶ ὁμοίως κατὰ διαιτητῶν παρανομησάντων, διότι ὁ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἀδίκως ἐφεσιβάλλων κατεδικάζετο εἰς ἀτιμίαν μὲν, οὐχὶ δ' εἰς πρόστιμον.

**Εἰσαγωγεῖς,** οἱ καὶ ἄλλως ἡγεμόνες τῶν δικαστηρίων λεγόμενοι, οἱ ἄρχοντες οἱ εἰς αὐτὰ τὰς δίκας εἰσάγοντες, πλὴν τῶν Ἐννέα· προσέτι οἱ στρατηγοὶ, οἱ λογισταὶ, κατὰ τὴν ἰδίαν ἕκαστος δικαιοδοσίαν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἕνδεκα, οἱ εἰσάγοντες τὰς περὶ ἐκτελέσεως τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων δίκας, καὶ οἷς ὑπήγοντο ἡ τῶν κακούργων ἔνδειξις, ἀπαγωγὴ καὶ ἀφήγησις.

**Εἰσιτήρια,** ἴδ. Βουλή.

**Εἰσφορὰ,** ἴδ. οἰκονομικά.

**Ἑκάλη,** δῆμος Ἀττικὸς παρὰ τὸν Μαραθῶνα ἐπὶ τῆς πρὸς Ἀθήνας ὁδοῦ (Πλούτ. Θησ. ΙΔ).

**Ἑκαμήδη,** θυγάτηρ Ἀρσινόου ἐν Τενέδῳ, δούλη γενομένη τοῦ Νέστορος, ὅτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκυρίευσε τὴν νῆσον (Ὅμ. Ἰλ. Λ, 621. Ξ, 6).

**Ἑκαταῖος,** υἱὸς Ἡγησάνδρου, τοῦ λογογράφου λεγομένου, ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας ἐν Μιλήτῳ (Ἡροδ. Β, 143), γεννηθεὶς, ὡς φαίνεται, περὶ τὸ 549, ἀποθανὼν μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Κατ' ἀρχὰς περιῆλθε πολὺ τῆς Ἀσίας· ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως δὲ τῆς πατρίδος του κατὰ τῶν Περσῶν ἔδωκε συνετὰς συμβουλὰς, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη (Ἡρόδ. Ε, 36. 125). Ἐπεδόθη δ' εἰς συγγραφὴν, καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρῶτος Ἕλλην ἱστοριογράφος, διότι δὲν περιωρίζετο, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ, εἰς τὸ νὰ μεταγράφῃ τὰ ἔργα τῶν ἀρχαιοτέρων ποιητῶν εἰς πεζὸν λόγον ποιητικὸν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τῶν μύθων ἐπροσπάθει νὰ ἐξηγήσῃ τὴν συμβολικὴν ἔννοιαν, καὶ εἰς τῶν λαῶν οὓς ἐπεσκέφθη τὴν ἱστορίαν ἐνέκυπτεν. Ἔγραψε δὲ ἰωνιστὶ, καθ' ὕφος ἀφελὲς καὶ ἀκόσμητον, δύο συγγράμματα «Περίοδον γῆς» καὶ «γενεολογίας.» Οἱ δ' ἄλλοι αὐτῷ ἀποδιδόμενοι τίτλοι, ὡς «περιηγήσεις» καὶ «ἱστορίαι,» εἰσὶν ἢ οὐχὶ γνήσιοι ἢ μερῶν μόνον τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ. Ἡ Περίοδος, ἧς ἡ γνησιότης ἀδίκως ἠμφισϐητήθη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, περιελάμϐανεν ἐν ἑνὶ ϐιϐλίῳ τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐν ἑτέρῳ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Λιϐύην. Σώζονται δὲ πολλὰ αὐτοῦ ἀποσπάσματα. — 2) Φιλόσοφος καὶ ἱστορικὸς ἐξ Ἀϐδήρων, συνοδεύσας τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀσίαν, καὶ εἶτα ὀπαδὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου. Φαίνεται γράψας ἱστορίαν τῶν ϐορείων λαῶν καὶ ἄλλην τῆς Αἰγύπτου. Ἀποδίδεται δ' εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ὡς οὐχὶ γνήσιον θεωρούμενον, «Βιϐλίον περὶ τῶν Ἰουδαίων.» — 3) Τύραννος τῆς Καρδίας καὶ ἀντιπολιτευόμενος τῷ Εὐμένει, ὅστις ἐμεσίτευσεν, ἀλλὰ ματαίως, παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοῦ τοὺς Καρδιανούς. Εἶτα δ' ἀπῆλθε πρέσϐυς πρὸς τὸν Λεοννάτον, ἵνα καλέσῃ αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν (Πλούτ. Εὐμ. Γ).

**Ἑκάτη,** κατὰ διαφόρους μύθους θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας ἢ τῆς Δήμητρος, ἢ τοῦ Τρτάρου, ἢ τοῦ Πέρσου καὶ τῆς Τιτανίδος Ἀστερίας. Ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 411—452) τὴν λέγει θεὰν λατρευομένην ὑπὲρ πάντας τοὺς ἐν οὐρανῷ, ἐπὶ τῆς γῆς ἢ ἐν τῇ θαλάσσῃ οἰκοῦντας Τιτᾶνας, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς καὶ διότι ἐν ἄλλοις ἦν καὶ θεὰ τῆς σελήνης, ἐλέγετο καὶ τρίμορφος, καὶ οὕτω πολλάκις παρίστατο. Ἔφερε δ' εὐτυχίαν, νίκην, φρόνησιν εἰς συνελεύσεις καὶ δικαστήρια, εὐπλοίαν καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὰ κυνηγέσια,

καὶ τῶν νέων τὴν ἐπίδοσιν, καὶ τῶν ποιμνίων τὴν αὔξησιν. Διὰ τῶν Ὀρφικῶν συγκατηριθμήθη καὶ συνεχέετο μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὡς μυστηριωδῶν θεωρουμένων θεοτήτων, τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης, τῆς Ῥέας Κυβέλης· ἐπίσης δὲ καὶ μετὰ τῆς κουροτρόφου Ἀρτέμιδος, καὶ αὐτῆς Ἑκάτης ἐπικληθείσης, καὶ ὡς τοιαύτη ἦν θεότης τῆς σελήνης, καὶ ἡγεμονὶς τῆς νυκτός. Εἰς τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη δὲν μνημονεύεται· ἀλλ' ἐν τῷ πρὸς Δήμητραν Ὕμνῳ (στ. 25. 52. 441), ἐν χωρίῳ οὗ ὅμως ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης, ἀναφέρεται ἐν σχέσει πρὸς τὴν θεὰν ταύτην καὶ τὴν Περσεφόνην, ὡς πιστὴ ὀπαδὸς, βοηθοῦσα ἐκείνην εἰς τῆς θυγατρός της τὴν ἀναζήτησιν. Οἱ τραγικοὶ θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς θεὰν ὑποχθόνιον, ἥτις καὶ Κρατεῖς ὑπ' αὐτῶν ἐπιλέγεται, πλανᾶται μετὰ τῶν σκιῶν, καὶ ὡς νυκτίων φαντασμάτων θεότης, ἄρχει ἐπὶ κακοποιῶν δαιμόνων, ἀνακαλεῖ ἐκ τοῦ Ἅδου τὰ πνεύματα τῶν νεκρῶν, καὶ δι' ἀποτροπαίων ἐμφανίσεων καταπλήττει τοὺς ζῶντας. Ὑπὸ στυγίων κυνῶν παρακολουθουμένη, πλανᾶται μετὰ τῶν εἰδώλων τῶν νεκρῶν ἐν νυκτὶ κατὰ τὰς τριόδους καὶ ἐπὶ τῶν τάφων, δι' ὃ καὶ ἐνοδία ἢ αἰνοδία, τριοδῖτις καὶ τυμβιδία ἐπελέγετο, καὶ ὑλακαὶ καὶ θρῆνοι τῶν κυνῶν ἀγγέλλουσι πανταχοῦ τὴν ἀόρατόν της ἐμφάνισιν. Ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς ἵστανται καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐδιδάχθησαν τὰς φθοροποιοὺς αὐτῶν ῥήσεις αἱ φαρμακεύτριαι, αἱ ἐν νυκτὶ τὰ μαγικὰ φυτὰ συλλέγουσαι, τὰ εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης χυμοῦ πληρούμενα. Δημοσίως ἢ μυστικῶς ἐλατρεύετο ἡ Ἑκάτη καὶ ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ μάλιστα ἐν Σαμοθράκῃ, ἐν Λήμνῳ, ἐν Αἰγίνῃ. Πρὸ τῶν οἰκιῶν, ἐντὸς αὐτῶν καὶ εἰς τὰς τριόδους ἵδρυον αὐτῇ Ἑκάτεια, ὡς ἐλέγοντο τὰ ἀγάλματά της, καὶ τῇ παρέθετον πρὸ τῶν τελευταίων κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς Ἑκάτης δεῖπνον, ἥτοι βρώματα ἃ ἔτρωγον οἱ πτωχοί. Προσεφέροντο δ' αὐτῇ εἰς θυσίαν κύνες, μέλαιναι ἀμνάδες, καὶ μέλι. Οἱ ποιηταὶ τὴν περιγράφουσιν ἐνίοτε ὡς φρικώδη ἐμφάνισιν, ἔχουσαν ἐξ ὄφεων τὴν κόμην καὶ τοὺς πόδας, τρικέφαλον, κατά τινας οὔσης τῆς μιᾶς κεφαλῆς κυνός, τῆς ἄλλης ἵππου καὶ τῆς τρίτης λέοντος. Ἡ τέχνη ὅμως τὴν παρίστα πολλάκις μὲν τριπλῆν, ὅτε ἱδρύετο εἰς τὰς τριόδους, ἀλλὰ μετὰ τριῶν κεφαλῶν γυναῖκα, ἐνίοτε ὅμως καὶ ἁπλῆν. Σύμβολα δ' αὐτῆς ἦσαν κύνες, ὄφεις, δᾷδες, κλειδία, ἐγχειρίδια.



**Ἑκατόγχειρες,** τρεῖς γίγαντες πεντηκοντακέφαλοι, υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ὁ Βριάρεως (ὅστις καὶ Αἰγαίων, ἤτοι ὁ πόντειος ἐλέγετο, Ὁμ. Ἰλ. Α, 401), ὁ Κόττος καὶ ὁ Γύης. Ἐπαναστάντες κατὰ τοῦ πατρός των, ἐκρατοῦντο δέσμιοι εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς. Ἐπὶ τῆς Τιτανομαχίας οἱ θεοὶ τοὺς παρέλαβον ὡς συμμάχους, καὶ ἔκτοτε αὐτοὶ φυλάττουσι τοὺς Τιτᾶνας δεσμίους εἰς τὸν Ἅδην (Ἡσιόδ. Θεογ. 147. 614. 734).

**Ἑκατόμβη,** ἴδ. Θυσία.

**Ἑκατόμπυλος,** ἡ πρωτεύουσα τῆς Παρθικῆς, ὑπὲρ τὴν Κασπίαν, οὕτως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κληθεῖσα, διότι εἰς αὐτὴν συνηντῶντο πᾶσαι αἱ ὁδοὶ τῆς χώρας (Στρβ. ΙΑ. 514).

**Ἑκάτων,** στωϊκὸς φιλόσοφος ἐκ Ῥόδου, μαθητὴς τοῦ Παναιτίου, γράψας ἐν ἄλλοις «περὶ καθηκόντων» εἰς βιβλία ἓξ ἢ καὶ πλείονα (Cic. of. III. 15, 63. 33, 89), καὶ πολὺ τιμώμενος παρά τε τοῖς συγχρόνοις αὐτοῦ καὶ τοῖς μεταγενεστέροις. Μνημονεύονται δ' ἐκ τῶν πολυαρίθμων του ἔργων καὶ τὰ «περὶ ἀγαθῶν,» «περὶ ἀρετῶν,» «περὶ παθῶν,» «περὶ παραδόξων,» «περὶ τέλους·» ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν διεσώθη (Διογ. Λ. Ζ, 87, Θ, 101, 110).



**Ἐκβάτανα,** πρωτεύουσα τῆς Μηδίας, καὶ εἶτα τῶν Περσῶν καὶ τῶν Πάρθων βασιλέων. Ἱδρύθη ὑπὸ Δηϊόκου (Ἡρδ. Α, 98). Ἡ πολυτελεστάτη αὐλὴ αὐτῆς εἵλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Σελευκιδῶν.

**Ἔκδημος** καὶ **Δημοφάνης,** δύο φίλοι ἐκ Μεγαλοπόλεως, παρὰ τῷ Ἀκαδημαϊκῷ Ἀρκεσιλάῳ τὴν φιλοσοφίαν σπουδάσαντες, καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς εἰς τὸν πρακτικὸν βίον ἐνασχοληθέντες. Ἐκ Μεγαλοπόλεως ἐξέβαλον τὸν τύραννον Ἀριστόδημον, καὶ ἐκ Σικυῶνος, συμπράξει καὶ τοῦ Ἀράτου, τὸν Νικοκλῆ. Ἐν Κυρήνῃ δ' ὠργάνωσαν τὴν πολιτείαν, καὶ εἶτα οἴκαδε ἐπανελθόντες, ἀνέλαβον τὴν ἀνατροφὴν τοῦ Φιλοποίμενος (Πλούτ. Φιλιπ. Α. Ἀρατ. Ε.— Πολυβ. Ι, 25).

**Ἔκδικος** ἐλέγετο ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ὁ τὴν διεξαγωγὴν δίκης ὑπὲρ δημοσίων οἰκονομικῶν συμφερόντων ἀναλαμβάνων.

**Ἐκεχειρία,** ἀνακωχὴ πάσης δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἐχθροπραξίας, κηρυττομένη διά τινας τελετὰς καὶ δημοσίους ἀγῶνας, ἵνα πάντες ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος δύνανται ἀκωλύτως νὰ προσέρχωνται. Διήρκει δὲ μῆνα, δι' ὃ καὶ ἱερομηνία ἐπελέγετο. Ἐν Ὀλυμπίᾳ λέγεται ὁ Ἶφιτος εἰσαγωγεὺς αὐτῆς, δι' ὃ καὶ Ἰφίτου δίσκος ἐλέγετο ὁ ἐφ' οὗ αἱ διατάξεις αὐτῆς διετηροῦντο ἐκεῖ ἀναγεγραμμέναι (Παυσ. Ε, 20, 1).

**Ἐκκλησία,** ἡ γενικὴ τοῦ λαοῦ συνέλευσις, ἀνωτάτη ἀρχὴ ἐν ταῖς δημοκρατίαις, διαδεχθεῖσα τὰς μόνον τὸ πολὺ συμβουλευτικὴν δικαιοδοσίαν ἐχούσας ἀγορὰς, ἐπὶ τῶν Ἀνάκτων. Ἐν Ἀθήναις ἐδικαιοῦτο νὰ παρίσταται εἰς αὐτὴν πᾶς πολίτης Ἀθηναῖος, εἴτε ἐν τῇ πόλει οἰκῶν, εἴτε ἐξ ἄλλων δήμων ἐπιδημῶν, καὶ αἱ συνεδριάσεις ἐγίνοντο τὸ παλαιότερον εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πόλεως, μετὰ ταῦτα δ' εἰς τὸν πέραν τοῦ Ἀρείου Πάγου λόφον τῆς Πνυκὸς, καὶ ἐν ἔτι μεταγενεστέροις χρόνοις, πλὴν ἐπὶ ἀρχαιρεσιῶν, εἰς τὸ θέατρον. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν συνήρχετο ἅπαξ ἡ ἐκκλησία κατὰ πρυτανείαν (τὸ δέκατον τοῦ ἔτους), μετέπειτα δὲ τετράκις κατὰ πρυτανείαν, καὶ τὸ ὀρθότερον, 36 κατ' ἔτος, καὶ ἡ πρώτη τῶν τεσσάρων ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἔννομοι ἢ νόμιμοι ἐκαλοῦντο, ἐλέγετο κυρία. Εἰς δ' ὅλως ἐκτάκτους καὶ σπουδαίας περιστάσεις συνεκαλεῖτο, ἀναγγελλομένη διὰ πάσης τῆς χώρας, καὶ ἔκτακτος συνεδρίασις, ἥτις καὶ κατακλησία, ἢ κατάκλητος ἐ. ἢ σύγκλητος ἐλέγετο. Ἐπὶ τῆς κυρίως ἐκκλησίας ἠρευνῶντο αἱ εὐθύναι τῶν ἀρχῶν, ὑπεβάλλοντο αἱ κατηγορίαι δι' ἐγκλήματα κατὰ τοῦ δημοσίου (εἰσαγγελίαι), καὶ τὰ περὶ δημεύσεων· εἰς τὴν δευτέραν ὑπεβάλλοντο αἱ αἰτήσεις (ἱκετηρίαι)· εἰς τὴν τρίτην παρουσιάζοντο οἱ ξένοι πρέσβεις· ἡ δ' συνεζήτει ὑποθέσεις θρησκευτικάς. Ἡ σύγκλητος ἐγίνετο ὑπὸ τῶν πρυτάνεων διὰ κηρύκων, ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις φερόντων εἰς τὰς χεῖρας «σχοινίον μεμιλτωμένον,» καὶ ἐμπρὸς αὐτοῦ ἔφευγον πάντες πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα μὴ χρισθέντες ὑπὸ τῆς μίλτου, ἐλεγχθῶσιν ὡς μὴ σπεύδοντες εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δημοσίου καθήκοντος. Πέντε δὲ ἡμέρας πρὶν, προυγράφοντο ἢ προὐτίθεντο διὰ προγραμμάτων τὰ συζητητέα, καὶ ἀπρόγραφος δὲν ἐπετρέπετο νὰ ᾖ ἡ ἐκκλησία. Ἐτίθετο δὲ καὶ σημεῖον ἀναγγέλλον τὴν ἡμέραν τῆς συνεδριάσεως, ἀρχομένης πρὸ τῆς ἀνατολῆς, καὶ ληγούσης πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ ὤφειλε νὰ σχολάζῃ ἡ ἀγορά. Ἐπέβλεπον δ' οἱ ληξίαρχοι μή τις εἰσέλθῃ μὴ δικαιούμενος, ἢ ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ τέλους, καὶ ἕκαστος τῶν παρευρεθέντων ἐλάμβανεν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐκκλησίας τὸ λεγόμενον ἐκκλησιαστικόν, συνιστάμενον τὸ πρῶτον εἰς ἕνα ὀβολὸν, ἀπὸ δὲ Ὀλ. 96, δ' αὐξηθὲν εἰς τριώβολον, καὶ φέρον ἐτη-

σίαν δαπάνην 30 —35 ταλάντων ('Αρστφ. 'Εκκλ. 284. 303, 315. 404). 'Εν ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως περιεφέρετο καθάρσιον ὕδωρ, καὶ ὁ κῆρυξ ηὔχετο εἰς τὸν Ὕπατον Δία, καταρώμενος τῶν ἐπὶ δώροις πολιτευομένων, καὶ τότε οἱ πρυτάνεις προέτεινον τὰ πρὸς συζήτησιν («περὶ ὧν χρὴ χρηματίζειν»), ἀλλ' οὐδὲν «ἀπροβούλευτον,» δηλαδὴ μὴ ἐν τῇ Βουλῇ προσυζητηθέν· ἂν δὲ καί τι ἐξαιρετικῶς κατεπεῖγον καὶ ξένον τῇ τῆς ἡμέρας διατάξει ὑπεβάλλετο, ἀπεφαίνετο ἡ ἐκκλησία διὰ προχειροτονίας ἂν θέλῃ ν' ἀσχοληθῇ εἰς αὐτό. Εἶτα δ' ἠρώτα ὁ κῆρυξ «τίς ἀγορεύειν βούλεται,» καὶ ἦν καιρὸς ὅτε οἱ ὑπερπεντηκοντούτεις πρῶτοι ἐλάμβανον τὸν λόγον· ἀλλὰ τοῦτο ἔπαυσε μετὰ ταῦτα, καὶ μόνον κώλυμα τοῦ λέγειν ἦν ἡ ἀτιμία, ἥτις, ἂν ἡμφισβητεῖτο, ἀπεδεικνύετο διὰ τῆς δοκιμασίας. Τὰ ψηφίσματα δὲ ἐπροτείνοντο γραπτά, δι' ὃ καὶ συγγραφεῖς ἢ συγγραφόμενοι ἐλέγοντο οἱ τοιαῦτα ὑποβάλλοντες. Ὡμίλουν δ' οἱ ῥήτορες ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ τοὺς παρεκτρεπομένους ἐξ αὐτῶν, καὶ τοὺς διακόπτοντας τὸν ἀγορεύοντα ἐκώλυον οἱ προεδρεύοντες, βοηθείᾳ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τῶν Σκυθῶν, ἢ κλητήρων. Ὁμοίως δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ πᾶς ἄλλος δι' ὅρκου (Ὑπωμοσίαις), ἐδύνατο νὰ κωλύσῃ τὴν ψηφοφορίαν προτάσεως ἣν ἔκρινε παράνομον, ἀλλ' ἐπ' ἰδίᾳ εὐθύνῃ, τοῦ ῥήτορος δικαιουμένου ν' ἀντικατηγορήσῃ τὸν αἴτιον τῆς παρακωλύσεως τῆς ψηφοφορίας γενόμενον. Ἀπὸ Περικλέους δ' ἐγκατέστησαν καὶ ἑπτὰ νομοφύλακες πρὸς ἐπαγρύπνησιν τῆς τῶν νόμων τηρήσεως. Ὅτε δ' οἱ πρόεδροι ἐπεψήφιζον (ἤτοι ἐκάλουν εἰς ψηφοφορίαν), αὕτη, καίτοι καὶ ψήφισις λεγομένη, ἐγίνετο διὰ χειροτονίας (ἀνατάσεως τῶν χειρῶν), πρῶτον μὲν καταχειροτονούντων τῶν ἐγκρινόντων, εἶτα δ' ἀποχειροτονούντων τῶν ἀποδοκιμαζόντων. Δι' ἐκφωνήσεως δὲ «Ναὶ» ἢ «Οὔ» ἐγίνοντο αἱ ἐκλογαὶ τῶν εἰς ἀρχὰς προτεινομένων, πρὶν ἢ αὗται, ἀπὸ 'Αριστείδου, γίνωσι κληρωταί. Αἱ συνεδριάσεις ἐλύοντο ὑπὸ τῶν πρυτάνεων διὰ τοῦ κήρυκος ἐκφωνοῦντος «Λύσις λεῶ.» Τὰ ψηφίσματα κατετίθεντο εἰς τὰ ἀρχεῖα ἐν τῷ μητρῴῳ, καὶ πολλάκις ἀνεγράφοντο εἰς στήλην χαλκῆν ἢ λιθίνην· ὁ συνήθης δ' αὐτῶν εἰσαγωγικὸς τύπος ἦν ὡς ὁ τοῦ ἐξ 'Ολ. 86, γ'. «Ἔδοξε τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ· Κεκροπὶς ἐπρυτάνευε, Μνησίθεος ἐγραμμάτευε, Εὐπείθης ἐπεστάτει· Καλλίας εἶπε· ἀποδιδόναι, κτλ.». Ἐνίοτε ἡ χρονολογία ἐστὶ πληρεστέρα, ὡς ἐν τῷ ἀπὸ 'Ολ. 100, γ': «Ἐπὶ Ναυσινίκου ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἱπποθοοντίδος ἑβδόμης πρυτανείας,» καὶ προσέτι, ἐξ 'Ολ. 109, δ'. «Ἐνάτῃ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας.» Ἀπὸ τῆς 'Ολ. 102 προστίθεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιστάτου (ἡμερησίου προέδρου τῆς βουλῆς), καὶ ἀπὸ 'Ολ. 114 «καὶ συμπάρεδροι.» Τ' ἀντικείμενα δ' ἐφ' ὧν ἀπεφάσιζεν ἡ ἐκκλησία ἦσαν κυρίως, α') νομοθετικά. Ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει ἑκάστου ἔτους ὁ βουλόμενος ἐπρότεινεν οὓς ἐνόμιζε παραδεκτέους νόμους, καὶ οἱ πρόεδροι ὑπέβαλλον ὅσους τῶν παλαιῶν ἐθεώρουν μεταβλητέους, καὶ ἀνέγραφον αὐτοὺς εἰς μέρη ὡρισμένα πρὸς γνῶσιν ἑκάστου. Ἡ ἐκκλησία δ' ἐξέλεγε συνηγόρους ἢ συνδίκους πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ὑφισταμένου νόμου, καὶ κατὰ τὴν τρίτην συνεδρίασιν Νομοθέτας, οἵτινες ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῶν Θεσμοθετῶν, ὡς δικαστήριον ἔκρινον μεταξὺ τῶν παλαιῶν καὶ τῶν προτεινομένων. Οὐδεὶς δὲ νόμος ἐψηφίζετο, μὴ ἀκυρουμένου συγχρόνως τοῦ προϋπάρχοντος.—β') Ἀρχαιρεσίαι τῶν χειροτονητῶν ἀρχῶν (οὐχὶ τῶν κληρωτῶν, οἵαι ἦσαν πάντοτε αἱ στρατιωτικαὶ καὶ οἰκονομικαί), καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ ἑκάστης Πρυτανείας, ἐπιχειροτονία, ἤτοι ἐπικύρωσις τῶν ἀρχῶν, ὅσαι δὲν ἐκρίνοντο ἀποβλητέαι. — γ') ψηφίσματα κατ' ἀτόμων, ὡς τὸν



ὀστρακισμὸν, ἐκτελούμενον ἐν τῇ ἀγορᾷ διὰ πλειονοψηφίας, ἢ ἴσως διὰ ψήφων τοὐλάχιστον 6000.—δ') Παραδοχὴ προβολῶν ἢ εἰσαγγελιῶν, ἤτοι προτάσεων τοῦ νὰ παραδεχθῇ ὁ δῆμος καὶ παραπέμψῃ εἰς τὰ δικαστήρια καταγγελίας τὸ δημόσιον ἀφορώσας.— ε') Ἡ ἀπόφασις περὶ πασῶν τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, περὶ ὧν ἡ βουλὴ ἐπροβούλευσε.—στ') Ἀπονομὴ πληρεξουσίων εἰς τοὺς πρέσβεις, ὑποδοχὴ τούτων ὡς καὶ ξένων πρέσβεων, ἀφ' οὗ τοὺς ὑπεδέχετο ἡ Βουλή· ἀπόφασις περὶ χρήσεως τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ μεταβολῆς τῶν φόρων· τ' ἀφορῶντα τὴν θρησκείαν, παραδοχὴν νέων λατρειῶν, κτλ. ἀπονομὴ τιμῶν καὶ δωρεῶν (μετὰ τῆς Βουλῆς: «Ἔδοξε τῇ Βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ»), πολιτείας, κτλ. — Β') Ἐν Σπάρτῃ ἡ ἐκκλησία ἐλέγετο Ἀλία, καὶ περιελάμβανε πάντας τοὺς ὑπερτριακοντα ετεῖς, μὴ εἰς ἀτιμίαν περιπεσόντας Σπαρτιάτας, οὐχὶ δὲ, πιθανῶς, ὡς τινες διϊσχυρίζονται, καὶ τοὺς περιοίκους. Καὶ κατεῖχε μὲν ἡ Γερουσία πᾶσαν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἡ Ἀλία ἦν ἡ ἕδρα τῆς κυριαρχίας, δικαιουμένη νὰ παραδέχηται ἢ ν' ἀπορρίπτῃ, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ μεταρρυθμίζῃ, τὰς προτάσεις τῆς τε Γερουσίας καὶ τῶν Βασιλέων, καὶ τοῦτο κατὰ πεποίθησιν καὶ ἀσυζητητί, διότι οὐδεὶς ἠγόρευεν ἐν αὐτῇ ἄνευ ἀδείας τῶν ἀρχῶν· ἡ δ' ἀπόφασις ἐδηλοῦτο «βοῇ οὐ ψήφῳ» (Θουκ. Α, 87), καὶ μόνον ἐπὶ ἀμφισβητουμένου ἀποτελέσματος διεστέλλοντο εἰς δύο μέρη οἱ διαφωνοῦντες. Συνήρχετο δὲ ἡ Ἀλία, κατὰ τὸν Λυκούργειον νόμον, «μεταξὺ Βαβύκης καὶ Κνακίωνος,» πλησίον τῆς πόλεως, (ἴδ. Λακωνικὴ), μεταγενεστέρως δ' ἐν τῇ Σκιάδι κατὰ τὴν ἀγοράν, καὶ οἱ συνερχόμενοι δὲν ἐκάθηντο, ὡς ἐν Ἀθήναις, ἀλλ' ἵσταντο ὄρθιοι. Μετὰ δὲ τὴν δ'. ἑκατονταετηρίδα π. Χ., ἀφ' οὗ ἠλαττώθη ὁ ἀρχικὸς τῆς πόλεως πληθυσμὸς, καὶ διὰ τοῦ νόμου τοῦ Ἐπιτάδεω τοῦ ἐπιτρέποντος τὴν ἐλευθέραν τῶν κτήσεων διάθεσιν, ἠλλοιώθη ἡ ἀρχικὴ ἰσότης τῶν περιουσιῶν, καὶ οἱ πολῖται διεκρίθησαν εἰς μᾶλλον καὶ ἧττον εὐπόρους, εἰς τοὺς ὁμοίους καὶ τοὺς ὑπομείονας, ἔκτοτε πρὸς τῇ Ἀλίᾳ μνημονεύεται καὶ συνέλευσις τῶν Ὁμοίων, οἵτινες ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν ἔκκλητοι ὠνομάζοντο (Ξεν. Ἑλλ. Β, 4, 38. ΣΤ, 3, 3. Ε. 2, 11), καὶ ἄγνωστον τίνα ἦσαν τὰ προσάλληλα ὅρια τῶν δύο συνελεύσεων. Τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἀλίας ἐν γένει ἦσαν, ἡ ἐκλογή τινων τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν βουλευτῶν, ἡ ἀπόφασις ἐπ' ἀμφισβητήσεως τῆς βασιλικῆς διαδοχῆς, Εἱλώτων ἀπελευθέρωσις, νομοθεσία, συνθηκολογίαι, διαπραγματεύσεις περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης (Θουκ. Α, 67—88). Καὶ ἐν ἄλλαις δὲ δωρικαῖς πόλεσιν, οἷον ἐν ταῖς Κρητικαῖς, ἦσαν ἐπίσης περιωρισμένα τὰ προσόντα τῆς συνελεύσεως, ὡς ἐν 'Αριστοτέλει (Πολτ. Β, 10): «Ἐκκλησίας δὲ μετέχουσι πάντες· κυρία δ' οὐδενός ἐστιν, ἀλλ' ἢ συνεπιψηφίσαι τὰ δοκοῦντα τοῖς γέρουσι καὶ τοῖς κόσμοις,» ὅπερ ὅμως δηλοῖ ὅτι ἐδύναντο καὶ νὰ τ' ἀπορρίπτωσιν. — Ὁ δ' Ἀχαϊκὸς δεσμὸς συνήρχετο δὶς τοῦ ἔτους ἐν Αἰγίῳ εἰς ἐκκλησίαν, ψηφίζουσαν κατὰ πόλεις (Πολϐ. Β, 54. Δ, 37).

**'Εκκλητεύειν,** ἴδ. δίκη.

**"Εκκλητος πόλις.** Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν (συμβόλων) μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ὁ ἐν δίκῃ (ἀπὸ συμβόλων δ.) ἡττηθεὶς πολίτης ἑκατέρας αὐτῶν, ἢ καὶ αὐτὴ, ἂν πρὸς τὴν ἄλλην δικαζομένη ἡττᾶτο ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐκείνης, ἠδύνατο τῇ κοινῇ συγκαταθέσει ν' ἀναθέσῃ τὴν ὁριστικὴν ἀπόφασιν εἰς ἄλλην τρίτην, ἀμερόληπτον πόλιν, ἥτις ἐλέγετο τότε ἔκκλητος, ὡς καὶ ἡ δίκη. Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας των δ' αἱ Ἀθῆναι, βιάσασαι τοὺς συμμάχους νὰ φέρωσιν εἰς τ' ἀττικὰ δικαστήρια οὐ μόνον τὰς μικτὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἰδίας αὐτῶν δίκας, διεξαγομένας πρὸ τῶν

Θεσμοθετῶν, ὠνόμαζον καὶ αὐτὰς καταχρηστικῶς ἀπὸ συμβόλων (Ξενοφ. Πολ. Ἀθ. Α, 14—18).

**Ἐκκύκλημα,** μηχανὴ θεατρικὴ δι' ἧς ἀνοιγόμενον τὸ μετασκήνιον, ἐβεί̈κνυε τὸ ἔνδον τῆς οἰκίας. Κατά τινας τὸ μετασκήνιον ἀπεσύρετο δι' αὐτῆς ἑκατέρωθεν, καὶ ἐβεί̈κνυε τὴν ὀπίσω αὐτοῦ παράστασιν, ὡς ἐν Αἰσχλ. Ἀγαμ. 1372 (ἔνθ. 1379. 1438.—Σοφκλ. Ἀντ. 1239. Αἴ. 334.—Εὐριπ. Μήδ. 1314. Ἱππόλ. 869. Ἠλέκτρ. 1187.—Ἀριστφ. 408. Θεσμφ. 96).

**Ἔκλειψις,** φωτεινῶν οὐρανίων σωμάτων. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀρχαιότατα ἠσχόλησε τοὺς σοφοὺς τῆς Ἑλλάδος. Πρῶτος ὁ Μιλήσιος Θαλῆς προεῖπε τὴν ἐν ἔτει 584 π. Χ. συμβᾶσαν, τὴν ἀληθῆ αὐτῆς αἰτίαν ἀναγνωρίσας.

**Ἐκλογεῖς,** ἐν Ἀθήναις, καὶ συλλογεῖς, ζητηταί, ἐπιγραφεῖς ἢ καὶ ἀργυρολόγοι λεγόμενοι, οἱ καθῆκον ἔχοντες νὰ εἰσπράττωσιν ὀφειλομένους φόρους, καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους προσέτι πρὸς τοῦτο στελλόμενοι, τοὺς μὴ ὡς ὤφειλον πέμποντας καὶ παραδίδοντας τοὺς φόρους τοῖς ἀποδέκταις ἐπὶ τῶν μεγάλων Διονυσίων (Θουκ. Γ, 13).

**Ἐκμαρτυρία,** ἴδ. Δίκη.

**Ἔκνομος λόφος,** ὄρος εἰς τὰ Ν. τῆς Σικελίας, λαβὸν τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τύραννος Φάλαρις εἶχε στήσει ἐπ' αὐτοῦ τὸν χαλκοῦν ταῦρον ἐν ᾧ ἔκαιε τοὺς καταδικαζομένους. Ἐνταῦθα κατέπλευσεν ὁ Δίων ὅτε ἐκινήθη κατὰ τοῦ Διονυσίου (Πλούτ. Δίων, ΚΣΤ), καὶ τῷ 257 π. Χ. ἠττήθη ἐνταῦθα ὁ Καρχηδονικὸς στόλος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (Πολυβ. Α, 25—29).

**Ἐκπώματα,** ἴδ. κέραμοι.

**Ἐκτῆνες,** ἐπὶ Ὠγύγου κάτοικοι καὶ αὐτοὶ τῆς παρὰ τὸν Ἀσωπὸν Βοιωτίας, καταστραφέντες ὑπὸ λοιμοῦ (Παυσ. Θ, 5, 1).

**Ἔκτυπον,** τὸ ἀπὸ ἐγγλύφου, ξυλίνου ἢ ἄλλου τύπου ἐκτετυπωμένον, κυρίως ἐκ γύψου. Ἔκτυποι δ' ἐλέγοντο καὶ αἱ ψῆφοι ὅσαι εἶχον ἀναγλύφους καὶ οὐχὶ ἐγγεγλυμμένας τὰς ἐπ' αὐτῶν παραστάσεις. (Camée).





**Ἕκτωρ,** ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης, ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος προστατευόμενος, ἀρχηγὸς τοῦ Τρωϊκοῦ στρατοῦ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 816), καὶ ὁ ἀνδρειότατος ἐν αὐτῷ, ὃν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀχιλλεὺς διστάζει νὰ προσβάλῃ (Ἰλ. Γ, 60, Η, 113), γενναῖος, εὐσεβὴς υἱός, φιλόστοργος πατήρ, πιστὸς φίλος. Καὶ προέβλεπε μὲν τὴν πτῶσιν τῆς Τροίας, ἀλλ' ἐθεώρει καθῆκον μέχρις ἐσχάτων νὰ προμάχηται ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καὶ ὑπὲρ τὸν θάνατον ἐφοβεῖτο τὸ ὄνειδος. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα ποιητικώτατα ἐκφράζει πρὸς τὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην, ὅτε ἀπέρχεται εἰς τὴν μάχην (Ἰλ. Ζ, 392. Μ, 243). Ὡς ἐκ τῶν κυριωτέρων του ἀνδραγαθημάτων δύνανται νὰ μνημονευθῶσι, τὸ ὅτι ἐπρομάχησε τοῦ Σαρπηδόνος (Ε, 680), ἡ μετὰ τοῦ Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου μονομαχία του (Η, 1), ἡ ἔφοδος κατὰ τοῦ ὀχυρώματος τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ῥῆξις τῆς πύλης (Μ), ἡ πυρπόλησις τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, ὅτε καὶ τὸν Πάτροκλον ἐθανάτωσε (Π, 822). Φονεύσας αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεύς, ἔρριψε τὸ σῶμά του εἰς τὴν κόνιν, βορὰν τῶν κυνῶν· ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη, χρίσασα αὐτὸ δι' ἀμβροσίας, τὸ ἐπροφύλαξε κατὰ σήψεως, καὶ ἀφ' οὗ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸ ἔσυρεν ὀπίσω τοῦ ἅρματός του τρὶς περὶ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου (κατὰ μεταγενεστέρους, τρὶς περὶ τὴν πόλιν), ὁ Ἀπόλλων τὸ προὐφύλαξε πάσης περαιτέρω βλάβης (Ω, 15), μέχρις οὗ ὁ Ἀχιλλεύς, διαταγῇ τοῦ Διός, ἀπέδωκεν εἰς τὸν Πρίαμον τὸ σῶμα, κομισθὲν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἰλίου, ὅπου ἐν τιμῇ ἐκάη. Καὶ



ἐνταῦθα λήγει ἡ Ἰλιάς. Ἐξ Ἀνδρομάχης τῆς Ἠετίωνος, διαπρεποῦς γυναικός, ἔσχεν ὁ Ἕκτωρ υἱὸν τὸν Ἀστυάνακτα ἢ Σκαμάνδριον (Ἰλ. Ζ, 400), κατ' Ὀβίδιον (Met. XIII. 415), ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Τρωάδος κρημνισθέντα ἐκ τῶν τειχῶν, διότι ὑπῆρχε πρόρρησις ὅτι θὰ ἐπανώρθου ποτὲ τὸ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καταστραφὲν κράτος.

**Ἐκφαντίδης,** Ἀθηναῖος ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, πρὸ τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Κρατίνου, ὅστις, ὀλίγον νεώτερος, τὸν ἐχλεύαζεν, ἀποκαλῶν αὐτὸν Καπνίαν, ὡς τοῦ ὕφους του μὴ ἔχοντος «λαμπρὸν χαρακτῆρα.» Τῷ προσῆπτε δὲ καὶ ὅτι εἰς τὴν ποίησιν τῶν κωμῳδιῶν του τὸν ἐβοήθει ὁ δοῦλός του Χοιρίλος. Αὐτοῦ ὀλίγα μόνον σώζονται ἀποσπάσματα, καὶ ὁ τίτλος μιᾶς κωμῳδίας «Σάτυρος» (Σχλ. Ἀριστοφ. Σφκ. 152).

**Ἔκφαντος.** 1) Θάσιος, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, ἀπέσεισεν ἀπὸ τῆς πατρίδος του, ἐν ἔτει 409 π. Χ. τὸ σπαρτιατικὸν πολίτευμα, καὶ παρέδωκεν αὐτὴν ταῖς Ἀθήναις (Δημσθ. Λεπτ. σ. 474). — 2) Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἐκ Συρακουσῶν (Στοβ).

**Ἐκφυλλοφόρησις.** Οἱ Βουλευταὶ ἐν Ἀθήναις, ὅτε ἐνόμιζον ἀναγκαῖον ν' ἀποβάλωσιν ἕνα τῶν συναδέλφων των, ἐψήφιζον εἴτε διὰ δύο διαφόρων φύλλων, εἴτε δι' ἑνός, ῥιπτομένου ὑπὸ μόνων τῶν θελόντων τὸν ἀποκλεισμόν. Τοῦτο ἐκαλεῖτο ἐκφυλλοφόρησις, καὶ ἂν ἀπέβαινε κατὰ τοῦ ἀποβαλλομένου, τότε προέβαινον εἰς δευτέραν τακτικὴν ψηφοφορίαν (Αἰσχν. κ. Τιμάρχ. 45).

**Ἐλαία,** ἴδ. Αἰολίς.

**Ἔλαιος,** ποταμὸς τῆς Βιθυνίας, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ, δυτικῶς τῆς Ποντικῆς Ἡρακλείας.

**Ἐλαιοῦς ἢ Ἐλεοῦς.** 1) Ἀρχαία ἀποικία Τηίων εἰς τὸ ἀκρωτήριον Μαστουσίαν τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου. Ἐκεῖ ἦν ὁ τάφος τοῦ Πρωτεσιλάου (Ἡρδ. ΣΤ. 140. Ζ, 33.—Θουκ. Η, 102. 107).—2) Δῆμος ἐν Ἀττικῇ.—3) Πόλις ἐν Τήνῳ.—4) Νησίδιον Α. τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν ξηράν, καλούμενον καὶ Ἐλαιοῦσα (Στρβ. ΙΔ, 651).

**Ἔλαος,** πόλις ὀχυρὰ παρὰ Καλυδῶνι ἐν Αἰτωλίᾳ, ἣν κατέλαβε τῷ 219 π. Χ. ὁ Φίλιππος τῆς Μακεδονίας (Πολβ. Δ, 65).

**Ἐλάτεια,** ἴδ. Φωκίς.

**Ἔλατος,** 1) Εἷς τῶν Κενταύρων.—2) Υἱὸς Ἀρκάδος καὶ Λεανείρας, βασιλεὺς τῆς Ἀρκαδίας, ἀνὴρ δὲ τῆς Λαοδίκης καὶ πατὴρ τοῦ Στυμφάλου, Αἰπύτου, Κυλλήνος καὶ Περέως, (Ἀπολλόδ. Γ. 916. 10, 3) ἐκ Κυλλήνης μετέβη εἰς τὴν Φωκίδα, καὶ ἔκτισε τὴν Ἐλάτειαν (Παυσ. Ι, 34, 3).—3) Ἡγεμὼν τῶν Λαπίθων ἐν Λαρίσῃ τῆς Θεσσαλίας, πατὴρ τριῶν ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν, πολλάκις ἀντὶ τοῦ Ἀρκάδος ἐκλαμβανόμενος.

**Ἐλεγεῖα** (τὰ), εἶτα **ἐλεγεία** (ἡ), εἶδος λυρικῆς ποιήσεως. Ἡ λέξις ἔλεγος, ἐδήλου ἴσως τὸ πρῶτον οὐδὲν ἕτερον ἢ ᾆσμα, καὶ εἴς τινα ἐποχὴν πιθανῶς ἐπεκράτησε νὰ λέγωνται οὕτως οἱ ᾀδόμενοι θρῆνοι, ἂν τοιούτου χαρακτῆρος τῷ ὄντι ἦσαν ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχαιότητι τὰ ὀνομασθέντα ἐλεγεῖα ποιήματα. Ἐπήγασαν δ' ἐκ τοῦ ἐπικοῦ μέτρου, τοῦ μόνου ἴσως τότε ἔτι ἐν χρήσει, κατὰ τοῦτο αὐτοῦ ἐκτραπέντα, ὅτι συνέκειντο οὐχὶ ἐκ συνεχῶν ἑξομέτρων, ἀλλ' ἐναλλὰξ ἐξ ἑνὸς ἑξαμέτρου καὶ ἑνὸς πενταμέτρου, συγγενῶν κατὰ τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἐπικά, μεθ' ὧν πιθανῶς κοινὴν εἶχον καὶ τὴν πατρίδα. Τ' ἀρχαιότατα ὅμως γνωστὰ οὐδόλως εἰσὶ θλιβερά, ἀλλὰ πάσης φύσεως ποιήματα. Ὁ πρῶτος μνημονευόμενος ἐλεγειακὸς ποιητὴς ἦν ὁ Ἐφέσιος Κολλῖνος, κατά τινας περὶ τὰ 776, κατ' ἄλλους περὶ τὰ 652 π. Χ. ἀκμάσας, καὶ αὐτοῦ σώζεται ἓν ποίημα πατριωτικὸν, τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ζητοῦν νὰ ἐγκαύσῃ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸν πολεμικὸν ἐνθουσιασμόν. Τοιαῦτα ἐποίησαν καὶ οἱ μεταγενέστεροι αὐτοῦ, ὁ Τυρταῖος, ὁ Σόλων, ὁ Θέογνις, κατὰ μέρος καὶ ὁ Ἀρχίλοχος,

ὁ Μίμνερος, ὁ Ξενοφάνης. Ὁ δ' εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων, Ἄσιος ὁ Σάμιος, ἦν συγχρόνως καὶ ἐποποιός. Ἐλέγοντο δὲ τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὡς ὁ Σόλων, ὁ Θέογνις, ὁ Ξενοφάνης, καὶ γνωμικοὶ ποιηταί, διότι εἰς τὰς πολιτικὰς αὐτῶν ἐλεγείας παρενέβαλλον καὶ γνωμικά, εἰς ὃ καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ μέτρον ἔδιδον ἀφορμήν. Πλὴν δὲ τούτων ἐγίνετο χρῆσις τῶν ἐλεγειακῶν ποιημάτων καὶ εἰς τὰ συμπόσια (συμποσιακά), καὶ εἰς ἐρωτικὰ ἄσματα καὶ εἰς θρηνώδη, ἐξ ὧν, ἴσως ἔν τινι ἐποχῇ τῶν πλησιεστέρων, ἐδόθη πιθανῶς τὸ ὄνομα εἰς τὸ στιχουργικὸν μέτρον. Συμποτικοῦ ἐλεγείου πρῶτον παράδειγμα ἐστὶ τοῦ Ἀρχιλόχου. Θρησκευτικὰ ἐποίει ὁ Κεῖος Σιμωνίδης, ἐρωτικὰ ὁ Μίμνερος. Εἰς τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως τοῦτο ἐπεδόθησαν καὶ οἱ Ἀλεξανδρινοί, μετ' Ἀντίμαχον, Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς, Ἑρμησιάναξ, Φανοκλῆς, Ἐρατοσθένης, Φιλήτας, Καλλίμαχος, παρ' ὧν παρέλαβον καὶ ἐκαλλιέργησαν τὴν ἐλεγειακὴν ποίησιν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι.

**Ἑλένη,** 1) θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας (Ὁμ. Ἰλ, Γ. 426), γυναικὸς Τυνδάρεω, τοῦ βασιλέως τῆς Λακεδαίμονος, ἀδελφὴ δὲ τῆς Κλυταιμνήστρας, τῶν Διοσκούρων, καὶ τῆς Τιμάνδρας καὶ Φιλονόης, ἡ ὡραιοτέρα πασῶν τῶν τότε γυναικῶν, ἡρπάγη ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς νεότητι ὑπὸ τοῦ Θησέως, καὶ ἐκομίσθη εἰς Ἄφιδναν τῆς Ἀττικῆς, ὅθεν ὅμως τὴν ἠλευθέρωσαν οἱ ἀδελφοί της. Τὴν ἐνύμφευσε δ' ὁ πατήρ της μετὰ τοῦ Μενελάου, βασιλεύσαντος εἰς Σπάρτην. Ἐπ' ἀπουσίας δ' αὐτοῦ ἡρπάγη μετὰ πολλῶν θησαυρῶν εἰς τὴν Τρωάδα ὑπὸ Πάριδος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, ὅπερ ἐπέφερε τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον (Ὁμ. Ἰλ. Γ. 40. 156). Ἐπ' αὐτοῦ μένει ἐν Τρωάδι ὡς σύζυγος τοῦ Πάριδος, καὶ ἕνεκα τοῦ κάλλους [της θαυμάζεται καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν Τρώων (Αὐτ. 161). Ἀλλ' αὕτη, ὡς εὐγενοῦς, εἰ καὶ ἀσθενοῦς χαρακτῆρος περιγραφομένη, μεταμελεῖται καὶ ὁμολογεῖ τὴν κουφότητα τῆς νεότητός της. (Αὐτ. 139. 171). Τοὺς Ἀχαιοὺς ἀγαπᾷ, καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν πατρίδα της, τὸν πρῶτόν της σύζυγον, τὴν θυγατέρα της Ἑρμιόνην (Ὀδ. Δ. 260). Τινὲς, οὐχὶ ὅμως ὁ Ὅμηρος, τὴν εἶπον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάριδος νυμφευθεῖσαν τὸν ἀδελφόν του Δηίφοβον, ὃν ὁ Βιργίλιος (Æn. VI, 547) λέγει ὅτι παρέδωκεν εἰς τὸν Μενέλαον. Μετ' ὀκταετεῖς δὲ πλανήσεις μετὰ τοῦτο, ἐπιστρέφουσιν ἀμφότεροι καὶ συζῶσιν ἐπὶ μακρὸν ἡσυχοι ἐν Λακωνίᾳ (Ὀδ. Δ), ἔνθα εἶχε κοινὸν μετὰ τοῦ Μενελάου τάφον ἐν Θεραπναῖς (Παυσ. Γ, 19. 9). Κατ' ἄλλας δὲ παραδόσεις, μετὰ τοῦ Μενελάου τὸν θάνατον, ἐκδιωχθεῖσα ὑπὸ τῶν υἱῶν του, ἔφυγεν εἰς Ῥόδον, ἔνθα ἀπηγχονίσθη εἰς δένδρον, καὶ οἱ Ῥόδιοι ἤγειραν ναὸν εἰς Ἑλένην τὴν δενδρίτιδα. Ἐπίστευον δ' ὅτι μετὰ τὸν θάνατόν της ἐνυμφεύθη τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἔζη μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Λευκὴν νῆσον.—2) Θυγάτηρ Πάριδος καὶ Ἑλένης.—3) Θυγάτηρ Αἰγίσθου καὶ Κλυταιμνήστρας. —4) Μήτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἀσπασθεῖσα τὸν χριστιανισμὸν, καὶ τὸν σταυρὸν ἀνευροῦσα.—5) Θυγάτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου καὶ Φαύστης, σύζυγος Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, τῷ 355 μ. Χ., ἀποθανοῦσα δὲ τῷ 360.

**Ἕλενος,** ἴδ. Πρίαμος.

**Ἕλεος,** ἐλατρεύετο παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὡς δαίμων, καὶ εἶχε βωμὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰς ὃν προσέφευγον οἱ τὴν ἀρωγὴν τῆς πόλεως ἐπικαλούμενοι ξένοι (Παυσ. Δ 17, 1.—Ἀπολλόδ. Β. 8, 1, Γ, 7, 1).

**Ἐλεοῦς,** ἴδ. Ἐλαιοῦς.

**Ἑλέπολις,** μηχανὴ πολιορκητικὴ ἣν ἐφεῦρε Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, καὶ τὸ πρῶτον ἐποιήσατο χρῆσιν αὐτῆς κατὰ τῆς Ῥόδου (Διόδ. [Κ, 95.—Vitr. X, 22). Ἦν πύργος ἐννεάδορος, ἐπὶ τροχῶν φερόμενος, ἐξ οὗ ἐξήρχοντο μηχανήματα καὶ ἐσφενδονίζοντο βέλη κατὰ τῶν τειχῶν.

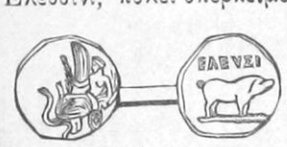
**Ἐλευθεραὶ,** ἴδ. Ἀττική.



**Ἐλευθέρια,** ἑορτὴ, 1) μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐλευθερίου Διὸς, καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐλευθερώσεως ἀπὸ τῶν Περσῶν ὡς πανελλήνιος καθιερωθεῖσα, μετ' οὐ πολὺ ὅμως εἰς τοπικὴν μεταπεσοῦσα (Στρβ. Θ, 632.—Πλούτ. Ἀριστ. ΚΔ).—2) Ἐν Σάμῳ, ἑορτὴ εἰς τὸν Ἔρωτα, ὡς ἐν ταῖς μάχαις τοὺς νεανίας ὁμοῦ συνέχοντα εἰς τὰς τάξεις τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας. — 3) Ἑορτὴ τῶν ἀπελευθέρων.

**Ἐλευθερολάκωνες,** ἐπὶ Ῥωμαίων κάτοικοι μέρους τῆς Λακωνικῆς, ἐκ τῶν ἀρχαίων περιοίκων καὶ Εἱλώτων, καθ' ἑαυτοὺς πολιτευόμενοι. Ὁ Αὔγουστος ὥρισεν εἰς εἴκοσι καὶ μίαν τὸν ἀριθμὸν τῶν πόλεων αὐτῶν (Στρβ. Η, 365.—Παυσ. Γ, 21, 6).

**Ἐλευσίνια,** ἑορτὴ γεωργικὴ τῆς Δήμητρος καὶ Περσεφόνης, τελουμένη ἀρχαιότατα ἐν Ἐλευσῖνι, πόλει ὑπερκειμένῃ εὐρέος




ἀροσίμου, τοῦ Ῥαρίου πεδίου, καὶ ἐκεῖθεν, ὡς ὑπετίθετο, μεταβᾶσα καὶ εἰς Ἀθήνας ὅτε ὁ Ἐρεχθεὺς ἐνίκησε τὸν Εὔμολπον, καὶ ἥνωσε τὴν Ἐλευσῖνα μετὰ τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ δ' ἡ ὑπὸ τὴν γῆν σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἡ ἀναβλάστησις αὐτοῦ ἔχει τι τὸ μυστηριῶδες ὃ ἠνίττετο καὶ ὁ μῦθος τῆς Περσεφόνης, καὶ συγγενὲς πρὸς τὰς περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς δοξασίας, διὰ τοῦτο ἡ ἑορτὴ αὕτη περιεῖχε μυστήρια ὡς ἱερώτατα θεωρούμενα. Ἱδρυτὴν αὐτῆς ἄλλοι μῦθοι καὶ παραδόσεις ἔλεγον τὸν Εὔμολπον, τὸν Μουσαῖον, τὸν Ἐρεχθέα, κομίσαντα σῖτον ἐξ Αἰγύπτου, ἢ αὐτὴν τὴν Δήμητραν, ὅτε ἦλθε ζητοῦσα τὴν θυγατέρα της. Κατ' ἔτος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, ἐν Ἀνθεστηριῶνι (τέλος φεβρουαρίου) ἐτελοῦντο εἰς τὸν ἐν Ἄγραις τῶν Ἀθηνῶν (πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ) ναὸν τῆς Δήμητρος τὰ μικρὰ λεγόμενα Ἐλευσίνια, καθιερωθέντα, ὡς ἐπιστεύετο, χάριν τοῦ Ἡρακλέους, εἰς ὃν, καθὸ ξένον, δὲν ἐπέτρεπεν ὁ νόμος τὴν ἐν Ἐλευσῖνι μύησιν. Οἱ θέλοντες νὰ μυηθῶσιν ἤρχιζον ἀπὸ τούτων, ἐμυοῦντο τὰ μικρὰ μυστήρια, καὶ ἐλέγοντο μύσται, τὰ δὲ μεγάλα Ἐλευσίνια ἑωρτάζοντο τὸ φθινόπωρον, ἀπὸ τῆς 15 Βοηδρομιῶνος (τέλη Σεπτεμβρίου), ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας. Ἡ πρώτη ἐλέγετο Ἀγυρμὸς, διότι κατὰ ταύτην συνήρχοντο οἱ μέλλοντες νὰ ἑορτάσωσιν· ἡ δευτέρα δ' ἐκαλεῖτο Ἅλαδε μύσται, διότι κατ' αὐτὴν οἱ μύσται κατέβαινον πρὸς καθαρμὸν εἰς τὴν θάλασσαν, κατὰ Σουίδαν εἰς τοὺς Ῥυτούς, παράλιον λίμνην ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ (Παυσ. Α, 38). Εἶτα δ' ἐνήστευον, τρώγοντες μόνον πλακοῦντα σησάμου καὶ μέλιτος· τῇ δ' ἡμέρᾳ ἐτελεῖτο ἡ καλάθου κάθοδος, καθ' ἣν γυναῖκες, μυστικὰς κύστεις ἐν χερσὶν ἔχουσαι, περιέφερον ἐν πομπῇ καὶ ἐντὸς ἀμάξης ὑπὸ βοῶν συρομένης κάλαθον περιέχοντα ῥοίδια καὶ μύκωνας. Ἡ ε' ἡμέρα ἦν ἡ τῶν λαμπάδων, καὶ κατ' αὐτὴν οἱ μύσται ἀνήρχοντο εἰς Ἐλευσῖνα λαμπαδουχοῦντες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ δαδούχου, καὶ διενυκτέρευον ἐν τῷ ναῷ τῆς θεᾶς. Ἡ δὲ στ' ἡμέρα ἦν ἡ τῆς μεγάλης πομπῆς, καθ' ἣν, πλὴν τῶν ἱερέων, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν μυστῶν, μέγα πλῆθος παρηκολούθει εἰς μυριάδας ἀριθμούμενον (Ἡροδ. Η, 65). Ἐλάμβανον δὲ μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἐλευσινίου, ἀνατολικῶς τῆς Ἀγορᾶς, τὸ ἄγαλμα τοῦ μετὰ τῆς Δήμητρος καὶ μυθολογικὴν καὶ συμβολικὴν σχέσιν ἔχοντος Ἴακχου (Βάκχου), γεωργικοῦ θεοῦ καὶ αὐτοῦ, καὶ σελίνοις καὶ μύρτῳ ἐστεμμένον, ἔφερον αὐτὸ παννη-



γυρικώτατα, μεθ' ὕμνων καὶ χαρμοσύνων εὐφημιῶν, διὰ τῆς ἐκ τῆς πομπῆς ταύτης Ἱερᾶς κληθείσης ὁδοῦ εἰς Ἐλευσῖνα, ἔνθα λαμπαδουχοῦντες ἔφθανον τὴν ἑσπέραν, καὶ κατέθετον αὐτὸ εἰς τὸν μυστικὸν σηκὸν τοῦ Ἀνακτόρου, Μεγάρου, τελεστηρίου, ὡς ὁ ναὸς ἐκαλεῖτο. Ἐμυοῦντο δὲ τότε οἱ μύσται εἰς τὰ μεγάλα μυστήρια· ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐγίνοντο ἐπόπται, ἐκ βαθέος σκότους εἰς κατάφωτον ἄδυτον, εἰς φωταγωγίαν ὁδηγούμενοι, ἔνθα τοῖς ἐπετρέπετο ἡ ἐποπτεία ἢ αὐτοψία, ἤτοι νὰ ἴδωσι τὰ κρυπτὰ καὶ ἀπόρρητα, παρευρισκόμενοι εἰς δρᾶμα μυστικὸν, παριστῶν ἴσως τὴν ἱστορίαν τῆς Δήμητρος, τῆς Περσεφόνης καὶ τοῦ Ἰάκχου. Τῇ ἑβδόμῃ δ' ἐπανήρχετο ἡ πομπὴ, καὶ ὅτε διήρχετο ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Κηφισοῦ (ἐν τῷ Ἀττικῷ πεδίῳ), οἱ ἐκεῖ συνηγμένοι καὶ περιμένοντες αὐτὴν, τὴν ἐδέχοντο μετὰ κραυγῶν καὶ εὐφημιῶν καὶ παντοίων σκωμμάτων, ἅτινα παροιμιακῶς γεφυρισμοὶ ὠνομάσθησαν. Ἡ ὀγδόη ἡμέρα, ὡρισμένη διὰ τοὺς ἀκουσίως καθυστερήσαντας εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐλέγετο Ἐπιδαύρια, καθιερωθεῖσα ὅθεν ὅτε ὁ Ἀσκληπιὸς ἦλθε ποτὲ κατόπιν ἑορτῆς ἐξ Ἐπιδαύρου, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠθέλησαν νὰ μὴ τὸν ἀφήσωσιν αὐτῆς ἀμέτοχον (Φιλόστρ. Β. Ἀπολλ. Δ, 6). Ἡ δὲ θ' καὶ τελευταία ἐκαλεῖτο Πλημοχόαι διότι κατ' αὐτὴν, εἰς περάτωσιν τῆς ὅλης ἑορτῆς, ἐκ δύο κεράμων, οἵτινες πλημοχόαι ἐλέγοντο, ὁ ἱερεὺς εὐχὰς προφέρων, ἔχυνεν οἶνον ἢ ὕδωρ, ἐκ τοῦ μὲν πρὸς ἀνατολὰς, ἐκ τοῦ δὲ πρὸς δυσμὰς (Πολδ. Ι, 74. — Ἀθήν. ΙΑ, 496). Ἤγοντο δὲ καὶ ἀγῶνες ἐπὶ τῶν ἐλευσινίων, ὧν τὰ βραβεῖα ἦσαν στάχυες. Ἐπὶ τῆς ἑορτῆς δ' οὐδεὶς συνελαμβάνετο ἐπὶ ἀδικήματι, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἰς ἀτίμους δὲν ἐπετρέπετο, οὐδ' εἰς ἱκέτας, ἢ εἰς αὐτὴν παρουσία (Ἀνδκ. π. Μυστ. 54).—Τῆς τελετῆς ἐπεμελεῖτο ὁ Βασιλεὺς μετὰ 4 ἐπιμελητῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐξ ὧν οἱ 2 ἔπρεπε νὰ λαμβάνωνται ἐκ τῶν γενῶν τῶν Εὐμολπιδῶν καὶ τῶν Κηρύκων, παρ' οἷς κληρονομικὴ ἦν ἡ ἱερατεία. Ὁ ἀνώτατος ἱερεὺς εἰς τὴν ἑορτὴν ἦν ὁ ἱεροφάντης, ὁ τὰ μυστήρια δεικνύων, ᾧ ἀνέκειτο ἡ δεῖξις τῶν ἱερῶν, ἐπίσης εἷς τῶν Εὐμολπιδῶν (οἵτινες ἴσως ἦσαν κυρίως οἱ ψάλται τοῦ ναοῦ). Προῆρχε δὲ καὶ γυνὴ ἱεροφάντις διὰ τὰς γυναῖκας. Τούτοις καὶ τῷ δαδούχῳ ἀνέκειτο τὸ μυεῖν τὰ Ἐλευσίνια. Ἐκ τῶν ἱερῶν λειτουργῶν ἦσαν καὶ ὁ ἐπιβώμιος ἢ ἐπὶ τῷ βωμῷ, καὶ ὁ ἱεροκήρυξ, ὅστις εἶλκε τὸ γένος ἐκ τοῦ κήρυκος τῶν θεῶν Ἑρμοῦ καὶ μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Κέκροπος, ἢ ἐκ Κήρυκος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐμόλπου. Ἀπετέλουν δὲ πάντες οἱ ἱερεῖς ὁμοῦ ἱερὰν βουλὴν, ἔχουσαν τὴν ἐξήγησιν τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων, καί τινα δικαιοδοσίαν ὡς πρὸς τὰ τῆς λατρείας. Τὰ Ἐλευσίνια ἦσαν ἀντικείμενον κοινῆς εὐσεβείας μέχρι τῶν χρόνων τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Ἐπὶ τῶν Ἀντωνίνων δὲ ἤρχισε καταστρεφομένη ἡ Ἐλευσὶς, καὶ ἀφ' οὗ, κατὰ τὸν δ' μ. Χ. αἰῶνα ὁ Ἀλαρίχος μετὰ τῶν Γότθων, συνοδείᾳ καὶ μοναχῶν, ἐλεηλάτησε καὶ ἠρήμωσε τὸν ναὸν, ὁ Θεοδόσιος κατήργησε τὰ μυστήρια.

**'Ελευσὶς ἢ 'Ελευσῖν,** ἴδ. Ἀττική.

**'Ελεφαντίνη,** νῆσος τοῦ Νείλου εἰς τὰ ὅρια Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας, ὑπὸ τοὺς καταρράκτας, ἀπέναντι τῆς Συήνης (Ἡρδ. Β, 17. 29. 30).

**'Ελεφαντὶς,** γυνὴ συγγραφεὺς καὶ ποιήτρια ἀσέμνων συνθέσεων ἐπὶ τῶν πρώτων Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων (Suet. Tib. XLIII).

**'Ελέφας,** ἐλέγετο οὐ μόνον τὸ ζῷον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὀστοῦν τῶν ὀδόντων αὐτοῦ. Τὸ ζῷον μνημονεύεται πρῶτον παρ' Ἡροδότῳ (Δ, 191)· τοὺς δ' ὀδόντας, διὰ τοῦ ἐμπορίου προμηθευομένους, ὡς ὕλην κοσμητικὴν συνεχῶς ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Ε, 583. Ὀδ. ΙΗ, 196), πολλάκις καὶ ἐπιχριομένην (Ἰλ. Δ, 141). Μεταγενεστέρως δὲ, ἀλλ' ἤδη



ἀπὸ τῆς 50ης Ὀλυμπιάδος, [ἐκ πλακῶν 12—15 τετρ. δακτύλων ἐλέφαντος πριστοῦ καὶ μαλασσομένου ἢ λυγιζομένου κατὰ τέχνην τὴν σήμερον ἐκλιποῦσαν, συνδεδεμένων δὲ μετὰ χρυσοῦ, κατεσκευάζοντο τὰ πολυτελέστατα χρυσελεφάντινα ἀγάλματα, οἷα ἦσαν τὰ κυριώτερα ἀριστουργήματα τοῦ Φειδίου. Εἰς αὐτὰ ὁ ἐλέφας κατέχει μάλιστα τὰ γυμνὰ τοῦ ἀγάλματος μέρη. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔνδον ἦν ξύλινον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἐλέφας προσεκολλᾶτο, διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ ἀποσπᾶται ξηραινόμενος, ἔπρεπε μετὰ πολλῆς φροντίδος νὰ βρέχηται συνεχῶς.—Τὸ δὲ ζῷον, ὁ ἐλέφας, χρήσιμον εἰς τὰς μάχας, ἐγνώσθη τοῖς Ἕλλησι κυρίως ἐπὶ τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτε οἱ ἐπίκουροι τῶν Περσῶν Ἰνδοὶ ἔφερον καί τινας ἐλέφαντας μεθ' ἑαυτῶν (Ἀρρ. Γ, 8.—Παυσ. Α, 12, 4). Ἐξ Ἰνδιῶν δ' ἔπεμψεν ὁ Ἀλέξανδρος 200 εἰς τὴν Καρμανίαν, καὶ παρεδέχθη αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν στρατόν του, καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων ἀπετέλουν αὐτοὶ τὴν κυριωτέραν δύναμιν τοῦ στρατοῦ, δι' ὃ καὶ πᾶσαι αἱ φατρίαι ἐπροσπάθουν νὰ περιποιῶνται τὸν ἐν τῇ Ἰνδικῇ σατράπην Εὔδημον, ὅστις ἐπρομήθευε τὰ θηρία. Εἰς τὴν ἐν Ἰψῷ μάχην εἶχεν ὁ Σέλευκος 400—480 ἐλέφαντας. Ἦν δ' ἐν ταῖς μάχαις εἷς πρὸ πάντων ὁ ἡγούμενος, καὶ τοῦτον μάλιστα ἠγωνίζοντο νὰ φονεύσωσιν οἱ ἀντίπαλοι (Διόδ. ΙΗ, 33). Ἡ πλήρης πανοπλία τοῦ ζῴου συνίστατο εἰς πύργον ὃν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ νώτου, ἐγκλείοντα τέσσαρας τοξότας. Μετὰ ταῦτα προσετέθη αὐτοῖς καὶ προμετωπίδιον, κεκοσμημένον ἐνίοτε διὰ λόφου πτερῶν. Κατὰ Πολύαινον, εἰς ἄμυναν κατὰ τῶν ἐλεφάντων οἱ ἀντίπαλοι ἔχριον χοίρους διὰ πίσσης, καὶ ἀνάπτοντες αὐτοὺς, τοὺς ἔρριπτον κατὰ τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες τρομάζοντες ἐκ τῶν φλογῶν καὶ τῶν κραυγῶν τῶν βασανιζομένων ζῴων, ἐστρέφοντο κατὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν· δι' ὃ καὶ ὁ Ἀντίγονος διέταξε τοῖς Ἰνδοῖς νὰ τρέφωσι πάντοτε χοίρους μετὰ τῶν ἐλεφάντων, ἵνα οὕτοι συνηθίζωσιν εἰς τὴν παρουσίαν αὐτῶν. Καὶ τῶν Ῥωμαίων δὲ τὸ ἱππικὸν ἐτράπη πρὸ τῶν ἐλεφάντων τοῦ Πύρρου, καὶ περιέφερεν εἰς σύγχυσιν καὶ τὸ πεζικὸν (Liv. Ep. XIII. 7)· καὶ μετεχειρίσθησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοὺς κατὰ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος (Liv. XXXI, 36), ἀλλ' ὁριστικῶς δὲν τοὺς παρεδέχθησαν, καὶ μόνον οἱ αὐτοκράτορες τοὺς εἶχον ἵνα ἐνίοτε σύρωσι τὸ ἅρμα των.

**'Ελεφήνωρ,** υἱὸς τοῦ Χαλκώδοντος, ἡγεμὼν τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀβάντων, ἐξεστράτευσε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀγήνορος (Ὅμ. Ἰλ. Β, 540. Δ, 462).

**'Ελίκη,** 1) ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Ἀχαΐας, ἐλέγετο ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Ἴωνος, εἶχε, 12 στάδια ὑπὲρ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σελινοῦντος, ναὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, τὸ ἀρχαιότατον τῶν Ἀχαιῶν ἱερὸν (Ὅμ. Ἰλ. Β, 575. Θ, 203). Ἐπὶ μεγάλου σεισμοῦ, τῷ 373 π. Χ., κατεποντίσθη διὰ νυκτὸς καὶ ἐξηφανίσθη (Παυσ. Ζ, 24. — Διόδ. ΙΕ, 24. —Στρβ.), ὡς καὶ ἡ ἀπώτερον τῆς θαλάσσης κειμένη Βοῦρα, ἥτις ὅμως μετὰ ταῦτα ἀνεκαινίσθη.—2) ἴδ. Ἀστερισμοί.

**'Ελικὼν,** ἡ περίπυστος διαμονὴ τῶν Μουσῶν μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὄρος εἰς τὰ Ν τῆς Βοιωτίας, 1570μ ὑψηλὸν, κατάφυτον καὶ συσκίους καὶ τερπνὰς ἔχον κοιλάδας, κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρήσιμα μόνον καὶ οὐδὲν ἐπιβλαβὲς τρέφον φυτὸν, καὶ διαρρεόμενον ὑπὸ τῆς πηγῆς Ἀγανίππης, καὶ τῆς τοὺς ποιητὰς ἐμπνεούσης Ἱπποκρήνης, ὑφ' ἣν ἐξετείνετο τὸ τέμενος τῶν Μουσῶν, κατάκοσμον ὑπ' ἀγαλμάτων τῶν ἀρίστων καλλιτεχνῶν (Παυσ. Θ, 29—31).

**'Ελίμεια, 'Ελιμειώτις,** χώρα Μακεδονικὴ, πρὸς Ν διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Ἀλιάκμωνος, καὶ ἔχουσα πόλιν Ἑλύμαν (Ἀρρ. Α, 7, 6.—Θουκ. Β, 99. —Στρβ. Ζ, 326).

**'Ελισσὼν,** ποταμὸς τῆς Ἀρκαδίας ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀλφειὸν, παρ' ᾧ ἡ Μεγαλόπολις (Παυσ. Β, 12, 2. Ζ, 1).

**Ἑλλάνικος,** συγγραφεὺς ἐκ Μυτιλήνης, γεννηθεὶς τῷ 480 π. Χ., ζήσας 85 ἔτη, ἄρα μέχρι τοῦ 395. Τῶν συγγραμμάτων του σώζονται 28 τίτλοι, καί τινα ἀποσπάσματα. Ἔγγραψε δὲ α') γενεαλογικά· Δευκαλιώνειαν, Φορωνίδα, Ἀτλαντιάδα, Τρωϊκά. β') χρονογραφικά· Ἀτθίδα μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, Αἰολικὰ ἢ Λεσβικά, Περσικά. γ') χρονολογικά· ἱερείας τῆς Ἥρας, Καρνεονίκας. Τὰ δὲ λοιπὰ δὲν κρίνονται γνήσια. Ὁ Στράβων (I, 451) θεωρεῖ αὐτὸν ὡς οὐχὶ λίαν ἀξιόπιστον.

**Ἑλλανοδίκαι,** ἴδ. Ὀλύμπια.

**Ἑλλὰς,** κατ' ἀρχὰς πόλις καὶ χώρα Θεσσαλικὴ μεταξὺ Ἐνιπέως καὶ Ἀσωποῦ, ἡ ἕδρα τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Β, 683. Ι, 395. Ὀδ. Λ, 496), ὅθεν τὸ ὄνομα ἐξετάθη κατὰ πᾶσαν τὴν ἐκτὸς τῆς Πελοποννήσου (Ὀδ. Α, 344, Ο, 80), καὶ τέλος, κυρίως ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐπὶ πᾶσαν τὴν ὑφ' Ἑλλήνων κατοικουμένην. Ὅρια δ' εἶχε τότε ΒΔ. τὴν Ἰλλυρίαν, Β. τὴν Μακεδονίαν, Δ. τὸ Ἰόνιον, καὶ Ν. καὶ Α. τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, καὶ περιελάμβανε τὴν Στερεὰν ἢ κυρίως Ἑλλάδα, ὀρεινὴν, μεταξὺ τοῦ Ἀμβρακικοῦ, Μαλιακοῦ, Κορινθιακοῦ καὶ Σαρωνικοῦ κόλπου· τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὰς παρακειμένας νήσους. Τὸ πρὸς Β. ὅριον ἀπετέλουν ὄρη μὴ συνεχῆ, τὰ Κεραύνια ἢ Ἀκροκεραύνια, μεθ' ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, καὶ Α. ὁ Ὄλυμπος, ἕδρα τῶν θεῶν καὶ κέντρον τῆς γῆς καθ' Ὅμηρον. Μετ' αὐτὴς δὲ συνέχονται, διὰ τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν χωριζόμενα, τὸ ὄρος Ὄσσα καὶ Πήλιον, ΝΑ παρὰ τὴν ἀκτὴν παρατεινόμενα μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Σηπίας. Τὸ μεταξὺ δ' Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας ὅριον ἀποτελεῖ ὁ Πίνδος οὗ τὰ Β ἐκαλοῦντο Λάκμων καὶ Τύμφη, διαιρῶν τὰ πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ τὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖον ῥέοντα ὕδατα. Ἐκπέμπει δὲ πρὸς Α τὴν 1700μ. ὕψος ἔχουσαν Ὄθρυν, ἥτις διαιρεῖ τὸν Μαλιακὸν κόλπον τοῦ Παγασαίου, καὶ Ν. συνέχεται μετὰ τοῦ Τυμφρηστοῦ καὶ τοῦ Βωμίου ἐν Αἰτωλίᾳ. Ἡ Οἴτη πρὸς Ἀ., τὴν νοτίαν ὄχθην τοῦ Σπερχειοῦ παρακολουθοῦσα, ἀποτελεῖ, κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ, τὸ ἱστορικὸν, σήμερον ἐν μέρει συγχωσθὲν, στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ συνέχεται μετὰ τῆς Κνημίδος, τοῦ Καλλιδρόμου, τοῦ Πτώου, τοῦ Μεσσαπίου, παρατεινόντων πρὸς μεσημβρίαν τὴν ἀνατολικὴν ἀκτήν. Ἐν Βοιωτίᾳ δὲ, πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον χωροῦσιν ὁ Παρνασσὸς, ὁ Ἑλικὼν, ὁ Κιθαιρὼν, καὶ ἐν Ἀττικῇ ὑψοῦται ὁ Πάρνης, ὁ Βρυλησσὸς (ἢ Πεντελικὸν) καὶ ὁ Ὑμηττός. Μετὰ τοῦ Πίνδου δ' ἑνοῦνται καὶ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας τὰ ὄρη, ὁ Κόραξ, Ταφίασσος, Ἀράκινθος, ἡ Χαλκίς. Προφανῶς δὲ συνδέονται μετὰ τῶν ὀρέων τῆς Στερεᾶς γεωλογικῶς καὶ αἱ νῆσοι. Ἡ Ἀστυπαλαία ἀνήκει ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Κὼς ἤδη εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἡ Εὔβοια, ἡ Ἄνδρος, ἡ Τῆνος, ἡ Μύκονος ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ὄθρυν, ἡ δὲ Κέως, ἡ Σῦρος, ἡ Πάρος, ἡ Νάξος, ἡ Ἀστυπαλαία εἰσὶ, διὰ τοῦ Σουνίου, ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἄλλης σειρᾶς. Ἀνεξάρτητα δ' ἐκείνων εἰσὶ τὰ ὄρη τῆς Πελοποννήσου, διότι τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ Ἰσθμοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰ 80 μέτρα. Βορείως αὐτοῦ ἐν Μεγαρίδι κεῖνται τὰ Ὄνεια καὶ τὰ Γεράνεια ὄρη. Ἡ δὲ Πελοπόννησος, πλὴν ὀρεινῶν τινων ἀκρωτηρίων, περιέχει κατὰ πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν, ἰδίως κατὰ τὰς ΒΑ., ἀλλεπάλληλα, ἀπ' ἀλλήλων ὅμως διασχιζόμενα ὄρη, τὴν Κυλλήνην, τὸν Ἐρύμανθον ἐν Ἀρκαδίᾳ μετὰ πολλῶν διακλαδώσεων, τὸ Ἀραχναῖον μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Παρθένιον, τὸν Πάρνωνα Ἀ. τῆς Ἀρκαδίας, καὶ Ν. τὸν Μαίναλον, τὸν Ταΰγετον. Ἰδίως κατὰ τὰ Ἀ. τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχουσι



πεδία πανταχόθεν ὑπὸ ὀρέων περιβαλλόμενα, καὶ λίμνας οὐ σπανίως ἀποτελοῦντα, ὡς ἐν Θεσσαλίᾳ Β. τῆς Ὄθρυος ἡ μεγάλη Βοιβηὶς λίμνη, ἐν Βοιωτίᾳ ἡ Κωπαὶς, ἐν Ἀρκαδίᾳ ἡ Στυμφαλὶς, ὁ Φενεὸς, καὶ τὰ πεδία τῆς Τεγέας, τῆς Μαντινείας. Ἐν δὲ τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι τοιοῦτο παράδειγμα παρέχει μόνη ἡ λίμνη τῶν Ἰωαννίνων. Ἀκρωτήρια δὲ, πλὴν τῶν δύο προμνημονευθέντων, τοῦ Ἀκροκεραυνίου καὶ τῆς Σηπίας, ἄξια μνείας εἰσὶν ἐν Ἑλλάδι τὸ Ἀντίρριον, τὸ μετὰ τοῦ Ῥίου τῆς Πελοποννήσου ἀποτελοῦν τὴν στενὴν δίοδον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τὸ Σούνιον, ἐσχάτη ἄκρα τῆς Ἀττικῆς, ἡ Ἥρα Ἀκραία, δυτικὴ ἄκρα τοῦ Ἰσθμοῦ, αἱ Ὀλμιαὶ αὐτόθι. Ἐν τῇ Πελαποννήσῳ πρὸς Β ὁ Ἄραξος, τὸ Ῥίον, τὸ Δρέπανον, ΒΔ ἄκρα τῆς Πελοποννήσου, τὸ Σπειραῖον, ἀπέναντι τῆς Ν ἀκτῆς τῆς Σαλαμῖνος· Νοτίως ὁ Μαλέας, τὸ Ταίναρον, τὸ νοτιώτερον τῆς χερσονήσου, ὁ Ἀκρίτας. Πρὸς Δ., τὸ Κορυφάσιον, Κυπαρίσσιον, Ἰχθὺς (ν. Κατάκωλον), Χελωνάτας (ν. Κλαρέντζα). Ἐπὶ ἐκτάσεως περίπου 1130 τετραγ. μιλίων, ἔχει ἡ Ἑλλὰς 340 μιλίων ἀκτάς. Ποταμοὺς, ῥύακας καὶ χειμάρρους ἔχει μὲν πλείστους, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνύδρους, κατὰ τὸ θέρος ἀποξηρανομένους, καθ' ὅσον μάλιστα δὲν ἔχουσι μακρὸν ῥοῦν διὰ τὰς μικρὰς διαστάσεις τῆς χώρας. Ἀπὸ τοῦ Ἀκροκεραυνίου ἀκρωτηρίου ἀπέχει ὁ Θερμαϊκὸς κόλπος μόνον 35 μίλια, ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ ὁ Μαλιακὸς κόλπος μόνον 17, καὶ αἱ ἀκταὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς Πελοποννήσου, 12. Εἰσὶ δὲ τῶν ποταμῶν οἱ ἐπισημότεροι ὁ Πηνειὸς ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐκτάσεως 24 μιλίων· ὁ Σπερχειὸς αὐτόθι, 14 μ.· ὁ Ἀχελῷος μεταξὺ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, 26 μ. ὁ Εὔηνος ἐν Αἰτωλίᾳ, 12 μ. ὁ Κηφισσὸς ἐν Φωκίδι καὶ Βοιωτίᾳ, 10 μ. Ὁ Ἀσωπὸς, μεταξὺ Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, 8 μ. Ἐν δὲ Πελοποννήσῳ ὁ Ἀλφειὸς, ἐν Ἠλιδι, 16 μ. ὁ Εὐρώτας ἐν Λακωνίᾳ, 11 μ. ὁ Πάμισος ἐν Μεσσηνίᾳ, πάντων εὐρύτατος, ἀλλὰ μόνον 2 ½ μ., καὶ τοι δεχόμενος ὁμόρρους 8 μ. Καὶ αἱ Ἀθῆναι δύο μόνον εἶχον πηγάς. Ὡς ἡφαιστεία γῆ ἔχει πολλαχοῦ καὶ θερμὰ ὕδατα ἡ Ἑλλὰς, καὶ πολλάκις ὑπέστη καταστροφὰς ἐκ σεισμῶν. Τῶν λιμνῶν δ' αἱ κυριώτεραι ἦσαν ἡ Παμβώττις, Β τῶν Ἰωαννίνων ἐν Ἠπείρῳ πρὸς τῇ Δωδώνῃ· ἡ Βοιβηὶς ἐν Θεσσαλίᾳ· ἡ Ξυνιὰς, αὐτόθι· ἡ Κωπαὶς ἐν Βοιωτίᾳ· διρφοροι ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ· ἡ Στυμφαλὶς ἢ Μετώπα, ὁ Φενεὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ, παρέχουσαι πᾶσαι πλουσίας βοσκάς. Κόλποι δ' οἱ ἐπισημότεροι ἦσαν ὁ Παγασαῖος (Βόλου), ὁ Μαλιακὸς (Λαμίας), εἰς τὰ ΒΑ τῆς Ἑλλάδος· ὁ Σαρωνικὸς μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Ἀττικῆς, μετὰ τῶν κόλπων Ἐλευσῖνος καὶ Κεγχρεῶν· ὁ Ἀργολικὸς, ὁ Λακωνικὸς, ὁ Μεσσηνιακὸς, ὁ Κυπαρίσσιος, ὁ Χελωνάτας, ὁ Κυλλήνιος, οἱ 3 τελευταῖοι Β τῆς Πελοποννήσου· ὁ Κορινθιακὸς, ἐν ᾧ ὁ Κρισσαῖος (Γαλαξειδίου), ὁ τῆς Ἀντικύρας (Ἄσπρα σπήτια), ὁ Ἀλκυόνιος (ν. Λιβαδούρου)· ὁ Ἀμβρακικὸς (Ν. Ἄρτης)· ὁ Εὐβοϊκὸς πορθμὸς μετὰ τοῦ Ὀπουντίου κόλπου (Ἀταλάντης)· ὁ Εὔριπος, μεταξὺ Στερεᾶς καὶ Εὐβοίας. Τὸκλῖμα ἐθαυμάζετο ἤδη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (Ἡρ. Γ, 106)· διαφέρει δ' ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ ὕψος τοῦ ἐδάφους ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ τὸν χειμῶνα λευκαίνονται μὲν αἱ κορυφαὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, ἀλλ' εἰς τὰ ταπεινότερα ἐπέρχεται μόνον «ἀθέσφατος ὄμβρος,» καὶ οὐ σπανίως ψυχρὸς ὁ βόρειος ἄνεμος. Προϊόντα δ' εἶχε παντοῖα ἡ Ἑλλὰς, ἰδίως ἐξαίρετον μάρμαρον. Εὐγενῆ μέταλλα παρῆγον τὸ Λαύρειον, ἡ Σίφνος, ἡ Θάσος, χαλκὸν ἡ Εὔβοια, σίδηρον αὐτὴ καὶ ἡ Λακωνία· φυτὰ πάντα τὰ τῶν νοτίων κλιμάτων, ἰδίως ἐλαίας, ἀμπέλους καὶ δημητριακοὺς καρποὺς, ἀλλὰ τούτους, διὰ τὴν

σπάνιν τῶν πεδιάδων, οὐχὶ ἐπαρκεῖς, ὥστε ἀνεπλήρουν τὴν ἔλλειψιν ἡ Θρᾴκη, αἱ χῶραι τοῦ Εὐξείνου καὶ ἡ Αἴγυπτος. Ζῷα ἄφθονα ἦσαν τὰ ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων, ὁμοίως καὶ ἰχθύς· ἄγρια δὲ θηρία ἦσαν σπάνια, καὶ λέοντες μνημονεύονται μόνον ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις (Ἡρδ. Ζ, 126). Αἱ δ' ἀκρίδες ἦσαν τοῦ τόπου πληγή. Ἡ Βόρειος Ἑλλὰς περιεῖχε Β τὴν Ἤπειρον, Α. τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ὑπὸ ταύτας ἐκ Δ πρὸς Α τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν, τὴν χώραν τῶν Ὀζολαίων Λοκρῶν, τὴν Δωρίδα, τὴν Ἐπικνημιδίαν καὶ Ὀπουντίαν Λοκρίδα, τὴν Φωκίδα, Βοιωτίαν, Μεγαρίδα καὶ Ἀττικήν. Ἡ Πελοπόννησος τὴν Κορινθίαν, Σικυωνίαν, Φλιασίαν, Ἀχαΐαν, Ἠλείαν, Μεσσηνίαν, Λακωνίαν, Ἀργολίδα καὶ Ἀρκαδίαν. — Νῆσοι δ' ἦσαν ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει ἡ Κέρκυρα, ἡ Λευκάς, Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ζάκυνθος, Κύθηρα· ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ ἡ Καλαυρία, Αἴγινα, Σαλαμίς· ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἡ Εὔβοια, καὶ βορειότερον ἡ Λῆμνος, Σαμοθρᾴκη, Θάσος· αἱ Κυκλάδες περὶ τὴν Δῆλον· ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει ἡ Κρήτη. — Ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος μνημονεύονται οἱ Πελασγοί, ὧν ἐπώνυμος ἔμεινε μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ Πελασγιῶτις· καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐχαρακτηρίζοντο ἔτι ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις καὶ οἱ τὴν βορείαν παραλίαν τοῦ Αἰγαίου οἰκοῦντες. Ἐξετείνοντο δὲ καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἔνθα καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμεινε τὸ ὄνομα παρὰ τοῖς Τυρρηνοῖς. Λέγονται δ' ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι κατοικοῦντες καὶ, πιθανῶς κλάδοι τῆς αὐτῆς πελασγικῆς ῥίζης, Κᾶρες, Λέλεγες εἰς τὰς νοτίας καὶ δυτικὰς παραλίας τὴν Λακωνίαν, Μεσσηνίαν, Ἦλιδα, Αἰτωλίαν, Λοκρίδα, Φωκίδα, Εὔβοιαν, καὶ συγχρόνως Καύκωνες ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ, Ὕαντες, Ἄβαντες, Ἄονες ἐν Φωκίδι, Βοιωτίᾳ, Εὐβοίᾳ· οἱ δὲ περὶ τὴν Δωδώνην ἐν Ἠπείρῳ Ἕλληνες ἐλέγοντο Γραικοί. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς Ἑλλάδος ὅμως διέκρινον ἀφ' ἑαυτῶν οἱ Ἕλληνες τοὺς τοῦ κοινοῦ κέντρου μᾶλλον μεμακρυσμένους, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς καὶ δι' ἐπιμιξίας μετ' ἄλλων λαῶν εἰς ταπεινοτέραν βαθμίδα ἀναπτύξεως ἱσταμένους ὁμοφύλους αὐτοῖς, ὡς τοὺς Ἠπειρώτας, τοὺς Μακεδόνας, τοὺς Ἰλλυριούς, τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Πελασγούς, κτλ. Συνετέλεσε δὲ καὶ ἡ Δωρικὴ εἰσβολὴ καὶ ὁ ἐν Δελφοῖς ἀμφικτυονικὸς δεσμὸς τῶν πόλεων εἰς τὸ νὰ ἐντείνῃ βαθμηδὸν ἐπὶ πάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς τὴν ἐπωνυμίαν τῶν Ἑλλήνων. Πρὶν δ' ἡ οὕτω γενικῶς κληθῶσι, γνωστὰ ἦσαν ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων κατὰ τόπους διάφορα φυλῶν ὀνόματα, α) τῶν Ἀρκάδων καὶ Κυνουρέων· β) τῶν Δαναῶν ἐν Ἄργει, μέχρι τοῦ νῦν παραμεῖναν· γ) τῶν Ἰώνων (ἸαFόνων), ἐν πάσῃ τῇ Ἀσίᾳ τοὺς Ἕλληνας ἐμφαῖνον, ἐπικρατοῦν δ' ἐν Ἀττικῇ, ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· δ) τῶν Καδμείων ἐν τῇ Ν. Βοιωτίᾳ, καὶ Τυρρηνῶν Πελασγῶν καλουμένων. Βορείως δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ὠνομάζοντο Ἕλληνες, πλὴν τῶν Θεσσαλῶν Πελασγῶν, περιλαμβανόντων Αἱμονιεῖς, Μάγνητας, Δρύοπας, Δόλοπας, Περραιβοὺς κλ., προσέτι αἱ φυλαὶ τῶν ε) Δωριέων, πρῶτον τὸν Ὄλυμπον, εἶτα τὴν Οἴτην οἰκούντων καὶ τὸν Παρνασσόν· στ) Ἀχαιῶν, Ν τῆς Θεσσαλίας, ὅθεν εἰσήλασαν εἰς τὴν Πελοπόννησον (Ἄργος, Λακωνίαν, Πίσαν παρ' Ἀλφειῷ)· ζ) Αἰολέων, τῶν καλουμένων Μινυῶν, ἐν Δ τῆς Θεσσαλίας, εἶτα δ' ἐκεῖθεν κατελθόντων εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Ἑλλάδος, εἰς Βοιωτίαν, Λοκρίδα, Φωκίδα, Αἰτωλίαν, Ἀκαρνανίαν. — Ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ 1014 μεγάλης τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν μετακινήσεως, ἀλλοία ἐγένετο ἡ αὐτῶν διαίρεσις καὶ ἐγκατάστασις, οἵα παρέμεινε καὶ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων· ἤτοι Θεσσαλοί, ἐξ Ἠπείρου προερχόμενοι, κατέλαβον τὴν κατ' αὐτοὺς κληθεῖσαν χώραν· ἐκεῖθεν δ' Αἰολεῖς Βοιωτοὶ εἰσήλασαν εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς κληθεῖσαν Βοιωτίαν· οἱ δ' Αἰτωλοὶ ἀπῆλθον πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῖς Ἐπειοὺς εἰς Ἦλιδα· οἱ Δωριεῖς κατέλαβον τὰ Ν καὶ Α τῆς Πελοποννήσου ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ Δρύοπες, καὶ ἐξετάθησαν μέχρι Κρήτης. Ὅσοι τῶν Ἀχαιῶν ἐξεβλήθησαν τῶν ἰδίων οἰκήσεων ὑπὸ τῶν Δωριέων, κατέλαβον τὴν Β Ἰωνικὴν παραλίαν τῆς Πελοποννήσου, καὶ προσέτι μετῴκησαν εἰς Λέσβον, καὶ εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἵδρυσαν Αἰολικὰς ἀποικίας. Οἱ δ' ἐξωσθέντες Ἴωνες τῆς Πελοποννήσου κατέλαβον τὴν Εὔβοιαν, τὰς πλείστας τῶν Κυκλάδων, καὶ μετ' ἄλλων Αἰολοπελασγῶν τὴν Λυδικὴν παραλίαν, ἰωνικὰς ἀποικίας ἐκεῖ ἐγκαταστήσαντες. — Μεγάλη δ' Ἑλλὰς ἐκλήθη (τὸ πρῶτον ὑπὸ Πολυβίου) ἡ μεσημβρινὴ Ἰταλία, ἡ Λευκανία, κατωτέρω τοῦ ποταμοῦ Σιλάρου, ὡς ὑπὸ πλείστων οἰκουμένη Ἑλλήνων, ἰδίως περὶ τὸν κόλπον τοῦ Τάραντος εἰς τὰς πόλεις Ποσειδώνιον (Pæstum), Βελίαν (Ἠλείαν), Θουρίους, Μεταπόντιον, Ἡρακλειόπολιν. Ὁ δὲ Στράβων περιλαμβάνει εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὴν Σικελίαν.



**Ἑλλέβορος,** φυτὸν χρησιμεῦον ὡς φάρμακον. Ὁ μέλας ἐβλάστανεν εἰς τὴν Οἴτην, ὁ δὲ λευκὸς, ὡς ἐμετικὸν μάλιστα χρήσιμος, πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἀντίκυραν (Στρβ. Θ, 418). Ἐπιστεύετο δ' ὅτι ἐθεράπευε καὶ τὴν παραφροσύνην, δι' ὃ καὶ πολλὴ ὑπῆρχε ζήτησις αὐτοῦ ἐν Ἀντικύρᾳ.

**Ἕλλη,** ἴδ. Ἀθάμας.

**Ἕλλην,** ἴδ. Δευκαλίων.

**Ἑλληνοταμίαι,** ἀρχὴ ἐν Ἀθήναις, πρὸς εἴσπραξιν τῶν συμμαχικῶν φόρων (ἴδ. Συμμαχία), συμποσουμένων τὸ πρῶτον εἰς 460 τάλαντα ἐτησίως, ἐπὶ δὲ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἀναβιβασθέντων εἰς 1300. Διεῖπον δὲ τὸ ἐν Δήλῳ κατατεθειμένον συμμαχικὸν ταμεῖον, μετατεθὲν τῷ 460 π. Χ., προτάσει τῶν Σαμίων, εἰς Ἀθήνας.

**Ἑλλήσποντος,** ὁ πορθμὸς ὁ διαιρῶν τὴν Θρᾳκικὴν Χερσόνησον ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ἰδίως τῆς Τρωάδος. Ἐπιστεύετο δ' ὅτι ὠνομάσθη κατὰ τὴν Ἕλλην, θυγατέρα τοῦ Ἀθάμαντος καὶ τῆς Νεφέλης, πεσοῦσαν ἀπὸ τοῦ κριοῦ ἐφ' οὗ ἔφευγεν εἰς τὴν Κολχίδα καὶ πνιγεῖσαν ἐνταῦθα, δι' ὃ καὶ ὑπ' Αἰσχύλου (Πέρσ. 69) λέγεται πορθμὸς Ἀθαμαντίδος Ἕλλης. Τὸ στενώτερον σημεῖον τοῦ πορθμοῦ ἐστὶ 7 σταδίων (1350ᵘ), μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου, ἔνθα λέγεται ὅτι διενήχετο αὐτὸν ὁ Λέανδρος. Καὶ ἡ πέριξ χώρα δὲ, μάλιστα ἡ κατ' Ἀσίαν, Ἑλλήσποντος ἐλέγετο (Θουκ. Β, 9. — Ξεν. Ἑλλ. Α, 7, 2), καὶ Ἑλλησποντίας, εἰς ἐκεῖθεν πνέων ἄνεμος (Ἡρδ. Ζ, 188).

**Ἕλλοι,** ἴδ. Ζεύς.

**Ἐλλύχνιον, ἢ θρυαλλὶς,** τὸ φωτύλλιον τοῦ λύχνου, συνιστάμενον ἐξ ἐντεριώνης φυτοῦ, ἢ χονδρῶν κλωστῶν, ἢ παπύρου (Πολδ. Ι).



**Ἑλλώτια,** ἑορτὴ ἀγομένη ἐν Κρήτῃ τῇ Εὐρώπῃ (ἴδ.), καὶ ἐν Κορίνθῳ τῇ Ἀθηνᾷ, ἐκ τοῦ Ἑλλωτὶς, σημαίνοντος μέγαν μυρσίνης στέφανον (Ἡσύχ. — Μ. Ἐτυμ.).

**Ἕλος,** 1) ἐν Λακωνίᾳ, πόλις παράλιος ἐπὶ Ὁμήρου («ἔφαλον πτολίεθρον,» Ἰλ. Β, 584), παρακμάσασα ἴσως διὰ τὸ ἑλῶδες τοῦ τόπου. Ἐπὶ Στράβωνος (Η, 363), ἦν χωρίον, ἐπὶ Παυσανίου (Γ, 22, 3), ἐν ἐρειπίοις. Τῆς πόλεως ταύτης ἐπώνυμοι νομίζονται οἱ Εἵλωτες. — 1) Χωρίον ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Στράβωνος (Ζ, 350) ἄγνωστον.

**Ἕλωρος,** ἀρχαία ὀχυρὰ πόλις εἰς τὴν Α. παραλίαν τῆς Σικελίας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, μεταξὺ Συρακουσῶν καὶ τοῦ Παχύνου ἀκρωτηρίου, θέσις τόσον ὡραία, ὥστε ἐκαλεῖτο «τὰ Ἑλώρια Τέμπη» (Ἡρδ. Ζ, 154. — Πίνδ. Νεμ. Θ, 40).

**Ἐμβάτης,** ἡ ἡμιδιάμετρος τῆς βάσεως τοῦ κίονος εἰς τὴν νεωδομίαν χρησι-

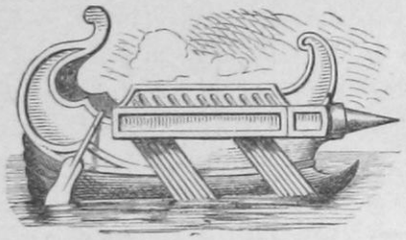
μούσα εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας ὡς μονὰς τοῦ μέτρου τῆς ὅλης οἰκοδομῆς (ἴδ. Κίων).

**'Εμβατήριος,** ὕμνος γεγραμμένος ἐν ἀναπαίστοις στίχοις διὰ τὸν στρατὸν χωροῦντα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ (Τυρτ. 'Αποσπ. 1Ε, ΙΣΤ), καὶ ἡ δι' αὐτὸν μουσικὴ ἐπ' αὐλῶν ὀξυτόνων, αὐλοῖς ἐμβατηρίοις. Οὕτως ἐλέγετο καὶ θυσία τελουμένη κατὰ τὸν ἐπιβιβασμὸν εἰς τὰ πλοῖα.

**'Εμβλημα,** 1) κόσμημα μετάλλινον, ἐπικολλώμενον εἰς μετάλλινον ἀγγεῖον.—2) Λιθάρια ἐντιθέμενα πρὸς σύνθεσιν τοῦ ψηφιδωτοῦ. — 3) ὕφασμα ἐντιθέμενον εἰς τὰ ὑποδήματα, ὑπὲρ τὸ πέλμα, πρὸς προφύλαξιν τῶν ποδῶν ἀπὸ ὑγρασίας.

**'Εμβόλιον,** παρέκβασις ἐν τοῖς λόγοις. 'Επὶ Ῥωμαίων, εἰς τὸ θέατρον, ἡ μεταξὺ δύο δραμάτων παρεμβολὴ μικρᾶς τινος κωμῳδίας ἢ ὀρχήσεως.

**'Εμβολον, ἢ ἔμβολος** (ὁ), πᾶν ὄργανον ὀξύ, κατεσκευασμένον ἵνα τρυπᾷ·



ἰδίως τὸ προέχον ὑπὸ τὴν πρῴραν τῶν τριήρεων, εἰς προσβολὴν τῶν ἐχθρικῶν πλοίων. 'Εν Ῥώμῃ τὸ βῆμα τῶν ῥητόρων ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐπειδὴ ἐκοσμεῖτο ὑπὸ τοιούτων ἐμβόλων (κυριευθέντων ἐπὶ τῶν Βόλσκων τοῦ Κιτίου Liv. VII, 14), ἐκαλεῖτο οἱ ἔμβολοι (Rostra) (Πολύβ. ΣΤ, 53, 1). Ὡς ἐκ τοῦ σχήματος ἐλέγετο οὕτω καὶ ἡ σφηνοειδὴς παράταξις τῶν στρατιωτῶν (Ξεν. 'Ελ. Ζ, 5, 22).

**'Εμεσα,** πόλις ἐν Συρίᾳ, Α τοῦ 'Ορόντου, πατρὶς τοῦ 'Αλεξάνδρου Σεβήρου, εἶχε λαμπρὸν ναὸν τοῦ 'Ηλίου, οὗ ἱερεὺς ἦν ὁ 'Ηλιογάβαλος ('Ηρωδιαν. Ε, 3).

**'Εμμαοῦς,** ἴδ. Νικόπολις.

**'Εμμέλεια,** ἡ ὄρχησις τῶν τραγικῶν χορῶν, σεμνὴ καὶ σοβαρά, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κωμικὸν Κόρδακα καὶ τὴν σατυρικὴν Σίκιννιν. Ἦν δὲ συγχρόνως καὶ ἐκφραστικὴ τῶν ἀδομένων ἐννοιῶν, κατ' ἐπίνοιαν, ὡς λέγεται, πρώτου τοῦ Τελέστου, χορευτοῦ τοῦ Αἰσχύλου. Τρόπος τῆς ἐμμελείας ἦν ὁ ξιφισμός, ὅτε ὁ χορὸς εἰς πολεμικὰ ἄσματα εἴτε εἵλκε τὰ ξίφη, εἴτε ἐμιμεῖτο τὴν ξιφασκίαν διὰ τῶν χειρῶν.

**'Εμμενίδαι,** ἀρχαῖον γένος ἐν Γέλᾳ καὶ 'Ακράγαντι, ἀξιοῦν ὅτι κατήγετο ἐκ Πολυνείκους. Κρημνίσαντες τὸν τύραννον Φάλαριν, ἀνέλαβον αὐτοὶ τὴν ἀρχὴν ἐν 'Ακράγαντι τῷ 550 π. Χ. Θήρων, ὁ ἐπισημότατος ἐξ αὐτῶν (488—472), μετέσχε τῆς ἐν Ἱμέρᾳ νίκης· ὁ ὡμὸς υἱὸς αὐτοῦ ὅμως, ὁ Θρασυδαῖος, ἀπεβλήθη τῷ 470. Συγγενὴς καὶ φίλος αὐτῶν ἦν ὁ Πίνδαρος (Πινδ. 'Ολ. Β, 5. Γ, 38).

**'Εμμηνοι,** δίκαι ἐν 'Αθήναις αἱ κατεπείγουσαι, ὧν ἡ ἀπόφασις ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῇ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἐμπορικαί, αἱ ἐρανικαί, αἱ μεταλλικαί, αἱ πρικὸς (Δημοσθ. 'Απατούρ. ΚΓ. 'Αλων. 1Β).

**'Εμπασις,** δωριστὶ ἡ ἔγκτησις, τὸ ξένοις χορηγούμενον δικαίωμα τοῦ ἔχειν κτήματα.

**'Εμπεδοκλῆς,** φιλόσοφος, ἐξ ἐπισήμου καὶ πλουσίας οἰκογενείας τοῦ 'Ακράγαντος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 490 π. Χ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέτων συνετέλεσε τῷ 470 εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ τυράννου Θρασυδαίου· αὐτὸς δέ, τῷ 444, ἀνέτρεψε τὴν ἀριστοκρατίαν, καὶ, ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀπέκρουσε τὸν προσενεχθέντα αὐτῷ θρόνον, καὶ καθιέρωσε τὴν δημοκρατίαν. Ἅπαξ μόνον μετέβη εἰς τὸ Θούριον· ἄλλως δὲ φαίνεται ὅτι ἔμεινε σταθερῶς εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του μέχρι λίαν προβεβηκυίας ἡλικίας, ὅτε τοῦ δήμου δυσμενοῦς καταστάντος πρὸς αὐτόν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ οἱ ἐχθροί του κατώρθωσαν νὰ τῷ ἀποκλείσωσι τὴν ἐπιστροφήν, ὥστε ἀπέθανεν ἐν τῇ ξένῃ περὶ τὸ 430 π. Χ., καὶ κατά τινας ὁ τάφος του ἐδείκνυτο εἰς τὰ Μέγαρα. Ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ὡς ἔξοχος πολιτικός, φιλόσοφος, φυσιοδίφης, ἰατρός, ποιητὴς καὶ ῥήτωρ ἐκτιμώμενος, ἐθεωρεῖτο καὶ ὡς τοῖς θεοῖς φίλος καὶ θαυματουργός, καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ὡς ἥρως. Παντοῖοι δὲ μῦθοι, ἔκ τε τοῦ πρὸς αὐτὸν θαυμασμοῦ τῶν φίλων του καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ καταδρομῆς τῶν ἐχθρῶν του προελθόντες, περιέβαλλον τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατόν του, καὶ μία τῶν διαδόσεων ἦν ὅτι, ἵνα πιστευθῇ ἡ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψις καὶ ἡ θεία καταγωγή του, ἐρρίφθη εἰς τὸν κρατῆρα τῆς Αἴτνης, ὅστις μετὰ ταῦτα ἐπρόδωσε τοῦτο, ἐξεμέσας ἓν τῶν σανδαλίων του. Κατ' ἄλλους δὲ πάλιν ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Τὰ συγγράμματά του πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ φιλοσοφικά, συνέταξεν ἐμμέτρως. Ὡς τὸ κυριώτερον μνημονεύεται τὸ περὶ φύσεως ἢ τὰ φυσικά, συγκείμενον ἐκ στίχων 2,000 εἰς 3 βιβλία, ὧν τὸ πρῶτον ἐπραγματεύετο τοὺς γενικοὺς κανόνας τοῦ εἶναι καὶ τὴν θεωρίαν τοῦ Παντός, τὸ δεύτερον τὴν εἰδικὴν τῶν ὄντων προαγωγήν, καὶ τὸ τρίτον τὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τὴν τῆς ψυχῆς διάπλασιν καὶ ἀνάπτυξιν. Οἱ καθαρμοὺς περιέχοντες 3,000 στίχοι ἐπραγματεύοντο ἠθικὰς θεωρίας. Τῷ ἀποδίδονται προσέτι λόγοι ἰατρικοί, ποίημα διδακτικὸν περὶ ἰατρικῆς· πλὴν τούτων δὲ καὶ τραγῳδίαι, ἀλλὰ τοῦτο ἀναποδείκτως· καὶ ἄλλα ἔργα πολιτικὰ καὶ ἱστορικά. Ἔγραψε δ' εἰς διάλεκτον Ἰωνικήν, καὶ τὸ ὕφος αὐτοῦ ἐκρίνετο ὡς σκληρὸν καὶ τραχύ. Διεσώθησαν δ' αὐτοῦ οὐκ ὀλίγα ἀποσπάσματα, εἰς ἃ διαφαίνεται ἀφθονία ἰδεῶν καὶ ζωηρότης εἰκόνων. Μαθητὴς λεγόμενος τοῦ 'Αναξαγόρου, τοῦ Παρμενίδου, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ 'Ηρακλείτου καὶ ἄλλων, ἢ τὰς θεωρίας αὐτῶν σπουδάσας, ἀπεπειράθη, ὡς φαίνεται, νὰ συνδυάσῃ τὴν Ἰωνικὴν φυσικὴν μετὰ τῆς 'Ελεατικῆς μεταφυσικῆς, ὡς καὶ μετὰ τῶν Πυθαγορείων ἀρχῶν περὶ ἁρμονίας. Κατ' αὐτὸν οὐδὲν παράγεται καὶ οὐδὲν ἀφανίζεται, ἀλλὰ μίξις μόνον ὑπάρχει, καὶ τῶν μεμιγμένων διάλυσις. 'Εν ἀρχῇ δ' ἦσαν τέσσαρα ῥιζώματα (στοιχεῖα ἢ βάσεις τοῦ παντός), ἃ οὕτω μυθικῶς ὀνομάζει· Ζεὺς ἀργής, Ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ' Ἀϊδωνεύς, Νῆστις θ' ἡ δακρυόεσσα, καὶ πλὴν τούτων δύο πλάττουσαι ἀρχαί, ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος. Ταῦτα δὲ τὰ ἓξ ὀνομάζει καὶ ψυχὰς καὶ θεούς, καὶ λέγει αὐτὰ ἀνέκαθεν συνδεδεμένα εἰς σφαῖραν, τὸν χρυσοῦν αἰῶνα, ὑπὸ μυθικὴν ἔποψιν, ἐφ' οὗ ἡ Κύπρις μόνη ἦρχεν ἐν τῷ κόσμῳ, πνευματικῶς μὲν δηλοῦντα τὴν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν καὶ ἑνότητα, τὸν ἀληθῆ θεόν, ὑλικῶς δὲ τὴν συνύπαρξιν τῶν στοιχείων, τὸ χάος. Τοῦ νείκους ἡ δύναμις παράγει τῶν στοιχείων κίνησιν καὶ διάστασιν· ἀλλ' ἡ φιλία συνδέει αὖθις αὐτὰ εἰς μορφὰς διαφόρους. 'Εκ τῆς προόδου κακῶς συντεθειμένων διαπλάσεων παράγονται τὰ ζῷα, ὧν ἡ ἀνωτάτη βαθμὶς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐν αὐτῷ ἐπικρατεῖ τὸ πῦρ καὶ ἡ φιλία. Ὡς ἕνωσις δὲ πάντων τῶν στοιχείων, ἡ ψυχὴ μετὰ πάντων συνδέεται, καὶ τὸ γινώσκειν καὶ νοεῖν ἔγκειται εἰς τὰς αἰσθήσεις, καὶ ἡ νόησις ἐστὶν αἴσθησις. Ἀλλὰ καὶ ἀνωτέραν τινὰ πνευματικὴν βαθμίδα παραδέχεται, διότι μνημονεύει καί τινα τρίτην δύναμιν, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐσωτερικὴ τάσις τοῦ ὁμοίου πρὸς τὸν ὅμοιον, ἀνωτάτη ἀρχή, τὴν ἀλληλοδιάδοχον ἐνίκησιν τῶν ἀντιμαχομένων δυνάμεων ἐπιφέρουσα, ὁ δίκαιος λόγος, συναγωνιζόμενος τῇ φιλίᾳ, ὃν καὶ Μοῦσαν καλεῖ. Ἡ δ' ἠθικὴ αὐτοῦ θεωρία στηρίζεται ἐπὶ νόμου αἰωνίου καὶ γενικοῦ, ὃν λέγει ἀνάγκην, ἐπικρατοῦντα πανταχοῦ, διὰ τοῦ ἀέρος καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ. Παραδέχεται συγχρόνως καὶ εἶδος Πυθαγορείου ἀσκητικῆς διαίτης, ἵνα ἡ δι' ἐγκλημάτων μολυνομένη ψυχή, καθαρισθεῖσα, αἴρηται αὖθις εἰς τὴν πρώτην θέσιν αὐτῆς, πρὸς ὃ συντελεῖ καὶ ἡ διὰ ζῴων καὶ φυ-

τῶν μετεμψύχωσις. Ἀλλ' ἐνταῦθα δύσκολος ἐστίν, ὑπὸ τὸ ποιητικὸν ἔνδυμα, ἡ διάγνωσις τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφικῆς ἐννοίας, διότι πλὴν τῆς ψυχῆς μνημονεύονται καὶ δαίμονες, ἀποσπώμενοι τῆς σφαίρας καὶ ἐξοριζόμενοι, καὶ πρὸς τοῖς ἀνωτέρω μνημονευθεῖσι θεοῖς, προσέτι καὶ ἡ τοῦ δημώδους θρησκεύματος.

**Ἐμπειρικοί,** ἡ ἰατρικὴ σχολή, ἥτις, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἱπποκράτους, ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς πείρας, ἀντὶ, ὡς οἱ δογματικοί, νὰ θέλῃ ἐπὶ γενικῶν θεωριῶν νὰ ἐποικοδομήσῃ τὴν τέχνην. Ἀλλ' ὅμως πολλάκις ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ παρεξέκλινον αὐτοὶ εἰς ἐπόψεις ὑλιστικὰς καὶ ἥκιστα ἐπιστημονικάς. Ἡ σχολὴ αὕτη διετηρήθη ἀπὸ τοῦ 280 π. Χ. μέχρι τοῦ 6ου αἰῶνος μ. Χ., ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Κώου. Ὁ ἔσχατος δ' αὐτῆς ὀπαδὸς ἦν συγχρόνως καὶ ὁ ἐπισημότερος τῶν διδασκάλων της, Θεύδας ὁ Λαοδικεύς.

**Ἐμπέλωροι,** ἐν Σπάρτῃ οἱ ἀγορανόμοι, ἔχοντες πιθανῶς καὶ δικαστικὴν δικαιοδοσίαν.

**Ἐμπορεῖον ἢ Ἐμπόριον,** ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἱσπανίας ἐπὶ τῆς Μεσογείου, ἀποικία τῶν Φωκαέων Μασσαλιωτῶν.

**Ἐμπόριον,** ἐμπορικὸς λιμήν, ἢ πόλις μετερχομένη ἐμπόριον. Ἐπισημότατον ἦν ἐν Ἀθήναις ὁ Πειραιεύς, φέρων καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς ὃ μέρος ὡρμίζοντο τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, μετὰ τῶν παρακειμένων στοῶν καὶ τοῦ Δείγματος πρὸς ἔκθεσιν τῶν ἐμπορευμάτων.

**Ἔμπορος**. Ἐμπόριον, ἤτοι ἡ, κυρίως διὰ θαλάσσης, μεταφορὰ ξένων προϊόντων πρὸς πώλησιν, ἀπαντᾶται ἤδη καὶ ἐπὶ Ὁμήρου (Ὀδυσ. Α, 184, 261), εἰ καὶ τότε οἱ Φοίνικες κυρίως ἐξήσκουν αὐτό, καὶ μετὰ ταῦτα ἤρχισαν οἱ Κρῆτες μετ' αὐτῶν συναγωνιζόμενοι. Κατώτερος δὲ τοῦ ἐμπόρου ἦν ὁ αὐτοπώλης, ὁ πωλῶν τὰ ἐμπορεύματα (γεννήματα, τεχνουργήματα) ἃ ὁ ἴδιος παρῆγε, καὶ ἔτι κατώτερος ὁ εἰς μικρὰς πωλήσεις ἀλλοτρίων προϊόντων ἐν τῇ ἀγορᾷ περιοριζόμενος κάπηλος ἢ καὶ παλιγκάπηλος, ἄνθρωπος ἀγοραῖος, καὶ τῇ ἐσχάτῃ κοινωνικῇ τάξει ἀνήκων, καὶ συνήθως ὕποπτος ἐπὶ δόλῳ. Ἦν δὲ τὸ Ἑλλ. ἐμπόριον κυρίως ὑπερθαλάσσιον, καὶ κατ' ἀρχὰς μάλιστα διὰ ξένων, Φοινίκων, Καρῶν, κτλ. ἀσκούμενον, καὶ οὐ σπανίως συνεδέετο καὶ μετὰ τῆς τότε οὐχὶ ὡς ἀτίμου θεωρουμένης πειρατείας (Θουκ. Α, 5). Τῶν ἑλληνικῶν δ' ἐμπορίων τὸ ἀρχαιότατον ἦν ἡ Κόρινθος, καὶ βαθμηδὸν μετ' αὐτὴν ἀνεπτύχθησαν ἡ Αἴγινα, ἡ Χίος, αἱ Ἀθῆναι. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀργοναυτῶν αἰνίττεται πιθανῶς ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν ἴσως μετὰ πειρατείας. Ἡ τρωϊκὴ ἀποδεικνύει ναυτικήν τινα ἀνάπτυξιν. Ὁ Κορίνθιος Ἀμεινοκλῆς πρῶτος ἐναυπήγησε τοῖς Σαμίοις τριήρεις. Ἡ Ἑλλὰς ἐν γένει ἀπεδείχθη θαλασσοκράτωρ, καὶ αἱ παράλιοι πόλεις ὑπερίσχυον. Συνετέλει δ' εἰς τοῦ ἐμπορίου τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὁ δημοκρατικὸς ὀργανισμὸς τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν· δι' ὃ αἱ ὀλιγαρχικαὶ μερίδες ηὐνόουν τὸ ξενικὸν ἐμπόριον μᾶλλον ἢ τὸ τοὺς κοινοὺς πολίτας πλουτίζον ἐγχώριον. Ἐμπορικὸν δὲ χαρακτῆρα εἶχον καὶ αἱ μεγάλαι ἑορταί, εἰς ἃς ἡ ἐκεχειρία ἐχορήγει ἐμπορικὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς. Αἱ Ἀθῆναι ὅμως, πασῶν κατὰ θάλασσαν τῶν πόλεων ὑπερέχουσαι, διετήρησαν καὶ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον τὴν ὑπερτάτην αὐτῶν ἐμπορικὴν θέσιν. Ἐνεψύχου δὲ καὶ ἡ νομοθεσία αὐτῶν τὴν θαλασσοπλοΐαν διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ναυτιλλομένων ἀπὸ τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας, τοῦ ὁρισμοῦ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου, τῆς ἐγκαταστάσεως ἐπιμελητῶν τοῦ ἐμπορίου, τῆς συνομολογήσεως ἐμπορικῶν συνθηκῶν (συμβόλων). Διὰ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἀντεπροσώπευον τὰς πόλεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Πρόξενοι (ἴδ. Ξένος). Μετὰ τὴν ἐντελῆ τῶν Ἀθηνῶν ἐξασθένησιν ἤνθει ἔτι ἐπί τινα χρόνον τὸ ἐμπόριον τῆς Ῥόδου. Ἐν γένει δ' εἶχεν ἡ ἐμπορικὴ ἐνέργεια καὶ ἡ δραστήριος θαλασσοπλοΐα ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἵδρυσιν ἀποικιῶν κατὰ πάσας τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, αἵτινες καὶ τὰς μετὰ τῶν μεσογείων βαρβάρων σχέσεις ἐφικτὰς καθιστῶσαι, συνετέλουν καὶ αὐταὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἐμπορικῆς ἀκμῆς. Οὕτως ἠνεώχθησαν βαθμηδὸν αἱ ἑπόμεναι κυριώταται τοῦ ἐμπορίου ὁδοί· α) ἡ ἀνατολικὴ, διὰ τῆς Ἐφέσου, πρὸς τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· β) ἡ βορειανατολικὴ, διὰ τῶν Κυκλάδων καὶ τοῦ Αἰγαίου εἰς Θρᾴκην, τὸ Παντικάπαιον, τὴν Φαναγορίαν, τὴν Ὀλβίαν, ὅθεν ὁδοὶ διεκλαδεύοντο πρὸς τ' ἀπώτατα τῆς Σκυθίας· γ) ἡ νοτιοδυτικὴ, καὶ νοτία πρὸς Κύπρον, Αἴγυπτον καὶ Κυρήνην, καὶ ἐκεῖθεν, διὰ Ναυκράτιδος, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς· δ) ἡ βορειοδυτικὴ, πρὸς τὸ Ἰόνιον πέλαγος καὶ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον, κέντρον ἔχουσα τὴν Ἐπίδαμνον· ε) ἡ δυτικὴ, μέχρι τῶν Στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους, διὰ Μασσαλίας. Ἦσαν δὲ παντοῖα τ' ἀντικείμενα τοῦ μεγάλου ἐμπορίου, καὶ ἰδίως σιτηρά, εἰσαγόμενα ἐκ τῶν ἀποικιῶν τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, ἐκ Σικελίας, Αἰγύπτου· ἑλληνικοὶ οἶνοι, ξυλεῖα πρὸς ναυπηγίαν, μέταλλα, δοῦλοι, κτήνη οἰκιακά, κτλ. Τὸ ἐμπόριον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δὲν εἶχε τὰς σημερινὰς εὐκολίας τῶν ἀνταποκρίσεων. Ὁ τοῦ φορτίου ἰδιοκτήτης τὸ συνώδευεν αὐτός, ἢ ἐξέπεμπέ τινα νὰ τὸ συνοδεύσῃ. Ἰδιοκτῆται τοῦ πλοίου ἢ ναυλωταὶ ἦσαν συνήθως πολλοὶ ὁμοῦ, ἐνίοτε ὅμως καὶ εἷς μόνος ἐκ τῶν πλουσιωτέρων, τὸ πλεῖστον ξένοι· οἱ δανειζόμενοι δὲ πρὸς τοῦτο ἔδιδον εἰς ὑποθήκην τὸ φορτίον ἐπὶ τόκῳ μέχρι 36 %. Διὰ δὲ τὰ θαλασσοδάνεια ἐδανείζετο ὁ ναυλωτὴς ἢ ἰδιοκτήτης, πρὸς παρασκευὴν τοῦ πλοίου, ἐπὶ τόκῳ πολὺ ὑπερβαίνοντι τὸν νενομισμένον, ὑποθηκεύων τό τε πλοῖον καὶ τὸ φορτίον. Καὶ πάντας μὲν τοὺς κινδύνους τοῦ πλοῦ ἀνελάμβανεν ὁ δανειστὴς, ἀλλ' αὐτὸς καὶ διέγραφε τὸ σχέδιον τῆς ὅλης θαλασσοπλοΐας, ὁρίζων καὶ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἐπετρέπετο τῷ ναυλωτῇ νὰ παρεκβῇ ἀπ' αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι μείζονος κέρδους, ὡς καὶ τὴν εἰς αὐθαιρέτους παρεκβάσεις συμφωνουμένην ποινήν. Ἀπετίνετο δὲ τὸ δάνεισμα, ἂν μὲν ἦν ἑτερόπλουν, δηλαδὴ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ πλοίου εἰς τὸ μέρος πρὸς ὃ ἐξέπλευσεν, εἰς ἐπίτροπόν τινα τοῦ δανειστοῦ, συνεκπλέοντα ἐπὶ τούτῳ· ἂν δὲ ἀμφοτερόπλουν, ἤτοι μέχρι τῆς τοῦ πλοίου ἐπιστροφῆς, εἰς αὐτὸν τὸν δανειστήν. Ἂν δ' ὁ ὀφειλέτης δὲν ἐπλήρωνεν, ὁ δανειστὴς εἶχε δικαίωμα, πλὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, συγχρόνως καὶ ἐπὶ πάσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Βλάβη τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου ἐπὶ τοῦ πλοῦ ἦν εἰς βάρος τοῦ δανειστοῦ, λαμβάνοντος ὅμως εἰς ἀποζημίωσιν τὰ ἐναπολειπόμενα εἰς τὸ ναυάγιον.—Αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπέφερον εἰς τὸ ἐμπόριον μεγάλας μεταβολὰς, καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια κατέστη ἔκτοτε τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου, ἐκταθέντος ἐπὶ Ῥωμαίων μέχρις Ἰνδιῶν καὶ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς. Διὰ τὰς κυρίως δ' Ἑλληνικὰς συναλλαγὰς ἀφετηρία ἦν τότε ἡ Ῥόδος.—Ἐν Ἀθήναις τὰ τοῦ ἐμπορίου διεῖπεν ὁ Ἐμπορικὸς νόμος. Κατ' αὐτὸν ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς ἡ ἐξαγωγὴ ναυπηγικῆς ξυλείας καὶ σιτηρῶν, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν δ' αὐτῶν πᾶσαι ἐγίνοντο εὐκολίαι. Κατὰ Πλούταρχον μάλιστα (Σόλ. ΚΔ.) ὁ Σόλων ἀπηγόρευσε πᾶσαν ἄλλην ἐξαγωγὴν πλὴν τῆς τοῦ ἐλαίου, ὡς μόνου ἀφθόνου προϊόντος τῆς χώρας. Οἱ δ' εἰσάγοντες σιτηρὰ ὤφειλον τὰ $^2/_3$ αὐτῶν τοὐλάχιστον νὰ πωλῶσιν ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις. Θάνατος δ' ἦν ἡ ποινὴ τοῦ ἀγοράζοντος πλείονας τῶν 50 μεδίμνων, ὡς κερδοσκοποῦντος. Αἱ ἐμπορικαὶ δίκαι ὑπήγοντο εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἐπιμελητῶν τοῦ ἐμπορίου ἢ τῶν Θεσμοθετῶν, καὶ ἐπί τινων ἐξ αὐτῶν ἡ καταμήνυσις εἶχε τὸν χαρακτῆρα τῆς φάσεως, δηλαδὴ μέρος τοῦ ἐπιβαλλομένου προστίμου ἀνῆκεν εἰς τὸν καταμηνύοντα. Εἰς εἰδικὰς δέ τινας συνέκειτο τὸ δικαστήριον ἐξ ἐμπείρων ναυ-

τοδικῶν. Ἡ ἐποχὴ αὐτῶν ἦν ὡρισμένη ἀπὸ βοηδρομιῶνος μέχρι μουνυχιῶνος, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ χρόνου τὴν μὴ πρόσφορον εἰς ναυτιλίαν· ἦσαν δ' ἔμμηνοι, τῆς ἀποφάσεως ὑποχρεωτικῶς ἐκδιδομένης ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, ἵνα μὴ παρακωλύηται ἡ ἐμπορικὴ κίνησις· ὁ δ' ἡττηθείς, ἂν δὲν ἐπλήρωνεν ἀμέσως, ἐφυλακίζετο. Ἐνίοτε, εἰς σπανίας περιστάσεις, καὶ δι' ὡρισμένα ἐμπορεύματα ἐψηφίζοντο μονοπώλια, καὶ εἰς ἐχθρικὰς πόλεις ἀπηγορεύετο ἡ ἐμπορικὴ συναλλαγή.

**Ἔμπουσα,** φάσμα νυκτερινόν, φόβητρον τῶν παιδίων, ὄνου πόδας ἔχον, δι' ὃ καὶ ὀνοσκελὶς καὶ ὀνοκώλη ἐλέγετο (Ἀριστοφ. Βάτρ. 293. Ἐκκλ. 1102), κατά τινας συρόμενον ὑπὸ τῆς Ἑκάτης, κατ' ἄλλους ἡ Ἑκάτη αὐτή· τοῦ αὐτοῦ εἴδους ὡς ἦν ἡ Λαμία, ἡ Μορμὼ, ἡ Μορμολύκη, αἵτινες ὡραίων κορῶν ἐρρόφων τὸ αἷμα καὶ ἔτρωγον τὰς σάρκας, ὡς καὶ ἡ Ἀκκὼ, Γοργὼ, Ἀλκτώ.

**Ἐμπυρομαντεία,** ἴδ. Μαντεία.

**Ἐναρέτη,** ἴδ. Αἴολος.

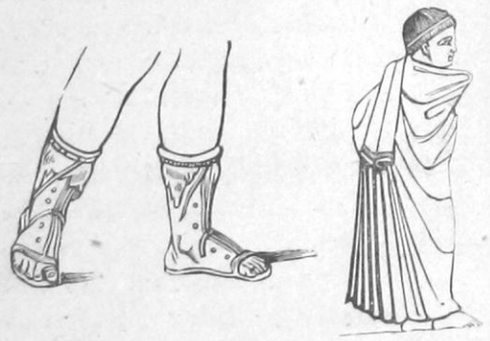
**Ἔνδειξις,** ἐν τῇ ἀττικῇ νομοθεσίᾳ ἐν γένει μὲν πᾶσα καταμήνυσις, ἰδίᾳ δ' ἡ ἐπ' αὐταποδείκτου ἐγκλήματος, καθ' ἣν ὁ ἄρχων ἀμέσως, καὶ ἄνευ κλητεύσεως, ἐφυλάκιζε τὸν ἐνδειχθέντα μέχρι περαιώσεως τῆς δίκης, ἐκτὸς ἂν ἔδιδε τρεῖς ἐγγυητάς.

**Ἔνδεκα,** ἐν Ἀθήναις ἀρχὴ τῶν ποινῶν ἐπιμελουμένη, συνισταμένη δὲ κυρίως ἐκ δέκα, κληρουμένων ἑκάστου ἐξ ἑκάστης φυλῆς, καὶ ἑνὸς προστιθεμένου γραμματέως. Προίστάντο δὲ τῶν φυλακῶν καὶ ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καὶ ἰδίαν δικαιοδοσίαν ἔχοντες ἐπὶ ἐγκλημάτων αὐταποδείκτων, ἤτοι ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλαμβανομένων (ἐφηγήσεως, ἀπαγωγῆς, ἐνδείξεως). Εἰσῆγον δὲ καὶ πᾶσαν δίκην κατ' ἀμφισβητούντων κτήματα δημευθέντα, καθ' ὅσον ποινὴ ἦν καὶ ἡ δήμευσις. Ἐπιλέγονται δ' ἐνίοτε καὶ ἐπιμεληταὶ τῶν κακούργων, ὃ ἐστὶ τῶν διὰ κακούργημα καταδικασθέντων, καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις μνημονεύονται καὶ ὡς Θεσμοφύλακες (κατὰ γλωσσικὴν παραφθορὰν βεβαίως ἀντὶ Δεσμοφύλακες), καὶ συγχέονται μετὰ τῶν Θεσμοθετῶν.

**Ἔνδοιος,** γλύπτης Ἀθηναῖος, μαθητὴς λεγόμενος τοῦ Δαιδάλου καὶ συνοδεύσας αὐτὸν εἰς Κρήτην (Παυσ. Α, 26), ἀλλ' ἀληθῶς τῆς ἐποχῆς τοῦ Δαιδάλου κατὰ 1000 ἔτη μεταγενέστερος (495 π. Χ.) τὴν τέχνην δὲ μόνον Δαιδαλίδης, ἤτοι κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν ῥυθμὸν ἐργαζόμενος (Ῥαγκ. Ἱστ. Καλλ. Α, 195). Κατεσκεύασε λιθίνην καθημένην Ἀθηνᾶν παρὰ τῷ Ἐρεχθείῳ, τὴν πιθανῶς εἰσέτι σωζομένην, καὶ προσέτι Χάριτας καὶ Ὥρας. Εἰργάζετο δὲ καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ (Παυσ. Η, 46.-Ἀθηναγ. π. Χ. 17).



**Ἔνδρομὶς,** ὑψηλὰ ὑποδήματα τῶν θηρευτῶν, οἷα καὶ ἡ Ἄρτεμις πολλάκις ἐφόρει. Παρὰ Ῥωμαίοις τὸ κάλυμμα ὃ ἐφόρουν οἱ ἀθληταὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα προφυλάττον αὐτοὺς ἵνα μὴ κρυώσωσιν.



**Ἐνδυμέων,** ἡγεμὼν τῆς Ἤλιδος,



υἱὸς τοῦ Ἀεθλίου (ἀθλητικοῦ ἀγῶνος), ἢ τοῦ Διὸς, καὶ τῆς Καλύκης πατὴρ δὲ τοῦ Ἐπειοῦ, τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ τοῦ Παίωνος, ὑποσχεθεὶς τὸν θρόνον, ὡς ἔπαθλον, εἰς ἐκεῖνον ἐξ αὐτῶν, ὅστις θὰ ἐνίκα εἰς σταδιοδρομίαν ἐν Ὀλυμπίᾳ· καὶ οὗτος ἦν ὁ Ἐπειός. Ἐξόχου δ' ὢν καλλονῆς, ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς Σελήνης, καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς 50 θυγατέρας, αἵτινες αἰνίττονται τοὺς 50 σεληνιακοὺς μῆνας, τοὺς μεταξὺ ἑκάστης Ὀλυμπιάδος. Κατ' ἄλλους μύθους, μεταγενεστέρους, ἦν νέος θηρευτὴς ἢ ποιμὴν ἐκ Καρίας, καὶ ὁ Ζεὺς, εἴτε ἐκ συμπαθείας διὰ τὴν ὡραιότητά του, ἢ ἐξ ὀργῆς διότι ἐπεβουλεύθη ποτὲ τὴν τιμὴν τῆς Ἥρας, τὸν ἀπεκοίμισεν εἰς αἰώνιον ὕπνον ἐντὸς σπηλαίου τοῦ ὄρους Λάτμου, καὶ ἐκεῖ ἀπαντήσασα αὐτὸν ἡ Σελήνη ἢ Ἄρτεμις, ἠράσθη αὐτοῦ, καὶ ἤρχετο ἀνὰ πᾶσαν νύκτα πρὸς αὐτὸν κοιμώμενον. Πᾶς δ' οὗτος ὁ μῦθος ἦν προφανῶς σύμβολον τοῦ ἡσύχου ὕπνου εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης.

**Ἔνδυσις,** ἴδ. Ἐσθής.

**Ἐνέχυρα.** Ἐν Ἀθήναις, ἂν ὁ εἰς χρηματικὸν τόκον καταδικασθεὶς δὲν ἐπλήρονεν ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης αὐτῷ προθεσμίας, ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ ἐδικαιοῦτο νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μόνος ἢ συνοδίᾳ τοῦ δημάρχου ἢ δικαστικοῦ τινος ὑπηρέτου, καὶ νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῶν κινητῶν αὐτοῦ ὅσα ἤθελεν εἰς ἐνέχυρα (ἐνέχυρα λαβεῖν, ἐνεχυριάζεσθαι), καὶ ἂν πάλιν δὲν τῷ ἐδίδοντο τὰ ὀφειλόμενα, νὰ ἐκποιῇ αὐτὰ πρὸς ἀποζημίωσιν· ἂν δὲ ταῦτα δὲν ἐξήρκουν, φαίνεται ὅτι ἐδικαιοῦτο νὰ κατάσχῃ καὶ ἀκίνητα, ὅπερ ἐμβατεία ἐλέγετο, διότι ἐνέβαινεν εἰς τοῦ ἄλλου τὸ δικαίωμα ἰδιοκτησίας, καὶ ἐξαγωγὴ διὰ τὸν ἐκβαλλόμενον (Δημοσθ. πρ. Ὀνήτ. 864). Ὁ δ' εἰς τὴν ἐνεχυρίασιν ἀνθιστάμενος ὑπήγετο εἰς τὴν δίκην ἐξούλης, καθ' ἣν, ἂν ἡττᾶτο, ὤφειλε ν' ἀποτίσῃ καὶ πρόστιμον, ὥστε ὑπέκειτο τότε καὶ εἰς τὰς συνεπείας τῆς δημοσίας ὀφειλῆς.

**Ἔννα,** ἀρχαιοτάτη ὀχυρὰ πόλις κατὰ τὸ κέντρον τῆς Σικελίας, Ὀμφαλὸς Σικελίας, εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Πέργου. Εἶχεν ἐπίσημον ἱερὸν τῆς Δήμητρος, καὶ ἐπιστεύετο καὶ ἐντεῦθεν ὁ Πλούτων ἁρπάσας τὴν Περσεφόνην. (Διόδ. Ε, 3. — Στρβ. ΣΤ. 272).

**Ἐννεαετηρὶς,** διάστημα 8 ἐτῶν, ὥστε καὶ ὀκταετηρὶς ἐλέγετο, καὶ ἦν ὁ καλούμενος μέγας ἐνιαυτὸς, περιέχων 5 ἄρτια καὶ 3 ἐμβόλιμα ἔτη. Οὗτος ἦν ἐν Ἀθήναις ὁ ἀστρονομικὸς κύκλος, οὗ ὁ κανονισμὸς ἀποδίδοται εἰς τὸν Τενέδιον Κλεόστρατον, ἐν τοῖς χρόνοις μεταξὺ Ἡροδότου καὶ τοῦ Ἀθηναίου ἀστρονόμου Μέτωνος (432 π. Χ.)· ἀλλὰ πιθανὸν φαίνεται ὅτι ἦν πολὺ ἀρχαιότερος, ἴσως τῶν χρόνων τοῦ Σόλωνος καὶ ἔτι πρὶν, ἂν τότε δὲν ἐπεκράτει ἡ τριετηρὶς, διότι ἐννεατηριακαὶ ὑφίσταντο πολλαὶ ἑορταὶ, ὡς αἱ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ οἱ Πύθιοι καὶ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Ἐκ τῆς ἐννεαετηρίδος διαχαζομένης προέκυψεν ἡ πενταετηρὶς, καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ τριετηρίς. Καὶ διάφοροι ἑορταὶ ἔφερον τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, ὡς ἐκ τῶν χρονικῶν διαστημάτων καθ' ἃ ἐτελοῦντο, οἷον τὸ Σεπτήριον, ἡ Ἡρωὶς καὶ ἡ Χάρηλα (ἴδ.).

**Ἐννεάκρουνος,** ἴδ. Ἀττική.

**Ἐννέα ὁδοὶ** ἐν Θράκῃ, ἔνθα ᾠκοδομήθη ἔπειτα ἡ Ἀμφίπολις (Ἡρδ. Ζ, 114. Θουκ. Α, 100. Δ, 102).

**Ἔννομος,** 1) ἐκ Μυσίας, σύμμαχος τῶν Τρώων, ἐπίσημος οἰωνοσκόπος (Ἰλ. Β. 853. Ρ. 218). — 2) Τρὼς ὃν ἐφόνευσεν ὁ Ὀδυσσεὺς (Ἰλ. Λ. 422).

**Ἐνοικίου δίκη,** ἴδ. Δίκη,

**Ἐνόπη,** πόλις τῆς Λακωνίας παρὰ τὴν Μεσσηνίαν. Ὁ Ἀγαμέμνων τὴν ὑπόσχεται ὡς προῖκα τῷ Ἀχιλλεῖ (Ἰλ. Κ. 150. 292). Εἶτα μετωνομάσθη Γερήνια.

**Ἔντασις,** ἴδ. Κίων.

**Ἐνταφιασμὸς,** ἴδ. Τάφος.

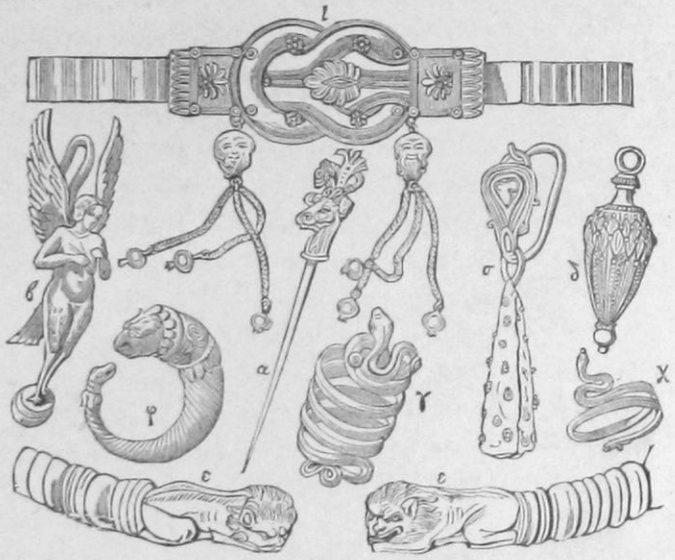
**Ἔντελλα,** 1) πόλις τῆς Σικελίας εἰς τὰ Δ. (Διόδ. ΙΔ, 9. ΙΕ, 73. ΙΣΤ, 67). — 2) Ποταμὸς ἐν Τυρρηνίᾳ (Πτολ.)

**Ἐνύαλος,** ἄλλο ὄνομα τοῦ Ἄρεως, ἢ ἐπίθετον αὐτοῦ (Ὁμ. Ἰλ. Ν. 519, Χ, 132). Ἐστὶ δὲ παράγωγον τῆς λέξεως Ἐνυώ.

**Ἐνυώ**, 1) θεὰ τοῦ πολέμου, συνοδὸς τοῦ Ἄρεως εἰς τὰς μάχας (Ὁμήρ. Ἰλ. Ε. 592). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Φόρκυνος καὶ τῆς Κητοῦς, μία τῶν Γραιῶν (Ἡσὸ. Θεογ. 275. —Ἀπολλὸ.).

**Ἑνωμοτία,** κατὰ Λυκούργιον διάταξιν, διαίρεσίς τις τοῦ Σπαρτιατικοῦ στρατοῦ, ἧς ἡ δύναμις ἢ δὲν ἦτο πάντοτε ἡ αὐτὴ, ἢ καλῶς δὲν ἐγινώσκετο, διότι, καθ' Ἡρόδοτον (Α. 65) ἐκ τριακάδων συγκειμένη, ἡ ἑνωμοτία περιεῖχε κατὰ μὲν Θουκυδίδην (Ε. 68) 32, κατὰ δὲ Ξενοφῶντα (Ἑλλ. ΣΤ. 4, 12) 36, πεζοὺς, 2 δ' ἑνωμοτίαι ἀπετέλουν μίαν πεντηκοστὴν, 2 πεντηκοστύες ἕνα λόχον, δύο λόχοι μίαν μοῖραν.

**Ἑνώτια,** ἔφερον συνεχῶς αἱ γυναῖκες ἐν Ἑλλάδι, ποτὲ δὲ οἱ ἄνδρες, ὡς παρὰ τοῖς



βαρβάροις. Ἦσαν δὲ ταῦτα χρυσᾶ, καὶ πολλάκις εἶχον ἐκπρεμῆ μεγάλης καλλιτεχνικῆς λεπτότητος καὶ ἐντελείας.

**Ἐξάγγελος,** εἰς τὸ θέατρον ὁ ἀγγέλλων τὰ ἐν τῷ οἴκῳ συμβάντα, οἷον Σφκλ. (Ἀντ.1277. Οἰδ. Τ. 1223), ἐν ᾧ ὁ ἄγγελος ἔφερε τὰς ἔξωθεν καὶ μακρόθεν εἰδήσεις.

**Ἐξέδρα,** ἐν γυμνασίοις καὶ οἰκίαις τὸ συνήθως ἡμικυκλικὸν μέρος συναθροίσεων, ἔνθα ἐκάθηντο οἱ πρὸς θέαν ἢ πρὸς ἀκρόασιν.

**Ἐξελιγμὸς,** ἡ τῆς φάλαγγος ταχεῖα μεταστροφὴ, ὅταν ὁ ἐχθρὸς προσέβαλλεν ὄπισθεν, διότι οἱ μάχιμοι ἄνδρες ἦσαν παρατεταγμένοι εἰς τὰς πρώτας τάξεις, οἱ δὲ τῶν ὀπισθίων τάξεων ἐχρησίμευον μόνον πρὸς πίεσιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν προσθίων. Ἐγίνετο δὲ ἡ κατὰ λόχους ἢ κατὰ στίχους καὶ κατὰ ζυγὸν, διαφέροντος τοῦ Λακωνικοῦ, τοῦ Μακεδονικοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ ἐξελιγμοῦ.

**Ἐξιτήρια,** ἴδ. Βουλή.

**Ἐξούλης δίκη,** ἡ κατὰ τοῦ μὴ συναινοῦντος νὰ παραχωρήσῃ τὸ εἰς τὸν ἀντίδικον ἐπιδικασθὲν κτῆμα ἢ ὅ,τι δήποτε δικαίωμα. Ὁ δ' ἀλοὺς ἐξούλης προσκατεδικάζετο εἰς πρόστιμον καὶ εἰς τὸ δημόσιον.

**Ἐξωμὶς,** ὁ ἑτερομάσχαλος χιτὼν τῶν δούλων καὶ ἐργατῶν. Ἴδ. Ἐσθής.

**Ἐξωμοσία,** ἐν Ἀθήναις ὁ ὅρκος δι' οὗ τις ἠρνεῖτο ὅτι ὤφειλεν ἐπιβαλλομένην αὐτῷ λειτουργίαν, ἢ ὅτι ἐγνώριζέ τι περὶ ζητουμένης παρ' αὐτοῦ μαρτυρίας, ἢ ὅτι ἡ κατ' αὐτοῦ δίκη ἐστὶν εἰσαγώγιμος.

**Ἐξώστρα,** θεατρικὴ μηχανὴ, χρησιμεύουσα ὡς τὸ ἀνακύκλημα (ἴδ.) εἰς τὸ νὰ φέρῃ εἰς τὸ προφανὲς ἀντικείμενόν τι ἀπὸ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ. Πιθανῶς εἶδος ἐξώστου τοῦ ἀνωτέρου δόμου. —2) Ἴδ. Πολιορκία.

**Ἐορδαία ἢ Ἐορδία,** χώρα τῆς Ν. Μακεδονίας οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Ἰλλυριῶν Ἐορδῶν (Ἡρὸ. Ζ. 185.—Θουκ. Β. 99.—Πολὸ. ΙΗ, 16, 3.—ΛΔ, 12, 6).

**Ἐπαγγελία,** εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν Ἀθήναις ἡ ἐπίσημος, ἐνίοτε καὶ μεθ' ὅρκου, ἀπαίτησις δοκιμασίας ῥήτορός τινος, ὡς ὑποκειμένου εἰς ἀτιμίαν. Ἐπειδὴ δ' εἶχε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀδείας



τοῦ λαλεῖν εἰς τὸν ῥήτορα, μέχρι τῆς ἐκδικάσεως, οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι μετεχειρίζοντο πολλάκις τὸ ὅπλον τοῦτο κατ' ἀλλήλων.

**Ἐπαγωγὴ,** 1) ἡ μαγικὴ ἐπίκλησις καταχθονίων θεῶν πρὸς βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ ἡ κακῶν πνευμάτων, ὡς φοβήτρων, συνδεδεμένη πολλάκις καὶ μετὰ τῆς ἐπῳδῆς. —2) Ἐν τῇ λογικῇ, καὶ τῇ ῥητορικῇ τὸ ἐναντίον τοῦ συλλογισμοῦ, ἤτοι ἡ ἐκ τῆς πείρας ἀπόδειξις, ἡ ἀπὸ τοῦ μέρους εἰς τὸ ὅλον ἀνάβασις.

**Ἐπακρία,** ὄρος Ἀττικῆς παρὰ τῷ Μαραθῶνι, ἐπὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὀρέων.

**Ἐπακταὶ** (ἡμέραι), αἱ ἐν παραθέσει δύο χρονολογικῶν ὑπολογισμῶν εἰς τὸν ἕνα προστιθέμεναι πρὸς ἐξίσωσιν μετὰ τοῦ ἑτέρου, ἰδίως αἱ 11 τὸ σεληνιακὸν ἔτος μετὰ τοῦ ἡλιακοῦ ἐξισοῦσαι ἡμέραι.

**Ἐπαμεινώνδας,** Θηβαῖος, υἱὸς Πολύμνιδος, τῷ 418 π. Χ. γεννηθεὶς ἐξ ἐπισήμου ἀλλ' ἀπόρου οἰκογενείας, ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ τραφεὶς ὑπὸ τὸν ἐκ Τάραντος Πυθαγόρειον φιλόσοφον Λύσιν. Φίλος ἐπιστήθιος τοῦ Πελοπίδου, καὶ δημοκρατικῶν ὢν διαθέσεων, ἀπέσχεν ὅμως πάσης ἀναμίξεως εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς πατρίδος του, μέχρις οὗ, τῷ 371 ἐπέμφθη ὡς πρέσβυς εἰς Σπάρτην, καὶ ἵνα παραδεχθῇ τὴν μετ' αὐτῆς συνομολόγησιν εἰρήνης, εἶπε, καὶ λίαν εὐγλώττως ὑπεστήριξεν, ὅτι τότε αἱ Θῆβαι θ' ἀποστῶσιν, ὡς παρ' αὐτῶν ἀπῃτεῖτο, τῆς ἐπὶ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων ἡγεμονίας, ὅταν καὶ ἡ Σπάρτη ἀπελευθερώσῃ τὰς Λακωνικάς. Τότε ὁ Ἀγησίλαος ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν. Οἱ Θηβαῖοι, καίτοι περίφοβοι, διότι εἶχον μόνον 6000 ν' ἀντιτάξωσιν εἰς 34,000 τῶν ἐχθρῶν, ἐξελέξαντο ὅμως στρατηγὸν, πλὴν τοῦ Πελοπίδου καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, ὅστις ἀνέπτυξεν ἀπροσδοκήτως μεγάλην στρατιωτικὴν ἱκανότητα, κατὰ τῆς δυσνικήτου φάλαγγος τῶν Σπαρτιατῶν ἀντέταξεν ἣν ἐπενόησε λοξὴν φάλαγγα, τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ κέρας εἰς βάθος 50 ἀνδρῶν ἐνισχύσας, τὸ δὲ ἀσθενὲς δεξιὸν ἀποσύρας ὀπίσω, καὶ οὕτως ἐν Λεύκτροις, τῇ 5 ἑκατομβαιῶνος (ἐν Ἰουλίῳ), βοηθείᾳ καὶ τοῦ Πελοπίδου μετὰ τοῦ ἱεροῦ λόχου, ἐνίκησε νίκην περιφανῆ, ἐν ᾗ ἔπεσαν 1000 Σπαρτιᾶται μετὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Κλεομβρότου· εἰς δὲ τὸν λοιπὸν ἡττηθέντα στρατὸν ἐπέτρεψεν ὁ πάντοτε ἐπιεικὴς Ἐπαμεινώνδας ν' ἀποσυρθῇ. Προσκληθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων, οἵτινες ἀπεσύρθησαν τότε ἀπὸ τῆς Σπάρτης καὶ ἵδρυσαν τὴν Μεγαλόπολιν, εἰσέβαλε τὸ ἐπιὸν ἔτος εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ συγκεντρώσας στρατὸν 60,000 περίπου, προέβη μέχρι τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ φεισθεὶς αὐτῆς, ἐτράπη πρὸς τὴν Μεσσηνίαν, ἣν ἠλευθέρωσεν, ἱδρύσας καὶ τὴν πόλιν Μεσσήνην ὑπὸ τὴν Ἰθώμην. Καὶ κατηγορήθη μὲν τότε ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του ὅτι εἶχε μείνει Βοιωτάρχης 4 μῆνας ὑπὲρ τὸν ὡρισμένον χρόνου, ἀλλ' ἡ ἐκκλησία τὸν ἐδικαίωσε. Μετά τινα δὲ χρόνον, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Φεραῖος διὰ προδοσίας ἠχμαλώτευσε τὸν Πελοπίδαν, καὶ οἱ Θηβαῖοι ἔπεμψαν στρατὸν κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τὸν Κλεομένην, συνεξεστράτευσεν ὁ Ἐπαμεινώνδας ὡς ἐθελοντής· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ στρατὸς δι' ἀδεξίου διοικήσεως περιῆλθεν εἰς κίνδυνον, ἀνέλαβεν ὁ Ἐπαμεινώνδας κατὰ κοινὴν προτροπὴν τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔφερε σῶον ὀπίσω· εἶτα δ' ἐκστρατεύσας ἐκ νέου, ἐπέτυχε τοῦ Πελοπίδου τὴν ἀπαλλαγὴν (368). Τὸ ἐπιὸν δ' ἔτος εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ περιεποίησεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν συμμαχίαν τῆς Ἀχαΐας. Εἶτα δ' ἐπιμεληθεὶς τῆς θαλασσίας δυνάμεως τῆς Βοιωτίας, κατώρθωσε τὴν ναυπήγησιν 100 τριήρεων, καὶ ἐξέπλευσεν ἐπ' αὐτῶν εἰς Βυζάντιον. Τῷ 362 ἐκστρατεύσας τὸ τέταρτον εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰσήλασε καὶ εἰς αὐτῆς τῆς Σπάρτης τὴν ἀγορὰν, καὶ ἐκεῖθεν ἐτράπη εἰς Μαντίνειαν κατὰ τοῦ προχωροῦντος ἐχθροῦ, καὶ ἔτρεψεν αὐτὸν κατὰ κράτος, ἀλλ' ἔπεσε καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν μάχην. Ἰδὼν δ' ὅτι ἡ ἀσπὶς του δὲν περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐρωτήσας καὶ μαθὼν

ὅτι οἱ Θηβαῖοι ἐνίκησαν, ἀπέσπασε τὴν αἰχμὴν τῆς λόγχης ἐκ τῆς πληγῆς του, καὶ ἐξέπνευσε παραινέσας τοὺς συμπολίτας του νὰ δεχθῶσι τὴν εἰρήνην, διότι ἐνόει ὅτι μετ' αὐτὸν οὐδεὶς ἔμενεν ἱκανὸς νὰ τοὺς ἀναδείξῃ νικητάς. (Ξενφ. Ἑλλ. ΣΤ, 4. Ζ, 5.—Πολύβ. Θ. 8, 3.—Διόδ. ΙΕ, 51-78.—Πλούτ. Πελοπ. καὶ Ἀγησ.—Παυσ. Θ. 13—15).

**'Επάριτοι.** Ὅτε μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην καὶ τῆς Σπάρτης τὴν ἐξασθένισιν οἱ Ἀρκάδες ἀπετέλεσαν κοινὸν ἀνεξάρτητον, ὃ ἦν οἱ μύριοι, ὠνομάσθησαν οὕτως οἱ ἐξ αὐτῶν στρατολογηθέντες καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν διατελοῦντες πεντακισχίλιοι. (Ξεν. Ἑλλ. Ζ, 4,22. 33. 36. Ε, 3).

**'Επειγεύς,** υἱὸς Ἀγακλέους, εἷς τῶν Μυρμιδόνων, φυγὼν πρὸς τὸν Πηλέα, καὶ συνοδεύσας τὸν Ἀχιλλέα εἰς Τρωάδα, ἔνθα ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος (Ἰλ. Π. 571).

**'Επειοί,** ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῶν Β. τῆς Ἤλιδος, ἐπώνυμοι τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος, (Ἰλ. Β, 619), κατὰ δὲ τὰς παραδόσεις, ἐλθόντες ἐκ Θεσσαλίας. Ὡς ἀφηγεῖται δ' ὁ Ἔφορος (Στρβ. Ι. 464), ἐξ γενεὰς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν μετέβησαν εἰς Αἰτωλίαν, ἐνίκησαν τοὺς Κουρήτας, καὶ ἀνεμίγησαν μετ' αὐτῶν. Ἀνῆκον δ' ὡς καὶ οἱ Αἰτωλοὶ εἰς τὴν φυλὴν τῶν Λελέγων.

**'Επειός**, 1) Ἰδ. Ἐνδυμίων. — 2) Υἱὸς Πανοπέως, ὁ μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δούρειον ἵππον κατασκευάσας, συγχρόνως καὶ πύκτης διάσημος (Ὀδ. Θ. 492. Λ 523.—λ. Ψ. 664. 840). Ἦλθεν ἐκ τῶν Κυκλάδων εἰς Τροίαν, καὶ λέγεται ἱδρυτὴς τῆς Ἰταλικῆς Πίσης καὶ τοῦ Μεταποντίου. Μεταγενέστεροι μῦθοι τὸν λέγουσι παροιμιακῶς δειλόν.

**'Επένακτες,** ἴδ. Εἵλωτες.

**'Επήρατος,** 1) εἷς τῶν Ἐφόρων ἐν Σπάρτῃ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Ξεν. Ἑλλ. Β. 3, 10.—2) Ἐκ Φαρῶν τῆς Ἀχαΐας, στρατηγὸς μακεδονίζων, ἀντίπαλος τοῦ Ἀράτου (Πολύβ. Δ, 82, 8. Ε, 91, 4).

**'Επιβάται,** ἐν Ἀθήναις πάντες οἱ πλοίου ἐπιβαίνοντες, πλὴν τῶν ναυτῶν, ἰδίως δὲ καὶ οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, οἵτινες ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν θητῶν, τῆς τελευταίας τάξεως τῶν πολιτῶν ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, καὶ σπανίως, καὶ κατ' ἐξαίρεσιν, ἐκ τῶν ἄλλων (Θουκ. Γ. 16. Η. 24). Ἐν Σπάρτῃ δ' ἐλέγοντο οὕτως οἱ τῷ ναυάρχῳ ὡς σύμβουλοι προσαρτώμενοι (Θουκ. Η. 61).

**'Επίβλημα,** ἴδ. Ἐσθής.

**'Επιβολή,** πρόστιμον ὡρισμένου ποσοῦ, ὃ ἐν Ἀθήναις οἱ ἄρχοντες, οἱ προσωρινὰ καὶ ὡρισμένα καθήκοντα ἔχοντες ἐπιμεληταί, ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἐδικαιοῦντο νὰ ἐπιβάλλωσι διὰ μικρὰς παραβάσεις ὑποπιπτούσας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των· ἐν περιπτώσει δ' ἀρνήσεως τῆς ἀποτίσεως αὐτῆς, παρεπέμπετο ὁ ἀρνούμενος εἰς τὸ δικαστήριον. Ἔφεσις κατ' αὐτῆς ἄλλη δὲν ὑπῆρχεν.

**'Επιβώμιος,** ἴδ. Ἐλευσίνια.

**'Επιγαμία,** τὸ δικαίωμα τοῦ διὰ γάμου συνδέεσθαι. Εἰς ἀριστοκρατικάς τινας πολιτείας δὲν ἀνεγνωρίζετο τοιοῦτο μεταξὺ τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν. Ἐν Ἀθήναις ἀπεκλείοντο αὐτοῦ μόνοι οἱ μέτοικοι καὶ οἱ ξένοι· ἀλλὰ καὶ εἴς τινας τούτων ἐδίδετο ἐνίοτε ὡς ἐξαιρετικὴ πολιτικὴ δωρεά, ὁμοῦ μετὰ τῆς πολιτείας, διὰ ψηφίσματος· ἐδόθη μάλιστά ποτε καὶ εἰς πάντας τοὺς Πλαταιεῖς, ὅτε ἐγένοντο δεκτοὶ ὡς Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ Λυσίαν (ὑπ. τ. πολιτ. 3) καὶ εἰς τοὺς Εὐβοεῖς, καί τοι μὴ πολιτογραφηθέντας.

**'Επιγένης,** 1) Σικυώνιος τραγικὸς ποιητής, προγενέστερος τοῦ Θέσπιδος, περὶ οὗ οὐδὲν ἕτερον γινώσκεται. — 2) Ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ Ἀριστοφάνους. Πέντε τῶν τίτλων τῶν κωμῳδιῶν αὐτοῦ καί τινα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. —3. 4) Υἱὸς Κρίτωνος καὶ υἱὸς Ἀντιφῶντος, μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους (Ξεν. Ἀπομν. Γ, 12, 1). — 5) Ῥόδιος, ἔγραψε περὶ γεωργικῆς, μὴ διασωθέν.—6) ὁ Γνωμονικὸς, ἐκ Βυζαντίου, ἀστρονόμος σπουδάσας παρὰ τοῖς Χαλδαίοις, οὗ τὰ συγγράμματα ἀπωλέσθησαν.



**'Επίγονος,** 1) ἴδ. Ἄδραστος.—2) Τίτλος κυκλίου ἔπους (ἴδ. Ἔπος), ἀποδιδομένου ὑπό τινων τῷ Ὁμήρῳ (Ἡρδ. Δ, 32).

**'Επίγραμμα,** κατ' ἀρχὰς ἐπιγραφὴ εἴτε ἐπιτάφιος, εἴτε ἀναθηματικὴ, καὶ ἐντεῦθεν μετὰ ταῦτα παντοῖα ἐπίτομα ποιήματα, περιέχοντα ἐν ὀλίγοις πλήρη ἔννοιαν εὐφυοῦς τινος ἰδέας. Καὶ ἀρχαιότεροι ποιηταὶ ἀπεπειράθησαν ἐπιγραμμάτων· ὁ δ' αὐτὰ κυρίως εἰς τὴν φιλολογίαν εἰσαγαγὼν ἦν Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, γράψας ἰδίως ἐπιγράμματα τοῖς πεσοῦσιν εἰς τοὺς περσικοὺς πολέμους, ποιητικὰ τὴν ἀντίληψιν, ὀξέα τὴν ἔκφρασιν καὶ μεγαλοπρεπῶς ἁφελῆ. Βαθμηδὸν δὲ μετέπεσε τὸ ἐπίγραμμα πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ εἰς τὴν νεωτέραν σημασίαν του, ἀγχίνους ἐπιγραφῆς περὶ προτώπων, πραγμάτων ἢ περιστάσεων, καὶ πολλὰ σώζονται ἐπιγράμματα πλήρη χάριτος καὶ λεπτότητος, ἐπιδεξίως περὶ παντοίων ἀντικειμένων πραγματευόμενα. Τὰ πλεῖστα ἐγράφοντο εἰς δίστιχα ἐξ ἑνὸς ἑξαμέτρου καὶ ἑνὸς πενταμέτρου, συνήθως εἰς τὴν ἐπικὴν διάλεκτον. Ἐξηκολούθησαν δὲ γραφόμενα ἐπιγράμματα, ἐλάσσονος ἐπιμᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀξίας, καὶ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν, καὶ πάντα συλλεγέντα ἐξεδόθησαν εἰς τὴν Ἀνθολογίαν.

**'Επιγραφαί,** ἐπὶ λίθου ἢ μετάλλου συνήθως κεχαραγμέναι, ἐγράφοντο παντοῖαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, δημόσιαι ἢ ἰδιωτικαί, πολιτικαὶ ἢ τοῦ κοινοῦ βίου, ἐπιτάφιοι, ὧν οὐκ ὀλίγαι καὶ ἔμμετροι, ἢ ἐπὶ ἀγγείων. Ἐκ τῶν δημοσίων πολλά εἰσιν ἐπίσημα ψηφίσματα, ἢ κατάλογοι ἀρχόντων, νικητῶν εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἱερέων, ἱερῶν χρημάτων ἢ ἀναθημάτων, πολλαὶ πολύτιμοι δι' ἃς περιέχουσιν ἱστορικὰς εἰδήσεις. Αἱ ἀρχαιότεραι δὲν ὑπερβαίνουσι τὴν 50ὴν Ὀλυμπιάδα. Εἰσὶ δὲ πᾶσαι γεγραμμέναι κεφαλαίοις γράμμασι, καὶ μέχρι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων σχεδὸν πάντοτε ἄνευ διαστημάτων μεταξὺ τῶν λέξεων. Ὑπὲρ τὰς 60,000 ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ καὶ λατινικαὶ ἀνευρέθησαν καὶ καθ' ἑκάστην ἀνευρίσκονται δι' ἀνασκαφῶν πανταχοῦ τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἡ ἐπικρατεστέρα συλλογὴ αὐτῶν ἐστὶν ἡ τοῦ Aug. Bœckh. Διὰ τὰς ἑλληνικὰς, τὰς εὑρεθείσας ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως μέχρι 1855 ἴδ. A. R. Rangabé, Antiq. helléniques· διὰ δὲ τὰς ἔκτοτε, τὴν Ἀρχαιολ. ἐφημερίδα. Πάσας δ' ὁμοῦ ἐκδίδει ἡ ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημία, ἀλλ' ἄνευ σχολίων.

**'Επιγραφεῖς** ἢ **διαγραφεῖς** ἢ **ἐπιγνώμονες** ἢ **ἐκλογεῖς,** ἐν Ἀθήναις ἐπιτετραμμένοι τὸν εἰς τὰς φανερὰς οὐσίας τῶν πολιτῶν ἢ τῶν συμμαχιῶν καταλογισμὸν καὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν εἰσφορῶν, κατ' ἀναλογίαν τῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν.

**'Επίδαμνος,** Κερκυραϊκὴ ἀποικία ἐπὶ Χερσονήσου τῆς Ἑλληνικῆς Ἰλλυρίας, πόλις ἐμπορικὴ, ἐπίσημος ὡς πρώτη ἀφορμὴ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐπὶ Ῥωμαίων μετονομασθεῖσα Δυρράχιον (Θουκ. Α, 24. Liv. XXIX, 12).

**'Επιδαύρια,** ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις εἰς τιμὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τελουμένη πιθανῶς τὴν δ' ἡμέραν τῶν Ἐλευσινίων (Παυσ. Β, 26, 7).

**'Επίδαυρος,** ἴδ. Ἄργος.

**'Επίδαυρος Λιμηρὰ,** ἴδ. Λακωνική.

**'Επιδειπνὶς,** τὰ τραγήματα κατόπιν τοῦ δείπνου.

**'Επιδόσεις,** ἐν Ἀθήναις, εἰς σπουδαίας ἀνάγκας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας προκαλούμεναι ἔκτακτοι εἰσφοραὶ, εἰς ἃς οἱ εὔποροι ἑκουσίως ὑπεβάλλοντο, ἀναλαμβάνοντες ἐνίοτε καὶ λειτουργίας εἰς ἃς δὲν ὑπεχρεοῦντο (Δημ. κ. Μειδ. 44. 45.—Ἀθήν. Δ, 67).

**'Επίδρομος,** 1) τὸ πρὸς τὴν πρύμνην τελευταῖον ἱστίον, ἴσως καὶ ὁ ἱστὸς αὐτοῦ (Πολυδ. Α, 91. — Isid. Or. XXIX. 3, 3). —2) Σχοινίον δι' οὗ συνεστέλλετο τὸ κυνηγετικὸν δίκτυον (Ξεν. Κυνηγ. ΣΤ, 9).

**'Επιζεφύριοι,** ἴδ. Λοκροί.

**'Επιθαλάμιον,** ἴδ. Λυρικὴ ποίησις.

**Ἐπικάστη,** ἴδ. Οἰδίπους.

**Ἐπικηφισία,** ἀττικὸς δῆμος ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ, ἀγνώστου θέσεως.

**Ἐπίκληρος,** ἴδ. Κληρονομία.

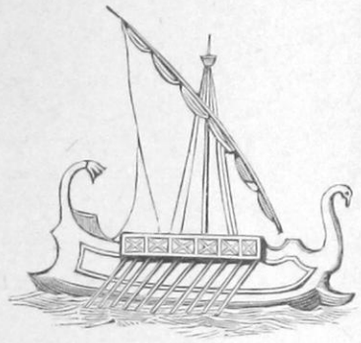
**Ἐπικνημίδιοι,** ἴδ. Λοκροί.

**Ἐπίκουρος,** Νεοκλέους, διάσημος Ἀθηναῖος φιλόσοφος, γεννηθεὶς τῷ 342 π. Χ., ἐν τῷ δήμῳ Γαργηττῷ, μετὰ τοῦ πατρός του ὡς παιδίον εἰς Σάμον μεταβάς, καὶ δεκαοκταέτης ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα μετὰ τῶν πλατωνικῶν Ξενοκράτους καὶ Θεοφράστου συνών, ἐσπούδασε τοῦ Δημοκρίτου τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα. Ἐδίδαξεν ὅμως κατ' ἀρχὰς ἐν Μιτυλήνῃ καὶ ἐν Λαμψάκῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ εἰς ἡλικίαν 36 ἐτῶν ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐγκαταστὰς ἐκεῖ εἰς κῆπον ὃν ἠγόρασεν, ἔζη ἐν αὐτῷ ἐν ἐγκρατείᾳ, καὶ τῇ μελέτῃ ἐπιδεδομένος. Ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ διῃρεῖτο εἰς Κανονικήν, Μεταφυσικήν, φυσικὴν καὶ ἠθικήν. Ἐν τῇ Κανονικῇ παρεδέχετο τρεῖς βαθμίδας τῆς διαγνώσεως, τὴν αἴσθησιν, ἣν ἐτίθετο ὡς βάσιν πάσης γνώσεως, τὴν πρόληψιν, ἤτοι τὴν ἐν τῷ νῷ παράστασιν τοῦ ὑπάρχοντος, καὶ τὴν δόξαν, ἤτοι τὴν ἰδέαν ἣν συλλαμβάνομεν, καὶ ἐθεώρει τὴν αἴσθησιν ὡς τὴν βάσιν, ἀπ' ἐναντίας τῶν στωϊκῶν, οἵτινες τὴν νόησιν ἐξελάμβανον ὡς τὴν θεμελιώδη ἀλήθειαν. Ὡς ἀρχὴν τοῦ παντὸς παρεδέχετο τὰ ἄτομα καὶ τοὺς ποικίλους αὐτῶν συνδυασμούς, τὴν δὲ ψυχὴν ἐπρέσβευεν οὖσαν λεπτοτάτην στρογγύλην ἀτόμων σύνθεσιν, ἐν τῷ σώματι παρεσπαρμένην. Σκοπὸν ἐπιδιωκτέον παρεδέχετο τὴν ἡδονήν, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς τὴν τῶν αἰσθητηρίων, ὡς οἱ παρεξηγοῦντες αὐτὸν μεταγενέστεροι Ἐπικούρειοι, διότι ἐπίστευεν ὅτι κρεῖττον ἐστὶν «εὐλογίστως ἀτυχεῖν ἢ ἀλογίστως εὐτυχεῖν,» καὶ ἦσαν δι' αὐτὸν καταστηματικαὶ (ἤτοι θεμελιώδεις) ἡδοναὶ ἡ ἀπονία καὶ ἡ ἀταραξία, δι' ὃ καὶ ἐξελάμβανεν ὅτι καὶ οἱ θεοί, ὧν τὴν φύσιν ἐκήρυττεν ἄφθαρτον, καὶ τὴν ἀντίληψιν ἐναργῆ, ἔζων ἐν ταῖς μεταιχμίοις τοῦ κόσμου, ἔνθα τὰ ἄτομα ἐπ' αὐτῶν δὲν ἐνήργουν καὶ ἔλειπον τῆς γῆς οἱ ὄμβροι καὶ αἱ καταιγίδες. Πολλὰ ἔγραψεν, ἀλλὰ μὴ διασωθέντα, γνωστὰ δὲ μόνον ἐκ τῶν ἀτελῶν ἐκθέσεων Διογένους τοῦ Λαερτίου, διατηρήσαντος ὅμως καὶ 3 ἐπιστολὰς περὶ φυσικῆς καὶ μετεωρολογίας· καὶ τὴν διαθήκην, καὶ προσέτι 44 ἠθικὰ αὐτοῦ ἀποφθέγματα (κυρίας ἢ ῥητὰς δόξας). Ἐν Ἡρακλείῳ δὲ τῆς Ἰταλίας ἀνευρέθησαν ἀποσπάσματα οὐχὶ σπουδαῖα τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ περὶ φύσεως, ὃ περιεῖχε 39 βιβλία. Τὰς φυσικὰς αὐτοῦ θεωρίας ἐξέθηκεν ἐν ποιήματι ὁ Ῥωμαῖος Λουκρέτιος, περὶ δὲ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ δογμάτων ἔγραψεν ὁ Σενέκκας (de vit. beat. XII. καὶ XIII).

**Ἐπίκρανον,** ἴδ. Κίων.

**Ἐπικράτης,** ἐξ Ἀμβρακίας, ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας, ἀκμάσας περὶ τὰ 350 π. Χ. Πέντε κωμῳδιῶν αὐτοῦ σώζονται ἀποσπάσματα, ἐξ ὧν φαίνεται εὐφυὴς, δηκτικὸς, καὶ διαπρέπων κατά τε τὸ ὕφος καὶ τὴν στιχουργίαν.

**Ἐπίκριον,** τὸ ξύλον τὸ ἐγκαρσίως τοῦ



ἱστοῦ δεδεμένον, καὶ φέρον τὸ ἱστίον (Ἰταλ. Ἀντέννα).

**Ἐπίκτητος,** ἐξ Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγίας, δοῦλος καὶ εἶτα ἀπελεύθερος τοῦ Ἐπαφροδίτου, ἀπελευθέρου τοῦ Νέρωνος. Ἠθέλησε νὰ διδάξῃ τὴν Στωϊκὴν φιλοσοφίαν ἐν Ῥώμῃ, ἀλλ' ἐπὶ Δομιτιανοῦ (τῷ 94 μ.Χ.) ἐκδιωχθεὶς ἐκεῖθεν μεθ' ὅλων τῶν φιλοσόφων, ἀποκατέστη εἰς Νικόπολιν τῆς Ἠπείρου, ἔνθα μέχρις Ἀδριανοῦ ἐδίδασκε κατὰ τὴν Σωκρατικὴν μέθοδον ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς στοαῖς. Συγγράμματα δὲν ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἀρριανὸς ἔγραψε μετὰ θάνατόν του «διατριβὰς Ἐπικτήτου» εἰς 8 βιβλία, ἐξ ὧν 4 σώζονται, καὶ «Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον,» περιέχον τὰς συγκεφαλαιώσεις τῶν θεωριῶν του. Ἐν τῶν κυριωτέρων γνωμικῶν του ἦν «ἀνέχου καὶ ἀπέχου,» διότι ὡς ἀρετὴν ἐθεώρει τὸ ἀπέχειν παντὸς δεσμεύοντος τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν. Ἐν γένει δὲ συνεδύαζε τὰς στωϊκὰς θεωρίας μετὰ τῶν περὶ ἀρετῆς Σωκρατικῶν διδαγμάτων, παραδεχόμενος, ὡς ὁ Σωκράτης, καὶ ὑπὸ τοῦ Διὸς τοῖς ἀνθρώποις προσδεδομένα δαιμόνια.



**Ἐπικύδης,** 1) Δημαγωγὸς Ἀθηναῖος, ἀντίπαλος τοῦ Θεμιστοκλέους (Πλούτ. Θεμ. ΣΤ).—2) Συρακούσιος ἐν Καρχηδόνι γεννηθεὶς, ἐπέμφθη τῷ 215 π. Χ. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἱπποκράτους πρὸς τὸν Ἱερώνυμον εἰς Συρακούσας, ἵνα συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῶν Καρχηδονίων. Φονευθέντος δὲ τοῦ Ἱερωνύμου ὅτε οἱ Συρακούσιοι ἐδόθησαν τοῖς Ῥωμαίοις, μετέβη παρὰ τοῖς Λεοντίνοις ἵνα ἐξεγείρῃ αὐτοὺς, εἶτα μετέσχε τῆς κατὰ Μαρκέλλου ἀμύνης τῶν Συρακουσῶν, καὶ μετὰ τούτων τὴν ἅλωσιν ἀπῆλθεν εἰς Ἀκράγαντα, καὶ ὅτε καὶ αὕτη ἐκυριεύθη (210 π. Χ.), φαίνεται ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς Καρχηδόνα (Πλούτ. Μάρκ. ΙΔ.—Liv. XXIV. XXVI.)

**Ἐπιλαχόντες.** Ἐπὶ τῶν κληρωτῶν ἀρχῶν ἐν Ἀθήναις ἐσημειοῦντο καὶ οἱ ἐπιλαχόντες, οἵτινες ἐπλήρουν τὰς τυχὸν κενουμένας θέσεις· ἐπὶ δ' αἱρετῶν, κενωθείσης θέσεως, ἀπῃτεῖτο νέα ἐκλογὴ (Δμσθ. Θεόκρ. 29.—Αἰσχ. κ. Κτησ. 62).

**Ἐπιμαχία,** συμμαχία περιοριζομένη εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ βοηθεῖν τὸν σύμμαχον μόνον ἂν ὑπό τινος προσεβάλλετο (Θουκ. Α, 44).

**Ἐπιμεληταὶ,** ἄρχοντες ἐν Ἀθήναις ὡς οἱ 10 τοῦ ἐμπορίου, καὶ οἱ 10 τῶν νεωρίων, καὶ ἄλλοι ὑπὸ τῶν φυλῶν διοριζόμενοι δι' εἰδικοὺς ὡρισμένους σκοποὺς, ὡς τὴν ἐπιμέλειαν οἰκοδομῶν, ἑορτῶν, κτλ. (Αἰσχ. κ. Κτησ. 398).

**Ἐπιμενίδης,** ἐκ Φαιστοῦ τῆς Κρήτης. ἐν Κνωσσῷ οἰκῶν, σύγχρονος τῶν 7 σοφῶν, μεθ' ὧν καὶ συγκατηριθμεῖτο. Τῷ ἀπεδίδοντο δὲ καὶ μαγικαὶ ἰδιότητες, καὶ ἡ βιογραφία του ἦν μετὰ μύθων συμπεπλεγμένη. Πεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρός του εἰς ἀναζήτησιν ἀρνίου, εἰσῆλθεν εἰς σπήλαιον, ἔνθα κατακλιθεὶς, ἐκοιμήθη 57 ἔτη, καὶ ὅτε ἐπανῆλθεν οἴκαδε, ἐξεπλάγη ἰδὼν γέροντα τὸν νέον του ἀδελφὸν. Οἱ Ἀθηναῖοι, τελοῦντες ὑπὸ τὸ Κυλώνειον ἄγος, τὸν μετεκάλεσαν (τῷ 596 π. Χ.) πρὸς καθαρμὸν τῆς πόλεως, ὃν καὶ ἐτέλεσε διὰ τῆς τέχνης αὐτοῦ καὶ δι' ἱδρύσεως διαφόρων βωμῶν. Τῷ ἀπεδίδετο δὲ καὶ πολλῶν αἰώνων μακροβιότης. Ἐκάθηρε δ' ἐπίσης καὶ τὴν Δῆλον (Πλούτ. Σόλ. ΙΒ.—Διογ. Λρτ. Α. 109). Τινὲς κοσμογονικαὶ γνῶμαι ἀποδίδονται εἰς αὐτόν· ὁμοίως δὲ καὶ συγγράμματα πεζὰ καὶ ἔμμετρα, ἐξ ὧν ἴσως γνήσιοι εἰσὶν οἱ χρησμοὶ καὶ οἱ καθαρμοί.

**Ἐπιμηθεὺς,** Ἴδ. Προμηθεύς.

**Ἐπίμορτοι,** ἐν Ἀθήναις θῆτες ἀποτίνοντες εἰς τοὺς γαιοκτήμονας τὸ 1/6 τῆς προσόδου τῶν γαιῶν αὐτῶν ἃς ἐκαλλιέργουν, δι' ὃ καὶ ἑκτημόριοι προσέτι ἐλέγοντο.

**Ἐπινίκια,** 1) ἑορταζόμενα μετὰ νίκην ἐν ἀγῶσι δι' ἑστιάσεως ἣν παρέθετεν ὁ νικητὴς, ἢ αὐτῷ οἱ φίλοι του.— 2) ᾄσματα, ἐπὶ ταῖς τοιαύταις νίκαις ποιούμενα, καὶ πολλάκις εἰς τὰς ἑστιάσεις ψαλλόμενα, οἷα ἐποίησαν ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Σιμωνίδης.

**Ἐπιόνη,** ἴδ. Ἀσκληπιός.

**Ἐπιπαμάτις,** ἐν Σπάρτῃ ὅ,τι ἐν Ἀθήναις ἡ ἐπίκληρος (ἴδ. κληρονομία).

**Ἐπισημαίνεσθαι,** ἴδ. Λογισταί.

**Ἐπισίτιοι,** πτωχοὶ ὑπηρετοῦντες ἐπὶ μόνῃ τῇ τροφῇ (Πλάτ. δημ. Δ, 420 Α).

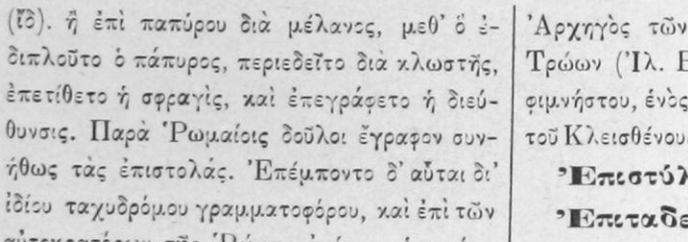
**Ἐπίσκοποι,** ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς συμμάχους πεμπόμενοι ἵνα ἐπιτηρῶσι τὰ κατ' αὐτοὺς (Ἀρστφ. Ὀρν. 1023 καὶ σχλ.).

**Ἐπιστάτης,** ὁ ἐν Ἀθήναις ἡμερήσιος

πρόεδρος τῆς Βουλῆς (ἴδ. Βουλή).—'Επιστάται τῶν δημοσίων αὐτόθι, οἱ τειχοποιοί, ταφροποιοί, τριηροποιοί, τῆς κατασκευῆς τῶν ὑδραγωγείων, οἰκοδομῶν δημοσίων κτλ. ἐπιμελούμενοι (Αἰσχ. Κτησ. 27), τὰς δαπάνας διὰ τὸ ἔργον οὗ προίσταντο ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου λαμβάνοντες.

**'Επιστολή.** Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔγραφον τὰς ἐπιστολὰς ἐπὶ διπτύχων





(ἴδ). ἢ ἐπὶ παπύρου διὰ μέλανος, μεθ' ὃ ἐδιπλοῦτο ὁ πάπυρος, περιεδεῖτο διὰ κλωστῆς, ἐπετίθετο ἡ σφραγίς, καὶ ἐπεγράφετο ἡ διεύθυνσις. Παρὰ Ῥωμαίοις δοῦλοι ἔγραφον συνήθως τὰς ἐπιστολάς. 'Επέμποντο δ' αὗται δι' ἰδίου ταχυδρόμου γραμματοφόρου, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης ἐγένετο ἡ πρώτη

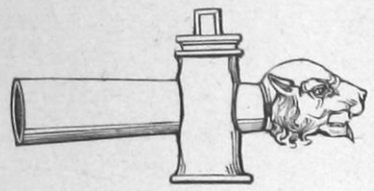



Ἐξ ἀσχ. ἀναλ. αἰτ' ἐπιγρ. Tabelarius.

ἀπόπειρα ἱδρύσεως τακτικῶν ταχυδρόμων (tabellario). Ὁ δὲ συνήθης τύπος τῶν ἐπιστολῶν ἦν οὗτος: Ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι χαίρειν. Καὶ εἰς τὸ τέλος ἐγράφετο ἔρρωσο.

**'Επιστολιαφόρος** (Ξενοφ. Ἑλλ. ΣΤ, 2, 25), ἢ **ἐπιστολεὺς** συνηθέστερον, ἐν Σπάρτῃ ἀντιναύαρχος ἢ τῷ ναυάρχῳ προσηρτημένος πρὸς ἔλεγχον. 'Επειδὴ κατὰ τὸν νόμον οὐδεὶς ἐδύνατο δὶς ἀλλεπαλλήλως νὰ ναυαρχῇ, διωρίσθη ὁ Λύσανδρος ἐπιστολεύς, καὶ οὐχ ἧττον διῴκει τὸν στόλον (αὐτ. Β, 1, 17).

**'Επιστόμιον,** 1) ἡ ἄλυσις τοῦ χαλινοῦ ἡ εἰσερχομένη εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου· 2) Ὁ ῥυμὸς εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου. — 3)



Χαλκοῦν ἐκ Πομπηΐας.

Τὸ τιθέμενον εἰς τὸ πέρας σωλῆνος διὰ τὴν ἐκροὴν τοῦ ὕδατος.

**'Επίστροφος,** 1) υἱὸς τοῦ Ἀργοναύτου Ἰφίτου, ἔγγονος τοῦ Φωκέως Ναυβόλου, ὡδήγησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σχεδίου τοὺς Φωκεῖς εἰς τὴν Τροίαν (Ἰλ. Β, 517. Ρ, 306). — 2) Υἱὸς Εὐήνου, φονευθεὶς ὑπ' Ἀχιλλέως εἰς Λερνησσὸν τῆς Μυσίας.— 3) Ἄρχηγὸς τῶν Ἀλιζόνων, σύμμαχος τῶν Τρώων (Ἰλ. Β, 856).—4) Πατὴρ τοῦ Ἀμφιμνήστου, ἑνὸς τῶν μνηστήρων τῆς θυγατρὸς τοῦ Κλεισθένους ἐν Σικυῶνι (Ἡρδ. ΣΤ, 127).

**'Επιστύλιον,** ἴδ. θριγκός.

**'Επιταδεύς,** ἔφορος ἐν Σπάρτῃ, μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀγησιλάου, ὡς φαίνεται, νέον νόμον εἰσαγαγών, ἐπιτρέποντα τὴν δωρεὰν καὶ ἐλευθέραν κληροδότησιν, ἴσως καὶ εἰς θυγατέρας, τῶν ἀκινήτων, ὅπερ ταχέως ἐπέφερε τὴν συγκέντρωσιν αὐτῶν εἰς ὀλίγων χεῖρας καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἰδιοκτητῶν (Πλούτ. Ἄγις.—Ἀριστ. Πολιτ. Β, 6).

**'Επιτάλιον,** ἴδ. Ἦλις.

**'Επιτάφιος** λόγος, ὃν ῥήτωρ, ὑπὸ τοῦ δήμου αἱρεθείς, ἀπήγγελλε πρὸς τιμὴν τῶν ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς πατρίδος πεσόντων, καὶ πρὸς ἐξέγερσιν τῶν πολιτῶν εἰς ἄμιλλαν. Πρῶτος τοιοῦτος ἐπίσημος λόγος μνημονεύεται ὁ τοῦ Ἀριστείδου ὑπὲρ τῶν ἐν Πλαταιαῖς πεσόντων· ὁ δὲ Περικλῆς ἠγόρευσεν ὑπὲρ τῶν θανόντων ἐν Σάμῳ, καὶ εἶτα ἀπήγγειλεν εἰς



τιμὴν τῶν ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πεσόντων τὸν ἐπιτάφιον ὃν διετήρησε κατὰ λέξιν ὁ Θουκυδίδης (Β, 35). Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπίσημοι ῥήτορες, ὡς ὁ Γοργίας, ὁ Λυσίας, ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Ὑπερίδης, ὁ Δημοσθένης, συνέταττον τοιούτους ἐπιταφίους καὶ ἄνευ δημοσίας ἐντολῆς· καὶ ἐν ἔτι μεταγενεστέροις χρόνοις ἐγράφοντο, ἐπὶ Ῥωμαίων μάλιστα, καὶ διετηρήθησαν τοιοῦτοι πανηγυρικοί, ἀφορῶντες τὴν μνήμην ἰδιωτῶν, ἀνεξαρτήτως πάσης ὑπηρεσίας πρὸς τὸ δημόσιον.

**'Επίτιμος,** ἐν Ἀθήναις, ὁ μὴ ἐστερημένος τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Ἴδ. Ἀτιμία.

**'Επιτροπή,** ἐν Ἀθήναις ἡ δι' ἀμοιβαίας συγκαταθέσεως τῶν διαδίκων ἀνάθεσις τῆς δίκης αὐτῶν εἰς διαιτητήν, ἐπὶ χρηματικῷ προστίμῳ διὰ τὸν μετὰ ταῦτα τυχὸν ἀρνούμενον· ἐλέγετο δ' ἡ τοιαύτη δίκη πρόδικος, καὶ ἦν ἀνέκκλητος (Δημοσθ. κ. Μειδ. 545).

**'Επίτροπος,** ἐν Ἀθήναις, ὃν ὁ πατὴρ πρὸ τοῦ θανάτου του εἶχεν ἐγκαταστήσει διὰ διαθήκης πρὸς διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῶν ἀνηλίκων τέκνων του. Ἂν δὲ τοιοῦτος δὲν ὑπῆρχεν, ἐγκαθίστα αὐτὸν ὁ ἐπώνυμος ἄρχων. Κατ' ἐπιτρόπων δὲ κακῶς ἐκτελεσάντων τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολὴν ἐδύνατο νὰ κινηθῇ ἐπιτροπῆς δίκη.—'Επίτροπος ἦν καὶ εἷς τινας τῶν θεῶν, οἷον τὸν Ἑρμῆν (Πίνδ. Ὀλ. Α, 106), ἀποδιδόμενον ἐπίθετον, ἐκδηλοῦν τὸν προστάτην.

**'Επιτύμβιοι** λίθοι ἐτίθεντο ἐπὶ τῶν τάφων εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κειμένου νεκροῦ. Καὶ ἐνίοτε μὲν ἦσαν στῆλαι, τὸ ὄνομα ἁπλῶς αὐτοῦ φέρουσαι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως κεκοσμημέναι καὶ διὰ πολυτελοῦς ἀκρωτηρίου. Ἄλλοτε δ' ἔφερον μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀποθανόντος, ὅτε ἐνίοτε προσεπεγράφετο καὶ τοῦ γλύπτου τὸ ὄνομα (ἴδ. Ἀριστοκλῆς). Συνεχέστατα ὁ νεκρὸς παριστᾶται καθήμενος, καὶ ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἀντικείμενα εἰς ἃ ἐνέχαιρεν ἐπὶ ζωῆς του, οἷον πολύτιμα κοσμήματα ἐπὶ γυναικῶν, ἐπὶ ἀνδρῶν ὅπλα, ἵππον, κτλ. Ἀλλ' ὁ ἵππος πολλάκις παριστᾶτο καὶ μόνον ὡς σύμβολον τῆς εἰς ᾅδου ἀποδημίας. Πολλάκις εἰς τὸν καθήμενον νεκρὸν ὁ ἐγγύτατος συγγενής, ἡ σύζυγος, ὁ πατήρ, δίδει τὴν χεῖρα εἰς ἀποχαιρετισμόν. Ἄλλοτε παριστᾶται ἡ τελευταία ἑστίασις πρὸς ἀποχαιρετισμόν, μεθ' ἧς ὁμοία πως ἐστίν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέηται, ἡ παράστασις ἱκεσίας πρὸς τὸν Ἀσκληπιὸν (ἴδ.).

**'Επίτυρον,** ἔδεσμα ἐξ ἐλαιῶν μετ' ἐλαίου καὶ ὀξυδίου.

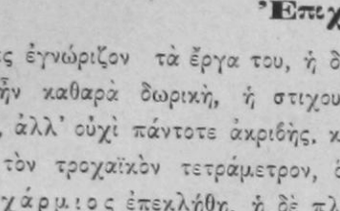
**'Επιφάνεια,** 1) πόλις ἐν τῇ Ἀ. Κιλικίᾳ, Β τῆς Ἰσσοῦ. Ἐπὶ τοῦ πειρατικοῦ πολέμου ᾤκισεν ὁ Πομπήϊος ἐκεῖ πειρατάς. Πρὶν ἐκαλεῖτο Οἰνίανδος.—2) Πόλις τῆς Συρίας ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου, φοινικικὴ ἀποικία, αὐξηθεῖσα ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς.

**'Επίχαρμος,** Κῷος, υἱὸς τοῦ ἰατροῦ Ἡλοθαλοῦς, περὶ τὰ 540 π. Χ. γεννηθείς, μετέβη νέος ἔτι καὶ διέμεινεν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Σικελίας, ἰδίως εἰς τὰ ἐκεῖ Μέγαρα, μεθ' ὧν τὴν καταστροφὴν ἀπῆλθεν εἰς Συρακούσας ἐπὶ τοῦ Ἱέρωνος, καὶ ἀφ' οὗ κατ' ἀρχὰς ἐπεδόθη εἰς τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς, διεκρίθη ἔπειτα ὡς ἔξοχος κωμικὸς ποιητής, καὶ διέπλασε τὴν ἔντεχνον δωρικὴν Σικελικὴν κωμῳδίαν, εἰς ἣν διεκρίθησαν μετ' αὐτοῦ ὁ Φόρμις καὶ ὁ Δεινόλοχος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Σώφρων καὶ ὁ Ξέναρχος. Ἀπέθανε δὲ περὶ τὰ 450, περίπου ἐνενηκοντούτης. Ἐκ τῶν κωμῳδιῶν του 35 ἐθεωροῦντο ὡς γνήσιαι, καὶ τῶζονται αὐτῶν οἱ τίτλοι καί τινα ἀποσπάσματα· οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν τίτλων εἰσὶν ἁπλᾶ ὀνόματα, πλήν τινων ἱστορικῶν ἢ μυθολογικῶν, οἷον Ἄβας (Ἥβης) γάμος· Ἄφαιστος (Ἥφαιστος) ἢ κωμασταί, Βούσιρις, Ἄμυκος, Κύκλωψ, Ὀδυσσεὺς ναυαγός, Πύρρα καὶ Προμαθεύς, Σειρῆνες, κτλ. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Ῥωμαίων (Hor. Ep. II, 1, 58)

οἵτινες ἐγνώριζον τὰ ἔργα του, ἡ διάλεκτός του ἦν καθαρὰ δωρική, ἡ στιχουργία του ἁπλῆ, ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε ἀκριβής. καὶ ἐπροτίμα τὸν τροχαϊκὸν τετράμετρον, ὅστις καὶ Ἐπιχάρμιος ἐπεκλήθη, ἡ δὲ πλοκὴ τῶν κωμῳδιῶν του οὐδὲν εἶχε τὸ ἔγτεχνον καὶ ἐκζητημένον, οὐδ' ἦν λίαν ἐπιτήδειος τῶν προσώπων ὁ χαρακτηρισμός.

**Ἐπιχειροτονία.** 1) Ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν πρώτην (κυρίαν) ἐκκλησίαν ἑκάστης πρυτανείας, ἕκαστος ἐδύνατο νὰ κατηγορήσῃ (προβάλλεσθαι) οἱονδήποτε τῶν ἐν τέλει ἀρχόντων ὅτε προὐτείνετο ἡ ἐρώτησις εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρχειν ἕκαστος. Ἡ ἐκκλησία τότε ἀπεφάσιζε διὰ χειροτονίας, ἤτις ἐπιχειροτονία ἐλέγετο, ἂν παρεδέχετο τὴν κατηγορίαν, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἄρχων ἔπαυεν ἀμέσως ἐκτελῶν τὰ καθήκοντά του, καὶ παρεπέμπετο εἰς ἡλιαστικὸν δικαστήριον. —2) Αὐτόθι, ἡ ἐ. τῶν νόμων, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ἡ ἐπικύρωσις τῶν ὑφισταμένων νόμων, καὶ πρότασις περὶ μεταβολῆς τινῶν ἐξ αὐτῶν, ἤτις παρεπέμπετο εἰς τοὺς Νομοθέτας.

**Ἐπίχυσις,** ἀγγεῖον ἔχον τὸ στόμιον



Εἰκὼν ἐν Σταβίαις

ὀξύ, ἐξ οὗ προεχεῖτο ὁ οἶνος εἰς τοὺς κυάθους.

**Ἔποικοι,** ἢ ἄποικοι σχετικῶς, πρὸς τὴν χώραν εἰς ἣν ἐγκαθίστανται.

**Ἐπόπτης,** ἴδ. Ἐλευσίνια.

**Ἔπος,** καθ' Ὅμηρον λέξις, λόγος, διήγησις ἱστορική ἀπὸ Πινδάρου καὶ ἔπειτα ἤρξατο δηλοῦν τὴν ποίησιν, καὶ ἰδίως τὴν διηγηματικήν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν λυρικήν. Ἡ ἐντέλεια τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς ἐπίτομος καὶ παροδικὴ μνεία πολλῶν συμβάντων καὶ ὀνομάτων εἰσὶν ἤδη ἀποδείξεις ὅτι δὲν ἦσαν αὐτὰ ἡ πρώτη ἀπόπειρα τοιαύτης ποιήσεως, ἥτις πιθανῶς ἤρξατο εἰς τὰς θεωρουμένας ὡς ἕδρας τῶν Μουσῶν, περὶ τὴν Πιερίαν, τὸν Ὄλυμπον, τὸν Παρνασσὸν καὶ τὸν Ἑλικῶνα διὰ τῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων, καὶ ἐν ἄλλοις καὶ τῶν ὡς θρησκευτικῶν ποιητῶν μνημονευομένων Ὀρφέως, Εὐμόλπου, Μουσαίου, Θαμύριδος, τοῦ τελευταίου τούτου ἐπικὸν ἤδη ἔχοντα τὸν χαρακτῆρα (Ἰλ. Β, 594), ψαλλόντων πάντων πιθανῶς, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ὅμηρος, εἰς τελετὰς καὶ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Ἀνάκτων ὕμνους οὐ μόνον περὶ ἡρώων, ἀλλὰ καὶ περὶ θεῶν, τῶν ἔργων καὶ τῆς αὐτῶν λατρείας. Καὶ κατ' αὐτὸν δὲ τὸν Ὅμηρον ὁ Δημόδοκος ᾄδει παρὰ τοῖς Φαίνιξιν, ὅλως ἐπικῶς, τοὺς ἔρωτας τοῦ Ἄρεως, τὴν ἔριν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Ὀδυσσέως καὶ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος διὰ τοῦ δουρείου ἵππου (Ὀδ. Θ, 74. 266. 299), καὶ ὁ Φήμιος ἐν Ἰθάκῃ, εἷς τῶν μνηστήρων τὸ δεῖπνον, τὰ κατὰ τὸν νόστον τῶν Ἀχαιῶν ἐξ Ἰλίου (Ὀδ. Α, 326). Ἐκ τούτων τῶν ἀοιδῶν καὶ ἄλλων δημοτικῶν ᾀσμάτων τὰς παραδόσεις ἁρυσάμενος ἐν τῇ φιλειρηνικῇ καὶ πρὸς τὴν ποίησιν μᾶλλον ἀποκλινούσῃ Ἰωνίᾳ, ὁ Ὅμηρος, συνεδύασεν αὐτὰς εἰς ἑνότητα ἔντεχνον καὶ μεγαλοπρεπῆ, τελειοποιήσας συγχρόνως καὶ τὴν παραδεδεγμένην στιχουργίαν τῶν δακτυλικῶν ἑξαμέτρων, ἣν, ὡς καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἐπικὴν διασκευὴν αὐτοῦ καθιέρωσε καὶ διετήρησε διὰ τῶν αἰώνων ἡ Ἑλληνικὴ ποίησις. Ζωηρά, πλήρης ἐμπνεύσεως, ἀλλ' ἡσυχος καὶ ἀπαθὴς ἀφήγησις τῶν πράξεων τῶν θεῶν καὶ ἡρώων ἐστὶν ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἡρωϊκοῦ ἔπους. Ἕνα περίπου αἰῶνα μετὰ τὸν Ὅμηρον ἔγραψεν ὁ ἐξ Αἰολίας Ἡσίοδος τὰ διδακτικὰ αὐτοῦ, θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν χαρακτῆρα ἔχοντα, ἔπη. Ἀπ' ἀρχῆς δὲ τῶν Ὀλυμπιάδων ἤρξαντο καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποιηταὶ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Ὁμήρου βαδίζοντες, καὶ τὸν κύκλον τῶν συνθέσεων αὐτῶν ζητοῦντες νὰ συμπληρώσωσιν, ἀλλὰ τῆς μεγαλοφυΐας αὐτοῦ λειπόμενοι καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ ἀφέλειαν διὰ φιλοσοφικῶν θεωρημάτων καὶ ἀλληγοριῶν ἀντικαθιστῶντες. Ἐξ αὐτῶν ἦν ὁ Κύπριος Στασῖνος, περὶ τὴν 1 Ὀλυμπ. τὰ «Κύπρια ἔπη» γράψας, καὶ περὶ τοῦ γάμου τοῦ Πηλέως μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς Ἰλιάδος· ὁ Μιλήσιος Ἀρκτῖνος, σύγχρονος ἐκείνου, ποιήσας ἔπος, οὗ τὸ πρῶτον μέρος, «ἡ Αἰθιοπίς,» ἦν ἡ ἄμεσος ἐξακολούθησις τῆς Ἰλιάδος, διηγουμένη τὸ τέλος τοῦ Μέμνονος, ἡγεμόνος τῆς Αἰθιοπίας, τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν περὶ τῶν ὅπλων ἔριν καὶ τὴν αὐτοκτονίαν τοῦ Αἴαντος, τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἦν ἡ «Ἰλίου πέρσις.» Ὁ Μιτυληναῖος Λέσχης ἔγραψε περὶ τὰ 708 π. Χ., ἢ κατ' ἄλλους περὶ τὰ 650, τὴν «μικρὰν Ἰλιάδα» εἰς συμπλήρωσιν τῆς μεγάλης, περιέχουσαν τὰ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Νεοπτολέμου, μέχρι τῆς ἁλώσεως τοῦ Ἰλίου. Ὁ Ἀγίας ἢ Ἡγίας ἐκ Τροιζῆνος, ἔγραψε τοὺς «Νόστους» τῶν ἐκ Τρωάδος· ὁ δ' ἐκ Κυρήνης Εὐγάμων, περὶ τὸ 570 π. Χ., τὴν Τηλεγονίαν, ἐξακολούθησιν τῆς Ὀδυσσείας εἰς 2 ῥαψῳδίας διηγουμένην τὰ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα, ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἄλλα δὲ κυκλικὰ ἔπη ἦσαν καὶ ἡ Οἰδιπόδεια, ἴσως τοῦ Κιναίθωνος, ἡ Θηβαΐς, οἱ Ἐπίγονοι, ἡ Ἀλκμαιονίς, κτλ., καὶ ἀποσπάσματα τινῶν ἐξ αὐτῶν διεσώθησαν. Ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δ' ἀπέβαινον τὰ ἔπη ξηρὰ μᾶλλον ἱστορικαὶ ἀφηγήσεις, τῶν Ὁμηρικῶν ἀπομιμήσεις, ἀλλὰ τοῦ ὕψους ἐκείνων ἐστερημέναι, καὶ ὀλίγης δημοτικότητος ἀπολαύουσαι, ὡς τοῦ Πεισάνδρου ἐκ Καμίρου τῆς Ῥόδου, περὶ τὰ 648, ἡ Ἡράκλεια εἰς 2 ῥαψῳδίας, τὰ κατὰ τὸν Ἡρακλέα οὐχὶ ἐν συνεχεῖ ἀφελείᾳ, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν διηγουμένη· τοῦ Κολοφωνίου Ξενοφάνους, γεννηθέντος τῷ 620 ἢ 568 ἡ «Κτῆσις Κολοφῶνος·» τοῦ Πανυάσιος ἐξ Ἁλικαρνασσοῦ (480) ἡ «Ἡράκλεια» εἰς 14 ῥαψῳδίας. Ὁ δὲ Σάμιος Χοιρίλος ἐποίησε περὶ τὰ 404 τὸ καθαρῶς ἱστορικὸν ἔπος «Περσηΐς» (περὶ τῶν Περσικῶν πολέμων), καὶ ὁ σύγχρονος αὐτῷ Ἀντίμαχος ἐκ Κολοφῶνος (ἴδ.) τὰ ἔντεχνα αὐτοῦ ποιήματα «Θηβαΐδα» καὶ «Λύδην.» Καὶ ἐπὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν δ' ἐξηκολούθησαν πολλοὶ εἰς τὴν ἐποποιΐαν ἐπιδιδόμενοι, ἀλλὰ μικροτέρας ἐκλέγοντες ὑποθέσεις, ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ Καλλίμαχος, ὁ Κρὴς Ῥιανὸς (275—195 π. Χ.), γράψας Ἡράκλειαν, Ἀχαϊκά, Μεσσηνιακά· ὁ Εὐφορίων· ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος, θελήσας μὲν οὗτος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὁμηρικὴν ἀφέλειαν, ἀλλὰ μὴ ἐπιτυχών. Περὶ τὴν ε' δὲ μ. Χ, ἑκατονταετηρίδα ἀνέθαλεν ἡ ἐπικὴ ποίησις ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ κληθέντι Πυθαγορείῳ ἔπει, οὗ εἷς ποιητὴς ἦν ὁ Σμυρναῖος Κόϊντος, ὁ Καλαβραῖος ἐπικληθείς, διότι τὸ ποίημα αὐτοῦ «τὰ μεθ' Ὅμηρον», ψυχρὰ καὶ ἀφυὴς ἀπομίμησις τοῦ Ὁμήρου, ἀνευρέθη κατὰ τὴν ιε' ἑκατονταετηρίδα ἐν Καλαβρίᾳ. Ταύτης τῆς κατηγορίας ἦν καὶ ὁ Νόννος ἐκ Πανοπόλεως τῆς Αἰγύπτου, ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ γράψας ποίημα «Τὰ Βοσπορικὰ» ἢ «Διονυσιακὰ» (τοὺς βακχικοὺς μύθους), καὶ εἶτα, τὸν χριστιανισμὸν παραδεχθείς, ἐπικὴν παράφρασιν τοῦ κατ' Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ἀμφότερα τὰ ἔργα αὐτοῦ διετηρήθησαν. Οὗτος μετερρύθμισε τὸν ἑξάμετρον, καὶ εἶχε μὲν ὀργῶσαν τὴν φαντασίαν καὶ ὑπερβάλλον πάθος περὶ τὴν ἔκφρασιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν κατάληψιν τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐποποιΐας. Τῆς ἀρχῆς δ' ὡς φαίνεται τῆς στ' ἑκατονταετηρίδος ἦσαν ὁ Τρυ(ι)φιόδωρος, γραμματικὸς ἐξ Αἰγύπτου, ποιήσας «Ἰλίου ἅλωσιν»· ὁ Κόλουθος ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Λυκοπόλεως, οὗ σώζεται ἡ «Ἁρπαγὴ Ἑλένης»· ὁ Μουσαῖος, οὗ τὸ ἐπύλλιον, «τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον» διαπρέπει κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μεταξὺ ὅλων διὰ τὴν χάριν τῆς στιχουρ-



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΛΟΥΤΣΗ ΟΠ 1042

γίας καὶ τὴν θερμότητα τοῦ αἰσθήματος. Τελευταῖος δὲ τῶν περὶ τὸ ἔπος ἀσχοληθέντων ἐστὶν ὁ πεπαιδευμένος μὲν, ἀλλ' ἀφιλόκαλος γραμματικὸς Ἰω. Τζέτζης, ὁ κατὰ τὴν ιϐ' ἑκατονταετηρίδα γράψας Ἰλιακά. —Καὶ τὸ διδακτικὸν δ' ἔπος τοῦ Ἡσιόδου ἔσχε τοὺς ὀπαδούς του, οἷοι ἦσαν ὁ Ξενοφάνης καὶ ὁ Παρμενίδης (γεν. 516 π. Χ.), γράψαντες ποιήματα «περὶ φύσεως»· ὁ ἐξ Ἀκράγαντος Ἐμπεδοκλῆς, περὶ 444, ἐν ἄλλοις «φυσικά». Καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δ' ἐπεκράτησε τὸ τοιοῦτο ἔπος, εἰς ὃ ἡ ἐπιστήμη ὑπερέχει τῆς ποιήσεως. Ἐκεῖ διέπρεψεν ὁ ἐκ Σόλων Ἄρατος, περὶ τὰ 150 π. Χ.· ὁ ἐκ Κολοφῶνος Νίκανδρος, οὗ σώζονται τὰ «ἀλεξιφάρμακα» καὶ τὰ «θηριακὰ,» κατὰ τοῦ δήγματος τῶν ὄφεων, ἔργα σκοτεινὰ, ἐστερημένα ζωηρότητος καὶ ποιήσεως. Ἐξηκολούθησε δὲ καὶ μετὰ Χριστὸν ἡ ἥκιστα ποιητικὴ καὶ ξηρὰ αὕτη διδακτικὴ ἐποποιία ἀσκουμένη ἐπὶ ἰατρικῆς, ἀστρονομίας, γεωγραφίας καὶ ἄλλων πρακτικῶν ἀντικειμένων, μέχρι τῶν Βυζαντινῶν. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, ἐν τῷ Κανόνι ὃν παρεδέχοντο τῆς ἐποποιίας, κατέταττον τὸν Ὅμηρον, τὸν Ἡσίοδον, τὸν Πανύασιν, τὸν Ἀντίμαχον καὶ ἴσως καὶ τὸν Χοιρίλον.

**Ἑπτὰ σοφοὶ,** (οἱ), ἄνδρες κατὰ τὸν ζ' π. Χ. αἰῶνα εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη ἐπὶ τῇ πρακτικῇ καὶ τελεσφόρῳ, κοινωνικῇ ἢ πολιτικῇ, διὰ τοὺς ἀπωτάτους δ' ἐκείνους χρόνους ἐξαισίῳ αὐτῶν συνέσει θαυμασθέντες. Ἦσαν δὲ οὗτοι: Πιττακὸς ὁ Λέσβιος· Σόλων ὁ Ἀθηναῖος· Κλεόβουλος ὁ Ῥόδιος· Περίανδρος ὁ Κορίνθιος· νομοθέται οὗτοι ἢ κυβερνῆται τῶν πατρίδων αὐτῶν· Χίλων ὁ Σπαρτιάτης, θεωρούμενος ὡς ὁ πρῶτος χρηματίσας ἔφορος, καὶ ἀποθανὼν ἐκ χαρᾶς ὅτε ὁ υἱός του ἀνεδείχθη Ὀλυμπιονίκης· Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, πείσας τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ν' ἀποτελέσωσι τὸ πανιώνιον, κέντρον ἔχον τὴν Τέω· συνώδευσε δὲ καὶ τὸν Κροῖσον εἰς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν του, καὶ ἀποστρέψας τὸν Ἅλυν ποταμὸν, ὡδήγησεν ἐν ἀσφαλείᾳ ὑπὲρ τὴν κοίτην αὐτοῦ τὸν Λυδικὸν στρατόν· Βίας ὁ ἐκ Πριήνης τῆς Καρίας, ἀπέτρεψε τὸν Κροῖσον ἐκστρατείας κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν νήσων, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Περσῶν συνεβούλευσε τοὺς Ἴωνας νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις των καὶ νὰ μετοικήσωσιν εἰς Σαρδηνίαν (Ἡρδ. Α. 27. 170). Τῆς σοφίας αὐτῶν ἐκφράσεις διεδίδοντο ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, βραχέα καὶ εὐμνημόνευτα ἀποφθέγματα, κατὰ ζῆλον τῆς Λακωνικῆς βραχυλογίας, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἀναγνωρίζει, συντεταγμένα. Ἦσαν δὲ ταῦτα, ἕνια ὅμως ὑπ' ἄλλων ἄλλοις ἀποδιδόμενα, τὰ ἑξῆς: Τοῦ Πιττακοῦ «καιρὸν γνῶθι»· τοῦ Σόλωνος «μηδὲν ἄγαν»· τοῦ Κλεοβούλου «πᾶν μέτρον ἄριστον»· τοῦ Περιάνδρου «μελέτη τὸ πᾶν»· τοῦ Χίλωνος «γνῶθι σαυτὸν», (κατά τινας τοῦ Σόλωνος, αὐτοῦ δὲ «τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου»)· τοῦ Θάλητος «ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα» (ἐγγύησις φέρει βλάβην)· τοῦ Βίαντος, «οἱ πλείους κακοὶ» (πολλοὶ ὁμοῦ βλάπτουσι). Τὰ τοιαῦτα γνωμικὰ, βραχέως χρησίμους διαδίδοντα ἀληθείας, ἦσαν συγγενῆ τοῖς χρησμοῖς, ὥστε καὶ οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἰδίως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμπνεόμενοι, καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ διατελοῦντες. Τινὲς ἀντὶ τοῦ Κορινθίου Περιάνδρου ἀναφέρουσιν ἄλλον ὁμώνυμον, καὶ ἄλλοι τὸν Μύσωνα.

**Ἐπωβελία.** Ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ ἰδιωτικῶν δικῶν, ὅτε ὁ ἐνάγων καὶ ἀπαιτῶν ποσότητά τινα παρὰ τοῦ ἀντιδίκου δὲν ἐλάμβανεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ οὐδὲ τὸ 1/5 τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν, ὤφειλεν εἰς τὸν ἀντίδικον ἐπωβελίαν, ἤτοι ἕνα ὀβολὸν κατὰ δραχμὴν, τὸ ἕκτον τῆς ποσότητος ἣν ἀπήτει, εἰς ἀποζημίωσιν τῆς ἐνοχλήσεως ἣν ἀδίκως τῷ ἐπέφερε.

**Ἐπῳδός.** (1 Εἰς τὰς λυρικὰς ποιήσεις καὶ τοὺς δραματικοὺς χοροὺς τὸ μετὰ τὴν στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν, ἃς ἔψαλλον οἱ δύο ἡμίχορει τμῆμα, τὸ ψαλλόμενον ὑπὸ παντὸς ὁμοῦ τοῦ χοροῦ, ὡς ἐν Σοφκλ. Οἰδ. Κολ. 1211. Τραχιν. 497. — 2) Εἴς τινα ποιήματα μέχρι τινὸς εἰς ὡρισμένας ἀποστάσεις ἐπανερχόμενοι, ὡς ἐν Θεοκρ. Εἰδ. Β. Λέγονται δ' οὗτοι καὶ ἐπιφθεγματικοί.—3) Ἐν εἴδει τινὶ λυρικῶν ποιημάτων μικρὸς (ἐπῳδὸς) στίχος ἑπόμενος ἄλλῳ μικρῷ, οὐχὶ ὅμως ὁ τῶν ἐλεγείων. Τούτους ἐπενόησεν ὁ σατυρικὸς Ἀρχίλοχος, καὶ ἐμιμήθη ἐξ αὐτοῦ ὁ Ὁράτιος.

**Ἐπώνυμος,** ὁ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς ἐποχὴν ἢ διαίρεσίν τινα πολιτικὴν παρέχων. Οὕτως ἐν Ἀθήναις ἐπώνυμοι τῶν δέκα φυλῶν ἦσαν οἱ ἥρωες καθ' οὓς ὁ Κλεισθένης ὠνόμασεν αὐτὰς, καὶ ὧν ἀγάλματα ἵδρυντο ἐν τῇ ἀγορᾷ. Καὶ πολλοὶ τῶν δήμων εἶχον τοὺς ἐπωνύμους αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῶν Δέκα ἐτησίων Ἀρχόντων, εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ κυρίως Ἄρχων, ἦν ὁ Ἐπώνυμος, διότι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐπιγραφόμενον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ψηφισμάτων (Ἐπὶ τοῦ δεῖνος ἄρχοντος) ἐνέφαινε τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ ψηφίσματος. Ἐν Σπάρτῃ ἐπώνυμοι ἦσαν οἱ Ἔφοροι, εἶτα δ' οἱ πατρονόμοι· ἐν Ἄργει ἡ ἱέρεια τῆς Ἥρας, ὡς ἐν Θουκ. (Β. 2): «Ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης·» ἐν Βοιωτίᾳ, διὰ τὸν Βοιωτικὸν δεσμὸν, ὁ Βοιωτάρχης· ἐν Κρήτῃ ὁ πρωτόκοσμος, κτλ. Ἐπώνυμοι δὲ τῶν ἡλικιῶν ἐλέγοντο ἐν Ἀθήναις διὰ τοὺς στρατευσίμους νέους ἐκεῖνοι οἱ ἐπώνυμοι ἄρχοντες, ἐφ' ὧν ἕκαστος τῶν νέων κατετάχθη εἰς τὸν στρατόν. Ἐπειδὴ δὲ πᾶς Ἀθηναῖος ἦν στρατεύσιμος ἐπὶ 42 ἔτη, διὰ τοῦτο 42 ἠριθμοῦντο καὶ οἱ ἐπώνυμοι τῶν ἡλικιῶν (Ἀρισττ. ἐν Ἁρπκρ. λ. Στρατεία).

**Ἐπωπεύς,** υἱὸς Ἀλωέως καὶ Κανάκης, ἢ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ υἱὸς Ποσειδῶνος, ἐκ Θεσσαλίας προελθὼν, ἐβασίλευσεν ἐν Σικυῶνι, καὶ ἥρπασε τὴν Ἀντιόπην (ἴδ. Ἀμφίων) ἐκ Θηβῶν, ἣ τὴν ἐδέχθη φεύγουσαν, διὸ τὸν ἐπολέμησεν ὁ πατὴρ αὐτῆς Νυκτεύς, καὶ ἀμφότεροι ἀπέθανον ἐκ τῶν πληγῶν των (Παυσ. Β, 1, 1-6, 1-11, 1. — Ἀπολλδ. Γ. 5, 5).

**Ἔρανα** (ἡ), πόλις ἐν Μεσσηνίᾳ παρὰ τὸ Κυπαρίσσιον ἀκρωτήριον (Στρϐ. Η, 348).

**Ἔρανοι,** τὰ διὰ καταϐολῶν (συμϐολῶν) συσσίτια, ὡς ἤδη καὶ παρ' Ὁμήρῳ (Ὀδ. Α, 226), καὶ ὡς τῶν Σπαρτιατῶν τὰ φιδίτια, καὶ ἐν Ἀθήναις ἐνίοτε πρὸς συνεστιάσεις, ἰδίως τῶν εἰς κοινήν τινα λατρείαν συνδεομένων, οἵτινες καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἐρανισταὶ ἐλέγοντο, καὶ ὁ προϊστάμενος αὐτῶν ἀρχιερανιστὴς ἢ ἐρανάρχης. Καὶ προσωρινοὶ ἔρανοι, πρὸς ἀρρωγήν τινων ἐν ἀνάγκῃ διατελούντων, οἵτινες καὶ συνήθως αὐτοὶ εἰσέπραττον τὸν ἔρανον (ἢ καὶ φοράν, εἰσφοράν)· καὶ τοῦτο ἐλέγετο δι' αὐτοὺς αἰτεῖν, εἰσφέρειν, ἐρανίζειν τινί· καὶ ὤφειλεν ὁ οὕτω βοηθούμενος καὶ ὑπηρεσίας ν' ἀντιποιήσῃ, καὶ τὸν ἔρανον νὰ ἐξοφλῇ ὅτε ἐϐελτιοῦντο αἱ περιστάσεις του. Πρὸς τοῦτο δ' ὑπῆρχον νόμοι ἐρανικοὶ, καθ' οὓς διεξήγοντο δίκαι ἐρανικαὶ, πιθανῶς πρὸ τῶν Θεσμοθετῶν, κατὰ τοῦ μὴ καταϐαλόντος ἢ τοῦ μὴ ἀποδόντος τὸν ἔρανον, καὶ ἦσαν ἔμμηνοι, δηλ. ὧν ἡ ἀπόφασις ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῇ ἐντὸς τοῦ μηνός.

**Ἐρασινίδης,** 1) στρατηγὸς Ἀθηναῖος, ὑπὸ τοῦ δημαγωγοῦ Ἀρχιδάμου ἐπὶ καταχρήσει δημοσίων χρημάτων καὶ παραϐιάσει τῶν καθηκόντων του κατηγορηθείς, εἶτα δὲ (406 π. Χ.) εἷς τῶν ἐν Ἀργινούσαις (ἴδ.) στρατηγῶν, τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον (Ξεν. Ἑλλ. Α, 5. ΣΤ, 16. Ζ, 2).—2) Στρατηγὸς Κορίνθιος ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐλθὼν πρὸς τοὺς Συρακουσίους μετ' ἐπικουρίας κατὰ τῶν Ἀθηναίων (Θουκ. Ζ, 7).

**Ἐρασῖνος,** ποταμὸς ἐν Ἀργολίδι καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

**Ἐρασίστρατος,** 1) Ἀθηναῖος, υἱὸς

Φαίακος, ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ ἑνὶ τῶν Λ'·(Θουκ. Ε, 4.—Ξεν. Ἑλλ. Β, 3, 2).—2) Ἐξ Ἰουλίδος τῆς Κέω, περὶ τὰ 304 ἰατρὸς Σελεύκου τοῦ Νικάτορος. Ἐπέδωκε μεγάλως εἰς τὴν ἀνατομίαν, καὶ σχεδὸν ἀνεκάλυψε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Ἰδιαιτέρα σχολὴ ἐπωνομάσθη ἀπ' αὐτοῦ Ἐρασιστράτεια (Πλούτ. Δημ. ΛΘ.—Pl. XXIX, 1, 3).

**Ἐρατοσθένης,** 1) Ἀθηναῖος, εἷς τῶν Λ, φίλος τοῦ Θηραμένους. Ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Λ ἔμεινεν εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἀμνηστείας, ἀλλὰ κατηγγέλθη ὑπὸ τοῦ Λυσίου ὡς συμπράξας εἰς τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πολεμάρχου· ἀγνοεῖται δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κατηγορίας (Λυσ. κ. Ἐρατοσθ.—Ξεν. Ἑλλ. Β, 3, 2). Καὶ περὶ Ἐρατοσθένους φόνου δὲ ἔγραψε δημηγορίαν ὁ Λυσίας, ἀλλ' ἄλλου Ἐρατοσθένους. — 2) Ἐρατοσθένης ἐκ Κυρήνης, ὁ μέγιστος γεωγράφος τῆς Ἑλλάδος, γεννηθεὶς τῷ 275 π. Χ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διδαχθεὶς παρὰ Λυσανίᾳ καὶ Καλλιμάχῳ, ἠκροάσατο ἔπειτα ἐν Ἀθήναις τῶν φιλοσόφων Ἀρίστωνος τοῦ Χίου, Ἀρκεσιλάου καὶ ἄλλων. Ἐκεῖθεν δὲ μετακαλεσάμενος αὐτὸν Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, τῷ 230, τὸν κατέστησε διάδοχον τοῦ Καλλιμάχου εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας, ἔνθα λέγεται ὅτι τὴν ὅρασιν ἀπολέσας ἀπέθανεν ἑκούσιον θάνατον σχεδὸν ὀγδοηκοντούτης, τῷ 194. Μαθητὰς εἶχεν ἐπισήμους, ὡς τὸν Μνασίαν, τὸν Βυζάντιον Ἀριστοφάνην. Ἀπεκάλει δ' αὐτὸς ἑαυτὸν φιλόλογον ὡς ἐν γένει τὴν σπουδὴν φιλοῦντα· ἄλλοι δὲ τὸν ἔλεγον πένταθλον, ὡς πάσας τὰς ἐπιστήμας ἀγωνιζόμενον, καί, ὡς φαίνεται, καὶ βῆτα, καθ' ὃ ἴσως τὴν δευτέραν ἔθηκεν θέσιν ἐν αὐταῖς κατέχοντα. Ἰδίως δ' ἐνέκυψεν εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὰς θετικὰς ἐπιστήμας. Οὐχ ἧττον ὅμως ἔγραψε καὶ ποιήματα, ἐν οἷς ἐλεγεῖον ἐπιγραφόμενον Ἐριγόνη, καὶ ἔπος μαθηματικὸν καὶ ἀστρονομικὸν, τὸν Ἑρμῆν, ὧν ἀμφοτέρων σώζονται ἀποσπάσματα. Συνέγραψε δὲ ἐν γλώσσῃ καθαρωτάτῃ καὶ χρονογραφίας καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας, καὶ πάμπολλα φιλοσοφικὰ, μαθηματικὰ καὶ γεωγραφικὰ, ἐν οἷς διέπρεπον τὰ ἐν τρισὶ βιβλίοις γεωγραφούμενα αὐτοῦ, ἡ πρώτη γραφεῖσα ἐπιστημονικὴ γεωγραφία. Ἐκ τῶν βιβλίων τούτων τὸ α' περιεῖχε τὴν ἐκτίμησιν τῶν πηγῶν, ἰδίως τῶν ποιητικῶν, καὶ τὴν φυσικὴν γεωγραφίαν· τὸ β' τὴν μαθηματικὴν γεωγραφίαν ἐπὶ ὡρισμένου μέτρου μοιρῶν, καὶ τὸ γ' τὴν χωρογραφίαν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ πλεῖστα ἠρύσθη ὁ Στράβων. Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διατηροῦνται οἱ καταστερισμοὶ, ξηρὰ ἀπαρίθμησις 44 ἀστερισμῶν, μετὰ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγομένων μύθων, βεβαίως ἔργον πολὺ μεταγενέστερον, ἴσως ἐκ τοῦ λατινικοῦ τοῦ Ὑγίνου, ὅστις πιθανὸν νὰ ἐδανείσθη τὴν πρώτην ὕλην του ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Ἐρατοσθένους.

**Ἐργάδες,** ἴδ. Φυλή.

**Ἐργάνη,** ἴδ. Παλλάς.

**Ἔργινος,** ἴδ. Ἡρακλῆς· Ἀγαμήδης· Ἀργοναῦται.

**Ἐργαστῖναι,** ἐν Ἀθήναις, νέαι κόραι ἐκ τῶν εὐπατριδῶν, κατ' ἔτος ἐκλεγόμεναι ἵνα ὑφαίνωσι τὸν πέπλον τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ.

**Ἔρεβος,** ἴδ. Ἅδης, Χάος.

**Ἐρεμβοὶ,** καθ' Ὅμηρον (Ὀδ. Δ, 84), λαὸς παρὰ τοῖς Σιδωνίοις, καθ' Ἑλλάνικον καὶ τοὺς πλείστους γεωγράφους, τρωγλοδύται (ἐκ τοῦ ἔρα καὶ ἐμβαίνειν), οἰκοῦντες ἐν Ἀραβίᾳ, κατ' ἄλλους ἐν Κύπρῳ, ἢ συγκαταριθμούμενοι μετὰ τῶν Αἰθιόπων.

**Ἐρεσὸς** ἢ **Ἐρεσσὸς,** ἴδ. Λέσβος.

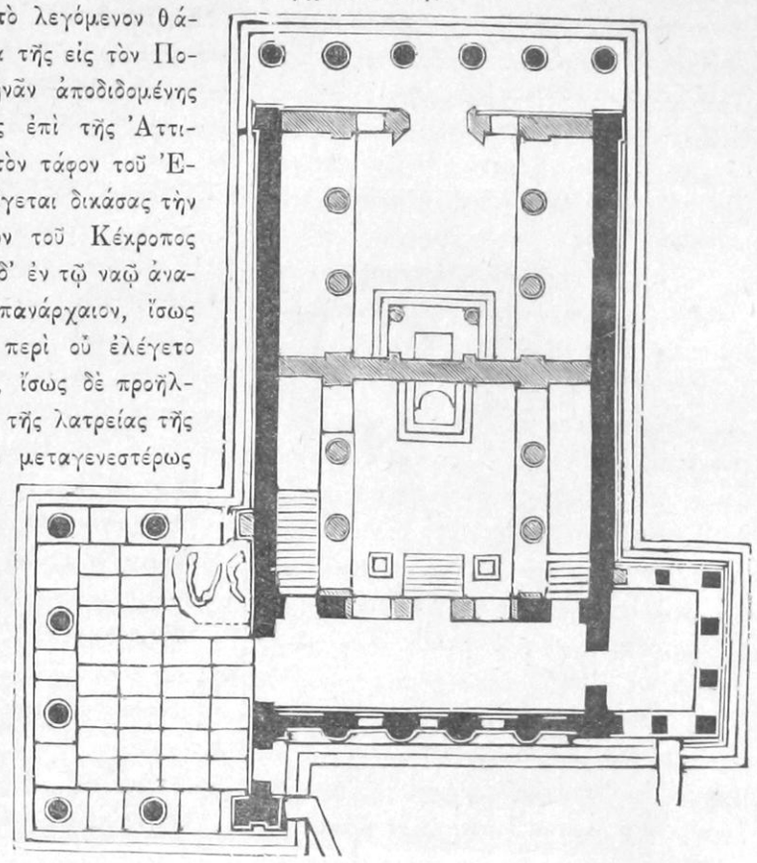
**Ἐρέτρια,** ἴδ. Εὔβοια.

**Ἐρετριακοὶ,** ἴδ. Μενέδημος.

**Ἐρεχθεῖον,** ὁ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, φέροντος ἐνταῦθα καὶ τὸ ἐπωνύμιον Ἐρεχθέως. Εἶχε δὲ τ' ὄνομα ὁ ναὸς (καὶ ἐξ αὐτοῦ καὶ ὁ θεὸς) ἐκ τοῦ ὅτι



ἔκειτο ἐν τῷ περιβόλῳ τῶν παναρχαίων ἀνακτόρων τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν Ἐρεχθέως πυκινὸν δόμον, οὗ λείψανα ἀνευρέθησαν, καὶ ἔνθα ὁ Ὅμηρος λέγει εἰσερχομένην τὴν Ἀθηνᾶν (Ὀδ. Η, 84). Περιεῖχε δ' ὁ ναὸς ἐντὸς τῶν τειχῶν του τὴν ἱερὰν ἐλαίαν καὶ τὸ φρέαρ τὸ λεγόμενον θάλασσαν, τὰ μνημεῖα τῆς εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὴν Ἀθηνᾶν ἀποδιδομένης ἔριδος περὶ κυριαρχίας ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς, καὶ προσέτι καὶ τὸν τάφον τοῦ Ἐρεχθέως, ὅστις καὶ λέγεται δικάσας τὴν ἔριν ἐκείνην, καὶ τὸν τοῦ Κέκροπος (Παυσ. Α, 36). Ἦν δ' ἐν τῷ ναῷ ἀνατεθειμένον ἄγαλμα πανάρχαιον, ἴσως ξόανον, τῆς Ἀθηνᾶς, περὶ οὗ ἐλέγετο ὅτι ἔπεσεν ἐξ οὐρανοῦ, ἴσως δὲ προῆλθεν ἐξ Αἰγύπτου μετὰ τῆς λατρείας τῆς Νηΐθ, διότι ὁ, πολὺ μεταγενεστέρως πιθανῶς, σωζόμενον ἄγαλμα τῆς θεᾶς ποιήσας Ἔνδοιος (ἴδ.), ἔδωκεν αὐτῷ, βεβαίως κατὰ τοῦτο τὸ πρωτότυπον, σχῆμα ἐντελῶς αἰγυπτιακόν. Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ναὸς ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 475 π. Χ., καὶ πλεῖστα τῶν γλυπτικῶν αὐτοῦ κοσμημάτων ἀνευρέθησαν ὑπὸ γῆν. Ἀνῳκοδομήθη δὲ περὶ τὰ 406 π. Χ. (ἴδ. Rang. Ant. Hell. I, n. 57), ἀναντιρρήτως κατὰ τὸ ἀρχαῖον σχέδιον, ἐπὶ ἀνισοπέδου ἐδάφους, ἕνεκα τῶν ἱερῶν ἃ περιελάμβανε, συγκείμενος δὲ, ὡς πάντες οἱ μείζονες Ἑλληνικοὶ ναοὶ, ἐκ δύο διαιρέσεων, τοῦ κυρίως ἱεροῦ, ἀφιερωμένου ὁμοῦ τῷ Ποσειδῶνι καὶ τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τοῦ ἀδύτου, ἀντιστοιχοῦντος τοῖς ἀλλαχοῦ ὀπισθοδόμοις, καὶ ἀφιερωμένου ἰδίως τῇ Πανδρόσῳ (ἴδ.), περιέχοντος δὲ τὸ ἀρχαῖον ἄγαλμα, τοὺς δύο τάφους, καὶ πιθανῶς τὴν ἐλαίαν, δι' ὃ καὶ πρὸς δυσμὰς ἔχει εὐρέα παράθυρα. Τὸ δὲ ἄγαλμα (ξόανον) τῆς Ἀθηνᾶς ἱδρυτο εἰς ὑψηλὴν θέσιν τοῦ νοτίου τοίχου, καὶ ἀπέναντι μὲν εἶχε πολυτελὲς θύρωμα, πρὸς αὐτὸ ἰδίως φέρον, ὄπισθεν δὲ πρόστασιν Καρυατίδων (ἴδ.), διατεθειμένων κατὰ ζῆλον αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς.



**Ἐρεχθεὺς,** κατ' ἀρχὰς ὁ αὐτὸς τῷ Ἐριχθονίῳ, εἶτα δὲ (Εὐριπ. Ἴων 280) ἐκείνου διακριθεὶς, μυθικὸς ἥρως καὶ εἷς τῶν ἀρχαιοτάτων ἀνάκτων τῶν Ἀθηνῶν. Υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς Γῆς (ἢ τῆς Ἀτθίδος, κόρης τοῦ Κραναοῦ), ἐδόθη, ὡς νεογνὸν, ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐντὸς κίστης, εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ Κέκροπος, Πάνδροσον, Ἄγραυλον καὶ Ἔρσην εἰς φύλαξιν· ὅτε δ' αἱ δύο τελευταῖαι, παρὰ τὴν ἐντολὴν τῆς θεᾶς, ἠνέῳξαν τὴν κίστην, εὗρον ἐν αὐτῇ τὸν Ἐρεχθέα ὑπὸ ὄφεως περιτετυλιγμένον, ἢ αὐτὸν ὑπὸ μορφὴν ὄφεως (τοῦ συμβόλου τῆς αὐτοχθονίας), καὶ, παραφρονήσασαι, κατεκρημνίσθησαν ἀπὸ τῆς

Ἀκροπόλεως, ἐν ᾧ ἡ Πάνδροσος, ὡς πιστὴ μείνασα, ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ δ' Ἐρεχθεὺς, ἐκβαλὼν τὸν Ἀμφικτύονα, ἐβασίλευσε τῶν Ἀθηνῶν, ὅπερ ἴσως αἰνίττεται ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ πόλις ἀπεσπάσθη ἀπὸ ἀμφικτυονικοῦ τινος δεσμοῦ. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται ἡ ἐγκατάστασις τῆς λατρείας τῆς Ἀθηνᾶς εἰς Ἀθήνας καὶ ἡ ἵδρυσις τοῦ ἀρχαίου ναοῦ αὐτῆς (ἴδ. Ἐρέχθειον), ἀφ' οὗ ἐδίκασε τὴν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις κατά τινας ἀπήτησε καὶ τὴν θυσίαν μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Ἐρεχθέως· ἐκεῖναι δὲ (ἡ Πρόκρις, Ἀρείουσα, Ἐδωνία καὶ Ὠρείθυια) ἀπέθανον καὶ αἱ τέσσαρες ἑκουσίως.

**Ἔρημος δίκη,** ἴδ. δίκη.

**Ἐρέανθος** ἢ **Ἐρεάνθης,** Θηβαῖος, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου εἰς τὸ συμβούλιον τῶν συμμάχων τὸν παντελῆ ἐξαφανισμὸν τῶν Ἀθηνῶν προτεί-



δωνος ἔριν. Πρῶτος ζεύξας τέθριππον, καθιερώθη ἐν τοῖς ἀστερισμοῖς ὡς ἡνίοχος. Εἶχε δ' ἐκ τῆς Ναϊάδος Πραξιθέας υἱὸν τὸν Πανδίονα, ὅστις διεδέχθη αὐτὸν, ἔσχεν ἐκ τῆς Ζευξίππης τοὺς διδύμους Βούτην (ἴδ.) καὶ Ἐρεχθέα Β, κατ' ἀρχὰς θεωρούμενον ὡς τὸν αὐτὸν μετ' Ἐρεχθέως Α, καὶ θυγατέρας τὴν Πρόκνην καὶ Φιλομήλαν. Βασιλεύσας δ' ὁ Ἐρεχθεὺς Β, ἔσχεν ἐκ Πραξιθέας υἱὸν τὸν Κέκροπα. Ἐπειδὴ δ' ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Εὔμολπον, βοηθοῦντα τοὺς Ἐλευσινίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ὁ Ζεὺς ἐκεραύνωσεν αὐτὸν κατ' αἴτησιν τοῦ νας, ἐξ οὗ ἔσωσεν αὐτὰς Φωκεύς τις ὅστις ἔψαλε στίχους τοῦ Εὐριπίδου (Πλούτ. Λύσ. ΙΕ.—Ξεν. Ἑλλ. Ε, 3, 8).

**Ἐρίβοια,** ἴδ. Ἀλευάδαι.

**Ἐριγόνη,** ἴδ. Ἰκάριος· Ὀρέστης.

**Ἐριγύας,** ὁμόρρους τοῦ Ἀξιοῦ ἐν τῇ Μακεδονικῇ Παιονίᾳ (Ἀρρ. Α, 5, 5)· ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ Ἀγριάνῃ τοῦ Ἡροδότου (Δ, 90).

**Ἔριθοι,** οἱ ἐπὶ μισθῷ ἐργαζόμενοι· αἱ Ἔριθοι δὲ, αἱ κυρίως ὑπηρετοῦσαι εἰς τὴν ὑφαντικὴν (ἴδ. ἱστός).

**Ἐρινύες** ἢ **Ἐριννύες** ἢ **Εὐμενίδες** εὐφημιστικῶς λεγόμεναι, θεαὶ τοῦ



Ἅιδου ἐκδικήτριαι κατὰ παραβατῶν τῶν ἠθικῶν νόμων, φονέων, ἐπιόρκων, ἀσεβῶν πρὸς γονεῖς κτλ., τιμωροῦσαι ἐν Ἅιδου καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔνθα ὡς κύνες λυσσῶσαι καταδιώκουσι τὰ θύματα αὐτῶν· πολλάκις δὲ καὶ αὐταὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ κακὸν παρασύρουσαι, ἵνα τὸν τιμωρήσωσιν (Ὁμ. Ἰλ. Τ, 87. Ὀδ. Ο, 233). Ὁ Ὅμηρος μνημονεύει αὐτῶν ἑνικῶς ἢ πληθυντικῶς· ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 185) τὰς λέγει κόρας τῆς Γῆς, προελθούσας ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Οὐρανοῦ ἀκρωτηριασθέντος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κρόνου. Ὁ Εὐριπίδης τὰς λέγει τρεῖς, Ἀληκτὼ, Τισιφόνην καὶ Μέγαιραν. Ἐν Ἀθήναις εἶχον ἱερὸν ἐπὶ τοῦ λόφου Κολωνοῦ, καὶ σπήλαιον ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ ἐλέγοντο μάλιστα Σεμναί· ἐν Παρρασίᾳ τῆς Ἀρκαδίας Μανίαι, καὶ ἦσαν αἱ μέλαιναι, τιμωροῦσαι, καὶ αἱ λευκαί, ἐξιλεούμεναι (Παυσ. Η, 34, 1). Ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Ἀρκαδίᾳ ἐπελέγετο ἡ παρωργισμένη Δημήτηρ, Ἐριννύς, φοβερῶς κατατρέξασα τοὺς Λαβδακίδας μέχρι τοῦ Οἰδίποδος. Αἱ τοῖς θεοῖς καὶ ἀνθρώποις φοβεραὶ καὶ μισηταὶ αὗται θεότητες περιγράφονται ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου (Εὐμεν.), ὡς εἰδεχθεῖς γραῖαι, ἔχουσαι κόμην ὄφεων, αἱματηροὺς ὀφθαλμούς, ὀξεῖς ὀδόντας καὶ προκρεμαμένην τὴν γλῶσσαν, μελανείμονες μετ' ἐρυθρᾶς ζώνης· ἀλλ' ὁ Εὐριπίδης τὰς παριστᾷ ὡς νέας ταχύποδας κυνηγούς, ἐχούσας δᾷδας καὶ ὄφεις εἰς τὰς χεῖρας, καὶ οὕτω συνήθως καὶ ἡ καλλιτεχνία. Θυσίαι δὲ προσεφέροντο εἰς αὐτὰς μέλανες ἀμνοὶ, καὶ σπονδαὶ ἄνευ οἴνου.



**Ἔρις,** ἀδελφὴ τοῦ Ἄρεως, «ὀλίγη μὲν πρῶτα... αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει» (Ὁμ. Ἰλ. Δ. 442), ἐπιχαίρουσα εἰς τοὺς πολέμους καὶ ἐμμένουσα εἰς τὰς μάχας καὶ ἀφ' οὗ ἀποσυρθῶσιν οἱ ἄλλοι θεοί (Ἰλ. Α, 3. 74. Υ, 48). Καθ' Ἡσίοδον, θυγάτηρ τῆς Νυκτὸς, μήτηρ πάντων τῶν κακῶν. Αὕτη εἰς τὸν γάμον τοῦ Πέλοπος, φθονήσασα τὰς ἐκεῖ συγκεκλημένας θεάς, Ἥραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ἔρριψε μεταξὺ αὐτῶν τὸ μῆλον τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ καλὴ λαβέτω», καὶ διενεχθεῖσαι αἱ θεαὶ, ἐκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Πάριδος (ἴδ.), ὅστις ἔδωκε τὸ μῆλον εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἀγαθὴ Ἔρις, ἡ τῶν ἀγώνων (Ἡσιοδ. Ἔργ. καὶ Ἡμ. 11).

**Ἐριστικοὶ,** ἴδ. Εὐκλείδης.

**Ἐριφύλη,** ἴδ. Ἀλκμαίων· Ἀμφιάραος.

**Ἑρμαγόρας,** 1) ῥήτωρ τῆς α' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. διέγραψε κανόνας περὶ ῥητορείας, ἣν διέκρινεν εἰς 4 στάσεις. Εἶχε δ' ἡ σχολή του καὶ ὀπαδοὺς οἵτινες ἐλέγοντο Ἑρμαγόρειοι.—2) Νεώτερος ῥήτωρ, ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου, μαθητὴς Θεοδώρου τοῦ ἐκ Γαδάρων. Τούτου μνημονεύεται σύγγραμμα «περὶ πραγματικῆς.»

**Ἕρμαι,** ἐπειδὴ ὁ θεὸς Ἑρμῆς ἦν ἐν ἄλλοις ἔφορος τῶν ὁδῶν, διὰ τοῦτο αἱ παρ' αὐταῖς ἱδρυόμεναι στῆλαι· ὡς ὁδοδεῖκται, ὡς καὶ αἱ ἐνδεικνύουσαι τὰ ὅρια δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν κτημάτων, ἦσαν πολλαχοῦ βεβαίως αὐτῷ καθιερωμέναι, καὶ ἐπὶ τῶν στηλῶν τούτων ἐπετίθετο καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ θεοῦ. Ἐντεῦθεν ἐπεκράτησε νὰ καλῶνται αἱ τοιαῦται στῆλαι Ἑρμαῖ, καὶ φαίνεται ὅτι τὴν καταγωγὴν μάλιστα εἶχον ἐξ Ἀρκαδίας (Παυσ. Η. 13), καὶ συνηθίζοντο τετράγωνοι· ἐκεῖθεν δὲ ἐξετάθησαν πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα ἐπεκράτησαν ἐν Ἀθήναις (Παυσ. Δ. 23.—Θουκ. ΣΤ, 27), ἔνθα οἱ Πεισιστρατίδαι ἵδρυσαν τοιούτους εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀττικῆς, ἐπιγράψαντες καὶ, πλὴν τῆς διευθύνσεως τῆς ὁδοῦ, προσέτι καὶ ἔμμετρόν τι ἠθικὸν παράγγελμα, πρὸς διδασκαλίαν τοῦ λαοῦ. Ἦν δ' ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ γενειῶσα,

ὡς ἀρχαιότατα παριστᾶτο ὁ Ἑρμῆς, μάλιστα ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ πολλάκις ἦν ἡ στήλη τρικέφαλος ἢ καὶ τετρακέφαλος, ὅτε ἵστατο ἐπὶ διασταυρώσεως ὁδῶν· καὶ προσέτι εἶχεν ἐν τῷ μέσῳ συνήθως ἔμβλημα φαλλοῦ, ἐπ' αὐτῆς δ' ἡ γλυπτικὴ παράστασις κατήρχετο μόνον μέχρι τῶν ὤμων, ἐφ' ὧν ἐνίοτε ἦν καὶ ἐπίβλημα ἐπερριμμένον. Μετὰ ταῦτα ἤρχισαν κατασκευαζόμεναι, μέχρι καὶ ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, καὶ ἄλλων θεῶν, προσέτι καὶ ἀνθρώπων ὅμοιαι παραστάσεις, ἐκταθεῖσαι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος κυρίως ἐξ Ἀθηνῶν, ἔνθα συχνότατα, καὶ ἐν ταῖς στοαῖς καὶ πρὸ τῶν οἰκιῶν παμπληθεῖς ὑπῆρχον τοιαῦται στῆλαι· μία δὲ τῶν μεγάλων στοῶν τῆς πόλεως «στοὰ τῶν Ἑρμῶν» ἢ «οἱ Ἑρμαῖ» ἐλέγετο, καὶ ἦν ἴσως αὕτη ἡ περιέχουσα τοὺς ἀνευρεθέντας Ἑρμᾶς, ὧν τὸ ἔμπροσθεν ἔστιν αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄγαλμα, προέχον πρὸ τῆς ὄπισθεν αὐτοῦ τετραγώνου στήλης. Ἦν δὲ τόσον συνεχὴς ἐν Ἀθήναις ἡ ἐργασία τῶν Ἑρμῶν, ὥστε ἐπεκράτησεν ἐκεῖ οἱ γλύπται νὰ λέγωνται Ἑρμογλύφοι.

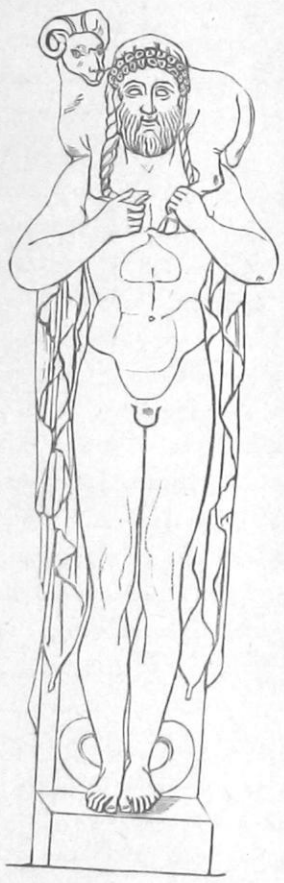
**Ἑρμεῖα.** Ὡς αἱ παρόδιοι στῆλαι ἀφιεροῦντο τῷ Ἑρμῇ, οὕτω καὶ οἱ σωροὶ τῶν λίθων, οἱ ἐκ τῆς καθάρσεως τῶν ὁδῶν προερχόμενοι ἢ πρὸς ἐπίστρωσιν αὐτῶν συγκομιζόμενοι, ὠνομάζοντο Ἑρμεῖα, καὶ ἦσαν «λιθολογέως Ἑρμεῖο ἱδρύσιες» (Ἀνθολ. Παλ. ΣΤ, 253).

**Ἕρμαρχος,** ἐκ Μιτυλήνης, μαθητὴς τοῦ Ἐπικούρου, καὶ διαδεχθεὶς αὐτὸν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς του. Τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ μνημονεύει Διογ. ὁ Λαέρτιος (I, 25)· μίαν δ' ἐπιστολὴν τοῦ Ἐπικούρου πρὸς αὐτὸν εἶδεν ὁ Κικέρων (Fin. II, 30).

**Ἑρμαφρόδιτος,** υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἑνῶν ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο γένη, ἴσως κατὰ μῦθον ἐξ Ἀσίας προελθόντα. Ὁ Ὀβίδιος (ἴσως κατ' ἰδίαν ἐπίνοιαν, Met. IV, 285) διηγεῖται ὅτι ὑπὸ Νυμφῶν ἐπὶ τῆς Ἴδης ἀνατραφείς, ἐν Καρίᾳ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς νύμφης τῆς πηγῆς Σαλματίδος, ἐν ᾗ ἐλοῦετο, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀντηγάπα. Οἱ θεοὶ δ' εὐσπλαγχνισθέντες αὐτήν, ὅτι ἤνωσαν τὰ δύο σώματά των οὕτως, ὥστε ἀπετέλεσαν ἕν.

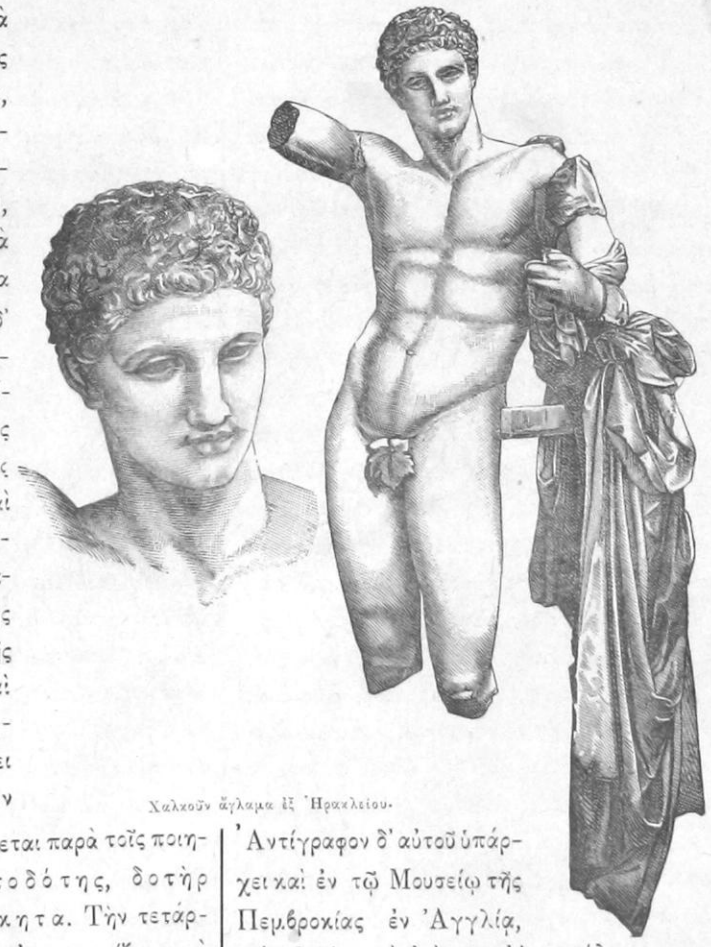
**Ἑρμείας,** 1) ἀγνώστου ἐποχῆς. Ὁ Ἀθήναιος διετήρησε (15, 563 d) πέντε χωλιάμβους αὐτοῦ, χλευάζοντας τῶν Στωϊκῶν τὴν ὑποτιθεμένην ἐγκράτειαν.—2) ὁ Ἀταρνεύς. ἴδ. Ἀριστοτέλης.

**Ἑρμῆς** (καὶ Ἑρμείας παρὰ ποιηταῖς), υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας, θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος, γεννηθεὶς εἰς Κυλλήνην, τὸ ὄρος τῆς Ἀρκαδίας. Νεογέννητος, ἀπέρχεται εἰς Πιερίαν καὶ κλέπτει 50 βόας ἐκ τῆς ἀγέλης τῶν θεῶν ἣν ἐποίμαινεν ὁ Ἀπόλλων. Κρύψας αὐτοὺς εἰς σπήλαιον ἐν Πύλῳ, ἐπιστρέφει κρυφίως εἰς τὰ σπάργανά του· διὸ καὶ ὡς θεὸς τῆς κλεπτοσύνης ἐθεωρεῖτο. Ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων, διὰ τῆς μαντικῆς, τὸν ἀνακαλύπτει καὶ τὸν ἐνάγει πρὸ τοῦ Διός· ἀκούσας ὅμως αὐτοῦ παίζοντος τὴν λύραν ἣν ἐπινοήσας κατεσκεύασεν ἐκ χελώνης, τὸν συγχωρεῖ, καὶ τῷ χαρίζει τοὺς βόας. Ὁ δὲ Ζεὺς τὸν κατέστησε κήρυκα



Ἐν Μουσείῳ Πεμβρόκ

τῶν θεῶν, καὶ καταβιβάζοντα τὰς ψυχὰς εἰς τὸν Ἅδην (Ὁμ. Ὕμν. Ἑρμ.), διὸ καὶ παριστᾶται συνήθως ὡς νέος πτερωτὸν ἔχων πέτασον καὶ πτερωτὰ πέδιλα, ἢ πτερὰ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας, καὶ εἰς τὰς χεῖρας κηρύκειον, ῥάβδον περιτυλιγμένην δι' ὄφεων, ἀντὶ τῶν ταινιῶν, ὡς αἱ τῶν κηρύκων. Ἦν δ' ἐν γένει ὁ ἀνώτατος καὶ ἐπιδεξιώτατος ἐκτελεστὴς τῶν θείων βουλῶν (διάκτωρ, ἐκ τοῦ διάγω). Ἐπειδὴ δὲ, διαταγῇ τοῦ Διός, ἐφόνευσε τὸν τὴν Ἰὼ φυλάττοντα Ἄργον, εἶχε καὶ τὸ ἐπίθετον Ἀργειφόντης. Ἄλλως δ' ἐπεκαλεῖτο καὶ ψυχαγωγὸς ἢ ψυχοπομπός· καθ' ὃ δὲ θεῖος διάκονος καὶ διαρκῶς φερόμενος ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, ἄρα προστάτης αὐτῶν, ἐλέγετο ἐνόδιος, ἡγεμόνιος, καὶ αὐτῷ ἦσαν ἀνατεθειμένοι οἱ ὁδοδεῖκται κίονες (ἴδ. Ἑρμαῖ), καὶ ἑρμαῖα ἐλέγοντο τὰ κατὰ τὰς ὁδοὺς εὑρισκόμενα ἀδέσποτα πράγματα· ἦν δ' αὐτὸς καὶ τοῦ ἐμπορίου ὁ ἀνώτατος θεὸς, φέρων τὸ ἐπίθετον Ἐμπολαῖος. Ὡς ἐπιδέξιος περὶ τοὺς λόγους ἐλέγετο καὶ λογιος, καὶ ἀποδίδοται αὐτῷ ἡ ἐφεύρεσις τῶν γραμμάτων καὶ ἀριθμῶν, τῶν τελετῶν, τῆς σύριγγος, καὶ ἡ εὕρεσις τῆς ἐλαίας. Προίστατο δὲ καὶ τῆς γυμναστικῆς ὡς ἐναγώνιος. Ὡς δ' ἐν γένει τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχίαν παρέχων καὶ ὥρα, ἐπιλέγεται παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ διαφόρως· χαριτοδότης, δοτὴρ ἐάων, ἐριούνιος, ἀκάκητα. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἑκάστου μηνὸς ἐπανηγυρίζοντο τὰ Ἑρμαῖα, θυσίαι ἐφ' αἷς ἐθύοντο τῷ Ἑρμῇ ἀρνία, αἰγίδια, χοιρίδια, καὶ τῷ προσεφέροντο αἱ γλῶσσαι αὐτῶν, καὶ προσέτι πλακοῦντες, μέλι, σῦκα ξηρὰ καὶ λιβανωτός. Ἐνίοτε παριστᾷ αὐτὸν ἡ τέχνη καὶ ἄπτερον, φέροντα δ' εἰς τὴν ἀγκάλην τὸν Βάκχον ὃν ἔλαβε παρὰ τοῦ Διὸς ἅμα γεννηθέντα, ὡς τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνευρεθὲν ἄγαλμα τοῦ Πραξιτέλους (Παυσ. Ε, 17). Ἄλλοτε ἔχει, ὡς ἐμπολαῖος, βαλάντιον εἰς τὴν χεῖρα. Κατὰ δὲ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, καὶ μάλιστα ἐν Ἀρκαδίᾳ, παριστᾶτο, οὐχὶ ὡς νεανίας, ἀλλ' ὡς ἀνὴρ εὔρωστος, πώγωνα φέρων, οἷος ἦν τοῦ Καλάμιδος ὁ κριοφόρος ἐν Τανάγρᾳ, οὕτω κληθεὶς καὶ παριστώμενος, διότι ἔσωσε τὴν πόλιν ἐκείνην ἀπὸ λοιμοῦ, περιφέρων κριὸν εἰς τοὺς ὤμους του (Παυσ. Ζ, 26).



Χαλκοῦν ἄγαλμα ἐξ Ἡρακλείου.

Ἀντίγραφον δ' αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Πεμβροκίας ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ εὑρέθη καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

**Ἑρμησιάναξ,** Κολοφώνιος, ἐλεγειακὸς ποιητὴς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου. Τοῦ ποιήματος αὐτοῦ, τοῦ ἐπιγραφομένου Λεόντιον, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐρωμένης του εἰς ἣν τὸ ἀφιεροῖ, διετήρησεν ὁ Ἀθήναιος (ΙΓ, 597) στίχους 98 ἐκ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου βιβλίου· ἀλλὰ τὸ κείμενον, λίαν παρεφθαρμένον, ἀποβαίνει πολλαχοῦ δυσνόητον. Περι-

στρέφεται δ' εἰς ἔρωτας ποιητῶν καὶ φιλοσόφων, καὶ ὑποδεικνύει εὐχέρειάν τινα περὶ τὴν εὕρεσιν, καὶ γλῶσσαν ῥέουσαν, ἐνίοτε ὅμως ἐπιτετηδευμένην.

**Ἑρμιόνη.** 1) Ἐπίθετον τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφόνης ἐν Συρακούσαις. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης, δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἰς γάμον τῷ Νεοπτολέμῳ (Ὁμ. Ὀδ. Δ, 4). Κατὰ μύθους μεταγενεστέρους εἶχε μνηστευθῆ, πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, τῷ Ὀρέστῃ, ὅστις ζητήσας αὐτὴν παρὰ τοῦ Νεοπτολέμου καὶ ἀποκρουσθεὶς, ἐφόνευσεν αὐτὸν διὰ τῶν Δελφῶν, καὶ ἀπήγαγε τὴν Ἑρμιόνην ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Πηλέως (Εὐριπ. Ἀνδρομ. 840). Παρὰ Βιργιλίῳ δὲ (Æ, III, 327) ἡ διήγησις ἐστὶν ὀλίγον ἠλλοιωμένη. Ἐκ τοῦ Ὀρέστου δ' ἔσχεν υἱὸν τὸν Τισαμενὸν (Παυσ. Α, 33, 7. Β, 18, 6). — 3) Πόλις ἐν τῇ Ἑρμιονίδι τῆς Ἀργολίδος, ἐπὶ τοῦ Ἑρμιονίου κόλπου. Οἱ πλεῖστοι αὐτῆς κάτοικοι ἦσαν Δρύοπες. Ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ (Πολ. Β. 14). Ὁ Παυσανίας (Β, 34) μνημονεύει ἐν αὐτῇ τοῦ ναοῦ τῆς Χθονίας Δήμητρος, ἐπὶ τοῦ ὄρους Πρωνὸς, καὶ παρ' αὐτῷ χάσματα δι' οὗ ὁ Ἡρακλῆς ἀνεκόμισε τὸν Κέρβερον ἐκ τοῦ Ἅιδου (Στρβ. Η, 373).

**Ἑρμιππος.** 1) Λύσιδος Ἀθηναῖος, ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας. Κατὰ Σουίδαν ἔγραψε 40 κωμῳδίας, 9 δ' ἐξ αὐτῶν εἰσὶ γνωσταὶ κατὰ διασωθέντας τίτλους ἢ ἀποσπάσματα, ἄριστα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς γλώσσης καὶ στιχουργίας. Εἶχον δὲ τάσιν πολιτικὴν, κατὰ τοῦ Περικλέους καὶ τῆς Ἀσπασίας, ἀλλὰ καθήπτοντο καὶ τοῦ Ὑπερβόλου. Λέγεται δὲ γράψας καὶ παρῳδίας (τοὺς μορφορόρους) καὶ ἰάμβους κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Ἀρχιλόχου. — 2) συνήθως ὁ Σμυρναῖος ἢ ὁ περιπατητικὸς καλούμενος, περὶ τὰ 220 π. Χ. ὀπαδὸς τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Καλλιμάχου, ἔγραψε σύγγραμμα ὃ ἐπέγραψε βίοι, τοὺς τῶν 7 σοφῶν, τοῦ Πυθαγόρου, καὶ ἄλλων φιλοσόφων. Ἐσώθησαν δ' αὐτοῦ ἄσημα μόνον μικρὰ ἀποσπάσματα. — 3) ἐκ Βηρυτοῦ, μαθητὴς τοῦ Φίλωνος, ἔγραψεν ἀστρονομικὰ, πιθανῶς ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Τραϊανοῦ.

**Ἑρμογένης,** ἐκ Ταρσοῦ, 15έτης, ἐπὶ Μ. Αὐρηλίου ἐνεφανίσθη ἐν Ῥώμῃ ὡς ῥήτωρ, πρὸς γενικὸν θαυμασμόν· ἀλλὰ 24έτης παρεφρόνησεν, ἀπέθανεν ὅμως γέρων. Ὑπάρχουσι δ' αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα «τέχνη ῥητορικὴ,» πέντε συγγράμματα, α') περὶ στάσεων, ὃ ἔγραψε 18έτης, περὶ τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τῶν συγκρούσεων εἰς τὰς πολιτικὰς στάσεις· β') περὶ εὑρέσεων, ἤτοι τρόπου τῆς συντάξεως δημηγοριῶν· γ') περὶ ἰδεῶν, ἤτοι περὶ ῥητορικῶν τρόπων καὶ σχημάτων, μετὰ παραδειγμάτων ἐκ ῥητόρων, ποιητῶν καὶ φιλοσόφων· δ') περὶ μεθόδου δεινότητος, ἤτοι περὶ τῆς καταλλήλου ἐφαρμογῆς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ συγγράμματι· ε') προγυμνάσματα. — 3) Ε'. Τιγέλλιος, μουσικὸς ἐπὶ Αὐγούστου, θετὸς υἱὸς τοῦ ψάλτου Τιγελλίου ἐκ Σαρδηνίας, ἀντίπαλος τοῦ Ὁρατίου.

**Ἑρμογλύφος,** ἴδ. Πλαστική.

**Ἑρμόδωρος,** 1) Σαλαμίνιος, περὶ τὰ τέλη τοῦ 6' αἰῶνος π. Χ. ᾠκοδόμησεν ἐν Ῥώμῃ ναὸν τοῦ Ἄρεως καὶ ἄλλα. — 2) Ἐφέσιος, ἐκ τῆς πατρίδος του ἐκβληθεὶς, συνέβραμεν ἐν Ῥώμῃ τὴν δεκανδρίαν εἰς σύνταξιν τῆς νομοθεσίας αὐτῆς, δι' ὃ καὶ ἐτιμήθη δι' ἀνδριάντος.

**Ἑρμοκράτης,** υἱὸς Ἕρμωνος, Συρακούσιος, στρατηγὸς διαπρέπων καὶ πατριωτικὸς, ἐματαίωσε τὴν πρώτην προσβολὴν τῶν Ἀθηναίων οὓς εἶχον ἐπικαλεσθῆ οἱ Λεοντῖνοι, διὰ κοινῆς εἰρήνης συνδέσας τὰς σικελικὰς πόλεις ἐν Γέλᾳ, κατὰ τὸ 424 π. Χ. Ἐπελθόντων δ' ἐκ νέου τῶν Ἀθηναίων προσκλήσει τῶν Σεγεσταίων, προέτρεψε τοὺς Συρακουσίους εἰς ἀντίστασιν, ἀλλ' ἀντέκρουσεν αὐτὸν ὁ δημαγωγὸς Ἀθηναγόρας, καὶ μόνον εἰσηκούσθη ὅτε ὁ κίνδυνος ἐπεκρέματο, καὶ στρατηγὸς αἱρεθεὶς, ἐζήτησε τὴν βοήθειαν



τῆς Σπάρτης καὶ τῆς Κορίνθου, καὶ μετὰ στόλου ἐκπλεύσας τῷ 412, διεκρίθη ἐν πολλαῖς μάχαις, ἀλλὰ τῷ 410, ὑπὸ τοῦ Διοκλέους ὡς ἀριστοκράτης κατηγορηθεὶς, ἐξωρίσθη. Ἐν τῇ ἐξορίᾳ δ' ἐστρατολόγησε κατὰ τῶν Καρχηδονίων, καὶ οὕτω τὴν εὔνοιαν τοῦ λαοῦ κερδήσας, ἀνέτρεψε μὲν τὸν Διοκλέα, ἀλλὰ δὲν ἀνεκλήθη, καὶ μετὰ 3000 ἀνδρῶν ἐπανελθὼν, εἰσήλασεν ἀπερισκέπτως μετὰ μικρᾶς φρουρᾶς εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐθανατώθη. Ἡ δὲ θυγάτηρ του ἐνυμφεύθη Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, οὗ ὁ πατὴρ ἐπίσης Ἑρμοκράτης ἐκαλεῖτο (Θουκ. Γ, 58. — ΣΤ, 32, 72. Ζ, 43. 73. Η, 85. — Ξεν. Ἑλλ. Α, 1, 27. — Διόδ. 15, 63. 75. — Πλούτ. Νικ. 21. 26).

**Ἑρμοκοπίδαι,** ἴδ. Ἀλκιβιάδης, Εὐβουλίδης.

**Ἕρμος,** ποταμὸς πηγάζων ἐκ τοῦ Δινδύμου ὄρους τῆς Φρυγίας, ῥέει διὰ τῆς Λυδίας, δεχόμενος ὑπὸ τὰς Σάρδεις τὸν Πακτωλὸν, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν ἐξ αὐτοῦ κληθέντα Ἑρμαϊκὸν κόλπον τῆς Σμύρνης (Ἡρδ. Α, 80. — Στρβ. ΙΒ, 554. ΙΓ, 592. 595).

**Ἑρμούπολις,** 1) ἡ μικρὰ, πόλις τῆς Αἰγύπτου, Ν. τῆς Ἀλεξανδρείας. — 2) ἡ μεγάλη, ἐπὶ νήσου τοῦ Νείλου, εἰς τὸ νότιον ὅριον τῆς Αἰγύπτου. Παρ' αὐτῇ ἐφορολογοῦντο τὰ ἐκ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου προερχόμενα πλοῖα (Στρβ. ΙΖ, 802. 813).

**Ἕρση,** ἴδ. Κέκροψ.

**Ἐρύθεια,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Ἐρυθρὰ θάλασσα,** καθ' Ἡρόδοτον (Β, 153) ἡ μεταξὺ Ἰνδικῆς, Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς, ὡς καὶ τοῦ Ἀρριανοῦ ὁ «περίπλους τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης» φαίνεται ἐπίσης αἰνιττόμενος. Ὁ δ' Ἀγαθήμερος ἐν Πτολεμαίῳ περιορίζει αὐτὴν εἰς τὴν γνωστὴν αὐτῆς ἔκτασιν.

**Ἐρυθραὶ ἢ Ἐρύθραι,** 1) Βοιωτικὴ πόλις παρὰ τὸ πεδίον τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν (Ἡρδ. Θ, 15. 19), ἔρημος ἐπὶ Παυσανίου, γνωστὴ δὲ τῷ Ὁμήρῳ (Ἰλ. Β, 499). — 2) Ἡ μία τῶν 12 Ἰωνικῶν πόλεων, ἐκ τῆς Βοιωτικῆς ἀποικισθεῖσα ἐπὶ ἀκρωτηρίου ἀπέναντι τῆς Χίου. Τὴν κατέλαβε δ' ὁ

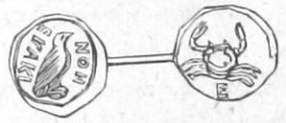



Κοδρίδης Κνῶπος, ἐξ οὗ καὶ Κνωπόπολις ἐπωνομάσθη (Ἡρδ. Α, 142. Στρ. ΙΔ, 644). Εἶχε 2 ἀρχαιοτάτους ναοὺς, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλέους. — 3) Παραλία πόλις τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, Α τῆς Ναυπάκτου.

**Ἐρυκίνα,** ἴδ. Ἀφροδίτη. Ἔρυξ.

**Ἐρύμανθος,** 1) Ὄρος. Ἴδ. Ἀρκαδία. Ἀχαΐα. — 2) Ποταμός. Ἴδ. Ἀλφειός.

**Ἔρυξ,** 1) Ὄρος μεμονωμένον ἐν Σικελίᾳ παρὰ τὰ Δρέπανα. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἦν ὁ ἀρχαῖος καὶ πλούσιος ναὸς τῆς Ἐρυκίνης Ἀφροδίτης, ἴσως κατ' ἀρχὰς κτίσμα Φοινικικόν. Εἰς τὴν κλιτὺν τοῦ ὄρους ὑπῆρχε καὶ ὁμώνυμος πόλις, καταληφθεῖσα




ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων ἐπὶ Πύρρου, καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου φοινικικοῦ πολέμου ὑπ' αὐτῶν καταστραφεῖσα, ὅτε οἱ κάτοικοι μετῴκισαν εἰς Δρέπανα (Ἡρδ. Δ, 45. — Θουκ. ΣΤ, 2. — Διόδ. Δ, 83. — Στρβ. ΣΤ, 272). — 2) Υἱὸς τῆς (Ἐρυκίνης) Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ποσειδῶνος, ἢ τοῦ Ἀθηναίου Βούτου, ὅστις, μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν πλέων καὶ ὑπὸ τοῦ ᾄσματος τῶν Σειρήνων ἑλκυσθεὶς, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐσώθη ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἐκομίσθη εἰς τὸ Λιλύβαιον. Ὁ δ' Ἔρυξ ἐβασίλευσε τῶν Ἐλύμων ἐν Σικελίᾳ, ἔνθα ἦν τὸ ὁμώνυμον αὐτοῦ ὄρος, καὶ ἦν ἰσχυρώτατος πύκτης· ἀφαιρέσας δὲ ἕνα ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Γηρυόνου, οὓς εἶχε καταλάβει ὁ Ἡρακλῆς, ἐφονεύθη ὑπὸ τούτου (Ἀπολλόδ. Β, 5, 10).

**Ἐρυξίμαχος,** υἱὸς Ἀκουμένου, ἐπίσημος ἰατρὸς ἐν Ἀθήναις, μαθητὴς τοῦ σοφιστοῦ Ἱππίου. Ἐν τῷ συμποσίῳ τοῦ Πλάτωνος (σ. 186) ἐκτίθησι καὶ αὐτὸς τὰς περὶ τοῦ ἔρωτος ἰδέας του.

**Ἐρυσίχθων,** 1) Θεσσαλὸς, υἱὸς Τριόπα, βεβήλως δενδροτομήσας τὸ ἄλσος τῆς Δήμητρος πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ μεγάρου του, καὶ διὰ τοῦτο εἰς αἰωνίαν βουλιμίαν καταδικασθεὶς (ἴδ. Μήστρα).—2) Υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ τῆς Ἀγραύλου, ἐκόμισεν ἐκ Δήλου εἰς Ἀθήνας τῆς Εἰλειθυίας τὸ ἄγαλμα. Ἀπέθανεν ἄτεκνος πρὸ τοῦ πατρός του (Παυσ. Α, 2, 6. 18, 5.—Ἀπολλδ. Γ, 14, 2).

**Ἐρχία,** δῆμος Ἀττικῆς, πατρὶς τοῦ Ξενοφῶντος.

**Ἔρως,** ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης, δὲν μνημονεύεται εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη· ὁ δὲ Ἡσίοδος



Βορβονικοῦ Μουσείου.



Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀπέναντι.

(Θεογ. 120), καταριθμῶν αὐτὸν, καθ' ὃ πλασθέντα ἀμέσως μετὰ τὸ Χάος, μετὰ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ταρτάρου, ἐννοεῖ τὴν ἔλκτικὴν δύναμιν, τὴν ἀποτελοῦσαν τὴν ἁρμονίαν τῆς πλάσεως. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν ἀρχαῖον Ἔρωτα ἐτέλουν οἱ Θεσπιεῖς κατὰ πενταετηρίδα τὰ Ἐρώτια ἢ ἐρωτίδια. Ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐπὶ τῆς τῶν δύο φύλων πρὸς ἄλληλα ἀγάπης γενικῶς μὲν ἐγνωρίζετο ὡς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς, τοῦ Ἑρμοῦ· ἢ τῆς Ἴριδος καὶ τοῦ Ζεφύρου, ἢ ἀγνώστου πατρὸς, ἢ καὶ ἀγνώστων γονέων. Συνέδεε δὲ πολλάκις καὶ ἄνδρας πρὸς ἀλλήλους διὰ θερμοτάτης φιλίας, δ' ὃ καὶ αἱ Ἀθῆναι ὡς σωτῆρά των τὸν ἐτίμων ἕνεκα τῶν φιλικῶν δεσμῶν τοῦ Ἁρμοδίου πρὸς τὸν Ἀριστογείτονα. Παρεστάθη δ' ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς, καὶ ἐπὶ Πραξιτέλους ἔτι, ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας· μετέπειτα δὲ, ὡς ὡραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ καὶ δᾷδα ἐνίοτε. Τῷ ἀποδίδοται δὲ καὶ ἀδελφὸς, ὁ Ἀντέρως. Ἡ ψυχή, ἧς ὁ Ἔρως κρατεῖ καὶ ἣν βασανίζει, πολλάκις παριστᾶται ὡς ψυχὴ (τὸ περωτὸν ἔντομον, πεταλούδα) πτερυγίζον ὑπὲρ τὴν δᾷδα αὐτοῦ, ἄλλοτε δ' ὡς νέα κόρη ἔχουσα ψυχῆς πτερά. Ὁ Ἀπουλήϊος δὲ, ἐν ταῖς μεταμορφώσεσιν αὐτοῦ, ἔπλασε μῦθον ἐπικρατήσαντα ἔκτοτε, καθ' ὃν βασιλεύς τις εἶχε τρεῖς θυγατέρας, ὧν τὴν νεωτέραν, Ψυχὴν,



ἠγάπησεν ὁ Ἔρως, ἀλλὰ δὲν τῇ ἐπέτρεψε ποτὲ νὰ τὸν ἰδῇ. Προτραπεῖσα δ' αὕτη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν της, ἀνῆψε τὸν λύχνον ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο ἐκεῖνος· ἀλλ' ἐνῷ τὸν ἔβλεπε, σταγὼν τοῦ θερμοῦ ἐλαίου τὸν ἐξύπνησε, καὶ εὐθὺς ἀπέπτη καὶ τὴν ἐγκατέλιπε, μέχρις οὗ αἱ μακραὶ βάσανοί της τὸν ἐξιλέωσαν καὶ ἐπέστρεψε. Μετὰ τοῦ Ἔρωτος παριστῶνται πολλάκις καὶ ὁ Πόθος, ὁ Ἵμερος, ἡ Πειθὼ, αἱ Χάριτες, αἱ Μοῦσαι, ἡ Τύχη.

**Ἐρωτιανὸς,** Γραμματικὸς τῶν χρόνων τοῦ Νέρωνος, ἔγραψε «Τῶν παρ' Ἱπποκράτει λέξεων συναγωγὴν», σωζόμενον, εἰ καὶ οὐχὶ ἐντελῶς κατὰ τὴν πρωτότυπον αὐτοῦ σύνταξιν.

**Ἐρωτίδια,** ἴδ. Ἔρως.

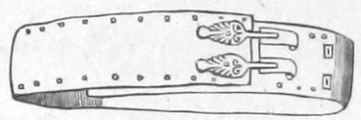
**Ἐσθὴς.** Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἔνδυσις, περιλαμβάνει δύο κατηγορίας, τὴν τῶν ἐνδυμάτων καὶ τὴν τῶν ἐπιβλημάτων ἢ περιβλημάτων,—Α. Τὸ κυρίως



ἔνδυμα ἦν ὁ χιτὼν, ὁ μὲν δωρικὸς βραχὺς καὶ ἄνευ χειρίδων, ὁ δ' Ἰωνικὸς, ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἔφερον μέχρι τῶν Πελοποννησιακῶν, μακρότερος, καὶ ὁ μὲν τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἀμφιμάσχαλος, ἤτοι ἔχων δύο ὀπὰς διὰ τοὺς βραχίονας ἢ καὶ βραχείας χειρίδας, ὁ δὲ τῶν δούλων καὶ ἀποχειροβιώτων ἑτερομάσχαλος, καὶ ἐξωμὶς λεγόμενος, ὀπὴν ἔχων μόνον διὰ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, τοῦ δεξιοῦ, ὡς καὶ τοῦ στήθους, μένοντος ἐλευθέρου διὰ τὴν ἐργασίαν. Ἐν Ἀθήναις δ' οἱ παῖδες, μέχρι τοῦ 12 ἔτους, ἦσαν μονοχίτωνες, ἤτοι οὐδὲν ἄλλο ἔφερον ἢ τὸν χιτῶνα, ἐν ᾧ ἀχίτων ἐλέγετο ὁ μὴ φέρων παντελῶς χιτῶνα, ἀλλὰ μόνον περίβλημα.—Καὶ αἱ γυναῖκες δ' ὅμοιον ἔφερον χιτῶνα βραχὺν ἐν Σπάρτῃ, ὑπὲρ τοὺς ὤμους συμπορπούμενον, κατὰ τὸ ἕτερον δὲ τῶν πλευρῶν μόνον μέχρι τῆς ὀσφύος συνερραμμένον, κατωτέρω δὲ ἐπίσης διὰ πορπῶν συνεχόμενον· ἐν δ' Ἰωνίᾳ καὶ Ἀθήναις μακρὸν, οὐ μόνον μέχρι τῶν ποδῶν, ποδήρη, ἀλλὰ καὶ ἐπέκεινα ἐν πυκναῖς πτυχαῖς κατιόντα, καὶ εἴτε χειριδωτὸν, εἴτε ὑπὲρ τοὺς ὤμους πορπούμενον. Πάντες δὲ, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ἔφερον ὑπὲρ τὸν χιτῶνα, καὶ περὶ τὴν ὀσφὺν ζώνην, ζώνιον ἢ στρόφιον, οὗ διάφορος ἦν ἡ μίτρα (ταινία, ἀπόδεσμος ἢ στηθοδεσμὴ), ἣν ἔφερον ἐνίοτε ἐν χρῷ αἱ γυναῖκες,



Ἀνάγλ. ἐκ Μουσ. τῶν Παρισίων.



Ἐν Ποσειδωνίᾳ.



Τοιχογραφία ἐκ Πομπηΐας.

εἰς περιστολὴν τῶν στηθῶν. Ὑπὲρ τὰς ζώνας δὲ ταύτας ἀνεῖλκον αἱ γυναῖκες τὸν μακρὸν χιτῶνα ἵνα μὴ σύρηται κατὰ γῆς, καὶ ἀπετέλουν τὸν λεγόμενον κόλπον, πίπτοντα εἰς γραφικωτάτας πτυχάς. Φαίνεται δ' ὅτι αὐτὸς ἐλέγετο καὶ διπλοΐς· ἢ πιθανώτερον διπλοῦς ἦν τὸ ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τοῦ χιτῶνος ὑπὲρ τὴν ζώνην ῥιπτόμενον· μετὰ ταῦτα δὲ, χωρισθεῖσα ἡ διπλοὶς, ἀπετέλεσεν ἴδιον, κομψὸν μέρος τῆς ἐνδυμασίας, ἴσως τὸ

καὶ ἀμπεχόνην λεγόμενον. — Β. Ἐπίβλημα ἢ περίβλημα ἦν τὸ ἱμάτιον, ὅμοιον δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα, τετράγωνον καὶ ἐπίμηκες, εἰς ὃ πολλάκις ἐνετύλισσον ὅλον τὸ σῶμα, καὶ τὰς χεῖρας προσέτι, διότι κόσμιον ἦν «τὰς χεῖρας ἐντὸς ἔχειν.» Τοῦτο ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ῥιπτόμενον, ἐκρατεῖτο ἐκεῖ διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἀπὸ τῶν νώτων ἐσύρετο ὑπὲρ ἢ ὑπὸ τὴν δεξιὰν μάλην, ὅθεν πάλιν ὑπὲρ τὸ στῆθος ἐρρίπτετο εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον, καὶ τοῦτο ἐλέγετο «ἐπὶ δεξιὰ ἀμφιβάλλεσθαι.» Κατήρχετο δὲ τὸ ἱμάτιον τοὐλάχιστον μέχρι τῶν γονάτων, καὶ βραχύτερον ἐθεωρεῖτο ἄκοσμον· κατὰ δὲ τὰ ἄκρα εἶχε πολλαχοῦ βάρη τινὰ μικρὰ, ἵνα μὴ εὐκόλως μετακινῆται καὶ ἐκτοπίζηται. Οἱ ἔφηβοι ἐν Ἀθήναις ἔφερον ἐπὶ τοῦ χιτῶνος τὴν στενωτέραν, ἀλλ' ἐπίσης ἐπιμήκη χλαῖναν ἢ χλαμύδα, ἣν ἐπόρπων εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἢ ὑπὲρ τὸ στῆθος, καὶ, ἐπειδὴ προῆλθεν ἐκ Θεσσαλίας, τὰ κρεμάμενα αὐτῆς ἄκρα ἐλέγοντο Θεσσαλικὰ πτερὰ ἢ πτέρυγες. Ἦν δ' αὕτη τὸ σύνηθες ἱμάτιον τῶν ἱππέων, τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν στρατιωτῶν. Τὸ δὲ μακρότερον, καὶ ἐξ Ἀσίας μᾶλλον προελθὸν ἐπίβλημα, ἐλέγετο μανδύας, μανδύη, μανδὺς (ὁ τῶν Ἀσιανῶν Κάνδυς). Ἐν Σπάρτῃ δὲ, καὶ οἱ λακωνίζοντες ἔφερον βραχείας ἀναβολὰς, αἵτινες καὶ τρίβωνες ἐλέγοντο ἢ τριβώνια. — Τὰ ὑφάσματα τῶν Δωριέων ἦσαν ἐξ ἐρίου, τῶν Ἰώνων λινᾶ. Αἱ γυναῖκες δὲ μετεχειρίζοντο καὶ Βύσσινα (ἴσως βαμβακερὰ), καὶ τὰ ἔτι λεπτότερα ἀμόργινα. Ἐπὶ τῆς ἐπικοινωνίας δὲ μετὰ τῆς Ἀσίας ἐκομίζοντο διὰ τοῦ ἐμπορίου, οὗ κέντρον ἦν ἡ νῆσος Κῶ, καὶ βαμβάκινα, σηρικὰ ἢ μετάξινα ὑφάσματα, «εἵματα διαφανῆ». — Ἦσαν δὲ τὰ ἐνδύματα ποικίλων χρωμάτων, φαιὰ, πορφυρᾶ, κροκωτὰ, καὶ πολλάκις κατάστικτα, μάλιστα κατὰ τὰς ᾠὰς καὶ παρυφὰς, ὡς τοῦτο φαίνεται καὶ ἐπὶ πολλῶν σωζομένων ἀγαλμάτων, προσέτι καὶ τὸ ἱμάτιον, ὃ τότε λέγεται ἔγκυκλον, περίνησον, παράπηχυ, καὶ ἐνίοτε ἦν καὶ κροσσωτόν. Αἱ ξυστίδες καὶ αἱ ἐφεστρίδες ἦσαν μᾶλλον τάπητες καὶ καλύμματα· ἡ δὲ διφθέρα δερμάτινον ἔνδυμα μάλιστα τῶν ποιμένων, καλύπτον καὶ τὴν κεφαλήν. — Εἰ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐν ταῖς οἰκίαις ἔβαινον συνήθως ἀνυπόδητοι, καὶ οὐ σπανίως καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς, μνημονεύονται ὅμως πλεῖστα ὑποδημάτων ὀνόματα, καὶ ἡ τέχνη διετήρησε πολλὰ καὶ διάφορα



Χαλκοῦν ἀγαλμάτιον.



Φωκίων Μουσ. Νεαπόλ.



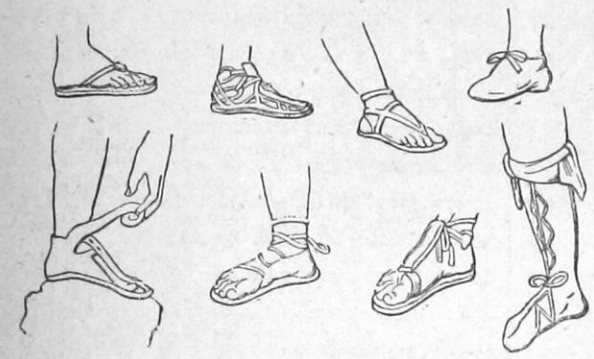
Ἀνδρὸς ἀρχαίου.



Γυναικ. ἀγαλμ. ἐξ Ἀθηνῶν.



αὐτῶν σχήματα· ἀλλὰ πῶς ἀντιστοιχοῦσι τὰ μὲν πρὸς τὰ δὲ μένει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄγνωστον. Ἐν γένει ὑπῆρχον τρεῖς κατηγορίαι



ὑποδήσεων, α', αἱ ἔχουσαι μόνον πέλμα δερμάτινον ἢ ἐκφελλοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἰς τὸν πόδα προσδεδεμένον διὰ τοῦ λεγομένου ζυγοῦ, ὡς αἱ βλαῦται, τὰ σάνδαλα (1—5)· β', αἱ καλύπτουσαι τὸν πόδα ὡς αἱ ἡμέτεραι ἐμβάδες (6.7), τὰ κοῖλα ὑποδήματα,



καὶ γ', αἱ ὡς τὰ ὑποδήματα καλύπτουσαι καὶ μέρος τῆς κνήμης (8), αἱ ἐνδρομίδες. Ὡς δ' ἀνυπόδητοι, οὕτω καὶ ἀσκεπεῖς τὴν κεφαλὴν ἔβαινον συνήθως οἱ Ἕλληνες, πλὴν ἐπὶ ὁδοιπορίῳ καὶ εἰς τὸν στρατόν. Τὸ κοινὸν ὄνομα τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς ἦν πῖλος καὶ κυνῆ. Ὁ πέτασσος ἦν Θεσσαλομακεδονικῆς καταγωγῆς, ἔχων, μάλιστα ἡ λεγομένη καυσία, ὁριζόντιον καὶ εὐρὺ τὸ σκιάδιον· ὁ δὲ πῖλος τῶν ναυτῶν καὶ χειρωνακτῶν ἦν ἄνευ σκιαδίου (ἴδ. κόμωσις).

**'Εσπερία,** ἴδ. Ἰσπανία, Ἰταλία.

**'Εσπερίδες,** ἴδ. Ἄτλας. Ἡρακλῆς.

**'Εσπέρου ἄκρα,** εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς τὸ νοτιώτατον σημεῖον μέχρις οὗ ἀφικνοῦντο οἱ ἀρχαῖοι (ν. Πράσινον ἀκρωτήριον, Capo Verde), εἰς τὸ νότιον πέρας τοῦ Ἐσπερίου κόλπου, ἐκλαμβανόμενον τότε ὡς τὸ τῆς Ἀφρικῆς νοτιώτατον. Αἱ Ἑσπερίδες νῆσοι τοῦ Στράβωνος (Γ, 150) εἰσὶν αἱ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου.

**'Εστία,** θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, μία τῶν δώδεκα θεῶν, προστάτις τῆς οἰκίας καὶ τοῦ οἰκιακοῦ βίου, δι' ὃ καὶ οἱ εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας καταφεύγοντες, εἰς τὰς ἑστίας αὐτῶν παρεκάθηντο ὡς ἱκέται, καὶ τὴν θεὰν ταύτην ἐπεκαλοῦντο καὶ εἰς αὐτὴν ὡρκιζοντο. Ὁ Ὅμηρος, ἴσως κατὰ τύχην, δὲν



ἀναφέρει αὐτὴν ὡς θείαν προσωποποίησιν (Ἡσιοδ. Θεογ. 453. — Ὁμ. Ὕμν. ΚΔ. ΚΘ εἰς Ἑστ. Δ εἰς Ἀφρ. 22 — 32. Ὀδ. Ξ, 159. Ρ, 156. Τ, 302. Υ, 131). Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ πόλις ὡς μεγάλη οἰκογένεια ἐθεωρεῖτο, διὰ τοῦτο εἶχεν ἡ Ἑστία ἴδιον θάλαμον ἐν τῷ πρυτανείῳ, καὶ ἄγαλμα πρὸ τῆς ἑστίας αὐτοῦ, ἔνθα ἄσβεστον ἔκαιε πῦρ, καὶ ἔφερε καὶ τὸ ἐπωνύμιον Πρυτανῖτις. Ἐλάμβανον δ' ἐκεῖθεν πῦρ καὶ διετήρουν αὐτὸ ἐπίσης παρ' ἑαυτοῖς ἄσβεστον οἱ εἰς ἵδρυσιν ἀποικίας ἀπερχόμενοι. Ἐθύοντο δ' αὐτῇ μονοετεῖς δαμάλεις, καὶ τῇ ἀφιεροῦντο οἱ πρῶτοι καρποὶ καὶ σπονδαὶ ὕδατος, οἴνου καὶ ἐλαίου. Ἐπειδή, πλὴν τῶν ἐν τοῖς πρυτανείοις, ἄλλους σχεδὸν δὲν εἶχε ναούς, ἦσαν σπάνια καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῆς. Παριστᾶτο δὲ νέα, εὐγενεῖς ἔχουσα τοὺς χαρακτῆρας καὶ ἀφελεῖς. Τινὲς τῶν μεταγενεστέρων φιλοσόφων ἠθέλησαν νὰ ἴδωσιν ἐν αὐτῇ τοῦ παντὸς τὴν ἑστίαν, τὸ κεντρικὸν πῦρ τοῦ κόσμου, συγχέοντες αὐτὴν καὶ μετὰ τῆς Κυβέλης, τῆς Γῆς καὶ τῆς Δήμητρος.

**Ἑστιαία,** δῆμος τῆς Ἀττικῆς, Α τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὸν Ὑμηττόν.

**Ἑστιαιῶτις ἢ Ἱστιαιῶτις** (Ἱστιαιῆτις (Ἡρδ. Α, 56), 1) χώρα Θεσσαλική, ὁριζομένη πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Ἠπείρου, πρὸς Β ὑπὸ τῆς Μακεδονίας. Αἱ κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς ἦσαν οἱ Γόμφοι, φρούριον πρὸς τῇ Ἠπείῳ, καταστραφὲν ὑπὸ Καίσαρος. Αὐτῆς ΝΑ ἡ Τρίκκη (ν. Τρίκκαλα), ἔχουσα ἀρχαιότατον ναὸν Ἀσκληπιοῦ· τὸ Πελιμναῖον ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ· ἡ Μητρόπολις, καὶ ἐν τῷ Ὁμήρῳ ἤδη γνωσταί· Ἰθώμη, κλιμακόεσσα ἐπιλεγομένη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της· Οἰχαλία, Ὁλοσσών, Μυλαί, Φάλαννον, κλπ. — 2) Ἐν Εὐβοίᾳ, ἡ χώρα ἡ παρὰ τὴν πόλιν Ἑστιαίαν ἢ Ἱστιαίαν (Ἡρδ. Ζ, 175. Η, 23) καὶ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 537) μνημονευομένη. Ἔκειτο εἰς τῆς νήσου τὰ Β, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ 445 π. Χ., πέμψαντες ἀποίκους εἰς Ὠρεὸν, μετῴκισαν ἐκεῖ καὶ αὐτῆς τοὺς κατοίκους.

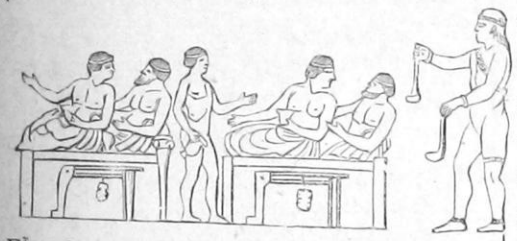
**Ἑστίασις,** ἣν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ δεῖπνον ἐπὶ προσκλήσει. Ἀλλ' ἐν γένει ἡ τάξις τῶν γευμάτων διέφερε κατὰ χώρας καὶ γένη. Ἐν Σπάρτῃ εἰς τὰ συσσίτια ἐπεκράτει ἄκρα ὀλιγάρκεια, πολυτέλεια δὲ καὶ ἐδεσμάτων ποικιλία ἐν Ἀθήναις, ἐν Βοιωτίᾳ, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν Σικελίᾳ. Τρεῖς ἦσαν γενικῶς αἱ καθ' ἑκάστην ἑστιάσεις, α') τὸ πρόγευμα, ἀκράτισμα, συνιστάμενον ἐξ ἄρτου, ἐμβαπτομένου εἰς ἄκρατον οἶνον· β') τὸ ἄριστον, πιθανῶς κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐκ θερμῶν βρωμάτων συγκείμενον, καὶ γ') τὸ δεῖπνον ἢ δόρπον, ἡ κυριωτέρα τῶν ἑστιάσεων, πρὸς τὸ ἑσπέρας. Καὶ παρ' Ὁμήρῳ δὲ τρεῖς ἀπαντῶνται ἐπωνυμίαι, ἄριστον, δεῖπνον, δόρπον, ἴσως ὅμως οὐχὶ ἀκριβῶς ταῖς μετέπειτα ἀντιστοιχοῦσαι. Εἰς τὸ δεῖπνον μάλιστα συνεκαλοῦντο συνδαιτυμόνες, εἴτε ἐπὶ οἰκιακῶν ἑορτῶν, γενεθλίων, ἀφορμῆς ἀποδημήσεως ἢ ἐπιστροφῆς φίλου, εἴτε ἐπὶ δημοσίων τελετῶν, ὅτε δαῖτες ἐκαλοῦντο οἱ δεῖπνοι, καὶ ἕκαστος ἐλάμβανε τὴν μερίδα του, εἴτε ἐπὶ δείπνων ἀπὸ συμβολῶν (ἐράνων καθ' Ὅμηρον), διδομένων εἰς τὴν οἰκίαν ἢ ἑνὸς τῶν συνδαιτυμόνων ἤ τινος ἀπελευθέρου. Τὰς προσκλήσεις ἔπεμπε συνήθως ὁ ἑστιῶν αὐθημερόν· ἀλλὰ καὶ ἄκλητοι ἢ αὐτόματοι ἦσαν προθύμως πολλάκις δεκτοί, ὡς φέρ' εἰπεῖν ὁ Σωκράτης φέρει τὸν Ἀριστόδημον εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ Ἀγάθωνος, φιλικώτατα δεχομένου τὸν ἀπρόσκλητον (Πλάτ. Συμπ. σ. 174, Ε). Ἐνίοτε ὅμως καὶ κατάχρησις ἐγίνετο τῆς τοιαύτης φιλοξενίας ὑπὸ τῶν παρασίτων (ἴδ.), ἔργον ἐχόντων νὰ προσέρχωνται εἰς τὰ πλούσια δεῖπνα, μάλιστα τῶν νεωτέρων, ὡς γελωτοποιοί, ὡς κόλακες ἢ ὡς θεραπευτικοί, δηλαδὴ εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας πρόθυμοι, προσπαθοῦντες νὰ γίνωνται εὐάρεστοι καὶ δεκτοί. Προσήρχοντο δ' οἱ κεκλημένοι ἐνδεδυμένοι ἐπιμελῶς.—Ἐπὶ Ὁμήρου



οἱ ἑστιώμενοι ἐκάθηντο· ἐν δὲ τοῖς μετέπειτα χρόνοις, πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων, ἀποκλειομένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν δείπνων τῶν ἀνδρῶν, οὗτοι ἔτρωγον κατακεκλιμένοι, συνήθως ἀνὰ δύο εἰς μίαν κλίνην,



στηριζόμενοι διὰ τῆς ἀριστερᾶς εἰς προσκεφάλαιον τεθειμένον εἰς τὰ νῶτα αὐτῶν. Τὰς θέσεις προσδιώριζε συνήθως ὁ ἑστιῶν, καὶ ἡ ἐντιμοτέρα φαίνεται ὅτι ἦν ἡ παρ' αὐτῷ. Πρὸ τοῦ δείπνου οἱ δοῦλοι ὤφειλον ὑπολύειν (ν' ἀφαιρῶσι τὴν ὑπόδυσιν) καὶ ἀπονίζειν (νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας) τοὺς συνδαιτυμόνας.



Εἶτα δὲ ὕδωρ κατὰ χειρὸς ἐδίδετο, ἤτοι ἐνίπτοντο οἱ ἑστιώμενοι καὶ ἀπεμάττοντο εἰς χειρόμακτρον, καὶ τὸ αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ δείπνου, καὶ ἦν τοῦτο τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαῖον, καθ' ὅσον χρῆσις μαχαιρῶν καὶ περονίων οὐδεμία ἐγίνετο. Περί τινων τῶν μᾶλλον πολυφάγων (ὀψοφάγων) λέγεται ὅτι εἴθιζον τὰς χεῖράς των εἰς τὴν θέρμην, ἢ ἔφερον χειρίδας ἵνα δύνανται νὰ τρώγωσι τὰ ὄψα θερμά. Ἐπὶ τῆς ἑστιάσεως ἐκαθάριζον τοὺς δακτύλους των διὰ τεμαχίων ζύμης (ἀπομαγδαλιᾶς ἴδ.)· διὰ δὲ τὸν ζωμὸν εἶχον μυστίλας ἢ μύστρα (κοχλιάρια). Ὀθόνη δὲ (τραπεζομάνδυλον) δὲν ἐκάλυπτε τὰς τραπέζας. Ὑπηρέτουν δ' εἰς τὴν τράπεζαν οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, καὶ πολλάκις καὶ οἱ τῶν κεκλημένων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν τοῦ τραπεζοποιοῦ, δούλου καὶ αὐτοῦ.— Τὰ ἐδέσματα, ἁπλᾶ ἐν τῇ ἀπωτέρᾳ ἀρχαιότητι, ἐγένοντο βαθμηδὸν πολυτελέστερα. Εἴδός τι μάζης κριθίνης ἦν ἡ συνηθεστέρα τροφὴ τῶν πτωχῶν. Προσέτι ὑπῆρχεν ὁ ἄρτος, παντοῖα λαχανικὰ καὶ φυτά, ὡς ῥάφανος ἢ κράμβη, ἡ μαλάχη, ὁ θρίδαξ (μαρούλιον), οἱ κύαμοι, αἱ φακαῖ, τὰ κρόμμυα, κτλ. Κρέατα δ' ἦσαν τὰ ἄρνεια, τὰ ὕεια (χοιρινὰ), προϊόντα τῆς θήρας, καὶ μεγάλη ποικιλία ἰχθύων, οἵτινες καὶ κυρίως ὄψον ἐλέγοντο (ὀψάρια). Ἐμαγείρευον δὲ κυρίως δοῦλοι ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς οἰκοδεσποίνης· διὰ δὲ συμπόσια προσελαμβάνετο καὶ μάγειρος, καὶ περίφημοι ἐπὶ τῇ μαγειρικῇ τέχνῃ ἦσαν πρὸ πάντων οἱ Σικελοί.— Μετὰ τὴν ἑστίασιν ἀπεκόμιζον (αἴρειν, ἀπαίρειν, ἀφαιρεῖν, βαστάζειν) τὰς τραπέζας, τὸ ἔδαφος ἐσαροῦτο, τὸ ὕδωρ πρὸς πλύσιν περιεφέρετο μετὰ σμίγματος (εἴδους σάπωνος), καὶ πολλάκις καὶ μετ' ἀρωμάτων καὶ στεφάνων, καὶ σπονδαὶ ἀκράτου προεχέοντο μετὰ τῆς ἐπιφωνήσεως «Ἀγαθοῦ δαίμονος,» ἢ «Ὑγείας.» — Εἶτα δ' ἐφέροντο αἱ δεύτεραι τράπεζαι, εἰς ἃς παρετίθεντο ὀπῶραι, ἅλας (ἴσως διὰ τοὺς ξηροὺς καρποὺς), καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις παντοῖα τραγήματα, τυρὸς, μάλιστα σικελικὸς, καὶ πέμματα. Τότε δ' ἤρχιζε καὶ κυρίως ἡ πόσις (τὸ συμπόσιον), ἧς τὴν εὐθυμίαν προὐκάλουν, μετὰ τοῦ οἴνου, μουσικὴ, χορὸς, καὶ παντοῖοι ἀστεϊσμοὶ, χαριεντισμοὶ καὶ εὐφυεῖς συνδιαλέξεις· ὡς δεῖγμα δ' ἔχομεν τοῦ Πλάτωνος τὸ συμπόσιον, ἐκτὸς τῆς σπουδαιολογίας αὐτοῦ καὶ τῆς τέχνης τοῦ λέγειν, ἣν ὁ Πλάτων ἐπετηδεύθη. Ἦσαν δὲ τῶν οἴνων οἱ ἄριστοι ὁ Θάσιος, ὁ Λέσβιος, ὁ Νάξιος, καὶ πρὸ πάντων ὁ Χῖος. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἐμίγνυον αὐτοὺς ἀλλήλοις, καὶ ἄλλοτε προσέθετον ἀρώματα, μέλι, κτλ. Σχεδὸν πάντοτε ὁ οἶνος

ἐπίνετο κεκεραμένος μεθ' ὕδατος (κρασί), ἐνίοτε μὲν θερμοῦ, ἄλλοτε δὲ ψυχροτάτου καὶ μετὰ χιόνος (πόσις διὰ χιόνος)· τὸ δ' ἄκρατον πίνειν ἐθεωρεῖτο ὡς βαρβάρων ἴδιον, ἔτι δὲ ἡ ἐξ ἴσου κρᾶσις (ἴσου ἴσῳ) ἐκρίνετο ὡς ὑπερβολική, καὶ συνηθέστατα εἰς 3 μέρη ὕδατος ἐνεχεῖτο 1 μέρος οἴνου,



ἢ τὸ πολὺ δύο. Ἐγίνετο δ' ἡ κρᾶσις ἐν τῷ κρατῆρι, καὶ δι' αὐτοῦ ἐπληροῦτο ἡ οἰνοχόη, ἐξ ἧς ἤντλουν οἱ κύαθοι. Εἷς τῶν συνδαιτυμόνων, αἱρετὸς ἢ κληρωτός, ἀνεκηρύττετο ἄρχων τῆς πόσεως, συμποσίαρχος ἢ βασιλεύς, καὶ αὐτὸς προσδιώριζε τὴν ἀναλογίαν τῆς κράσεως, ἐμερίμνα περὶ τῆς τερπνῆς διαχύσεως, καὶ ἐπέβαλλε ποινάς, ὧν ἡ συνηθεστάτη ἦν τὸ ἀπνευστὶ (διὰ μιᾶς καὶ ἄνευ διακοπῆς) πᾶσαν τὴν κύαθον πίνειν. Μεταξὺ τῶν διασκεδάσεων ἦσαν καὶ τὰ αἰνίγματα καὶ οἱ γρῖφοι, καὶ παίγνιά τινα, ὧν τὸ κυριώτερον ἦν ὁ κότταβος, συνιστάμενος εἰς τὸ νὰ ῥίπτηται τὸ λείψανον τοῦ ἐν τῷ κυάθῳ ἑκάστου μένοντος οἴνου, τὸ καλούμενον λάταξ ἢ λατάγη, εἰς κρεμαμένην τινὰ πλάστιγγα, καὶ ἐκ τοῦ μείζονος ἢ ἐλάσσονος κρότου ὃν παρεῖχεν, ἢ ἐκ τῆς κλίσεως ἣν ἔδιδεν εἰς τὴν πλάστιγγα, ἐξηρτᾶτο τὸ παίγνιον, ὅπερ ἐποικίλλετο εἰς ἐννέα διάφορα εἴδη, καὶ ἀπεφασίζετο ἡ νίκη. Συνήθως ὁ ἡττηθεὶς ὑπεχρεοῦτο πίνειν πρὸς βίαν μεγάλην ποσότητα οἴνου. Πολλάκις δὲ καὶ προέπινον ἀλλήλοις οἱ συνδαιτυμόνες, «ἔπινον ἐπὶ δεξιά,» ἕκαστος πρὸς τὸν δεξιῶς αὐτοῦ καθήμενον. Εἰς τὴν εὐωχίαν συνετέλει οὐ σπανίως καὶ παρουσία αὐλητρίδων καὶ μιμικῶν παραστάσεων. Ἐν Ἀθήναις ἐπί τινων ἑορτῶν ἐδίδοντο μεγάλαι πάνδημοι Ἑστιάσεις, ὧν ἡ δαπάνη ἐλαμβάνετο ἐκ τοῦ θεωρικοῦ. Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς παρακμῆς αὗται μετ' ἄλλων διασκεδάσεων τοῦ λαοῦ κατήντησαν νὰ ἐξαντλῶσι τοὺς δημοσίους πόρους. Ἡ δ' ἑστίασις τῶν φυλετῶν (τὰ φυλετικὰ δεῖπνα) ἦν μία τῶν λειτουργιῶν (ἴδ.)

**Ἐσχάρα,** ἴδ. Βωμός.

**Ἑταῖραι,** κυρίως φίλαι. Τὸ ὄνομα ὅμως κατ' ὀλίγον μετέπεσεν ἐπὶ τὴν σημασίαν ἐκδεδιητημένων κοινῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐπεπόλασαν κατ' ἀρχὰς ἐν Κορίνθῳ, τῇ πρωτίστῃ ἕδρᾳ τῆς λατρείας τῆς Ἀφροδίτης (ἴδ. ἱερόδουλοι). Ἐν Ἀθήναις δὲ ὑπῆρχον τινὲς ἐξ αὐτῶν διανοητικῶς λίαν ἀνεπτυγμέναι καὶ τὰς ἐλευθέρας γυναῖκας κατὰ τοῦτο ὑπερβαίνουσαι, δι' ὃ καὶ συνῆγον περὶ ἑαυτὰς ἄνδρας διακεκριμένους καὶ φιλοσόφους καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ τὰ πρῶτα φέροντας, καὶ πολλαὶ αὐτῶν, καὶ πολιτικὴν εὐγλωττίαν ἀνέπτυξαν· ἄλλαι, αἱ ὡραιότεραι, ἐχρησίμευον τοῖς καλλιτέχναις ὡς θαυμάσια πρότυπα, καὶ ἡ νέα κωμῳδία περὶ αὐτὰς κυρίως περιεστρέφετο. Ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἦσαν ἡ Ἀσπασία, ἣν ἐνυμφεύθη ὁ Περικλῆς, ἡ Θαΐς, ἡ Μυρρίνα, ἡ Λαμία, ἡ Θαργηλία, ἡ Λαΐς, ἡ Λέαινα, ἡ Θεοδότα, καὶ πρὸ πασῶν ἡ Φρύνη ἐκ Θεσπιῶν, ἡ ὡς πρότυπον τῆς Ἀφροδίτης τοῦ Πραξιτέλους χρησιμεύσασα.

**Ἑταιρεῖαι,** ἐν ταῖς ἀπολύτοις δημοκρατίαις αἱ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἀποτελούμεναι, ἵνα ἀνθίστανται εἰς τοῦ ὄχλου τὴν πίεσιν, ἀλλήλως ὑποστηριζόμεναι, ὡς ἐν ἐκλογαῖς, ἐν δίκαις, κτλ. Βαθμηδὸν δ' ηὔξησεν ἡ ἐπιρροὴ αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο μᾶλλον ἐπικίνδυνοι, διότι, ἐν κρυπτῷ ὀργανιζόμεναι, καὶ ἐπιτηδείως συμπράττουσαι, ὠφελοῦντο πάσης περιστάσεως ἵνα διὰ κοινῆς ἐνεργείας οὐδετερῶσι τοῦ δήμου τὴν δύναμιν, καὶ βλάπτωσιν αὐτὸν κατὰ δύναμιν. Οὕτω μνημονεύει ὁ Ἀριστοτέλης (Πολ. Ε, 9) τοῦ ὅρκου τούτου ὀλιγαρχικῶν ἑταιρειῶν. «Καὶ τῷ δήμῳ κακόνους ἔσομαι καὶ βουλεύσω ὅ,τι ἂν ἔχω κακόν.» Ἐξέτεινον δὲ



τὰς διακλαδώσεις των καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ συνεσκέπτοντο. Οὕτως ἐκ τοιούτου συνδέσμου μεταξὺ τῶν Ἑταιρειῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης προέκυψεν ἡ ἀρχὴ τῶν Τριάκοντα ἐν Ἀθήναις, ὡς καὶ ἡ αὐτῶν προηγηθεῖσα προσωρινὴ κυβέρνησις. Ἐπ' αὐτῶν στηριχθεὶς ἐπέφερεν ὁ Λύσανδρος τὴν αὐθαίρετον ἀνατροπὴν τῶν ἑλληνικῶν πολιτευμάτων· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκνίκησιν τῶν ὀλιγαρχιῶν τοιαῦται πάλιν συνέστησαν καὶ ἐν ταῖς ἀντιθέτοις μερίσι, καὶ αἱ συγκρούσεις αὐτῶν ἐγένοντο μία τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τῆς καταπτώσεως καὶ παρακμῆς τῆς Ἑλλάδος.

**Ἐτεοβουτάδαι,** ἴδ. Βούτης.

**Ἐτεοκλῆς,** ἴδ. Οἰδίπους. Χάρις.

**Ἐτέοκλος,** ἴδ. Ἶφις.

**"Ετος,** ἦν παρὰ τοῖς Ἕλλησι σεληνιακόν. Ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς ἡμέρα, εἰς ἧς τὴν ἑσπέραν ἀνέτελλεν ἡ νέα σελήνη, ἐλέγετο νουμηνία, ἱερὰ τῷ Ἀπόλλωνι. Ἡ πανσέληνος ἑπομένως συνέπιπτεν εἰς τὸ μέσον τοῦ μηνός. Ἐπειδὴ δ' ὁ μὴν συνέκειτο ἐξ ἡμερῶν 29 καὶ ὡρῶν περίπου 13, εἶχον τινὰς τῶν μηνῶν ἐκ 30 ἡμερῶν (πλήρεις), καί τινας ἐξ 29 (κοίλους). Πρὸς ἐξίσωσιν δὲ τοῦ σεληνιακοῦ καὶ τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους, εἰς τὸ 3ον, 6ον καὶ 8ον ἔτος ἑκάστου Μεγάλου ἐνιαυτοῦ, ὡς ὠνόμαζον τὴν περίοδον 99 ἐτῶν, προσέθετον ἀνὰ ἕνα μῆνα ἐμβόλιμον ἐξ 29 ἢ 30 ἡμερῶν, οὕτως ὥστε τὸ μὲν κοινὸν ἔτος συνέκειτο ἐκ 354 ἡμερῶν, τὸ δ' ἐμβόλιμον ἐκ 383 ἢ 384. Ἀλλὰ καὶ ἡ τριετηρίς, μετὰ τοῦ ἐμβολίμου ἔτους, ἦτο πάλιν κατὰ 7 1/2 ἡμέρας πολὺ μακρά, δι' ὃ ἦν ἀνάγκη νὰ παραλείπηται ἐνίοτε εἰς ἐμβόλιμος μήν. Ἐπὶ Περικλέους ὁ ἀστρονόμος Μέτων εἰσήγαγε τὴν ἐννεακαιδεκαετηρίδα, ἥτις διώρθωσε κατὰ μέγα μέρος τὴν ἔλλειψιν. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἑλληνίδων πόλεων δὲν συνεφώνουν τὰ ἡμερολόγια, καὶ ἑπομένως οὐδὲ τὰ ἑορτολόγια. Τὸ ἀττικὸν ἔτος ἤρχιζεν ἐπὶ τῆς πρώτης νουμηνίας μετὰ τὴν θερινὴν τροπήν, τὸ δὲ Σπαρτιατικὸν κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν κατὰ τὴν χειμερινὴν τροπήν. Ἐν Ἀθήναις ἑπομένως ὁ 1ος μὴν, Ἑκατομβαιών, περιελάμβανε (κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον) τὸ β'. ἥμισυ τοῦ Ἰουλίου καὶ τὸ α'. τοῦ Αὐγούστου· ὁ 2ος, Μεταγειτνιών, τὸ β'. τοῦ Αὐγ. καὶ τὸ α'. τοῦ Σεπτεμβρίου· ὁ 3ος, Βοηδρομιών, τὸ β'. τοῦ Σεπτ. καὶ τὸ α'. τοῦ Ὀκτωβρίου· ὁ 4ος, Πυανεψιών, τὸ β'. τοῦ Ὀκτ. καὶ τὸ α'. τοῦ Νοεμβρίου· ὁ 5ος, Μαιμακτηριών, τὸ β'. τοῦ Νοεμβρ. καὶ τὸ α'. τοῦ Δεκεμβρίου· ὁ 6ος, Ποσειδεών, τὸ β'. τοῦ Δεκ. καὶ τὸ α'. τοῦ Ἰανουαρίου· ὁ 7ος, Γαμηλιών, τὸ β'. τοῦ Ἰαν. καὶ τὸ α'. τοῦ Φεβρουαρίου· ὁ 8ος, Ἀνθεστηριών, τὸ β'. τοῦ Φεβρ. καὶ τὸ α'. τοῦ Μαρτίου· ὁ 9ος, Ἐλαφηβολιών τὸ β'. τοῦ Μαρτ. καὶ τὸ α'. τοῦ Ἀπριλίου· ὁ 10ος, Μουνυχιών, τὸ β'. τοῦ Ἀπρ. καὶ τὸ α'. τοῦ Μαΐου· ὁ 11ος, Θαργηλιών, τὸ β'. τοῦ Μαΐου καὶ τὸ α'. τοῦ Ἰουνίου· ὁ 12ος, Σκιροφοριών, τὸ β'. τοῦ Ἰουνίου καὶ τὸ α'. τοῦ Ἰουλίου. Ὁ ἐμβόλιμος μὴν παρενετίθετο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους ὡς Ποσειδεὼν δεύτερος. Ἕκαστος δὲ μὴν διῃρεῖτο εἰς τρεῖς δεκάδας, α'. ἱσταμένου ἢ ἀρχομένου· β'. μεσοῦντος ἢ ἐπὶ δέκα· γ'. φθίνοντος, παυομένου, λήγοντος ἢ ἀπιόντος. Αἱ ἡμέραι τῆς τρίτης ἢ τελευταίας δεκάδος ἠριθμοῦντο ἀντιστρόφως, ἤτοι δεκάτη φθίνοντος ἐλέγετο ἡ 21η, ἐνάτη φθίνοντος ἡ 22α, καὶ οὕτω καθεξῆς. Παρὰ δὲ Ῥωμαίοις λέγεται ὁ Ῥωμύλος πρῶτος διαιρέσας τὸ ἔτος εἰς 10 μῆνας, καὶ τὸν πρῶτον ὀνομάσας κατὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἄρην (Mars), Μάρτιον. Ὁ Ἀπρίλιος ἐστὶν ὁ τῆς ἀνοίξεως τῶν ἀνθέων. Ὁ Μάϊος ὠνομάσθη κατὰ τὴν μητέρα τοῦ Ἑρμοῦ Μαΐαν. Ὁ Ἰούνιος κατὰ τὴν Ἥραν (Juno), οἱ δὲ λοιποί, ἀπὸ τοῦ πέμπτου, κατὰ τοὺς ἀριθμούς. Μεταγενεστέρως δ' ἔλαβεν ὁ πέμπτος (Quintilis) τὸ ὄνομα τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, καὶ ὁ ἕκτος (Sextilis)

τὸ τοῦ Αὐγούστου. Ἀλλὰ τοὺς 12 μῆνας ἀρχαιότατα παρεδέχθησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ τὸν Ἰανουάριον λέγεται ὀνομάσας ὁ Νουμᾶς κατὰ τὸν Ἰανόν. Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ἀρχόμενοι, ἠθέλησαν νὰ συμβιβάσωσι τὸ σεληνιακὸν μετὰ τοῦ ἡλιακοῦ διὰ προσθήκης ἑνὸς ἐμβολίμου μετὰ 2 ἔτη ἑκάστοτε. Τὴν δ' ἐντεῦθεν προερχομένην ἀνακρίβειαν ἐζήτησε νὰ διορθώσῃ ἡ Δεκανδρία τῷ 451 π.Χ., ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς· διὰ νόμου δὲ τοῦ M. Ἀκιλίου Γλαβρίωνος ἐπετράπησαν τῷ 191 π. Χ. οἱ ἱερεῖς αὐτοὶ νὰ παρεμβάλλωσι τὰ ἐμβόλιμα ἔτη κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἀλλὰ τοῦτο ἠύξησε τὴν σύγχυσιν, καὶ οἱ μῆνες δὲν ἀντεστοίχουν πλέον εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, δι' ὃ ὁ Καῖσαρ, ὡς ἀνώτατος ἀρχιερεὺς (Pontifex Maximus) τῷ 46 π. Χ., μετακαλεσάμενος ἐξ Ἀλεξανδρείας τὸν Ἕλληνα ἀστρονόμον Σωσιγένην, ἐκανόνισε δι' αὐτοῦ τὸ ἡμερολόγιον ἐπὶ νέαις βάσεσι. Πρὸς τοῦτο δ' ἐδέησε πλὴν τοῦ ἐμβολίμου μηνὸς, κατὰ Φεβρουάριον νὰ παρεμβληθῶσι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἄλλαι 67 ἡμέραι μεταξὺ νοεμβρίου καὶ δεκεμβρίου. Ἤρχιζε λοιπὸν τὸ ἔτος ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ 153 π. Χ. ἐγκαθιστῶντο οἱ Ὕπατοι. Τὸ ἐμβόλιμον δ' ἔτος ὠνομάσθη bisextiles, διότι κατ' αὐτὸ, ἂν ὁ Φεβρουάριος εἶχεν 29 ἡμέρας, τὴν 24ην καὶ 25ην ὠνόμαζον sextas calendas Martias. Καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἦν πρώτη τοῦ μηνὸς ἡ τῆς νουμηνίας, ἣν ἐκ τῆς σκοπιᾶς τῆς καλουμένης Curia Calabra ὤφειλέ τις τοῦτο ἐπιτετραμμένος, καὶ ἐν μετέπειτα χρόνοις ὁ μέγας ἀρχιερεὺς, ν' ἀναγγέλλῃ (καλεῖν Kalare, ὅθεν Kalenda). Ἡ μεσομηνία ὠνομάζετο idus (iduare τυρρηνικῶς τὸ διαιρεῖν), καὶ ἦν ὁ χρόνος τῆς πανσελήνου, ὧν, κατὰ τὸ διάφορον μῆκος τοῦ μηνὸς, ἐνίοτε, (τὸν μάρτιον, μάϊον, ἰούλιον καὶ ὀκτώβριον) τὴν 15ην τοῦ μηνὸς, κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς μῆνας τὴν 13ην. None δὲ ἐλέγετο ἡ ἑνάτη ἡμέρα πρὸ τῶν Ἰδῶν, καὶ ταύτης καὶ αὐτῶν συναριθμουμένων. Αἱ δὲ λοιπαὶ ἡμέραι ἠριθμοῦντο ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ τῆς μέσης ἀντιστρόφως, διὰ τῆς ἐκφράσεως ante diem Kalendas. Αἱ ἑβδομάδες ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἦσαν ἐξ 7 ἡμερῶν, πρὶν δὲ ἐξ ἐννέα (nundinae), καὶ αἱ ἡμέραι διεκρίνοντο εἰς τὰς τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων.

**Ἑτρουρία,** ἴδ. Τυρρηνία.

**Εὐάγγελος,** 1) δοῦλος τοῦ Περικλέους, πεπαιδευμένος, γράψας Τακτικὰ, σύγγραμμα στρατιωτικὸν, ἐκτιμώμενον ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος (Πλούτ. Φιλπ. Ε). —2) Ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας, οὗ σώζονταί τινα ἀποσπάσματα. (Συλ. Meinzeke, Fragm. Com. Græc.).

**Εὐαγόρας,** 1) ἐκ τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος. Ἐλευθερώσας τὴν πατρίδα του ἀπὸ Φοίνικός τινος, ὅστις εἶχε καταλάβει τὴν ἀρχὴν ὡς τύραννος, ἐβασίλευσεν ἐν αὐτῇ (410, π. Χ.) καὶ φιλόκαλος καὶ ἐξημερισμένος, καλλιεργῶν τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, προήγαγε τὴν Σαλαμῖνα εἰς μεγάλην ἀκμήν. Εἰρηνικὰς δὲ συνδέσας σχέσεις μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος, συνέδραμε τὸν μετ' αὐτοῦ συνεννοούμενον Κόνωνα, τὸν Ἀθηναῖον ναύαρχον. Καὶ ὅτε μὲν ἐκυριεύθησαν αἱ Ἀθῆναι ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἔδωκεν ἄσυλον εἰς τὸν Κόνωνα· ὅτε δ' οὗτος, νικήσας ἐν Κνίδῳ, συνετέλεσε μεγάλως εἰς τῆς πατρίδος του τὴν ἀπελευθέρωσιν, τότε ὁ Εὐαγόρας ἰσχυρῶς τὸν συνέδραμε· δι' ὃ οἱ Ἀθηναῖοι εὐγνωμονοῦντες, ὅτε συνεταράχθησαν αἱ σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν Περσῶν, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκηρύχθησαν. Μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Ἀνταλκίδου, συμμαχήσας μετὰ τῆς Αἰγύπτου, ἐξανέστησε τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τῶν Περσῶν (387), ἀλλ' ἐνικήθη διὰ θαλάσσης ἐν Κιτίῳ καὶ ἐπολιορκήθη ἐν Σαλαμῖνι, καὶ μόνον μετὰ δεκαετῆ πόλεμον ἐπέτυχε συνθήκην ἔντιμον (376). Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα ἐδολοφονήθη (Ἰσοκρ. Εὐαγ. — Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 24.—Διόδ. ΙΔ, 110. ΙΕ, ?, 8, 3, 47). — 2) Ἔγγονος τοῦ ἀνωτέρω, υἱὸς Νικοκλέους, ἐπ' ὀλίγον βασιλεύσας, ἐξεθρονίσθη ὑπὸ Πρωταγόρου, ἐπανέλαβε τὴν ἀρχὴν ἀρρωγῇ τῶν Περσῶν, ἀλλ' ἐξεδιώχθη αὖθις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, συκοφαντήσαντος αὐτὸν παρὰ τοῖς Πέρσαις, καὶ ἀπέθανε καὶ αὐτὸς βίαιον θάνατον (Διόδ. ΙΣΤ, 12).



**Εὐάδνη,** 1) ἴδ. Ἴαμος. — 2) γυνὴ τοῦ Καπανέως, ἀγαπῶσα τόσον τὸν ἄνδρα της, ὥστε συνετάφη μετ' αὐτοῦ (Εὐριπ. Ἱκ. 937.—Ἀπολλδ. Γ, 7, 1).

**Εὔανδρος,** υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Νύμφης τινὸς τῆς Ἀρκαδίας, ἢ, κατὰ τοὺς Λατίνους, τῆς μάντιδος Καρμέντης, κατ' ἄλλους Νικοστράτης, ἢ Θέμιδος καλουμένης, ἢ τοῦ Ἐχέμου (ἴδ. Ἡρακλῆς) καὶ τῆς Τιμάνδρας. Λέγεται 60 ἔτη πρὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἰλίου ἀγαγὼν ἀποικίαν ἐκ τοῦ Ἀρκαδικοῦ Παλλαντίου εἰς Λάτιον, καὶ εἰς τὸ Παλατίνιον ὄρος, ἔνθα μετὰ ταῦτα ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη, ἱδρύσας πόλιν κληθεῖσαν Παλλαντεῖον, κατὰ τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὡς ἄλλοι θέλουσι κατὰ Πάλλαντα, τὸν πάππον, υἱὸν ἢ ἔγγονόν του. Ἐμύησε δὲ τοὺς ἀγροίκους τότε Λατίνους πρῶτος εἰς τὴν γραφὴν, εἰς τὴν μουσικὴν, καὶ εἰς ἄλλας τέχνας, καὶ τοῖς ἐδίδαξε τὴν λατρείαν τῆς Δήμητρος, τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ Λυκαίου Πανὸς, ὅστις ἐν Λατίῳ ὠνομάσθη Φαῦνος ἢ Ἰανός. Ἐν Ῥώμῃ δ' ἐτιμᾶτο ὡς εἷς τῶν αὐτοχθόνων ἡρώων μετὰ τῆς μητρός της Καρμέντης.

**Εὔβοια,** νῆσος παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Βοιωτίας παρατεινομένη, καὶ μῆκος ἔχουσα 1200 σταδίων (25 μιλ.), δι' ὃ καὶ Μάκρις προσελέγετο· τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς διαφέρει ἀπὸ 320 μέχρι 6 σταδίων, καὶ ἐπιφάνειαν ἔχει 76 □ μιλλίων. Διήκει δὲ διὰ πάσης τῆς νήσου ὄρος, οὗ τὸ βόρειον ἐκαλεῖτο Τελέθριον, τὸ μέσον καὶ ὕψιστον (1745 μέτρ.) Δίφρυς (ν. Δέλφις) καὶ Κοτυλαῖον, τὸ νότιον (ἐκ σχιστολίθων) Ὄχη. Ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀποτόμων ἀκτῶν ὑπῆρχον ἐπὶ Ἡροδότου «κῶμαι παραθαλάσσιοι» πρὸς δυσμὰς δ' ἐξετείνετο τὸ καρποφόρον Ληλάντιον πεδίον παρὰ τῇ Χαλκίδι, ἀφορμὴ γενόμενον μακρῶν ἐρίδων μεταξὺ Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριέων. Τὰ δυτικώτερα δὲ τῶν πεδίων τούτων μέρη ἐλέγοντο Κοῖλα, ὡς πανταχόθεν, καὶ ἐκ τῆς ἀντιπέραν ξηρᾶς, ὑπ' ὀρέων περιβαλλόμενα. Τὸ ἀκρωτήριον Κηναῖον (ν. Λιθάδα) ἀντιστοιχεῖ τῇ ἀντιπέραν Οἴτῃ, καὶ ἴσως συνείχετο ποτὲ μετ' αὐτῆς. Διαιρεῖ δὲ τὴν νῆσον ἀπὸ τῆς στερεᾶς ὁ πορθμὸς τοῦ Εὐρίπου, καθ' ὃν καὶ πᾶσα ἡ νῆσος ὠνομάζετο ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις· παραφθαρὲν δ' ὑπὸ τοῦ λαοῦ τὸ ὄνομα εἰς Ἔγριπος, οἱ Ἐνετοὶ μετέτρεψαν αὐτὸ εἰς Negro ponte, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον εἰς τὸ στενώτερον, 240' πλάτος ἔχον καὶ ὅλως ἀβαθὲς μέρος αὐτοῦ, μὴ διαπλεόμενον ὑπὸ μεγάλων πλοίων, ὑπῆρχε γέφυρα κατεσκευασμένη. Τὸ ΒΑ ἀκρωτήριον τῆς νήσου ἦν τὸ ἐξ οὗ εἶχε ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος κληθὲν Ἀρτεμίσιον, ἔνθα κατεναυμαχήθησαν οἱ Πέρσαι τῷ 480 π. Χ. Τὸ πρὸς Α ἦν τὸ καλούμενον Χερσόννησος, τὸ ΝΑ ὁ Καφηρεὺς, τὸ ΝΔ ὁ Γεραιστὸς καὶ τὸ ΒΔ τούτου, ἡ Λευκὴ ἀκτή. Ῥύακας ἔχει τὸν Βούδωρον πρὸς Α, καὶ τὸν Λήλαντα διὰ τοῦ ὁμωνύμου πεδίου. Τοὺς κατοίκους καλεῖ τὸ Ὅμηρος Ἄβαντας· πρὸς Β δὲ κατῴκουν ἤδη πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, καὶ Ἱστιαιεῖς καὶ Ἕλλοπες, πρὸς Ν. Δρύοπες, καὶ ἰδίως ἐν Χαλκίδι καὶ Ἐρετρίᾳ Ἴωνες ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Ἀπὸ τοῦ 446 π. Χ. ἡ Εὔβοια ὑπέκειτο ταῖς Ἀθήναις· κατόπιν ὑπέκυψε τοῖς Μακεδόσι, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι προσήρτησαν αὐτὴν εἰς τὴν Μακεδονικὴν ἐπαρχίαν. Πόλεις δ' αὐτῆς ἦσαν κατὰ τὴν Δ. παραλίαν ἀπὸ Β. ἡ Αἰδηψὸς, μετ' ἀξιολόγων θειούχων θερμῶν πηγῶν· αἱ Ὀροβίαι, μετὰ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος, καταστραφεῖσα ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 426· ἡ Χαλκὶς, κατὰ τὸ στενώτερον τοῦ πορθμοῦ· ἡ Ἐρέτρια, μετὰ λιμένος καλουμένου Πορθμοῦ, τῷ 490 καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Πέρσου Δάτιδος, ὅστις μετῴκισε τοὺς κατοίκους εἰς

Σοῦσα (Ἡρδ. ΣΤ, 99), ἀνοικοδομηθεῖσα δ' ὀλίγον μετὰ ταῦτα μεσημβρινώτερον, βοηθείᾳ τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ τῶν ἐπανελθόντων φυγάδων, ὡς Νέα Ἐρέτρια. Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Μενέδημος, ἱδρυτὴς τῆς Ἐρετριακῆς σχολῆς. Κατωτέρω ἡ Ἀμάρυνθος εἶχεν ἐπίσημον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος· εἶτα τὰ Στύρα καὶ ἡ Κάρυστος εἰς Ν. μετ' ἀξιολόγων λατομείων μαρμάρου. Πρὸς Α. δ' ἡ Κλέρινθος ἐπὶ τοῦ Βουδώρου, καὶ Β. ἡ Ἱστίαια, ἧς τὸν οἶνον ὁ Ὅμηρος ἐπαινεῖ (Ἰλ. Β. 537), καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Περικλέους, καὶ εἰς 2000 Ἀθηναίους κατακληρουχηθεῖσα ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὠρεός. Ὁ Ἡρακλῆς δὲ κατέστρεψε τὴν Οἰχαλίαν, ἀγνώστου θέσεως (Στρβ. Ι. 444).

**Εὐβουλίδης,** 1) Μιλήσιος, μαθητὴς Εὐκλείδου τοῦ Μεγαρέως, τὴν διαλεκτικὴν ἐκείνου προσπαθήσας νὰ τελειοποιήσῃ, δι' ὃ καὶ ὑπὸ τῶν κωμικῶν ποιητῶν πολλάκις ἐχλευάζετο, κωμῳδίας καὶ ὁ ἴδιος γράψας. Διδάσκαλος τοῦ Δημοσθένους, λέγεται γυμνάσας αὐτὸν εἰς τὸ νὰ προφέρῃ ἀπροσκόπτως, ὃ πρὶν ἐδυσκολεύετο P. — 2) Ἀθηναῖος (Κρωπίδης), γλύπτου Εὐχειρος υἱὸς καὶ πατήρ, γλύπτης καὶ αὐτὸς ἐπὶ Ῥωμαίων, εἰργάσθη ἐν ἄλλοις σύμπλεγμα Ἀθηνᾶς Παιωνίας, Διὸς, Μνημοσύνης, Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος, ἀνατεθὲν εἰς τὴν τῷ Μελπομένῳ Διονύσῳ ἀφιερωθεῖσαν οἰκίαν τοῦ Πολυτίωνος, κτῆμα ποτὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐξ ἧς κατηγορήθησαν ὡς ἐξορμηθέντες οἱ Ἑρμοκοπίδαι (Παυσ. Α. 2, 4.—Πλούτ. Ἀλκ. ΚΒ).

**Εὔβουλος,** 1) υἱὸς Εὐφράνορος, Ἀθηναῖος ποιητὴς τῆς μέσης κωμῳδίας, ἀκμάσας περὶ τὰ 376 π. Χ. Λέγεται γράψας 104 κωμῳδίας· σώζονται δὲ 50 ἐξ αὐτῶν οἱ τίτλοι καὶ ἀποσπάσματα, ὕφος εὔχαρι καὶ λαμπρὸν μαρτυροῦντα (Συλλ. Meinzeke, Fragm. Com. Græc.). Τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ ἠρύετο κυρίως ἐκ τῆς μυθολογίας, καὶ ἐχλεύαζεν ἐν παρῳδίαις τοὺς πρὸ αὐτοῦ τραγικούς, ἰδίως τὸν Εὐριπίδην.—2) Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Ἀναφλύστιος, δημαγωγὸς καὶ ῥήτωρ δημοφιλὴς, ὀλεθρίας ἐπιρροῆς, διότι τὸν ὄχλον κολακεύων, προὐκάλεσε ψήφισμα καθ' ὃ τὰ περισσεύματα τῶν ταμείων ἔπρεπε νὰ δίδωνται οὐχὶ εἰς στρατιωτικὰ καὶ ἄλλας ἀνάγκας τῆς πόλεως ἀλλ' εἰς θεωρικὰ (ἴδ), καὶ ποινὴν θανάτου ἐπεκρέμασεν εἰς ὄντινα ἤθελε προτείνει τοῦ ψηφίσματος τὴν κατάργησιν, ἥτις ἐπετεύχθη μόνον ὀλίγον πρὸ τῆς μάχης τῆς Χαιρωνείας. Ἦν δὲ καὶ ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους, συνηγορήσας ὑπὲρ τοῦ Μειδίου καὶ τοῦ Αἰσχίνου (π. Πρπρσβ.), ὅστις ἦν πρὶν γραφεὺς παρ' αὐτῷ καὶ τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτοῦ διαθείς. Πρεσβεύσας παρὰ Φιλίππῳ, ἐκερδήθη ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ συνωμολόγησε τῷ 346 συνθήκην ἀσύμφορον εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Ἀπέθανε δὲ πρὸ τοῦ Δημοσθένους, τῷ 330 π. Χ. Αἱ περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ μαρτυρίαι τοῦ Θεοπόμπου (Σουίδ. λ. —Ἀθήν. σ. 166) εἰσὶν οὐχὶ εὐμενεῖς. — 3) Ἀλεξανδρεὺς, φιλόσοφος σκωπτικός. — 4) Ἐκ τῆς ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνης, Πυθαγόρειος.

**Εὐγάμμων,** ἴδ. Ἔπος.

**Εὔγραμμος, Εὔχειρ** καὶ **Κλεόφαντος,** τρεῖς πηλοπλάσται καὶ ζωγράφοι, κατὰ τὴν 30ην Ὀλυμπιάδα (650 π. Χ.) τὸν Δημάρατον εἰς Τυρρηνίαν συνοδεύσαντες, καὶ ἐκεῖ πρῶτοι τὴν τέχνην εἰσαγαγόντες.

**Εὐδαμίδας,** Σπαρτιάτης στρατηγὸς, ἐκστρατεύσας τῷ 383 κατ' Ὀλύνθου, ἀπέτυχε διότι ὁ ἀδελφός του Φοιβίδας, ἀντὶ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν του, ἔμεινεν εἰς Θήβας (Ξεν. Ἑλλ. Ε, 2, 24), καὶ ἠττήθη ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων (Διόδ. ΙΕ, 26), καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ, κατὰ Δημοσθένην.

**Εὔδημος,** Ῥόδιος, εἷς τῶν κυριωτέρων μαθητῶν τοῦ Ἀριστοτέλους (Gell. XII, 5). Ἰατρὸς καὶ μαθηματικὸς, ἔγραψε καὶ ἱστορίαν τῆς γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, καὶ σχόλια εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, μεθ' οὗ πληρέστατα συνεφώνει. Ἐπιστεύετο δὲ γράψας καὶ Ἠθικὰ Εὐδήμια. Ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται (Συλλ. Spengel).

**Εὐδοξία** ἡ **Εὐδοκία,** 1) γυνὴ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, θυγάτηρ Βαύτου, ἀρχηγοῦ Φράγκου, καὶ μήτηρ Θεοδοσίου τοῦ νεωτέρου, ἐχθρὰ τοῦ Χρυσοστόμου, ἀπέθανε τῷ 404 μ. Χ. — 2) Ἀθηναὶς, θυγάτηρ τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου Λεοντίου, γεννηθεῖσα τῷ 401 μ. Χ., μετωνομάσθη Εὐδοξία, παραδεχθεῖσα τὸν χριστιανισμόν. Τῷ 421 ἐνυμφεύθη αὐτὴν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Β'. Ἔγραψε δὲ ποιήσεις χριστιανικὰς, καὶ τῷ 445 ἀπελθοῦσα εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπέθανεν ἐκεῖ τῷ 460. — 3) Σύζυγος Κωνσταντίνου Ι', τοῦ Δούκα, εἶτα τοῦ Ῥωμανοῦ Διογένους, ἀπὸ δὲ τοῦ 1071 μονάσασα, συνέγραψε σωζόμενον ἱστορικομυθολογικὸν λεξικὸν, ὃ ὠνόμασεν Ἰωνίαν (Ἐκδ. Villoison, 1781).

**Εὔδοξος,** 1) Κνίδιος, περὶ τὸ 408 γεννηθεὶς, μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ τὰς περὶ φυσικῆς καὶ ἠθικῆς δόξας τοῦ Ἀναξαγόρου καὶ Ἀριστίππου μᾶλλον παραδεχθείς. Ἐπί τινα χρόνον ἐν Αἰγύπτῳ διατρίψας, περὶ τὸ 370 εἰσήγαγε νέον πολίτευμα εἰς τὴν πατρίδα του. Ἦν δὲ καὶ ἰατρὸς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπίσημος ὡς μαθηματικὸς, ἀστρονόμος καὶ γεωγράφος, καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐπιστημονικῶς τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς ἀποδείξας, καὶ εἰς ζώνας αὐτὴν κατατεμών. Ἵδρυσε δ' ἀστεροσκοπεῖα, ἐπεδόθη εἰς παρατηρήσεις καὶ διώρθωσε τοῦ Κλεοστράτου (540 π. Χ.) τὴν ὀκταετηρίδα, σκοποῦσαν τὴν ἀντιστοίχισιν τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους. Ἀποδίδονται δ' αὐτῷ πολλὰ συγγράμματα, ἐν οἷς τὰ φαινόμενα καὶ Διοσημεῖα, ἃ μετὰ ταῦτα ὁ Ἄρατος (ἴδ.) ἐστιχούργησεν. — 2) Ἐκ Κυζίκου, περὶ τὸ 100 π. Χ., ἔγραψεν ὁδοιπορίας, ἐξ ὧν ἠρύσθη ὁ Στράβων (Β, 98).

**Εὔδωρος,** 1) Υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Πολυμήλης, θυγατρὸς τοῦ Φύλαντος, εἷς τῶν ἡγεμόνων τῶν Μυρμιδόνων κατὰ τῆς Τρωάδος. — 2) Περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, γράψας σύγγραμμα περὶ Νείλου, οὗ μνημονεύει ὁ Στράβων (ΙΖ, 790).

**Εὐεργέτης.** Ξένος ἑλληνικὴν πόλιν εὖ ποιῶν, ἀνεγνωρίζετο πολλάκις ὑπ' αὐτῆς διὰ ψηφίσματος ὡς εὐεργέτης, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συγχρόνως καὶ ὡς πρόξενος.



**Εὐήμερος,** πιθανῶς ἐκ Μεσσήνης τῆς Σικελίας, Κυρηναϊκὸς φιλόσοφος, τῶν παρὰ τῷ Κασσάνδρῳ, ἔγραψε τὴν ἣν ἐκάλεσεν «Ἱερὰν ἀναγραφὴν», καὶ ἐν ᾗ πλάττει, ὅτι πεμφθεὶς εἰς Ἀραβίαν καὶ τὴν ἐν ταῖς νοτίαις θαλάσσαις νῆσον, ἣν καλεῖ Παγχαίαν, εὗρεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Τριφυλίου Διὸς χρυσῆν στήλην, φέρουσαν ἐπιγεγραμμένην πᾶσαν τὴν πανάρχαιον ἱστορίαν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Οὐρανοῦ, καθ' ἣν πάντες οἱ περὶ θεῶν μῦθοι εἰσὶ πράξεις ἀνθρώπων θεοποιηθέντων ὑπὸ τῶν παραδόσεων, δι' ὃ καὶ ἐπωνομάσθη ἄθεος, εἰ καὶ ἡ πίστις εἰς τοὺς ἥρωας, τοὺς ἡμιθέους, τὰς θεοποιήσεις, τὰ ἐν Κρήτῃ περὶ τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ τάφου Διὸς πιστευόμενα, δὲν ἦσαν ὅλως ξένα πρὸς τὴν τοιαύτην θεωρίαν, ἥτις καὶ ἀπ' αὐτοῦ, δόντος αὐτῇ σύστασιν, Εὐημερισμὸς ἐπεκλήθη (Αἰλ. Π. Ἱστ. Β, 31.—Πλούτ.—Cic. N. D. I, 41, 119). Καὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἀρχαίων, ὡς ὁ Καλλίμαχος, ὁ Ἐρατοσθένης, ἐπολέμησαν τὸ πεζὸν καὶ ἀντιθρησκευτικὸν τοῦτο σύστημά του. Οἱ πατέρες ὅμως τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἀρύονται πολλάκις ἐπιχειρήματα ἐξ αὐτοῦ.

**Εὔηνος** καὶ **Εὐηνὸς** 1) Δύο Πάριοι ἐλεγειακοὶ ποιηταὶ, ὧν ὁ ἕτερος (ἀγνοεῖται ἂν ὁ ἀρχαιότερος) ἔζη ἐπὶ Σωκράτους καὶ ἦν εἷς τῶν διδασκάλων αὐτοῦ (Πλάτ. Ἀπολ. σ. 20. Φαίδ. σ. 60. Φαῖδρ. σ. 267). Τινὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν σώζονται, ὡς καί τινα ἐρωτικὰ ἐπιγράμματα ἐν τῇ ἀνθολογίᾳ ἄλλου ὁμωνύμου ποιητοῦ, ἢ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν (Συλλ. Bergk. Poet. lyr. græc.) — 2) Ποταμὸς Αἰτωλίας (ἴδ.). — 3) ἴδ. Ἴδας.

**Εὐθύδημος,** 1) Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, συνυπογράψας μετὰ τοῦ Νικίου τὴν εἰρήνην καὶ εἶτα μετ' αὐτοῦ εἰς Σικελίαν ἐκπεμφθεὶς (Θουκ. Ε, 19. Ζ, 14). — 2) Σοφιστὴς Ἀθηναῖος, ἐν Χίῳ γεννηθεὶς, διὰ

τρίψας ἐπὶ μακρὸν εἰς Θουρίους. Αὐτοῦ τὸ ὄνομα φέρει εἷς τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος. — 3) Ὁ Πλάτων μνημονεύει καὶ ἄλλου Εὐθυδήμου, υἱοῦ τοῦ Κεφάλου, καὶ ἀδελφοῦ τοῦ ῥήτορος Λυσίου. — 4) Υἱὸς Διοκλέους, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ὑφ' οὗ μάλιστα ἐκαλεῖτο ὁ καλὸς (Πλάτ. Συμπ. 222. Ξενοφ. Ἀπομν. Δ, 2). — 5) Βασιλεὺς τῆς Βακτριανῆς, γεννηθεὶς ἐν Μαγνησίᾳ, τὸ κρά-



τος του ἐκτείνας καὶ ἰσχυρὸν καταστήσας· προσβληθεὶς δὲ περὶ τὰ 212 π Χ. ὑπὸ Ἀντιόχου, καὶ μετ' αὐτοῦ συνθηκολογήσας.

**Εὐθυκράτης,** υἱὸς τοῦ περιφήμου Σικυωνίου γλύπτου Λυσίππου, ἀνδριαντοποιὸς καὶ αὐτὸς, ἀποκλίνων μᾶλλον πρὸς τὸν αὐστηρὸν ἀρχαΐζοντα ῥυθμὸν, ποιήσας πλὴν ἄλλων ἀγαλμάτων πολλάκις καὶ τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου (Pl. XXXIV, 19, 7).

**Εὔθυμος,** 1) Πύκτης ἐκ τῆς ἰταλικῆς πόλεως Λοκρῶν ἐπὶ Ξέρξου, ἐπιστεύετο ἐλευθερώσας τὴν πόλιν Τέμισσαν ἀπὸ τοῦ κακοῦ δαίμονος Πολίτου (ἑνὸς τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ὀδυσσέως, εἰς ὃν ἐτησίως ἐθύετο παρθένος, καὶ εἶτα ἀναληφθεὶς ἐκ τῆς γῆς (Παυσ. ΣΤ, 6, 2). — 2) Λευκάδιος, ἵππαρχος ἐν Σικελίᾳ συμμαχῶν μετὰ τῶν Καρχηδονίων, συνελήφθη καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ Τιμολέοντος (Πλούτ. Τιμολ. Λ. ΛΒ.).

**Εὐθύναι,** ἐν Ἀθήναις ὁ λόγος ὃν ὤφειλον πάντες οἱ ἐν τέλει τῆς ἐτησίας διαχειρίσεώς των, καὶ ὃν ἔδιδον, φαίνεται, κατὰ τὰς 30 πρώτας ἡμέρας μετὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς. Οἱ δὲ χρήματα διαχειρισάμενοι ἔδιδον καὶ ἀπολογισμὸν (κυρίως λόγον) αὐτῶν εἰς τοὺς λογιστὰς, παρ' οἷς καὶ αἱ καταγγελίαι ἐγίνοντο ἐπὶ καταχρήσεσι, σφετερισμοῖς, καταπιέσεσι κτλ., καὶ οὗτοι, μετὰ τὰς δεούσας ἀνακρίσεις, εἰσῆγον εἰς τοὺς Ἡλιαστὰς τὴν δίκην εὐθυνῶν.

**Εὔθυνοι,** ἴδ. Λογισταί.

**Εὐθύνοος,** 1) Ἀθηναῖος οὗ σώζεται λόγος κατὰ τοῦ Ἰσοκράτους.—2) Θεσπιεὺς, ἀναγγείλας τῷ Ἀγησιλάῳ τὴν πρόθεσιν τοῦ Ἐπαμινώνδου τοῦ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ὅτε καὶ οἱ Σπαρτιᾶται, παρασκευασθέντες, ἐκώλυσαν τὴν κατὰ τῆς πόλεως αὐτῶν προσβολὴν (Πλούτ. Ἀγησ. ΛΔ).

**Εὐθύτονα,** ἴδ. Καταπέλται.

**Εὐκαρπία,** πόλις τῆς Φρυγίας, παρὰ



τὰς πηγὰς τοῦ Μαιάνδρου, ἐν εὐφόρῳ πεδίῳ.

**Εὔκλεια,** ἑορτὴ Εὐκλείας Ἀρτέμιδος (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 4, 2).

**Εὐκλείδης,** 1) ἄρχων ἐπώνυμος ἐν Ἀθήναις, κατ' Ὀλ. 94, 6 (403 π. Χ.), ἐφ' οὗ πλήρης ἐψηφίσθη ἀμνηστεία καὶ παλινόρθωσις τῆς Σολωνείου νομοθεσίας, ἀναθεωρηθεῖσης ὑπὸ Νικομάχου (Λυσ. εἰς Νικόμ.). Τότε εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἐπισήμως καὶ τὸ Ἰωνικὸν ἀλφάβητον τῶν 24 γραμμάτων (Πλούτ. Ἀριστ. Α).— 2) Μεγαρεὺς, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, πρὸς ὃν, καίτοι ὑπὸ ποινῆς θανάτου ἀπειλούμενος, ἤρχετο οὐχ ἧττον, ὡς γυνὴ ἐνδεδυμένος ἐκ Μεγάρων διὰ νυκτὸς (Gell. VI, 10)· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου του ἔδωκεν ἄσυλον εἰς τὸν Πλάτωνα, καὶ στενὴ συνεδέθη φιλία μεταξὺ αὐτῶν, εἰ καὶ διέφερον κατὰ τὰς θεωρίας. Ἐγένετο δ' ὁ ἱδρυτὴς τῆς Μεγαρικῆς σχολῆς (τῶν Μεγαρικῶν), συνδυάζων τὰς Σωκρατικὰς θεωρίας μετὰ τῶν Ἐλεατικῶν ἃς εἶχε προδιδαχθῆ (Cic. Acad. II. 42), εἰς τὴν ἀπόλυτον τούτων μονάδα ἠθικήν τινα ὑπόστασιν ὑποβαλὼν, καὶ πρεσβεύων ὅτι ἓν μόνον ὑπάρχει τὸ ἀληθές, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν, φέρον ὅμως καὶ ἄλλα ὀνόματα, θεὸς, φρόνησις, νοῦς δυνάμενον νὰ κληθῇ. Ἀπέκρουεν ἑπομένως τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν παραγωγὴν τῶν ὄντων. Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο ὑπεστήριζε κατὰ τῶν διδαγμάτων τῆς πείρας διὰ σοφιστικῆς διαλεκτικῆς. Ταύτην δὲ, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν φυσικὴν τοῦ διδασκάλου των ἐν ὑστέρων μέρει τιθέμενοι, ἀνέπτυξαν ἔτι μᾶλλον οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Εὐβουλίδης καὶ Διόδωρος Κρόνος, ἐξ οὗ καὶ ἐπεκλήθησαν Διαλεκτικοὶ ἢ Ἐριστικοί. Λέγεται δὲ συντάξας ἓξ διαλόγους (Διογ. Λαέρτ. Β, 418), οἵτινες ἀπωλέσθησαν. — 3) Ἔνδοξος μαθηματικὸς, ἀκμάσας περὶ τὸ 300 π. Χ. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ συγγράψας α) Στοιχεῖα (μαθηματικῆς) εἰς 13 βιβλία, εἷς ὁ Ὑψικλῆς, περὶ τὰ 170, ἕτερα δύο προσέθηκε. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιέστησεν εἰς ἀχρηστίαν πάντα τὰ πρὸ αὐτοῦ, καὶ εἰ καὶ μὴ ἐντελῶς ἀπηλλαγμένον τινῶν σφαλμάτων, ἔμεινε μέχρις ἐσχάτων τὸ πρότυπον μαθηματικοῦ διδακτικοῦ βιβλίου. Ὁ Πρόκλος, καὶ Θέων ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἔγραψαν αὐτοῦ σχόλια, καὶ ὁ Βοήτιος αὐτὸ παρηκολούθησεν. Εἰς τὸν μεσαίωνα δ' ἐγνώσθη τὸ βιβλίον διὰ λατινικῆς μεταφράσεως, γενομένης ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ. — β) Δεδομένα, 90 (ἢ 95) θεωρήματα ἰδιαιτέρων περιπτώσεων τῆς γεωμετρικῆς ἀναλύσεως.—γ) πορίσματα, ὧν ὁ Πάππος διετήρησεν ἀποσπάσματα. Αἱ δὲ λοιπαὶ μαθηματικαὶ αὐτοῦ συγγραφαὶ ἀπωλέσθησαν. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται καὶ δύο πραγματεῖαι περὶ θεωρίας τῆς μουσικῆς. Βεβαιοτέρα ὅμως ἐστὶν ἡ γνησιότης τοῦ διατηρηθέντος ἀστρονομικοῦ αὐτοῦ συγγράμματος, τοῦ ἐπιγραφομένου Φαινόμενα (Πρώτ. Ἔκδ. Grégory, 1703).

**Εὐκράτης,** ἐπίσημος Ἀθηναῖος δημαγωγὸς, ἐπὶ Κλέωνος, καθ' οὗ ἀντέπραττε μετὰ τοῦ υἱοῦ του Διοδότου (Θουκ. Γ, 41)· εἶτα δ' ὑπεχώρησεν εἰς αὐτὸν (Ἀρστφ. Ἱππ. 129).

**Εὐκρατίδης,** βασιλεὺς τῆς Βακτριανῆς, μέχρι τῆς Ἰνδικῆς προβὰς τροπαιοφόρος (Just. XXXIV, 6, 1).



**Εὔμαιος,** ἴδ. Ὁ δυσσεύς.

**Εὐμένεια** ἡ **Εὐμενία,** πόλις Φρυγικὴ πρὸς τῇ Ἀπαμείᾳ, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ



Ἀττάλου Β, καὶ ἐπονομασθεῖσα κατὰ τὸν προκάτοχον καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ, Εὐμένην Β. (Στρβ. ΙΒ, 576. — Εὐτρπ. Δ, 2).

**Εὐμένης,** 1) Ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας τῆς ἐν Θράκῃ Καρδίας, ἰδιαίτερος καὶ λίαν εὐνοούμενος γραμματεὺς τοῦ Φιλίππου καὶ εἶτα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀνὴρ συνετὸς καὶ ἐπιτήδειος, φθονούμενος δ' ὑπὸ τῶν στρατηγῶν καὶ λοιπῶν μεγιστάνων, οἵτινες τῷ προσῆπτον φιλοχρηματίαν καὶ ἁπληστίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε ἐνυμφεύθη εἰς Περσίαν, τῷ ἔδωκεν εἰς γάμον Βαρσίνην, τὴν ἀδελφὴν τῆς ἰδίας του συζύγου. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ κατακτητοῦ, ἐπὶ τῶν μεγάλων δυσχερειῶν καὶ περιπλοκῶν ἃς παρήγαγεν ἡ δυσκανόνιστος αὐτοῦ κληρονομία, ἀνέπτυξε, πλὴν τῶν πολιτικῶν, καὶ στρατηγικὰ προτερήματα. Κατ' ἀρχὰς, ὡς μὴ Μακεδὼν, ἀπέσχε πάσης μετοχῆς εἰς τοῦ κράτους τὴν διανομὴν (Πλούτ. Εὐμ. Γ), καὶ ὑπεστήριξε τὸν Περδίκκαν, ὡς τῆς βασιλείας ἐπίτροπον. Εἶτα δὲ τῷ ἐδόθη ἡ Καππαδοκία καὶ αἱ περὶ αὐτὴν ἐπαρχίαι, ἃς ὅμως ἐβιάσθη πρῶτον νὰ κατακτήσῃ. Ὅτε δ' ὁ Περδίκκας ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Πτολεμαίου, ἀνέλαβεν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Ἀσίαν κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τοῦ Κρατεροῦ, καὶ μετὰ Νεοπτόλεμον, τὸν σατράπην τῆς Ἀρμενίας (Διόδ.

ΙΗ, 30), ἐνίκησε καὶ τὸν Κρατερὸν, πεσόντα εἰς τὴν μάχην. Τὸν ἐκήδευσε δὲ μεγαλοπρεπῶς, ἐξιλεούμενος τοὺς Μακεδόνας οὓς εἶχεν ἐν τῷ στρατῷ του, καὶ οἵτινες λίαν ἠγάπων ἐκεῖνον, δι' ὃ καὶ οὐδέποτε ἤθελον νὰ συγχωρήσωσιν εἰς τὸν Εὐμένην τὸν θάνατόν του. Διὰ τοῦτο ὠργάνωσε νέον στρατὸν ἐκ τῶν ἐγχωρίων τῆς σατραπείας του, πιστὸν εἰς αὐτὸν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπολέμησε τὸν Ἀντίγονον (319—316) μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας. Μετὰ μεγίστης δ' ἐπιδεξιότητος, ἀνδρείας καὶ καρτερίας ἠμύνατο καὶ ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ Καππαδοκικῷ φρουρίῳ Νόρᾳ, πιστὸς μένων πάντοτε εἰς τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν οἶκον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀφοσίωσίν του. Κατώρθωσε δ' ἐπιτηδείως νὰ διαφύγῃ καὶ ἐκεῖθεν, καὶ ὁ Ἀντίγονος, βλέπων ὅτι ἠδυνάτει νὰ τὸν καταβάλῃ, ἐκέρδησε τοὺς ἐν τῷ στρατῷ αὐτοῦ Μακεδόνας, καὶ δι' αὐτῶν τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐθανάτωσεν εἰς ἡλικίαν 45 ἐτῶν. Καὶ ὡς συγγραφεὺς δὲ διέπρεπεν ὁ Εὐμένης, συντάξας «Ἐφημερίδας Ἀλεξάνδρου», λίαν ἐπαινουμένας ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (Αἰλ. Π. Ἱ. Β. 23).—2) Εὐμένης Α, ἀνεψιὸς τοῦ Φιλεταίρου, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (263 π. Χ.), ἐνίκησεν Ἀντίοχον τὸν Α (Σωτῆρα) περὶ τὰς Σάρδεις, ἐξέτεινε τὸ κράτος του, καὶ ἦν προστάτης τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. — 3) Εὐμένης Β. υἱὸς Ἀττάλου Α, ἐβασίλευσεν ἐν Περγάμῳ ἀπὸ 197—159 π. Χ., καὶ διετέλεσε διαρκῶς τοῖς Ῥωμαίοις προσηλωμένος, ἐξ οὗ καὶ ἡ μικρὰ αὐτοῦ ἐπικράτεια σπουδαίως ηὐρύνθη. Τῷ 195 συνετέλεσεν εἰς τὴν κατατρόπωσιν τοῦ τυράννου τῆς Σπάρτης Νάβιδος, ὑπεστήριξε τὴν Ῥώμην κατ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου τῆς Συρίας, καὶ ὅτε ἐπεσκέφθη μετὰ ταῦτα τὴν Ῥώμην, μέγα μέρος τῆς μικρᾶς Ἀσίας, μέχρι τοῦ Ταύρου, προσετέθη εἰς τὴν ἐπικράτειάν του. Ἀλλὰ κατὰ Προυσίου βασιλέως τῆς Βιθυνίας, ὃν διὰ τῶν συμβουλῶν του ὑπεστήριξεν ὁ Ἀννίβας, πολεμήσας, ἐνικήθη, καὶ μόνον διὰ τῆς παρεμβάσεως τῆς Ῥώμης ἐσώθη, ὡς καὶ διὰ τῆς ὑποστηρίξεως αὐτῆς ἐνίκησε τὸν ἐν Πόντῳ Φαρνάκην· οἱ δὲ Ῥόδιοι, μεθ' ὧν ἦλθεν εἰς ῥῆξιν (172), τὸν κατήγγειλαν πικρῶς εἰς τὴν Ῥώμην. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ, καί τοι ἐπίτηδες ἐξεγείροντες τὰς ἔριδας ταύτας ἵνα μὴ τὸν ἀφήσωσι νὰ γίνῃ πολὺ ἰσχυρὸς, τὸν ἐδέχθησαν ὅμως εὐμενέστατα ὅτε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀπεδήμησεν εἰς Ῥώμην, καί τοι μεγάλως διὰ τοῦτο ἀγανακτοῦντος Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου (Πλούτ. Κάτ. πρ. Η). Ἐπὶ δὲ τῆς ἐπανόδου του, διερχόμενος διὰ τῆς Ἑλλάδος, περιῆλθεν εἰς κίνδυνον, ἴσως ὑποκινήσει τοῦ ἐκ Μακεδονίας Περσέως, καὶ ἐν Ἀσίᾳ διαδοθείσης τῆς εἰδήσεως τοῦ θανάτου του, ὁ ἀδελφός του Ἄτταλος ἡτοιμάζετο νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον, ὅτε ἐφάνη ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ πρὸς τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων δυσανασχετῶν, ἐβοήθησε μὲν αὐτοὺς εἰς τὸν κατὰ Περσέως πόλεμον, ἀλλὰ μετ' οὐ πολλοῦ ζήλου, καὶ ἀπεπειράθη καὶ συνθηκολογίας μετ' αὐτοῦ, δι' ὃ καὶ δυσμενεῖς γενόμενοι οἱ Ῥωμαῖοι, ἠθέλησαν νὰ τῷ παρέξωσι πράγματα, καὶ παρεκίνησαν τοὺς ἐχθρούς του νὰ τὸν κατηγορήσωσιν ἐν Ῥώμῃ, καὶ τῷ ἀπηγόρευσαν νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος ἐκεῖ. Τὸν δ' ἀδελφόν του Ἄτταλον, ὃν ἔπεμψεν ἵνα ὑπεραπολογηθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπεριποιήθησαν εὐπρεπῶς, ἐλπίζοντες νὰ τὸν ἀντιτάξωσιν εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Ἄτταλος ἦν ἀφωσιωμένος τῷ ἀδελφῷ του· ὁ δ' Εὐμένης ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ 159 π. Χ., πλήρης ἡμερῶν, τὴν τέχνην καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν προαγαγὼν διὰ τῆς προστασίας του, καὶ τὴν ἐν Περγάμῳ βιβλιοθήκην μεγάλως πλουτίσας.

**Εὐμένιος,** γεν. 250 μ. Χ., διδάσκαλος Κωνσταντίνου τοῦ Χλωροῦ, παρηκολούθησεν αὐτὸν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰς ἐκστρατείας του, καὶ εἶτα, ἀποσυρθεὶς εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, τὸ Αὐγουστόδουνον (Autun) τῆς Γαλλίας, ἐδίδαξε τὴν ῥητορικὴν, καὶ ἔγραψε, λατινιστὶ, πανηγυρικοὺς τοῦ Κωνσταντίου, τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἄλλους.

**Εὐμενίδες,** ἕτερον ὄνομα τῶν Ἐρινύων (ἴδ.) ἐκδικητριῶν θεῶν τοῦ Ἅδου. Ἦσαν τρεῖς, ὡς ἐρρέθη. Εἰς τὴν ἀνωτέρω



εἰκόνα τῶν δύο ἐξ αὐτῶν, προστίθεται ἐνταῦθα καὶ ἡ τρίτη, κατ' ἀρχαῖον ἀνάγλυφον.

**Εὐμολπίδαι,** μετὰ τῶν Κηρύκων, τὰ δύο ἀρχαιότερα τῶν ἱερέων γένη ἐν Ἀττικῇ (οἱ ψάλται καὶ οἱ κήρυκες). Ἐξ αὐτῶν ἐλαμβάνοντο οἱ ἐπισημότεροι ἱερεῖς, καὶ μετὰ τῆς ἱερείας τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης, καὶ μετὰ πλείστων διακόνων ἐμύουν εἰς τὰ Ἐλευσίνια, καὶ μιμικῶς παρίστων τὰ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Περσεφόνης. Εἶχον δὲ καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν διὰ τ' ἀφορῶντα παραβάσεις τῶν μυστηρίων (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 27). Ἴδ. Ἐλευσίνια.

**Εὔμολπος,** υἱὸς Ποσειδῶνος καὶ Χιόνης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Βορέου, ἐκ Θράκης εἰς Ἐλευσῖνα κατελθὼν, ἱερεὺς τῆς Δήμητρος, ἀοιδὸς καὶ συγχρόνως πολεμιστής. Βοηθήσας τοὺς Ἐλευσινίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ἐθανατώθη μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Φόρβαντος καὶ Ἰμμαράδου, ὑπὸ τοῦ Ἐρεχθέως. Κατ' ἄλλον μῦθον ἐφονεύθησαν ὁ Ἐρεχθεὺς καὶ ὁ Ἰμμάραδος, καὶ οἱ Ἐλευσίνιοι ὑπετάγησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι αὐτὸς μόνος νὰ προίσταται τῶν μυστηρίων, ἃ, εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου εἰσήγαγε πρῶτος ὁ Εὔμολπος, (Ὁμ. Ὕμν. Δήμ. 154, 476), τελῶν αὐτὰ μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ Κελεοῦ. Ἐναπέμεινε δ' εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, τοὺς Εὐμολπίδας (ἴδ.) τὸ δικαίωμα τῆς αὐτῶν τελέσεως. Τῷ Εὐμόλπῳ ἀποδίδεται καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν δένδρων καὶ τῶν ἀμπέλων. Ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων παρεδέχοντο πολλοὺς τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος· α') τὸν Θρᾷκα οὗ υἱὸς Κήρυξ ἦν ὁ γενάρχης τοῦ ἀττικοῦ ἱερατικοῦ γένους τῶν Κηρύκων· β') υἱὸν τοῦ Κήρυκος· γ') υἱὸν τοῦ Μουσαίου, εἰσαγαγόντα τὰ μυστήρια.

**Εὐνὰς,** λίθοι εἰς τὴν ἀκτὴν εἰς οὓς ἐστήριζον τὰ πλοῖα πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν ἀγκυρῶν (Ὁμ. Ἰλ. Α, 436. Ξ, 77. Ὀδ. Β. 418).

**Εὐνάπιος,** σοφιστὴς περὶ τὰ τέλη τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., ἐχθρὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔγραψεν ἐν γλώσσῃ ἐπιτετηδευμένῃ «βίους φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν», 23 συγχρόνων του, καὶ ἐξακολούθησιν τῆς ἱστορίας τοῦ Δεξίππου, «χρονικὴν ἱστορίαν μετὰ Δέξιππον» εἰς ιδ' βιβλία, ὧν μακρὰ ἀποσπάσματα σώζονται (Συλλ. Dind. Hist. Græc. min.).

**Εὔνεως, Εὔνηος** ἢ **Εὐνεὺς,** υἱὸς τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς Ὑψιπύλης, βασιλίσσης τῆς Λήμνου, καὶ αὐτὸς τῆς Λήμνου βασιλεὺς, ἐμπορευόμενος μετὰ τῆς Τροίας καὶ τῆς Ἑλλάδος (Ὁμ. Ἰλ. Η, 468. Ψ. 747).

**Εὐνομία,** ἴδ. Ὧραι.

**Εὔνομος,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐκ τῶν Εὐρυποντιδῶν, πατὴρ τοῦ Πολυδέκτου καὶ τοῦ Λυκούργου· ἐφονεύθη ἐν στάσει (Πλούτ. Λυκ. Β).

**Εὔνους,** ἐκ Συρίας, δοῦλος ἐν Ἐννῃ τῆς Σικελίας, φήμην μάγου ἀποκτήσας, ἐξήσκει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν συνδούλων του, καὶ ἐξήγειρεν αὐτοὺς εἰς τὴν πρώτην τῶν δούλων στάσιν ἐν Σικελίᾳ, ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν, καὶ πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων δούλων ἐστρατολόγησεν αὐτὸς, ὡς καὶ ὁ Κλέων. Ἡ συνωμοσία, ἀρξαμένη, ὡς φαίνεται, περὶ τὰ 141—140 π. Χ. ἐξερράγη τῷ 135, καὶ ἐπανειλημμένως ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους· ἀλλὰ τέλος ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ ὑπάτου Ῥουπιλίου, καὶ ὁ Εὔνους συνελήφθη ἐντὸς σπηλαίου, ἀλλ' ἀπέθανε πρὶν ἢ καταδικασθῇ, τῷ 132 (Πλούτ. Σύλ. ΛΣΤ. — Διόδ. Ἀποσπασμ. ΛΔ).

**Εὔξεινος,** ἴδ. Πόντος.

**Εὐπάλαμος,** ἴδ. Δαίδαλος.

**Εὐπάλιον,** πόλις τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος, Δ. τῆς Ἀντικύρρας, ἔχουσα λιμένα τὰς Ἐρυθρὰς (Θουκ. Γ, 95. 96. — Στρβ. Θ. 427).

**Εὐπείθης,** Ἰθακήσιος, στάσιν ἐξεγείρας κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, φονεύσαντος τὸν υἱόν του Ἀντίνοον, φονευθεὶς δ' ὑπὸ Λαέρτου (Ὀδ. Α, 383. Π, 424. Ω, 469, 523).

**Εὔπολις** Σωσπόλιδος, εἷς τῶν ἀρίστων ποιητῶν τῆς ἀρχαίας ἀττικῆς κωμῳδίας, σύγχρονος τοῦ Κρατίνου καὶ Ἀριστοφάνους, ἤρξατο ἤδη 17έτης τὸ στάδιον αὐτοῦ, ἴσως ὑπὸ ξένον ὄνομα, καὶ ἐνίκησεν ἑπτάκις. Ἀπέθανε δὲ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ πολλὰ ἐλέγοντο περὶ τοῦ τέλους του, καὶ ὁ τάφος του ἐδείκνυτο πολλαχοῦ. Κατ' ἀρχὰς φίλος τοῦ Ἀριστοφάνους, μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἀντίπαλος αὐτοῦ. Ἐπαινοῦσι δ' οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἔξαρσιν τῆς φαντασίας του καὶ τῆς γλώσσης του τὴν χάριν, τὴν πλαστικὴν καλλονήν, τὴν εἰρωνικὴν εὐφυΐαν του, τὸν θερμὸν πατριωτισμόν του· τῷ προσάπτουσιν ὅμως κακολογίαν καὶ τρυφηλότητα. Δράματα λέγεται ὡς 20 γράψας, 15 ἐξ αὐτῶν οἱ σωζόμενοι τίτλοι θεωροῦνται ὡς ἀσφαλεῖς, ὡς καὶ ἀποσπάσματα ἐκ 12. Ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἦσαν οἱ Δ ῆ μ ο ι, διακωμῳδοῦν τὰ τῆς διοικήσεως τῶν Ἀθηνῶν· αἱ Π ό λ ε ι ς, πραγματευόμενον τὰς τῶν συμμάχων καταπιέσεις· οἱ Β ά π τ α ι, κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τῆς ἐκδιαιτήσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἑταίρων του· οἱ Κ ό λ α κ ε ς, κατὰ τοῦ πλουσίου (τοῦ Λακκοπλούτου) Καλλίου καὶ τῶν παρασίτων αὐτοῦ (ἐνίκησε τῷ 422 π. Χ. τὴν Εἰ ρ ή ν η ν τοῦ Ἀριστοφάνους). Ὁ Μ α ρ ι κ ᾶ ς (νικήσας τῷ 421), κατὰ τοῦ δημαγωγοῦ Ὑπερβόλου, τοῦ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Κλέωνος θέλοντος νὰ βαδίσῃ.

**Εὔπομπος,** Σικυώνιος ζωγράφος, σύγχρονος τοῦ Ζεύξιδος, καυχώμενος ὅτι διδάσκαλον εἶχε τὴν φύσιν (Pl. XXXV, 36, 3).

**Εὐπυρίδαι,** δῆμος Ἀττικῆς, πιθανῶς πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ Ἐλευσίνιον πεδίον.

**Εὐριπίδης,** Ἀθηναῖος, εἷς τῶν μεγίστων τραγικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος, οὗ πολλὰ τῶν ἔργων διεσώθησαν. Ἐν Σαλαμῖνι, ἔνθα οἱ γονεῖς του εἶχον καταφύγει ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Περσῶν, ἐγεννήθη τῷ 480 π. Χ., κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης ναυμαχίας, ὡς ἐπιστεύθη. Ὡς ὀρθότερον ὅμως ἐκλαμβάνεται ὅτι τὸ 485 ἦν τῆς γεννήσεώς του τὸ ἔτος. Ὁ πατήρ του ἐκαλεῖτο Μνήσαρχος ἢ Μνησαρχίδης, καὶ ἦν, ὡς νομίζεται, κάπηλος· ἡ δὲ μήτηρ του, Κλειτώ, ὀψόπωλις. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐδόθη αὐτῷ ἐπιμελὴς ἀγωγή, καὶ λέγεται ὅτι ἐνίκησέ ποτε ὡς παῖς εἰς τοὺς ἐν Παναθηναίοις γυμνικοὺς ἀγῶνας, ὡς καὶ ἐν Θαργηλίοις ἦν μεταξὺ τῶν παίδων τῶν οἰνοχοούντων τοῖς ὀρχησταῖς, ὅπερ ἦν τιμὴ ἐξαιρετική, μόνον τοῖς ἐλευθέροις πολίταις ἐπιφυλαττομένη. Λέγεται δὲ καὶ περὶ τὴν ζωγραφικὴν ἀσκηθείς, καὶ εἰκὼν ὑπ' αὐτοῦ ἐξειργασμένη ἐδείκνυτο μετὰ ταῦτα ἐν Μεγάροις. Ὡς ἔφηβος, ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ Ἀναξαγόρᾳ, καὶ εἶτα παρὰ τοῖς σοφισταῖς Προδίκῳ καὶ Πρωταγόρᾳ, καὶ μετὰ τοῦ Σωκράτους συνεδέθη διὰ δεσμῶν διαρκοῦς φιλίας. Περιέχουσι δ' αἱ τραγῳδίαι του καταφανῆ ἴχνη τῶν ῥητορικῶν διδαγμάτων τῶν σοφιστῶν, ὡς καὶ τῆς διαίτης του μετὰ τῶν φιλοσόφων, ἐξ ἧς ἀπέκτησεν ἦθος σκυθρωπόν, ἔγινε μ ι σ ό γ ε λ ω ς, ἴσως καὶ μ ι σ ο γ ύ ν η ς, ὡς πολλάκις τῷ προσάπτεται καὶ ὡς εἷς τινα τῶν δραμάτων του, ἰδίως τὸν Ἱππόλυτον, φαίνεται, ἂν μᾶλλον δὲν ὀφείλε-






ται εἰς τὰς συζυγικάς του σχέσεις ἡ ἀποστροφὴ αὕτη πρὸς τὰς γυναῖκας· ἀλλ' αὐτῶν τὸν χαρακτῆρα προφανές ἐστιν ὅτι καλῶς ἐσπούδασε, καὶ πολλάκις ἀποδίδωσιν αὐταῖς δικαιοσύνην. Τῆς ἐμβριθοῦς του ἀγωγῆς ἀπόδειξις ἐστὶ καὶ ἡ πλουσία βιβλιοθήκη ἣν ἐκέκτητο. Τὸ πρῶτον ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Μνησιλόχου Χοιρίνην, ἢ μᾶλλον Χοιρίλην, ἐξ ἧς ἔσχε τρεῖς υἱούς, τὸν Μνησαρχίδην, ἔμπορον, τὸν Μνησίλοχον, ὑποκριτήν, καὶ τὸν ἐπίσης Εὐριπίδην καλούμενον, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του ἔφερεν ἐπίσης εἰς τὴν σκηνὴν τινὰς τραγῳδίας αὐτοῦ. Ἀπιστήσασαν ὅμως, ἀπέβαλε τὴν γυναῖκά του, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Μελιτώ, ἥτις, οὐχὶ καλλητέρα τῆς ἄλλης, αὐτὴ τὸν ἐγκατέλιπε. Κατὰ τοὺς μὲν ἤρξατο τοῦ ποιητικοῦ του σταδίου κατὰ τὸ 26, κατ' ἄλλους κατὰ τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἓν τῶν πρώτων του ἔργων ἦν τὸ ἐπιγραφόμενον Π ε λ ι ά δ ε ς, καὶ ἀπολεσθέν. Ἔγραψε δὲ, κατὰ τοὺς πλείστους τῶν βιογράφων του, 92 δράματα, ἐξ ὧν 8 σατυρικά· οἱ δ' Ἀλεξανδρινοὶ τῷ ἀποδίδουσιν 78, ἐξ ὧν 3 μὴ γνήσια· ἀλλ' εἰσὶ γνωστοὶ 80 τίτλοι ἔργων αὐτοῦ, καὶ ὀλίγων μόνον ἐστὶ γνωστὸς ὁ χρόνος καθ' ὃν ἐδιδάχθησαν. Ἐνίκησε δὲ μόνον τετράκις· ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν γνωστότατα καὶ ἀπελάμβανον πολλῆς δημοτικότητος, ὡς ἀποδεικνύει ἡ διήγησις ὅτι οἱ ἐν Σικελίᾳ αἰχμάλωτοι Ἀθηναῖοι στρατιῶται στίχους αὐτοῦ ἤξευρον ἐκ στήθους καὶ ἀπήγγελλον, καὶ ὅτι δι' αὐτῶν ἐσώθησαν, καταθέλξαντες τοὺς ἐχθρούς. Ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ, μετὰ τὴν παράστασιν τοῦ Ὀρέστου του (408), μετέβη εἰς Μαγνησίαν, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὡς ξένος τῆς πόλεως. Ἐκεῖθεν δ' ἀπῆλθεν εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας, εἰς τοῦ βασιλέως Ἀρχιλάου τὴν αὐλήν, καὶ ἐγκατεβίωσεν ἐκεῖ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του μετὰ τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Ἀγάθωνος, τοῦ μουσικοῦ Τιμοθέου καὶ τοῦ ζωγράφου Ζεύξιδος, λίαν τιμώμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐν Ὀλ. 93, 6' (406), κατὰ παράδοσιν οὐχὶ λίαν πιθανὴν δηχθεὶς ὑπὸ θηρευτικῶν κυνῶν. Τὰ δράματα αὐτοῦ καὶ τῶν προσώπων οἱ χαρακτῆρες ἐπιδιώκουσιν ἧττον τὴν ἰδανικότητα ἢ τὰ τῶν προκατόχων αὐτοῦ, καὶ ἀρύονται μᾶλλον ἐκ τοῦ πραγματικοῦ βίου καὶ ἐκ τῶν τότε ἐπικρατούντων φιλοσοφικῶν δογμάτων. Οἱ διάλογοί του ποιοῦνται οὐ σπανίως χρῆσιν σοφιστικῆς διαλεκτικῆς, αἱ δὲ μακραὶ διηγήσεις ἐν τοῖς προλόγοις, ἡ οὐχὶ λίαν ἐξηυρημένη οἰκονομία καὶ δέσις τῆς ὑποθέσεως, ἡ λύσις διὰ θ ε ῶ ν ἐ κ μ η χ α ν ῆ ς, ὁ μὴ ἀναγκαῖος σύνδεσμος τῶν χορῶν μετὰ τοῦ διαλόγου, δὲν ἐμφαίνουσιν ἔξοχον τέχνην δραματουργικήν· διαπρέπει ὅμως εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν παθῶν, καὶ ἐλέγετο τ ρ α γ ι κ ώ τ α τ ο ς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ὑπὲρ πάντας τὸν ἔλεον κινῶν. Ὡς ὀπαδὸς τοῦ Ἀναξαγόρου, διαφωνεῖ πολλάκις πρὸς τὰς κοινὰς δοξασίας, εἴτε πρὸς μύθους πίστιν ἀρνούμενος, εἴτε πράξεις φημιζομένας καὶ θαυμαζομένους χαρακτῆρας καταβιβάζων, δι' ἃ ὁ Ἀριστοφάνης, ὡς μετὰ τῶν συγχρόνων του ταπεινοῦντα τὴν τραγῳδίαν, καὶ ὡς ὄργανον καὶ ἠχὼ γινόμενον τῆς ὀχλοκρατίας, συνεχῶς τὸν χλευάζει, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς Βατράχοις. Διατηροῦνται δὲ τοῦ Εὐριπίδου 18 τραγῳδίαι καὶ 1 δρᾶμα σατυρικόν. Εἰσὶ δὲ ταῦτα: α') ἡ Ἑ κ ά β η, διδαχθεῖσα τῷ 423, καὶ περιέχουσα τὴν θυσίαν τῆς Πολυξένης εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τὴν ἐκδίκησιν τῆς Ἑκάβης κατὰ Πολυμήστορος, τοῦ φονεύσαντος τὸν Πολύδωρον. β') Ὀ ρ έ σ τ η ς, ἐδιδάχθη τῷ 408. Ὁ Τυνδάρεως κατηγορεῖ ὡς μητροκτόνον τὸν ἔγγονον αὐτοῦ Ὀρέστην, ὅστις μάτην ἐπικαλεσθεὶς τὴν ἀρωγὴν τοῦ Μενελάου, ἀποφασίζει νὰ φονεύσῃ τὴν Ἑλένην, σωζομένην ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐν τέλει διπλοῦς τελεῖται γάμος, μεταξὺ Ὀρέστου καὶ Ἑρμιόνης καὶ Πυλάδου καὶ Ἠλέκτρας. Τὸ δρᾶμα ἐστὶν ἐν τῶν ἀσθενεστέρων τὴν πλοκήν. γ') Αἱ Φ ο ί ν ι σ σ α ι, κατὰ τὸν ἐκ φοινισσῶν γυναι-

κῶν συγκείμενον χορὸν οὕτω κληθὲν, πραγματεύεται τὸ δρᾶμα τὴν ἀλληλοκτονίαν τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους, καὶ ἦν ἐν τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τῆς παρουσίας τοῦ ποιητοῦ ἐν Ἀθήναις διδαχθέντων, καὶ ἐν τῶν ἀξιολογωτέρων. δ') Μήδεια, ἐδιδάχθη τῷ 431, περιστρεφόμενον εἰς τὴν ἐκδίκησιν τῆς Μηδείας κατὰ τοῦ Ἰάσωνος, διανοουμένου νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ Κρέοντος, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Φονεύσασα αὐτὸν καὶ τὰ ἴδια τέκνα της, φεύγει ἐφ' ἁμάξης συρομένης ὑπὸ πτερωτῶν δρακόντων εἰς Ἀθήνας, πρὸς τὸν Αἰγέα. ε') Ἱππόλυτος στεφανηφόρος, ἐδιδάχθη καὶ ἐστεφανώθη τῷ 428, πραγματεύεται δὲ τὸν ἔρωτα τῆς Φαίδρας γυναικὸς τοῦ Θησέως, πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἱππόλυτον. Ὑπ' αὐτοῦ μὴ ἀνταγαπωμένη, ἀποθνήσκει, διαβαλοῦσα αὐτὸν, δι' ὃ ὁ Θησεὺς τὸν ἐξορίζει, προκαλέσας τὸν θάνατόν του. Εἶτα ὅμως ἡ Ἄρτεμις ἀποκαλύπτει τὴν ἀθωότητά του. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν εἶχεν ἐξεργασθῇ καὶ πρὶν ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἱππόλυτος ἀποκαλυπτόμενος. Τοῦτο τὸ δρᾶμα καὶ ἡ Μήδεια εἰσὶ τοῦ Εὐριπίδου τ' ἀριστουργήματα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς δραματουργικῆς τέχνης. ς') Ἄλκηστις, 438, τὸ ἀρχαιότερον τῶν σωζομένων αὐτοῦ δραμάτων. Ἡ Ἄλκηστις ἀποθνήσκει ἑκουσίως ἵνα σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρός της Ἀδμήτου· ἀλλ' ὁ ἄλλοτε παρὰ τῷ Ἀδμήτῳ φιλοξενηθεὶς Ἡρακλῆς τὴν ἐπαναφέρει ἐκ τοῦ Ἅδου. Ἐπειδὴ δὲ ἦν τετραλογίας τὸ τέταρτον, ἔνθα συνήθως ἐτίθεντο δράματα σατυρικὰ, ἔχει περὶ τὸ τέλος καὶ ἐλαφρά τινα μᾶλλον κωμικὰ μέρη. ζ') Ἀνδρομάχη, κατὰ τὸ 420. Ὁ Νεοπτόλεμος, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος, νυμφευθεὶς τὴν Ἀνδρομάχην, χήραν τοῦ Ἕκτορος, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Ἑρμιόνην, κόρην τοῦ Μενελάου καὶ μνηστὴν τοῦ Ὀρέστου, φονεύεται ὑπὸ τούτου, ἐπαναγαγόντος τὴν μνηστήν του εἰς Σπάρτην. η') Ἱκέτιδες, ἐδιδάχθη πιθανῶς περὶ τὸ 410. Αἱ μητέρες τῶν πεσόντων ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἔρχονται μετ' Ἀδράστου, τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους, εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ ἐπιτυγχάνουσιν ἐκεῖ παρὰ τοῦ Θησέως νὰ καύσωσι τὰ σώματα τῶν υἱῶν των, ὃ ἀπηγόρευεν αὐταῖς ὁ Κρέων, καὶ ὁ Ἄδραστος ὑπόσχεται ὅτι ποτὲ οἱ Ἀργεῖοι δὲν θὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Περιέχονται δὲ καὶ πολλαὶ πολιτικαὶ νύξεις τῆς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς ἔριδος μετὰ τὴν μάχην τοῦ Δηλίου. θ') Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι, διδαχθὲν, ὡς καὶ αἱ Βάκχαι, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ. Τὴν Ἰφιγένειαν, μέλλουσαν νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, σώζει ἡ Ἄρτεμις, ἀντικαθιστῶσα ἔλαφον ἀντ' αὐτῆς, καὶ τὴν ἐγκαθιστᾷ ὡς ἱέρειαν ἑαυτῆς ἐν Ταυρίδι. Τὸ τέλος, ἀπὸ στ. 1506 θεωρεῖται μηχάνημα. ι') Ὀρέστης, ἐντολῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔρχεται εἰς Ταυρίδα ἵνα ἁρπάσῃ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, ἀλλὰ συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Θόαντος, μέλλει νὰ θυσιασθῇ, ὅτε ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς του Ἰφιγενείας, καὶ συμφωνήσαντες, λαμβάνουσι τὸ ἄγαλμα καὶ φεύγουσιν ὁμοῦ· ἡ δ' Ἄρτεμις ἀποτρέπει τὸν Θόαντα τῆς καταδιώξεως, ια') Ῥῆσος, οὐχὶ γνήσιον, ἐκ τοῦ Λ τῆς Ἰλιάδος, ἡ νυκτερινὴ εἰσβολὴ τοῦ Διομήδους καὶ Ὀδυσσέως εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, καὶ ὁ φόνος τοῦ Δόλωνος καὶ τοῦ Θρᾳκὸς ἡγεμόνος Ῥήσου. Εἶχε γράψει Ῥῆσον καὶ ὁ Εὐριπίδης, ἀλλὰ τὸ σωζόμενον ἔργον πρωτοπείρου τινὸς ἐστίν. ιβ') Τρωάδες 415. Παράστασις, εἰς μᾶλλον ἀσυναρτήτους σκηνὰς, τῶν συμφορῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ Πριάμου κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος. ιγ') Βάκχαι. Ἡ ἔλευσις τοῦ Βάκχου εἰς Θήβας, καὶ ὁ φόνος τοῦ Πενθέως ὑπὸ τῆς μητρός του Ἀγαύης, διότι ἀντέστη εἰς τὸν θεόν. ιδ') Ἡρακλεῖδαι, 421. Οἱ Ἡρακλεῖδαι, καταδιωκόμενοι ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως, καταφεύγουσιν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ὁ βασιλεὺς Δημοφῶν τοῖς δίδει ἄσυλον, ὁ δ' Εὐρυσθεὺς συλλαμβάνεται καὶ φονεύεται. Περιέχει πολιτικὴν νύξιν περὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν Δωριέων πρὸς τὰς Ἀθήνας. ιε') Ἑλένη, 412. Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος, ἐλθὼν ὁ Μενέλαος εἰς Αἴγυπτον, εὑρίσκει ἐκεῖ τὴν Ἑλένην καὶ μανθάνει ὅτι ἡ ἐν Τρωάδι ἦτο φάσμα ψευδές. Ἐν Αἰγύπτῳ θέλει νὰ τὴν νυμφευθῇ ὁ βασιλεὺς Θεοκλύμενος, ἀλλὰ διὰ δόλου διαφεύγει μετὰ τοῦ ἀνδρός της. ις') Ἴων, ἴσως περὶ τὸ 420. Κρέουσα, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως, μαθοῦσα ἐκ χρησμοῦ ἐν Δελφοῖς ὅτι ὁ ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετῶν Ἴων ἦν υἱὸς τοῦ ἀνδρός της Ξούθου, θέλει νὰ φονεύσῃ αὐτὸν καὶ τὸν ἄπιστον σύζυγόν της. Ἀλλ' εἶτα ἀναγνωρίζει τὸν Ἴωνα ὡς ἴδιον ἑαυτῆς υἱὸν καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ὁ Ξοῦθος τὸν υἱοθετεῖ καὶ τὸν καθιστᾷ διάδοχόν του. ιζ') Ἡρακλῆς μαινόμενος περὶ τὰ 422. Ἐκμανεὶς διὰ τῆς Ἥρας ὁ Ἡρακλῆς, φονεύει τὴν σύζυγόν του Μεγάραν καὶ τὰ τέκνα του. Εἶτα δὲ συνελθὼν, προσφέρει ἱλαστηρίους θυσίας, καὶ καταφεύγει εἰς Ἀθήνας, ἵνα εὕρῃ ἡσυχίαν. ιη') Ἠλέκτρα, ὁ φόνος τῆς Κλυταιμνήστρας ὑπὸ τῶν τέκνων της, τοῦ Ὀρέστου καὶ τῆς Ἠλέκτρας, τὸ πάντων ἀσθενέστατον. ιθ') Κύκλωψ, τὸ μόνον σατυρικὸν δρᾶμα· ἡ τύφλωσις τοῦ Κύκλωπος Πολυφήμου ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως, κατὰ τὸ Λ τῆς Ὀδυσσείας. Ὁ χορὸς συνίσταται ἐκ Σατύρων, μετὰ τοῦ Σιληνοῦ ὡς χορηγοῦ, εἰς τὴν νῆσον ναυαγησάντων. Τὸ κείμενον τοῦ Εὐριπίδου ἐστὶ πολλαχοῦ ἐσφαλμένον ἐξ ἀβλεψίας ἢ ἀμαθείας ἀντιγραφέων.



**Εὔριπος,** ἴδ. Εὔβοια.

**Εὖρος,** ἴδ. Ἄνεμοι.

**Εὐρυάλη,** ἴδ. Γοργώ.

**Εὐρύαλος,** ἴδ. Ἄδραστος, Διομήδης, Νίσος.

**Εὐρυάναξ,** υἱὸς Δωριέως, Σπαρτιάτης, συστράτηγος τοῦ Παυσανίου ἐν Πλαταιαῖς (Ἡρδ. Θ, 10, 53).

**Εὐρυβάτης,** 1) Ἰθακήσιος, κῆρυξ τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὴν Τρωάδα (Ὁμ. Ἰλ. Β, 184. Ὀδ. Τ, 246). — 2) Κῆρυξ τοῦ Ἀγαμέμνονος (Ἰλ. Α, 320. Ι, 170).

**Εὐρύβατος,** 1) Ἐφέσιος, πεμφθεὶς ὑπὸ Κροίσου ἵνα στρατολογήσῃ, ἐπρόδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν Κῦρον, δι' ὃ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπέβη παροιμιακὸν ἐπὶ προδοσίᾳ (Πλάτ. Πρωταγ. 327). — 2) Λακεδαιμόνιος, ὁ πρῶτος Ὀλυμπιονίκης παλαιστὴς ἐν Ὀλ. 18. — 3) Κερκυραῖος ναύαρχος εἰς τὴν κατὰ τῶν Κορινθίων ναυμαχίαν κατὰ τὴν νῆσον Σύβοτα (Θουκ. Α, 47).

**Εὐρυβία,** 1) θυγάτηρ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Πόντου, γυνὴ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου (Ἡσίοδ. Θεογ. 239. 375). — 2) Θυγάτηρ Θεσπιοῦ, τεκοῦσα ἐξ Ἡρακλέους τὸν Πολύλαον. — 3) Ἀμαζὼν φονευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

**Εὐρυβιάδης,** υἱὸς Εὐρυκλείδου, Σπαρτιάτης ἀρχηγὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου κατὰ τοῦ Ξέρξου. Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, εἰς ἣν ὀλίγον συνετέλεσεν, οἱ Σπαρτιᾶται τῷ ἀπέδωκαν τὰ πρωτεῖα τῆς ἀνδρείας, τὰ δὲ τῆς φρονήσεως εἰς τὸν Θεμιστοκλῆν (Ἡρδ. Η, 2. 42. 74. 124. — Πλούτ. Θεμστ. ΙΑ, 12).

**Εὐρυδάμας,** 1) Εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς Δαναΐδος Φάρτης. — 2) Εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν. — 3) Εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως. — 4) Τρὼς μάντις καὶ ὀνειροπόλος (Ἰλ. Ε, 149).

**Εὐρυδίκη,** 1) Ἴδ. Ὀρφεύς. — 2) Γυνὴ τοῦ Νέστορος, θυγάτηρ Κλυμένου (Ὀδ. Γ, 452). — 3) Γυνὴ Κρέοντος ἐν Θήβαις (Σοφ. Ἀντ. 1180)· καλεῖται Ἠνιόχη παρ' Ἡσιόδῳ (Ἀσπ. Ἡρ. 83). — 4) Θυγάτηρ Ἀδράστου, γυνὴ Ἴλου (Ἀπολδ. Γ, 12, 8). — 5) Γυνὴ Ἀκρισίου (Ἀπολδ. Β, 2, 2).

**Εὐρύκλεια,** δούλη ὑπὸ Λαέρτου ἀγορασθεῖσα, τὸν Ὀδυσσέα καὶ εἶτα τὸν Τηλέμαχον ἀναθρέψασα. Ἀνεγνώρισε τὸν ἐπανελθόντα Ὀδυσσέα ἐξ οὐλῆς εἰς τὸν πόδα, ὅτε τῷ ἔπλυνε τοὺς πόδας, καὶ ἀνήγγειλε τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν Πηνελόπην (Ὀδ. Α, 249. Δ, 742. Υ, 353. Χ, 391. Ψ, 1).

**Εὐρύλοχος,** συγγενὴς καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ὀδυσσέως, κληρωθεὶς ν' ἀπέλθῃ μετὰ

τοῦ ἡμίσεος τῆς συνοδείας εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κίρκης, καὶ μόνος μὴ μεταμορφωθεὶς εἰς χοῖρον. Ἐπὶ τῆς νήσου Τρινακρίας, πείσας τοὺς συντρόφους του νὰ φονεύσωσι τινὰς τῶν βοῶν νοῦ Ἡλίου, ἐπέφερε τὸν θάνατον ἑαυτοῦ καὶ ἐκείνων (Ὀδ. Κ, 203. Λ, 23. Μ. 339).

**Εὐρυμέδων,** 1) Ἴδ. Γίγαντες. — 2) Ἡνίοχος τοῦ Ἀγαμέμνονος (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 228), μετ' αὐτοῦ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου, — 3) Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, πεμφθεὶς τῷ 427 π. Χ., καὶ αὖθις τῷ 425, εἰς Κέρκυραν, πρὸς ἐπικουρίαν τῶν δημοκρατῶν, ἐνίκησε τῷ 426 ἐν Τανάγρᾳ, ἔπλευσε τῷ 425 μετὰ στόλου εἰς Σικελίαν, ἔνθα οὐδὲν ἔπραξεν, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπέμφθη αὖθις ἐκεῖ τῷ 415, καὶ τῷ 413 εἰς Συρακούσας (Θουκ. Γ, 80. 91. Δ, 52. 65). — 4) Πλωτὸς ποταμὸς τῆς Παμφυλίας, 60 στάδια ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν, περίφημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Κίμωνος, τῷ 469 π. Χ. (Θουκ. Α, 106. — Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 30).

**Εὐρυνόμη,** 1) Ἴδ. Χάρις. — 2) Θαλαμηπόλος ἢ ταμίη τοῦ Ὀδυσσέως (Ὀδ. Ρ, 405. Τ, 96).

**Εὐρύπυλος,** 1) Υἱὸς Εὐαίμονος, βασιλεὺς τοῦ Ὀρμενίου ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐξέπλευσε μετὰ 40 πλοίων εἰς Τροίαν, ἔνθα διέπρεψεν ἐπ' ἀνδρείᾳ, προκαλέσας τὸν Ἕκτορα εἰς μονομαχίαν. Ἐπληγώθη δ' ὑπὸ τοῦ Πάριδος, καὶ ὁ Πάτροκλος ἴανε τὴν πληγήν (Ἰλ. Β, 736. Η, 167. Λ, 500. 809. Ο, 390). Ἐν Ὑρίᾳ τῆς Βοιωτίας ἐλέγετο ἥρως, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Κελαινοῦς, θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος, ἐν δὲ Κυρήνῃ βασιλεύς, καὶ μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου Αἰσυμνήτου συνδεδεμένος. Κατασκευάσας ὁ Ἥφαιστος εἰκόνα τοῦ Διονύσου, ἔδωκεν αὐτὴν ἐντὸς λάρνακος ἐγκεκλεισμένην εἰς τὸν Δάρδανον. Ὅτε δ' οἱ Ἕλληνες διενεμήθησαν τὰ τρωϊκὰ λάφυρα, ἔλαβεν ὁ Εὐρύπυλος τὴν λάρνακα· ἀλλ' ὅτε τὴν ἠνέῳξε παρεφρόνησε, καὶ ὁ χρησμὸς τῶν Δελφῶν τῷ εἶπεν ὅτι ἵνα ἰατρευθῇ, ὤφειλε ν' ἀφιερώσῃ τὴν εἰκόνα ὅπου ἂν ἀπήντα ἀνθρώπους προσφέροντας παράδοξόν τινα καὶ βάρβαρον θυσίαν. Ἐν Ἀρόῃ λοιπὸν τῆς Ἀχαΐας εὗρε τοὺς κατοίκους προσφέροντας κατ' ἔτος εἰς τὴν Τρικλαρίαν Ἄρτεμιν τὸν ὡραιότερον νέον καὶ τὴν ὡραιοτέραν νέαν. Ἔδωκε λοιπὸν ἐκεῖ τὴν εἰκόνα, καὶ τοῦ Αἰσυμνήτου Διονύσου ἡ λατρεία ἀντικατέστησε τὴν ἀπάνθρωπον αἱματηρὰν θυσίαν (Παυσ. Ζ, 19, 1. 6. 21. 7). — 2) Υἱὸς Ποσειδῶνος καὶ Ἀστυπαλαίας, βασιλεύων ἐν Κῷ, καὶ, ἐπὶ τῆς ἐπανόδου ἐκ Τροίας, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, ὅστις ἐκ τῆς θυγατρός του Χαλκιόπης ἔσχεν υἱὸν τὸν Θεσσαλὸν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 677. — Ἀπολδ. Β, 7, 1). — 3) Υἱὸς Τηλέφου καὶ Ἀστυόχης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πριάμου, βασιλέως τῆς Μυσίας, ἦλθεν ἐπίκουρος τῷ Πριάμῳ, κατὰ προτροπὴν τῆς μητρός του, εἰς ἣν ὁ Πρίαμος πρὸς τοῦτο ἐχάρισε τὸ χρυσοῦν κλῆμα ὃ ὁ Ἥφαιστος κατεσκεύασε, καὶ ὁ Ζεὺς εἶχε χαρίσει εἰς τὸν Τρῶα, ὡς ἀντάλλαγμα τοῦ Γανυμήδου. Ἐπ' ἀνδρείᾳ δὲ διακριθεὶς ὁ Εὐρύπυλος, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Νεοπτολέμου (Ὀδ. Μ, 520).

**Εὐρυσάκης,** ἴδ. Αἴας.

**Εὐρυσθένης,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Εὐρυσθεύς,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Εὐρυτίων,** 1) Εἷς τῶν Κενταύρων, εἷς τῶν προσβαλόντων τὸ σπήλαιον τοῦ Φόλου, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. — 2) Ἢ Εὐρυτος, υἱὸς ἢ ἔγγονος τοῦ Ἄκτορος, Ἀργοναύτης. Ἴδ. Αἰακός. — 3) Βουκόλος τοῦ Γηρυόνου.

**Εὔρυτος,** 1) κατ' ἄλλους Ἔρυτος, υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Ἀντιανείρας, Ἀργοναύτης (Πινδ. Πυθ. Δ, 179. Ἀπολδ. Ῥοδ. Α, 61). — 2) Υἱὸς Μελανέως, βασιλεὺς τῆς Οἰχαλίας, πατὴρ τῆς Ἰόλης (ἴδ. Ἡρακλῆς). — 3) Εἷς τῶν Μολιωνιδῶν (ἴδ. Ἡρακλῆς). — 4) Ἴδ. Εὐρυτίων. — 5) Ἴδ. Γίγαντες.

**Εὐρώπη,** 1) Ἐπίθετον τῆς Δήμητρος ἐν Βοιωτίᾳ. — 2) Ἴδ. Εὔφημος. — 3) Θυγάτηρ τοῦ Φοίνικος καὶ τῆς Περιμήδης (Ὁμ. Ἰλ. ΙΔ, 321), ἢ, κατὰ μεταγενεστέρους μύθους, θυγάτηρ τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, καὶ τῆς Τηλεφάσσης. Ὁ Ζεύς, ἐρασθεὶς αὐτῆς μετεμορφώθη εἰς ταῦρον, καὶ ἁρπάσας αὐτὴν, τὴν ἔφερεν ἐπὶ τῶν νώτων του εἰς Κρήτην, ἔνθα νυμφευθεῖσα



τὸν βασιλέα Ἀστερίωνα, ἔσχεν ἐξ αὐτοῦ (Ἡρδ. Α, 173), ἢ, κατ' ἄλλους, ἐξ αὐτοῦ τοῦ Διὸς, υἱοὺς τὸν Μίνωα, τὸν Ῥαδάμανθυν καὶ τὸν Σαρπηδόνα, γενάρχην τῶν Λυκίων. Ἐν Κρήτῃ ἀπελάμβανε θείων τιμῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑλλωτὶς, καὶ ἤγετο αὐτῇ ἑορτὴ, τὰ Ἑλλώτια. — 4) Τὸ μικρότερον τῶν τοῖς ἀρχαίοις γνωστῶν τριῶν μερῶν τοῦ κόσμου, εἰ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον αὐτὸ τὸ μεγαλείτερον, ὥστε καὶ ὁ Πλίνιος τῷ ἀποδίδει τὰ $^{5}/_{12}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως τῆς γῆς. Ἐντεῦθεν ἴσως καὶ τὸ ὄνομα, οὗ ἡ παραγωγὴ εἰς διαφόρους ὑποθέσεις ἔδωκεν ἀφορμὴν, κατὰ δὲ τοὺς μύθους ἦν ἡ χώρα ἐπώνυμος τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀγήνορος, ἢ ἀρχαίου τινὸς βασιλέως Εὐρώπου. Ὁ Ὅμηρος (Ὑμν. εἰς Ἀπολ. 251) Εὐρώπην λέγει μόνον τὴν βόρειον Ἑλλάδα. Ὁ Ἡρόδοτος (Δ, 36. 42. 45) γινώσκει πλείονα περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ περὶ τὴν Μεσόγειον, ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν ἔκτασις αὐτῆς τῷ ἦν ἄγνωστος, καὶ ἡ ἐσχάτη Θούλη καὶ ἐν πολὺ μεταγενεστέροις χρόνοις ἔτι ἦν σχεδὸν μυθικὴ χώρα. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ ὡς ὅρια αὐτῆς ἐξελαμβάνοντο ὁ Φάσις καὶ ὁ Ἄραξις, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Τάναϊς καὶ ἡ Μαιῶτις. Τὸ γαιολογικῶς δὲ πρόσφορον αὐτῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ ἀναγνωρίζει ὁ Στράβων.



**Εὐρώτας,** 1) Ἴδ. Λακωνία. — 2) Ποταμὸς τῆς Πελασγιώτιδος ἐν Θεσσαλίᾳ, πηγάζων ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Πηνειόν· ὁ παρ' Ὁμήρῳ Τιταρήσιος (Εὐριπ. Ἀνδρομ. 802. — Στρβ.).

**Εὐσέβιος,** γεννηθεὶς ἐν Καισαρείᾳ περὶ τὰ 264 μ. Χ., χειροτονηθεὶς ἀρχιερεὺς τῷ 315, καὶ ἀποθανὼν τῷ 340. Ἔγραψεν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, εἰς βιβλία 10, κατισῶσαν μέχρι τοῦ 324. Συνέταξε δὲ καὶ πολλὰς πραγματείας πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς τὴν Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευὴν, πολλὰ ἀρυομένην χωρία ἐκ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος. Συνέγραψε δὲ καὶ βιογραφίαν τοῦ Κωνσταντίνου, οὐχὶ λίαν ἀκριβῆ, καὶ προσέτι, ὑπὸ τὸν τίτλον παντοδαπὴ ἱστορία, χρονικὸν διατηρηθὲν μόνον ἐν Λατινικῇ μεταφράσει τοῦ Ἱερωνύμου, καὶ ἐν ἄλλῃ Ἀρμενικῇ.

**Εὐστάθιος,** 1) ἐκ Καππαδοκίας Νεοπλατωνικὸς, μαθητὴς τοῦ Ἰαμβλίχου, λίαν εὐγλωττος, τῷ 359 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Σαπόρην πεμφθεὶς (Amm. Marc. XVII, 14). Καὶ ἀπέτυχε μὲν ἡ ἀποστολή

του, ἀλλ' οἱ Πέρσαι μεγάλην συνέλαβον ὑπόληψιν πρὸς αὐτόν. — 2) Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐντῇ ιϐ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδι, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, συνέταξε παρεκβολὰς (σχόλια) εἰς τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν, ἐκ δευτερευουσῶν μὲν ἀλλ' οὐχ ἥττον πλουσιωτάτων πηγῶν δεδανεισμένα.

**Εὐτέρπη,** ἴδ. Μοῦσαι.

**Εὐτρόπιος,** 1) εὐνοῦχος, καὶ τὸ πρῶτον δοῦλος, εἶτα εὐνοούμενος τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου, καὶ ἔτι μᾶλλον τοῦ Ἀρκαδίου, ἐφ' οὗ (τῷ 395 μ. Χ.), ἀνατρέψας τὸν ὑπουργὸν Ῥουφῖνον, ἀντικατέστησεν αὐτὸν, τῷ δὲ 398 καὶ εἰς ὕπατον ἐπροχειρίσθη. Πλεονεξία, ἀνανδρία, ὠμότης ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ. Ἀντὶ τὸ κινδυνεῦον κράτος νὰ ὑπερασπίσῃ κατὰ τῶν Γότθων, ἀπέκλινεν ἐξ ἐναντίας πρὸς τὸν Ἀλαρῖχον, καὶ ἐδείκνυτο ἐχθρικὸς πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ εὐγενῆ Βάνδαλον, τὸν Στιλίχωνα. Ἀλλὰ τῇ ἐπιμονῇ τῆς βασιλομήτορος Εὐδοξίας καὶ τοῦ Γότθου Γαίνα, ἐξωρίσθη εἰς Κύπρον, καὶ ἐκεῖθεν μετετέθη εἰς Χαλκηδόνα, ἔνθα ἐθανατώθη. — 2) Ὁ γραμματεὺς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, γράψας λατινιστὶ ἱστορίαν τῆς Ῥώμης εἰς 10 βιβλία.



Τύχη Εὐτυχίδου. Μουσείου Βατικανοῦ.

**Εὐτυχίδης.** Σικυώνιος, γλύπτης μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον, μαθητὴς τοῦ Λυσίππου. Τὸ περιφημότερον αὐτοῦ ἔργον ἦν Τύχη Ἀντιοχείας (Παυσ. ΣΤ, 2), χαραχθὲν καὶ ἐπὶ νομισμάτων, καὶ ἀνευρεθὲν σῶον, ἢ αὐτὸ, ἢ ἀντίγραφον αὐτοῦ. Ἐποίησε δὲ καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Εὐρώτα, «τέχνης ὑγροτέρας τοῦ ποταμοῦ,» κατὰ Πλίνιον (XXXIV, 16, 6).

**Εὐφημία,** τὸ σεμνῶς καὶ εὐτάκτως λέγειν, μὴ θορυβεῖν διὰ λόγων, συνιστᾶτο ὑπὸ τοῦ κήρυκος εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν θυσιῶν καὶ προσευχῶν διὰ τῶν λέξεων «Εὐφημία ἔστω!» «εὐφημεῖν χρὴ» ἢ «εὐφημεῖτε.»

**Εὔφημος,** υἱὸς Ποσειδῶνος καὶ Εὐρώπης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Τιτυοῦ, εἷς τῶν Φλεγυῶν ἐκ τοῦ ἐν Φωκίδι Πανοπέως, εἶτα δ' εἰς Ταίναρον οἰκήσας, ἐνυμφεύθη τὴν Λαονόμαν, ἀδελφὴν τοῦ Ἡρακλέους, ἢ τὴν Ἀλκμήνην, θυγατέρα τοῦ Λαονόμου· καὶ ἦν εἷς τῶν θηρευτῶν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου καὶ εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν, λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός του τὸ δῶρον νὰ βαίνῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν Τριτωνίαν λίμνην ὁ Τρίτων, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Εὐρυπύλου, τῷ ἔδωκε βῶλον γῆς, καὶ ἡ Μήδεια τῷ προεῖπεν ὅτι, ἂν ῥίψῃ τὸν βῶλον εἰς τὸ χάσμα τοῦ Ταινάρου, τὴν εἰς Ἅιδου κατάβασιν, οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ εἰς τετάρτην γενεὰν θὰ ἐβασίλευον ἐν Λιβύῃ· ἀλλ' ὁ βῶλος ἀπωλέσθη εἰς τὴν νῆσον Καλλίστην (τὴν Θήραν), δι' ὃ καὶ ἐκεῖθεν, οὐχὶ ὁ τέταρτος, ἀλλ' ὁ δέκατος ἕβδομος ἀπόγονος τοῦ Εὐφήμου Βάττος μετέβη εἰς Λιβύην καὶ ἔκτισε τὴν Κυρήνην (Πίνδ. Πυθ. Δ.—Ἡρδ. Δ, 150).



**Εὔφορβος,** υἱὸς Πανθόου, ἀνδρεῖος Τρὼς, τὸν Πάτροκλον πληγώσας, καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Μενελάου (Ἰλ. Π, 806. Ρ, 1), ὅστις καὶ τὴν ἀσπίδα του ἀνέθηκεν εἰς τὸ παρὰ ταῖς Μυκήναις Ἡραῖον. Ὁ τὴν μετεμψύχωσιν πρεσβεύων Πυθαγόρας διϊσχυρίζετο ὅτι τοῦ Εὐφόρβου τούτου ἦν ἡ ψυχή του (Διογ. Λ. Η, 1, 4).

**Εὐφορίων,** 1) υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἑλένης, γεννηθεὶς ἐπὶ τῆς νήσου Λευκῆς (ἴδ. Ἀχιλλεύς), καὶ οὕτω καλούμενος διότι ἐν τῇ Λευκῇ ἐτιμᾶτο ὁ Ἀχιλλεὺς ὡς τοῖς ναυτιλλομένοις εὔδιον φέρων πλοῦν. —2) Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ ποιητοῦ Αἰσχύλου.—3) Υἱὸς τοῦ Αἰσχύλου, τετράκις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του νικήσας διὰ δραμάτων τούτου, προσέτι δὲ καὶ δι' ἰδίας τετραλογίας τὸν Σοφοκλέα νικήσας καὶ τὸν Εὐριπίδην. Δύο στίχοι αὐτοῦ διετηρήθησαν παρὰ Κλήμ. Ἀλεξ. Στρωμ. Ε, σ. 718.—4) Ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας. Γεννηθεὶς τῷ 276 π. Χ., ἀποθανὼν δ' ὡς βιβλιοφύλαξ Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου, βασιλέως τῆς Συρίας, ἦν πεπαιδευμένος καὶ πολυγράφος ποιητὴς, ἐφάμιλλος τῶν Ἀλεξανδρινῶν. Ἡ γλῶσσα τῶν ποιμάτων του μᾶλλον ἐξηυρημένη καὶ σκοτεινή. Ἔγραψε δ' ἔπη τὸν Ἡσίοδον, τὴν Μοψοπίαν καὶ ἄλλα, καὶ ἐλεγεῖα καὶ ἐπιγράμματα, ὧν ὀλίγοι στίχοι διετηρήθησαν· προσέτι δὲ καὶ πεζὰς πραγματείας. Ἐκ τῶν Ῥωμαίων παρ' οἷς ἐξετιμᾶτο, νομίζεται ὅτι ἐμιμήθη καὶ μετέφρασεν αὐτὸν ὁ ἐλεγειακὸς ποιητὴς Κορνήλιος Γάλλος.

**Εὐφράνωρ,** ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἔξοχος καλλιτέχνης ἐπὶ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου, μαθητὴς τοῦ Λυσίππου, καὶ περὶ τέχνης συγγράψας. Ὡς γλύπτης, ἐποίησε θεῶν κολοσσοὺς, καὶ πρῶτος κατὰ Πλίνιον (XXXV, 40) ἔδωκεν ἔκφρασιν εἰς τοὺς ἥρωάς του. Ὡς ζωγράφος, ἦν μαθητὴς τοῦ Θηβαίου Ἀριστείδου, καὶ μνημονεύονται αὐτοῦ ἀξιόλογα ἔργα (Παυσ. Α, 3.—Pl. XXXV, 36, 2), ὧν ἐπαινεῖ ὁ Φιλόστρατος (Ἀπολ. Τυαν. Β, 9) τὸ εὔσκιον, τὸ εὔπνουν, τὸ εἰσέχοντα καὶ ἐξέχοντα.

**Εὐφράτης,** ποταμὸς πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἀραράτ, καὶ παραρρέων τὰ Σαμόσατα, διαιρεῖ τὴν Συρίαν τῆς Μεσοποταμίας, καὶ ἑνούμενος μετὰ τοῦ Τίγριδος, ἐκβάλλει, 1,000 στάδια κατωτέρω, εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

**Εὐφροσύνη,** ἴδ. Χάριτες.

**Εὔφρων,** 1) Σικυώνιος, ἐπὶ Ἐπαμεινώνδου, κατέλαβε τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν, βοηθείᾳ τοῦ πένητος ὄχλου, καὶ ἐδυνάστευε τοὺς πλουσίους, οἵτινες τέλος τὸν ἐξέβαλον, καὶ φυγὼν εἰς Θήβας, ἐφονεύθη ἐκεῖ (Ξεν. Ἑλλ. Ζ, 1, 44. 2, 11. 3, 2). — 2) Ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας, περὶ τὰ 315 π. Χ. Ὀλίγα ἀποσπάσματα καὶ τίτλοι τινὲς τῶν ποιημάτων του διεσώθησαν (Συλλ. Meinecke).

**Εὖχειρ,** ἴδ. Εὔγραμμος.

**Εὐχὴ** πρὸς τοὺς θεοὺς ἢ πρὸς ἕνα τῶν θεῶν, ἦν ἡ εὐχαριστήριος, ἢ εἰς ἀναγνώρισιν τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ἢ εἰς παράκλησιν ἀρωγῆς καὶ χορηγίας τινῶν ἀγαθῶν, ἄνευ θρησκευτικῆς πεποιθήσεως περὶ τοῦ τελεσφόρου αὐτῆς. Ἐν Ὁμήρῳ μετὰ τὴν ἐπίκλησιν πρὸς τοὺς θεοὺς ἕπεται συνήθως τὸ ἀντικείμενον τῆς εὐχῆς, καὶ ὁ λόγος ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ ἐλπὶς εἰσακούσεως, οἷον προσενεχθεῖσαι θυσίαι, προγενέστεραι εὐχαὶ ἐπίσης εἰσακουσθεῖσαι (Ἰλ. Ε, 115. Κ, 39. 451). Πολλάκις δ' οἱ προσευχόμενοι ἀπενίπτοντο πρὶν, ἵνα καὶ τὸ σῶμα ὡς καὶ τὴν ψυχὴν καθαροὶ προσέρχωνται τοῖς θεοῖς (Ἰλ. Ζ, 266. Ὀδ. Β. 261. Ὑψουν δὲ τὰς χεῖρας οἱ εὐχόμενοι, ἢ,



(ΑΡΧ. ΛΕΞ. Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ ΤΟΜ. Α΄.)

ἂν προσηύχοντο πρὸς θαλασσίους θεούς, ἐξέτεινον αὐτὰς ἐνίοτε καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν (Ἰλ. Α, 351. Οἰδ. Ι, 526), ἂν δ' εἰς ὑποχθονίους, πρὸς τὴν γῆν (Ἰλ. Ι, 568). Ἐν τῷ ναῷ, ἐστρέφοντο πρὸς τὸν βωμὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, ἢ ἐνηγκαλίζοντο τὸν βωμόν. Ὁ Πλάτων λέγει ὅτι ἀπὸ θεοῦ πρέπει νὰ ἄρχηται πᾶσα ἐπιχείρησις, καὶ ὅτι ὁ χρηστὸς ἀνὴρ πρέπει διὰ θυσιῶν ν' ἀποδίδῃ τιμὰς εἰς τοὺς θεούς, καὶ δι' εὐχῶν καὶ δεήσεων νὰ διατελῇ ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτῶν.



Συνήθως ἐπεκαλοῦντο τριάδα θεῶν· ἔθυον δὲ καὶ προσηύχοντο ἀσκεπεῖς, ἐν ᾧ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξ ἐναντίας ὕψουν ὄπισθεν καὶ ἔρριπτον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τὸν μανδύαν των. Διὰ θρησκευτικῶν τελετῶν ἐνήρχοντο καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τῶν δημοσίων αὐτῶν ὑποθέσεων, τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, καὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ἔθυον καὶ προσηύχοντο εἰς Δία τὸν Βουλαῖον. Εὐχὴ ἦν καὶ ἡ ἀρὰ ἢ ἀραί, κατάραι, ἐκφερόμεναι εἴτε ὑπὸ ἀτόμου βαρέως προσβεβλημένου, ὡς ὑπὸ τοῦ Οἰδίπου κατὰ τῶν υἱῶν του, εἴτε ὑπὸ τῆς πόλεως διὰ τοῦ ἱερέως, ὡς κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐπικαλούμεναι τοὺς θεούς, ἰδίως τοὺς καταχθονίους, εἰς ὄλεθρον τοῦ ἐπαράτου. Ἐν Ἀθήναις, καταρώμενος ὁ ἱερεύς, ἐστρέφετο πρὸς δυσμάς, καὶ ἐκίνει εἰς τὸν ἀέρα ὑφάσματα αἱματοβαφῆ. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, προσευχηθέντες, κατηρῶντο τὴν πόλιν ἣν ἤθελον νὰ πορθήσωσι.

**Εὐωνυμεῖς,** δῆμος Ἀττικῆς παρὰ τὸν Κηφισσόν.

**Ἔφεδρος,** εἰς τοὺς ἀγῶνας ὁ ὑπεράριθμος, μὴ κληρούμενος, καὶ ἑπομένως περιμένων ἵνα ἀνταγωνισθῇ πρὸς τὸν τελευταῖον νικητὴν (Πλούτ. Σολ. ΚΘ. Πομπ. ΝΘ).

**Ἐφέσια** (τὰ), νυκτερινὴ ἑορτὴ τῆς Ἀρτέμιδος μετὰ τελετῶν μᾶλλον ἐκλελυμένων, ὥστε εἰς ἐγγάμους καὶ κοσμίας γυναῖκας δὲν ἦσαν προσιτὰ (Θουκ. Γ, 104. — Στρβ. ΙΔ, 639. — Διον. Ἁλκ. Δ, σ. 229).

**Ἐφέσια γράμματα,** ἢ καὶ Φρύγια, αἰνιγματώδη τινά, ἀποδιδόμενα εἰς τοὺς Ἰδαίους ἢ Φρυγίους Δακτύλους, ἢ, κατ' ἄλλους, ἐπιγεγραμμένα εἰς τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, καὶ ἔχοντα μαγικὰς ἰδιότητας διὰ τοὺς φέροντας αὐτὰ ὡς φυλακτήρια (Ἀθήν. ΙΒ, 548).

**Ἔφεσις,** ἤτοι ἔκκλησις, ἀπὸ τοῦ ἡλιαστικοῦ δικαστηρίου ἐν Ἀθήναις εἰς ἕτερον δὲν ὑπῆρχεν, ἐκτὸς ἐν περιπτώσει ἀποφάσεως κατ' ἐρήμην, ὅτε ὁ διάδικος διετείνετο ὅτι ἢ ἀκουσίως ἀπῆν ἢ οἱ λόγοι τῆς ἀπουσίας του δὲν ἐξετιμήθησαν δεόντως· τότε ἠδύνατο «τὴν μὴ οὖσαν (δηλ. τὴν ἄκυρον) ἀντιλαχεῖν», ἤτοι νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως. Ἐπετρέπετο δὲ ἔφεσις καὶ τῶν ἀποφάσεων δημοσίων διαιτητῶν (ἴδ.), ὅτε ἐλέγετο τὴν ἐρήμην ἀντιλαχεῖν.

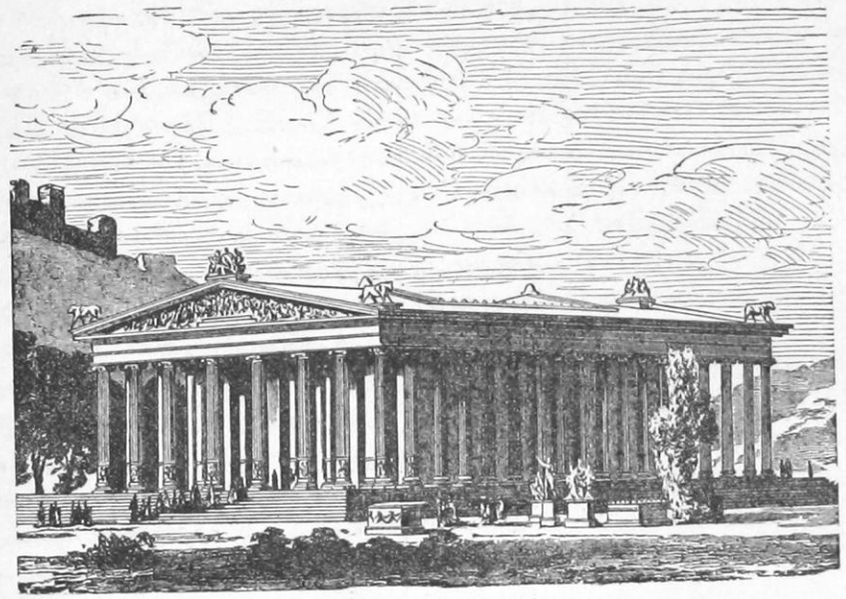
**Ἔφεσος,** ἡ ἐπισημοτάτη τῶν 12 Ἰωνικῶν πόλεων, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καΰστρου. Ὁ παρ' αὐτῇ ΒΑ περίφημος ναὸς τῆς



Ἀρτέμιδος, ὃν ἤρξατο οἰκοδομῶν ὁ Κνώσσιος Χερσίφρων, καὶ ὅστις ἐπερατώθη μετὰ 120 ἔτη, ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ Ἡροστράτου κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου (τῇ $^{9}/_{21}$ Ἰουλ. 356. π. Χ.), καὶ ἀνήγειραν αὐτὸν πάλιν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις, δι' ἀρχιτέκτονος τοῦ Δεινοκράτους μετὰ τόσης πολυτελείας, ὥστε ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν τῶν 7 θαυμάτων τοῦ κόσμου. Ἦν δ' Ἰώνιος, δίπτερος (ἰδ. ναὸς), τετράκις μείζων τοῦ Παρθενῶνος, καὶ τοὺς 60 ὑψηλοὺς κίονας αὐτοῦ ἐκόσμουν κατὰ τὸ κάτω μέρος ἀνάγλυφα. Ἡ Ἔφεσος ἐλέγετο κτίσμα τῶν Ἀμαζόνων, κατοικηθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Καρῶν καὶ Λελέγων, μέχρις οὗ κατέλαβεν αὐτὴν Ἄνδροκλος, ὁ υἱὸς τοῦ Κόδρου. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἦν πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας



δικαστήρια, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον μεταβαίνοντες, κατὰ τὴν φύσιν τῶν δικῶν, ἤτοι α') τὸ ἐν Παλλαδίῳ, ἐν ἀρχαίῳ ναῷ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, τοὺς κατηγορουμένους ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ καὶ ἐπὶ προτροπῇ εἰς φόνον, ὡς καὶ ἐπὶ φόνῳ δούλων, μετοίκων καὶ ξένων.



Ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἀσίας. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ ἐλεγειακὸς ποιητὴς Καλλῖνος, ὁ ἰαμβογράφος Ἱππώναξ, ὁ φιλόσοφος Ἡράκλειτος, οἱ ἔξοχοι ζωγράφοι Ἀπελλῆς καὶ Παρράσιος. Ἐπεσκέφθησαν δ' αὐτὴν, καὶ ἀπηύθυναν ἐπιστολὰς τοῖς Ἐφεσίοις ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ Χρυσόστομος. Ἐν Ἐφέσῳ σώζονται καὶ μεγάλα ἐρείπια χρόνων ρωμαϊκῶν.

**Ἔφεται,** ἐν Ἀθήναις δικασταί, πιθανῶς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑφιστάμενοι, ὑπὸ τοῦ Δράκοντος δὲ κυρίως ὀργανωθέντες, καὶ ἰδίως τὴν δικαιοδοσίαν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀκουσίων φόνων. Ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν 51, ἴσως ἀνὰ 5 ἐξ ἑκάστης φυλῆς μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅστις εἰσῆγε παρ' αὐτοῖς τὰς δίκας, καὶ ἐδίκαζεν, ὡς λέγεται ἐν τῷ νόμῳ (Rang. Ant. Hell. I, Ἀρ. 259), καὶ ἐξελέγοντο ἀριστίνδην, ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰ 50 ἔτη γεγονότων, καὶ τῶν ἄριστα βεβιωκότων. Ἐδίκαζον δ' εἰς 4

Ὁ ἀποδειχθεὶς φονεὺς ὑπεβάλλετο εἰς φυγὴν, μέχρις οὗ καμπτόμενοι, ἐσυγχώρουν αὐτὸν οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος (ἕως ἂν αἰδέσηται τίς τῶν ἐγγένει). (Δημοσθ. Ἀρστρκ. § 72). β') Τὸ ἐν Δελφινίῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Δελφινίου Ἀπόλλωνος, ἐπίσης παρὰ τῷ Ἰλισσῷ, ἔνθα ἐδικάζοντο οἱ ἀξιοῦντες ὅτι δικαίως ἐφόνευσαν, ὡς ἐπὶ ἀμύνης, ἐπὶ φόνου φονέως κακουργήσαντος ἐντὸς μερῶν ἀπηγορευμένων, ὅτε ποινὴ δὲν ἐπεβάλλετο· γ') τὸ ἐν τῷ Πρυτανείῳ, διὰ τὰ ἄψυχα ὄργανα φόνου, ἄτινα, ἂν φονεὺς δὲν ὑπῆρχεν, ἐξεβάλλοντο ἐκτὸς τῆς χώρας· δ') Τὸ ἐν Φρεαττύϊ, λιμενίσκῳ ἐκτὸς τοῦ παρὰ τῷ Πειραιεῖ κόλπου τῆς Ζέας, ἔνθα ἐδικάζοντο, ἐντὸς τῶν πλοίων ἱστάμενοι, καὶ μὴ ἀποβαίνοντες εἰς τὴν γῆν, οἱ διὰ προηγουμένης ἄλλης καταδίκης ἐξόριστοι. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς παλινορθώσεως τῶν Σολωνίων νόμων μετὰ τοὺς Τριάκοντα,

τὰ δύο πρῶτα τῶν δικαστηρίων τούτων ἀπεδόθησαν τοῖς Ἡλιασταῖς, καὶ τὰ ἐφετικὰ δικαστήρια ἔμειναν βαθμηδὸν ἄνευ σημασίας, καὶ ἐξέλιπον.

**Ἔφηβοι,** ἴδ. Ἥβη.

**Ἐφιάλτης,** 1) ἴδ. Ἀλκιβιάδης.—2) Γίγας (ἴδ.).—3) Μαλιεὺς ἢ Τραχίνιος, προδοὺς τῷ Ξέρξῃ δίοδον ὑπὲρ τὸν Καλλίδρομον, δι' οὗ ὁ Ὑδάρνης περιεκύκλωσε τοὺς ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιάτας (Ἡρδ. Ζ, 213. —Διόδ ΙΑ, 8). Ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων καταδικασθείς, ἐθανατώθη ἐν Ἀντικύρᾳ. Καθ' Ἡρόδοτον ἀποδίδοται καὶ εἰς ἄλλους αὕτη ἡ προδοσία.—4) Υἱὸς Σοφωνίδου, Ἀθηναῖος, πολίτης ἔντιμος, πτωχὸς ἀλλ' ἐλευθέριος, τὸν Περικλῆ εἰς τὰς δημοκρατικὰς αὐτοῦ ἐνεργείας ὑποστηρίζων (Πλούτ. Κίμ. Ι), ἀντιστὰς εἰς τὸν Κίμωνα προτείναντα νὰ βοηθήσωσι τοὺς Σπαρτιάτας κατὰ τῶν ἐπαναστάντων Εἱλώτων (Αὐτ. ΙϚ). Κατὰ πρότασιν αὐτοῦ οἱ ἄξονες οἱ φέροντες τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνος ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως κατετέθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὸ Πρυτανεῖον (Πολδ. Η, 128)· τῷ δὲ 461 π. Χ. ἐπρότεινε τὴν ἐλάττωσιν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρείου Πάγου (Ἀρστ. Πολ. Β, 9, 3). Ἡ ὀλιγαρχικὴ μερὶς τὸν ἐθεώρει ὡς δημαγωγὸν, καὶ, ὅτε ὑπερίσχυσε, τὸν ἐφόνευσε, τῷ 457 (Πλούτ. Περ. Ι). — 5) Δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις, ἐνεργῶν κατὰ τῶν Μακεδόνων. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν ἀπῄτησεν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἔκδοσίν του· ἀλλ' αὐτὸς ἔφυγεν εἰς Περσίαν (Πλούτ. Δημοσθ. ΚΓ), καὶ ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐκδραμὼν ἐφονεύθη (Ἀρρ. Α, 10, 4).

**Ἐφέππιον** ἢ **ἐφέππια** (στρώματα), τὸ κάλυμμα τοῦ ἵππου, κατ' ἀρχὰς ἁπλοῦν, ἔπειτα διὰ ζώνης περιδεόμενον, ἧτις ἐλέγετο ἔπεχον, καὶ ἐκοσμεῖτο ποικίλως.



**Ἐφόδιον,** τὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐν Ἀθήναις εἰς τοὺς πρέσβεις διδόμενα ὁδοιπορικὰ, συμποσούμενα εἰς 2—3 δραχμὰς καθ' ἡμέραν (Ἀρστφ. Ἀχαρν. 66).

**Ἔφοροι,** ἐν Σπάρτῃ πέντε ἐτήσιοι ἄρχοντες, κατὰ τὴν χειμερινὴν ἰσημερίαν, τὴν ἀρχὴν τοῦ Λακωνικοῦ ἔτους, ὑπὸ τοῦ λαοῦ «ἐξ ἁπάντων», ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον, ἐκλεγόμενοι. Κατ' ἀρχὰς, εἴτε ἐπὶ Λυκούργου (Ἡρδ. Α, 65.—Ξενφ. Πολ. Λακ. Η. 3.—Πλούτ. Ἀγησ. Ε.), εἴτε ἐπὶ Θεοπόμπου (Ἀριστ. Πολιτ. Ε, 9, 1), εἴτε ἐπὶ τῶν Μεσσηνιακῶν πολέμων (Πλούτ. Κλεομ. Ι), φαίνεται ὅτι συνέστησαν ἵνα ἀντιπροσωπεύωσι καὶ ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀπουσιάζοντας βασιλεῖς· καὶ προσέτι ἵνα συνοδεύωσιν ὡς σύμβουλοι αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ἐκστρατειῶν των· ἀλλὰ βαθμηδὸν ηὔξησεν ἡ δικαιοδοσία των, ὥστε καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ, καὶ ὁδηγίας ἔπεμπον καὶ ἐντολὰς, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἔπαυον καὶ ἐφυλάκιζον, καὶ συνεδίκαζον μετὰ τῆς Γερουσίας, καὶ συνθήκας ὑπέγραφον, καὶ πόλεμον ἐκήρυττον. Εἶχον δὲ καὶ δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, τὴν ἐπὶ τῶν συμβολαίων, ἤτοι τῶν πολιτικῶν δικῶν, διότι τὰς φονικὰς εἶχεν ἡ Γερουσία. Κατήντησε δὲ νὰ καλῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου των καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες μόνον προνόμιον διετήρησαν, ἀντὶ νὰ προσδράμωσιν εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῶν, ὡς ὤφειλον πάντες οἱ ἄλλοι, νὰ προσέρχωνται μόνον βάδην (Πλούτ. Κλεομ. Γ. — Ξεν. Λ. Πολ. Η, 2). Προσέτι εἶχον τὴν ὑπερτάτην ἐπιμέλειαν τῆς Ἀγορᾶς, ἐν ᾗ ἔκειτο τὸ Ἐφορεῖον, καὶ ἐκεῖ συνηστιῶντο καὶ ἐκάλουν τοὺς ξένους εἰς ἑστίασιν. Ὑπέκειντο ὅμως καὶ αὐτοὶ εἰς εὐθύνας, ἀφ' οὗ ἐξήρχοντο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ μόνον πρὸ τῶν διαδεχθέντων αὐτοὺς (Πλούτ. Ἀγ. ΙΒ). Ἦν δ' ἐν Σπάρτῃ ὁ πρῶτος τῶν Ἐφόρων ἐπώνυμος τοῦ ἔτους. —Ἐν Ἀθήναις πέντε ἄνδρες ἐγκαταστάντες ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν ἑταιρειῶν μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην ἵνα προαγάγωτι τὰ συμφέροντα τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ προδοτικῶς κωλύσωσι τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως κατὰ τοῦ Λυσάνδρου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν, παρ' ὧν ἤλπιζον ὑποστήριξιν (Λυσ. κ. Ἐρατοσθ. 43).



**Ἔφορος,** ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας μεταξὺ 405 καὶ 330 π. Χ., υἱὸς Δημοφίλου, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους, ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας μυηθείς. Πολλὰς χώρας περιελθών, καὶ ἐκ πολλῶν ἀντλήσας πηγῶν, συνέλαβε κατ' ἀρχὰς τὸν σκοπὸν νὰ συγγράψῃ γενικὴν ἱστορίαν («τὰ καθ' ὅλου» Πολϐ. Ε, 33)· ἀλλ' εἶτα παραιτηθεὶς τῶν μυθικῶν χρόνων, ἤρχισεν ἀπὸ τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ συνέγραψεν ἐν λ' βιβλίοις τὰ μέχρι 340 π. Χ., ἤτοι τὴν ἱστορίαν 750 ἐτῶν κατὰ Σουίδαν. Τοῦ 30 βιβλίου ὅμως, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ πολέμου, ἀνέθετο τὴν συγγραφὴν εἰς τὸν υἱόν του Δημόφιλον. Ἐκασταχοῦ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς γεωγραφικῆς περιγραφῆς, ἀνέφερεν ἱστορικῶς τοὺς ἐπιτοπίους μύθους, καὶ διὰ τῆς κριτικῆς καὶ ἀναλυτικῆς του μεθόδου προωδοποίησε τὸ ἱστορικὸν σύστημα τοῦ Πολυβίου. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν μὲν καθαρὰ, ἐπιμεμελημένη, καί πως ῥητορικὴ, ἀλλ' οὐχ ἧττον μονότονος. Ἐθαυμάζετο δὲ καὶ ἀνεγινώσκετο πολὺ τὸ σύγγραμμά του ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτοῦ ἠρύσθη ὁ Διόδωρος, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἦσαν πολλοὶ καὶ οἱ τὰ ἐπίμομφα ἐν αὐτῷ εὑρίσκοντες. Διετηρήθησαν δὲ ἀποσπάσματα μόνον αὐτοῦ (Συλλ. Müller, Fragm. hist. græc).

**Ἔφυρα** ἢ **Ἐφύρη,** ὄνομα (ἴσως ταὐτὸ τῷ Γέφυρα) πόλεων πελασγικῶν, τὸ ἀρχαῖον τῆς Κορίνθου· ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σελήεντος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 659. Ζ, 152)· ἐν Θεσσαλίᾳ ἢ ἔπειτα Κραννών· ἐν Αἰτωλίᾳ κώμη (Θουκ. Γ. 106, 111)· ἐν Θεσπρωτίᾳ, ἡ εἶτα κληθεῖσα Κίχωρος (Θουκ. Α, 46), ἴσως ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ὀδ. Α, 259) μνημονευομένη. Κατ' ἄλλους αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς Ἤλιδος, κατ' ἄλλους δὲ πάλιν εἰσὶν ἡ τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας μία καὶ ἡ αὐτὴ, ἐν Ἀργολίδι. Οὕτω δ' ἐκαλεῖτο καὶ νῆσος τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου.

**Ἐχεκράτης,** εἷς τῶν τελευταίων πυθαγορίων, ἐπὶ τῆς καταδρομῆς τῆς σχολῆς αὐτῶν μεταϐὰς ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος διὰ τοῦ Ῥηγίου εἰς Φλιοῦντα, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ πόλις τῆς καταγωγῆς τῶν προγόνων τοῦ Πυθαγόρου (Παυσ. Β, 13). Ὁ Πλάτων φαίνεται ὅτι ἐμαθήτευσε παρ' αὐτῷ ἐν Ἰταλίᾳ (Cic. d. Fin. Υ, 29. — Val. Max. VIII, 113), καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ αὐτοῦ, τῷ Φαίδωνι, εἰς αὐτὸν διηγεῖται τοῦ Σωκράτους τὰς ἐσχάτας λέξεις, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὰς περιπετείας.

**Ἐχελίδαι,** χωρίον τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου.

**Ἔχεμος,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Ἔχετλος,** Ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ἐθεάθη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀνὴρ ἀγροῖκος, ἄροτρον ἔχων εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δι' αὐτοῦ φονεύων ἐχθρούς· εἶτα δ' ἐγένετο ἀφανής. Ἐρωτηθεὶς δ' ὁ χρησμὸς, παρήγγειλε τοῖς Ἀθηναίοις νὰ τιμῶσι τὸν Ἐχετλαῖον ὡς ἥρωα (Παυσ. Α, 15, 4). Ἴδ. Ἄροτρον.

**Ἔχετος,** ὠμὸς βασιλεὺς ἐν Ἠπείρῳ, ἀκρωτηριάζων τοὺς ξένους, καὶ τυφλώσας τὴν ἰδίαν του θυγατέρα Μετόπην (Ὁμ. Ὀδύσ. Σ, 81. Φ. 308).

**Ἔχιδνα,** θυγάτηρ τοῦ Χρυσάορος καὶ τῆς Καλλιῤῥόης (Ἡσ. Θεογ. 295), ἢ τοῦ Τάρτάρου καὶ τῆς Γῆς, τέρας ἀποτρόπαιον καὶ ἁρπακτικὸν, κατὰ τὸ ἥμισυ κόρη καὶ κατὰ τὸ ἥμισα ὄφις. Ἐκ τοῦ Τυφάωνος ἐν Κιλικίᾳ ἔτεκε τὸν κύνα τοῦ Γηρυόνου Ὄρθρον, τὸν Κέρϐερον, τὸν Λέοντα τῆς Νεμαίας, τὴν Λερναίαν Ὕδραν, τὴν Χίμαιραν, τὴν Σφίγγα, τὴν Σκύλλαν, κτλ. (Ἡσιόδ. Θεογ. 306). Ὁ δὲ Πανόπτης Ἄργος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὴν κοιμωμένην, καὶ τὴν ἐφόνευσεν.

**Ἐχινάδες,** αἱ κατὰ τὰς ἐκϐολὰς τοῦ Ἀχελῴου (ἴδ. Ἀκαρνανία) εὔφοροι νῆσοι. Μνημονεύονται ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 625). Μίαν αὐτῶν καλεῖ ὁ Στράϐων Δο-

τὰ δύο πρῶτα τῶν δικαστηρίων τούτων ἀπεδόθησαν τοῖς Ἡλιασταῖς, καὶ τὰ ἐφετικὰ δικαστήρια ἔμειναν βαθμηδὸν ἄνευ σημασίας, καὶ ἐξέλιπον.

**Ἔφηβοι,** ἴδ. Ἥβη.

**Ἐφιάλτης,** 1) ἴδ. Ἀλκιβιάδης.—[illegible] Μαλιεὺς ἢ Τραχίνιος, [illegible] ὑπὲρ τὸν Καλλί- [illegible] περιεκύκλωσε τοὺς [illegible] ἄτας (Ἡρδ. Ζ, 213. [illegible] τῶν Ἀμφικτυόνων [illegible] ἐν Ἀντικύρᾳ. Καθ' [illegible] εἰς ἄλλους αὖτη [illegible] φωνίδου, Ἀθηναῖος, [illegible] ὃς ἀλλ' ἐλευθέριος, [illegible] δημοκρατικὰς αὐτοῦ [illegible] (Πλούτ. Κίμ. Ι), [illegible] να προτείναντα νὰ [illegible] τας κατὰ τῶν ἐπα- [illegible] τ. Ιϛ). Κατὰ πρό- [illegible] φέροντες τοὺς νό- [illegible] τῆς Ἀκροπόλεως [illegible] ὰν καὶ εἰς τὸ Πρυτα- νεῖον (Πολδ. Η, 128)· τῷ δὲ 461 π. Χ. ἐπρότεινε τὴν ἐλάττωσιν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρείου Πάγου (Ἀρστ. Πολ. Β, 9, 3). Ἡ ὀλιγαρχικὴ μερὶς τὸν ἐθεώρει ὡς δημαγωγὸν, καὶ, ὅτε ὑπερίσχυσε, τὸν ἐφόνευσε, τῷ 457 (Πλούτ. Περ. Ι). — 5) Δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις, ἐνεργῶν κατὰ τῶν Μακεδόνων. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν ἀπήτησεν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἔκδοσίν του· ἀλλ' αὐτὸς ἔφυγεν εἰς Περσίαν (Πλούτ. Δημοσθ. ΚΓ), καὶ ἐπὶ τῆς πολιορκίας τῆς Ἁλικαρνασσοῦ ἐκδραμὼν ἐφονεύθη (Ἀρρ. Α, 10, 4).

EAN πιστεύση κανεὶς τὸν καθηγητὴν κ. Τζαίημσον, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πενσυλβανίας, ὁ Ἐφιάλτης δὲν ἦτο προδότης καὶ ἂς λέγη ὅ,τι θέλει ὁ Ἡρόδοτος. Ναὶ μὲν ὡδήγησε τοὺς Πέρσας ἀπὸ μίαν ἄτραπὸν διὰ νὰ πλήξουν ἐκ τῶν νώτων τοὺς Σπαρτιάτας εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἀλλ' ἡ πρᾶξις του ἦτο μεγίστη αὐτοθυσία. Ἦτο ἕνα εἶδος διπλοῦ πράκτορος. Καὶ εἶχε λάβει ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἐντολὴν νὰ κάμῃ τοὺς Πέρσας νὰ πιστεύσουν ὅτι ἦτο ἰδικός των ἄνθρωπος πράγματι. Αὐτοὶ μετὰ τὴν προδοσίαν τῶν Θερμοπυλῶν, τὸν ἐπίστευσαν ὡς πραγματικὸν προδότην καὶ μὲ τὰς συμβουλάς του παρεσύρθησαν εἰς τὴν παγίδα τῆς Σαλαμῖνος, παγίδα ἡ ὁποία εἶχε πρὸ πολλοῦ στηθῆ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιτελεῖον. Ἀποκατάστασις καὶ τοῦ Ἐφιάλτου λοιπόν; Διατί ὄχι! Μήπως ἕνα πλῆθος προδοτῶν τοῦ τελευταίου πολέμου δὲν παρουσιάσθησαν μεταξύ μας ὡς ἀδικημένοι πατριῶται;

★



**Ἔφέππιον** ἢ **ἐφέππια** (στρώματα), τὸ κάλυμμα τοῦ ἵππου, κατ' ἀρχὰς ἁπλοῦν, ἔπειτα διὰ ζώνης περιδεόμενον, ἧτις ἐλέγετο ἔπεχον, καὶ ἐκοσμεῖτο ποικίλως.

**Ἐφόδιον,** τὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου ἐν Ἀθήναις εἰς τοὺς πρέσβεις διδόμενα ὁδοιπορικὰ, συμποσούμενα εἰς 2—3 δραχμὰς καθ' ἡμέραν (Ἀρστφ. Ἀχαρν. 66).

**Ἔφοροι,** ἐν Σπάρτῃ πέντε ἐτήσιοι ἄρχοντες, κατὰ τὴν χειμερινὴν ἰσημερίαν, τὴν ἀρχὴν τοῦ Λακωνικοῦ ἔτους, ὑπὸ τοῦ λαοῦ «ἐξ ἁπάντων», ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον, ἐκλεγόμενοι. Κατ' ἀρχὰς, εἴτε ἐπὶ Λυκούργου (Ἡρδ. Α, 65.—Ξενφ. Πολ. Λακ. Η. 3.—Πλούτ. Ἀγησ. Ε.), εἴτε ἐπὶ Θεοπόμπου (Ἀριστ. Πολιτ. Ε, 9, 1), εἴτε ἐπὶ τῶν Μεσσηνιακῶν πολέμων (Πλούτ. Κλεομ. Ι), φαίνεται ὅτι συνέστησαν ἵνα ἀντιπροσωπεύωσι καὶ ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἀπουσιάζοντας βασιλεῖς· καὶ προσέτι ἵνα συνοδεύωσιν ὡς σύμβουλοι αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ἐκστρατειῶν των· ἀλλὰ βαθμηδὸν ηὔξησεν ἡ δικαιοδοσία των, ὥστε καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ, καὶ ὁδηγίας ἔπεμπον καὶ ἐντολὰς, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἔπαυον καὶ ἐφυλάκιζον, καὶ συνεδίκαζον μετὰ τῆς Γερουσίας, καὶ συνθήκας ὑπέγραφον, καὶ πόλεμον ἐκήρυττον. Εἶχον δὲ καὶ δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, τὴν ἐπὶ τῶν συμβολαίων, ἤτοι τῶν πολιτικῶν δικῶν, διότι τὰς φονικὰς εἶχεν ἡ Γερουσία. Κατήντησε δὲ νὰ καλῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου των καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες μόνον προνόμιον διετήρησαν, ἀντὶ νὰ προσδράμωσιν εἰς τὴν κλῆσιν αὐτῶν, ὡς ὤφειλον πάντες οἱ ἄλλοι, νὰ προσέρχωνται μόνον βάδην (Πλούτ. Κλεομ. Γ. — Ξεν. Λ. Πολ. Η, 2). Προσέτι εἶχον τὴν ὑπερτάτην ἐπιμέλειαν τῆς Ἀγορᾶς, ἐν ᾗ ἔκειτο τὸ Ἐφορεῖον, καὶ ἐκεῖ συνηστιῶντο καὶ ἐκάλουν τοὺς ξένους εἰς ἑστίασιν. Ὑπέκειντο ὅμως καὶ αὐτοὶ εἰς εὐθύνας, ἀφ' οὗ ἐξήρχοντο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ μόνον πρὸ τῶν διαδεχθέντων αὐτοὺς (Πλούτ. Ἀγ. ΙΒ). Ἦν δ' ἐν Σπάρτῃ ὁ πρῶτος τῶν Ἐφόρων ἐπώνυμος τοῦ ἔτους. —Ἐν Ἀθήναις πέντε ἄνδρες ἐγκαταστάντες ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχικῶν ἑταιρειῶν μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην ἵνα προαγάγωτι τὰ συμφέροντα τῶν ὀλιγαρχικῶν, καὶ προδοτικῶς κωλύσωσι τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως κατὰ τοῦ Λυσάνδρου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν, παρ' ὧν ἤλπιζον ὑποστήριξιν (Λυσ. κ. Ἐρατοσθ. 43).



**Ἔφορος,** ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, ζήσας μεταξὺ 405 καὶ 330 π. Χ., υἱὸς Δημοφίλου, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους, ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας μυηθείς. Πολλὰς χώρας περιελθών, καὶ ἐκ πολλῶν ἀντλήσας πηγῶν, συνέλαβε κατ' ἀρχὰς τὸν σκοπὸν νὰ συγγράψῃ γενικὴν ἱστορίαν («τὰ καθ' ὅλου» Πολβ. Ε, 33)· ἀλλ' εἶτα παραιτηθεὶς τῶν μυθικῶν χρόνων, ἤρχισεν ἀπὸ τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ συνέγραψεν ἐν λ' βιβλίοις τὰ μέχρι 340 π. Χ., ἤτοι τὴν ἱστορίαν 750 ἐτῶν κατὰ Σουΐδαν. Τοῦ 30 βιβλίου ὅμως, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ πολέμου, ἀνέθετο τὴν συγγραφὴν εἰς τὸν υἱόν του Δημόφιλον. Ἐκασταχοῦ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς γεωγραφικῆς περιγραφῆς, ἀνέφερεν ἱστορικῶς τοὺς ἐπιτοπίους μύθους, καὶ διὰ τῆς κριτικῆς καὶ ἀναλυτικῆς του μεθόδου προωδοποίησε τὸ ἱστορικὸν σύστημα τοῦ Πολυβίου. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν μὲν καθαρὰ, ἐπιμεμελημένη, καί πως ῥητορική, ἀλλ' οὐχ ἧττον μονότονος. Ἐθαυμάζετο δὲ καὶ ἀνεγινώσκετο πολὺ τὸ σύγγραμμά του ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτοῦ ἠρύσθη ὁ Διόδωρος, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἦσαν πολλοὶ καὶ οἱ τὰ ἐπίμομφα ἐν αὐτῷ εὑρίσκοντες. Διετηρήθησαν δὲ ἀποσπάσματα μόνον αὐτοῦ (Συλλ. Müller, Fragm. hist. græc).

**Ἔφυρα** ἡ **Ἐφύρη,** ὄνομα (ἴσως ταὐτὸ τῷ Γέφυρα) πόλεων πελασγικῶν, τὸ ἀρχαῖον τῆς Κορίνθου· ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σελήεντος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 659. Ζ, 152)· ἐν Θεσσαλίᾳ ἡ ἔπειτα Κραννών· ἐν Αἰτωλίᾳ κώμη (Θουκ. Γ. 106, 111)· ἐν Θεσπρωτίᾳ, ἡ εἶτα κληθεῖσα Κίχωρος (Θουκ. Α, 46), ἴσως ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ὀδ. Α, 259) μνημονευομένη. Κατ' ἄλλους αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς Ἤλιδος, κατ' ἄλλους δὲ πάλιν εἰσὶν ἡ τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας μία καὶ ἡ αὐτὴ, ἐν Ἀργολίδι. Οὕτω δ' ἐκαλεῖτο καὶ νῆσος τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου.

**Ἐχεκράτης,** εἷς τῶν τελευταίων πυθαγορίων, ἐπὶ τῆς καταδρομῆς τῆς σχολῆς αὐτῶν μεταβὰς ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος διὰ τοῦ Ῥηγίου εἰς Φλιοῦντα, ἵτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ πόλις τῆς καταγωγῆς τῶν προγόνων τοῦ Πυθαγόρου (Παυσ. Β, 13). Ὁ Πλάτων φαίνεται ὅτι ἐμαθήτευσε παρ' αὐτῷ ἐν Ἰταλίᾳ (Cic. d. Fin. Υ, 29. — Val. Max. VIII, 113), καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ αὐτοῦ, τῷ Φαίδωνι, εἰς αὐτὸν διηγεῖται τοῦ Σωκράτους τὰς ἐσχάτας λέξεις, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὰς περιπετείας.

**Ἐχελίδαι,** χωρίον τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Φαλήρου.

**Ἔχεμος,** ἴδ. Ἡρακλῆς.

**Ἐχετλος,** Ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ἐθεάθη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀνὴρ ἀγροῖκος, ἄροτρον ἔχων εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δι' αὐτοῦ φονεύων ἐχθρούς· εἶτα δ' ἐγένετο ἀφανής. Ἐρωτηθεὶς δ' ὁ χρησμὸς, παρήγγειλε τοῖς Ἀθηναίοις νὰ τιμῶσι τὸν Ἐχετλαῖον ὡς ἥρωα (Παυσ. Α, 15, 4). Ἴδ. Ἄροτρον.

**Ἔχετος,** ὠμὸς βασιλεὺς ἐν Ἠπείρῳ, ἀκρωτηριάζων τοὺς ξένους, καὶ τυφλώσας τὴν ἰδίαν του θυγατέρα Μετόπην (Ὅμ. Ὀδύσ. Σ, 81. Φ. 308).

**Ἔχιδνα,** θυγάτηρ τοῦ Χρυσάορος καὶ τῆς Καλλιῤῥόης (Ἡσ. Θεογ. 295), ἢ τοῦ Τάρτάρου καὶ τῆς Γῆς, τέρας ἀποτρόπαιον καὶ ἁρπακτικὸν, κατὰ τὸ ἥμισυ κόρη καὶ κατὰ τὸ ἥμισα ὄφις. Ἐκ τοῦ Τυφάωνος ἐν Κιλικίᾳ ἔτεκε τὸν κύνα τοῦ Γηρυόνου Ὄρθρον, τὸν Κέρβερον, τὸν Λέοντα τῆς Νεμαίας, τὴν Λερναίαν Ὕδραν, τὴν Χίμαιραν, τὴν Σφίγγα, τὴν Σκύλλαν, κτλ. (Ἡσίοδ. Θεογ. 306). Ὁ δὲ Πανόπτης Ἄργος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὴν κοιμωμένην, καὶ τὴν ἐφόνευσεν.

**Ἐχινάδες,** αἱ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελῴου (ἴδ. Ἀκαρνανία) εὔφοροι νῆσοι. Μνημονεύονται ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 625). Μίαν αὐτῶν καλεῖ ὁ Στράβων Δο-

λίχαν, φρονῶν, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, ὅτι αὐτὴ ἐστὶ τὸ Δουλίχιον τοῦ Ὁμήρου (Ὀδ. Α, 246 Ξ, 335 Π, 247). Πιθανῶς ἡ νῦν Ὀξεῖα, πρὸ αὐτῆς τῆς ἐκβολῆς (Στρβ. Ι, 158).

**Ἐχῖνος,** μετάλλινον ἢ κεράμινον ἀγγεῖον παρὰ τοῖς ἀττικοῖς δικαστηρίοις, εἰς ὃ ἐφυλάττοντο κεκλεισμέναι αἱ γραπταὶ ἀποδείξεις ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων μέχρι τῆς περατώσεως τῆς δίκης.

**Ἐχῖνος,** 1) Πόλις τῆς Ἀκαρνανίας κατὰ τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον (Pl. IV. 1, 2, 5) τὸ ἐμπορεῖον πιθανῶς τῆς 1 ὥραν μεσογείως ἀπεχούσης πόλεως Θουρίου (Ξεν. Ἑλλ. ΣΤ, 2, 37). — 2) Πρωτεύουσα τῶν Μυρμιδόνων ἐν Φθιώτιδι, εἶτα δὲ τῶν Μαλίων κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον (Ἀριστφ. Λυσιστρ. 1171. Ἐχινοῦς. — Δημσθ. Φιλ. Γ, σ. 120). ν. Ἀχινός.

**Ἐχίων,** 1) ἴδ. Κάδμος. — 2) Υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Ἀντιανείρας, ἐν Ἀλόπῃ, Ἀργοναύτης καὶ θηρευτὴς τοῦ Καλυδωνίου κάπρου (Πίνδ. Πυθ. Δ, 179).

**Ἑωσφόρος,** υἱὸς τοῦ Ἀστραίου καὶ τῆς Ἠοῦς, ὁ πρωϊνὸς ἀστὴρ (Ἡσίοδ. Θεογ. 381).

## Ζ

**Ζάβατος,** ἴδ. Λύκος.

**Ζάγκλη,** ἴδ. Μεσσήνη.

**Ζαγρεύς,** ἐπίθετον τοῦ Διονύσου, καὶ ἐνίοτε καὶ τοῦ Πλούτωνος.

**Ζάγρος,** κλάδος τοῦ ὄρους Ταύρου ἐν Μηδίᾳ καὶ Ἀσσυρίᾳ (Πολβ. Ε. 55. — Στρβ. ΙΑ, 522).

**Ζάκυνθος,** ἀρχαιότατα Τρίη, νῆσος τοῦ Ἰονικοῦ πελάγους, δυτικῶς τῆς Πελοποννήσου, ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Χελωνάτα τῆς Ἤλιδος, ἔχουσα ἐπιφάνειαν 5 ½ □ μ., εὔφορος, σὺχὶ ὅμως πλέον ὑλήεσσα (δασώδης), ὡς τὴν λέγει ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Α, 246. Π, 123). Ὄρος αὐτῆς μνημονεύεται ὁ Ἔλατος (ἴσως ν. Σκοπὸς, εἰς τὴν ΝΑ ἀκτήν). Ὑψηλότερα δέ εἰσι τὰ Β ὄρη (760μ). Ὁ Ἡρόδοτος ἤδη μνημονεύει (Γ, 195) τὰς ἔτι ὑπαρχούσας πίσσης πηγὰς αὐτῆς (εἰς Κερί). Οἱ κάτοικοι ἦσαν Πελοποννήσιοι Ἀχαιοὶ (Θουκ. Β, 90). καθ' Ὅμηρον δὲ (Ἰλ. Β, 634. Ὀδ. Α, 246. Ι, 24. Π, 25) ἦν ἡ νῆσος μέρος τοῦ κράτους τοῦ Ὀδυσσέως. Ὅτι δ' εἶχεν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν ἀποδεικνύει ἡ ἣν ἐξέπεμψεν ἀποικία εἰς τὴν Κυθωνίαν τῆς Κρήτης, ἣν ὅμως μετέπειτα κατέλαβον οἱ Σάμιοι (Ἡρδ. Γ, 59). Τῷ 456 π. Χ. ἐβίασεν ὁ Τολμίδης τοὺς Ζακυνθίους νὰ προσχωρήσωσι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ μεταξὺ τῶν μὴ ὑποτελῶν συμμάχων αὐτῶν διετέλεσαν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Β. 66. Ζ, 57. — Διόδ. ΙΑ, 84). Μετὰ ταῦτα ὑπετάγη ἡ νῆσος εἰς Φί-



λιππον Γ' τῆς Μακεδονίας. Τῷ 191 ἠγοράσθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Φλαμινῖνος δὲ τὴν ὑπέταξεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἥτις τῇ ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν, ὥστε καὶ ἀνέθαλε πάλιν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων. Ἡ εἰς τὴν Α παραλίαν κειμένη πόλις αὐτῆς Ζάκυνθος εἶχεν ὀχυρὰν ἀκρόπολιν, ἥτις ἐκαλεῖτο Ψωφίς (Στρβ. Ι, 458).

**Ζάκορος,** ἴδ. Νεωκόρος.

**Ζάλευκος,** νομοθέτης τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν, πιθανῶς περὶ τὰ μέσα τοῦ ζ' αἰῶνος π. Χ. Συνεχῶς οἱ ἀρχαῖοι συγχέουσιν αὐτὸν μετ' ἄλλων νομοθετῶν, ἰδίως τοῦ



Χαρώνδου. Θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος δοὺς γραπτοὺς νόμους, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν μόνον γνωστὸν ἐστὶν ὅτι ἀπέβλεπον κυρίως εἰς τὴν ἠθικὴν τάξιν τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου βίου, ἤθελον νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἰσότητα τῶν ἀκινήτων κτήσεων, ἀντικατέστησαν ὡρισμένας ποινὰς ἀντὶ τῶν αὐθαιρέτων ἀποφάσεων τῶν δικαστῶν, καὶ ὠργάνωσαν διαφόρους ἀρχὰς, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ὅλον σύστημα τῆς πολιτείας (Διόδ. ΙΒ, 20. — Cic. Legg, II, 6).

**Ζάμολξις,** ἢ Ζάμοξις, Γέτης (Σκύθης ἢ Θρᾷξ) διατελέσας ἐν Σάμῳ δοῦλος παρὰ τῷ Πυθαγόρᾳ, εἶτα δ' ἀπελευθερωθεὶς καὶ πλοῦτον κτησάμενος ἐν Ἑλλάδι, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἐπροσπάθησε νὰ διαδώσῃ ἐκεῖ τὰς πολιτικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς θεωρίας του, ἰδίως τὰς περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Μετὰ θάνατον δ' ἐτιμήθη ὡς δαίμων (Στρβ. Ζ, 297. — Διοδ. Α. 94. — Πλάτ. Χαρμ. Θ).

**Ζάραξ,** ὄρος ἀπότομον, 1000μ ὑψηλὸν, εἰς τ' Α. τῆς Λακωνικῆς, Β. τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. Εἶχε καὶ ὁμώνυμον πόλιν (Παυσ. Γ. 24. — Πολβ. Δ. 36).

**Ζαρίασπα,** πόλις τῆς Βακτριανῆς, ἡ αὐτὴ καὶ Βάκτρα (Στρβ. ΙΑ, 514. 516. — Plin. VI, 16, 18), εἰ καὶ ὁ Ἀρριανὸς (Δ, Ι, 5. Ζ, Ι. ΙϚ, 6) τὰς διακρίνει. Ἐκεῖ διεχείμασεν ὁ Ἀλέξανδρος τῷ 328 — 327 π. Χ. καὶ ἐτιμώρησε τὸν φονέα τοῦ Δαρείου Βῆσσον.

**Ζέα,** ἴδ. Πειραιεύς.

**Ζέλεια,** πόλις Τρωϊκὴ, ὑπὸ τὴν Ἴδην, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Αἰσήπου, ἔνθα ὁ Δαρεῖος συνεκέντρωσε τὸν στρατόν του κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ὁμ. Ἰλ. Α. 824. Δ. 103. — Ἀρρ. Β. 12, 8. — Στρβ. Β, 587).

**Ζέμα,** χύτρα, ἀγγεῖον μαγειρικόν.

**Ζευγῖται,** ἴδ. Φυλή. — Ἴδ. Τριήρης.

**Ζευγιτανὴ,** τὸ Β. τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς, τὸ Β. τῆς νῦν Τυνησίας.

**Ζεῦγμα,** πόλις ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, ἀπέναντι τῆς Ἀπαμείας, ἐπὶ τῆς γεφύρας καὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, 2000 στάδια Β τῆς ἀρχαιοτέρας διαβάσεως κατὰ τὴν Θάψακον (Στρβ. ΙϚ, 746. 747.

**Ζευξίδαμος,** 1) υἱὸς Λεωτυχίδου, πατὴρ Ἀρχιδάμου Β, βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἡρδ. ΣΤ, 71. — Θουκ. Β, 47. — Υἱὸς Ἀρχιδάμου τινὸς, ἔγγονος τοῦ Θεοπόμπου, καὶ τούτου διάδοχος εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης, 718 π. Χ. (Παυσ. Γ, 7. 6).

**Ζεύξιππος,** Βοιωτὸς, πολεμήσας ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων κατὰ Φιλίππου Γ τοῦ Μακεδόνος, ἐξωρίσθη ὑπὸ τῶν Θηβαίων, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀπῄτησαν τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπέστησαν ἐπὶ τῇ ἐπιμόνῳ ἀντιστάσει τῶν Βοιωτῶν (Πολβ. ΛΒ, 2).

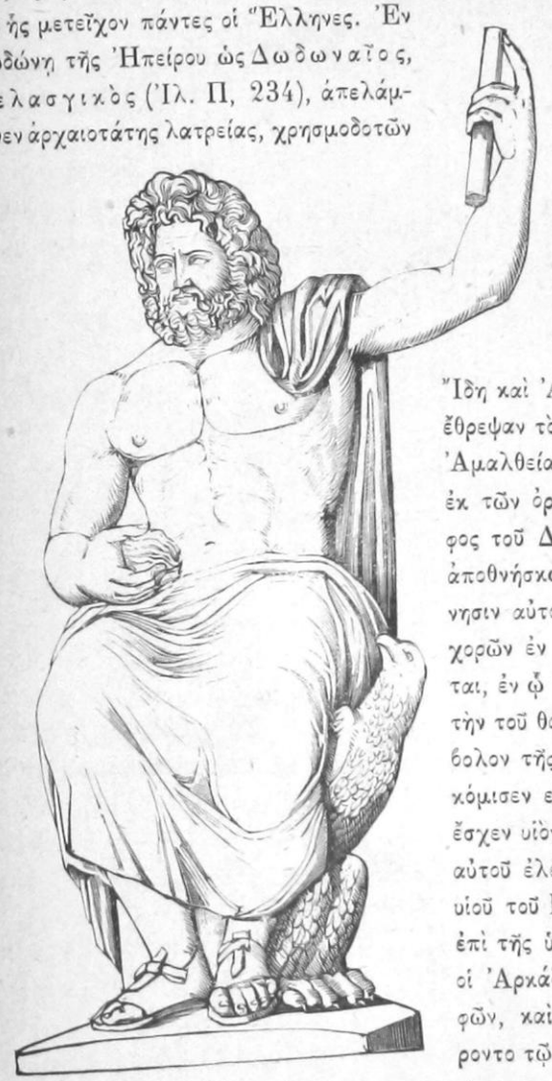
**Ζεῦξις,** 1) Ἐπίσημος ζωγράφος ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξ Ἡρακλείας τῆς Ἰταλικῆς, ὅθεν μετέβη εἰς Ἔφεσον. Ἰδίως ἐπεμελήθη τῆς σκιαγραφίας, καὶ ἀπέβλεπεν ἡ τέχνη του, ὡς καὶ ἡ τότε γλυπτικὴ, εἰς τὴν παράστασιν τοῦ κάλλους καθ' ἑαυτὸ μᾶλλον ἢ εἰς τοῦ πάθους τὴν ἔκφρασιν. Πλεῖστα δὲ θαυμάσια αὐτοῦ ἔργα μνημονεύονται, οἷον ὁ Ἡρακλῆς βρέφος πνίγων τοὺς δράκοντας, ὁ Μενέλαος κλαίων τὸν Ἀγαμέμνονα, ἡ αἰδήμων Πηνελόπη, οἱ δώδεκα θεοὶ, ἡ Ἑλένη, διὰ τοὺς Ἀκραγαντίνους, δι' ἣν κατ' ἐκλογὴν ἐμιμήσατο τὰς ὡραιοτέρας κόρας τῆς πόλεως, καὶ τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἐπὶ μισθῷ μόνον ἐδείκνυεν, ἡ θήλεια Κένταυρος, θηλάζουσα τὰ παιδία της, ὁ δεδεμένος Μαρσύας, κλπ. Ἐκόμπαζε δὲ καὶ ἐμεγαλαύχει ὁ ἴδιος ἐπὶ τῇ τέχνῃ του ἕνεκα τοῦ θαυμασμοῦ οὗ ἀπελάμβανε, καὶ περιεφέρετο πολυτελῶς ἐνδεδυμένος εἰς τὰ Ὀλύμπια, τὸ ὄνομά του χρυσόστικτον φέρων εἰς τὴν χλαμύδα του, καὶ εἰς μίαν τῶν εἰκόνων του ἐπιγράψας: «μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται». (Ἀριστοτ. Ποιητ. ΣΤ. 15. — Πλούτ. Περ. ΙΓ. — Pl. XXXV, 36).

**Ζεὺς,** υἱὸς τοῦ Κρόνου (ἴδ.) καὶ τῆς Ῥέας (Ἡσίοδ. Θεογ. 453), δι' ὃ καὶ Κρονίων ἢ Κρονίδης ἐπελέγετο, ἀδελφὸς τοῦ

Ποσειδῶνος, τοῦ Πλούτωνος, τῆς Ἑστίας, τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Ἥρας, καὶ ταύτης σύζυγος, ὁ ὕψιστος καὶ ἰσχυρώτατος τῶν θεῶν, «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κρόνου καὶ τῶν Τιτάνων συναναστρέψας μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, διενεμήθη μετ' αὐτῶν τὴν ἐπὶ τοῦ κόσμου ἰσχύν, καὶ ἀφεὶς τῷ Ποσειδῶνι τὸν πόντον, τῷ Πλούτωνι τὸν Ἅιδην, ἔλαβεν εἰς μερίδα του τὸν οὐρανόν. Πάντες δ' ὁμοῦ ἦρχον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς πάντων κραταιότερος καὶ σοφώτερος ἦν ὁ πάντων βασιλεύς (Ἡσ. Θεογ. 881. — Ὅμ. Ἰλ. Ο, 185), καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ὑπερέβαλλε τὴν δύναμιν πάντων ὁμοῦ τῶν θεῶν (Ἰλ. Θ, 18), διὸ καὶ πάντες σέβονται καὶ φοβοῦνται αὐτόν. Πολλάκις διὰ βίας ἢ δόλου ἀντιπράτ-



τουσιν αὐτῷ ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν, καὶ αὐτὴ ἡ θυγάτηρ του Ἀθηνᾶ (Ἰλ. Α, 399. Ξ. 247. Ο. 18. Θ, 60), ἀλλ' ἀποτυγχάνουσι πάντοτε καὶ τιμωροῦνται. Κατοικεῖ δ' εἰς τὸν Ὄλυμπον, τὸ χιονοσκεπὲς ὄρος τῆς Θεσσαλίας, τὸ ἀνατεῖνον τὰς κορυφάς του μέχρι τοῦ αἰθέρος, καὶ πάντα τὰ οὐράνια φαινόμενα ἀπ' αὐτοῦ προέρχονται. Τὸ φοβερὸν αὐτοῦ ὅπλον ἐστὶν ὁ κεραυνὸς, συνάζει καὶ σκορπίζει τὰ νέφη, καὶ ὅταν σείῃ τὴν τρομεράν του αἰγίδα, ἐκπέμπει βροντὰς, καταιγίδας καὶ ἀστραπὰς, διὸ καὶ ὑψιβρεμέτης, ἐρίγδουπος, τερπικέραυνος, ἀστεροπητὴς, νεφεληγερήτης, κελαινεφὴς, αἰγίοχος ἐπιλέγεται, καὶ προσέτι εὐρύοψ, διὰ τοὺς τὰ πάντα ἐπιβλέποντας ὀφθαλμούς του. Ἀλλ' ἐπίσης πραΰνει τὰ στοιχεῖα καὶ κατευνάζει τὰς τρικυμίας, διὸ καὶ αἴθριος, οὔριος τότε ἐπικαλεῖται. Αὐτὸς διέπει τὴν τάξιν τῆς φύσεως, καὶ τέκνα αὐτοῦ καὶ τῆς Θέμιδος εἰσὶν αἱ Ὧραι. Ἐπίσης δὲ διευθύνει τῶν ἀνθρώπων τὰς τύχας, ἃς ἔχει ἐν τῇ χειρί του. Δύο πίθοι εἰσὶ παρ' αὐτῷ, ὁ τῶν καλῶν καὶ ὁ τῶν κακῶν δώρων (Ὅμ. Ἰλ. Ω, 527), καὶ εἰς χρυσῆν στάθμην ἐζύγιζε τὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου (Ἰλ. Θ. 69. Χ, 209). Ἀλλ' οὐχ ἧττον τῆς Μοίρας (ἴδ.) τὴν δύναμιν οὐδ' ὁ ἴδιος δύναται νὰ διαφύγῃ. Γινώσκει δὲ καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, διὸ καὶ πανομφαῖος (μαντικὸς) λέγεται (Ἰλ. Θ, 250). Ἀποκαλύπτει δὲ τὴν θέλησίν του παντοίως, δι' ὀνείρων, ἀστραπῶν καὶ βροντῶν, οἰωνῶν καὶ χρησμῶν, καὶ αὐτὸς ὁμιλεῖ διὰ τῶν μαντειῶν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀλλ ὁ παντόπτης καὶ πάνσοφος θεὸς ὑπόκειται εἰς τὴν Ἄτην καὶ τὴν ἀπάτην (Ἰλ. Ξ, 247, Τ, 95). Καὶ πᾶσα δ' ἡ πολιτικὴ καὶ δημοσία τῶν ἀνθρώπων τάξις, ὁ νόμος καὶ τὸ δίκαιον ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτῶνται, καὶ ὑπ' αὐτοῦ προστατεύονται, καὶ αὐτὸς ὁ ἄναξ, παντάναξ, βασιλεὺς ἐν Ὀλύμπῳ ἐστὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὁ ἱδρυτὴς τῆς βασιλείας, ἐξ οὗ καὶ Διογενεῖς ἐλέγοντο τὸ πρῶτον οἱ βασιλεῖς, καὶ προστατεῖ τῶν νόμων, καὶ τῆς ἱερότητος τῶν ὁρκίων, ἐξ οὗ καὶ ὅρκιος λέγεται, ἀγοραῖος δὲ καὶ βουλαῖος, ὡς τῆς ἀγορᾶς ἢ συνελεύσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς βουλῆς προστάτης, συνεργοὺς ἔχων τὴν Θέμιν, τὴν Δίκην καὶ τὴν Νέμεσιν. Καὶ ὡς τῆς οἰκίας δὲ σωτὴρ καὶ προστάτης, ἕρκειος ἢ ἑρκεῖος, ἔχει ἐν μέσῳ τῷ οἴκῳ βωμόν· ὡς δ' ὑπὲρ τῶν ξένων καὶ τῶν ἱκετῶν κηδόμενος, ἐπικαλεῖται ξένιος καὶ ἱκέσιος, καὶ ἐν γένει κηδεμονεύει πᾶν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου, τῶν ἠθῶν ἢ τῆς θρησκείας καθιερωμένον. Ἡ ἐπισημοτέρα τῶν ἑορτῶν τοῦ Διὸς ἦν ἡ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγώνων, ἐξ ἧς καὶ ἀγώνιος προσέτι ἐλέγετο, καὶ ἧς μετεῖχον πάντες οἱ Ἕλληνες. Ἐν Δωδώνῃ τῆς Ἠπείρου ὡς Δωδωναῖος, Πελασγικὸς (Ἰλ. Π, 234), ἀπελάμβανεν ἀρχαιοτάτης λατρείας, χρησμοδοτῶν



(ἴδ. Ἤπειρος) διὰ βοῆς τῆς ἱερᾶς φηγοῦ (δρυὸς), οὓς χρησμοὺς ἐξήγουν οἱ ἀνυπόδητοι καὶ ἄνιπτοι τοὺς πόδας, ἐπὶ τῆς γῆς δὲ κοιμώμενοι ἱερεῖς, οἱ Σελλοὶ ἢ Ἕλλοι (Ἰλ. Π, 234)· προσετέθησαν δὲ κατὰ διαφόρους καιροὺς, ὡς

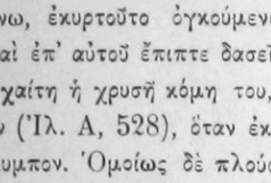


φαίνεται, καὶ ἄλλα εἴδη μαντειῶν, ἐκ τοῦ φλοίσβου πηγῆς ἥτις ἔρρεεν ὑπὸ τὴν φηγὸν, ἐκ τῆς πτήσεως τῶν τῷ Διὶ ἱερῶν πτηνῶν, ἐκ τοῦ ἤχου χαλκῶν κρεμαμένων λεβήτων, ἐκ κλήρων, κτλ. Συμπεριελήφθη δ' εἰς τὸν ναὸν καὶ ἡ λατρεία τῆς Διώνης, καὶ εἰκάζεται ὅτι ἔκτοτε εἰσήχθησαν εἰς αὐτὸν πλὴν τῶν ἱερέων καὶ αἱ ἱέρειαι Πελειάδες, ὧν τὰ ἄσματα ἔλεγον ὅτι ὁ Ζεὺς ἦν, ἐστὶ καὶ ἔσεται. Καὶ μετὰ τὴν ἐπικράτησιν δὲ τοῦ χρησμοῦ τῶν Δελφῶν ἐξηκολούθησε κῦρος ἔχων ὁ Δωδωναῖος, μάλιστα δὲ τὸν ἐσέβοντο οἱ Ἠπειρῶται, οἱ Αἰτωλοὶ καὶ οἱ Ἀκαρνᾶνες. Ἐν Κρήτῃ δ' ἐπιστεύετο ὅτι ἡ Ῥέα ἔτεκε τὸν Δία κρυφίως, ἵνα μὴ τὸν καταπίῃ ὁ Κρόνος, καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς Κουρῆτας τὴν ἀνατροφήν του· αἱ δὲ Νύμφαι Ἴδη καὶ Ἀδράστεια, θυγατέρες τοῦ Μελισσέως, ἔθρεψαν τὸ βρέφος διὰ τοῦ γάλακτος τῆς αἰγὸς Ἀμαλθείας καὶ διὰ μέλιτος ὃ ἔφερον αἱ μέλισσαι ἐκ τῶν ὀρέων. Ἐδείκνυτο δ' ἐν Κρήτῃ καὶ ὁ τάφος τοῦ Διὸς, διότι, ὡς ἡ φύσις, ἐλέγετο ἐκεῖ ἀποθνήσκων, καὶ ἀναγεννώμενος, τὴν δ' ἀναγέννησιν αὐτοῦ ἑώρταζον μετ' ὀργίων, μουσικῆς καὶ χορῶν ἐν ὅπλοις, οἱ ἱερεῖς οἱ λεγόμενοι Κουρῆται, ἐν ᾧ πένθος καὶ θρῆνοι συνώδευον τὴν τελετὴν τοῦ θανάτου του. Ὡς ταῦρος δὲ, ἴσως τὸ σύμβολον τῆς καλλιεργείας, ἥρπασεν ὁ Ζεὺς καὶ ἐκόμισεν εἰς Κρήτην τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔσχεν υἱὸν τὸν Μίνωα. Ἐν Ἀρκαδίᾳ δ' ἡ λατρεία αὐτοῦ ἐλέγετο εἰσαχθεῖσα ἐκεῖ ὑπὸ Λυκάονος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πελασγοῦ, καὶ βωμὸν πανάρχαιον εἶχεν ἐπὶ τῆς ὑψίστης κορυφῆς τοῦ Λυκαίου ὄρους, ἔνθα οἱ Ἀρκάδες παρεδέχοντο ὅτι ἐτράφη ὑπὸ Νυμφῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις προσεφέροντο τῷ θεῷ καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν Κρήτῃ, καὶ ὡς Λαφυστίῳ, ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Θεσσαλίᾳ, ἀνθρωποθυσίαι. Ἐν Αἰγύπτῳ δ' ἐλατρεύετο ὁ Ζεὺς Ἄμμων (ἴδ.), ἔχων χρηστήριον ὅμοιον τῷ Δωδωναίῳ. Καὶ ἐν Λεβαδείᾳ δ' ὑπῆρχε χρηστήριον καὶ ναὸς τοῦ Τροφωνίου Διός. Τέκνα τοῦ Διὸς ἦσαν, ἐκ τῆς Ἥρας ὁ Ἄρης,

ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἥβη· ἐκ τῆς Λητοῦς ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις· ἐκ τῆς Μαίας ὁ Ἑρμῆς· ἐκ τῆς Δήμητρος ἡ Περσεφόνη· ἐκ τῆς Διώνης ἡ Ἀφροδίτη· ἐκ τῆς Σεμέλης ὁ Διόνυσος· ἐκ τῆς Θέμιδος αἱ Ὧραι καὶ αἱ Μοῖραι· ἐκ τῆς Εὐρυνόμης οἱ Χάριτες· ἐκ τῆς Μνημοσύνης αἱ Μοῦσαι· τὴν δ' Ἀθηνᾶν ἔτεκεν αὐτὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς του, καταπιὼν τὴν πρώτην σύζυγόν του, τὴν Μῆτιν (φρόνησιν). Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐγεννήθησαν καὶ πάμπολλοι ἥρωες, ὧν οἱ ἐπισημότεροι ἦσαν ὁ Ἡρακλῆς ἐκ τῆς Ἀλκμήνης, ὁ Περσεὺς ἐκ τῆς Δανάης, οἱ Διόσκουροι ἐκ τῆς Λήδας. Ἱεραὶ ἦσαν τῷ Διὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων, αἱ ὄρῦς, σύμβολα δ' αὐτοῦ ὁ ἀετὸς, τὸ σκῆπτρον, ὁ κεραυνὸς, ἡ φιάλη τῶν θυσιῶν· ἔφερε δὲ πολλάκις καὶ τὴν Νίκην ἐπὶ τῆς χειρὸς, ὡς ὁ τῶν ἀγώνων προστάτης καὶ τῆς νίκης ὑπέρτατος δωρητής. Εἶχε δὲ προσέτι καὶ τὰ ἐπίθετα ἀλάστωρ καὶ ἀλιτήριος (ἐκδικητὴς), ἀλεξίκακος, ἐλευθέριος, ἐφέστιος, γαμήλιος καὶ ζύγιος (προστάτης τῶν συζεύξεων), γενέθλιος (γενάρχης), Ἑλλήνιος, Πανελλήνιος, Ἑτέτιος (φέρων βροχὴν), ὕπατος, ὕψιστος, Ἴδαῖος, καθάρσιος, καταιβάτης (ὁ κατιὼν ἐν νεφέλαις), μειλίχιος (γλυκὺς, ἵλεως), μόριος (προστάτης τῆς μορίας, τῆς ἐλαίας), νικηφόρος, πατρῷος, φράτριος (προστάτης τῶν φρατριῶν), φύξιος (τοὺς φυγάδας σώζων), πολιεὺς (προστάτης τῆς πόλεως), σωτὴρ, σαώτης, στράτιος.— Ἡ θαυμασιωτάτη παράστασις τοῦ Διὸς ἦν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Φειδίου, ὡς πρότυπον λαβόντος τὴν περιγραφὴν τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Α, 528), καὶ παραστήσαντος αὐτὸν εἰς πᾶν τὸ μεγαλεῖον τῆς δυνάμεως, καὶ συγχρόνως τοῖς ἀνθρώποις προσηνῆ καὶ συγκαταβατικόν. Ἦν δ' εὔθρονος, περὶ τοὺς 40′ ὑψηλὸς, ἐπὶ βάσεως 12′. Ἀπὸ τοῦ ἐλεφαντίνου γυμνοῦ του σώματος ἔπιπτεν ὁ χρυσοῦς του μανδύας ἐπὶ τῶν γονάτων του. Τὸ μέτωπον αὐτοῦ, εὐρὺ καὶ αἴθριον ἄνω, ἐκυρτοῦτο ὀγκούμενον πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔπιπτε δασεῖα ἑκατέρωθεν ὡς χαίτη ἡ χρυσῆ κόμη του, ἥτις, καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Α, 528), ὅταν ἐκινεῖτο, ἔσειε τὸν Ὄλυμπον. Ὁμοίως δὲ πλούσιος κατήρχετο ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ ὁ χρυσοῦς πώγων του· οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοίγοντο μεγάλοι καὶ ἤρεμοι, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου ἐξέφραζον μεγαλοπρέπειαν συγχρόνως καὶ ἡμερότητα· τὸ δὲ στῆθος ἦν εὐρὺ, τὸ σῶμα εὔρωστον, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ προτεταμένων μυώνων. Τὸ ἀμίμητον (Pl. XXXIV, 8) τοῦτο ἀριστούργημα διετηρήθη μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰουλιανοῦ (Λιβαν. Ἐπιστ. 1052). Πλεῖστα δ' ἐγένοντο αὐτοῦ ἀπομιμήματα, καὶ διατηροῦνται ἔτι ἐν Μουσείοις τινὰ ἐξ αὐτῶν.

**Ζεφύριον,** ὄνομα ἀκρωτηρίων· 1) Τὸ μεσημβρινοδυτικὸν τῆς Ἰταλίας ἐν Βρουτίοις.—2) Τὸ Β τῆς Κρήτης πρὸς τῇ Ἀπολλωνίᾳ (ν. Τιγάνι).—3) Τῆς Κύπρου πρὸς τῇ Πάρῳ.—4) Τῆς Κιλικίας, Α. τῶν Σόλων.—5) Ἐν Πόντῳ (ν. Ζάφρα).—6) Ἐν Κυρήνῃ.

**Ζέφυρος,** εἷς τῶν ἀνέμων (ἴδ). υἱὸς Ἀστραίου καὶ Ἠοῦς, συγκατοικῶν μετὰ τοῦ




Βορέου ἐν Θράκῃ, ἔσχεν ἐκ τῆς Ἁρπυίας Ποδάργης τέκνα τοὺς δύο ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως Ξάνθον καὶ Βαλίον.

**Ζῆθος,** ἴδ. Ἀμφίων.

**Ζηνόβιος,** σοφιστὴς περὶ τὰ 200 μ. Χ. ἐκδοὺς συλλογὴν παροιμιῶν, καὶ μεταφράσας ἑλληνιστὶ τὸν Σαλλούστιον.

**Ζηνόδοτος,** 1) Ἐφέσιος, μαθητὴς τοῦ Φιλητᾶ, παιδαγωγὸς τῶν υἱῶν τοῦ Πτολεμαίου Λάγου, ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου εἰς πρῶτον βιβλιοφύλακα τῆς μεγάλης Βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας ἐγκαταστὰς καὶ πρῶτος τὰ ὁμηρικὰ ἔπη κριτικῶς σχολιάσας καὶ ἐκδούς· πολλαὶ δὲ καὶ ἄριστα



τῶν διορθώσεών του διετηρήθησαν εἰς τὰ ὁμηρικὰ σχόλια. Ἔγραψε δὲ καὶ ὁμηρικὰς γλώσσας, εἰς διάφορα περὶ Ὁμήρου ζητήματα περιστρεφομένας. —2) Ἀλεξανδρινὸς, διάφορα γράψας περὶ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου. —3) Ἐκ Μαλλοῦ τῆς Κιλικίας, ὀπαδὸς τοῦ γραμματικοῦ Κράτητος, ἔγραψε περὶ Ὁμήρου· ἐν ἄλλοις «περὶ τῆς Ὁμηρικῆς συνηθείας» εἰς 10 βιβλία. Πιθανῶς αὐτοῦ εἰσὶ καί τινα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἐπιγράμματα, φέροντα τ' ὄνομά του.— 4) Τροιζήνιος, γράψας ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ῥώμης (Πλούτ. Ῥωμλ. 18).

**Ζήνων,** 1) Ἐλεάτης, περὶ τὸ 460 π. Χ. μετέβη εἰς Ἀθήνας πρὸς τὸν Σωκράτην μετὰ τοῦ διδασκάλου του Παρμενίδου. Ἡ πάλη αὐτοῦ κατὰ τοῦ τυράννου Νεάρχου, εἰς ἣν ὑπέκυψε, δὲν κυροῦται ἱστορικῶς. Οἱ ὀπαδοί του ἐκαλοῦντο Ἐλεατικοί. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἦσαν πεζὰ, καὶ μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα σώζονται (Συλλ. Müllach, Eleat. philos. fragm.).—2) Ἐκ Κιτίου τῆς Κύπρου, ἱδρυτὴς τῆς σχολῆς τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας, ἔζη περὶ τὰ 300, σύγχρονος τοῦ Ἐπικούρου. Τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἔμπορον, συνώδευε συνεχῶς εἰς τὰς ὁδοιπορίας του, καὶ οὕτω πολλὰ γνωρίσας φιλοσοφικὰ συγγράμματα ᾐσθάνθη κλίσιν πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην, κορυφωθεῖσαν ὅτε ποτὲ, εἰς Ἀθήνας πλέων, ἐναυάγησε. Καὶ πρῶτον μὲν ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ κυνικῷ Κράτητι, εἶτα παρὰ τοῖς Μεγαρικοῖς Στίλπωνι καὶ Διοδώρῳ, καὶ τέλος παρὰ τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς Πολέμωνι καὶ Ξενοκράτει, καὶ μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐσύστησε τὴν ἰδίαν, λίαν ἐπιδοκιμασθεῖσαν σχολήν. Καὶ ἡ ἠθικὴ δὲ τάσις αὐτοῦ πολὺ ἐθαυμάζετο. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐστεφάνωσαν χρυσῷ στεφάνῳ, τῷ ἤγειραν στήλην, ὡς καὶ οἱ Κύπριοι, καὶ ὅτε λίαν προβεβηκὼς ἀπέθανεν, ἐκηδεύθη δημοσίᾳ ἐν τῷ Κεραμεικῷ.—3) ἐκ Ταρσοῦ, μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ στωϊκοῦ Χρυσίππου. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀπωλέσθησαν. —4) Ῥόδιος, σύγχρονος τοῦ Πολυβίου, ἔγραψεν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του, ἧς ὁ Πολύβιος κρίνει τὴν φράσιν προτιμοτέραν τοῦ περιεχομένου. Ἀποσπάσματά τινα αὐτοῦ σώζονται (Συλλ. Müller, fragm. hist. græc). —5) Ἐπικούρειος, ἐπαινούμενος ὑπὸ Ἀττικοῦ καὶ ὑπὸ Κικέρωνος.

**Ζήρυνθος,** πόλις τῆς Θράκης παραθαλασσία παρὰ τὴν Αἶνον, εἶχεν ἄντρον τῆς Ἑκάτης, ἔνθα προσεφέροντο κύνες εἰς θυσίαν τῇ Ἀφροδίτῃ (Λυκόφρ.—Στ. Βυζ.).

**Ζήτης,** ἀδελφὸς τοῦ Καλαΐδος, (ἴδ.)

**Ζητηταὶ,** ἴδ. Γραφή. Οἰκονομικά.

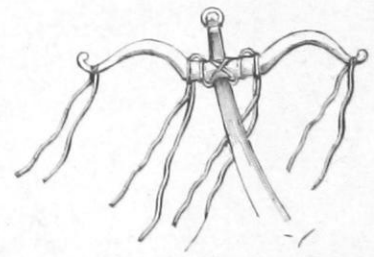
**Ζιποίτης,** 1) Βιθυνὸς ἡγεμὼν, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, τὰς ἐπὶ τῆς Προποντίδος Περσικὰς κτήσεις καταλαβὼν καὶ ἐπὶ τῶν Διαδόχων (326—258 π. Χ.) βασιλεὺς ἀνακηρυχθεὶς (Διόδ. ΙΘ, 60—Πλούτ. Ζητ. ἑλλ. 49). —2) Ὁ νεώτερος υἱὸς αὐτοῦ, πολεμήσας τὸν πρεσβύτερον Νικόδημον, καὶ τέλος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν Γαλατῶν ἡττηθεὶς τῷ 277 (Liv. XXXVIII, 16).

**Ζοιτία** καὶ **Ζοίτειον,** χωρίον ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἔρημον ἐπὶ Παυσανίου (ΣΤ, 38).

**Ζοῦχις,** πόλις ἐν Λιβύῃ, πλησίον τῶν Σύρτεων, πορφύραν παράγουσα (Στρ. ΙΖ.— Στ. Βυζ.).

**Ζυγίτης,** ἴδ. Τριήρης.

**Ζυγὸν** ἢ **ζυγὸς,** 1) τὸ ξύλον εἰς ὃ



προσδέονται τὰ τὴν ἅμαξαν ἕλκοντα ζῷα,



ἐνίοτε, διὰ τοὺς βόας πρὸ πάντων, ἔχον κατὰ

τὸ ἄκρον ἐγκαρσίως δύο κοῖλα ξύλα διὰ τὸν τράχηλον. Ζύγιος ἐλέγετο ὁ εἰς ζυγὸν προσδεόμενος ἵππος. — 2) Πᾶσα ἐγκαρσία δοκὸς, οἷα ἡ τῆς στάθμης, κτλ. — 3) Εἰς τὴν λύραν τὸ μικρὸν ξύλον τὸ κάτωθεν ὑποστηρίζον τὰς χορδὰς (Ὁμ. Ἰλ. 185). —4) Τὰ ζυγὰ, αἱ ἕδραι τῶν κωπηλατῶν ἐν τοῖς πλοίοις (Ὁμ. Ὀδ. Α, 99. Ν, 21).

**Ζῦθος,** ποτὸν μεθυστικὸν προελθὸν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ παραγόμενον ἐξ ἀναζεούσης κριθῆς (Ἡρδ. Β, 77).

**Ζωγράφος,** ἴδ. Γραφική.

**Ζῴδια. Ζῳδιακός.** Ἴδ. Ἀστερισμοί. Ἴδ. Μαθηματικὴ γεωγραφία.

**Ζωΐλος,** ῥήτωρ ἐξ Ἀμφιπόλεως τῆς Μακεδονίας, ζήσας πιθανῶς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, 285—247 π. Χ. Ἔψεγε μικρολόγως τὸν Ὅμηρον, δι' ὃ καὶ Ὁμηρομάστιξ ἐπωνομάσθη, καὶ διὰ τὴν δηκτικὴν γλῶσσάν του ἐν γένει κύων ῥητορικός.

**Ζωναρᾶς** Ἰωάννης, ἔζη τὸν ιβ' αἰῶνα μ. Χ. ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ὑψηλοῖς ἀξιώμασιν· ἀπεσύρθη δ' ἔπειτα καὶ ἐμόνασεν εἰς τὸν Ἄθω. Ἔγραψε δὲ εἰς ιη' βιβλία Χρονικὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῶν ἡμερῶν του, μὴ στερούμενον φιλολογικῆς ἀξίας, διότι ἤντλησε διὰ τὴν ἐποχὴν τῶν αὐτοκρατόρων ἐκ τῶν νῦν ἀπολεσθέντων βιβλίων τοῦ Δίωνος Κασσίου, ὡς καὶ ἐν γένει ἐκ Πολυβίου, Ἀππιανοῦ καὶ Πλουτάρχου, καὶ παραθέτει αὐτὰ τὰ πρωτότυπα κείμενα.

**Ζώνη,** πόλις τῆς Θράκης ἐπὶ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου τοῦ Αἰγαίου (Ἡρδ. Ζ, 39), ἔνθα, κατὰ Π. Μελᾶν (II, 2, 8) ὁ Ὀρφεὺς ἐκίνει ποτὲ δάση καὶ ποταμοὺς διὰ τῆς λύρας του.



**Ζώνη,** 1) εἰς τὰς γυναῖκας ὑπὸ τὸ στῆθος, συνέχουσα τὴν ἐσθῆτα· εἰς τὰς κόρας καὶ ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα· εἰς τοὺς ἄνδρας περὶ τὴν ὀσφὺν ἐπὶ τοῦ χιτῶνος. Ἴδ. Ἐνδυμασία. — 2) Εἰς τοὺς δωρίους ναοὺς ἡ σειρὰ τῶν μετοπῶν καὶ τριγλύφων (ἴδ.). Λέγεται καὶ Διάζωμα.

**Ζωοφόρος** καὶ Ζωφόρος εἰς τοὺς δωρίους ναοὺς τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν ἐπιστυλίων καὶ τοῦ γείσου, κοσμούμενον ἔξωθεν διὰ σειρᾶς τριγλύφων καὶ μετοπῶν (ἴδ.), ἢ εἰς τοὺς μείζονας ναοὺς τὸ μέρος τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ ἐπιστύλιον καὶ κοσμούμενον κατ' ἀρχὰς διὰ πολυτελῶν συμπλεγμάτων, ὡς π. χ. ἡ τοῦ Παρθενῶνος παρίστα τὴν Παναθηναϊκὴν πομπήν.

**Ζώπυρος,** 1) Πέρσης, ὅτε Δαρεῖος ὁ Α' ἐπολιόρκει τὴν Βαβυλῶνα, προσελθὼν αἱματόφυρτος, καὶ ψευσθεὶς ὅτι ἠκρωτηριάσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Οὕτως ἀπατήσας τὴν πόλιν, τὴν ἐπρόδωκε, καὶ ὁ Δαρεῖος τὸν ἐγκατέστησε διοικητὴν τῆς Βαβυλῶνος. Ἀλλ' εἰς δευτέραν ἐπανάστασιν οἱ κάτοικοι τὸν ἐφόνευσαν (Ἡρδ. Γ. 150. 203). —2) Ἔγγονος ἐκείνου, βοηθήσας τὸν πατέρα του Μεγάβαζον, ἐπαναστάντα, ἔφυγεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἔπεσεν εἰς πολιορκίαν τῆς Καρικῆς Καύνου (Ἡρδ. Γ, 160). —3) Φυσιογνωμολόγος ὅστις ἐξέφερε κρίσιν περὶ τοῦ συγχρόνου αὐτῷ Σωκράτους (Cic. Tusc. IV, 37. Fat. 5).

**Ζωροάστρης,** μεταρρυθμιστὴς τῆς Ἀριανῆς θρησκείας, ἀρχαιότερος τῶν θρησκευτικῶν Ζενδικῶν βιβλίων, τῆς Ἀβέστας, εἰ καὶ οἱ Πέρσαι αὐτοὶ τὸν ἐνόμιζον σύγχρονον τοῦ Δαρείου ἢ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ὑστάσπου. Τότε ἴσως τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἰσαχθὲν θρήσκευμα συνεμίγη μετὰ τοῦ τῶν Μάγων, καὶ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ μεθ' ἑλληνικῶν μύθων, καὶ ἔκτοτε ἤρξατο θεωρούμενος ὁ Ζωροάστρης ὡς ὁ εὑρέτης καὶ τῆς ἀστρονομίας καὶ τῆς μαγείας· καὶ πολλὰ περὶ τούτων συγγράμματα εἰς αὐτὸν ἀπεδίδοντο.

**Ζώσιμος,** ἱστορικὸς τοῦ τέλους τῆς β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, γράψας εἰς ς' βιβλία, κατὰ τὸ πλεῖστον διατηρούμενα, ἱστορίαν νέαν ἢ ἱστορικὸν νέας ἐκδόσεως,



περιλαμβάνον ἐν περιλήψει μὲν τὰ ἀπὸ Αὐγούστου μέχρι 395, λεπτομερῶς δὲ τὰ ἔκτοτε μέχρι 410. Ὡς κυριωτέραν αἰτίαν τῆς παρακμῆς τῆς Ῥώμης θεωρεῖ τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἀρχαίου θρησκεύματος. Κατὰ τὰ ἄλλα δὲν στερεῖται εὐθυκρισίας.

**Ζωστὴρ,** ἡ στρατιωτικὴ ζώνη, δερμα-



τίνη, ἔχουσα πόρπας ἐκ μετάλλου.

**Ζωστὴρ,** ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς (ἴδ.).

# Η

**Ἥβη,** ἡ προσωποποίησις τῆς νεότητος, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας (Ἡσίοδ. Θεογ. 950), τοῖς θεοῖς τὸ νέκταρ προχέουσα (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 2), νυμφευθεῖσα τὸν Ἡρακλῆν ὅτε κατετάχθη ἐν τοῖς θεοῖς. Ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Φλιοῦντι ἐκαλεῖτο Γανυμήδα καὶ Δῖα. — 2) Ἡ ἡλικία καθ' ἣν οἱ νέοι ἔπαυον λογιζόμενοι ὡς παῖδες· ἤρχιζε δ' ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ιζ' ἔτους· ἀλλ' ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τέλους τοῦ ιε' μέχρι τέλους τοῦ ιζ' διέτρεχον τὸ στάδιον τοῦ ἐπὶ διετὲς ἥβᾶν, καθ' ὃ οἱ πρόσηβοι ἐγυμνάζοντο καὶ προπαρεσκευάζοντο· κατὰ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ιη' ἔτους ἐνεγράφοντο εἰς πολίτας, ὤμνυον εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀγραύλου τὸν ὅρκον τῶν ἐφήβων, κατετάττοντο εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου φρουράν, τὴν λεγομένην ἐν τοῖς μέρεσι (τοῖς ἀκινδύνοις), καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶχον πρόσοδον, ἀλλ' ἄνευ ψήφου. Ἔπαυον δ' ὡς ἔφηβοι θεωρούμενοι, καὶ ἦσαν ἄνδρες τελειοπολῖται, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κ' ἔτους. Ὁμοίως καὶ ἐν Κρήτῃ ἦν τὸ ιζ' ἔτος ὁ ὅρος τῶν ἐφήβων, οἵτινες ἐκεῖ ἐλέγοντο ἀγελαστοὶ, διότι κατετάττοντο τότε εἰς τὰς ἀγέλας, τὰ στρατιωτικὰ τάγματα. Καὶ ἐν Σπάρτῃ αἱ σχέσεις τῆς ἡλικίας ἦσαν αἱ αὐταὶ, ἀλλ' οἱ ἔφηβοι διηροῦντο εἰς εἴρηνας, τοὺς 19ἑτεις, καὶ μελλήρηνας, τοὺς τῶν 18 ἐτῶν· πρωτείρηνες δ' ἐλέγοντο οἱ 20ετεῖς, καὶ μετὰ ἓν ἔτι ἔτος ἦσαν κυρίως ἄνδρες, σφαιρεῖς καλούμενοι.



**Ἡγέλοχος,** 1) ὑποκριτὴς ἐν Ἀθήναις, ὅστις τὸν στίχον 279 τοῦ Ὀρέστου τοῦ Εὐριπίδου, ἔνθα λέγεται γαλήν' ὁρῶ (γαλὴν' ὁρῶ) ἐπρόφερεν ἀδεξίως, ὡς γαλῆν ὁρῶ καὶ κατεγελάσθη (Ἀριστφ. Βάτρ. 304). —2) Εἷς τῶν ἱππάρχων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Ἀσίᾳ.

**Ἡγεμόνη,** ἴδ. Χάρις, Χάριτες.

**Ἡγεμονία,** 1) κράτους τινὸς Ἑλληνικοῦ ἡ πολιτικὴ ὑπεροχὴ ὑπὲρ ἕτερα μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένα, καὶ ὧν τὴν συμμαχίαν αὐτὸ διηύθυνεν ἀναλόγως τῆς δυνάμεώς του καὶ τῶν ὅρων τοῦ συνδέσμου. Καὶ διοικητικῶς μὲν ἦσαν τὰ εἰς τὴν ἡγεμονίαν ὑποκείμενα κράτη ἕκαστον ἀνεξάρτητον, καὶ ἐν τῷ συμμαχικῷ συμβουλίῳ, ἀποφασίζοντι περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἕκαστον εἶχεν ἴσην ψῆφον. Κέντρον ὅμως ἦν τὸ ἡγεμονεῦον κράτος, ὡδήγει εἰς τὸν πόλεμον, εἰσέπραττε τοὺς φόρους, ὥριζε τὰς στρατευσίμους ἡλικίας, καὶ ἔδιδε τοὺς στρατηγοὺς, οἵτινες, τῶν συμμάχων ἡγούμενοι, καὶ ξεναγοὶ ἐλέγοντο. — 2) Ἡγεμονία δικαστηρίου ἐν Ἀθήναις ἦν ἡ ὑπὸ διαφόρων ἀρχῶν διεύθυνσις αὐτῶν κατὰ τὴν φύσιν τῆς δίκης. Ἡ ἡγεμονεύουσα ἀρχὴ ἐδέχετο τὴν ἀγωγὴν, προανέκρινε, καὶ προήδρευε τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς δίκης. — 3) Περὶ ἡγεμονίας συμμοριῶν, ἴδ. Λειτουργία.